I = 105

31^c — S.

Incunable.

~~A-I-Tabla 1.ª = n.º 13.~~

…DE FILOSOFIA Y LETRAS … MADRID BIB…

I
99

I
pp

Aureum opus de ente et eſſentia
diui Thome aquinatis cuꝫ cõ
mẽtariis fratris Thome
Caietani ſacre theolo
gie doctoris et fra
tris Armandi
eiuſdeꝫ ordi
nis docto
ris cla
riſſi
mi

BIBLIOTECA DE FILOSOFIA Y LETRAS MADRID

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA MADRID

1496

C Cōmētaria fratris Thome de uio Caietani ordinis predicatoꝝ eiuſdē ordinis ac ſacre theologie ꝓfeſſoris ĩ opus ĩſigne de ente ⁊ eētia diui Thome aq̄natis ad clariſſimū artiū doctorē. d. Benedictum tyriacam Mantuanum logicen Mathematicamq3 publice in Patauino ſtudio profitentem Amicorum optimum.

C Petitionibus: beneficiis: amicitie: ⁊ uirtutibus tuis: clariſſime artium doctor. d. Benedicte tyriaca ꝑ3 uires ſatiſfacere cupiens cōmētationes quas te preſente anno elapſo in ſingulare opuſculu3 de ente ⁊ eſſentia diui Thome aquinatis legendo edidi iā mittere curaui. Cōmunicaſſem eniuero prius illas ni eras: ⁊ religionis noſtre mos animū pulſaſſent effeciſſentq3 ut examini traderentur debito. unde q3 primum opus cenſore reuerendo patre fratre Vicētio de caſtro nouo ſacre theologie profeſſore celeberrimo approbatum eſt in lucem prodere non diſſimulaui: ut autem uſuras dilati temporis nō amittas: ſuſcipe ⁊ cōmentaria noſtra que his diebus nō ſine magno labore condidi in ſecundū perihermenias ab eo loco ubi deſinit expoſitio diui Thome. Nihil enim utriuſq3 profeſſioni magis congruum quod a me dari poſſit offerendum occurrit: cū enim ⁊ mathematica3 ⁊ logicen in eodem patauino ſtudio publicis ſtipēdiis glorioſe profitearis mathematiceq3 expers ſim logicalia offerre munera dignu3 duxi ⁊ ea preſertim qui cum exoptata ab omnibus ſiue eo quod obſcura ⁊ ſcrupuloſa libri ſeries multis antea ſeculis ſe negauit tum tibi gratiſſima fore noui. Perlege ergo diuinum de ente: ⁊ eſſentia opus metaphyſice ianuam ⁊ exiſſe me cōmentarioru3 limites ne mireris: meminiſſe enim oportet ꝙ ⁊ publica lectionis concurrentia ⁊ patauini ſtudiū mos ad id me traxere. Vale.

¶ Diui Thome aquinatis ſacri ordinis pre dicatorũ Aureũ ⁊ inſigne opus de ente ⁊ eſſẽ tia feliciter incipit cũ cõmẽtariis fratris Tho me caietani eiuſdem ordinis ac ſacre theolo/ gie doctoris ſuper eodem. Prohemium.

q Uia paruus error in p̃ncipio ma
gnus ẽ in fine ẜm philoſophum
primo celi ⁊ mundi. Ens autem
⁊ eẽntia ſunt que primo in intel/
lectu concipiũtur: vt dicit Aui/
cena in methaphiſica. Ideo primo ne ex eo/
rum ignorãtia errare contingat ad horũ dif/
ficultatem aperiendam dicendũ eſt. Quid no
mine eẽntie ⁊ entis ſignificetur: ⁊ quomodo ĩ
diuerſis inueniũtur: ⁊ quomõ ſe habeãt ad ĩ/
tentiões logicas. ſ. genus: ſpẽs: ⁊ differẽtias.

Opus iſtud inſigne in duas partes diuiditur
p̃ncipales in p̃hemiũ. ſ. ⁊ tractatũ: Incipien
o tem ibi. (Sciendũ eſt ⁊c̃.) In p̃hemio artez
rhetorice ſeruando tria agit. Primo reddit
auditores beniuolos vtilitatẽ ⁊ neceſſitatẽ dicendo: min
oñdẽs tali rõe: oĩs errãs circa principia oĩuz ĩtelligibiliũ
magis errabit circa alia. oĩs errans circa eẽntiam ⁊ ens
errat circa p̃ncipia oĩuz intelligibiliũ. ergo oĩs errãs cir/
ca eẽntiam ⁊ ens magis errabit circa alia. Utile igitur et
neceſſariũ ẽ tradere noticiã de eẽntia ⁊ ente ad vitãdos
multiplices errores qui ex eorũ ignorãtia accidunt hui⁹
rõnis maioris ſubintellecte p̃batio ponitur in littera ſũ/
pta ex primo celi textu cõmenti. 33. minor autem p̃bat̃
auctoritate Auicene primo ſue methaphyſice. caplo p̃°.
¶ Ad euidentiã maioris ⁊ ſue p̃batiõis ſcito. Quia p̃n
cipiuz ẽ paruuz in q̃titate. Ideo error in p̃ncipio p̃uus
appellatur. Et quia p̃ncipium ẽ magnũ in virtute: vt po
te virtualiter ꝯtinẽs: oĩa p̃ncipiata. Ideo error in princi/
pio paruus in fine efficit̃ magnus. Creſcit enim error ſi
cut ⁊ dilatatur p̃ncipiũ ĩ ſuis principiatis vt mãifeſte pȝ
in principio huiꝰ in quo modica deuiatio ad magnam di
ſtantiam deducit in p̃ceſſu. ¶ Ad euidentiã minoris oc
Dubitatio Q̃ō p̃ª currit dubitatio in hoc ſtudio trita an. ſ. ens ſit p̃° cogni
tum in ordine originis ab intellectu nr̃o. ¶ In hac queſtõe
quinq̃ agã p̃° declarabitur in quo ſtat difficultas. Que/
ſtionis 2° ponet̃ opinio ſcoti cũ fundamentis ſuis. 3° po
netur opinio. s. Thome ⁊ impugnabit̃ ſil'opinio ſcoti.
4° arguet̃ contra dicta. ſ. Thome. ⁊ reſpõdetur. 5° ſa/
tiſfiet argumentis p̃ncipalib⁹. Quo ad p̃mũ notanduz ẽ
qd̃ vl'e qd̃ tm̃ ab intellectu directe cognoſci ſupponim⁹
duplicẽ hȝ totalitatez. ẽ eniz totũ diffinibile ⁊ ẽ totuz vl'e.
differunt aũt he totalitates q̃druplr̃. p̃° quia totalitas dif
finitiua fundat̃ ſupra actualitate rei. totalitas aũt vl'is ſu/
pra virtute ſeu ptãte. 2° quia illa ẽ in ordine ad ſupiora ſi
habet ea: iſta vero eſt in ordine ad inferiora. 3° quia illa
naturalit̃ ẽ iſta prior. Et ſicut hȝ duplicẽ totalitatẽ ipſum
vniuerſale. ita hȝ duplicẽ cognitiõem ꝯfuſam: ⁊ duplicẽ
diſtinctã. p̃ma cognitio ꝯfuſa ẽ: qua cognoſcit̃ vt totũ dif
finibile nõ reſoluẽdo in p̃tes diffinitiuas. 2ª cognitio con
fuſa ẽ q̃ cognoſcitur vt totũ vl'e non componendo ipſuz
cũ partibus ſubiectiuis. prima diſtincta ẽ qua cognoſcit̃
totũ diffinitũ nõ reſoluẽdo ip̃m in ſingulas p̃tes diffiniti
onis ⁊ hec rñdet p̃me confuſe. 2ª diſtincta ẽ qua cogno/
ſcitur totũ vl'e cõponendo ip̃m cũ ſuis partibus ſubiecti
uis ⁊ hec reſpõdet ſcd̃e confuſe. differũt autem ille due
cognitiões confuſe inter ſe triplr̃. p̃mo q: nullã noticiam
diſtinctã eiuſdẽ obiecti ſecũ compatit̃. 2ª v̇o compatitur
ſecũ noticiã diſtinctã eiuſdẽ obiecti in eo qd̃ totũ diffinibi
le: vtpote non ſibi oppoſitã. ſimul eniz ignoro animal in
ſuis ſpeciebus ⁊ noui. Quid ſit animal. 3° q: prima na/
turaliter ẽ prior. 2ª ex quibus pono verbalem differẽtiaz
Et p̃ma vocet̃. Cognitio ꝯfuſa actualis. 2ª v̇o noticia vir
tualis confuſa: ⁊ merito eo qd̃ prima cognitione cogno/
ſcitur confuſe id qd̃ actualiter in obiecto reperitur. ſcd̃a
v̇o cognoſcitur confuſe. id qd̃ virtualiter in obiecto ĩclu/
ditur. Ille v̇o diſtincte cognitiões differũt etiã tripliciter
Primo q: prima cognitiõe penetratur res: vt totum dif
finibile. 2ª v̇o vt totũ vl'e. 2° quia p̃ma cõpatit̃ ſecũ eiuſ/
dem obiecti aliquã cognitiõez ꝯfuſã v̇tualẽ. ſ. vtpote ſibi
nõ oppoſitã. ſcd̃a v̇o nullã ꝯfuſã ſecũ cõpatitur: cũ noti/
cia. n. aialis cũ ſuis ſpecieb⁹ nõ ſtat ignorãtia animalis in
ſe: ⁊ ex hac ſeq̃tur tertia differẽtia ex ſcd̃a diſtincta infert
p̃mã ⁊ non ecõuerſo. Ex quibus pono c̃t hic verbalem
d̃ñam: ⁊ prima quidez vocetur noticia diſtincta actualis
ſcd̃a v̇o noticia diſtincta virtutis ⁊ merito. q: prima pe
netrat̃ res ſcd̃m id qd̃ actualiter in ea inuenitur. ſed̃a aũt
cognoſcitur res ẜz id qd̃ virtualiter in ea includitur. Ex
his elicio primo diffinitiões iſtarũ quatuor cognitionuz:
deinde coordinationes quatuor earundẽ. Et q: priuatio
cognoſcitur ⁊ diffinitur per ſuũ habitum. Ideo a diſtin/
ctis incipiendo dicitur ꝙ cognitio diſticta actualis eſt. q̃
penetratur id qd̃ actualiter in obiecto inuenitur. cognitio
confuſa actualis eſt qua citra penetratiõem cognoſcit̃ id
qd̃ actualiter ĩ obiecto inuenitur: cognitio diſtincta v̇tua
lis ẽ qua obiectum penetrat̃ ẜm id qd̃ virtualiter ĩ ip̃o
includitur. cognitio cõfuſa virtualis ẽ qua obiectum ẜm
id qd̃ virtualiter in ip̃o nõ perfecte cognoſcitur coordina
tiones harum cognitionũ: ſunt iſte. prima ẽ cognitionuz
ꝯfuſarũ actualiũ. ſcd̃a confuſarum virtualium. tertia di/
ſtinctarũ actualiũ. quarta diſtinctarũ virtualiũ. In prima
ſunt cognitio qua cognoſcitur ſubſtãtia in ſe ip̃a non pe/
netrãdo tñ: ⁊ cognitio qua cognoſcitur corp⁹: vt corpus
⁊ q̃ corpus animatuz vt ſic. ⁊ qua aial vt ſic. ⁊ quia ho/
mo vt ſic ſemper abſq̃ penetratiõe. i. abſq̃ ꝙ habeatur
ratio formalis clara ⁊ reſoluta. In tertia ſũt cognitiones
oppoſite ſupradictis. ſ. qua ſubſtãtia qua corpus ⁊ qua
animal ⁊ qua homo quiditatiue cognoſcunt̃. in ſcd̃a ſunt
cognitiões quibus ſubſtantia corp⁹: corp⁹ animatũ ⁊ ani
mal cognoſcũtur non componẽdo cũ inferioribus ſuis:
in q̃rta ſunt cognitiões his oppoſite. ſ. qua ſubſtãtia iam
cũ ſuis partibus ⁊ qua corpus ſimiliter cũ ſuis partibus
ſubiectiuis penetratur. Et ſic de alijs cũ autẽ vt ex dictis
paȝ ordo cognitionũ confuſarũ actualiuz ſit via originis
prior ceteris primũ cognitũ in ordine cognitiõis confu/
ſe actualis erit primũ cognitũ ſimpliciter: ⁊ ſic cum hic q̃
ramus quid ſit primũ cognituz ſimpl'r ab intellectu nr̃o
via originis nihil aliud dubitamus niſi quid ſit p̃mũ co/
gnitum in ordine cognitionis confuſe actualis. ſtat ergo
inter nos ⁊ ſcotũ difficultas in hoc. an in ordine cognitio/
nis cõfuſe actualis via originis primũ cognitũ ſit ens: an
ſpecies ſpecifica ex quo pȝ defectus Antonij trombete.
qui hanc queſtionez mouendo adducit opinionez ſancti
Thome: ex prima parte que. 85. articulo 3°. ⁊. 2°. a. s.
tho. nulla ibi facta ẽ comparatio inter cognitiões cõfuſas
actuales de quibus eſt hic tota queſtio. ſed cõparauit ibi
cognitiones diſtinctas actuales inter ſe: cõparauit quoq̃
diſtinctã actualẽ ſuperiori: diſtincte virtuali eiuſdẽ cõpa/
rauit ⁊ confuſe virtualẽ ſupioris diſtincte virtuali eiuſ
dem. Comparauit et confuſã actualem diſtincte actuali
euſdem obiecti: vt patet intuenti ⁊ hoc de primo.
¶ Quo ad 2m ſcotus p̃mo ſentẽtiaruz diſtin. 3ª. q. 2ª po Opinio ſcoti
nit hanc cõcluſionẽ. Primũ cognitũ cognitione confuſa
actuali ẽ ſpẽs ſpecialiſſima cuius ſingulare efficacius mo
net ſenſum. Et p̃bat tribus rationib⁹. ¶ Prima: ẽ cau Prima rõ
ſe naturales non impedite p̃ducũt primo p̃fectiſſimuz
effectũ. Quem poſſunt p̃mo producere. pȝ iſta. q: agũt
ẜm vltimuz potentie ſue: ȝ agentia ad p̃mũ actum intel
lectus ſint cauſe nãles nõ ĩpedite. g° p̃ducũt p̃mo p̃fe/
ctiſſimũ effectũ quẽ p̃nt p̃mo p̃ducere: talis effect⁹ nõ ẽ
niſi cõceptus actualis confuſus ſpc̃i ſpẽaliſſime. ergo ⁊c̃.
p̃batur hoc vltimo aſſumptũ. q: ſi talis conceptus. ſ. p

fectiſſimus ſit conceptus cōioꝛis. ſequitur ꝙ nunquā
illa agentia poterūt ꝑducere ꝯceptū ſpēi ſpēaliſſime. ſꝫ
ꝯñs. Qꝛ nunq̄ꝫ aliqua potētia pōt ineffectum pſectioꝛeꝫ
ſuo pſectiſſimo effectu. conceptus autē ſpeciei ſpāliſſime
eſt pſectioꝛ cōceptu cōioꝛi ſicut totū ſua parte. ℭ Et con
firmat inqt Anto. trōbeta. Qñqꝫ ſunt aliq̄ duo naturalia
agētia eque approximata paſſo debite diſpoſito id qđ ē
actualius preuenit id qđ ē minus actuale in agendo erga
paſſū: ſed rōes obiectiue ſpeciei ſpēaliſſime ⁊ cuiuſcūqꝫ
ſupioꝛis ſūt hmōi. ſ. q̄ ſpēs ſpecialiſſima ē actualioꝛ: ergo
ſpēs ſpecialiſſima pꝛ⁹ ꝑducit effectū ſuū q̄ꝫ genus. ℭ 2ª
2ª rō rō eſt iſta termini methaphyſicales vł vliſſimi ſūt vltio
actualiter noti via doctrine. pꝫ iſta ex Auicena pº metha
phyſice caplō 3º dicēte ꝙ methaphyſica ē vltima oꝛdie
doctrine. ſed termini illi ſunt vltimi. gº vłioꝛa nō ſunt p⁹
nota actualiter. ℭ Et confirmatur: ait Antoniº trombe/
te. Quia oꝛdo ſciaꝝ quo ad nos attenditur penes oꝛdinē
cognoſcibiliū quo ad nos: ſi ergo methyphiſica ē vltima
quo ad nos. gº termini ſui erūt ēt vltio noti quo ad nos.
3ª rō ℭ 3ª rō ē iſta ſi opoꝛteret ante ſpēi ꝯceptuꝫ ꝯcipe vłioꝛa
tūc ſuppoſito ſenſu in actu intellectu ſoluto magnū tpis
interuallū accideret anteq̄ꝫ intellect⁹ cognoſceret ſpecieꝫ
ſꝫ ꝯñs. quia multa predicata media int̄ ſupmū ⁊ infimū
ℭ 4ª ad idē arguit Antoni⁹ trōbeta ſic id pˀus cognoſcit
qđ ē facilioꝛis abſtractionis: ſꝫ ſpēs ſpāliſſima ē facillime
abſtractiōis. gº ſpēs ſpāliſſima pꝛ⁹ cognoſcit. ꝓbat ma
ioꝛ. Quia cum intelľs nō ītelligat niſi abſtrahēdo ſicut ſe
hꝫ ad abſtrahēdū. ita ſe hꝫ ad intelligēdū. minoꝛ pꝫ. qꝛ a
ſiīioꝛibus facilioꝛ ē abſtractio q̄ꝫ a diſſimilioꝛib⁹ īdiuidua
autē vni⁹ ſpēi a quibus abſtrahitur ſpēs ſimilioꝛa ſūt q̄ꝫ
ſpecies īter ſe a quibus abſtrahitur gen⁹ ſeu qđuis ſupi⁹
ℭ 5º id vłe prius cognoſcitur ab intellectu cuius ſingu/
lare foꝛtius mouet ſenſū. ſꝫ ſingulare ſpēi ſpāliſſime foꝛ/
tius mouet ſenſum q̄ꝫ cuiuſcūqꝫ ſupioꝛis ſingulare. ergo
ſpēs ſpecialiſſima pˀmo cognoſcit ab intellectu. maioꝛ pꝫ
qꝛ nr̄a cognitio intellectiua naſcitur ex ſenſitiua: minoꝛ ꝓ
batur dupliciter ſenſus mouet a ſingulari. gº maxie mo
uetur a maxie ſingulari ꝑ regulā topicaꝫ ſicut ſimplr̄ ad
ſimplr̄: ſꝫ maxie ſingulare ē ſingulare ſpēi ſpecialiſſime.
qꝛ indeterminatū nō ſolū in determinatiōe ſingularitatis
ſꝫ ēt nāe determināte nō ampli⁹ determiābilis ꝑ aliā nāꝫ
qđ indiuiduis ſupioꝝ nō ꝯuēit. gº ⁊c̄. ℭ 2º ꝓbat eadem
minoꝛ ſic ſingulare actuali⁹ foꝛti⁹ mouet ſenſū. ſꝫ ſingula
re ſpēi ſpēaliſſime ē actuali⁹ cū ſit pfect⁹ cū ad alia ſingu
laria addat. gº ſingulare ſpēi ſpēaliſſime foꝛti⁹ mouet.
ℭ 6º ſic cōpoſit⁹ ē pꝛ⁹ notū ſpecies ſpāliſſima ē cōpoſi/
tioꝛ oībus ſupioꝛib⁹. gº ſpēs ſpāliſſima ē prius nota oīb⁹
ſupioꝛib⁹ maioꝛ hētur a ꝯmētatoꝛe. pº phycoꝝ ꝯmēto
3º minoꝛ a poꝛphyrio dicēte ꝙ ſpēs habundat a genere.
⁊ hoc de ſcđo. ℭ Quo ad 3ᵐ ponūtur ſcđe ꝯcluſiones
pˀma ē ens cōcretū quiditati ſenſibili ē pˀmū cognitum co
gnitione cōfuſa actuali anq̄ꝫ hec ꝯcluſio ꝓbetur duo pū/
cta. pˀmo declarabo quid nōis ſubiecti ꝯcluſiōis. ſ. quid
ſit dicere ens ꝯcretuꝫ quiditati ſenſibili. 2º declarabit qđ
daꝫ qđ pˀſupponit ipſa ꝯclō. Circa pˀmū ſcito qđ ens ſub
triplici ꝯdictōe pōt terminare actū intelľs. pˀmo vt hꝫ ꝯ
ditionē iſtā que ē abſtractio totalis nō dico a ſingularib⁹
ſed a ſpecieb⁹ ⁊ a generib⁹. ſcđo mō vt hꝫ ꝯdictiōeꝫ iſtā
que ē abſtractio foꝛmalis ſilr̄ a ſpecieb⁹ ⁊ generib⁹. 3º
mō vt neutꝛ iſtaꝝ ꝯditionū hñs abſtractū: tñ a ſingula
rib⁹. pˀmo mō ens nō ē ptinens ad hāc q̄ōem. qꝛ ipſꝫ vt
ſic ē totū vłe nos āt loquimur de cognitōe ꝯfuſa actuali nō
virtuali. ſcđo mō ens ē termin⁹ methaphyſicalis ⁊ foꝛte
adhuc viris doctiſſimis nō inotuit. 3º mō ens e pˀmum
cognitū ⁊ nūcupatū ē ens ꝯcretū q̄ditati ſenſibili qꝛ nō ē
repatū aliq̄ dictaꝝ abſtractionū a q̄ditate ſpecifica. vł ge
nerica. ℭ Ad hoꝝ plenioꝛē intelligentiā nota ꝙ ſicut ē du
plex compoſitio. ſ. foꝛme cū mā: ⁊ toti⁹ cū ptib⁹. ita du/
Abſtractō duplex plex ē abſtractio per intellectū. ſ. qua foꝛmale abſtrahit
a māli. Et qua totū vłe abſtrahit a ptib⁹ ſubiectiuis ſꝫ
pˀmā q̄ꝫtitas abſtrahit a mā ſenſibili. iuxta ſcđam aīal ab
ſtrahitur a boue ⁊ a leone. pˀmā voco abſtractionē foꝛ/
malem. ſcđam vº voco abſtractiōem totalem eo qꝛ qđ
abſtrahitur pˀma abſtractione ē vt foꝛma ei⁹ a q̄ abſtra/
hitur. qđ vº abſtrahitur ſcđa abſtractione ē vt totū vłe
reſpectu eius a quo abſtrahit. Differunt āt he due ab/
ſtractiones q̄drupľr. pˀmo qꝛ in abſtractiōe foꝛmali ſeoꝛ
ſum vterq̄ꝫ concept⁹ cōplet⁹ hꝛ ei⁹. ſ. qđ abſtrahetur. ⁊
eius a quo abſtrahit. i. foꝛmalis ⁊ mālis. ita qđ ꝯceptus
alter alteꝝ nō īcludit. linea. n. in eo qđ linea hꝫ cōplete ſu
am diffinitiōem nō includētē mām ſenſibilē. ⁊ econuer/
ſo. mā ſenſibilis linee hꝫ cōplete ſuam diffinitionē non i/
cludentē aliquid linee in eo ꝙ linea aliter diffinitiones na
turales abſtraherent a mā ſenſibili in abſtractione vº to
tali non remanet ſeoꝛſū vterq̄ꝫ cōceptus cōplet⁹. Ita qđ
alter alterū nō includit ſed vn⁹ tm̄ ei⁹. ſ. quod abſtrahit
Qñ enīꝫ abſtraho aīal ab hoīe nō pcīdūt ſe inuicē conce
ptus hoīs ⁊ aīalis. ſed tm̄ ꝯcept⁹ aīalis nō includit con/
ceptū hoīs. homo enī nō ē intelligibilis ſine aīali funda
mentū h⁹ differentie ē ꝙ iſta abſtractio ſit per ꝯſideratio
nem qđ ē de rōne inferioꝛis: ⁊ per remotiōem. i. nō cō
ſideratiōeꝫ alicui⁹ qđ ē de rōne illiu ſmet. inferioꝛis. ab/
ſtrahitur. n. aīal ab hoīe per hoc qđ intellectus conſide/
rat in hoīe aīal ⁊ non rōnale quoꝝ vtrūq̄ꝫ ē de rōne ho/
minis. Illa aūt abſtractio nō ſit per cōſideratiōem alicu
ius ꝙ ſit de rōne māe ⁊ nō cōſideratiōe alicui⁹. Quod
ſit de illius rōne. ſed poti⁹ ſit ꝑ ſepatiōeꝫ eoꝛuꝫ. que ſūt
de rōne foꝛmalis ab his que ſunt de rōne mālis ⁊ econ
uerſo. vt exēplū datū oſtēdit. ſcđo differunt qꝛ ꝑ abſtra/
ctioneꝫ foꝛmalē oꝛit in eo qđ abſtrahit actualitas diſtin/
ctio ⁊ intelligibilitas. ī abſtractione vº totali oꝛitur in eo
quod abſtrahitur potentialitas cōfuſio ⁊ minoꝛ intelligi/
bilitas. 3º differūt qꝛ in abſtractione foꝛmali q̄ꝫto aliquid
ē abſtractius tāto ē noti⁹ nobis. fundamentum harū diffe
rentiaꝝ ē qꝛ abſtractio foꝛmalis ſit ꝑ ſepatiōem a mālib⁹
potētialib⁹ ⁊ hmōi. abſtractio aūt totalis ſit ꝑ ſepatiōeꝫ
a ſpecificis actualitatib⁹ a qbus q̄ꝫto aliquid ē abſtractius
tanto ē potētiali⁹ cum gen⁹ ptāte contineat inferioꝛa ⁊ tā
to ē minus intelligibile cū actus ſcḋm ſe ſit notioꝛ potentia
9º metha° textu ꝯmēti ſcđi. q̄rto differūt qꝛ penes diuer
ſos modos abſtractiōis foꝛmalis ſcientie ſpeculatiue di/
uerſificāt vt pꝫ ī 6º methaphyſice ī pˀncipio. Abſtractio
āt totalis cōīs ē omni ſcientie pp̄ quod methaphyſica
lia. vt ſic nō cōpant ad nālia ꝑ modū toti⁹ vlis ad partes
ſubiectiuas. ſꝫ vt foꝛmalia ad mālia ſicut ⁊ mathematica
lia. lꝫ. n. gradus methaphyſicales ſint vlioꝛes alijs ⁊ ꝯpa
rari poſſint ad alia vt ad ptes ſubīnas eo ꝙ eidē poteſt
vtraq̄ꝫ abſtractio ꝯuēire tñ in q̄ꝫtꝫ ſtant ſub ꝯſideratione
methaphyſicali nō ſūt vlia reſpectu nāliuꝫ ſꝫ foꝛme. et
nālia ſunt eaꝝ mā. Et hoc ē valde notāduꝫ. pꝫ ergo quō
ens qñqꝫ hꝫ abſtractiōeꝫ foꝛmalē q̄ꝫdo. ſ. cū pˀciſione ce
teraꝝ rationū genericaꝝ ⁊ ſpecificarū accipit ⁊ quō quā
doq̄ꝫ hꝫ abſtractiōem totalem qñ. ſ. vt totū vłe ptāte in
cludens cetera genera ⁊ ſpēs ꝯſideratur: patere ēt pōt.
Qđ nūc intēdimus quō ens ſit cōcretū q̄ditati ſenſibili
cū. ſ. neutra illarū fulcitur ſꝫ in quiditate ſenſibili abſtra/
cta a ſingularib⁹ abſq̄ꝫ aliqua ſepatione inſpicitur. ⁊ ſic ē
ē manifeſtū. Quid ſignificet nōis entis concreti q̄ditati
ſenſibili id vº qđ pˀſuppōit ꝯclō ē ens poſſe cognoſci co
gnitōe actuali ꝯfuſa qđ ſcotiſte negāt tenētes ens ñ poſ/
ſe cognoſci cognitiōe actuali ꝯfuſa ſꝫ diſtincta tm̄. ℭ Et
ꝓbant ſic id qđ hꝫ ꝯceptū ſimplr̄ ſimplicē nō pōt cogno
ſci cognitiōe ꝯfuſa actuali: ens hꝫ ꝯceptū ſimpliceꝫ. ergo
maioꝛ pꝫ ex eo ꝙ cognitio ꝯfuſa actualis ſit cū intelľs fer
tur in obꝫ ſꝫ id qđ actualr̄ in eo includit neſciendo reſol
uere ī ptes rōnes illi⁹ obi. In id aūt qđ hꝫ conceptū ſim
plicit ſimplicē nō ꝯtigit intelľm ferri ſꝫ aliqd ⁊ ſꝫ aliqd
nō alr̄ ꝯcept⁹ ei⁹ eēt cōpoſit⁹. minoꝛ pꝫ. qꝛ ꝯcept⁹ entis
ē irreſolubilis vt videat ꝙ ꝯclō ñ pˀſuppōit aliqd falſū
Et pateat in ſufficiētia h⁹ rōis. Aduertas ꝙ ſicut de rōe
cognitiōis diſtracte cognoſcit ens. ſꝫ eius rō ſtat ī hº ꝙ
obm penetret ab intellectu ſcḋm oē qđ actualiter in illo in
uenit ſiue hoc ſiat ꝑ reſolutiōem obi in ptes rōis ſiue ſi/
at ex. ſ. claro intuitu obi ſimplicis. ita nō ē de ratiōe cogni

ꝯōis ꝯfuſe actual' itellect⁹ itelligat obm ſm aliqd ꝛ ſ; aliqd
ignoret: ſ; ſuffic ꝙ itell's ferat̄ i ob; ip; actualr̄ ꝛ n̄ penetret
ei⁹ actualitatē. Ita qđ i h̄ ſtat rō cognitōis ꝯfuſe actual' qđ i
tell's ferat̄ i obm ſm id qđ actualr̄ i eo ē nō penetrādo ip;
ſiue āt h̄ ꝯtigat ex eo qđ ob; ē irreſolubile i ptes ꝯcept⁹ ſiue
ex alio p acciñs h̄ ſe h; cognitōe; ꝯfuſā actualē: ꝛ ſic rō ſcoti
aſſu̇it maiorē falſā ꝛ ꝓbōnē peccātē falla ꝯn̄tis ab iferiori ad
ſuū ſupi⁹ negatiue. A negatiā vni⁹modi cognitiōis ꝯfuſe ad
negatiuā oīs mōi. Et qđ ita ſit ꝛ qđ ens ꝛ qđl; ſimplr̄ ſim⁄
plex poſſit cognoſci cognitōe ꝯfuſa actuali ꝓbo ſic. ℂ Q̄ñcū
ꝗ itellect⁹ fert̄ i ens actualr̄ ipm ꝯcipiēdo ꝛ neſciēdo ſepar̄
ens a ſb̄a ꝛ accn̄te h; de ēte cognitōe; ꝯfuſā actualē ſ; mlto
rū hoīu; itell's ē hmōi. g° ꝛc. maior ſic mānifeſtat̄ q: cū itell's
actualr̄ fert̄ i ēs ꝛ tñ neſcit ſepar̄ ꝓpa; ei⁹ rōnē a rōib⁹ ꝓpijs
ſb̄e ꝛ acciñs aut h; cognitō; ꝯfuſā: aut diſtictā n̄ diſtictā. Q:
effect⁹ iſepabil' cognitōis diſticte ē ſcire illi⁹ obi d̄ria; ab alijs
g° ꝯfuſā ꝛ cū poſitū ſit qđ ſit cognitio actualis ſeqt̄ ꝙ ſit co⁄
gnitio ꝯfuſa actual' minorē expiētia docet. videm⁹.n.p pl'es
ānos exercitatos i ſtudijs adhuc neſcire diſtiguere rōnē ꝓp
a; ētis a ſb̄a ꝛ accn̄te. Quos negare hr̄e ꝯceptū actualē ētis
fatuū ē dicē ꝛ ꝯ ſēſū. ꝯſiderāt.n. ens ſ; id qđ actualr̄ i ſe h;
ꝛ totū attigūt ſ; q: n̄ totalr̄ cōphēdūt. Iō neſciūt ipm ab ali
is ſepare reſtat igit̄ pſuppo^m i nr̄a ꝯclōne ſolidū. Et ſlm eē
qđ ens ſola cognitōe actuali diſticta cognoſcat̄. Nūc ſupeſt
ꝓbar̄ ꝯclōnē. Q: nā hēo.a.s.T. ꝛ Aui^a d̄n̄tib⁹ ꝙ ē ens id qđ
itell'ui nr̄o p° iprimit̄. ꝓbat̄ g° ſic ꝯclō: ꝯcept⁹ ipfectiſſim⁹ oī;
ē pm° via originis: ſ; ꝯcept⁹ actual' ꝯfuſus ētis ē ꝯcept⁹ ipfe
ctiſſim⁹ oīu;. g° ē pm⁹ viā originis maior p;. Q: ipfectiora
ſt p̄ora via gnātōis. 9. meta^c. textu cōmti. 15. minor ēt ē de ſe
euidēs q: oīs ali⁹ ꝯcept⁹ cū addat ad ētis ꝯceptū ē pfectior il
lo ſic totū ſua pte. ℂ Rn̄det Ant. trōbetta ꝙ pfectio ꝯcept⁹
ē duplex pfectio obiectal' ꝛ pfectio euidētie: ille ꝯcept⁹ ē pfe
ctior obiectal' q h; obm pfecti⁹ poſitiue. Ille āt ē pfectior eui
dēte q h; obm pauciora icludēs ex Ari. i ꝓhe° meta^c. vñ ſi
i arg° ſit ſmo de pfectiōe obiectali maior ē fl'a ꝛ mior va ſi
de pfectōe euidētie maior ē va ꝛ mior fl'a ꝯ ꝛ ꝓbo ꝙ mior
ſit va de pfectōe euidētie loqndo. Ita ꝙ ꝯcept⁹ actual' ꝯfu⁄
ſus ētis ſit pfectiſſim⁹ q̄ ad euidētiā. Ille ꝯcept⁹ ē oīu; ieui⁄
dētiſſim⁹ ſb̄ q itell's poſit⁹ magis remot⁹ ē a cognitōe aliorū
oīu; q̄ ſb̄ q̄cūq; alio ꝯceptu: ꝯcept⁹ actual' ꝯfuſus ētis ē h⁹i
ſ. qđ itell's hn̄s ip; magis diſtat ab alioꝝ cogni^c q̄ hn̄s quē⁄
cūq; aliū ꝯceptū. g° ꝯcept⁹ actual' ꝯfuſus ētis ē ieuidētiſſim⁹
oīu; maior p; ex eo qđ icuidē^a ꝯcept⁹ cū ſit ꝓpa pfectio itel
lect^a q̄to maior ē tāto itellectū magis ꝓpiquū reddit ad alio
rū cognitōe; pt̄i cū itell's ex euidētib⁹ ad ieuidentiam nāl'r
ꝓcedat. mior vo ꝓbat̄ ſic q̄ñcūq; ſt aliq duo ꝯcept⁹ q̄ꝝ vn⁹
actualr̄ alteꝝ icludit ꝛ n̄ eoꝝ. Intell's hn̄s illū q actualr̄ iclu⁄
dit alteꝝ ē i ꝓrimiori diſpōne ad cognoſcēdū reliquū q̄ eoꝝ
mō ꝯcept⁹ ētis ita ſe h; ad alios ꝙ ipe alios nō icludit. alij
vo actualr̄ ip; icludūt. g° itell's hn̄s ꝯceptū ētis magis diſtat
ab alioꝝ cognitōe quā his quēcūq; aliū ꝯceptū. ℂ Et cōfir
mat̄ p ſcotū d̄n̄tē ꝙ ps rōnis actualr̄ itellecte ē ſatis ꝓrimū
itellectū adeo vt ꝓrimi⁹ eē non poſſit. Illđ āt qđ adducit̄ ex
ꝓhe° meta^c. qđ euidē^a attēdit̄ penes obm pauciora actu in
cludēs ad° ꝓp^m. n̄ ē q̄m certitudo illa ē certitudo obiectal' ſer
mo āt nr̄ ē de euidētia ſe tenēte ex pte itell's. ex talib⁹.n. eui⁄
2ª pº dētib⁹ ꝛ certis ꝓcedit itell's ad ſibi ieuidētia ꝛ icerta. ℂ 2° ꝓ
bat̄ eadē ꝯclō ſic cogni° pmoꝝ pncipioꝝ ē p^a cogni° ꝯplexa.
g° cogni° ētis ē p^a cogni° icōplexa. an̄s p; ex eo qđ cognitio
q̄ ē a nā d; pcedē eā q̄ ē ex iduſtria ꝛ ex eo qđ i oīu; ſt notio
ra ꝛ ēt a pueritia ꝛ ex eo qđ pſupponūt̄ ad qđl; diſcē vt h;
i. poſterioꝝ. ꝯn̄ia vo ꝓbat̄ q: cū ens ſit termin⁹ ille ex q̄ ꝯſi
cit̄ pn^m p^m ſi ens n̄ eēt p^m cognitū ſ; aliqd aliđ poſſet tc̄ fieri
alia ꝯplexio ab itell'u adhuc n̄ hita notitia pncipij ꝛc. ℂ Cō⁄
tra ipſā poſitōe; ſcoti arguit̄ ſic ſpēs ſpāliſſima nō ē obm cō
fuſiſſimū ſimplr̄. g° cognitio ei⁹ actual' ꝯfuſa n̄ ē p^a ſimplr̄
ꝛ ꝯñr ipa n̄ ē p^m cognitū. ꝯn̄ia t; ex poſitōe aduerſa d̄n̄te qđ
lđ ſpēs ſpāliſſima ē p^m cognitū q: ē ꝯfuſiſſima an̄s ꝓbat̄ ſic
gen⁹ ē ꝯfuſi⁹ ſpē. g° ipa nō ē ꝯfuſiſſima. ꝯn̄ia iteꝝ ē nota an̄s
ꝓbat̄ qđ pl'a ꝯtinet ē ꝯfuſi⁹ gen⁹ pl'a ꝯtinet quā ſpēs. aīal.n.
ꝯtinet pl'a q̄ hō. g° ꝛc. ℂ Rn̄dēt ꝙ ꝯtinētia ē duplex q̄dam
actual' q̄dā potētial' ꝛ qđ id ē ꝯfuſi⁹ qđ pl'a ꝯtinet actualr̄ nō
potētialr̄ mō gen⁹ ꝯtinet pl'a i po^a. ſpēs āt i actu: ꝛ iō ſpēs ē
ꝯfuſior. ꝯ ꝯfuſi⁹ ē qđ ꝯtinet pl'a ſine ordine q̄ qđ ꝯtinet pl'a
cū ordie: ſ; ꝯtinēs actualr̄ ꝯtinet pl'a ordiate. ſpēs.n. ordiate
ꝯtiet ptes diffitiuas: ꝯtinēs āt i po^a ꝯtiet pl'a ſiñ ordie. g° ꝯti
nēſ pl'a potētialr̄ ē ꝯfuſi⁹. ℂ Rn̄det Anto. trōbetta ꝙ gen⁹
ꝯtinet ſpēs ordiate ꝛ n̄ ſine ordie eo qđ n̄ reſpic ens niſi me
dijs d̄rijs q̄ ſt valde ordiate ꝯ gen⁹ n̄ ꝯtinet ſpēs ꝛ d̄rias in
actu ſ; i po^a vt dic porphyri⁹. g° ꝯtinet ens idiſticte. t; ꝯn̄ia
q: act⁹ ē q diſtiguit. 7. meta^c textu ꝯmēti. 49. tc vlt^a ꝯtinet i⁄
diſticte. g° n̄ ordiate: t; ꝯn̄ia q: ordo abſq; diſtictōe nō ē ima
giabil' ēt ſi fingēdi det̄ lnia. qđ āt dixit gen⁹. ſ. n̄ reſpicē ſpēs
niſi medijs d̄rijs ordiatis n̄ finiat eo qđ n̄ ſolū ſpēs ſ; ēt d̄rias
iter ſe ordiatas gen⁹ abſq; ordie ꝯtinet: vt ꝓbatū ē aduertas
h̄ qđ ꝯfuſio n̄ ſeqt̄ ꝯtinētiā pliu; ſic vt vniuerſū eēt maxi^c cō
fuſū ſ; ꝯtinētiā pliu; ſine ordie vñ ꝓuerbiū ē vbi pl'alitas ſi
ne ordie ibi ꝯfuſio ꝛc. ℂ Scđa ꝯclō ē iſta iter ꝯcept⁹ actua⁄ 2ª ꝯclō
les ꝯfuſos pdicatoꝝ qditatiuoꝝ n̄ ē eēntial' ordo originis ꝓ⁄
bat̄ ſic q̄ñcūq; ſt aliq ꝯcept⁹ eēntialr̄ ordiati ordie origis im
poſſibile ē extrēos gnāri n̄ gēitis itermedijs iſta p; q̄ ſe alio⁄
gn n̄ eēt ordo eēntial' origis iter illos: ſ; de ſcō hēm⁹ ꝯcept⁹
ꝯfuſos actuales extrēoꝝ abſq; itermedioꝝ ꝯceptib⁹. g° n̄ ē
iter eos eēntial' ordo origis miorē expiētia decl'at expiamur
nāq; nos ꝯcipe hoīe; ꝛ ſb̄am ꝛ tñ itermedia ignoram⁹ n̄ ſo
lū diſticte ſ; ꝯfuſe. carem⁹.n. ꝯceptib⁹ ꝓpijs eoꝝ qb⁹ actua⁄
lit̄ i ipa dirigat̄ itell's acies ꝛ nō ſolū ignoram⁹ reſoluē ipa in
ptes diffinitiuas. ꝛ q: h̄ rō ꝯuicit me iō ſolā adduco ex h̄ p;
defect⁹ ſcotiſtaꝝ d̄n̄tiū ꝙ ē ordo eēntial' iter ꝯcept⁹ ꝯfuſos.
nō.n. pn̄t ſoluē hāc rōnē. ℂ S; imediate ꝯ h̄ obijcit̄ ſic inē obō
ꝯcept⁹ ꝯfuſos actuales ſupioris ꝛ iferioris nō ē ordo eēntia
lis origis. g° ita pt p° gnāri ꝯcept⁹ ſpēi ſpāliſſime ſic ētis qđ
ē ꝯ pmā ꝯclōnē t; ꝯn̄ia q: ordo nō eēntialis nō ē neceſſari⁹ ꝛ
variari pt ℂ Ad h̄ dico negādo ꝯn̄tiā l; nō ſit ordo eētial' inē rn̄ſio
oēs ꝯcept⁹ ꝯfuſos ē tñ tal' ordo iter ꝯceptū entis ꝛ quēcūq;
aliū nec h̄ ē volūtariū eo qđ ꝯcept⁹ ētis ē q̄dā fora gnāliſſima
ipſi⁹ itell's ſic fora corpeitatis ē fora gnāliſſima ipſi⁹ māe. vñ
ſic iter formā corpeitatis: ꝛ al's ē ordo eēntial'. n̄ āt iter alias
foras iter ſe ita ꝯceptū ētis ꝛ alios n̄ āt iter alios iter ſe.n. cō
cept⁹ ētis q̄ſi nālis ipi itell'ui ſic ꝛ cogni° pmi pncipij. ſtati.n.
pn̄tatū ens ab oīb⁹ cognoſcit̄: ꝛ iō ip; o; eē p⁹ alijs eēntialr̄
ſic vltim⁹ act⁹ nālis pcedit ceteros q penit⁹ ab extra ſt nō ē āt
ſilis rō de alijs ꝯceptib⁹ iter ſe ꝛ h̄ de. 3°. ℂ Quo ad. 4^m q:
Ant. trōbetta ipugnat q̄dā dcā. s. d. i p^a pte. q. 85. ar. 3. vbi
tradit ordinē itellectual' cognitiōis ſm viā pipatheticā: iō ad
duco ei⁹ ipugnatiōes ꝛ ſoluo: q̄nq; āt ſt dcā ꝯ q̄ arguit p^m ē
itell's ē vl'iū ꝛ p⁹ magis vl'iu;. 2^m itell's nr̄ ꝓcedit de po^a ad
actū. 3^m notitia reꝝ i vl'i ē notitia icōpleta. 4^m notitia i vl'i ē no
titia ſm qd. 5^m ſēſus exiēs de po^a ad actū pus cōi⁹ q̄ min⁹
cōe cognoſcit. ℂ Cōtra p^m arguit ſic. s. Tho. t; ꝙ q̄cqd ē i
re ꝛ ex nā rei ſit ſingl'are addo huic aliā ꝓpōnē. ſ. illđ qđ p⁄
cedit actū itelligēdi ē reale tc ſic q̄cqd ē i re ē ſingl'are q̄cqd p^a
itellectiōe itelligit̄ ē i re. g° q̄cqd p^a itellectiōe itelligit̄ ē ſin⁄
gulare. g° n̄ pt itelligē magis vl'e maior ē. s. Tho. minor ex
2° ſuppoſito p; qđ q̄truplr̄ ꝓbat̄: tū q: ens rōnis ē poſteri⁹
actu coll'onis itell's: tū q: tale obm ē cā ētis real'. ſ. pmi actus
itelligēdi: tū q: tal' pm⁹ act⁹ refert̄ ad obm relatiōe reali q̄ n̄
ē niſi ad terminū realē. tū q: tal' pm⁹ act⁹ depēdet ab obō vt
a mēſura. ens āt reale nō depēdet ab ēte rōnis. Ad h̄ ꝙ ma⁄
ior pt hr̄e duplicē ſēſū. pm⁹ ē ꝙ q̄cqd ē i re ē ſingl'are. i. q̄cqd
ē in re ē ſingularitas: ꝛ ſic ē falſa. ē.n. i forte nō ſolū ſingulari
tas ſ; hūanitas ꝛ aīalitas. ſcđs ſēſus ē q̄cqd ē i re ē ſingulare
i. q̄cqd ē i re h; eē ſingularizatū. Et hoc mō ē apđ pipatheti
cos v̄iſſima: vñ arg^m ſi d; eē ex trib⁹ termis maior ē falſa in
p° ſenſu. In 2° āt cōcedit̄ totū arg^m ens ſiqdē p° cognitū nō
h; eē reale niſi i ſingularib⁹: q̄ āt addit q̄^m v̄itate;. h̄ āt iſra
patebit. ℂ Cōtra 2^m dcm̄. ſ. itell's nr̄ ꝓcedit de po^a ad actū
arguit̄ ſic. Iſta ꝓpō aſſumit̄ a. s. Tho. ad ꝓbādū illā ꝯclō
nē. ſ. magis vl'e pus itelligit̄ aut iſta ꝓpō ꝯcludit nihil ad ꝓ
poſitū: aut ipa ē ſimplr̄ falſa. Q: ſi itelligit ꝙ itell's pri⁹ itelli
gat aliqd in po^a q̄ in actu ipa ē va: ſ; nō ad ꝓpo^m. ꝯcedo.n.
ꝙ itell's pri⁹ itelligit ſpēm ſpāliſſimā in po^a q̄ in actu: ſ; ex h̄
nō hētur ꝙ pri⁹ gen^a q̄ ſpēm itelligat. ſi āt itelligat ꝙ itelle⁄
ctus ꝓcedit de po^a ad actu;. i. de notitia ipfecta ad pfectam

ipſa nõ ẽ vl'r v̇a: vt p₃ cũ ꝓcedit a notitia ꝑmiſſaꝝ ad ↄcl'o/
nes ⁊ a notitia cãe ad effect⁹ notitiã: ⁊ p h̃ p₃ ẽt illud ẽe falſũ
ſ. ꝙ itell's pri⁹ ꝑuenit ad actũ: Jmꝑfcm̃ q̃ ꝑfectũ. nã aer il/
luiat⁹ nõ ꝑus iꝑfecte deĩn ꝑfecte illuiat a ſole ſil'r. itell's p⁹
recipit actũ q̃ hitũ ⁊ tñ actus ẽ ꝑfectioꝛ hito. vñ ad h̃ q̃ꝺ ꝓ/
poſitio ſit v̇a op₃ ꝓbare ordinẽ eẽntialẽ act⁹ icõpleti ad actũ
cõpletũ. ¶ Ad h̃ rñdeo ꝙ. s. T. itelligit illã ꝓpõnẽ neutro
illoꝝ modoꝝ ꝑciſe: ſ₃ hoc mõ itell's exiẽs de poᵃ ad actũ vl/
timate ꝑfectũ trãſiturus ꝑ multos act⁹ medios ꝑus ꝑuenit
ad actũ iꝑfectũ q̃ ꝑfectũ: ⁊ hẽt iſta ꝓpõ ex. 8° phyſicoꝝ te
xtu ↄmẽti. 58. ⁊. 9. metaᶜ. textu ↄmẽti. 5. ⁊ in liᶜ. 2°. de ꝑti/
bus aialiũ q̃ꝺ ꝑoꝛa via gnãtiõis ſit iꝑfectioꝛa ſub illa. g° ma/
ioꝛe ſubſumat mioꝛ. ſ. itell's nr̃ ẽ exiẽs de poᵃ ad actu₃ vltia
te. ꝑfectũ puta cognitionẽ diſtĩctã ſpẽi ſpãliſſime trãſitur⁹ per
multos act⁹ itermedios. g° ꝑus ꝑuenit ad actũ iꝑfectũ q̃ ꝑ
fectũ. mioꝛ ẽ euidẽs eo q̃ꝺ cognitiões geneꝝ ab oĩb⁹ ↄcedũ
tur act⁹ itermedij: ⁊ ſic rõ ↄcludit ꝙ ꝑus magis vl'e q̃ mi/
n⁹ diſtĩcte cognoſcam⁹ q̃ꝺ itẽdebat btũs Tho. ſ₃ ille dece/
ptus ẽ q: credidit loq ꝺ cognitiõib⁹ ↄfuſis actualib⁹ cũ ſic ſu
pradictũ ẽ loq̃t de cognitiõe ↄfuſa v̇tuali ipi⁹ ſpẽi ⁊ diſtincta
eiuſdẽ gñis. cognitio. n. diſtincta actualis gñis appellat ibi.
ↄfuſa ipi⁹ gñis ⁊ ſpẽꝝ eo ꝙ ↄfuſe. Jn illa ſpẽs ⁊ gñis ꝑtẽs
cognoſcant ad q̃ꝺ addit. ¶ Cõtra hãc ꝓpõnẽ itell's ꝓcedit
de notitia iꝑfecta ad ꝑfectã dico ꝙ hec ꝓpõ ẽ v̇a vl'iſſime ſi
itelligat ꝑ cui⁹ itellectu oĩum iſtãtiaꝝ ſol'one. Aduerte p'io
ꝙ ꝓceſſus nãe ⁊ itellect⁹ ẽ duplex alter ſm ordinẽ gnãtõis
tñ: alter ſm ordinẽ gnãtiõis ⁊ cãlitatis effectiue vel finalis
ꝑm⁹ ꝓceſſus ẽ q ñ iter termĩos ⁊ media ñ cadit niſi ꝑoꝛitas
⁊ poſterioꝛitas ſm gnãtionẽ reſpect⁹ ẽ qñ vltra iſtã ꝑoꝛitatẽ
inenit in illo q̃ꝺ ẽ ꝑus ẽt ꝑoꝛitas cãe effectiue vel finalis. Se
cũdo aduerte ꝙ aliqd ẽ ꝑfecti⁹ altero dupl'r. ſ. ſimpl'r ⁊ ſm
qd. ſtat. n. ꝙ aliqd ſit ſimpl'r ſm ſuã nãm altero ꝑfecti⁹: q̃ꝺ
tñ ſm aliquã ↄditionẽ ẽ iꝑfectius illo ſicut ſb̃a mãlis ẽ ſimpli
citer ꝑfectioꝛ accñte quo tñ ẽ iꝑfectioꝛ ſm qd iq̃₃ᵐ actuat ꝑ
illud dicit. g° q̃ꝺ tam nã q̃ itell's i ꝓceſſu gnãtiõis tñ ſꝑ ꝓ/
cedit de iꝑfecto ſimpl'r ad ꝑfectũ ſimpl'r eo q̃ꝺ ordo gnãtio
nis attẽdit penes gen⁹ cãe mãlis ſicut aĩal ꝑus gnãt q̃ hõ
vt dĩ in liᶜ de aialib⁹. in ꝓceſſu aũt 2° ꝓcedit de iꝑfecto non
ſimpl'r ſ₃ ſm qd ad ꝑfecti⁹ ſm qd: ſicut ſb̃a ẽ ꝑoꝛ gnãtiõe ac/
cidẽte ⁊ vltia hoc ẽ ꝑoꝛ cãlitate finali eo q̃ꝺ ẽ finis ei⁹ ⁊ q̃nq̃
agẽs: ↄſtat aũt ipſã eẽ ſm qd iꝑfectioꝛẽ inq̃₃ᵐ ẽ in poᵃ reſpe/
ctu eius ⁊ cãlitatẽ mãlẽ ꝑticipat. ¶ Ad ꝑmã igit iſtantiaru₃
dĩ ꝙ ꝑmiſſe nõ ſũt ꝑoꝛes ↄcl'one via gnãtiõis tñ: ſed ẽt oꝛ/
dine cãlitatis effectiue: vt dĩ. 2° phyſicoꝝ textu ↄmẽti. 31. Jn
alia lr̃a vt teſtat ibi. s. T. ⁊ colligi põt ex p° poſterioꝝ. ⁊ iõ
ſufficit ꝙ notitia eaꝝ ſit iꝑfectioꝛ ſm. vñ ẽt in gñe cãe mãlis
collocant. Jdẽ dico ad ſcđam de ꝓceſſu notitie cãe ad effe/
ctũ ꝺ aere illuiato nõ ẽ ad ꝓpoſitũ. Q: illuiatio nõ ẽ ſucceſſi
ua. ↄceptus v̇o gñis ⁊ ſpẽi ſibi ſuccedũt falſum quoq₃ ẽ qd
actus ꝑcedẽs hitũ ſit ſimpl'r habitu ꝑfectioꝛ l₃ hoc ſit veru₃
de actu elicito ab ipo hitu: vt habes p° ethicoꝝ. talis ãt ẽ po
ſterioꝛ hitu ordo q₃ eẽntialis ↄceptus gñicus vel ſpecificus
ſatis ſufficiẽter not⁹. Jn notitia diſtincta ẽ ex dictis ibidẽ. vñ
nõ opoꝛtebit al'r laboꝛare. ¶ Cõtra tertiũ. ſ. ꝙ notitia in vl'i
ẽ notitia icõpleta arguit ſic demr̃atio vl'is ẽ potioꝛ demr̃atio
ne ꝑticulari. g° notitia in vl'i q̃ acqrit ꝑ demr̃ationẽ vl'em eſt
potioꝛ notitia ꝑticulari. ¶ Ad hec dico ꝙ argᵐ peccat per
fallaciã equocatiõis illius termini vl'e. Ariſt. n. vocat demõ
ſtrationẽ vl'em illã qua paſſio de ſuo ꝓpõ ſb̃o ſcit. Et hoc tã
in paſſiõibus gñis q̃ ſpecificis. ⁊ vult dicere ꝙ potioꝛ ẽ noti
tia illa quã acqrim⁹ ꝑ demr̃ationẽ demonſtrãtẽ paſſionẽ de
ſuo ſb̃o p° q̃ illa q̃ fit ꝑ demr̃ationẽ. Q: illa paſſio demr̃at
de ꝑte ſubiecta ꝑmi ſubiecti. Nos ãt dicim⁹ ꝙ cognoſcere
hoiem in aiali ẽ cognoſcere hoiem iꝑfectius q̃ cognoſcere
hoiem in ſeipſo. Et hãc vocam⁹ cognitionẽ in vl'i. Manife
ſtũ igit ẽ oĩ habẽti igeniũ ꝙ nr̃a decã Ariſtoteli nõ repugnãt
Aliud ẽ. n. dicere. a. cognoſcit in vl'i ⁊. a. demr̃at demr̃atio
ne vl'i ꝑmo modo. a. nõ cognoſcit ne ſemetipſo: ſ₃ in ſuo ſu
ꝑioꝛi. 2° mõ. a. in ſeipſo cognoſcit in eẽ ſuo ꝑmo ſubiecto.
¶ Cõtra quartũ. ſ. notitia in vl'i ẽ notitia ſm qd ⁊ in poᵃ ꝓ/
pterea q: in ipſo vl'i intelligunt ꝑticularia ſub quadã ↄfuſio/
ne ex quo ifert. g° notitia in vl'i ẽ notitia ↄfuſa. ¶ Cõtra illa
ꝓbõ nulla ẽ q ꝓcedit ſm fallaciã equocatiõis iſta ẽ huiõi. g°

⁊c̃. Declatur minoꝛ q: aliud ẽ loq de notitia actuali obiecti
⁊ aliud de notitia virtuali eoꝝ q̃ in ipſo icludunt. Lic₃. n. no
titia virtualis ꝑticulariũ in vl'i ſit ↄfuſa: tñ notitia actual'r ipſi⁹
vl'is ẽ diſtĩcta ⁊ q: ab his q̃ actual'r ↄfundunt in obõ attẽdi/
tur ↄfuſio notitie cũ notitia ſpecificet ab obõ ⁊ his q̃ ſũt itri
ſeca nõ d₃ dici notitia ↄfuſa ſ₃ diſtincta. Ad hec dico ꝙ iſte
nõ intelligit. s. Tho. q vult ꝙ notitia diſtĩcta aĩalis vt ẽ totũ
Diffinibile ſit notitia confuſa aĩalis vt ẽ totu₃ vl'e ⁊ ↄñr no/
titia ↄfuſa ſpẽrum: ⁊ iõ nõ accidit equiuocatio. fatemur. n.
ꝙ notitia qua actual'r fert itellectus in ipm̃ aĩal vt vl'r ⁊ nõ
in ſuas ſpẽs ẽ notitia cõfuſa aĩalis vt totum vl'e ẽ ⁊ non ſolũ
ſpẽrum eius vt expꝛeſſe dicit ibi. s. Tho. vnde cõtingit ani/
mal ſimul eẽ notum diſtincte ⁊ ↄfuſe diuerſimode vt ſupꝛa
dictum ẽ nec op₃ ꝙ iſte due notitie ſimul inueniant: ſint ee/
dem: cum ẽt ſepararẽt. puta cu₃ ⁊ actual'r ⁊ non virtualiter
animal diſtincte cognoſcit: q̃ꝺ aũt addit q̃ꝺ talis notitia non
debet dici cõfuſa falſum eſſe oſtendit ex eo q̃ꝺ minoꝛ ẽ con
fuſio actualis q̃ potentialis q̃ꝺ vltro addit: q̃ꝺ notitia ſpe/
cificatur ab obiecto ⁊ eius intrinſecis ad ꝓpoſitũ non eſt.
confuſio. n. ⁊ diſtinctio nõ ſunt ſpẽs cognitionum alioqn co/
gnitio confuſa ⁊ diſtincta eiuſdẽ obiecti nõ eſſent eiuſdẽ ſpẽi
⁊ ſic notitia non ſpecificaret ab obiecto. vnde aſſumptu₃ ei⁹
implicat contradictionem in ꝓpoſito. ¶ Contra qñtũ. ſ. q̃ꝺ
ſenſus exiens de potentia ad actũ prius cõmunius q̃ minus
cõe cognoſcit: arguit ſic ſenſus nõ cognoſcit niſi ſingulare. g°
non prius cognoſcit magis cõmune. q̃ꝺ ſi dicas ſenſum non
cognoſcere magis cõe in ſe ſed ꝑcognoſcere ſingulare ma/
gis cõmunius. cõtra aut cognoſcit ſingulare magis cõmuni
us: Jta ꝙ ſingularitas ⁊ rõ cognoſcendi aut ita ꝙ natura cõ
munis ſit ratio cognoſcendi ꝑmũ non dicendũ vt de ſe patet
2ᵐ poteſt dici a thomiſtis: q: hec ideo eẽt: q: natura illa eſſet
ratio mouendi ſenſũ. ¶ Contra: quod arguitur ſic illud non
ratio mouendi quod eſt idem re ⁊ ratione ei cui repugnat
ratio mouendi ſed natura cõmunis eſt eadem re ⁊ ratione
ſingularitati cui repugnat ratio mouendi. ergo ⁊c̃. pꝛobatur
minoꝛ q: natura ⁊ ſingulare non diſtinguunt realiter: nõ ex
natura rei apud te nec rõne quod ꝓbo q: diſtinctio rationis
ſequitur actum itellectus. Jllo aũt in pꝛioꝛi nullus actus eſt
intellectus ⁊ confirmat. Quia actus non dependet ab ente
rõnis ſed ſenſatio eſt actus realis. ergo nõ depẽdet ab ente
rõnis ſed obiectũ ſenſibile habẽs in ſe diſtinctionẽ rõnis eſt
ens rõnis vel aggregatũ ex ente reali ⁊ rõnis. ¶ Et confir/
mat rõ pꝛincipalis ſic quãdocunq₃ ſunt indiſtincta oĩno ſm
rem ſi vnũ terminat aliquã notionẽ realem: ⁊ reliquã termi
nabit eandem ſed natura magis cõmunis ⁊ minus ſũt hu/
iuſmodi. ergo ⁊c̃. ⁊ hoc ſuppoſita debita appꝛoximatiõe ad
ſenſu₃ confirmatur. 2° id ſenſus pꝛimo cognoſcit q̃ꝺ ſpecies
ſenſibilis ꝑmo repꝛeſentat ſed ſpẽs ſenſibilis ꝑmo repꝛeſen
tat ſingulare ſpeciei ſpãliſſime poſita debita diſtantia. ergo
⁊c̃. minoꝛ pꝛobatur ſpẽs ſenſibilis ꝑmo repꝛeſentat obiectũ
ſub ea ratione qua impꝛimatur ſenſui ſed impꝛimitur ab ob
iecto ſub ratione nature ſpecifice: tum q: eſt actualioꝛ ⁊ per/
fectioꝛ: tum q: ſpẽs ſenſibilis eſt nãlis ſimilitudo cauſata ab
obiecto repꝛeſentans ipſam adequate ſm rõnem ſibi eſſen
tialius competẽtem: ergo magis repꝛeſentat ipm̃ ſub ratiõe
q̃ ſibi eẽntialius ⁊ perfectius cõpetit q̃ ſub ea rõne que ſi/
bi remote ⁊ minus ꝑncipaliter cõpetit. ¶ Ad hec rñdet ꝙ
rñſio ibi reictata ẽ bona ⁊ recta eſt ⁊ ad impugnationem di
co q̃ꝺ natura talis: puta coloꝛ ⁊ nõ natura cõmunis. i. coloꝛ
cõius ẽ ratio mouẽdi. ad impꝛobationẽ negat minoꝛ ꝑ vtra
q̃ ſui ꝑte: nã apud. s. Tho. in ꝑma ꝑte. q. 3ᵃ. arᶜ 3°. in rebus
materialibus natura ⁊ ſingularitas diſtinguũt realiter ⁊ di/
ſtinctio rõnis l₃ actual'r ſit poſt ſenſationem fundamentalit
tñ ꝑuenit ipam ⁊ hoc ſufficit. ¶ Ad cõfirmationẽ dĩ pꝛimo
ꝙ obiectũ ſenſibile habẽs diſtinctionẽ rõnis fundamẽtaliter
nõ ẽ ens rõnis nec aggregatum ex ente reali ⁊ ente rõnis.
Diſtĩctio. n. rõnis fundamentaliter nihil addit ſupꝛa rem.
Dicit 2° q̃ꝺ ſenſatio nõ cauſat a diſtinctione nature ſ₃ a na/
tura ipſa habẽte talẽ conditionẽ: ⁊ iõ dato ꝙ diſtĩctio illa eẽt
ens rõnis adhuc nihil cõcludit. nõ. n. coloꝛ inq̃₃ᵐ diſtinct⁹ a
ſua ſingularitate manet ſed coloꝛ inq̃₃ᵐ coloꝛ de cuius rõne
nec diſtinctio nec adunatio ẽ. ¶ Ad aliã cõfirmatione₃ dĩ ꝙ
minoꝛ ẽ falſa quo ad actiões nihil reale ponẽtes in ſuis termi

nis quales ſūt actiões imanētes. poſſum.n.itelligere dei ſapiētiā nō itelligēdo eius bonitatē. ¶ Ad alias ↄfirmatiões ꝑmitto qđ non dicit.s. Tho. ꝙ ſemꝑ ſenſus prius cognoſcat magis cōe q̄ȝ minus cōe. verba.n.ſua ſunt iſta ⁊ q: ſenſus exit de potētia ad actum: ſicut ⁊ itellus idē ēt ordo cognitionis appet in ſenſu. nam primo ſm ſenſum diiudicamus magis cōe q̄ȝ minus cōe: ⁊ ſm locuȝ ⁊ ſm tp̄s ex quibus verbis nō habet̃ niſi qđ ſenſus ꝑmo ſm locū ⁊ tp̄s cognoſcit ſingulare magis cōis. Et nō habet̃ qđ ſemꝑ ita ſit: vnde argumēta illa nō ſunt ↄ̄ ſanctū Tho. licȝ nō cōcludāt. falſuȝ enī ē qđ ſp̄es ſenſibilis ꝑmo repn̄tet ſingulare ſp̄ei ſp̄aliſſime ⁊ eiꝰ ꝓbō falſa ē.ſ. ꝙ ſp̄es ſēſibil' ſit ꝑº ipſa a nā ſpecifica. nā ſp̄es ſēſibil' pº ip̄mit̃ ꝑ ſe pº obō ſēſus. nulliꝰ āt ſēſus obȝ pᵐ ē ſp̄es ſp̄aliſſima: vt pȝ diſcurrēdo ꝑpea ſp̄es viſibilis ip̄mit̃ ꝑmo a viſibili in eo qđ coloratū ⁊ nō ab ipſo in eo qđ ē albū vel nigrū. nec obſtat qđ albedo ſit actualior colore: q: hoc n̄ ſufficit ſed requirit̃ ꝙ ſit ꝑmo obm potētie nec ē verū qđ aſſumit.ſ. qđ eēntialiꝰ iſit ſenſibili natura generis. imo huic viſibili vt ſic eēntialior eſt color q̄ȝ albedo qđ patȝ ex hoc qđ lata albedine ſiue nigredine viſibile remanet nō āt eↄº. ⁊ h̄ de.4º. ¶ Quo ad qntum rn̄det̃ ordinate argumētis factis ⁊ ad ꝑmū negat̃ illud vltº aſſumptū.ſ. qđ ꝑfectiſſimū effectū quē poſſūt ꝑmo ꝓducere agētia ad itellectionē ſit conceptus ſpecificus. Dico.n. qđ ꝑfectiſſimus quē ꝓ tūc poſſūt ē ↄceptus entis. imo nullū aliū poſſūt ꝓ tūc ⁊ cū ↄ̄ hoc arguitur q: ſic nūq̄ȝ ꝓduceret̃ ↄceptus ſpecificus. nō valet ↄn̄tia eniꝰ ad ꝓbationē dr̄ qđ nulla virtus p̄t ip̄fectiorē effectū ſuo effectu ꝑfectiſſimo ſimpl'r: quelȝ tn̄ virtus pōt in effectū ꝑfectiorē ſuo ꝑfectiſſimo effectu in quē pōt ꝓ aliquo ꝑori: q: ille nō ē ꝑfectiſſimus niſi ſm qd. Exēplū virtus gn̄ātiua leonis nō pōt in ꝑfectiorē effectū q̄ȝ ſit leo q: eius effectus ꝑfectiſſimus ſimpl'r pōt tn̄ in effectū ꝑfectiorē illo quē ꝓducit in ꝑn̄cipio actiōis q̄ tn̄ effectus fuit ꝑfectiſſimus quē ꝓ tūc poſſet ꝓducere. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ qđ minor ē falſa: nā itellectus exiſtēs in pura potētia nō ē eque diſpoſitus ad cōceptū ſpecificū ſicut entis nō ꝑ poſitionē alicuius ↄ̄rie diſpoſitiōis: ſed ꝓpter ordinē ↄceptus gn̄āliſſimi ad ſp̄āles ſicut mā prima oī ↄ̄ria diſpōne inconſiderata nō ē eque diſpoſita ad formas ſpecificas ⁊ ad formā corꝑeitatis ſed opȝ primo recipi formā corꝑeitatis ꝓpter ordinē forme gn̄ālis ad ſp̄āles ꝓpter qđ cōſueuit dici qđ ē indiſpoſitus priuatiue ⁊ non ↄ̄rie. ¶ Ad 2m pȝ rn̄ſio ex dictis: nā termini metaphyſicales vt ſic n̄ ponūt̃ a nob̄ pº cognoſci. ſt̄.n. termini metaphyſicales abſtracti abſtractiōe formali ſed dicimꝰ qđ ſignificatū huius termini ens cōcretū qditatis ſenſibilis ē ꝑmo cognitū. ¶ Ad tertiū dico qđ nō opȝ in quacūq̄ȝ formatione ↄceptus ſpecifici ſꝑ ſigillati ꝑformare ↄceptū ↄfuſum entis ſed ſufficit ens ꝑmo oium fuiſſe cognitū. In illo.n. oīa virtual'r cōcipiūt̃ vlteriꝰ dr̄ qđ cū apud nos nō ponat̃ ordo eēntialis iter iſtos cōceptꝰ cōfuſos nō opȝ tn̄ tēporis itereſſe. ¶ Ad quartū dicitur ꝙ ſp̄āliſſima non ē facilioris abſtractiōis q̄ȝ ens loquendo de abſtractiōe ad ꝓpoſitū reqſita. ſicut.n. ad ↄceptū cōfuſum ſp̄ei ſp̄āliſſime requiritur ⁊ ſufficit duplex abſtractio altera per actum intellectus agentis.ſ. ſeparatio a ſingularibus: altera per actū intellectus poſſibilis.ſ. actualiter intueri ſpeciem ⁊ non actualiter intueri genus. Ita ad conceptū cōfuſum actualiter entis duplex abſtractio ē neceſſaria prima eſt a particularibus que qdem fit cum ſpecies quecūq̄ȝ abſtrahitur ab intellectu agente. Altera fit ab itellectu poſſibili ꝑ hoc qđ in qditate quamcūq̄ȝ primo preſentata actualiter ꝑmo concipit ens nō concipiendo actualiter cetera que in illo ſunt: vnde tanta ⁊ tam facilis eſt abſtractio iſta entis q̄ȝ facilis eſt abſtractio ſpeciei ſp̄āliſſime. imo abſtractio iſta entis eſt facilior quia facilius ē actualiter cōcipere prius ſine poſteriori q̄ȝ ecōuerſo ex quo pȝ qđ abſtractio illa de qua logt̃ argumentum non neceſſaria ad cognitionē cōfuſam. ¶ Ad qntū dico ꝙ minor eſt falſa ⁊ ad eius ꝓbationē negatur cōſequentia eo qđ ſenſus non mouetur a ſingulari in eo qđ ſingulare. Ille enī modus arguēdi ſ̄ȝ regulā topicā n̄ tȝ cū ꝑdicatū ↄuenit ſb̄o ſm qđ ip̄m vt habes a.s. T. in.3º. ↄ̄ gētiles caplō.139. Qđ i ꝓpoſito nō repit̃. nō.n. hic color inq̄ȝm hic mouet viſum: ſed inq̄ȝtum color. ¶ Ad aliam probationē. dicitur ꝙ maior aſſūpta non eſt vera vniuerſaliter eo ꝙ hoc coloratū magis mouet viſū q̄ȝ h̄ nigrū q: a remotioribꝰ mouet agēs nāq̄ȝ corꝑale q̄ȝto in remotiꝰ agit tāto fortiꝰ vr̄.2º dr̄ qđ fortiꝰ mouēt ſēſū m̄lta ſingl'aria ip̄fecta quā vex actualiꝰ ⁊ ꝑfectius: ⁊ q: oīa ſingularia ſunt ſingularia entis. Ideo cogitatiua pueri in quo noua cognitio oriri debet magis mouetur a ſingularibus entis q̄ȝ a ſingularibus huius ſpeciei ⁊ cū intellectus accipiat vl'e ex multis ſingularibus vt dr̄.2º poſterior ⁊ in prohemio metaphyſice. iō prius cognoſcit ens q̄ȝ ſp̄es ⁊ ſm hoc dr̄ ad argumētū qđ minor ē vera ceteris ꝑibus: nō āt vbi ē aliqua iparitas ſicut in ꝓpoſito accidit ꝑꝓōderās iuenit̃. multo.n. pl'a ſingularia entis ꝑꝓōderāt paucioribus ſingularibꝰ ſp̄ei ſicut plus trahūt mille hoīes nō nimiſ fortes q̄ȝ decē fortes. ¶ Ad ſextū dr̄ ꝙ maior ſimpl'r ē falſa ad auctātē ph̄i dr̄ ꝑmo qđ textus cōmētatoris ē corruptus. dȝ n. legi cōfuſa ⁊ nō cōpoſita. dr̄ ſcđo vt ſaluemꝰ cōmentatorē qđ cōpoſitū ē notius ſuis cōponētibus vt ſic. nō auteȝ abſolute: vnde ꝑus confuſe cognoſco hoīem quā ꝑtes eius diffinitiuas vt ſic abſolute tn̄ ꝑus cognoſco magis vl'e ex hiſ appet v̄itas minoris auctātis Auicene approbate. ¶ Deinꝫ reddit auditores attētos dicēdo difficultatē apiens tria proponēdo qd noīe eēntie ⁊ entis ſignificetur ⁊ quō in diuerſis diuerſimode iueniat̃: ⁊ quō ſe hēant ad itētiōes logicas. horū.n. difficultas nō modica ē vt diuerſitas opionū circa ipa teſtatur. ſūt.n. maxīe vl'a q̄ ſūt difficillima ad cognoſcenduȝ vt dr̄ pº metaphyſice. ¶ Circa hāc ꝑticulā nota qđ ſic quid rei ē qditas rei ita qd noīs ē qditas noīs. nomē āt cū eēntialiter ſit nota eax q̄ ſūt obiectiue in aīa paſſionuȝ ex pº ꝑihermenias nō hȝ aliā qditatē niſi hāc qđ ē ſignū alicuiꝰ rei itellecte ſeu cogitate: ſignū āt vt ſit relatiuū eſt ad ſignatū: vn̄ cognoſcere qd noīs nihil ē aliud q̄ȝ cognoſcere ad qd tale nomē hȝ relationē vt ſignū ⁊ ſignatū: talis āt cognitio pōt acqri ꝑ accn̄talia illiꝰ ſignati ꝑ cōia ꝑ eēntialia ꝑ nutus ⁊ qbuſuis alijs modis ſicut a greco carētibꝰ nobis qd noīs antropos ſi digito oñdat̃ hō iā ꝑcipimus qd noīs ⁊ ſil'r de alijs iterrogātibꝰ v̄o qd rei opȝ aſſignare id qđ cōuenit rei ſignificate i pº mō ꝑ ſeitatis adeq̄te ⁊ hec ē eēntialis dr̄ia iter qd noīs ⁊ qd rei.ſ. ꝙ qd noīs ē relatio noīs ad ſignatū: qd rei v̄o ē rei relate ſeu ſignificate eēntia ⁊ ex hac dr̄ia ſm oēs alie q̄ dici ſolēt. puta qđ qd noīs ſit n̄ ētiū cōplexox ꝑ accn̄talia ꝑ cōia ꝑ extranea qd rei v̄o ē ētiū icōplexox ꝑ ꝓꝑa ⁊ eēntialia. relatio n. vocis pōt teriari ad n̄ ētia in rex nā ⁊ cōplexa ⁊ declari ꝑ accn̄talia ⁊ hmōi. eēntia aūt rei nō niſi per propria eēntialia habetur de entibus incomplexis. ¶ Sequitur textus.

¶ Qr v̄o ex cōpoſitis cognitionē ſimpliciū accipe debemꝰ ⁊ ex poſterioribꝰ deuenire in priora ut a facilioribꝰ icipiētibꝰ cōueniētior fiat diſciplia ideo ex ſignificatione entis ad ſignificationem eſſentie procedendum eſt.

¶ In hac 3a ꝑte ꝓhemij reddit auditores dociles ordinē ꝓcedēdo ꝓponēs tali ↄclōne ab ēte ad eēntiā ꝓcedēdū ē quā ꝓbat duplici medio pº ſic ex cōpoſitis ad ſimpliciora ꝓcedendū ē ſ̄ȝ ens ē velut cōpoſitū ⁊ eēntia velut ſimplex. gº ab ēte ad eēntiā ꝓcedēdū ē. 2º ſic ex poſterioribꝰ i ꝑora ꝓcedēduȝ ē ſ̄ȝ ens ē poſteriꝰ eēntia. gº ab ēte ad eēntiā ꝓcedēdū ē maior vtriuſq̄ȝ rōis ꝓbat̃ q: ex facilioribꝰ ē ichoādū. ↄpoſita āt ⁊ poſteriora ſt̄ faciliora nob̄ ſimplicibꝰ: circa miorē 2e rōis nota qđ ens vt ifra dicet̃ ſignificat id qđ hȝ eē. id āt qđ hȝ eſſe ↄꝓhēdit eēntiā. eēntia v̄o ſignificat id ꝙ iportat diffº vt dicet̃ q̄ n̄ dic̄ eē vl' n̄ eē. ex pº poſterior ēs gº ita ſe hȝ ad eēntiaȝ vt ↄplectit̃ i ſe vtrāq̄ȝ eēntiā.ſ. ⁊ eē. eēntia v̄o alter tm̄. ⁊ iō ēs appellat̃ ↄpoſitū reſpectu eēntie circa maiorē 2e rōis ſcito ꝙ qn̄ dicimꝰ ex poſterioribꝰ ꝓcedēdū ē itelligit̃ ex poſterioribꝰ ſ̄ȝ nāȝ ꝑoribꝰ q̄ ad nos. inata.n. ē nob̄ via ex notioribꝰ nobis ad ignotiora nāe vt dr̄. pº ph̄ycor. t. ↄmē.2. mior 2e rōis ꝓbat̃ ex eo qđ ↄpoſitū ē poſteriꝰ ↄponētibꝰ. ⁊ ēs vt deīū ens cōpoſitū ē reſpectu eēntie. ¶ Caplm primum.

Ciēdū ē ꝙ ſicut in.v. metaphyſice ph̄s dicit ens ꝑ ſe dicit̃ dupl'r. Uno mō qđ diuidit̃ ꝑ decē gn̄a. Alio mō qđ ſignificat ꝓpōnū v̄itatē hox āt

dr̃ia ē: qa ſcḋo mō pōt dici ens oē illud d̄ quo af/
firmatiua ꝓpō formari pōt etiā ſi illud in re nihil
ponat p quē modū ꝓuatiões ⁊ negatiões ētia di/
cūt. dicimus. n. ꝙ affirmatio ē oppoſita negatiõi
⁊ ꝙ cecitas ē ĩ oculo. Sȝ p̊ mō nō pōt dici aliqd
qḋ ſit ens: niſi ꝙ ĩ re aliqd ponat. Uñ p̊ mō ceci
tas ⁊ hmõi nō ſūt ētia. Nomē igit̃ eēntie nō ſumi
tur ab ēte: ſcḋo mō dcō. aliq. n. dr̃ h̄ mō entia q̄
eēntiā nō hñt: ut pȝ ĩ priuatiõibus ſed ſumit̃ eēn
tia ab ēte p̊ mō dcō. uñ cōmētator ĩ eodē loco di
cit ens p̊ mō dcm̄ ē qḋ ſignificat eſſentiā rei.

Hic icipit tractat⁹ diuiſus ĩ duas ptes in q̄ꝝ. Pri^a
b declarat qd noĩe ētis ⁊ eēntie ſignificet. In 2^a vo
qūo eēntia ĩ diuerſis diuerſimode iueniat: ps p^a
vnico abſolute cap°: ps 2^a ſex: ⁊ ſic totū ītegrant
tractatū capl'a ſeptē. Quoꝝ p^m qḋ p̄ manib⁹ hēmus tres p/
tes ɔtinet ĩ p̄ma declatiõe qd noĩe ētis ſignificet. in ſcḋa qd
noĩe eēntie. in tertia dr̃ia noĩuȝ ipſi⁹ eēntie deſignat̃: Pri
mū tali diuiſiõe declat̃ ens p ſe dupl'r dr̃. Uno mō vt diui/
dit̃ p decē gnā. Alio° vt ſignificat v̾itatē ꝓpōnū quēadmōm
dic̃ Ariſtoteles. 5. meta^c. t. ɔmēti. 4. dixit: ens p ſe: ad dr̃iaȝ
entis p accñs aggregati ex reb⁹ diuerſoꝝ geneꝝ vt hō alb⁹
de q̄ habes. 5. meta^c textu ɔmēti. 13. ⁊ innuit ꝙ tripl'r diffe/
rūt ens p̄mo° ⁊ ens ſcḋo°. p̄mo qꝛ ens p̄mo mō p̄dicat̃ nō
niſi de reb⁹ exñtib⁹ in decē generib⁹: ens aūt ſcḋo mō p̄di/
cat̃ de oĩ eo qḋ pōt eſſe ſubm̄ ꝓpoſitionis affirmatiue. ſcḋo
differunt quia ens p̄mo mō ē illud cōpoſituȝ de quo ſupra
diximus: ꝙ cōplectit̃ in ſe eēntiā ⁊ eē. ens aūt ſcḋo mō nō ē
hmõi qm̄ aliqd ē hoc mō ens. puta negatio aut chimera qḋ
nō hȝ eēntiam aliquaȝ: ⁊ ex hoc ſeqtur tertia dr̃ia ꝙ ab en/
te p̄mo mō tanq̄ȝ a cōpoſito nō corp⁹ eēntie nomē ſumitur:
nō aūt 2°°. Circa primā dr̃iaȝ. Aduerte p̊ ꝙ v̾itas ꝓpōnis
q̄ ē ētis ſcḋo mō ſignificatio: nihil aliud ē q̄ȝ cōpoſitio facta ĩ
ſcḋa operatione ĩtellectus obiecto cōformis: v̾bi grã: ſortes
ē cecus: ly ē nō ſignificat inherētiā cecitatis ĩ ſorte eo ꝙ ceci/
tas oĩ inherētia caret: cū inherere realiū accidētiū ſit ſed ſigni
ficat cōpoſitionē factā ab ĩtellectu adequante ſeipſum p illaȝ
obō ſorti. ſ. carente v̾tute viſiua. vñ. 5. metaphyſice in alia
enſ ſigni ficãs vi tatē pro poſitio/ nis ⁊ qd ĩportat. lr̃a dr̄ ꝙ ens ſignificãs veritatē ꝓpōnis: ſignificat qm̄ ꝓpoſi
tio ē vera. p̄ma aūt ſignificatio entis qd ſit ĩfra videbit̃. Ad/
uerte ſcḋo ꝙ licȝ nullo ĩtellectu cōſiderante ſortes ſit cecus
⁊ per cōſiderationē intellectus: nō fiat magis vel minus ce/
cus: tñ cecitas nullo intellectu conſiderāte nullū hȝ eē in ſor/
te. ſtant. n. iſta duo ſil' qḋ ſic declarat̃ ſortem eē cecuȝ vt ſic
non ē ſortē habere aliquod eē ſbale: vt pȝ nec accñtale: qꝛ ſor
tes ſit cecus ſola abſentia viſiue virtutis q̄ nihil ſupra ſortem
addit: vñ cecitas nullū eē omnino ponit in ſorte: ac p hoc ꝙ
abſqȝ omni cōſideratiõe intellectus v̾tus viſiua ſorti nō ĩeſt
oȝ ſortē nullo ĩtell'u cōſiderante eſſe cecū. Dubitatio autē
Dub° in hac re accidit: qꝛ nō recte inſpicit̃ ꝙ eē cecū: nō ē eſſe ali/
quod ſȝ carere virtute viſiua. exēplum nauis caret guberna
tore nullo ĩtellectu cōſiderante abſentia tñ gubernantiſ nullū
eē ſbale aut accidētale ponit in naue: vñ nauē eē ſine guber/
natore extra aĩam: nō ē eē aliquod: ſed nō eē gubernata. Acq
runt aūt eſſe ⁊ fiunt entia ꝓuatiões ⁊ negationes ex hoc ꝙ
intellectus intelligēs priuationes p habitus: ⁊ negationes p
affirmatiões format in ſeipſo rei carente aliq: idolū qḋdam
verbi grã cū ĩtellect⁹ format in ſe idolū qḋdā nauis guber/
natore carētis ꝙ ē iſta ꝓpō mētalis: nauis ē ſine gubernato/
re: nō p̄ñtia gubernatoris q̄ extra aĩam nihil ponit in aĩa ſit
ens: p hoc ꝙ ĩtellectus fecit ipſam ꝓpōnis terminū aliqueȝ
⁊ cū hoc eē ſit in aĩa ⁊ nullū aliud eē hēat: ɔſequēs ē ꝙ nega
tiones hmõi ⁊ priuationes nō ſint entia niſi in aĩa obiectiue:
⁊ ſic eaꝝ eē nihil aliud eſt q̄ȝ intelligi: q̄uo tñ oĩa entia rōnis
habēt eē. Circa tertiā dr̃iam aduertendū ē ꝙ cū noĩa ſint ſi/
gna ɔceptuū: ſm ordinē cōcipiendi ē ⁊ ordo noĩandi ꝓpte/
rea ſicut ab ente p̄mo mō tanq̄ȝ a cōpoſito nobis notiori eēn
tie notitiā ſcripſimus ſic eēntie nomen ab ente originem hȝ.

Sequitur textus.

Et qa ut dcm̄ ē ens h̄ mō dictū diuidit̃ p decē
genera opȝ ꝙ eēntia ſignificet aliqḋ cōe oĩbus
naturis p quas diuerſa entia in diuerſis gñib⁹ ⁊
ſpēbus collocantur ſicut humanitas eſt eſſentia
hominis ⁊ ſic de aliis.

In hac 2^a pticula declat̃ qd ĩ noĩe eēntie ĩportet̃. tali con/
cl'one eēntia ſignificat quoddā cōe oĩbus naturis oĩum enti/
um. Cuius talē declarationē inſinuat: ſicut ens ſignificat ali/
quod cōe oĩbus generib⁹ exñtib⁹ ita eēntia cū ab illo ſumat̃
ſignificat aliquod cōe oĩbus generib⁹ ⁊ ſpēbus: ⁊ ſicut ens
ſignificat id qḋ ē in quolibȝ genere ⁊ qualibet ſpē. Ita eēntia
opȝ ꝙ ſignificet id quo aliqd ē in quocūqȝ genere ⁊ q̄uis ſpē
hñt. n. ſe ens ⁊ eēntia vt qḋ ⁊ quo: cū aūt nature rerū ſint il/
le qbus res reponunt̃ in generib⁹ ⁊ ſpēb⁹: ſeqt̃ ꝙ eēntia ſi
gnificat aliqḋ cōe oĩbus naturis reꝝ. vñ quēadmodū ens p̄
dicat̃ de hoĩe bone ⁊ ſil'ib⁹ q̄ ſūt in generibus. Ita eēntia p̄
dicat̃ de humanitate. bonitate qbus res in generib⁹ reponū
tur p nomē. ergo eēntie ĩtelligit̃ natura rei: ſicut p nomē ētis
id qḋ hȝ naturā illā. Circa hāc pticulam ĩſurgit dubitatio Qō ſcḋa
valde difficilis: an ens ⁊ eēntia ſignificēt ĩmediate ipa p̄dica/
mēta ſeu naturas eoꝝ an mediate. In hac dubitatione tria
agā. p̄mo declarabit̃ titulus qōnis. ſcḋo adducetur opinio
Scoti: ⁊ ĩpugnabit̃. tertio ponet̃ opinio. s. T. ꝓ p̊. ſcito ꝙ
ſignificare mediate in ꝓpoſito ē ſignificare aliqd mediāte ali
quo ſupiori: ſicut aĩal ſignificat ſpēs ſuas mediate mediante
ſ. nã ſēſibili. nō. n. aĩal ſignificat hoĩeȝ: niſi qꝛ hō ē ſba aĩata ſē
ſibil'. ſignificare ĩmediate ē ſignificare aliqd ñ p aliq̄ȝ nāȝ ſeu
realitatē ſupiorē ſȝ p ſeipſā p̊ ſic aĩal ſignificat gradū ſēſitiuū
ſeu realitatē ſēſitiuā ĩmediate: vt pȝ. v̾tit̃ g° ĩ dubiū h̄: an ens
ſignificet aliquē gradū ſeu aliq̄ȝ realitatē abſtrahibilē a natu/
ris p̄dicamētalib⁹ cōeȝ eis. ſic ſupi⁹ eēntiale ſuis ĩferiorib⁹ ⁊
ſic mediate ſignificet p̄dicam̄ta an ĩmediate ſignificet ipas na
turas p̄dicam̄tales. h̄ de p̊. Quo ad 2^m ſco. vt colligit̃ ex Opi° Sco.
p̊ ſē. d. 3^a. q. 1. ⁊ 3^a. ⁊ d. 8. 4. 2^a. opiat̃ ꝙ ens ſignificet de/
cē p̄dicamēta mediate. imagiat̃. n. ꝙ a qbuſcunqȝ ſil'ib⁹ ſit
abſtrahibil' vna realitas obiua vtriqȝ cōis ⁊ prior vtroqȝ: ⁊
ſic cū ſba ⁊ accñs hēant ſilitudinē ĩ ēte ab eis ē abſtrahibilis
vna rō obiectal' vtriqȝ cōis ⁊ p̄or tā ſba q̄ȝ accñte q̄ noĩe ētis
ſignificat̃. Qḋ vt meli⁹ ĩtelligatis pono ꝓceſſū iſtaꝝ abſtra
ctionū diffuſe. Cū. n. ſor ɔueniat cū platone ĩ hūanitate: ⁊ ñ
cū brunello ab eis pōt abſtrahi hūanitas cōis ⁊ p̄or eis ⁊ iñ
cū hō ɔueniat cū brunello ĩ ſēſibilitate ⁊ ñ cū plāta ab eis p̄t
abſtrahi aĩalitas cōis ⁊ p̄or eis ⁊ iñ cū aĩal cōueniat cū plan
ta ĩ vegetabilitate ⁊ nō cū lapide ab eis p̄t abſtrahi vita cōis
⁊ p̄or eis iñ cū viuū ɔueniat cū lapide ĩcorpeitate ⁊ nō cū ĩ/
telligētijs ab eis p̄t abſtrahi corpeitas cōis ⁊ p̄or eis ĩde cuȝ
corp⁹ ɔueniat ĩtelligētijs ĩ ſbalitate ⁊ nō cū accñtib⁹ ab eis p̄t
abſtrahi ſbalitas cōis ⁊ p̄or eis: iñ cū ſba ɔueniat cū accñte ĩ
ētitate reali ⁊ nō cū ētib⁹ rōnib⁹ ab eis ē abſtrahibilis ētitas
cōis ⁊ p̄or eis: ⁊ cū h̄ realitas vlt° abſtrahibil' ſit illa quā ſi/
gnificat ens ĩmediate: oȝ ꝙ p̄dicam̄tales realitates ſeu nāe:
mediate ſb'ētiſ ſignificatiõe claudant̃. Ad hāc poſitionem
ɔfirmādā m'lta poſſēt adduci me⁹: q̄ ne digrediamur ad ana
logiā ētis ⁊ cōpatõeȝ trāſcēdētiū ad p̄dicam̄ta an. ſ. ſint eorū
p̄dicata qditātia vel nō omittem⁹ ꝓ nūc: qꝛ ĩfra ſpāles erūt de
cōtra bis qōnes. Cōtra hāc opionē arguo dupl'r. p̊ auc̄te Ari.
8° meta^c. tex. cōm̄ti. 16. vbi ſoluēs qōnē q̄re qditas ſit vna:
dicit ꝙ ĩ ſbijs ſepatis nō ē q̄rēda alia cā: qꝛ ĩ eis nō ē niſi forã
q̄ ſtati ſeipā ē ens ⁊ vnū: quēadmodū ens ſtati ſeipō ē ſba ⁊
q̄ȝtitas ⁊ ceta p̄dicam̄ta: nō expectās aliḋ faciēs ipm nās p̄/
dicamētales ex q̄ auc̄te arguit̃ ſic: ens ſignificat q̄ndā realita
tē p̄orē p̄dicamētis. g° expectat aliquid ɔhens ipm ad p̄dica
mēta: ɔñia ē nō: ɔſequēs aūt ē ɔ̄ Ariſtotelē. g° a deſtructione
ɔñtis ad deſtructionē añcedētis ens nō ſignificat realitatē p̄o
rē p̄dicamēti. Scḋo arguit̃ auc̄te ɔmētatoris. 10. meta^c
ɔmēto. 8° dñtis ꝙ hec nomē ens ſignificat id qḋ ſignificat in
p̄dicam̄to ſbe ⁊ q̄ȝtitatis ⁊ q̄litatis. p^a ſignificatiõe ſine me° ⁊ Opi° s.T.
nō mediate aliq̄ cōi: qd clari⁹. Rõe nō arguo: qꝛ oportēt
egredi limites: h̄ de 2°. Quo ad 3^m pono opionē. s. T. ex

duab' ↄcl'onibꝰ eliciendā. Quaꝝ pᵃ eſt iſta. ens ſignificat vnū ↄceptū formalē cōez in repreſentādo ſubē ⁊ accñti deo ⁊ creature. ¶ Scđa ē iſta. ens ſignificat aliqđ reale iūctū i oībꝰ generibꝰ diſtictū ſm rōnē a ꝓprijs ↄceptibus obiectalibꝰ oīuꝫ generꝝ: nullū gradū ſupra nās genericas: ſpecificas ⁊ indiuiduales exꝑmēs. Pro itelligētia terminoꝝ. Nota ꝙ ↄceptꝰ eſt duplex formal': ⁊ obiectal': cōceptꝰ formal' ē idolū q̄ddā qđ itellectꝰ poſſibil' format in ſeipſo repſentatiuū obiectaꝝ rei itellecte: qđ a pħis vocat̃ intētio ſeu ↄceptꝰ: a theologis vō vbū. Cōceptꝰ aūt obiectal' ē res ꝑ ↄceptū formalē repſentata in illo terminās actū itelligēdi. Uerbi grā ↄceptꝰ formalis leonis eſt imago illa: quā itellectꝰ poſſibil' format đ q̇ditate leonina cū vult ipaꝫ itelligē. Cōceptꝰ vō obiectal' eiuſdē: ē nā ipa leonina repſentata ⁊ itellecta: nec putādū ē equū dī nomē ſignificare ↄceptū: ꝙ ſignificet alteꝝ tm̄: ſignificat. n. leonis nomē ↄceptū vtrūqꝫ lꝫ diuerſimode. ē nāqꝫ ſignū ↄceptꝰ formal' vt medij: ſeu quo: ⁊ ē ſignū ↄceptꝰ obiectal': vt vltimi: ſeu qđ. Uñ idē eſt loq de ↄceptu entis. ⁊ de ſignificatiōe eiꝰ. ¶ Probo ergo ↄcl'onē ꝑmā tali medio oīa ſil'ia q̄cūqꝫ ſil'itudine ēt analoga ſeu imitatiua ſm id i q̄ aſſimilant̃: pñt ꝑ eādē imaginē repſentari: ſꝫ deus ⁊ creature ſubā ⁊ accñs hñt ſil'itudinē iter ſe ſaltē analogā: ergo ſm id in q̄ aſſimilant̃ pñt ꝑ eādē ſil'itudinē repſentari. Sꝫ aſſimilant̃ in eē: ergo eadē ſil'itudine poterūt repreſentari inq̄ꝫtū hñt eē: ſil'itudo illa ē ↄceptꝰ formalis entis: ergo ꝓceſſus clarꝰ ē: ⁊ ꝓpōnes ab oībꝰ ſūt ↄceſſe: cū maior fuerit dilucidata: quā ſic ex notioribꝰ ſuademus. Ubicūqꝫ īuenit̃ agēs ꝓducere ſui ſil'itudinē in alio ſi id aliud ꝓducat aliud ſil'e ſibi ſm id quo ipm aſſimilat̃ pᵒ: oꝫ tertiū aſſimilari vtriqꝫ: ea rōne q̄: q̄cq̄d ē ſil'e alicui in eo qđ illud ē alteri ſil'e. ē ſil'e vtriqꝫ: ſic ſpēs ſoꝛ. i oculo meo ꝓducta ab imagine ſoꝛ. i ſpeculo ē ſil'itudo repreſentata vtriuſqꝫ ⁊ figure ſoꝛ. i ſpeculo: a q̄ imediate ē cāta: ⁊ figure ſoꝛ. in ſeipſo a q̄ ē mediate cāta. Sꝫ ita ē mō ꝙ iter hñtia analogā ſil'itudinē. deū ⁊ creaturā: ſubam ⁊ accñs. repit̃ hmōi ſil'itudo i ordie ad ↄceptū formalē igr̃ ⁊c. ſit āt h̄ ſic manifeſtū exēplarit̃: ſapiētia diuina ꝓducit ſapiētiā humanā: q̄ ē q̄dā ſui ſil'itudo impfecta tm̄: ſapientia āt humana ꝓduc̄ ſil'itudinē ſui i itellectu nr̄o: q̄ nil aliđ eſt q̄ꝫ ſapiētia in eē ītētionali: ſic ſapiētia extra ē ſapiētia i eē nāli. Cū āt ſil'itudo iſta ſapīe i itellectu repſentet ſapiam humanā ſm id quo illa aſſimilat̃ ſapīe diuine: q̄ꝛ repſentat eā ſm ꝓpriā rōnē formalē: ſeqt̃ de neċitate ꝙ h̄ vnica ſil'itudo repſentat vtrāqꝫ. humanā. ſ. ⁊ diuinā: vt pote q̄ ſil'is ē vtriqꝫ: lꝫ ab humana ſit imediate exēplata a diuina mediate ex h̄ exēplo i terminis ſpālibꝰ intuere ꝓpoſitū nr̄m i terminis trāſcēdētibꝰ q̄lis ē ens. Cū. n. eē creatur̃ aſſimilet̃ eē diuino a q̄ exēplatū ē: ⁊ eē accñtale aſſimilet̃ eē ſubali a q̄ emanat: ſil'itudo ꝓducta in intellectu abeſſe ſubali: ſiue accñtali inq̄ꝫtū aſſimilant̃ erit oīum repſentata imago: ⁊ quū ↄceptus nō req̇rat̃ ad intellectionē niſi vt obiectal'r repſentet rē: vnico ↄceptu intellectus in deū ⁊ creaturā i eo qđ ens feret̃: ⁊ ſil'r i ſubſtātiā ⁊ accñs: nec oꝫ ponē ꝑles ↄceptus ⁊ multiplicare entia ſine neċitate. Qđ āt: h̄ ſint nō ſolū ſm mētē. ſ. T. dicta: ſꝫ ēt ſm expſſam ſniaꝫ pꝫ i. q. diſ. de poᵃ. ij. q. 7ᵃ. a. 5ᵒ. in corꝑe. Uñ hāc rōnē accepi: ⁊ i eadē. q. a. 6. vbi circa finē corꝑis. q. adducit exēplū de ſpeculo ⁊ dic̄ expſſe ꝙ ſic ſe hꝫ conceptus nr̄ ad deū ⁊ creaturas ſic ſpēs rei viſe i ſpeculo. ita ꝙ deꝰ ſe hꝫ vt res ꝓducēs ſil'itudinē ſuā i ſpeculo: creatura vt ſpēs i ſpeculo: ↄceptꝰ nr̄ vt ſil'itudo extracta a ſpē in ſpeculo vtriuſqꝫ repſentata. Uñ nullus mētis cōpos pōt h̄ negare i eiꝰ via. ¶ Cōcluſio 2ᵃ hꝫ tres ꝑtes. q̄ ad ꝑmā declarat̃ ſic: ↄceptꝰ obiectal' entis ē id qđ repſentat̃ ꝑ eiꝰ ↄceptū formalē: ſꝫ eiꝰ ↄceptꝰ formal' repſentat id i quo aſſimilant̃ oīa eēntia realia: qđ oꝫ i eis eē: ergo ↄceptus obiectal' entis ē aliqđ reale iūctū i oībꝰ. Scđa ꝓpoſitio aſſūpta lꝫ patē poſſit ex dictis: tm̄ declarat̃ adhuc: ſic ↄceptꝰ formal' aīal' repſentat fūdamētū ſil'itudinis gñis ⁊ ↄceptꝰ formal' hoīs repſentat fūdamētū ſil'itudīs ſpecifice: ⁊ ſil'r q̄lꝫ imago cōis plibꝰ i repſentādo: repſentat fūdamētū ſil'itudīs iter illa plura: vt pꝫ i exēplo ſupra poſito de ſpē i oculo cāta a ſpē ſoꝛ. in ſpeculo: qm̄ illa repreſentat nō ſil'itudinē iter ſpēm i ſpeculo: ⁊ ſoꝛ. cū ſit relatio: ſꝫ fūdamētū illiꝰ ſil'itudinis: puta q̄litates ⁊ lineamēta q̄ ſūt i vtroqꝫ ſic ↄceptꝰ entis formal' repſentat fundamētū analogice ſil'itudinis in eē iter oīa entia realia exiſtētis. qđ in oībꝰ eē abſqꝫ ope itellectꝰ ex eo pꝫ ꝙ ſil'ia ſ' tm extra aīam: vt cū h̄ fūdamētū repſentatū ſit ↄceptꝰ obiectal' entis vt dictū ē: pꝫ ↄceptū obiectale entis eē aliquid reale iūctū i oībꝰ qđ erat i pᵃ ꝑte ↄcl'onis poſitū. ¶ Secūda ꝑs ↄcl'onis ſeqt̃ ex iſta. ſi. n. ↄceptus obiectal' entis īuenit̃ i oībꝰ ⁊ nullꝰ ↄceptꝰ obiectal' ꝓpriꝰ ſubē: aut accidētis īuenit̃ i oībꝰ: ↄñs ē ꝙ nō oīno ſint idē ⁊ ꝙ ſaltem rōne diſtinguat̃ ↄceptꝰ entis: a ꝓprijs oīum ↄceptibus obiectalibꝰ qđ erat 2ᵃ ꝑs ↄcl'onis. ¶ Tertia ꝑs eiuſdeꝫ ſic declarat̃ ſi ↄceptꝰ obiectal' entis eēt aliqs gradꝰ ſupra gradꝰ ſpecificos ⁊ genericos. Tūc ↄſideratis ꝑciſe gradibꝰ ſpecificis ⁊ genericis cū eoꝝ ꝑciſe paſſionibꝰ nō eēt in eis vt ſic īuenire paſſiōes entis h̄ ē falſū. ergo a deſtructione ↄñtis ⁊c. ↄñtia declarat̃: q̄ꝛ. n. aīal dic̄ aliū gradū ab hoīe. Jō hoī ſm dr̄ialē ↄceptū ꝑciſe nō īſūt paſſiōes aīal': vt oñdit falſitas iſtiꝰ reduplicātē hō inq̄ꝫtū rōnal' eſt bipes circūloquēdo ꝑ li bipes paſſionē aīal' ꝓpriā: ⁊ ſil'r ſi ens dic̄ aliū gradū a ſuba: ſeqtur ꝙ ↄſiderata ꝑciſe rōe ↄſtitutiua ſubī. ſuba nō ē vna. nec vā nec bona ⁊c. q̄ nomināt paſſiōes entis ⁊c. Falſitas ↄñtis ꝓbat̃ ſic: hō inq̄ꝫtū rōnal' ē ꝑciſe vnū q̇d vnitate: q̄ ē paſſio entis. hō inq̄ꝫtū rōnal' dic̄ aliū gradū ab ēte ſm te ↄ quē arguo: gᵒ paſſio ētis ↄuenit alijs gradibꝰ ab ente ꝑciſe vt ſic acceptis: qđ ē oppoſitū ↄñtis. ꝑma ꝓpō aſſūpta hr̄ ex ſco. in ſo ſen. d. iij. q. i. tenēte vnitatē mediā minorē vnitate numerali ⁊ maiorē generica eē paſſionē entis: ⁊ ſeq. nāꝫ ſpecificā rōne vltime dr̄e. Manifeſta q̄qꝫ ſit ſic pro nūc eadē ꝓpō: hō inq̄ꝫtū rōnal' ē īdiuiſibil' formal'r: ſuppoſito ꝙ rōnale ſit vltima dr̄ia: ergo hō inq̄ꝫtū rōnal' ē vnus formal'r. vnitas. n. nil aliud ē q̄ꝫ indiuiſio. Sed de h̄ cū de vnitate nāe aget̃. āplioꝛ erit ſmo. nūc āt ſufficiat ꝙ i gradibꝰ ſpecificis ꝑciſe acceptis ⁊ ſil'r genericis: ē īuenire paſſiōes ētis: qđ erat ꝓbādū: ⁊ ↄñt ꝙ ens nō ſignificat diſtictū gradū a naturis ſpecificis ⁊ genericis. qđ erat tertia ꝑs ↄcl'onis. Sꝫ tūc ex q̄ res ſignificata ꝑ h̄ nomē ens. eſt aliqđ iūctū in oībꝰ: ⁊ nō ē gradꝰ diſtictꝰ ē ↄ ſpecificos ⁊ genericos. Declarādū ſupeſt q̇d ſit. Qđ ſic declarat̃: gradꝰ q̄cūqꝫ genericꝰ. vl' ſpecificꝰ. vl' dr̄ialis vl' idiuidualis hꝫ i ſe. vñ multis mōis cōcipi poſſit. ⁊ ſm qđ q̄lꝫ gradꝰ ē hñs eſſe noīe entis iꝑtatis ⁊ ad ↄceptū obiectalē ētis ꝑtinet. ſm vō qđ abſolute tal'. vl' tal' gradꝰ ↄſiderat̃ noīe ꝓprio ſignificat̃ ⁊ ↄceptꝰ obiectal' illiꝰ ē. Uerbigrā. humanitas ex ſua ꝓpria ꝑfectiōe formali. q̄ diſtiguit̃ ↄ reliq̄s vniuerſi ꝑfectiōes: hmōi ꝙ ꝑ ↄceptū formalē humanitatis repſentet̃ ⁊ cognoſcat̃: ⁊ ſignificet̃ humanitatis noīe hūanitas vt ſic ēt hꝫ: ꝙ ſibi debeat: ſeu ↄueniat eē q̇ditatiuū: ⁊ actual' exñtie. ⁊ ſic repſentat̃ ↄceptu formali ētis tāq̄ꝫ ꝑs ſui obiectal' ↄceptꝰ ⁊ entis noīe ſignificat̃. Sil'r aīal h̄ duo i ſe hñt ⁊ ſic de alijs. Uñ ↄceptꝰ obiectal' entis ſunt nāe generice ⁊ ſpecifice vt hñtes eē. ſic. n. fūdāt analogā ſil'itudīe: đ q̄ loq̇mur: ⁊ ꝓpeāeēs ⁊ paſſiōes eiꝰ i q̄lꝫ gradu ꝑciſe accepto ſaluant̃. q̄lꝫ. n. gradꝰ vt ſic hꝫ i ſe vñ ſit ⁊ idiuiſus ſit ⁊ ↄformabil' itellectui ⁊ appetitui ⁊c. Qđ a ponētibꝰ ens abſtrahibile a gradibꝰ ſpecificis ⁊ genericis. ſaluari nō pōt. Qđ āt h̄ ſint ſm doctrinā. ſ. T. diligēter ītuētē eiꝰ doctrinā cēſorē ↄſtituo. Infra tm̄ cū de analectica entis aget̃ h̄ oñdemꝰ ꝓ nūc ſatiſfaciāt h̄ dcā. ꝑſertiꝫ ꝙ tā ꝑma q̄ꝫ ſcđa ꝑs ↄcl'onis ex ꝑcedēte ↄcl'one. ſeqt̃ quā ↄſtat eſſe. ſ. T. tertia āt ꝑs ab oībꝰ thomiſtis aſſerit̃ vnanimit̃. Sic ergo pꝫ q̄l'r ab oībꝰ ētibꝰ vt pote ſil'ibꝰ abſtrahibil' ē ↄceptꝰ ētis: nō mō ſcotiſtico. ⁊ pꝫ. q̄l'r ſit veꝝ qđ h̄. ſ. T. dic̄ ꝙ. ſ. eēntia ſignificat aliqđ cōe oībꝰ naturis oīuꝫ generꝝ ⁊ ſpēꝝ. nō. n. ītēdit ꝙ eēntia ſignificet aliquā nām cōeꝫ oībꝰ naturis. ſꝫ ꝙ ſignificet oēs nās vt aſſimilant̃ i h̄ ꝙ eis ētia ſūt. q̄lꝫ. n. nāe vt ſūt. q̄bꝰ res ſūt eēntie rōꝫ hñt. ſic q̄lꝫ res hñt rōꝫ ētis. vt ſūt hñtes eē ſeu q̄ ſūt.

Scđa ↄcl'o

BIBLIOTECA DE FILOSOFIA Y LETRAS MADRID

¶ Et qꝛ illud per qđ res cōſtituitur in ꝓprio genere uel ſpē. eſt qđ ſignificamus per diffinitionē indicantē qđ eſt res. Inde eſt ꝙ nomē eſſentie a phis in nomen qditatis mutat᷑. ⁊ h̄ eſt qđ phs in ſeptimo metaphyſice frequēter noīat: qđ qd erat eſſe. i. h̄ per qđ aliqd habet eſſe qd. dicit᷑ etiā forma ſm ꝙ ꝑ formā ſignificat᷑ ꝑfectio: uel certitudo uniuſcuiuſqꝫ rei: ſicut dič Auicena ī ſcđo metaphyſice ſue. h̄ ēt alio noīe natura dicit᷑: accipiendo naturā ſm pmū modū illoꝝ q̄ttuoꝛ modoꝝ: quos Boetius de duabꝰ naturis aſſignat. ſm. ſ. ꝙ natura dicit᷑ eſſe illud qđ quocunqꝫ mō intellectu capi pōt. nō. n. res intelligibilis eſt niſi ꝑ ſuaꝫ diffinitionē ⁊ eſſentiā. ⁊ ſic etiam dicit phs in qnto metaphyſice. ꝙ oīs ſubſtātia ē natura. Nomē aūt nature h̄ mō ſūpte uidet᷑ ſignificare eſſentiā rei: ſm ꝙ hꝫ ordinē: uel ordinationē ad ꝓpriā opationē rei. Cū nulla res: propria deſtituat᷑ opatione. qditati vō nomen ſumitur ex h̄ ꝙ per diffinitionē ſignificat᷑. Sed eēntia dicit᷑ ſm ꝙ ꝑ eā ⁊ in ea res habet eſſe.

¶ In hac 3ª pte huius capituli declaraturus qūo differant noīa eſſentie inter ſe. enumerat quinqꝫ eius noīa. pᵒ. ſ. eſſentia: qditas: qđ qd erat eſſe forª ⁊ nā. quoꝝ ratio ⁊ dr̄ia ſatis clare. ac manifeſto ſmone in lr̄a tradit᷑. adeo vt addere nō ſit opus. nō tñ circa id qđ de Boetio aſſertur ꝙ Boetiꝰ in hoc de duabꝰ naturis ⁊ vna pſona chriſti naturā q̄druplr̄ accipi dič. pᵒ oē itelligibile. 2ᵒ oīs ſubſtātia. 3ᵒ pncipiū intrinſecū motꝰ. 4ᵒ ſpecifica eēntia: ſeu dr̄ia: quos modos ſi Boetiū non hēs vide ſi placet in 2ᵒ ſen. ſ. T. d. 37ª. q. pª. ar. pᵒ. pᵒ mō accipit h̄ naturā. ſ. T. qm̄ ſic cōmunis eſt eſſentijs ſubſtātialibus ⁊ accidentalibus. genericis ⁊ ſpecificis ⁊c. ¶ Caplm̄ ſcđm.

Ed qꝛ ens abſolute ⁊ pᵒ: dicit᷑ de ſubſtātiis: ⁊ poſterius: ⁊ ſm qd de accidētibus. Inde eſt ꝙ eſſentia ꝓprie ⁊ vē eſt in ſubſtātiis: ſꝫ in accidētibꝰ eſt quodāmō ⁊ ſm qd ⁊c.

Xpedito pᵒ ꝓpoſitoꝝ exequēs. In hac 2ª pte tractatus qūo eēntia in diuerſis diuerſimode inueniat᷑ qđ ſcđo loco ꝓpoſitū erat. Primo declarat qūo eſſentia inueniatur in ſubſtātijs compoſitis in tribus capitulis. Scđo in ſubſtantijs ſepatis duobus capitulis. Tertio in accidentibus vnico caplo. Circa ſubſtantias compoſitas. 3ª declarantur in illis tribus capitulis. In pᵒ quid ſit eſſentia ſubſtātiaꝝ compoſitaꝝ. In 2ᵒ qūo differant inter ſe eſſentie ſubſtātiaꝝ compoſitarum. In 3ᵒ qūo ſe habeāt ad intētiones logicas. Incipiēs autē exequi in hoc caplo qūo eēntia in diuerſis diuerſimode inueniat᷑. Primo hoc declarat in cōi oēs eēntias vniuerſi adinuicē cōparādo duabꝰ cōparationibꝰ. Scđo qd ſit eſſentia ſubſtātiaꝝ cōpoſitaꝝ tribꝰ ꝯclonibꝰ negatiuis ⁊ q̄rta affirmatiua. Tertio mouet dubitationē quādā circa ꝯclonē affirmatiuā ⁊ ſoluit eā. facit pᵒ cōparationem primā inter eſſentias ſubſtātiaꝝ ⁊ accidentiū tali ꝯclone ſubſtātia vē ⁊ ꝓprie habet eſſentiā. accidens aūt ſm qd. quā ſic ꝓbat vnūquodqꝫ ſicut eſt ens: ita habet eſſentiā: ſed ſubſtātia eſt ens ſimpliciter. accidens vō eſt ens ſm qd: ergo ſubſtātia habet eſſentiā ſimpliciter. accidēs aūt ſm qd. maioꝛ ex dictis in p̄cedenti caplo patet minoꝛ lꝫ habeat᷑ 7ᵒ metaphyſice. in pnᵒ tñ ſic probat᷑ in lr̄a: illud eſt ens ſimpliciter de quo ens abſolute: ⁊ pᵒ p̄dicatur: ⁊ illud eſt ens ſm qd de quo ens poſterius ⁊ ſm qd dicit᷑ ſed de ſubſtātia ens dicit᷑ abſolute ⁊ primo. de accidēte aūt poſterius ⁊ ſm qd: ergo ſubſtātia eſt ens ſimpliciter accidēs vō ſm qd. Circa hāc particulaꝫ. Queſtio tertia.

¶ Dubitat᷑ an. ens ꝑ prius dicat᷑ de ſubſtantia ⁊ poſterius de accidente: an vniuoce de vtroqꝫ. In hac q̄ſtione qnqꝫ agenda ſunt. pᵒ declarabit᷑ titulus. 2ᵒ ponet᷑ opinio ſcoti. 3ᵒ arguet᷑ ꝯtra illaꝫ. 4ᵒ ponet᷑ opinio ſancti thome. 5ᵒ r̄ndebit᷑ argumētis in oppoſitū. Quo ad primū ſciendum eſt ꝙ aliqd dupliciter cōtingit de aliqbus p̄dicari ꝑ prius ⁊ poſterius: vno mō ſm eſſe illius predicati. Alio mō ſm ꝓpriā rōnem eiuſdē. Illud dicit᷑ p̄dicari analogice ſm eſſe qd ꝑfectius habet eſſe in vno q̄ꝫ in alio ⁊ ſic omne genus p̄dicat᷑ ꝑ prius ⁊ poſterius de ſuis ſpēbus eo ꝙ perfectius eſſe. neceſſario habet in vna ſpecie q̄ꝫ in alia. vnde cōmentatoꝛ. 12. metaphyſice cōmēto. 2ᵒ dicit ꝙ prioꝛitas ⁊ poſterioꝛitas ſpecieꝝ nō impedit vnitateꝫ generis. ⁊ hoc mō nō q̄rimus h̄: ꝑ ſe eniꝫ notū eſt oībꝰ ꝙ ens ꝑfectioꝛi mō eſt in ſubſtātia q̄ꝫ in accidētibꝰ: ⁊ ꝙ hoc mō p̄dicat᷑ per prius ⁊ poſterius. Illud vō dicitur p̄dicari analogice ſeu ꝑ prius ⁊ poſterius ſm rōnē propriaꝫ qđ de vno p̄dicat᷑ ſine reſpectu ad aliud: de altero vō nō niſi in reſpectu ad aliud. vbigr̄a ſanū p̄dicatur de aīali ſine reſpectu ad dietā medicinā ⁊ vrinā. de iſtis vō p̄dicat᷑ nō niſi in reſpectu ad aīal. dicit᷑. n. aīal ſanū abſqꝫ additiōe aliq̄: vrina vō nō dr̄ ſana niſi qꝛ eſt ſignū ſanitatis exn̄tis in aīali ⁊ dieta ſilr̄ nō eſt ſana niſi qꝛ eſt ꝯſuatiua ſanitatis. ⁊ ſic de alijs. Qnū. n. diffinies ſanū p̄dicatū de aīali nō pones in eiꝰ diffinitiōe reſpectū ad aliqd hoꝝ. Qnū aūt diffinies ſanū p̄dicatū de vrina in diffinitiōe eiꝰ ponet᷑ reſpectus ad ſanitatē aīalis cū ipa aīalis ſanitate: ⁊ ſimilr̄ in diffinitione diete ⁊ medicine in eo ꝙ ſane ſunt. dices. n. vt iā dictū ꝙ vrina eſt ſana ī eo ꝙ ſignū ē ſanitatis. dieta in eo ꝙ ꝯſuatiua ⁊ medicina ī eo ꝙ cā eſt illius ⁊ hoc mō vertit᷑ h̄ in dubiū an ens p̄dicet᷑ analogice: ita ꝙ abſolute p̄dicet᷑ de ſubſtātia ⁊ de accidentibus vō nō niſi relatiue ad ſubſtantiā ꝙ idē eſt ꝙ q̄rere vtrū ſubſtātia in eo ꝙ ens nō includat accidēs. accidens vō in eo ꝙ ens includat ſubſtantiaꝫ ⁊ in hoc pēdet tota qō inter nos ⁊ ſcotū: qm̄ accidens in eo ꝙ accidens includere ſubſtantiam ab oībus ꝯcedit᷑ ſed nō accidēs in eo ꝙ ens hec de primo. ¶ Quo ad ſecūdū ſcotus primo ſnīaꝝ diſtinctione 3ª. qōnibus pª ⁊ 3ª. ⁊ diſtin. 8. q. ij. ponit hāc ꝯclonē ens eſt vniuocū ſubſtantie ⁊ accidenti deo ⁊ creature ⁊ probat eā ſic oīs intellectus certus de vno ꝯceptu ⁊ dubius de diuerſis hꝫ ꝯceptū de quo eſt certus alius a ꝯceptu de quo eſt dubius. intellectus quiſqꝫ pōt eſſe certus de deo ſeu de propria paſſione ꝙ ſit ens dubitādo an ſit ens finitū vel infinitū ſiue an ſit ſubſtātia vel accidēs: ergo ꝯceptus entis eſt alius a ꝯceptibus iſtis. ⁊ ita neutrū eſt ex ſe ſed in vtroqꝫ illoꝝ includit᷑: igit᷑ vniuocus pma ꝓpoſitio patet ex terminis. minorē vō experiētia docet. Scđo ſic ens nō eſt vniuocus: ergo deus nō eſt a nobis nāliter cognoſcibilis aliquo ꝯceptu ſimplici hoc ē falſuꝫ: ergo a deſtructione ꝯn̄tis ⁊c. ꝯn̄tia ꝓbat᷑ nullus conceptus eſt ꝓducibilis in intellectu nr̄o qui nō ꝯtineat᷑ eſſentialiter vel virtualiter in obiecto relucēte in fantaſmate: ſed ꝯceptus nō vniuocus deo ⁊ obiecto relucēte in phātaſmate eſt non ꝯtentus tam eſſentialiter q̄ꝫ virtualiter in obiecto relucēte in phātaſmate: ergo nullus ꝯceptus eſt ꝓducibilis ī itellectu nr̄o niſi ſit vniuocus obiecto relucēti in phātaſmate: hoc aūt eſt creatura: ergo oīs ꝯceptus ſimplex quē habemus de deo eſt vniuocus creature ⁊ ꝯn̄ter ꝯceptus entis. maioꝛ patet minoꝛ declarat᷑ qꝛ obiectum creatū nō ꝯtinet eſſentialiter ꝯceptū increatū vt de ſe notū eſt: nec virtualiter qꝛ prius non includit᷑ virtualit᷑ in poſterioꝛi ſed ecōuerſo. Tertio ſic omnis inq̄ſitio metaphyſicalis de deo ꝓcedit ꝯſiderando rōnem formalē alicuius ⁊ auferendo ab ea impfectionē quā hꝫ in creaturis ⁊ reſeruādo illā rationē formaleꝫ ⁊ attribuēdo ſibi oīno ſūmā ꝑfectionē: ⁊ ſic ponendo illā in deo: ergo oīs inq̄ſitio de deo ſupponit intellectū habere ꝯceptū eundē

Qō tertia

Opīo ſcoti

Secūdo.

Tertio.

Quarto vniuocū quez accipit ex creaturis. ¶ Quarto ſic ens nō
eſt vniuocum ſubſtantie ⁊ accide..ti. ergo ſba nō ē a no/
bis naturaliter cognoſcibilis hoc eſt falſuz. ergo tenet cō
ſequentia eo ꝙ cum ſba nō immutet immediate intelle/
ctū noſtrum ad aliquam intellectionem ſui: ſed tm̄ acci/
dens ſenſibile: ſequitur ꝙ nullum conceptum quiditati/
uum habere poterimus de ea niſi aliquis talis poſſit ab
ſtrahi a conceptu accidentiſ: ſed nullus talis quiditatiuuſ
abſtrahibilis eſt a conceptu accidentis niſi ens vniuocuz
accidenti ⁊ ſubſtantie. hoc autem quod in iſta ratione
aſſumit. ſ. ꝙ ſubſtantia non īmutet intellectum noſtrum
ad aliquam ſui intellectionez: probatur ſic: quicquid ſua
preſentia īmutat intellectum abſentia illius poteſt natu/
raliter cognoſci ab intellectu quando nō īmutatur ſicut
apparet ex. 2° de anima ꝙ viſus eſt tenebre cognoſciti/
uus quando lux non ē preſens eo ꝙ tūc viſus non īmu/
tur. igitur ſi ītellectus nāliter īmutat a ſbata imediate ad
actū circa ipſā ſeqret ꝙ qn̄ ſba nō eēt pn̄s poſſet nālr co
gnoſci nō eē pn̄s: ⁊ ita naturaliter cognoſci poſſet in ho/
Quinto ſtia cōſecrata non eſſe ſbaz panis qd̄ ē manifeſte falſuz.
¶ Quinto arguitur auctoritatibus. 2°. metaphyſice te/
xtu cōmēti q̄rti. Probās Ariſt. cām entitatis ⁊ verita/
tis maxime entia ⁊ vera aſſumit hāc ꝑpoſitionem vnū/
quodqꝫ maxime ipm̄ aliorum dicitur ſm̄ ꝙ alijs eſt vni
Ariſto. uocatio ens. ergo vniuocum dicitur apud Ariſto. de cā
entitatis. ſ. deo ⁊ alijs aliter proceſſus Ariſtotelis nullus
Auicena eſſet. arguit. n. ſic. cā vniuoca entitatis ⁊ veritatis eſt ma
xime ens ⁊ vere deus eſt hmōi. ergo Auicena quoqꝫ p̄
mo metaphyſice caplo. 2° dicit ſubſtantia ⁊ quātitas nō
habent intentionem cōem niſi entis cuius quedam ſunt
quaſi ſpecies ⁊ quedam quaſi accidentia propria ⁊ ca/
pitulo q̄rto facit argumentum qd̄ adductum ē de conce
ptu certo ⁊ dubijs omnes inquit imaginantur certitudi
Algazel nem entis: dubitant aūt vtrum ſit agens vel patiens. Al
gazel in metaphyſica ſua tractatu p̄mo habet ꝙ quidaz
homines putauerunt ꝙ ens non predicat alium conce/
ptum a ſuis inferioribus dicentes ꝙ eſſe accidentis nihil
aliud ſit q̄z eſſe ſubſtantie. Multa alia argumenta ad/
ducuntur ad hoc ſed qꝛ vt patebit non probant vniuoca
tionem ſed alietatem conceptus entis omitto ⁊ etiaz qꝛ
Primo ex dicendis: cuilibet ingenioſo patebit rn̄ſio ad omnia: ꝫ
de 2° ¶ Quo ad tertium arguo p̄mo ſic nullum vniuo/
catum in ratione ſui vniuoci habet aliquid plus q̄z reli/
quum vniuocatum ſubſtantia et accidens ſunt vniuoca
ta parte in ente. ergo accidens non habet aliquid plus ī
ratione ſui vniuoci. ſ. entis q̄z ſba diſcurſus bonus. con/
cluſio v̄o eſt falſa. ergo altera premiſſarum nō maior: qꝛ
illa hētur ex ante predicamētis. ergo minor que ē cōclo
aduerſe partis: falſitas concluſionis habetur. 7. meta/
phyſice textibus ⁊ cōmentis. 2° ⁊ 3°. vbi dicitur ꝙ in
rōne accidentis inquātuz ens ponitur ſubſtantia. vn̄ cō/
mētator dicit in cōmento. 3° ꝙ ſedens ⁊ ſtans nō dicun
tur eē entia ſine ſubſtantia. pꝫ aūt ꝙ in diffinitione ſubſtā
tie inquātum ens nō ponitur accidens nec ſubſtantia eo
ꝙ abſtrahit apud eos ab illis: patet. 2° falſitas illius con
cluſionis ex dictis Antonij trōbette: qui in hac queſtione
fatetur in diffinitione accidentis inquantum ens cadere
ſubſtantiam: vnde ⁊ ſi ratio poſſita Scoto ſm̄ apparen
tiam ſolui gloſādo Ariſtotelē: gloſa deſtruente textum:
Nullo tamē pacto poteſt ab Antonio trombetta ſolui:
eo ꝙ ab ipſa veritate coactus cōceſſit in quolibet ſuo fal
Scd̄o ſitatē concluſionis quā Scotus negaret. ¶ Scd̄o argui
tur ſic ens eſt vniuocum predicatum in quid de pluri/
bus differentibus ſpē in nulla dr̄ia qditatiue incluſum.
ergo eſt genus: tenet conſequentia ex diffinitione gene/
ris ⁊ conditione appoſita a Scoto in p̄mo ſen. diſtin. 3ª.
q. 3ª. vltimam. n. particulam aſſumptam exigi dicit ad
genus ⁊ bene ⁊ ſm̄ Ariſt. 4°. topicorum. Antecedens
quo ad p̄mam partem ⁊ ſcd̄am: Scoti ibidem ē. Quo
ad tertiam aūt probatur ſic. Si ens eſſet incluſum in ali/
qua dr̄ia nō vltima ſequeretur ꝙ addendo dr̄iam nō vl
timam generi eſſet nugatio hoc eſt falſum. ergo tenet cō
ſequentia qꝛ bis ens poneretur eodem modo: ſemel ra
tione generis: ⁊ ſemel rōne dr̄e. verbi grā. Si ens īclu
ditur quiditatiue in rōne animalis ⁊ rationalis dicendo
animal rationale erit nugatio. quando. n. prima pars ra/
tionis animalis ſit ens erit ratio propria animalis ens. a.
b. c. Similiter cum prima pars ratiōis rationalis ſit ens
erit rō rōnalis ens. d. e. f. ⁊ ſic dicendo animal rationale
dices ens. a. b. c. ens. d. e. f. ⁊ conſequēter. pones ens
bis ⁊ expreſſe nugationem cōmittes. Nec eſt opus im
pugnare reſpoſionem Scoti vbi ſupra ad hoc argumē/
tum qꝛ non eſt ad propoſitum. ait enim ꝙ ſicut dicimus
animal album abſqꝫ nugatione eo ꝙ ens clauſum in ra/
tione albedinis denominat accidentaliter ens clauſuz in
ratione animalis. ita in propoſito dicimus animal ratio/
nale eo ꝙ ens clauſum in rationali denominat eſſentiali/
ter ens clauſum in animali abſqꝫ nugatione. hoc enī non
eſt ad propoſitum. aliud enim eſt loqui de ente in ſua ra
tione cōi in qua indiſtincte vniuocantur ſupra dicta ⁊ ali
ud eſt loqui de ente particulariter accepto. Iꝫ enim pal/
liari poſſit ꝙ ens particulatum ad album ⁊ rōnale deno
minet ens particulatum ad animal: nō tamen poteſt ītel
ligi ꝙ p̄ma pars rōnis albi formaliter ſumpti denomi/
net p̄mam partez rationis animalis. Ea enim eſt ens eo
dem modo ſumptum cū vniuocuz ſic remanet. ergo ꝙ
nugatio ē dicere apud Sco. animal rōnale. īmo animal
album eodem modo arguendo vt prius vtēdo loco no
minū eorum rōnibus quiditatiuis qd̄ ſi aliquis vim fa/
ciendo in verbis Scoti forte dixerit ens non claudi in ra
tionali quiditatiue ⁊ albo: ſed in rationalitate ⁊ albedine
tunc iterum ſequitur p̄ncipale intentum noſtrum ꝙ. ſ.
ens in nulla dr̄ia includatur qditatiue qꝛ rōnalitas non ē
dr̄ia ſed dr̄ie principium ſm̄ veram Auicene doctrinaz
differentia enim predicatur de ſpecie. rōnalitas autē nō
quare ⁊c̄. Hanc rationem potes ⁊ ſic formare ens eſt
vniuocum: ergo dicere animal rōnale eſt nugatio conſe
Tertio quētiā deducito vt ſupra ⁊c̄. ¶ Tertio arguitur ſic ens
eſt vniuocum ſubſtantie ⁊ accidentis. ergo in ratione ſb
ſtantie expreſſe cadit ens. g° in diffinitione hoīs explici/
te cadit ens hoc eſt inconueniens ⁊ contra Ariſtolē ⁊ vi
am cōmunem. ergo ⁊c̄. Prima conſequentia probat
ex eo ꝙ omne ſuperius vniuocum explicite cadit in ra/
tione ſui eſſentialis inferioris: ſicut animal cadit explicite
in ratione hominis. Secunda conſequentia probatur ex
auctoritate Ariſto. poſita in ſcd̄o libro topicorum: illa. ſ.
quando aliquid ponitur in diffinitiōe alicuius loco illius
ſi ponatur eius ratio clarior erit intellectus cuz ergo ſub
ſtantia ponatur in diffinitione hominis ⁊ loco ſubſtantie
liceat ponere eius rōnē in qua explicite cadit ens vt cla/
rior ſit diffinitio: ſequitur ꝙ ens debeat poni in diffinitio
ne hominis explicite vt clarior reddatur: nec prohibet
hoc cōmuniſſimus ambitus ipſius entis aut carentia dif
ferentiarum: ſicut nec ex his prohibetur ens tanq̄z pre/
dicatum vniuocum ⁊ qditatiuum cadere in ratione ſub
ſtantie ⁊ confirmatur hoc per Scotum qui in primo ſē/
teatiarum diſtin. 3ª ponit ens eſſe primum cognitum co
gnitione diſtincta eo ꝙ ens cadat in conceptu qditatiuo
omnium tanq̄z primum predicatum qditatiuuz. hec de
tertio. ¶ Quo ad quartum principale prenoto differen Opinio ſcti
tiam inter vniuocum ⁊ equiuocum purum ⁊ analoguz Thome
vniuocata ſunt quorum nomen eſt cōmune ⁊ ratio ſm̄
illud nomen eſt eadem ſimpliciter: pura equiuocata ſūt
quorum nomen eſt cōmune ⁊ ratio ſm̄ illud nomen eſt
diuerſa ſimpliciter: Analogata ſunt quorum nomen eſt
cōmune ⁊ rō ſm̄ illud nomen eſt aliquo modo eadem
⁊ aliquo modo diuerſa ſeu ſm̄ quid eadez ⁊ ſm̄ qd di/
uerſa. v̄. g. aīal ⁊ medicina ſunt analogata ſub ſano: vn/
de habent illud nomen cōmune. vtrūqꝫ enim illorū dici
mus ſanum. diffinitio aūt eorum inquātum ſana ſunt ē
aliquo modo eadem ⁊ aliquo modo diuerſa. animal. n.
inquantum ſanū eſt habens ſanitatem: medicina inquā/
tum ſana eſt cauſa ſanitatis. ſunt enī eedem aliquo mo/
do iſte diffinitiones qꝛ in omnibus includitur ſanitas: ⁊

ſunt diuerſe aliquo modo q: diuerſis modis ſanitatem
reſpiciunt: vnde analogū eſt mediū inter pur equocū
⁊ vniuocū ſicut inter idē ſimplr ⁊ diuerſū ſimplr cadit
mediū idē ſm quid ⁊ diuerſum ſm quid: ⁊ ſicut me/
dium ſapit naturam vtriuſq3 extremi: dicit enī quodā
modo plures rōnes ⁊ quodāmodo vnam ꝓpter quod
inuenitur qñq3 apud illuſtres philoſophos ꝙ analogū
dicit plures rōnes ⁊ quandoq3 ꝙ dicit vnam rōnem.
Nota 2º. ꝙ duplicia ſunt analogata quedā ſm determi
natam habitudinem vnius ad alterum: quedam ſm ꝓ/
portionalitatem exemplum ſubſtantia ⁊ accidens ſunt
analogata primo modo ſub ente: deus aūt ⁊ creatura ſe
cundo modo. infinita. n. eſt dñā iter deum ⁊ creaturam
differunt aūt hec plūmum qm̄ analogata primo modo
ita ſe habent ꝙ poſterius ſm nomen analogū diffinitur
per ſuū prius puta accidens inq̄m ens per ſbam: analo/
gata vō ſecundo modo nō creatura enī inq̄m ens non
diffinitur per deum: vñ analogata ꝑmo modo habent
nomen cōe ⁊ rōnem ſm illud nomen ſm qd eandē ⁊
ſm qd diuerſam per hoc ꝙ analogum illud ſimplr. i. ſi
ne additione aliqua de primo dicit. de alijs vō nō niſi di
uerſimode reſpiciendo primū ꝙ cadit in eorum rationi/
bus ſicut in exemplo de ſano manifeſtum eſt. Analoga/
ta vō ſcdo modo habent nomen cōe ⁊ rōnem ſm illud
nomen aliquo modo eandem: ⁊ aliquo modo diuerſā
non ꝓpter hoc ꝙ illud ſimplr dicatur de primo ⁊ de ali
js relatiue ad primum. Sed habēt rōnem eandem ſm
qd propter identitatem proportionis que in eis inueni/
tur: ⁊ ſm quid: diuerſam ꝓpter vniuerſitatem naturar
ſuppoſitarum illis proportionibus exemplū forma: ⁊
materia ſubſtantialis. ⁊ forma ⁊ materia accidentiū ſūt
analogata quedam ſub nominibus forme ⁊ materie ha
bent enī nomen cōe: puta formam ⁊ mām ⁊ rōnē ſm
nomen forme ſiue materie eandem ⁊ diuerſā hoc mo
do q: forma ſbalis ita ſe habet ad ſubſtantiā ſicut forma
accidētalis ad accidens. ſimiliter mā ſbe ſe habet ad ſub
ſtantiam ſicut materia accidentis ad accidens: vtrobiq3
enim ſaluatur identitas proportionū cum diuerſitate na
Auerroys turarum ⁊ vnitate nominis hunc modum analogie ex/
primit cōmentator. 12. metaphyſice. cōmēto. 28. ⁊ clariꝰ
cum Ariſtotele. 1. ethicor caplo. 7. Quibus ſic ꝑlibatis
pono duas ɔcluſiones prima eſt. Ens analogice vtroq3
Pª ɔclo modo analogie dī de ſubſtātia ⁊ accidente. 2ª concluſio
ens dicit de deo ⁊ creatura ſecundo mō tm̄. Prima
concluſio probari poteſt rōnibus factis contra Scotū:
⁊ maxime. prima auctoritatibus aūt Ariſtotelis. 4. me/
taphyſice textus cōmenti. 2. ⁊ cōmentatoris ibidem ex
preſſe. n. ibi dicitur ꝙ ens non eſt vnū ſed ad vnum. 12.
quoq3 metaphyſice textu cōmēti. 28. expreſſe dicitur ꝙ
principia predicamentorum non ſūt aliquo modo eadē
niſi ſm proportionem ſuper qua auctoritate poteſt ar/
gui ſic illa nō ſunt vniuoca que nullam identitatē habēt
niſi proportiōis: ſed ꝑncipia propria ſubſtātie ⁊ accidē/
tium ſunt hmōi. ergo ⁊c. minor expreſſe eſt in littera
Ariſtotelis maior eſt nota ex terminis. ſi enim nullā aliā
identitatem habent niſi proportionis oportet ꝙ care/
ant vnitate vniuoca ⁊ hec auctoritas eſt notanda contra
ſcotiſtas: quia ſi concedant ens habere identitatem ana/
logam dicunt cum hoc ꝙ habet ēt idemptitatem vniuo
cam cuius oppoſitum Ariſtoteles dicit ſolam idempti/
tatem proportionis inter principia ꝑdicamentor ponēs
Scda ɔclo Scda concluſio non aliter pro nunc probetur q̄3 au/
ctoritate ſancti Thome in queſtionibus de veritate. q.
2ª. ar. 11. vbi examinans quō ſcīa ſit analoga ſcientie di/
uine ⁊ ſciētie create expreſſe fatetur ꝙ ſecūdo modo ſit
analoga ⁊ non primo modo. Unde cum ens dicitur de
deo ⁊ creatura hoc modo dicitur proportionabiliter q̄
exprimitur ꝙ ſicut deus ſe habet ad ſuum eſſe ita crea/
tura ad ſuū: ſed de his alias cum ex propoſito tractabi
tur diffuſius loquemur modo ſufficiant hec pauca dixiſ
ſe: Ex quibus innoteſcere poteſt ꝙ conceptus entis for
malis eſt vnus inequaliter repreſentans eē ſubſtantie ⁊

accidentis dei ⁊ creature ⁊ ꝙ conceptus obiectalis non
habet niſi vnitatem proportionis determinate ex iden/
titate termini vel vnitate proportionabilitatis ⁊ identi/
tate ꝓportionum. Ex quibus elici poteſt ꝙ cū talis vni
tas apud Ariſtotelem. 4º. metaphyſice textu cōmenti.
2. ſufficiat ad obiectū ſuum: ens non oportet poni vni/
uocum ad hoc ꝙ paſſiones habeat: ⁊ contradictionem
fundet: ⁊ reliqua huiuſmodi habeat ſibi conuenientia
hec de. 4. Quo ad q̄ntum reſpondetur ordinate ad ar/
gumenta. Et ad ꝑmum dicetur ꝙ argumentum illd
ſi aliquā probat alietatem conceptus non vniuocationē
probat ſicut ipſemet Scotus dicit: ⁊ ideo gratis conce/
dimus illud ſicut etiam Auicena: qui tenet ens non eſſe
ꝑdicatum quiditatiuum concedit ens dicere alium con/
ceptum non tamen vniuocum ⁊ quiditatiuum. Ad
ſcdm negat ɔñtia ad cuius ꝓbationē dico ꝙ aliqd cō
tinere virtualiter aliud poteſt intelligi dupliciter vno mo
do ſicut cauſa in virtute ſua continet effectum. Alio mo/
do ſicut effectus continet virtutem cauſe participando il
lam ſic hoc ſtante minor eſt falſa: ⁊ enim effectus quili/
bet virtualiter continet ſcdo modo deum nec hominē
ꝙ continens iſto modo ſit prius. Immo neceſſario ē po
ſterius: ꝙ ſi mihi dixeris ꝙ hoc eſt abuti vocabulis: q:
apud omnes continere virtualiter non attribuit niſi cau
ſe dico ꝙ ſi fiat vis in verbo falſa eſt maior eo ꝙ datur
tertius modus continendi. ſ. eſſentialiter virtualiter ⁊ ꝑ
ticipatiue ſicut effectus continet in ſe cauſam. Ad ter/
tium conceſſo toto antecedente negatur ɔñia. ſufficit. n.
analogia illius rationis formalis. Ad quartum negat
conſequentia. Ad probationem dicitur ꝙ falſum ſuppo
nit. ſ. ꝙ ſubſtantia non immutet intellectum per propriam
ſpēm: vnde ad eius ꝓbationem dico ꝙ quantitas ⁊ ac/
cidentia in euchariſtia agunt ⁊ patiuntur totum qd age/
ret ⁊ pateretur ſubſtantia ſi eſſet: ſicut enim acceperunt
modum eſſēdi ſubſtantie. ſ. abſq3 ſubiecto ita etiam age
re ⁊ pati eius ⁊ ideo ex multis hoſtijs ſenſatis generat
in intellectu ſpecies intelligibilis ſubſtantie panis ⁊ eius
quiditatiua cognitio: ſicut ⁊ ad nutritionem agunt: ac ſi
eſſet ibi panis: non enim minus ex illis accidentibus nu
trimur q̄3 ex alijs hoſtijs non conſecratis: ſicut non mi/
nus ex conſecratis generantur vermes ⁊ cineres quā
ex non conſecratis. Unde ad argumentum dico ꝙ pa/
nis abſens immutat qm̄ nō eſt omnino abſens: remanſit
enim ibi accidens ſuum: qd eſt vice panis: quare nō eſt
ſimile de viſu reſpectu tenebre nec eſt contra nos aucto
ritas Ariſtotelis qm̄ hec omnia habent locum vbi ē ſim
pliciter abſentia obiecti quā h̄ non concedimus quo ad
operationes. Ad quintum dico ꝙ q: medium cōpa/
ratum vni extremorum: vt oppoſitum induit alterū ex/
tremum vt dicit. 5. phyſicorum textu cōmēti. 6. iō ana
logum comparatum equiuoco: ꝙ diuerſas rōnes ſim/
pliciter ſonat vniuocum appellatum eſt ab Ariſtotele
ibi ⁊ merito eo ꝙ vtebatur analogo ſm id qd habē de
vnitate. oportet enim ad verificandam illam maximam
ꝙ cauſa ⁊ effectus non in ſola voce cōueniant ſed in ra/
tione aliqua formali eadem aliquo modo in illis. vnde
textus ille non eſt contra nos: Ad Auicenam ⁊ Algaze/
lem dico ꝙ nihil contra nos dicunt: q: alietatem nō vni
uocationem conceptus entis inſinuāt. Sequit textꝰ.

**Subſtantiarum vō quedam ſunt ſimpli/
ces ⁊ quedam compoſite ⁊ in vtriſq3 ē eſſen/
tia ſed in ſimplicibus veriori ⁊ nobiliori mo/
do ſm ēt ꝙ habent eſſe nobilius: ſunt ēt cau/
ſa eorum que compoſita ſūt ad minus ſubſtā
tia prima: ⁊ ſimplex que deus eſt.**

Hic ponitur 2ª comparatio qua ſubſtantias inter ſe
comparat tali concluſione ſubſtantie ſimplices nobiliori
⁊ veriori modo habēt eēntiam quā compoſite quā ꝓ/
bat duplr: primo ſic. Quor eſſe eſt nobilius eorum eēn
tia eſt nobilior ſubſtantiarum ſimplicium eſſe eſt nobi/

lius quā compoſitaꝝ. ergo eſſentia ſubſtantiaꝝ ſimpliciū eſt nobilior: Scđo ſic cauſa (ſupple) effectiua nō vniuoca habet nobiliorē eſſentiā ſuo effectu ſubſtātia ſimplex ſaltem prima eſt hmōi cauſa compoſitaꝝ: ergo ſubſtantia ſimplex eſt ꝑfectioris eſſentie q̄z cōpoſita: Ad euidētiā huius ptis nota ꝙ vt habes a ſancto thoma 4° ſen. diſtin. xiª. q. 2ª. articulo pº. ad pᵐ ſimplicitas nec ꝑfectionem ſimpliciter nec imꝑfectionē ſonat. res eñi eo ꝙ ſimplex non habet ꝑfectionē maiorē ſed ex eo ꝙ taliter ſimplex. i. ſimplicitatē ſubſiſtentē habet vñ mā pª eſt ſimpliciſſima ⁊ forme accidētales ſunt ſimplices. ⁊ tñ nō ſunt ꝑfectiores ſubſtantijs compoſitis. Et ideo quū dicimus ſubſtantias ſimplices eſſe ꝑfectiores compoſitis. Intelligas nō de qbuſcūq; ſimplicibus ſubſtantijs ſ; de ſimplicibus ſubſiſtentibus in ſua ſimplicitate q̄les ſunt ſubſtantie ſepate oēs ꝓpterea caueto ꝯ opinionē ſcoti in pº ſen. di. 8ª. q. pª dicentis ſimplicitatē eſſe ꝑfectionē ſimplicitˀ:

ꝯ Scotū Ut aūt veritatē tutari ac falſum impugnare ſcias: notato qd ſit ꝑfectio ſimpliciter. Perfectio ſimplr̄ apud Anſelmū monologiō. 15. eſt que in vnoquoq; melior ipſa q̄z nō ipſa. Gloſa ſic. In vnoquoq; inquātū eſt indiuiduū entis. i. hoc ens: nō inquātū eſt indiuiduū huius vel illiꝰ nature. puta. hic homo: aut ꝯ angelus: melior eſt ⁊c. q: cōparatiuū includit ſuū poſitiuū: ideo melior eſt. i. bonitatem ſeu ꝑfectionē meliorē ponit q̄z nō ipſa. i. q̄z quodlibet ſibi icōpoſſibile ita ꝙ li non ipſa nō teneat̃ ꝯdictorie: ſ; incōpoſſibiliter. Unde ꝑfectio ſimpliciter exigit duas ꝯditiones. pº. ꝙ dicat ꝑfectionē. 2º. ꝙ illa ꝑfectio in indiuiduo entis ſit melior q̄z quodlibet ſibi in eo incōpoſſibile. Propter defectū. n. prime ꝯditionis tā relatio q̄z negatio a ꝑfectionibꝰ ſimpliciter excludunt̃. Propter vō defectū 2ᵉ ratiocinari. ridere. latrare. ⁊ hmōi. perfectiones ſimplr̄ non ſunt. q: iſta ⁊ſi ſint meliora in indiuiduo huius vel illius nature nō tamē entis. Dicimus ꝙ li nō ipſa tenet̃ impoſſibile ⁊ nō ꝯdictorie: q: aliter omne poſitiuū eſſet ꝑfectio ſimplr̄: q: in indiuiduo entis melius ē poſitiuū quodlibet. quolibet ꝯdictorio formaliter ſūpto. Nec ſufficietenus ꝯſideres primā ꝯditionē. qm̄ ꝓpter defectū eius ſimplicitas non dicit ꝑfectionē ſimpliciter. Simplicitas. n. nihil aliud eſt q̄z negatio compoſitionis. Unde nō eſt ꝑfectio: ſ; negatio imꝑfectionis. Propterea ⁊ deſficit talis modus arguendi. In indiuiduo entis quodlibet incōpoſſibile ſimplicitati dicit imꝑfectionem: ergo ipſa ſimplicitas eſt melior in vnoquoq; q̄z nō ipſa: ⁊ ꝯſequenter ꝑfectio ſimplr̄. Oportet. n. addere in antecedente. ⁊ ipſa dicit ꝑfectionem. qđ falſum eſt: q: negatiuū predicatū eſt. potes aūt ꝯ ſcoti poſitionē arguere ſic Nulla perfectio ſimpliciter ſaluatur in relatione: vt relatio ē: ſimplicitas aūt ſaluatur in relatione vt relatio eſt. Ad ſiquidē ē ſimpliciſſimū. Nullam eñi cōpoſitionē icludit: ⁊ vlr̄ ſm Scotū: oīs differentia vltima relatiōis. gº maior p; ex eo ꝙ relatio vt relatio nec ꝑfectionē nec imperfectōem ſonat apud nos ⁊ Scotū. ¶ Preterea. qđ diuidit̃ ꝑ q̄ztum ⁊ nō q̄ztum non ē ꝑfectio ſimplr̄. patet iſta: q: implicat ꝙ aliqd ſit nō q̄ztū ⁊ ꝑfectio ſimpliciter. Sed ſimplicitas diuidit̃ per q̄ztū ⁊ nō q̄ztū. ergo patet minor. quia diuidit̃ in ſimplicitatē relatiuā ⁊ abſolutam: ſimplicitas aūt relatiua ē nō q̄zta. Si dicat̃ ad iſta ꝙ relatio formaliter ſumpta nō ē ſimplex ſed ſimplicitas predicatur de ea denoīatiue: hoc nō euadit argumēta q: ſimplicitas relatiua ē paſſio relatiōis ſm hoc: aut modus intrinſecus. Impoſſibile ē autē ꝙ alterū horū ſit perfectiꝰ eo cuius ē. vt arguat̃ ſic. Nulla paſſio ē maioris entitatis ſubiecto ſuo. Simplicitas denoīans relationē ē eiꝰ paſſio ſicut vlr̄ paſſio ſuperioris ē paſſio inferioris l; non primo ergo ſimplicitas relationē denoīans ñ ē maioris entitatis relatione. ſed rl̄o nō ē q̄zta. ergo ſimplicitas relatiua non ē q̄zta. ergo nec ꝑfectio ſimplr̄. Stat ergo aſſumptū verū. ſ. ꝙ ſimplicitas diuidit̃ per q̄ztū ⁊ nō q̄ztū. Similit̃ arguere pōt ſi dicant ꝙ ſimplicitas ſit modus. Quod tñ minus ꝯſonū veritati videt̃: ſubē ergo immāles non ratione ſimplicitatis ſunt ꝑfectiores eſſentijs ſubaꝝ compoſitarū: ſed rōe ſimplicitatis ſubſiſtentis ⁊ adunātis in ſe tantam perfectionem. ¶ Sequitur textus

¶ Sed quia illarū ſubſtātiarū eēntie ſūt nobis magis occulte iō ab eſſentiis cōpoſitoruz incipiendū eſt: ut a facilioribus cōueniēter fiat diſciplia. In ſubſtātiis igitur cōpoſitis forma ⁊ materia note ſunt: ut in hoīe aīa ⁊ corpꝰ nō autē pōt dici ꝙ alteruz eorum tantū eēntia dicatur eē ꝙ eñi materia ſola nō ſit eēntia planū eſt. quia res per ſuā eēntiam cognoſcibilis ē ⁊ in ſpecie ordinatur uel ī genere. materia āt nō eſt cognitionis principiū nec ſm eam ad ſpēm uel ad genus determinatur: ſed ſm id ſolum qđ in actu aliquid eſt.

¶ In hac ſcđa parte capl̄i qd ſit eēntia in ſubſtātijs cōpoſitis declaraturus. q: a notioribꝰ incohoandū ē cōcluſionē hanc negatiuā ponit: materia ſola non ē eēntia ſubē cōpoſite quā duplici rōne ꝓbat. pma ē talis. Illđ qđ eſt eſſentia ſbē cōpoſite eſt pnᵐ cognoſcendi illā: ſ; mā ſola nō eſt pnᵐ cognoſcendi illā: ergo mā ſola nō eſt eſſentia ſbē cōpoſite: maior p; ex eo ꝙ vnūqđq; per ſuā eēntiā cognoſcit̃ qditatiue. vñ oēs alie cognitiōes oriunt̃. minor habet̃ ex. 9. metaphyſice textu ꝯmenti. 20. vbi dr̄ ꝙ pncipiū cognoſcendi eſt actꝰ ⁊ nō poª. Scđa rō eſt eſſenª ſbē cōpoſite ē id q̄ res ponit̃ in genere ⁊ ſpecie ſ; mā ſola nō eſt id q̄ res ponit̃ in genere ⁊ ſpecie. ergo mā ſola nō eſt eſſenª ſbē cōpoſite. maior eſt euidens iducendo ī ſingul̄. ſor. n. per ſuā nām in ſpecie hūana collocat̃ ſilr̄ ī genere aīalis ⁊ ſic de alijs minor ꝓbat̃ q: id q̄ aliqd in ſpecie reponit̃ op; ꝙ actuale ſit eo ꝙ eſt pnᵐ diſtinguendi per ipm ab alijs ſpeciebꝰ ⁊ collocādi ipm in tali gradu vniuerſi. materia autez ſola actualitatem nō includit.

¶ Sequitur textus.

¶ Neq; ēt forma tm̄ ſbē cōpoſite eēntia dici pōt q̄zuis qdā hoc aſſerere conēt̃. ex his eniz q̄ dcā ſūt p; ꝙ eēntia ē id qđ ꝑ diffinitionem rei ſignificat̃. diffinitio āt ſbaꝝ naturaliū non tm̄ formā: ſ; ⁊ materiā cōtinet. alr̄ eñi diffinitiōes naturales ⁊ mathematice nō differrent nec ēt pōt dici ꝙ materia in diffinitiōe ſbē naturalis ponat̃ ſicut additamētū eēntie eius uel̄ res extra illā naturā uel eēntiā eiꝰ qa hic modus ꝓpriꝰ ē accn̄tibꝰ q̄ eēntiā ꝑfecte nō hn̄t. Uñ op; ꝙ in diffinitiōe ſua ſbam uel ſbm recipiāt qđ ē extra genꝰ eoꝝ. p; ergo ꝙ eſſentia cōprehendit materiam ⁊ formam.

¶ Hic ponit̃ ſcđa ꝯcl̄o negatiua tal̄ eſſentia ſbē cōpoſite nō eſt ſola foꝛa q̄z vnica rōne ꝓbat ſic illud eſt eſſenª ſbē ꝯpoſite qđ ꝑ eiꝰ diffinitionez ſignificat̃ ſ; ſola foꝛa ꝑ eiꝰ diffinitionez nō ſignificat̃. ergo ſola foꝛa nō eſt eſſenª ſbē cōpoſite: Maior eſt de ſe nota minor ꝓbat̃ ſic quia diffinitiōes nāles per hoc differūt a mathematicis quia iſte ſignificāt ſola formā. i. formā abſq; mā ſēſibili: nāles vō ſignificāt formā ⁊ māz ſenſibilē. S; ad hāc rōnē pōt dici ꝙ cū ſignificari per diffinitionē ꝯtigat dupl̄r vno mō vt pars rei diffinite: alio mō vt ſubm rei diffinite ſeu vt deferēs rez diffinitā per diffinitōez naturalem ſignificat̃ ſola foꝛa vt res diffinita: ⁊ iō qditas eſt ſola foꝛa: materia āt ſignificat̃ vt qditatez deferens. ¶ Cōtra hāc rñſionem ſubiūgit̃ in lr̄a tal̄ rō. Illud qđ eſt ꝓpriū accn̄tibꝰ ex iꝑfectiōe ſue eſſentie nō cōuenit ſpecificis ſubſtantijs. Sed recipere in diffinitiōe aliqd extra eſſentiā ſuaz eſt ꝓpriū accn̄tibꝰ ex iꝑfectiōe ſue eſſentie. ergo hoc nō cōuenit ſubſtātijs ſpecificis maior pat; ex terminis:

qd. n. ē ꝓpriū alicui ex ſua īpfectiōe nō cōuenit alteri ha/
bēti pfectiōeꝫ oppoſitā illi īpfectioni: minor habet ex 7°
methaᶜ. textu ꝯmētatoris. 14. 15. 16. Circa maiorē no. ꝙ
lz forme partis puta aīe ꝯueniat ēt diffiniri p aliqd extra
eſſentiā eiꝰ ac p hoc iſtud videat eſſe nō ꝓpriū accidētibꝰ
ſed cōe eis ⁊ formis partiū in rei tm̄ veritate ꝓpriū ē acci
dētiū eo ꝙ diffinitio nō ē niſi rex exiſtētiū in recta linea p
dicamētali hñtium ſpēm ꝯpletā cuꝫ diffinitio ꝯponat ex
gñe ⁊ differētia ſola aūt accidētia īter entia in ſpē cōpleta
ſūt p additamētū diffinibilia. ⁊ iō ꝓpriū accidētibus dixit
eſſe tali mō diffiniri. vñ ⁊ aīa diffinit p aliqd extra eſſen/
tiam ſuam p quanto participat de accidentis natura eſſe
in alio. ❡Sequitur textus.

❡Nō ergo pt dici ꝙ eſſentia ſignificet relati
onē q̄ eſt īter materiā ⁊ formā: uel aliqd ſup
additū illis: qa h de neceſſitate eſſet accńs ex
traneū a re nec p eā res cognoſceret q oīa eſſē
tie ꝯueniūt. p formā. n. q eſt actꝰ materie. ma
teria efficit ens actu ⁊ hoc aliqd. Uñ illud qd
ſupaduenit nō dat eſſe actu ſimplr materie:
ſ3 eſſe actu reale ſic accńtia faciūt ut albedo fa
cit actu albū: uñ qñ talis forma acqrit nō dr
generari ſimpliciter ſed ſm qd.

❡Hic ponit. 3ᵃ ꝯclō negatiua eſſentia ſube ꝯpoſite nō ē
aliq̄ relatio īter materiā ⁊ formā aut aliqd additū ꝯpoſi
to ex materia ⁊ forma quā ꝓbat duabꝰ rōnibꝰ. ❡Prio
ſic oīs relatio media īter materiā ⁊ formā: ⁊ ſilr oē addi
tū ꝯpoſito ex materia ⁊ forma ē accidēs extraneū ſube.
Nulla eſſentia ſube ꝯpoſite ē accidēs extraneū: ergo mi
nor ē de ſe no. maior v̇o ꝓbat oē adueniēs enti ſimplr fa
ciēs formalr ens tale ē accidēs extranee nē a ſba: oīs rela
tio media īter materiā ⁊ formā ⁊ oē additū ꝯpoſito ad/
ueniūt enti ſimplr ⁊ faciūt ens tale ergo oīa hmōi ſūt ac
cidētia extranee nē a ſba ꝯpoſita huiꝰ pſylogiſmi: minor
declarat pmo ex eo ꝙ forma ſubſtātialis adueniens mē
facit eſſe ſimplr ⁊ hoc aliqd: vt dr 2° de aīa textu. ꝯmēti
ſcdi declarat 2° ex eo ꝙ gñatio terminata ad formā ſub/
ſtātialē ē gñatio ſimplr. terminata v̇o ad formā accidēta
leꝫ ē gñatio ſm qd vt dr. 5. phycorum tex. cōm. 7. quū. n.
materia ſor. acqrit formā ſbalem tūc ſicut addictione dr
ſor. fieri acqſita aūt forma ſbali: quū magnitudinē acqrit
nō dr ſor. fieri ſimplr ⁊ ſine additiōe ſed fieri magnus.
❡Scda rō ē iſta nullū additūꝫ vt relatio illa media aut
ut quōlibet ſequēs ꝯpoſitū ex materia ⁊ forma ē ꝓpriuꝫ
pncipiuꝫ a pori pfecte noticie ſube cōpoſite eſſentia ſub/
ſtantie compoſite eſt ꝓprium principium a priori cōple/
te noticie eius ergo ⁊c. ❡Sequitur textus.

❡Reliqt ꝙ nomen eſſentie i ſbiis cōpoſitis
ſignificat illud qd eſt ex materia ⁊ forā cōpo
ſitū ⁊ huic poſitōi ꝯſonat uerbū Boetii i cō
mento pdicamentorū ubi dic ꝙ uſya ſignifi
cat ꝯpoſitum. Uſy. n. apud grecos idem eſt
ꝙ eſſentia apud nos ut ipſemet i libro d dua/
bꝰ naturis fatet. Auicena āt dicit ꝙ quiditas
ſubſtātiarū ꝯpoſitarū eſt ipſa ꝯpoſitio forme
⁊ materie. Cōmētator āt dic ſup ſeptio meta/
phyſice. natura quā habent ſpecies i rebꝰ ge
neralibꝰ eſt aliqd mediū. i. ꝯpoſitū ex materia
⁊ forma: huic etiā rō ꝯcordat qa eſſe ſbe cōpo
ſite non eſt tm̄ forme nec tātū materie ſ3 ipſiꝰ
compoſiti. eſſentia aūt eſt ſm quā res dr eſſe.
Unde op3 ut eſſentia q res denoiat. ens non
tm̄ ſit forma nec tm̄ materia ſ3 utrūq3: q̄uis
hmōi eſſe ſiue eſſentie ſola forma ſuo modo
ſit cā. ſicut n. i aliis uidemꝰ q ex pluribꝰ prin/
cipiis conſtituūt q res non denoiant ex alte/
ro illorū pricipiorū tm̄ ſ3 ab eo quod utrūq3
complectit ut p3 i ſaporibꝰ q2 ex actione cali
di digerentis hūidū cāt dulcedo: ⁊ q̄uis hoc
modo calor ſit cā dulcedinis non tam̄ denoia
tur corpus dulce a calore ſ3 a ſapore qui cali/
dum ⁊ humidum complectit.

❡Hic ponit 4ᵃ ꝯclō affirmatiua. Eſſentia in ſubſtātiis
ꝯpoſitis ſignificat ꝯpoſitū ex materia ⁊ forma quā p lo/
cū a diuiſione ꝯcludit ⁊ auctoritate boetii: auicēne: ⁊ cō/
mētatoris. 7. methaᶜ. cō. 27. ⁊ rōe tali ꝓbat. Jd quo tāq̄
pncipio ꝯpleto denoiante ſba ꝯpoſita ē ens: ē ꝯpoſitū: ſ3
eſſentia ipſiꝰ ſbe cōpoſite ē id quo tanq̄ pncipio ꝯpleto
denoiante ſba ꝯpoſita ē ens: ergo eſſentia ipſiꝰ ſbe ꝯpo
ſite ē ꝯpoſita. minor d ſe ē clara. dr. n. ⁊ ē ſor. ens pp ſuā
eſſentiaꝫ quā hꝫ: maior v̇o declarat ſic qñcūq3 aliq̄ res
ex pluribꝰ pncipiis ꝯſtituit nō ē talis ex altero eorum vt cō
pleto pncipio ſed ex cōpletēte utrūq3 ſed ſba cōpoſita ē
ens ex pluribꝰ pncipiis ꝯſtitutū. ſ. materia ⁊ forma: ergo
nō ex altero tanq̄ cōpleto pncipio ſed ꝯpletēte vtrūq3 ē
⁊ dr ens: ſed id qd ꝯplectit vtrūq3 eſt cōpoſitū qd erat
ꝓbādū: maior huiꝰ pſylli exēplariter in ſaporibꝰ decla/
rat. in lr̄a tāq̄ ex notioribꝰ ⁊ declaratio ē manifeſta p ſe
qd aūt dr ꝙ ſola forma ē cā eſſendi īfra patebit. ❡Circa
pdcā dubitat an materia ſit pars qditatis naturalis in
hac dubitatiōe tria faciā p° ponā opiōnē cōmētatoris. 2°
ponā opiōnē ſci thome. 3°. Rñdebit argumētis oppoſi
tis. ❡Quo ad primū ꝯmētator. 7. metha. cō 21. ⁊. 34.
opinat materiā non eē ptē qditatis naturalis ſed cadere
īdiffinitiōe rei naturalis vt deferens illā qditatē adducit
aūt in. 34. cō. ad hoc rōnē talē. ❡Eſſentie rei eſt ſba de
clarās rē qditatiue: materia nō ē ſba declarās qditatem
rei ergo materia nō ptinet ad eſſentiā rei. minor colligit
ex p° phycorum tex. cō. 69. vbi dr ꝙ materia ſm ſe ē igno
ta ⁊ p ꝯñs alteriꝰ declatiua nō ē. ❡Ex cōmēto v̇o. 21. pt
elici talis rō ad hoc. Si qditas hoīs eēt hō cōpoſitus ex
materia ⁊ forma: tūc qditas hoīs hrēt qditatē. ⁊ ſic qdi/
tatis eſſet qditas qd ē falſū: tenet ꝯña q2 q̄cūq3 ſūt ideꝫ:
qcqd hꝫ vnū hꝫ reliquū: ſi g° qditas hoīs ⁊ hō cōpoſitꝰ
ſt idē cū hō ꝯpoſitꝰ hēat qditatē. ſeqt ꝙ qditas hoīs hēat
qditatē. ❡Hāc eādē poſitionē vr docē Ariſt. 7. metha.
tex. cōm. 34. expſſe dicēs materiā nō eē partē qditatis ⁊
2° phycorum tex. cō. 28. ptes diffinitiōis in gñe cāe formal
collocās. Uñ ⁊. 10. metha. tex. cō. 25. dicit ꝙ mas ⁊ fe/
mina nō variāt ſpēs q2 ſūt differētie materiales. ❡Idē
ēt pſuaderi pōt ex ꝯſeqntibꝰ materiā: materia. n. ē cā cor
ruptiōis diſtinctiōis ſuppoſiti a natura ſenſibilitatis ⁊ ſi/
miliū quorum oppoſita cōueniūt qditatibꝰ: ſunt. n. eſſentie
rex īgñabiles: īcorruptibiles: īſenſibiles ⁊ hmōi. h d p°.
❡Quo ad 2ᵐ. s. tho. 7. metha. ſ. tex. ꝯ. 33. ⁊ pᵃ pte. q.
75. ar. 4. ⁊ h tenet materiā eē ptē qditatis ſbe naturalis:
ꝓbatq3 hāc ꝯlōnē tribꝰ rōibꝰ quarum due in lr̄a poſite ſūt:
tertia v̇o ē iſta. ❡Quicqd ē de eſſentia oīuꝫ īdiuiduorū
cōtētorum ſub ſpē vlr cōceptū ē de eſſentia ſpēi: iſta ē v̇a p
tāto q2 alr eſſentia ſpecifica nō pdicaret eſſentialr totā eſ
ſentiā īdiuiduū: ſed materia ē de eſſentia oīuꝫ īdiuiduorum
naturaliū: ergo materia vlr accepta ē d eſſentia ſpēi: ⁊ ſic
nō cadit in ſpē vt dferēs ipāꝫ ſed vt pars eſſētiali. ❡Ad
primā rōnē in lr̄a fcām dn̄t aduerſarii ꝙ ꝓpriū ē accidē/
tibꝰ diffiniri p additamētū alteriꝰ gñis: ⁊ hoc nō cōuenit
ſubſtātiis. ſed diffiniunt ſbe p additū ſui generis mate/
ria. n. ē in eo gñe i quo ē qditas delata. Cōtra ergo hoc:
nulla ē dr̄ia īter diffinitionē forme ptis ⁊ diffinitiōeꝫ for/
me totiꝰ cū vtraq3 p additū ſui generis diffiniat. ⁊ ſic ea
dē erit diffinitio aīe ⁊ viui. ⁊ tūc ſicut nulluꝫ genꝰ pdica/
mēti ſbe ponit īdiffinitiōe aīe: ita nullū ponet īdiffinitio
ne viui. ⁊ ſic de aliis qd ē manifeſte falſuꝫ. ❡Cōfirmat
.s. tho. poſitio adhuc triplr. p° ſic. ❡In oī ſubiecto qdi
tatiue ſūpto cui ꝯuenit aliq̄ paſſio adeq̄ta oꝫ īueniri ītrīſ

ſece cām illiꝰ paſſiōis: ſʒ corpꝰ ꝯrietati ſbm qditatiue ſūptū ē ſbm cui ꝯuenit corruptibilitas ꝑ modū paſſiōis adeq̄te. gᵒ in corpe ꝯrietati ſbō qditatiue ſūpto oꝫ ītriſece īuenire cām corruptibilitatis ⁊ talis cā non ē niſi mā. gᵒ maior ē de ſe nota: qꝛ paſſio fluit ab ītriſecis ṗncipijs qditatis aliter nō cōueniret ei ſm ꝙ ipſa minor ex eo manifeſtat̄ ꝙ corruptibilitas: pᵒ ꝯcludit̄ de corpe ꝯrietati ſbo ꝙ āt cā corruptibilitatis ſit mā clarꝫ ē apud cōmētatorꝫ marie. 2ᵒ ſic id qđ ē ꝑs hūane nature ē ꝑs qditatis hūane: qꝛ mā ⁊ qditas ſūt idē. Sʒ mā ē ꝑs nāe hūane. ergo ⁊c. ꝓbat̄ minor ex eo ꝙ mā ē nā. 2ᵒ phycorꝫ textu cōmēti. 21. Et ſi nō ē ꝑs ꝙ opꝫ ꝙ in ſor. ſint due nature nō ꝑtiales qꝛ nō ſūt ꝑtes alicuiꝰ nāe qđ ē īpoſſibile. 3ᵒ declarat̄ hāc fuiſſe mētē Ariſt. pᵒ. et. 8. metaphyſice textu cōmētorꝫ. 15. ⁊. 16. vbi aſſignat cām q̄re diffinitio cōpoſitorūꝫ ē vna qꝛ ex actu ⁊ poᵃ natū ē fieri vnū. Quiditates āt ſimplices ſeipſis īquit hn̄t vnitatē ſtatiꝫ eo ꝙ forme tantū ſint. Ex qbꝰ habet̄ ꝙ ſi eēntia ſbe cōpoſite eſſet ſola forma nō oporteret Ariſt. aſſignare cām ꝑꝑ qđ ſit vna cū ſeipa ſit vna. ſed qꝛ ē cōpoſita iō dixit ꝙ vnitatē hʒ ex eo ꝙ altera ꝑs ē actꝰ altera poᵃ. Silr̄. 9. metaᶜ. tex. vltimorꝫ cōmētorꝫ dicit ꝙ ī qditatibꝰ cōpoſitorꝫ accidit error. nō āt in qditatibꝰ ſimpliciū ꝑꝑ multitudinē ꝑtiū. Ex qbus ſūt cōpoſite ille qditates. vn̄ ex earꝫ cōpoſitiōe error accidē pōt q in ſimplicibꝰ cū careāt ꝑtibꝰ locū nō hʒ. Ex qbus apꝑet ipm opinari eēntiā cōpoſiti eē cōpoſitā ⁊ nō ſimplicē ⁊ ꝙ qditas ſbe mālis differt a qditate ſepata ex eo ꝙ iſta ē eēntialr̄ ſimplex. illa vō ē eēntialr̄ cōpoſita hec đ 2ᵒ. ¶ Quo ad 3ᵐ dđm ē ad rōnes in oppoſitū ad quarꝫ ṗmā negat̄ minor: lʒ. n. mā ſm ſe. i. ſolitaria ſumpta ſit ignota adiūcta tn̄ ⁊ ſubſtracta tali forme ſpecifice ſiue generice declatiua ē alteriꝰ. ¶ Ad ſcđaꝫ negat̄ ꝯn̄ia ad cuius ꝓbationē dr̄ ꝙ maior illa pōt ītelligi dupl̄r. Uno mō ſic q̄cūqꝫ ſūt idē realr̄ qcqđ realr̄ ꝯiūctū ē vni ē ⁊ realr̄ cōiūctū alteri: ⁊ ſic ꝯcedit̄ ſʒ nō ē ꝯ nos: alio mō ſic q̄cunqꝫ ſūt idē realr̄ qcqđ p̄dicat̄ de vno p̄dicat̄ de alto ⁊ hoc mō ē fl̄ſa. Aliqđ. n. ꝯuenit vni vt diſtīcto ſm rōnē ab altero qđ nō ꝯuenit alteri: ſic in ꝓpoſito hr̄e qditatē ꝯuenit hoī vt diſtīcto a ſua qditate ſm rōnē. diſtīguit̄. n. ab illa vt habēs ab hito ⁊ qꝛ ſic opꝫ diſtīgui illā maiorē ī ꝓpoſito: iō argumētū nō ꝓcedit. ¶ Ad id qđ addit̄ ex Ariſt. dr̄ ꝙ. 7. metaᶜ nō remouet mām a qditate ſʒ mām ꝑticularē ⁊ eas ꝑtes q̄ ꝑ accn̄s ſe hn̄t ad ſpēi ītellectū vt manus ⁊ pedes. v. g. ab hoīs rōne ⁊ has carnes ⁊ hec oſſa ꝙ āt ꝑtes diffinitiōis in genere cāe formalis collocent̄ nō ē ꝯ id qđ dicimꝰ. meminiſſe. n. opꝫ ꝙ oē ſupius ſe hʒ vt formale reſpectu īferioris vt ibidē ab Ariſt. habet̄ maſculus qꝫ ⁊ feīa ⁊ ſi nō differāt ſpē in genere aīalis: ſic albū ⁊ nigrū. differūt tn̄ ſpē in genere ſexus. cuius dr̄ie ad genus aīalis ꝑ accn̄s ſe hn̄t ⁊ ex ꝑte māe ⁊ ꝓpterea ī illo genere nō cānt diuerſitatē ſpecificā. ¶ Ad vltimā cōfirmationē de paſſiōibꝰ māe dr̄ ꝙ illa ſequūt̄ mām ꝑticularit̄ exiſtētē ⁊ nō ſequūt̄ mām abſtractā a ſingularibus q̄ ē ꝑs qditatis ſpecifice. ⁊ iō nō opꝫ illa īeſſe qditati nec opꝫ mām remoueri a qditate ꝑꝑ hoc ꝙ illa oppoſita qditati inſunt. ¶ Sequitur textus.

¶ Sʒ qꝛ īdiuidatiōis pricipiū ē mā ex h̄ forte uideret̄ ſeq ꝙ eēntia q̄ māꝫ ꝯplectit̄ in ſe ſit ⁊ formā ſit tātū ꝑticularis ⁊ nō ulr̄s: ex quo ſe q̄ret̄ ulr̄a diffinitionem non habere ſi eſſentia eſt id quod per diffinitionem ſignificatur.

¶ In hac 3ᵃ ꝑte hꝰ capl̄i. obijcit ꝯ q̄rtā ꝯclōnē ſic id qđ cōprehēdit in ſe mām ītriſece ē ꝑticulare: eēntia ſubē cōpoſite cōprehēdit in ſe mām ītriſece. ergo eētia ſbe ē ꝑticularis. ergo nō dat̄ eēntia ſbe cōpoſite vlr̄s qđ ē falſuꝫ: Et vlteriꝰ ſeqt̄ ꝙ vl̄ia nālia nō ſūt diffinibilia: qꝛ rerꝫ nāliū nō niſi eēntie ſunt diffinibiles eo ꝙ diffinitio ſignificat eēntiā rei: eēntie aūt nāliū vt deductū ē ꝑticulares ſūt maior: ꝓbat̄ ſic. Qđ hʒ in ſe actu ⁊ ītriſece ṗnciᵐ īdiuiduatiōis ē ꝑticulare hn̄s ītriſece mām hʒ in ſe ṗncipiū īdiuiduatiōis: qꝛ mā eſt ṗncipium indiuiduationis. ergo ⁊c.

¶ Sequitur textus.

¶ Et iō ſciēdū ē ꝙ mā nō quolibet accepta ē pricipiū īdiuiduatiōis ſʒ ſolū mā ſignata. Et dico māꝫ ſignatā q̄ ſub certis dimēſiōibꝰ ꝯſiderat̄: h̄ āt mā ī diffinitiōe hoīs ī q̄ꝫtū hō nō ponit̄ ſʒ poneret̄ ī diffinitiōe ſocratis ſi ſocrates diffinitionē haberet: ī diffinitiōe āt hoīs ponit̄ mā non ſignata. non. n. ī diffinitiōe hoīs ponitur hoc os ⁊ hec caro ſed os ⁊ caro abſolute que ſunt materia hominis non ſignata.

¶ Hic rn̄det obiectiōi deſtruēdo maiorē cū ſua ꝓbatōe dicēs ꝙ mā dupl̄r accipit̄ ſignata. ſ. ⁊ nō ſignata. ſignata ē ṗnᵐ īdiuiduatiōis nō ſignata ponit̄ ꝑs. eēntie ſpecifice: ſignata poneret̄ ī diffinitiōe ſocratis ſi diffiniret̄ nō ſignata ponit̄ in diffinitiōe vliuꝫ. vn̄ ⁊ pꝫ vl̄ia diffiniri: ⁊ tn̄ mām īcludere ſʒ nō ſignatā q̄ ꝑticularitatis ē ṗncipiū. ¶ Circa hāc ꝑtē dubitat̄. an mā ſit ṗncipiū īdiuiduationis. In hac qōne ſex ſūt agēda. pᵒ declabit̄ titulꝰ. 2ᵒ ponet̄ opīo Scoti. tertio īpugnabit̄. q̄rto ponet̄ opīo ſācti Thome. qnto arguet̄ ꝯ illā. ſexto rn̄debit̄ argumētis in oppoſitū. ¶ Quo ad ṗmū nota cū de ṗncipio īdiuiduatiōis agit̄ cū īdiuiduū duo dicat. ſ. īdiſtīctū a ſe ⁊ diſtinctū ab alijs nihil aliud q̄rit̄ niſi per qđ ṗmo nā ſpecifica reddat̄ in cōicabilis ita ꝙ repugnet ſibi cōicari ꝑlibꝰ vt ſupius īferioribꝰ cōicat̄. atqꝫ ꝑ qđ hoc īdiuiduū ṗmo diſtīguit̄ realr̄ ab alijs eiuſdē ſpēi: duo ergo q̄runt̄ ꝯcurrētia ad īdiuiduationē. ſ. q̄ ṗmo nā ſpecifica reddat̄ in cōicabilis ⁊ q̄ ṗmo realr̄ diſtīguat̄ ab alijs eiuſdeꝫ ſpēi. Et aduertas bn̄ ſingulas ꝑtes tituli q̄s declauimꝰ cū aliqs in hac ꝑte errare īuenio. Agit̄. n. hic de cōicabilitate que opponit̄ cōicatiōi reali: et nō de īcōicabilitate q̄ opponitur cōicatiōi forme. hāc. n. nullus dubitat. ṗmo ꝯuenire māe. Et ſilr̄ agit̄ h̄ de diſtīctiōe reali īdiduorꝫ ſub eadē ſpē q̄ nō ē niſi iter ētia realia ⁊ n̄ de diſtīctiōe q̄ ſor. viuꝰ ⁊ Plato mortuꝰ diſtīguūt̄. ¶ Aduertēdo ſꝑ ꝙ nō loqmur nūc niſi de īdiuiduatiōe ſbarꝫ māliū hec de primo. ¶ Quo ad 2ᵐ Scotꝰ. 2. ſen. diſt. 3. q. 6. opīat̄ ꝙ nā ſpecifica īdiuiduat̄ ꝑ qđdā poſitiuū ꝑ ſe ꝯhēs illā ⁊ faciens vnū cū illa: ita ꝙ illud poſitiuū ne ē mā nec forma: nec cōpoſitū: ſʒ ē mediū oīum ſeu vltima realitas māe: forme ⁊ cōpoſiti: eadē illis realr̄: ⁊ ſic apud eū de ṗncipio īdiuiduatiōis ponit̄ talis ꝯclō. Principiū īdiuiduatiōis nō ē mā: nec forma. nec q̄ꝫtitas: ſed ꝓprietas īdiuidual̄. ſ. h̄ hecceitas: huiꝰ ꝯclōnis ꝓbatiōes quo ad tres ṗmas ꝑtes nūc omitto poſt modū q̄ꝫtū ad ꝓpriū ſpectat adducēdas ꝑ q̄rta arguit̄ ſic. Unitas ſeqt̄ entitatē ꝓportionabilit̄ loquēdo: eodē. n. mō res ē ens ⁊ vna. igitur vnitas ſimpl̄r vltima. ſ. nūeralis ſeu īdiuidual̄ ſeqt̄ entitatē īdiuidualē: ſʒ clarꝫ ē ꝙ ētitas illa īdiuidual̄ nō ē aliqđ eorꝫ q̄ ſūt actu in ſpē nec aliqđ accn̄s. cū oīa accn̄tia ſint poſt. ergo ē ꝓprietas īdiuidual̄ īdiuiduorꝫ. ſ. ꝯſtitutiua vt arguatur ſic. ¶ Illud ad qđ ṗmo ſeqt̄ vnitas nūeralis ē ṗncipiū īdiuiduatōis. ꝓpetas illa ſeu hecceitas ē id ad qđ ṗmo ſeqt̄ vnitas nūeralis: ergo hecceitas ē ṗncipiū īdiuiduatiōis. maior pꝫ qꝛ vnitas ꝓportiōabilr̄ ſeqt̄ ens: minor ꝓbat̄ qꝛ vnitas nūeralis nō ſeqt̄ qditateꝫ: vt pꝫ nec ad aliqđ accn̄s cū p̄cedat totū genꝰ accn̄tiū. ¶ Scđo ſic oīs dr̄ia differētiū reducit̄ ad aliq̄ ṗma diuerſa aliogn n̄ eēt ſtatꝰ in differētibus ſʒ īdiuidua ꝓprie differunt. ergo eorꝫ dr̄ia reducit̄ ad aliq̄ ṗmo diuerſa. hec nō ſt̄ nāe iporū: nec ṗuatiōes: nec accn̄tia aliq̄: ergo ſūt hecceitates: ꝓbatio huiꝰ vltimi aſſūpti quo ad tertiā ꝑtē qꝛ ſi dr̄ia īdiuiduorꝫ reducit̄ ad aliqđ accn̄s maxie reducit̄ ad q̄ꝫtitatē: ſed hoc nō qđ ſic pꝫ. Quereret̄. n. ꝑ qđ hec q̄ꝫtitas ⁊ illa q̄ꝫtitas differāt nō ſeipſis. ſic. n. ſpecifice diſtīguerent̄ ergo aliquo alio puta ſitibꝰ. Sʒ hoc nō pōt eē qꝛ aut diſtinguunt̄ ſitu q ē ſpāle p̄dicamētū: ⁊ hoc nō qꝛ ille ē poſterior q̄ꝫtitate aut ſitu q ē dr̄ia q̄ꝫtitatis. ⁊ hoc qꝛ q̄rat̄ ꝑ

q̄d illi ſitꝰ diſtiguūt aut ſeipſis ꝛ ħ n̄ pt dici q: ſeipſis n̄ ſt hi: aut aliq̄ alio. ꝛ ſic i īfinitū. Et ꝓptea cū ſitus q̄ ē dña q̄titatis ītegreť ex ꝯtinuatiōe ꝛ ꝑmanētia ptiū idē ē diceř ħ q̄titas differt ab illa ꝑ aliū ſitū ꝛ ꝙ ħ q̄titas differt ab illa q̄titate ſeipſa. ℭ Tertio ſic id qđ ſe toto pͦ ꝯſtitu it aliqđ ſinglare i ſua ētitate ſingulari: ꝛ vnitate ꝯſeq̄nte talē ētitatē ei ſe toto pͦ repugnat diuidi diuiſiōi oppͦ illi vnitati ꝛ ꝯſeq̄nte ē pnm̄ īdiuiduatiōis: ſꝫ ſola ꝓpetas īdiuiduaľ ſui hecceitas ē hmōi. gͦ ꝛc. maioꝛ pꝫ ex teris mioꝛ eodē mō ꝓbať vt ſupra ħ de. 2ͦ. ℭ Quo ad 3m̄ arguiť ꝯ opiōnē Scoti. q̄druplr. pͦ ſic oīs actꝰ ſinglaris ꝑexigit potētiā ſinglarē quā actuat: ſꝫ hecceitas ē actꝰ ſingularis. gͦ ꝑexigit potētiā ſingularē quā actuat: ſꝫ illa poᵃ ē nā ſeu ī nā ipſiꝰ īdiuidui. gͦ nā īdiuiduū ē ſinglaris añ ad uētū hecceitatis. ꝛ ſic hecceitas n̄ ē pm̄ īdiuiduatōis ꝑ ꝯōnis aſſūpte oēs ſt ſcoti ī hac mā. maioꝛ ꝓbať tn̄ ex doctria Ariſt. 2. phycoꝝ textu cō. 38. vbi docet ꝑatōes cārū. vn̄ ſic foꝛa ꝑticularis ꝑexigit māꝫ ꝑticularē ſic actꝰ potētiā. Si dicať ꝙ ħ ē verū vbi actꝰ ꝛ poᵃ diſtiguūť realr eo ꝙ tē poᵃ realr recipit actū ħ nō obſtat eo ꝙ ſꝫ ſcotū q̄n aliq̄ duo adunāť realr eūdē oꝛdinē ex nā rei retinent quē hr̄ent ſi eēnt diſticta realr: cū gͦ actꝰ ſingularis ſi diſtictꝰ eēt realr ex nā ſua ꝑexigeret potētiā ſingularē opꝫ ꝙ ꝛ nūc ħ idē exigat cū oꝛdo idē ſueť. ℭ Scđo ſic illa q̄ ſūt pnᵃ īdiuiduatōis ſūt ſeipſis pͦ diuerſa hecceitas ſoꝛ. ꝛ plato. nō ſūt hmōi. gͦ maioꝛ ē ſcoti: minoꝛ ꝓbať id qđ ꝯuenit magis cū vno q̄ cū alio, nō ē pͦ diuerſū ab eo cū q̄ magis ꝯuenit ſꝫ hecceitas plonis magis ꝯuenit cūꝫ hecceitate albedis. gͦ hecceitaſ plonis ꝛ ſoꝛ. nō ſt pͦ diuerſa: maioꝛ ꝑſylli pꝫ ex teris. pͦ. n. diuerſa nō ꝯuenit cū illo. mioꝛ ꝓbať duplr. pͦ q: hecceitas ſoꝛ. ꝛ plonis ꝯueniūt i ſpē: hecceitas ſoꝛ. ꝛ albedis dn̄t gn̄e. 2ͦ q: illa magis ꝯueniūt q̄ magis aſſimilāť: magis āt aſſilāť q̄ ſūt magis ꝯpabilia. hecceitas āt ſoꝛ. ꝛ plonis ſꝫ ꝯpabiles magis q̄ hecceitas ſoꝛ. ꝛ albedis ſic vlr res eiuſdē ꝑdicamēti ſt magis cōpabiles q̄ res diuerſoꝝ ꝑdicamētoꝝ. ℭ Tertio ſic qđ ꝯuēit vni ꝛ repugnat alti īdiuiduo eiuſdē ſpēi ꝑexigit neĉario ipoꝝ diſtictionē: ꝓprietas īdiuidualis puta ſoꝛteitas ꝯuenit ſoꝛti ꝛ repugnat ploni eiuſdē ſpēi īdiuiduo. gͦ ꝓprietas īdiuiduaľ ꝑexigit diſtictionē ſoꝛ. a plone. ꝛ ſic ꝓprietas īdiuidualis nō ē id q̄ pͦ ſoꝛ. diſtigniť a plone ꝯc̄ſo ē fl̄a ſꝫ ſcotū: ꝯceſſus ē bonꝰ. gͦ altā ꝑmiſſaꝝ ē fl̄a vtraq̄ āt ē ſua. gͦ oīno falſus ꝯuiciť: ꝛ maioꝛ qdē hēt a ſcoto ī q̄libe. q. 2ᵃ. mioꝛ āt eſt ſua ꝯc̄ſo quā nūc impugnamus. ℭ Quarto oſīdo hāc poſitionē ꝯ pipatheticis Ariſto. ꝛ cōmeta. 12. eūi metaᶜ textu cō. 49. ſit ħ ꝯñia ꝑmū celū. i. pm̄ pnm̄ ē vnū ſpē ꝛ plura nūero. gͦ hꝫ māꝫ: que ꝯñia nulla eēt ſi ꝓpetas īdiuiduaľ poneret diſtiguē īdiuidua eiuſdē ſpēi. Gloſā āt ſcoti itelligētis ꝑ māmͫ īdiuidualē ꝓpetatē deſtructiuā eē textꝰ, ꝑapet ex cōmētatoꝛe ibi dicēte. oē qđ ē vnū ī ſpē: ꝛ plā ī nūero hꝫ māꝫ. ſꝫ iaꝫ declatū ē ꝙ pm̄ celū nō hꝫ māꝫ. Ex qbꝰ vbis appet ꝙ ibi illa mā logť quā declauit nō eē ī pͦ pnͦ. Appet āt in textu ꝯmēti. 50. expſſe declaſſe motoꝛē celi nō hr̄e mām ad vbi ꝛ ad eē ꝛ nullā feciſſe mētionē de ꝓpetate īdiuiduali. Appet 3ͦ fictio illiꝰ gloſe ex. 5. metaᶜ tex. cō. 11. vbi dr̄ ꝙ oīs mltitudo aut ē reꝝ differētiū ſꝫ foꝛmā aut ſm q̄titatē qđ idē hēs ī ꝯmētatoꝛe ī. 1. phycoꝝ. cōmēto. 9. Nec admittēda ē gloſa Antonij trōbette ꝙ iter ꝯcōmitať. Eodē. n. mō ꝛ vniformiť dꝫ teneri ly ſꝫ ī pͦ mēbro ꝛ. 1. 2ͦ ꝛ ī pͦ āt notat cāˡitatē. gͦ ꝛ in reliq̄ dephēdi qꝫ pt eē purā fictionē nouā hac hecceitatibꝰ īuctiōe ex pͦ celi tex. cō. 2. ꝛ. 95. vbi vnitatē ꝛ plalitatē īdiduoꝝ ī eadeꝫ ſpē ī rebꝰ mālibꝰ nō niſi ex mā aſſignāt Ariſ. ꝛ ꝯmē. ħ ꝺ 5ͦ. ℭ Quo ad 4m̄. opīo ſcī Tho. poſita ab eo ꝛ ī multis aliis locis ē ꝙ mā ſignata ē pnm̄ īdiduatōis. Circa hanc ꝯclōnē aduertēdū ē ꝙ thomiſte iter ſe dn̄t ꝛ ꝯueniunt. Cōueniūt ī ħ oēs ꝙ ad īdiduatōeꝫ duo ꝯcurrē dn̄t māꝫ ꝛ q̄titatē. dn̄t āt q: aliq̄ tenēt ꝙ aggregatū ex mā ꝛ q̄titate ſit intriſecum indiuiduationis pncipium materia dāte icōicabilitatē ſiue īdiſtictionē ī ſe q̄titate dāte diſtictionē ab aliis ꝛ tale aggregatū dn̄t eē māꝫ ſignatā. Aliꝫ vͦ lōge meliꝰ ſētiūt dn̄tes: ꝙ pnm̄ ītriſecū īdiuiduatiōis ꝛ q̄ ad icōicabilitatē ꝛ q̄ ad diſtictionē ab aliis eſt mā ſignata nō mā q̄ta ſeu aggregatū ex mā ꝛ q̄titate. Et cū ħ iudicio meo ſit doctria ſcī Tho. ꝙ: vt oñdať iō hanc dēclare volumꝰ ꝛ tueri. declando pͦ qđ impoꝛtet mā ſignata. 2ͦ excludēdo ꝑmā expoſitionē thomiſtaꝝ. 3ͦ ꝓbādo ꝯclōnē ītētā. Mā ſignata nihil aliđ ē q̄ mā capax hꝰ q̄titatis ita ꝙ nō illiꝰ: ħ nāqꝫ mā ē ꝑs ītriſeca foꝛtis ꝺ diffinitiōe eiꝰ ſi diffiniret. Jmaginādū ē. n. ꝙ agēs ꝑticulare. puta ħ ſemē ꝯtinue appꝛopať māꝫ ad foꝛmā īducēdā ħ mō ꝙ ſic ſemē hūanū appꝛopat māꝫ ad aīaꝫ hūanaꝫ. ita ħ ſemē ad hāc māꝫ. vn̄ cū ī pͦ iſtati gnātiōis ſoꝛ. qđ ē pnm̄ eē ſoꝛ. ꝛ pnm̄ nō eē foꝛe ꝑcedētis ꝛ accñtiū pͦ oꝛdīne nāe fiat ꝑticulare cōpoᵐ. deiñ nāli oꝛdie ſequunť oīa accñia i via nr̄a ī illo poꝛi ſꝫ nāꝫ q̄ cōpoᵐ ꝑticulare teriat ꝑ ſe pͦ gnātionē ꝙ mā q̄ ē ꝑs ītriſeca eiꝰ. ſ. ſoꝛtis. ita ē ap ꝑpata ipſi ſoꝛti. ab agēte ꝑticulari ꝙ nō ē capax alteriꝰ q̄titatis q̄ eiꝰ quā ſoꝛ. ſibi deteriať. oīm. n. nā ꝯſtātiū deteriata ē rō magnitudis ꝛ augumti vt dr̄ 2ͦ ꝺ aīa. textu cō. 41. ꝛ taľ mā vocať mā ſignata. Nihil gͦ addit mā ſignata ſupꝛa māꝫ niſi capacitatē hꝰ q̄titatis ita ꝙ nō illiuſ. Capacitas āt māe reſpectu hꝰ q̄titatis nihil aliđ ē q̄ poᵃ receptiua hꝰ q̄titatis ita ꝙ nō illiꝰ. poᵃ āt receptiua nihil realr diſtictū ī recto dīc ſꝫ addit aliqđ reale diſtictū ſm rōnē tn̄ a mā. Sic mā pͦ nihil addit ſupꝛa māꝫ reale diſtictū ab ipſa: dīc tn̄ aliqđ reale ī mā qđ nō explicat mā ſꝫ ſe. mā. n. ſignata nō ē diffinibiľ niſi ꝑ hāc q̄titatē ſi diffiniret ſic. ꝓpa poᵃ nō niſi ꝑ ꝓpꝰ actū diffiniť vt dr̄ 3ͦ phycoꝝ. tex. cō. 10. Mā āt ſm ſe hāc q̄titatē ī ſua diffinitiōe nō exigit. vn̄ mā ꝓpa īdiuidui ꝛ mā ſignata ꝛ mā ſub certis dimēſiōibꝰ idē ipoꝛtāt ꝛ ꝓptea ſcūs Tho. nō dixit mām ſignatā nec dicit māꝫ cū certis dimēſiōibꝰ ſed ſub certis dimēſiōibꝰ: ꝛ alibi dīc ꝙ ſic mā ī oꝛdie ad foꝛmas gnāles puta foꝛmā totalē ꝛ ꝑtialē diſtiguit gn̄ice coꝛpoꝛa celeſtia ab īferioꝛibꝰ ita mā ī oꝛdie ad hāc vľ illam q̄titatē diſtiguit mālr in rebꝰ mālibꝰ. Mā igiť ſignata n̄ dīc aggregatū ex mā ꝛ q̄titate. Sꝫ māꝫ ī recto ſignificat. q̄titatē vͦ ī obliq̄ ſic poᵃ māe ſignificat māꝫ in recto in obliq̄ vͦ actū quē reſpicit eo ꝙ niſi ꝑ actū ē diffinibiliſ ꝛ ſic manifeſtū ē qđ ipoꝛtat mā ſignata. ℭ Quo āt thomiſte aliī n̄ ꝯuenient exponāt ſic declať. Jdē ē pnm̄ diſtictū īdidui a ſpē ꝛ ab alto īdiuiduo eiuſdē ſpēi: ſꝫ mā n̄ q̄ta: ſꝫ ſic ſignata mō ꝑpoſito ē pnm̄ ītriſece diſtictuꝫ īdidui a ſpē. gͦ nō mā q̄ta ſꝫ mā ſignata ē pnm̄ ītriſecuꝫ diſtictiuū īdidui ab alto eiuſdē ſpēi īdiuiduo mioꝛ ab eiſ ꝯcediť ꝛ ē ſcī Tho. expſſe ī tractatu q̄ de pnͦ īdiuiduatiōis vocať q̄ ſm vitatē ꝛ ātiquū titulū vocať de potentijs cognoſcitiuis vt hēt in bibliotheca ſūmi pōtificis in q̄ ſola tractatū illū cōpletū vidi. ē. n. trūcatꝰ ille q̄ cōiter hēť. Maioꝛ vͦ nō niſi voce a ꝯteruis negari poſſe vř vlr nāqꝫ vexᷓ videmꝰ ꝙ q̄ncūqꝫ aliqđ cōe diuiditur in plres ptes ſbctiuas ꝑ idē dn̄t īferioꝛa iter ſe ꝛ a ſupioꝛi. ſic ꝑ eadē idē hō dr̄t ab aīali ꝛ a leone. ſ. dñaꝫ ꝓpaꝫ. vn̄ ꝛ poꝛphyriꝰ tres actꝰ dñe dat diuidere ſupiꝰ ꝯſtituere īferiꝰ ꝛ diſtiguere ꝯſtitutū a ſupioꝛi ꝛ aliis ꝯpibꝰ. Pꝛobať gͦ hꝰ 2ͦ mō ꝑpoſito. ſ. mā ſignata ē ītriſecū īdiuiduatōis pnm̄. Jllđ ē ītriſecū pnm̄ īdiuiduatōis cui pͦ repugnat cōicari plibꝰ ꝑ modū q̄ vľe cōicať ꝑticulari. ſed mā ſignata ē id cui pͦ repugnat cōicari vt vľe ꝑticulari. gͦ ꝛc. maioꝛ ab oībꝰ ꝯcediť: mioꝛ vͦ ꝓbať. ſed nota ꝙ maioꝛ duo īcludit ī ſe. ſ. ꝙ māe ſignate repugnat cōicari plibꝰ ꝛ ꝙ pͦ rei repugnat pm̄ hoꝝ ex ſe pꝫ. māꝫ. n. capacē hꝰ q̄titatis: tn̄ ipoſſiᶜ ē plificari. 2m̄ āt ꝓbať. Jllđ cōpetit pͦ mā ſignate qđ circūſcripto q̄cūqꝫ alio ſibi ꝯuēit ꝛ ipa circūſcripta nulli alī ꝯuenit. ex pͦ poſterioꝝ. Sꝫ nō cōicari plibꝰ vt vľe ꝑticulari circūſcripto q̄cunqꝫ alio exñte in ſb̄a ſēſibili ꝯuenit māe ꝛ ipa circūſcripta nulli alteri ꝯuenit. gͦ nō cōicari plibꝰ pͦ ꝯuenit māe ſignate in ter oīa q̄ in ſb̄a ſēſibili īueniūtur. Pꝛobať mioꝛ quo ad vtraqꝫ ſui ꝑtē. q̄ ad ꝑmaꝫ ſic. Jd qđ mā ſignata p̄ciſe ſūpta ſibi vēdicat ita ꝙ ſub eius oppoſito nō ē ītelligibiľ

ꝯuenit ſibi circūſcripto quocūq; alio. p3 iſta ex teris ſ3 icōica bilitas ꝯuenit mãe ſignate p̄ciſe vt ſic accepte ita ꝙ ſub ei⁹ oppoº mã ſignata nõ ē itelligibil'. nõ.n.pt itelligi mã ꝓpa ididui cōicabil'.gº icōicabilitas ꝯucit mãe ſignate circūſcri pto q̄cūq; alio.2ª ps mioꝛis p3 exēplarit̄ q: circūſcripta a foꝛte mã ſignata ſeu mã pª ꝙ idē ē ꝙ n̄ remanet h̄ n3 foꝛa ei⁹ remãebit h̄ n3 ipſa mã.ſi.n.mã3 ꝓpa3 nõ h3 p qd erit oꝛ dinē cōe3.¶Scdō ꝓbat̄ eadē ꝯº ſic fruſtra fit p pl'a qd̄ pt fieri p paucioꝛa ⁊ eq̄ bn̄.Sed abſq; qbuſq; alijs ex mã ſi/ gnata ſufficiēt ſaluat̄ idiuiduatio ſbē cōpoſite.gº fruſtra ad dūt̄ q̄cūq;.mioꝛ ex dicēdis appebit vbi ſolutis aduerſario rū rōnib⁹ ſtabil' ac firma remãebit cōpoſitio nr̄a.¶Et cō firmat̄ q: qn̄ in ſb̄a cōpoſita nõ ſit niſi mã ⁊ foꝛa ⁊ ꝯpoſitū ex his ⁊ accn̄ta q̄cūq; ididuo accidūt nullā aliā itrīſecā cā3 hēant niſi aliqd hoꝝ ⁊ ſic ad iueſtigādā ididuatōis cā3 n̄ o3 extra h̄ vagari.¶Pꝛobat̄ 3º eadē ꝯº auctatib⁹ Ari.⁊ cō/ mētato.ſupꝛa iductiſ q̄s nõ op⁹ ē repete: appet eqde3 apd̄ eos euidēt̄ oē3 diſtictōne3 aut ex foꝛal' aut a q̄ti oꝛiri.Eſt igit̄ mã ſignata itrīſecū idiuiduatōis pn̄m q̄ itrīſece l3 ꝑtia lit̄ dici:eſt h̄.Dico āt ꝑtialr̄ q: nõ arbitroꝛ mã3 ſignatā re3 ipſa3 ididualē ꝓpetatē ſeu dr̄ia3 ſ3 poti⁹ dr̄e ididual' eē ntia le pn̄m.opioꝛ.n.ꝙ ꝓpoꝛtio mãe ſignate ad ꝓpetatem ſeu dr̄ia3 ididualē ſit ſic ꝓpoꝛtio nãe hūane ad dr̄ia3 hoīs ꝯſti/ tutiuā.ſic.n.aīa itellectia n̄ ē ipſa dr̄ia puta rōnale ſ3 id vn̄ ſumit̄ ita mã ſignata ad ipſā dr̄ia3 ididualē ſ3 id vn̄ ſumit̄ ⁊ qd̄ cāt ipſā itrīſece.Et ſic hõ ē hõ ⁊ p rōnale tāq; p pn̄m foꝛale totale.⁊ p aīa3 itell'iuā tāq; p pn̄m ꝑtiale itrīſecū foꝛ male a q̄ rōnale mēdicat ⁊ cāt.ita foꝛ.ē h̄ p dr̄ia3 ididuale3 tāq; p totale qddā denoīans qd̄ nihil aliud ē q̄3 grad⁹ idiui dual' ſic dr̄ia ſpecifica ē grad⁹ ſpecific⁹.⁊ p mã3 ſignatā tā/ q̄3 p poꝛē cām itrīſecā a q̄ ipā ididual' dr̄ia mēdicat: vt ſit i/ ter nos ⁊ ſco.i h̄ ſtet diuerſitas ꝙ ipſi dr̄ias ididuales abſ/ q; eēntiali depēdētia a mã ſignata multiplicāt.nos aūt ſic aīal ꝯhere neſcirem⁹ ad hoīe3 ⁊ bouē ſine foꝛis ꝑtiu a qb⁹ dr̄e ꝯhētes aīal cānt̄.ſic ſpēm puta hoīe3 ꝯhere ad ididuū nõ nouim⁹ ſine mã ſignata q̄ ē cā ididualiū dr̄iaꝝ ⁊ ꝓīr.p mo pn̄m ididuatōis itrīſecū.Moueoꝛ āt ad h̄ dōm qm̄ te neo foꝛtē ſb̄al'r ſūptū i recta ſc3 linea p̄dicamētali ſub ſpē eē vnū nūero nõ vnitate de p̄dicamēto q̄titatis ſ3 ſubali quā nece ē añcedēcū ſit ētis pꝰ ab ididuali gradu quē ipā idi/ dual' dr̄ia īpoꝛtat.Et h̄ an ſint de mēte.s.doc.nõ ceſſeat qſ/ q̄3 puſq; legerit ip3 ⁊ i cōpēdio theologie caº.157.vbi vlt foꝛ.eūdē nūero eē poſt reſurrectōe3 ei⁹ q̄titate nſierata ⁊ in tractatu ſupꝛadicto.¶Quo ad 5m arguit̄ ꝯ ꝯclonē ⁊ di cta i ea a ſcoto vbi ſupꝛa pº ſic īpoſſi⁹ ē aliqd pēdēs a poſte/ rioꝛi nãlr̄ eē idē poꝛi nãlr̄.q: tūc eēt pus ⁊ nõ pus.S3 ſuba ē poꝛ nãlr̄ q̄tū.igit̄ nihil cātū a q̄titate ſiue q̄lcūq; ꝑexi/ gēs nã3 q̄titatis pt eē rei ſb̄e.n̄ igit̄ ſignatio iſta a q̄titᵉ cāta ē eadē ſb̄e ꝓbō maioꝛis.vbi ē vā ⁊ real' idētitas l3 n̄ ſit foꝛa liſ ibi īpoſſiᵉ ē h̄ eē ⁊ illud nõ eē:q: tūc idē realr̄ eēt ⁊ n̄ eēt. S3 poſſiᵉ ē pus nãlr̄ eē ſine poſterioꝛi nãlr̄.gº mlto magis abſq; eo qd̄ derelictū ē vel cātū a poſterioꝛi nãlr̄.¶Pꝛe terea id qd̄ ē neceſſaria ꝯditio cāe i cāndo nõ pt̄ hr̄e rē a cāto q: tūc cā ïq̄tū ſufficiēs ad cāndū eēt cāta a cāto: ⁊ illd̄ cātū eēt cā ſuipſi⁹.S3 ſinglaritas ſiue ſignatio ſb̄e ē necāria ꝯdi tio i ſb̄a ad cāndū q̄titatē q: cātū ſingulare reqrit cā3 ſingu larē.gº īpoſſiᵉ ē iſtā ſignatiōnē ſeu ſingularitatē ēt a q̄titate. ¶Qꝛ queroꝛ qd ē iq̄titatē cāre vl' derelīquē talē mōm ſeu ſignatiōnē i ſb̄a.ſi nihil ex h̄ ē niſi q̄ pfuit q̄titati.tc̄ nulloº ſi gnatio ē p q̄titatē.q: tc̄ ſignatio ſb̄e nãlr̄ pcidit ipſā q̄titatē Si āt aliqd aliō q̄ro quō cāenē a q̄titate ⁊ in quo gn̄e cāe. ¶Pꝛetea q̄re q̄titas poti⁹ relīqt talē mō3 in ſb̄a q̄ q̄litas nõ vr̄ rō.q: ſic q̄litas ſeipā iſoꝛmat ſupficiē nihil relinqndo i ea ita q̄titas iſoꝛmat ſb̄a3 ſeipſā ⁊ n̄ p aliā foꝛmā derelictā ¶Qꝛ q̄titas iſta q̄ ad ididuatiōnē ꝯcurrit aūt ē q̄titas ter/ minata aut iterīata nõ teriata q: illa ſeq̄t̄ foꝛmā i mã.⁊ per ꝯn̄s ſingl'aritatē ſb̄e:q: ſic ſb̄a ē cā ei⁹ vt ē teriata.ita ſb̄a ē cā ei⁹ vt ē h̄ teriata.¶Et ꝯfirmat̄ hoc q: qn̄ q̄titas teriata va riet̄ ſola rarefactiōe idē ididuū erit mltis ſinglaritatib⁹ idē qd̄ ē īpoſſiᵉ.Si āt teriata.ꝯ illa manet eadē i gēito ⁊ coꝛruº ¶Qꝛ n̄ q̄titas ꝯcurrit ad ididuatiōnē vt pº diſtiguēs o3 ꝙ i ſeipſa ſit pº diſticta nãlr̄ ab alia.ſ3 tc̄ tua ꝓpō nõ ē vā illa ſ.oīs dr̄ia foꝛal' ē ſpecifica.q̄titas.n.h̄ ⁊ illa qn̄ ſint foꝛme differrēt ſpecifice ꝙ ſi q̄titatē excipias ab illa ꝓpōne fūda/ mētali edificij ruinoſi.vn̄ ꝓbabit̄ ꝙ dr̄ia foꝛal' ſit ſpecifica quecūq;.n.rō fuerit adducta de foꝛa hēbit locū ïq̄m cū3 q̄titas foꝛa ſit.¶Qꝛ tota latitudo ꝑtiū ſb̄e ē poꝛ cetis p̄dica mētis.gº cū ididuū ſb̄e dicat̄ i iſta latitudīe o3 ꝙ ſit itrīſe/ ce cōpletū abſq; depēdentia a q̄titate q̄ ē poſterioꝛ.¶Et ꝯfirmat̄ q: nihil reponit̄ i aliq̄ gn̄e p aliqd qd̄ ſit extra illd̄ gen⁹.Multa alia argumēta fiūt a ſcoto ⁊ alijs:ſ3 q: ꝯcludūt mã3 ſolā vl' q̄titatē ſolā vl' aggregatū ex mã ⁊ q̄titate nec ēt pn̄m ididuatiōis omiſi.nihil.n.ꝯ nos.Omiſi ꝑter ea q̄ i/ directe ꝯ poſitōe3 nr̄a3 eēnt breuitati ſtudēs h̄ dō ſ.¶Quo ad 6m rn̄dēdū ē argumētis factis nūc.deiñ alijs ꝓ opione ꝯria iductis.Ad pm igit̄ iſtoꝝ dr̄ ꝙ fl'a ē maioꝛ.Ad cui⁹ eui dētiā ē notā m ꝙ ꝓpoꝛtio mãe ſignate ad hāc q̄titatē ē pꝛo/ poꝛtio poº ad poſſiū actū.vn̄ ſic poª mãe ē eadē realr̄ ipſi mãe.⁊ tñ depēdet a foꝛa ita poª ſeu capacitas mãe reſpe/ ctu h⁹ q̄titatis q̄ vocat̄ ei⁹ ſignatio depēdet a q̄titate ⁊ tñ ē eadē mãe.Et q: poª ē poꝛ ⁊ poſterioꝛ nãlr̄ actu.poꝛ ē qm̄ cās mãl' poſterioꝛi oꝛdīe cāe foꝛal'.iō ſignatio mãe ē poꝛ q̄/ tū in oꝛdine cāe mãl'.poſterioꝛ āt i oꝛdīe cāe foꝛal'.vn̄ vtroq; mō maioꝛ ē fl'a tā ſi itelligat̄ de poꝛi ⁊ poſterioꝛi ſ3 gen⁹ cāe mãlis q̄ ſi itelligat̄ d̄ poꝛi ⁊ poſterioꝛi in oꝛdine cāe foꝛal'.Ali gd.n.depēdēs a foꝛa ē idē realr̄ mãe ⁊ aliqd d̄pēdēs a mã ē idē realr̄ foꝛe vt p3 ad ꝓbōe3 p̄mā q̄ dr̄ q: tūc idē eēt p⁹ ⁊ nõ pus dico ꝙ n̄ ē icōueniēs i diuerſis gn̄ib⁹ cāꝝ.Ad aliā ꝓbatiōnē q̄ dr̄ vbi ē vā ⁊ real' idētitas negat̄.⁊ ſic ꝓpō aſ ſūpta.nõ.n.oē pus pōt eē ſine poſterioꝛi vt alias oñdet̄.Ad 2m negat̄ maioꝛ cū cātū ē cā ſue cāe i alio gn̄e cāe ſic i ꝓpoº accidit.mã.n.ſignata ē cā q̄titatis i gn̄e cāe mãl'.Quātitas ē cā mãe ſignate i gn̄e cāe foꝛal' vt act⁹ poᵉ ⁊ pat3 falſitas maioꝛis i exēplo ſupꝛa poſito.poª.n.mãe ē necāria ꝯditio mãe ad cāndū foꝛmā ⁊ tñ depēdet a foꝛa i gn̄e cāe foꝛal'. Ad ꝓbatiōnē dr̄ ꝙ cā mãl' ſm cālitatē ſuā dependet a ſuo effectu.ſ.foꝛa ſ3 nõ ïq̄m ē effect⁹ ei⁹.ſ3 i eo qd̄ eſt cā mãe. cāe.n.ſūt ſibiīuicē cāe vt dr̄ 2º phyſicoꝝ ⁊ ꝯmeta.30.nõ gº icōuenit cām i cāndo depēdē a cāto nõ vt cāto:ſ3 vt cā eſt ſm aliud gen⁹.¶Ad 3m dr̄ ꝙ q̄titatē cāre talē ſignatōe3 i mã nihil aliō ē q̄3 mã eē ab hoc agēte factā capacē a deo h⁹ q̄titatis.ꝙ nõ illi⁹ ⁊ ſic q̄tū ꝯcurrit ad ſignatione3 mãe vt act⁹ pp quē tal' capacitas ſitagēs nõ vt efficiēs illā.⁊ tal' ſi/ gnatio ſeu capacitas p̄ ē ipſi q̄titati i gn̄e cāe mãl' ⁊ nõ pōt ex h̄ iferri.gº nõ ſit p q̄titatē eo.ꝙ ſit q̄titate i gn̄e cāe foꝛa lis q̄ ſic ⁊ finis iter cās poſterioꝛes icē nūerate.Ad 4m dr̄ ꝙ nõ ſolū q̄titas tali mō ſignat mã3 ſ3 ēt q̄litates ꝓpe.Mã n.foꝛtiſitatē capax hāꝝ q̄litatū ꝙ nõ aliaꝝ.ſ3 q: ſola q̄titas imediate recipit̄ i ſb̄a: ⁊ ex ſola oñdit oꝛit̄ radicaliter diſti ctio mãl'.iō ad ꝓpom mã3 ſignatā mãm ſub certis dimen ſioīb⁹ ⁊ nõ ſub certis q̄litatib⁹ dicim⁹.Ad 5m dr̄ ꝙ q̄titas illa q̄ ad ididuatiōnē vt oꝛigīale nõ itrīſecū.ididuatōis pn̄m ꝯcurrit ē q̄titas teriata.nec obſtat ꝙ ſeq̄t̄ foꝛmā q: ēt foꝛa ſeq̄t̄ potētiā mãe a q̄ tñ cāt̄ ⁊ ꝯcedim⁹ hāc ſb̄a3 eē cā mãlē h⁹ q̄titatis:ſ3 eº i gn̄e cāe foꝛal' hāc q̄titatē eē cām hui⁹ ſignatiōis mãe mō perpoſito.Ad ꝯfirmatiōnē Antonij trō bette dr̄ ꝙ q̄titas teriata ad ididuatiōnē ꝯcurrēs nõ ſtat i īdiſibili ſ3 latitudīnē h3.ſic.n.q̄libet ſpēs nãlis deteriat ſibi q̄titatē maximā ⁊ mīmā ifra q̄ndā latitudīnē ita ꝙ q̄dl3 in diduū deteriat ſibi hāc q̄titatē ifra tales limites.⁊ nõ i idi uiſibili.vn̄ p3 fieri rarefactio ſine vt ididuatiua ē variatōe. nõ.n.h̄ accipit̄ q̄titas teriata pūctalis ſ3 cū certa latitudīe. Ad 6m dr̄ ꝯcedēdo ꝯn̄ia3 p̄mā ſ3 negādo ꝙ ex h̄ ſeq̄t̄ falſi/ tas ill⁹ ꝓpōnis fūdamētalis firmiſſimi edificij.peccauit.n. arguēs pecto maximo nõ diſtiguēs iter dr̄ia3 foꝛalē ⁊ foꝛ maꝝ.oīs.n.dr̄ia foꝛal' ē ſpecifica.nõ āt oīs dr̄ia foꝛaꝝ. vt dīc.s.Th.2º ꝯ gētiles caº.81.alioqn foꝛa h⁹ ignis ⁊ n̄ ē illi us ignis diſtiguerēt̄ ſpecifice cū ſint foꝛe ⁊ differāt.vn̄ liea mathematica diuiſa i ptes h3 duo ididua.q̄l3.n.ps linee ē linea:⁊ illa ididua ſūt foꝛe ⁊ differūt:ſ3 nõ dr̄ia foꝛal'r.Ap pellat̄ āt dr̄ia foꝛal' illa q̄ ē p pnª q̄ditatiua.h̄.n.ſp oꝛit̄ a foꝛ ma i eo ꝙ foꝛa:q̄lis nõ ē iter hāc lineā ⁊ illā cū ſit eadē vtri uſq; q̄ditas.vez argnētis erroꝛ ē valde puerīl':ſūt foꝛe ⁊ differūt.gº dr̄ūt foꝛal'r ē monach⁹ ⁊ ē alb⁹.gº ē moach⁹ alb⁹.Ad vltm negat̄ ꝯn̄ia.l3.n.id qd̄ ē ïp̄dicamēto ſb̄e ſit pº ſimplr̄ q̄l3 alio p̄dicamēto tñ aliq̄ ꝯditio ſine q̄ ididuū vt ſic

ñ ē ī pdicamēto⁹ pt eē poſterioꝛ ī gñe cāe foꝛal' alti⁹ pdicamēti eo ꝙ cā foꝛal' ē poſterioꝛ ī eē. Ad ꝯfirmatioēʒ dr ꝙ qōlʒ pdi^m ꝯplet ꝑ res ſui gñis ſi loq̄mur d̄ his q̄ ponūt ī pdicamētis ⁊ d̄ rōe reponēdi cā ī ill'. ñ āt ſi loq̄mur d̄ ꝯditiōe rei repoſita ī pdica°. ſoꝛtes.n. ñ ē niſi ſb̄a ⁊ rō ponēs ipm̄ ī pdica° ē ſb̄a. ꝯditio āt īdiduatiōis ſue q̄ ñ ē rō reponēdi ipʒ ī pdica° ñ ꝯuenit ꝙ coexigit aliqd̄ act⁹ puta q̄ʒtitatiſ. Ad p^m vo eoꝝ q̄ ꝑ opp^a ꝯditōe adducta ſt dr ꝙ mioꝛ ē fl'a ad mā̄ʒ nāqʒ ſigna^a p^e ſeqt vnitas māl'. Ad 2^m dr ꝙ d̄ria īdiduoꝝ r̄ducat ad q̄ʒtitates: q̄ʒtitates āt dr̄nt ſitib⁹ ꝓpijs q ſt dr̄ie q̄ʒtitatis. ſit⁹ āt ñ ītegrat ex ill' duob⁹. ſ. ꝑmanētia ⁊ ꝯtiuatiōe ꝑtiū: ſʒ ex his duob⁹ cū 3° oꝛdie. ſ. ꝑtiū ī to° vt docʒ Alb. ī pdicamētis ca° d̄ q̄ʒtitate. ꝑ h̄.n. dr̄nt a ſitu ſpāli pdica° q dic̄ oꝛdinē ꝑtiū ī loco. vñ ſit⁹ ī ꝓp° diſtiguit ſuis oꝛdib⁹ ꝑtiū ī toto q ſt d̄ eoꝝ rōe. oꝛdies āt ſeipis. ī diffinitōe.n. oꝛdis cadit diſtictio. ⁊ ſic pʒ ꝙ ñ ē eq̄ du^m d̄ his ad q̄ facim⁹ reductiōeʒ ⁊ d̄ q̄ʒtitatib⁹ ⁊ ꝙ ñ oʒ q̄ʒtitates ꝑ h̄ diſtigui foꝛalr. talis n. oꝛdo ꝑtiū ī toto vt māle qd ē ī ipa q̄ʒtitate ꝙ in nulla alia foꝛa iuenit. Ad 3^m Ant. trōbette dr ꝙ mioꝛ ē fl'a. mā.n. ſignata vt ꝓbatū eſt: id cui p̄mo repugnat diuidi vt vlr in ꝑticularia rōe.n. eius repugnat hecceitati. ¶ Capl'm. 3^m.

Atʒ g̊ ꝙ eēntia hoiſ ⁊ ſocratiſ ñ dr̄nt niſi ꝙ ſignatū ⁊ ñ ſignatū. vñ Cō. dic ſr. vij meta. ꝙ ſocra. ñ aliō ē q̄ʒ aialitaſ ⁊ rōalitas q ſt qditas ei⁹. ſic ēt eēntia gñis ⁊ eētia ſpēi ſʒ ſignatū ⁊ ñ ſignatū dr̄nt: q̄ʒuis ali⁹ mōus deſignatōis ſit utrobiqʒ: qꝛ deſignatio īdidui reſpectu ſpēi eſt ꝑ mā̄ʒ deteriatā dim̄ſiōib⁹. deſignatio āt ſpeciei reſpcū gñis eſt per differentiaʒ cōſtitutiuam que ex foꝛma rei ſumitur.

Oſtq̄ʒ deteriatū ē. ſ. qd ſit eēntia ſb̄aꝝ ꝯpoſitaꝝ ī cōi. Jn h̄ 3° ca° ītēdēs agē d̄ d̄ria eēntiaꝝ ꝯpoſitaꝝ iter ſe: cū eēntie ꝯpoſite ſunt tres. ſ. gñia ſpecifica ⁊ īdidual'. gnqʒ fac. p° loqt d̄ d̄ria eaꝝ abſolute. 2° deteriatur⁹ d̄ d̄ria eaꝝ vt ſubſt p̄mis ītētiōib⁹ ⁊ illaꝝ noib⁹ oñdit qūo eēntia gñica differat a ſpecifica. 3° genus ſpēs d̄ria diffi° q̄lr iuxta ſe differāt declat. 4° excludit q̄ʒdā dubōeʒ. 5° aſſignat d̄riaʒ iter eēntiā ſpecificā ⁊ īdiuidualē. Ad euideñ. dicēdoꝝ p̄notādū ē ꝙ de eēntijs rerum poſſum⁹ tripl'r loq. p° de eis abſolute abſqʒ hitudie ad p̄mas vl' ſ̄as ītētōes. 2° d̄ eis vt ſbſt noib⁹ p^e ītētōis. 3° vt ſb ſt noib⁹ 2^e ītētōis. v. g. d̄ nā hūana ꝯtigit loq ſm ſe. ī. ſʒ ea q̄ ꝯueniūt ſibi rōe ſui ꝯtigit ⁊ loq d̄ ipa vt ſtat ſb h̄ noie ſpēs s. T. g° ī p^a h⁹ capl'i ꝑte loqt d̄ eēntijs reꝝ p^o: ī toto vo reſiduo loqt d̄ eis. 2^o ſūptis. ī ſeq̄nti āt ca° d̄ eis. 3° acceptis ſmonē faciet: ⁊ h̄ ſi ñ vis d̄cipi ī h̄ ca° diligētiſſime notato. pōit igit aſſignādo d̄riaʒ iter eēntiā gñicā ſpecificā ⁊ īdiuidualē ſʒ ſe ſūptas hāc ꝯcl'onē eēntie pdicte ñ dr̄nt niſi ſʒ ſignatū ⁊ ñ ſignatū h̄ ſic declat aial' hois ⁊ ſoꝛtis eēn^e ꝓpe ñ dr̄nt niſi ꝑ h̄: qꝛ ī rōne aīs cadit ſb̄a aiata ſēſibil' abſqʒ d̄terminatōne ei⁹ ꝑ rōale. ī rōne āt hois ponit ſb̄a aiata ſēſibilis rōal'. ⁊ ſic addit ī ea d̄ſignatio ꝑ d̄riaʒ. rō vo ſoꝛ. pōit ſb̄aʒ aiatā ſēſibilē rōalē ī iſtis carnib⁹ ⁊ iſtis oſſib⁹. ⁊ ſic ī ea additur d̄ſignatio māe: q̄ ñ ponebat ī rōe hois. vñ abſolute loq̄ndo ⁊ ſʒ ſuas rōes ꝓpas appet has eēntias ñ niſi ſm ſignatū ⁊ ñ ſignatū differre. ī. ſʒ explicitā īcluſiōeʒ alic⁹ deſignatiōis ſiue d̄teriatōis: ⁊ ñ explicitā īcluſiōeʒ illi⁹. lʒ tal' d̄ſignatio nō vniformit ſit ī nā ſpecifica: ⁊ nā īdidui deteriatio. n. quā addit nā ſpecifica ſup̄ gñicā ē foꝛal' eēntialr diuerſificās gen⁹ vtpote a foꝛa ī eo ꝙ foꝛa ſūpta: deteriatio antē quā nā īdidual' ſup̄ ſpecificaʒ addit ē māl' ñ foꝛalr ſʒ mālr tm̄ diuerſitatē ī ſpē faciēs: vtpote ſūpta a mālib⁹ ꝯditiōib⁹ rei. Ex his hēs ꝙ hō ⁊ hūanitas aial ⁊ aialitas ſʒ ſe. ī. nās ſignificatas. nll'o° dr̄nt eadē oio ē rō nāe ſignificate ꝑ hoieʒ ⁊ hūanitatē. Jtaqʒ nll'a deſignatōe dr̄nt ſʒ vt poſt dicētur dr̄nt vt ſbſt noib⁹ p^e ītētōis: qꝛ vo diffi° ꝑ ſignatū ⁊ nō ſignatū ñ ē diffi° real'. Jō dic Com. 7. meta. ꝯmē. 10. ꝙ ſoꝛ. ſb̄alr ſūpt⁹ nil aliō ē q̄ʒ aialitas ⁊ rōalitas q̄ ſt qditas ei⁹ ſoꝛteitas. n. q̄ nāʒ ſoꝛtis noiat eadē realr ē aialitati ⁊ rōalitati.

¶ Hec āt deteriatio l' deſignatio q̄ ē ī ſpē reſpectu gñis ñ ē ꝑ aliqd ī eēntia ſpēi exñs q̄ nll'o mō ī eēntia gñis ſit. imo qcqd ē in ſpē ē ēt ī gñe vt ñ d̄teriatū. ſi. n. aial' ñ eēt totū qō ē hō ſʒ ꝑs ei⁹ ñ pdicaret d̄ eo cū nll'a ꝑs itegral' pdicet d̄ ſuo to°

¶ Jn hac 2^a ꝑte capl'i determiat qūo eēn^a gñica differat a ſpecifica ſʒ ꝙ ābe ſtāt ſb noib⁹ p^e ītētōis puta qūo differāt eſſētia hoiſ ⁊ eēn^a aial' ſb his noib⁹ hō ⁊ aial ⁊ ītēdit ꝙ eēn^a ſignificata ꝑ nomē gñicū. puta aial ⁊ eēn^a ſignificata ꝑ nom̄ ſpecificū puta hō ñ dr̄nt ꝑ h̄ ꝙ eēn^a ſignificata ꝑ nom̄ ſpecificū īcludat aliqʒ d̄teriatōeʒ q̄ oia ſt extra rē ſignificatā per nom̄ gñicū: ſʒ ꝑ h̄ ꝙ eēn^a ꝑ ſpēi nom̄ īpoꝛtata īcludit actu d̄ſignatōeʒ ſpecificā q̄ ſit ꝑ d̄riaʒ ei⁹ ꝯſtitutā. ſic hō actu īcludit rōale. pōit nāqʒ ī ei⁹ diffinitōe: eēn^a vo noie gñico ſignata ꝯfuſe ⁊ īdeteriate īpoꝛtat deſignatōeʒ illā: ſic aial. ī po^a īcludit rōale: vt dic poꝛphyri⁹. vñ ⁊ aial vlr oīs eēn^a gñico noie īpoꝛtata vt ſic to^m īcludit qō īcludit ſpēs: lʒ ñ eodē mō ⁊ ꝓpea ad poſite d̄rie decl'onē ponit talē ꝯcl'onē: gen⁹ dicit totū eē ſpēi: quā ſic ꝓbat oē pdicatū dic totū eē ei⁹ d̄ q̄ pdicat: gen⁹ pdicat d̄ ipa ſpē. g° nā gñica. puta aial dicit totuʒ ſpēi: maioꝛ ē ꝓbat ꝑ h̄ qꝛ nll'a ꝑs pdicat d̄ ſuo to°. vbi ad v̄tēdū ē ꝙ h̄ ſmo ver⁹ ē d̄ pdicatōe ī recto ⁊ directa: ſiū eēntiali: ſiue d̄noiatia ⁊ d̄ ꝑte ī eo ꝙ ꝑs ⁊ ñ d̄ ꝑte vt ſignificat ꝑ mōʒ toti⁹ pōt. n. ꝑs vtroqʒ mō ſignificari: ſic mā ſignificat: vt ꝑs rei ꝑ ly mā: ſignificat āt vt to^m ꝑ ly māle. his. n. modificata ꝯditōib⁹ ꝓpō illa. ſ. nll'a ꝑs pdicat d̄ ſuo to° nll'a patit iſtātia. cū. n. dico hō ē alb⁹ ly alb⁹ ꝯfūdit ī ſe totū qō ē ī hoie: ⁊ ſilr cū dico hō ē mālis ly mālis ꝯphēdit ī ſe īplicite totū qō ē hō: ⁊ ſic cū dr hō ē aial ly anial ꝯtinet īplicite totū qō ē hō: mō q īfra declabit: ⁊ ſic ꝓbatū ē ꝙ eēn^a gñico nomie īpoꝛtata īcludit deſignationem ſpecificam: extra totum. n. nihil eſt.

¶ Sequitur textus.

¶ Hoc āt qūo ꝯtigat uidert pt ſi īſpiciat coꝛp⁹ ſʒ ꝙ pōit ꝑs aial'. ⁊ ſʒ ꝙ pōit gen⁹. ñ. n. pt dici eo mō eē gen⁹ quo ⁊ ꝑs itegral'. h̄ igit nom̄ qō ē coꝛp⁹ multipl'r accipi pt. coꝛp⁹. n. ſʒ ꝙ ē ī pdicamēto ſb̄e dr ex eo ꝙ hʒ talē nāʒ ut ī eo deſignari poſſēt tres d̄iſiōes. ipe āt tres d̄iſiōes d̄ſignate ſt coꝛp⁹ qō ē ī gñe q̄ʒtitatis: ꝯtigit āt ī rebus ut qō hʒ unā ꝑfectōeʒ ad ulterioꝛē ꝑfectōeʒ ꝑtigat ſicut pʒ in h̄ ꝙ nām ſenſitiuā hʒ ⁊ ulteri⁹ intell'iuā: ſilr ēt ⁊ ſup hāc ꝑfectiōeʒ q̄ ē hr̄e talē foꝛmā: ut ī ea poſſint tres d̄iſiōes d̄ſignari pt alia ꝑfectio adiūgi ut uita uel aliqd h⁹: pt g̊ h̄ nom̄ coꝛpus rē q̄ʒdā d̄ſignare q̄ hʒ talē foꝛmā ex q̄ ſeqt ī ipſa d̄ſignabilitas triū diuiſionū cū ꝑciſiōe ut. ſ. ex illa foꝛa nll'a ulteri⁹ ꝑfectio ſeqt ſed ſi aliqd aliō ſupaddit ſit p̄ter ſignificatōeʒ coꝛpis ſic dicti ⁊ h̄ mō coꝛp⁹ erit māl' ⁊ itegral' ꝑs aialis: qꝛ ſic aia erit p̄ter id qō ſignificatū ē noie coꝛpis ⁊ ſupueniēs ipſi coꝛpi. Jtaqʒ ex ipſis duob⁹. ſ. ex aia ⁊ coꝛpe ſic ex ꝑtib⁹ ꝯſtituit aial: pt ēt h̄ nom̄ coꝛp⁹ h̄ mō accipi ut ſignificet rē q̄ʒdā q̄ hʒ talē foꝛmā ex q̄ poſſit ī ea re tres d̄iſiōes d̄ſignari q̄cūqʒ foꝛma ſit illa ſiue ex ea poſſit ꝓuēire alia ulterioꝛ ꝑfectio ſiue ñ: ⁊ h̄ mō coꝛpis erit gen⁹ aialis: qꝛ ī aiali nihil ē accipe qō ī coꝛpe īplicite nō ꝯtineat. ñ. n. aia ē alia ab illa foꝛma ꝑ quā ī re illa poterāt deſignari tres diuiſiōes: ⁊ iō qñ dicebā ꝙ coꝛp⁹ ē qō hʒ talē foꝛmā ex q̄ poſſūt deſignari tres d̄iſiōes in eo ītelligebā q̄cūqʒ foꝛma eēt illa ſiue aia eēt ſiue lapiditas ſiue q̄cuqʒ alia

forma: ⁊ ſic forma aīalis implicite in corpe ſiue in corporis forma ɔtinet̃ ꝑut corp⁹ ē gen⁹ eius.

C Qm̄ declarātū ē gen⁹ ɔpari ad ſpēz n̄ vt ei⁹ ꝑtē ſʒ vt totū ɔpire itēdit h̄ quō res ꝑ gn̄icū nomē ſignificata poſſit vtroqʒ mō accipi vt ꝑs.ſ. ⁊ totū ⁊ p̄ⁿ i corpe tāqʒ notiori. deīn i aīali dicēs ꝙ ex q̄ nō p̄t eodē mō ſūpta res eē ꝑs rei ⁊ gen⁹ eiuſdē: vt oñſuʒ ē ſcire d̄bes ꝙ h̄ nomē corp⁹ accipitur duplr̄.ē.n.equocū ad corp⁹ qđ ē res ꝑnti ſb̄e ⁊ ad corpus qđ ē res ꝑnti q̄ʒtitatis corp⁹ vt ſignificat rē ꝑnti ſb̄e: iportat nām ex q̄ nata ē fluē tria dimſio. Corp⁹ v̄o vt ſignificat rez ꝑnti q̄ʒtitatis iportat ipſaʒ trinā dimēſionē. Iterʒ corp⁹ qđ ſignificat rē ꝑnti ſb̄e d̄ q̄ nc ē ſᶜ accipit̃ duplr̄. vnoᵒ vt ſignificat nāʒ illa ex q̄ nata ē fluē trina dimēſio cū ꝑciſiōe oīs ſb̄al̄ ꝑfectōis vltioriſ. Alioᵒ vt ſignificat illāmet nāʒ abſqʒ ꝑciſione vlterioris ꝑfectiōis ſb̄al̄. Cā h⁹ ⁊ ſiliuʒ diſtictionū aſſignat i lr̄a ex eo ꝙ res h̄ns aliquā ꝑfectionē ſb̄alē nō excludit a ſe aliq̄ʒ aliā vlteriorē ſb̄alē ꝑfectionē ſic hō ex eo ꝙ hʒ ꝑfectionē ſēſitiuā nō excludit a ſe ꝑfectionē itellectiuā ⁊ ſilr̄ corp⁹ ex eo ꝙ hʒ ꝑfectionē corpeā nō excludit a ſe ꝑfectionē vitalē: ⁊ ſic de alijs .cū.n.ꝑor ꝑfectio ſb̄al̄ nō excludat ſecūdā ⁊ t̄tiā: ⁊ maīfeᵐ ſit ēt ꝙ nō icludit eas i actu ꝓꝑor.ꝑfectio ɔcipi ⁊ ſignificari ⁊ cū ꝑciſiōe ſeu excluſiōe aliaruʒ ⁊ cū icluſiōe ɔfuſa eaꝝ: ex eo nāqʒ ꝙ forālr̄ nō icludit alias: p̄t ꝑciſe ɔcipi ⁊ ſignificari: ex eo ꝙ ɔiūctiōe cū alijs nō excludit p̄ōt cū aliaꝝ ɔfuſa ⁊ poſita i ɔcl̄one ɔcipi ⁊ ſignificari. vn̄ nā ſignificata ꝑ h̄ nomē corp⁹: q: nō forālr̄ icludit ꝑfectionē vitalē nec ſēſitiuā: nec itellectiuā p̄t cū ꝑciſiōe oīuʒ hoꝝ ɔcipi ⁊ ſignificari ⁊ q: nō excludit adunationē eēntialē ſui cū ill̄. Jō p̄t abſqʒ eoꝝ ꝑciſiōe ɔcipi ⁊ ſignificari vt ɔfuſe ⁊ deteīate icludēs oīa illa: colligit̃ āt ex textu. ʒ. dr̄ia inter h̄. dr̄nt.n.pᵒ i h̄ q: corp⁹ pᵒ mō dic̄ corpeitatē ſolā ex q̄ nata ē fluere trina dimēſio ⁊ nulla vlterior ꝑfectio: corpus v̄o 2ᵒ mō dic̄ formā quācūqʒ a q̄ ſit corpeitas ex q̄ nata eſt fluere trina dimēſio cū q̄cūqʒ alia ꝑfectiōe. 2ᵒ dr̄nt q: corpus.ꝑmo mō ē ꝑs ſp̄ei eo ꝙ ſignificatū forālē ſp̄ei ē ꝑter ⁊ extra ſignificatū ei⁹ ſic aīa rōnalis ē extra corꝑitatē. ſūt.n.in h̄ duo ꝑfectio.ſ.corꝑalis quā ꝑciſe acceptā pʒ nō icludere aliquo mō itellectualitatē ⁊ ꝑfectio itellectual̄ q̄ ē altera ꝑs corp⁹ v̄o. 3ᵒ mō ē totū reſpectu ſp̄ei eo q: ꝑfectio ſeu fora forālr̄ iportata ꝑ ſp̄em icludit̃ i ſignificato corꝑis ſic accepti. ſignificat.n. quācūqʒ formā a q̄ ſit ꝑfectio corpea: ⁊ ſic aīa itellectiua icludit̃ i ly q̄cūqʒ. 3ᵒ dr̄nt q: corp⁹ pᵒ mō nō ē i recta linea ꝑdicamētali: ſicut nec q̄cūqʒ ꝑs: corp⁹ v̄o 2ᵒ mō ē directe i ꝑdicamēto ſb̄e: ſicut ⁊ qđlibet aliud genus.

C Sequitur textus.

C Eſt ēt taliſ ē aīalis hītudo ad hoīeʒ. ſi.n. aīal anūciauerat tm̄ rē talē q̄ hʒ q̄ʒdā ꝑfectionem ut poſſit ſētire ⁊ moueri ꝑ pricipiū i ipſo exn̄s cuʒ ꝑciſiōe alteri⁹ ꝑfectiōis. Tūc q̄cūqʒ alia ꝑfectio ulteri⁹ ſuꝑueniret hēret ſe ad aīal per mōʒ partis ⁊ nō ſic iplicite ɔtēta in rōe aīal̄: ⁊ aīal nō eēt gen⁹ ſʒ ē gen⁹ ꝑʒ ꝙ ſignificat rē q̄ʒdā ex cuius forma p̄t ꝑuenire ſenſus ⁊ motus: quecūqʒ ſit illa forma: ſiue ſit anima ſenſibilis tm̄: ſiue ſit anima ſenſibilis ⁊ rationalis ſimul.

C Declat̄ h̄ q̄ʒ i h̄ gn̄e qđ ē aīal. p̄t.n. aīal accipi vt ſignificat formā ex q̄ ꝑciſe oriāt̃ ſēſ ⁊ mot⁹ qb⁹ aīal a n̄ aīali diſcēnit̃ vt dr̄ pᵒ d̄ aīa. tex. cō. 19. p̄ōt ēt accipi aīal vt dic̄ formā q̄ʒcūqʒ ex q̄ oriāt̃ ſēſ ⁊ mot⁹ nō ꝑciſe: ⁊ ſic ē genus. pᵒ aūt mō ē ꝑs ſp̄ei. vn̄ hō ē ɔpoſit⁹ ex aīali ⁊ itellectiuo ꝑnᵒ tāq̄ʒ ex ſuis ꝑtib⁹ eēntialib⁹ accipiēdo aīal pᵒ mō. ſic.n. extra ſignificatū ei⁹ ē itellectiā nā. aīal v̄o 2ᵒ mō ē totū reſpcū hoīſ iplicite icludēs ſpecificas ꝑfectōeſ: cū.n. ſic dico anīal dico h̄ns nāʒ ſēſitiuā i deteīate relinq̄ndo ꝑ quā formā hēat ſēſitiuā nāʒ. ⁊ ſic iplicite icludunt̃ oēs fore ſpecifice. hēt̃ eniʒ nā ſēſitiua n̄ niſi ꝑ formā hoīs: leonis vel bouis ⁊c̄. ex his pʒ dr̄ia iter eēntiā gn̄icā ⁊ ſpecificā. vt ſubſt̃ nomib⁹ gn̄ico ſpecifico ꝑme itētiōis. q:.ſ. differūt ſic icludēs iplicite ⁊ icludēs explicite illamet.

C Sequitur textus.

C Sic igit̃ gen⁹ ſignificat ideteīate id totū qđ ē i ſp̄ē. n̄.n. ſignificat tm̄ māʒ ſilr̄ ēt dr̄ia ſignificat id totū qđ ē i ſp̄ē ⁊ n̄ tm̄ formā ⁊ ēt diffinitio ſignificat totū ⁊ ēt ſp̄ēs ſʒ diuerſimōe: q: gen⁹ ſignificat totū ut q̄dā denoīatio d̄teīans id qđ ē mālē i re ſine d̄teīatōe ꝑꝑe fore. vn̄ gen⁹ ſūit̃ a mā q̄ʒuis nō ſit mā: ut pʒ ex h̄ ꝙ corp⁹ dr̄ ex h̄ ꝙ hʒ talē ꝑfectōez ut poſſint i eo deſignari tres dimſiōes q̄ q̄dē ꝑfectio ē ut māl̄ ſe h̄ns ad ulteriorē ꝑfectōez. dr̄ia v̄o eɔᵒ ē ſic q̄dā d̄teīatio a fora d̄teīata ſūpta ꝑter h̄ ꝙ d̄ itellu ei⁹ p̄. ſit mā d̄teīata: ut pʒ cū dr̄ aīatū. ſ. illđ qđ hʒ aīaʒ. n̄ d̄teīat̃ qd ſit utrū corp⁹ ł aliqd aliđ. vn̄ dic̄ auic. ꝙ gen⁹ n̄ ē dr̄ia ſic pars eēntie ei⁹ ſʒ ſolū ſic ens extra q̄ditatē ſiue eēntiā. ſic ēt ſb̄m ē d̄ itellu paſſionū. ⁊ iō gen⁹ n̄ ꝑdicat̃ d̄ differētie per ſe loq̄ndo: ut dic̄ Ariſ. i. 4. topicoꝝ. niſi forte ſic ſb̄m ꝑdicat̃ d̄ paſſiōe: ſʒ diffinitio ſiue ſp̄ēs ɔꝑhendit utrūqʒ. ſ. deteīatā māʒ quā deſignat nom̄ gn̄is ⁊ deteīatā formaʒ quā ſignat nom̄ differentie.

C In hac 3ᵃ ꝑte capl̄i ɔꝑat gen⁹ ſp̄ēm dr̄iam ⁊ diffinitōeʒ iter ſe q̄ ad ɔueniētiā ⁊ dr̄iaʒ ɔuenire ait h̄ oīa i h̄: ꝙ qđlʒ eoꝝ ſignificat totū: qđ ē i ſp̄ē ꝙ ex ꝑdcis imediate ſequit̃. ſi.n. gen⁹ ſignificat totū: a q: v̄e ⁊ ꝑꝑe ꝑdicat̃ de ſp̄ē ⁊ ɔfūdit i ſe oīa: ad q̄ ſe extēdit pari rōe dr̄ia cū v̄e ⁊ ꝑꝑe ꝑdicet̃ de ſp̄ē ⁊ ɔfūdit in ſe oīa ad q̄ ſe extēdit ꝑdicabile totū ſignificabit: dr̄iaʒ āt duplicē ponit inter ea. dr̄unt pᵒ q̄ ad foralia ſignificata eoꝝ q: forale ſignificatū gn̄is ē ꝑfectio māl̄. forale aūt ſignificatū dr̄ie ꝑfectio foral̄. forale v̄o ſignificatum ſp̄ei ē aggregatū ex vtraqʒ ꝑfectiōe nō diſtiguēdo eas: formale āt ſignificatū diffinitiōis ſilr̄ aggregatū ex vtraqʒ ꝑfectiōe ſʒ diuidēdo in ſingl̄as. v̄.g. forale ſignificatū aīal̄ ē nā ſēſitiua q̄ ſe hʒ vt māl̄ ad ꝑfectionē itellectualē q̄ forālr̄ importat̃ per rōnale. ⁊ ɔn̄r ꝑfectio itellectual̄ ſe hʒ vt foralis ſilr̄ forale ſignificatū hoīs ⁊ aīalis rōnal̄ ē aggregatū ex nā ſenſitiua ⁊ itellectiua ſʒ aīal rōale ſeꝑatiʒ explicat: hō v̄o nō ꝑ itellectu hoꝝ nota ꝙ ſignificatū forale noīs ad ꝑn̄s ē ꝑfectio ſeu fora deteīate. ⁊ pᵒ explicata ꝑ illud nomen. Māle v̄o ē id qđ ſub noīs ſignificatōe cadit non pᵒ. vn̄ ɔſiderato oīꝰ eo qđ tā forālr̄ q̄ʒ mālr̄ iportat̃ ꝑ gen⁹ ſp̄ēm dr̄iam diffinitionē dicit ꝙ idē ſignificat ⁊ ꝙ ɔueniūt: ɔſideratis aūt formalib⁹ eoꝝ ſignificatiſ dicim⁹ ꝙ dr̄unt ⁊ ꝙ nō ſignificāt idē ſed ne vageris q̄rēdo dr̄iam iter ſignificatū forale ſp̄ei diffinitiōis q̄m̄ nulla ē ſʒ i mō tm̄ exꝑmēda idē forale ſignificatuʒ dr̄nt. ſp̄ēs.n. idiſticte actu tm̄ explicat totū. diffinitio v̄o diuidit in ſingl̄a: vt dicit pᵒ phyſicoꝝ. tex. cō. 5. gn̄icū nomē puta aīal forālr̄ ⁊ deteīate explicat mālē hoīs ꝑfectionez ſ. ſenſitiuā ⁊ iō gen⁹ ſumit̃ a mā. 8. metaᶜ. tex. cōm̄. 9. dr̄ie v̄o nomē puta rōale formalr̄ ⁊ deteīate explicat foralez rei ꝑfectionē. Ideo dr̄ ibidē ſūmi a fora. Et ſic in forali ſignificato gn̄is n̄ cadit ꝑfectio ꝑ dr̄iaʒ iportata: q: ideteīate in illo icludit̃. Ita i forali ɔceptu dr̄ie nō cadit gen⁹ eadē rōne: q: ſcʒ ꝑfectio generica ideteīate cadit i noīe dr̄ie. Sic.n. ex eo ꝙ aīal ſignificat h̄ns nām ſenſitiuam duo ſignificat nām ſenſitiuā formalr̄. ⁊ ꝑmo ⁊ qđ hʒ illā inderterminate. nō enim̄ explicat an id ſit homo vel bos: ſic rationale ex eo ꝙ ſignificat h̄ns rōnalitem duo ſignificat. ſ. rōalitatez formaliter ⁊ ꝑmo ⁊ h̄ns illā ſecūdario ⁊ ideteīate. non eniʒ determinat qd ſit id h̄ns an hō vel aīal. ⁊ id dicit Auicena ꝙ gen⁹ nō ē in dr̄ia ſicut pars eēntie ei⁹. i. ſicut ꝑs ſui foralis ſignificata: ſed eſt extra formale ſignificatū eius ſic ſubm ē extra forale ſignificatū ſue paſſiōis. Albū.n. puram q̄ʒtitatē ſignificat: vt dr̄ i ꝑdicamētis. Et lʒ gen⁹ n̄ ſit itell̄u dr̄ie Tali mō. ſ. vt forālr̄ ſignificatū ꝑ illā ē tm̄ d̄ itell̄u ei⁹. alioᵒ vt ſb̄ʒ. ſ. ē d̄ itell̄u paſſiōis. duplr̄.n. vt ſuꝑ dcm̄ ē aliqd cadit i rōe alic⁹. vnoᵒ vt ꝑs q̄ditatis. alioᵒ vt ſb̄m ei⁹. quō ſb̄m itrat diffinitōeʒ paſſionis vt h̄ēs. 7. metaᶜ. tex. cō. 19. ⁊ iō

dic̄ Ariſ.5.metaͤ.tex.cō.10.⁊.4.topicoꝝ caͦ.3.ꝙ genꝰ ꝑ ſe nō p̄dicat̄ ꝺ dr̄ia niſi forte ſic̄ ſꝺm p̄dicat̄ ꝺ paſſiōe rō pri/mi dci ē.q: genꝰ i nulloͦ dicēdi ꝑ ſe p̄dicat̄ de dr̄ia.nō gdē i.4.q: dr̄ia nō explicat cāꝫ gn̄is.nec i 2ͦ q: dr̄ia n̄ ponit̄ in gn̄is diffinitōe nec ēt i pͦ.q: p̄dicata p̄mi mōi i recto ſt ea q̄ itriſece i rōe cadūt ⁊ n̄ ea q̄ ꝑ additamētū i ea ſt.hō.n.n̄ p/dicat̄ de riſibili i pͦͦ qd̄ pꝫ ex eo ꝙ iſta riſibile ē hō ē ꝑ acci dēs vt dr̄ pͦ poſterioꝝ caͦ.19.rō ſcdi dci ē q: ſi genꝰ ē ꝺ itellu dr̄ie.ſic̄ ſꝺm ē de itellu paſſiōis.ꝯn̄s ē ꝙ genꝰ predicet̄ de dr̄ia.ſic̄ ſꝺm de paſſiōe qd̄ dic̄ forte non dubitātis ē ſed nō deteriantis.ꝯſueuit.n.apud ipm res nō deciſa ſub dubia v̄boꝝ forma poni. Aduerte ꝙ lꝫ i itellu dr̄ie cadat genus. nomē tn̄ dr̄ie genꝰ illd̄ nō explicat deteriate.rōale.n.non explicat aīal cū rōalitate ſed hn̄s rōnalitatē.ſic̄ ⁊ in diffiniti one riſibilis cadit hō: ⁊ tn̄ nomē hoīem riſibile nō explicat deteriate.ſignificat.n.hn̄s riſibilitatē ¶ Sequit̄ textus.

¶ Et ex h̄ pꝫ rō q̄re genꝰ ⁊ ſpēs ⁊ dr̄ia ſe hēant ꝓportiōalr̄ ad mā̈ꝫ formā ⁊ cōpoſitū i nā q̄zuiſ nō ſint idē cū ill̄: q: neqꝫ genꝰ ē mā̈ ſꝫ ſumet̄ a mā̈ ut ſignificās totū: nec dr̄ia ē foꝛa ſꝫ ſumit̄ a foꝛa ut ſignificās totū uñ dicimꝰ hoīeꝫ eē aīal rō nale ⁊ n̄ ex aīali ⁊ rōali ſic̄ dicīꝰ eū eē ex corpe ⁊ aīa. ex corpe.n.⁊ aīa dr̄ eē hō ſic̄ ex duabꝰ rebꝰ q̄daꝫ tertia res ꝯſtituta q̄ neutra illaꝝ eſt.hō.n. nec ē aīa nꝫ corpꝰ ſꝫ ſi hō aliquo mō ex aīali et rōali dicat̄ eē nō erit ſic̄ res tertia ex duabꝰ rebꝰ ſꝫ ſic̄ itellectꝰ tertiꝰ ex duobꝰ itellectibꝰ. itell̄s n.aīal ē ſine deteriatiōe foꝛe ſp̄alis mā̈ꝫ exp̄mēſ rei ex eo ꝙ ē mā̈le reſpectu ultie ꝑfectiōis. itel lectꝰ āt hꝰ dr̄ie rōnal̄ ꝯſiſtit i deteriatiōe forme ſp̄alis ex qbꝰ duobꝰ itellectibꝰ ꝯſtituit̄ intell̄s ſpēi: uel diffinitiōis: ⁊ iō ſic̄ res cōſtituta ex aliq bus nō recipit p̄dicationē eaꝝ rerū ex qbꝰ ꝯſti tuit̄: ita nec itell̄s recipit p̄dicatiōe eoꝝ itellectu uꝫ ex qbus ꝯſtituit̄.nō.n.dicimus ꝙ diffinitio ſit genus uel differentia.

¶ Correlarie ꝯcludit ſcd̄aꝫ dr̄iaꝫ iter genꝰ ſpēꝫ dr̄iam: q: ſ.genꝰ ꝓportōalr̄ ſe hꝫ ad mā̈ꝫ q̄ ē ꝑs cōpoſiti: ⁊ nō ſignifi cat ipſaꝫ: dr̄ia ꝓportōalr̄ ſe hꝫ ad formā ⁊ n̄ ſignificat ipaꝫ ſpēs ꝓportiōalr̄ ſe hꝫ ad cōpoſitū ex mā̈ ⁊ foꝛa ⁊ vt ſic n̄ ſignificat ꝯpoͫ ex mā̈ ⁊ foꝛa ꝺm aliqd cōplectens genꝰ ⁊ dr̄iaꝫ. Jn aſſignatiōe hꝰ dr̄ie ꝺm qd̄lꝫ mēbrū ponūt̄ due ꝑticle.puta i pͦ mēbro pͣ ꝑticula ē ꝙ genꝰ ꝓportionalr̄ ſe hꝫ ad mā̈ꝫ.2ͣ vͦo ē ꝙ genꝰ n̄ ſignificat mā̈ꝫ: ſilr̄ i 2ͦ ⁊ 3ͦ mē bri ſ.pͣ ꝑticl̄a oīuꝫ ſeq̄t̄ ex ſupradictis.ſi.n.ꝑfectio gn̄ica q̄ foꝛalr̄ iportat̄ ꝑ genꝰ ē mā̈l̄ reſpectu ꝑfectiōis dr̄ial̄ q̄ for/malr̄ iportat̄ ꝑ dr̄iam opꝫ ꝙ ſic̄ ſe hꝫ mā̈ reſpectu foꝛe in cōpoſito nāli.puta forte. Jta genꝰ reſpectu dr̄ie in ꝯpoſito rōnali.ſ.ſpē vt ſic̄ mā̈ ē potētial̄ ⁊ ꝑficit̄ ac ſpecificat̄ ꝑ for/mā ſic gn̄ica ꝑfectio ē potētial̄ ꝑfectibil̄ ⁊ ſpecificabilis per dr̄iam.2ͣ vͦo ꝑticula lꝫ ſeq̄t̄ ēt ex ſupradictis: q: ex eo ꝙ ge nus.dr̄ia ⁊ ſpēs ſignificat totū ſeq̄t̄ imediate ꝙ genꝰ nō ſi/gnificet mā̈ꝫ.q: mā̈ nō ē totū ⁊ ꝙ dr̄ia nō ſignificet formā q: foꝛa nō ē totū ⁊ ꝙ ſpēs vt ſic nō dicat cōpoſitū ex mā̈ ⁊ foꝛa eo ꝙ ꝑtes eiꝰ vt ſic n̄ ſūt mā̈ ⁊ foꝛa ꝺꝫ genꝰ ⁊ dr̄ia attn̄ s.T. ꝓbat eā tali rōe: mā̈ ⁊ foꝛa ſt ꝑtes ſui totiꝰ ſic̄ due reſ 3ͤ rei genꝰ ⁊ dr̄ia nō ſt ꝑtes ſui totius.ſ.ſpēi vt due res tie rei.gͦ genꝰ ⁊ dr̄ia nō ſint mā̈ ⁊ foꝛa ſpēi: maioꝛ pꝫ ex ſe.hō n.ē alia res a mā̈ ſua ⁊ alia a ſua foꝛa.nec ē cure mō vtrum ſit res diſticta realr̄ vl̄ ꝺꝫ rōeꝫ ab ill̄ duabꝰ ꝯiūctis.ſufficit n.nob ꝙ ſit tertia res realr̄ diſticta a q̄libꝫ ꝑte.h̄ vͦo decl̄at̄ h̄ mō ſi genꝰ ⁊ dr̄ia cōponēnt ſpēm vt due res tertiā.tunc hō eēt ꝯpoſitꝰ ex aīali ⁊ rōali h̄ ē ꝯſm.gͦ a deſtructōe ꝯſe/q̄ntis genꝰ ⁊ dr̄ia nō ꝯponūt ſpēꝫ vt due res tertiā qd̄ erat ꝓbādū ꝯn̄a pꝫ ex ſe.ꝯſitas vͦo ꝯn̄tis ꝓbatur ex eo ꝙ nulla ꝑs p̄dicat̄ ꝺ ſuo toto.vt ſupra dictū ē ⁊ hēt̄.4.topicoꝝ cͦ uͦ aīal āt p̄dicat̄ ꝺ hoīe ſilr̄ rōnale.dicimꝰ.n.ꝙ hō ē aīal ⁊ ꝙ ē rōal̄. Aduertēdū ē ꝙ.s.T.i textu explanādo maioreꝫ exēplarit̄ dic̄ ꝙ hō dr̄ eē ex aīa ⁊ corpe ſic̄ ex duabꝰ rebus 3ͣ res circa q̄ v̄bs. ¶ Dubitat̄ q̄uō h̄ ſit veꝝ eiꝰ doctrinaꝫ ſuſtinēdo ponētis vnicā formā ſꝺalē i cōpoſito.q̄cūqꝫ.n.ſt idē realr̄ nō ꝯſtituūt aliqd̄ vt due res tr̄tiā.ꝑfectio āt corpo rea ⁊ aīa ſt idē realr̄ ſi vnica foꝛa ponit̄.q̄uō gͦ cōſtitueret hoīeꝫ vt due res tr̄tiā. ¶ Hāc dubitationē ꝑꝑ eius magnā difficultatē diuerſi diuerſimōe ſoluūt. q̄dā dn̄t ꝙ corpꝰ ⁊ aīa n̄ ſt ꝺm rē ꝑtes hoīs ſꝫ ꝺm rōeꝫ tn̄.lꝫ.n.aīa ſit v̄e ꝑs: corpꝰ aut ꝺm rē ē totū.dic̄.n.ꝯpoſitū ex aīa ⁊ foꝛa q̄ ē aīa: iō nō ē ꝯpoſitꝰ ⁊ aīa ⁊ corpe tāq̄ ex duabꝰ ꝑtibꝰ ꝺꝫ rē ſed ꝺm rōeꝫ: ſꝫ bn̄ ē cōpoſitꝰ ex eis tāq̄ ex duabꝰ rebꝰ eo ꝙ to tū ⁊ ꝑs ſt due res vt 3ͣ res ꝺm rōeꝫ diſtictā ab alra.ſ.cor/pore ⁊ ꝺꝫ rē ad alterā.ſ.aīa. Alij dn̄t ⁊ i idē redit ꝙ hō eſt cōpoſitꝰ ex aīa ⁊ corpe ſic̄ ex cā foꝛali ⁊ eo cuiꝰ ē cā foꝛalis. diuerſe.n.res ſt ꝺm Auicenā.cā foꝛal̄ ē id cuiꝰ ē cā foꝛalis ſic̄ lucidū ē cōpoſitū ex luce ⁊ lucido. vn̄ ⁊ ibi dn̄t ꝙ ē cō/poſitꝰ ex duabꝰ rebꝰ ſ..toto ⁊ ꝑte ſꝫ n̄ ex duabꝰ ꝑtibꝰ ꝺm rē. Alij dn̄t ꝙ locutio iſta ē itelligēda ꝑ ſynecdochē.hō ē cō poſitꝰ ex aīa ⁊ corpe rōe ſue ꝑtiſ.ſ.mā̈e. Mihi aūt ꝓ nūc vr̄ dd̄m ꝙ hō ē cōpoſitꝰ ex aīa ⁊ corpe: n̄ ſolū tāq̄ ex 2ꝰ re bꝰ 3ͣ res ſꝫ tāq̄ ex duabꝰ ꝑtibꝰ ꝺꝫ rē totū accipiēdo corpꝰ nō vt ē genꝰ ſꝫ vt ſignificat ꝑtē ⁊ accipiēdo aīaꝫ p̄ciſe vt dif finit̄ 2ͦ ꝺ aīa.ſignificat āt corpꝰ ſic acceptū cōpoſitū ex mā̈ ⁊ ꝑfectiōe corpea p̄ciſe.aīa vͦo ꝑfectionē vitalē p̄ciſe. Pro bat̄ itētū ſic corpꝰ differt realr̄ ab aīa ⁊ nō vt totū a ꝑte.gͦ vt ꝑs a ꝑte. ꝓbat̄ meͣ: q: totum ꝯfuſe ſaltē icludit ꝑtē: cor pꝰ āt ſic acceptū excludit aīaꝫ. vn̄ i diffinitiōe aīe ponit̄ cor pus vt ſꝺm deferēs aīaꝫ. vt ibi dicit.s.T.pͣ ꝓpō ex ſe eſt euidēs ⁊ ab oībꝰ ꝯceſſa.ꝯͣ āt ex ſufficiēti diuiſiōe robur tra/hit.oꝫ.n.vel vt totū a ꝑte vel vt ꝑs a ꝑte corpꝰ realr̄ dif/ferre ab aīa ſi realr̄ differūt.hō igit̄ ē ꝯpoſitꝰ ex corpore et aīa tāq̄ ex ꝑtibꝰ realr̄ diſtictis: qd̄ erat itētū. Et aduerte ꝙ corpiſ ꝑs cū iportet corpeitatē p̄ciſe extra ipm ē idētitas ꝑ/fectiōis corpe ad aīam cū ꝑfectiōe vitalē. accidit.n.accn̄te extraneo corpi p̄ciſe ꝙ eꝫ ꝑfectio ſit iō cū aīa.ꝑ ſe.n. p̄ſcin dit aīam.et iō ꝑ ſe loq̄ndo ſubtilr̄ dcm̄ ē hoīem cōponi rea lit̄ ex aīa et corpe. vn̄ ꝺꝫ h̄ ad obiectionē deductā dic̄ ꝙ lꝫ ꝑfectio corpea ſeu foꝛa corpeitatis ſit eadē realr̄ tn̄ aliud ē realr̄ ab aīa.et ipſa ꝑfectio corpea ꝑ ſe loq̄ndo n̄ ē eadē rea lit̄ ipſi aīe.imo ipſā excludit p̄ciſe accepta et iō corpꝰ et aīaꝫ ad p̄ciſionē per ſe loq̄ndo realr̄ ꝑtes ipſiꝰ hoīs ꝯcedit̄ eſſe huic rn̄ſiōi fauēt v̄ba tex. vbi aſſignat̄ ꝓ cā dci p̄ciſio aīe a ſignificato corpis qd̄ diximꝰ de corpe et aīa reſpcū aīalis dicē potis ꝺ aīali et aīa itellectiua reſpectu hoīs ꝺ corpe et foꝛa lapidis reſpcū lapidis et ſic ꝺ alijs ſꝑ accipiēdo terios p̄ciſe ꝓ ꝑtibꝰ.lꝫ n̄ ꝯſuetū dici iaīata ꝯponi ex corpe et foꝛa ſpecifica ſic̄ aīata ex aīa et corpe ꝑꝑ latētē dr̄iaꝫ int̄ corpeita tē ⁊ formā iaīatoꝝ: ⁊ ēt q: foꝛa aīatoꝝ eleuat ꝯpoͫ ad h̄ ꝙ amoueat ſeipꝫ oportuit i ipo diſtiguē ꝑtē mouētē ⁊ ꝑtē mo tā aīaꝫ.ſ.⁊ corpꝰ qd̄ n̄ iuci̅t̄ foꝛis iaīatoꝝ. Aduerte 2ͦ ꝙ.s. T.ad clarificādā mioꝛē dic̄ ꝙ hō n̄ ē ex aīali ⁊ rōnali ſic̄ ex duabꝰ rebꝰ 3ͣ res ſꝫ ſic̄ itell̄s tr̄iꝰ ex duobꝰ itellectibꝰ. vbi ſciēdū ꝙ genꝰ ſpēs ⁊ dr̄ia pn̄t accipi triplr̄ pͦͦ ꝓ re ſignifi/cata ꝑ nomē gn̄icū ſpecificū ⁊ dr̄iale pͤ itētiōis.2ͦ ꝓ ꝯceptu foꝛali taliū rōnū.3ͦͦ ꝓ re ſignificata ꝑ eoꝝ noīa 2ͤ itētōis. v̄.g.aīal hō ⁊ rōale pn̄t accipi.pͦ ꝓ re ſignicata ꝑ h̄ noīa.2ͦ ꝑ ꝯceptibꝰ eoꝝ foꝛalibꝰ.3ͦ ꝓ relatōibꝰ gn̄is ſpēi ⁊ dr̄ie pͦͦ nec ſpēs nec diffiͦ ē ꝯpoſita ex gn̄e ⁊ dr̄ia eo ꝙ res ſignifica ta ꝑ ſpēꝫ ⁊ diffinitionē ē eadē realr̄ cū re ſignificata ꝑ genuſ ⁊ dr̄iaꝫ. eiuſdē.n.nō ꝯpōit̄ ex ſeipo.3ͦͦ ſilr̄ nec ſpēs: nec diffiͦ ē ꝯpoſita ex gn̄e ⁊ dr̄ia eo ꝙ relo ſpēi relatie oppōit̄ reloni gn̄is vt dr̄ a porphͦ. Nulluꝫ āt correlatiuū ꝯpōit̄ ex ſuo correlatio: ⁊ realr̄ n̄ appet q̄uō relo poſſit ꝯponi ex alt is relonibꝰ vn̄ ſic̄ relo quā ſignificat h̄ nom ꝓpō n̄ ē ꝯpoſiͣ ex relatiōe p̄dicati ad ſꝺꝫ ſꝫ ē relo attributa ab itell̄u ipo cō plexo ex p̄dicato ⁊ ſꝺo. Jta relo diffinitōis ē relo attributa tl̄i foꝛato ꝯceptui i pͣ opōne itell̄s explicātu diſticte genꝰ ⁊ dr̄iaꝫ.2ͦ vͦo mō tā ſpēs q̄ diffiͦ ē ꝯpoͣ ex gn̄e ⁊ dr̄ia.ꝯce ptꝰ.n.foꝛal̄ ſpēi itegrat̄ ex ꝯceptu foꝛali gn̄iſ ⁊ ꝯceptu foꝛa li dr̄ie tāq̄ ex 2ꝰ ꝑtibꝰ v̄.g.ꝯceptꝰ foꝛal̄ hoīs ē aggreͫ qd ex ꝯceptu foꝛali aīal̄ ⁊ ꝯceptu foꝛali rōal̄ ꝙ ex ſupdcis ſic̄ ꝺducit̄ ex eo.n.ꝙ oñdiꝰ genꝰ ⁊ dr̄iaꝫ ⁊ ſpēꝫ differr̄ i ſignifi

cato foꝛali lꝫ ꝙ ↄcept⁹ foꝛal' aial' ē ↄcept⁹ ꝑfectōis ſēſi
tiue ⁊ ↄcept⁹ foꝛalis rōnalis ⁊ ↄcept⁹ ꝑfectōis itell'is: ⁊
ↄcept⁹ foꝛal' hoīs ē ↄcept⁹ vtrāqꝫ ꝑfectionē cōplectēs ex
ꝗ̃ tāqꝫ ↄcept⁹ terti⁹ illoꝝ adunatiōe foꝛat⁹: ⁊ ſic hō ē ex
aiali ⁊ rōnali tāqꝫ itell'is terti⁹ ex duob⁹ itellectib⁹.i.tāqꝫ
ↄcept⁹ terti⁹ ex duob⁹ ↄceptib⁹ ⁊ ñ tāqꝫ res ex duob⁹ re
b⁹. ⁊ qꝛ nl'a ꝑs vt ꝑs p̄dicat' i recto de ſuo toto. iō itell'is
ſiue ↄcept⁹ foꝛal' aial nō p̄dicat' i recto d̄ itell'u. i. ↄceptu
foꝛali hoīs. Iſta.n.ē f'la ↄcept⁹ foꝛal' hoīs ē ↄcept⁹ foꝛa
lis aial': qꝛ ↄcept⁹ foꝛal' hoīs aggregat tom ex itell'ctiua ⁊
ſēſitiua ꝑfectiōib⁹ cōiūctū: ↄcept⁹ vō foꝛal' aial' nō niſi ꝑ
tē.ſ. ꝑfectionē ſēſitiuā dic': lꝫ vt ſupꝛadcm̄ ē ↄceptū ſeu ſi
gnificatū ſꝫ mãle ⁊ foꝛale ſit' totū dicat. hō gº ſꝫ ſuū foꝛ
malē itellectū ſeu ↄceptū accept⁹ ñ ē aial neqꝫ rōnale ſꝫ
ex aiali ⁊ rōnali ⁊ ſic dcm̄ ē d̄ hoīe q ē ſpēs. Ita dicito de
aiali rōnali: qđ ē diffinitio. aial.n. rōnale ſꝫ ſuū foꝛalē cō
ceptū: nō ē aial neqꝫ rōale: ſꝫ ex aiali ⁊ rōnali. dīt nāqꝫ
foꝛal' ↄcept⁹ aial' rōal' a ↄceptu foꝛali aial': ⁊ a ↄceptu rō
nal' ſic totū a ꝑtib⁹. Hoc āt qđ dcm̄ ē ↄceptū foꝛalem.ſ.
ſpēi ⁊ diffinitōis ↄponi ex ↄceptib⁹ foꝛalib⁹ gn̄is ⁊ drīe
p̄t dupl'r itelligi. Uno° de ↄceptu mētali. alio° d̄ ↄceptu
obiectali foꝛal'r ſūpto. ſi p° mō adhuc dupl'r itelligi pōt.
vno modo de ↄceptu mētali ſꝫ eē ſbctiuū ſeu ſꝫ id qđ
ē. alio° d̄ illo ſꝫ eē repn̄tatiuū: ↄcept⁹ mētal' ſpēi ſꝫ id qđ
ē nō ē ↄpoſit⁹ ex ↄceptib⁹ mētalib⁹ gn̄is ⁊ drīe ſꝫ id qđ ſt
eo ꝙ oēs ſt q̃litates ſimplices nec pn̄t diſtigui i pl'es ꝑtes
ↄponētes. ñ.n.ē imaginādū cū itell'is foꝛat ↄceptū diffi
nitōis hoīs.ſ. aial rōale ꝙ foꝛet pl'es ↄcept⁹ ſꝫ vnū tm̄
gꝫ q̄dā ſimplex q̃litas diſtīcte ſingl'a repn̄tātē ſic ⁊ in re
extra res diffinita ē hn̄s rē gn̄is ⁊ drīe abſqꝫ ↄpōne rea
li. vn̄ ꝫ p° mō dcm̄ nr̄m nō ē veꝝ. ↄcept⁹ vō mētal' ſpēi
ſꝫ eē repn̄tatū foꝛal'r accept⁹ ē ↄpoſit⁹ ē ↄceptib⁹ mētali
b⁹ gn̄is ⁊ drīe ſꝫ eē repn̄tatiuū foꝛal'r acceptis ſic idolū
repn̄tās totū ex idol' ꝑtiū. hō.n.i mēte repn̄tat aggrega
tū ex ꝑfectiōe ſēſitiua ⁊ itellectiua. aial vō i mēte foꝛal'r
non repn̄tat niſi ꝑfectionē ſēſitiuā. rōale āt nō niſi itelle
ctiua. vn̄ ꝫ mō v̄ificat' dcm̄ nr̄m. Cōcept⁹ āt obiectalis
ſpēi foꝛal'r ſūpt⁹ cū nil aliđ ſit qꝫ ſignificatū foꝛale cōce
pt⁹ mētal' eiuſdē ē ↄpoſit⁹ ſꝫ rōnē exceptib⁹ obiectalib⁹
gn̄is ⁊ drīe foꝛal'r acceptis. ſic ſignificatū foꝛale ſpēi eſt
ↄpoſitū ſꝫ rōez ex ſignificatis foꝛalib⁹ gn̄is ⁊ drīe. vt ſu
pꝛa oñſuꝫ ē. vn̄ hō accept⁹ vt ē obiectus ↄceptui mētali
ſuo.ſ. ſpecifico. ñ ē aial nꝫ rōale ſed ex aiali ⁊ rōnali acci
piēdo ēt aial ⁊ rōale ſꝫ ꝙ obiecta ſūt ſuis mētalib⁹ ↄce
ptib⁹ vt oñdit f'litas h⁹ ꝓpōnis oꝫm foꝛale ſpecificuꝫ ⁊
oꝫ foꝛale gn̄icū ſiū drīale. Et.n. hō vt ſic aggregatū ex
ꝑfectione ſēſitiua ⁊ itellectiua. aial vō vt ſic ñ niſi vnā ꝑ
tē aggregatā.ſ. ſēſitiuā nāꝫ ⁊ rōnale vt ſic nō niſi alteram
ꝑtē.ſ. itellectiuā ꝑfectōez: mãifeſtū ē āt ꝙ aggregatū nō
ē aliqđ aggregatoꝝ. vn̄ ⁊ ꝫ mō dcm̄ nr̄m v̄itatē ↄtinet.
⁊ ē maxīe ad ꝓpoſitū ⁊ ſic aial q ad rē ipoꝛtatā nec ē ꝑs.
nec totū reſpectu hoīs: ⁊ aial' rōnal': q ad ſignificatū vō
mãle ⁊ foꝛale ſit' ē totū. q ad ſignificatū. foꝛale āt ē ꝑs tā
obiectal'r qꝫ repn̄tatiue ſūptū. vn̄ cū dico. hō ē aial rōa
le: ſi res ipa ſolū attēdat'. nec ꝑtis. nec toti⁹ rō ſaluabit'. ſi
vō res ipa ſic ſignificata.ſ. iplicite icludēs iferioꝛa iſpiciat'
toti⁹ rōꝫ hꝫ. ſi āt res ipa ſic ſignificata attēdat' ſꝫ id qđ ex
plicite icludit vt ſic: ꝑtis rōez ſoꝛtit' ꝑꝑ qđ aial ponit' i dif
finitiōe hoīs vt res. res.n. de re p̄dicat': vt totū: qꝛ p̄di
cat' i recto: ⁊ vt ꝑs qꝛ addit' drīa que aliud explicat ⁊c̄.
Qđ ſupꝛa dixim⁹ de ſpē dicito de diffinitione fuato ſꝑ
eo qđ dr̄. p° phycoꝝ. tex. cō. 5. ſ. ꝙ diffinitio diuidit' in
ſingl'a. nō āt ſpēs. Nec fallaris nr̄a dcā i hac mã legēs.
⁊ ſupꝛa qm̄ ſupꝛa ꝑ ↄceptū foꝛalē ↄceptū mētalē diſtin
ctū ↄ obiectalē accepim⁹ i hac mã vō ꝑ itellectū ſeu ↄce
ptū foꝛalē tā mētalē conceptū qꝫ obiectalem foꝛmaliter
ſumptum intelligi volumus. ℭ Sequitur textus.

ℭ Quāuis āt gen⁹ ſignificet totā eēntiā ſpēi:
nō tn̄ oꝫ ut diuerſaꝝ ſpēꝝ: qꝝ ē idē genus ſic
una eēntia: qꝛ unitas gn̄is ex ipa ideteriatiōe
uel i drīa ꝓcedit: ñ āt ita ꝙ id qđ ſignificat' ꝑ
gen⁹ ſit una nã nūero i diuerſis ſpēb⁹ cui ſup
ueīat res alia q ſit drīa deterians ipꝫ: ſic foꝛa
deteriat mãm q ē vna nūero ſꝫ qꝛ gen⁹ ſignifi
cat qꝫdā foꝛmā: nō tn̄ deteriate hāc vl' illā quā
deteriate drīa exprimit q ñ ē alia qꝫ illa q ide
teriate ſignificabat' ꝑ gen⁹: ⁊ iō dic̄ ↄmētatoꝛ
i. xi. metaphyſice ꝙ mã pꝛia dr̄ una ꝑ rmotō
nē oīuꝫ foꝛaꝝ: ſꝫ gen⁹ dr̄ unū ꝑ cōitatē foꝛe ſi
gnate: vn̄ pꝫ ꝙ ꝑ additionē drīe remota illa in
determinatione: que erat cā vnitatis generis
remanent ſpecies diuerſe per eſſentiam.

ℭ In hac. 4ª ꝑte capl'i h⁹ itēdit exclndē talē obiectōez.
Quecūqꝫ hn̄t vnū gen⁹ hn̄t vnā eēntiā diuerſe ſpēs hn̄t
vnū gen⁹. gº diuerſe ſpēs hn̄t vnā eēntiā qđ ē f'lm quia
ſpēs drn̄t eēntial'r maioꝛ ꝓbat' ex eo ꝙ gen⁹ ſꝫm p̄dicta
dic̄ totā eēntiā ſpēꝝ. Et lꝫ 3ª obō facil'r ſolui poſſet dicen°
ꝙ ſpēs hn̄t tādē eēntiā gn̄ice nō tn̄ ſpecifice qꝛ tn̄ argm al
tioꝛē difficultatē petit ex altioꝛi p̄n° rn̄dē opoꝛtuit. Indu
cta ē.n. ꝫ obō ad ↄcludēdū diuerſas ſpēs hr̄e tādē eēntiā
ſimpl'r ⁊ ñ gn̄ice. vt pꝫ ex mīe° aſſūpto ſic arg° ea qꝝ to
ta eēnª ē vna hn̄t eādē eēntiā ſimpl'r. diuerſaꝝ ſpēꝝ eiuſ
dē gn̄is tota eēnª ē vna. gº diuerſe ſpēs eiuſdeꝫ gn̄is hn̄t
eādē eēntiā ſimpl'r: mīoꝛ pꝫ ex eo ꝙ gen⁹ dic̄ totā eſſen
tiā ſpēꝝ ⁊ ē vnū i eis. ℭ Ad h⁹ obiectiōis excluſionē de
clarat quō gen⁹ ē vnū: ⁊ innuit talē diſtīctōez aliqd ſignifi
cat vnū dupl'r. vno° ꝑ poſitionē vni⁹ deteriate rei ſignifi
cate. alio° ꝑ idrīaꝫ ſeu ideteriationē pl'iuꝫ rerū ipoꝛtata
rū. pmo° gen⁹ ñ ſignificat vnū ſꝫ. 2°° Illud.n. p°° ſignifi
cat vnū cui⁹ ſignificatū ſꝫm ſe acceptū ē vna aliq nã ē de
teriata: ſic hō ſignificat hūanitatē q ē certa ⁊ determiata
nã.ſ. hūana. Illđ āt qđ ſignificat vnū. 2°° hꝫ ſignificatū ñ
aliq deteriatā nāꝫ ſꝫ pl'es nãs ideteriate: ſic aial ſignificat'
ꝑfectiōꝫ: ſeu nāꝫ ſēſitiuā ñ ſignificat aliqꝫ certā: ⁊ d̄teria
tā nāꝫ ſiue foꝛmā. nl'a.n. ē vniūſo foꝛa q ſit aīa ſēſitia ſꝫ
q̃libꝫ ē vl' bouia vel leonina: vel hūana ⁊c̄. vn̄ dr̄. 7. phy
ſicoꝝ. tex. cō. 31. ꝙ iuxta gen⁹ latēt mlta ⁊. 10. metaphyᶜ
tex. cō. 24. ꝙ mã gn̄is diuerſa ē i ſpēb⁹. ⁊ p° de aīa tex.
ↄmēti ꝙ rō aial' ſꝫ vnū qđ aial ē alta. ē igit' gen⁹ vnū 2°°
vn̄ ad foꝛmā rōnis dr̄ ſꝫ p̄miſſā diſtīctiōez ꝙ qꝝ ē tota
eēnª vna p°° eoꝝ ē eēnª eadē ſimpl'r. nō āt qꝝ tota eēntia
ē vna. ſcđo mō ſic ē in ꝓpoſito. ſpēꝝ.n. totā eēntiā nō a
dunat gen⁹ niſi vnitate ideteriatiōis. ℭ Aduertēdū āt ē
i l'ra appoſitā fuiſſe dr̄iam iter vnitatē gn̄is ⁊ vnitatem
mãe p̄mc ad maioꝛē p̄dictoꝝ euidētiā: quā ēt drīaꝫ pōit
ↄmētatoꝛ. 2. metaᶜ. ↄmēto. 4. vbi nota ꝙ de mã ↄtingit
loq dupl'r. Uno mō vt ē qđdā totū reale reſpiciēs hanc
mãm vel illā vt ꝑtes ſbctiuas: ⁊ ſic de ipa mō nō ē ſꝫmo
idē.n.ē iudiciū de ei⁹ vnitate ⁊ de vnitate cuiuſqꝫ vl'is.
Alio mō ↄtigit loq de ea ſolitarie ſūpta ſꝫm ſe nō ꝓut eſt
vl'is aut ꝑticularis neqꝫ ꝓut ē i hac ſpē vel illa. ⁊ ſic d̄ ea
locutus ↄmētatoꝛ ibi. ⁊. S. Tho. ꝫ differūt. ergo vnitas
mãe ſic accepta: ⁊ vnitas gn̄is i hoc ꝙ vnitas mãe ē vni
tas mãlis fūdata ſupꝛa deteriatā rē: vnitas vō generica ē
vnitas nō mãlis ſꝫ ideterminatiōis fūdata ſupꝛa diuerſas
nãs ideteriate. cū aūt audis vnitatē mãe p̄me eē vnitatē
mãlē. Intelligere negatiue nō poſitiue. dr̄.n. aliqđ vnuꝫ
nūero dupl'r poſitiue.ſ. ⁊ negatiue. illud ē vnū nūero po
ſitiue qđ ē vnū ꝑ poſitionē ꝓꝑetatis ſeu drīe nūeral'. ſic
foꝛ. ⁊ hoc mō mã p̄ma ſꝫm ſe nō ē vna nūero: qꝛ nullaꝫ
ꝓꝑietatē idiuidnale icludit. Illud ē vnū nūero negatiue
qđ ē nō plura nūero. hoc āt ē illud qđ nullū diſtīctiuū in
cludit i ſe. vn̄ pl'alitatē ⁊ nūeꝝ hr̄e q̄at: ⁊ hoc mō mã pª
ſꝫm ſe ē vna nūero: ⁊ talis vnitas mãlis fūdat' ſupꝛa de
teriatā ētitatē rē illā.ſ. q ē mã: q nullū diſtīctū icludit cuꝫ
ab oī denutata ſit actu ei⁹ ē diſtīguere. ⁊ iō dicit ↄmēta
toꝛ ꝙ mã ē vna ꝑ remotionē oīum foꝛmaꝝ qꝛ vnitatem
ſuā negatiue hꝫ: ex hoc ꝙ nō hꝫ diſtīctiuas foꝛas: genus
āt nō eē vnū nūero: neqꝫ poſitiue: neqꝫ negatiue ꝓꝑe lo
q̄ndo ex eo pꝫ: qꝛ vnitas mãlis tā poſitiue qꝫ negatiue fū

daẗ ſupra certā ⁊ deteriatā rē: qð in gn̄e nō īueniẗ. dicit n. gen⁹ plēs nās ⁊ res ex qb⁹ nūerari pōt: ſꝫ ⁊ ꝙ gen⁹ ſit vnū vnitate īdeterīatiōis ex eo pꝫ ꝙ nāe plēs ꝑ gen⁹ īportate nō adunāẗ in ei⁹ ſignificatiōe: niſi ꝑꝑ h̄ ꝙ īdeter miate ſignificat eas. aīal. n. iō adunaẗ ī ſe equū bouē leo nē ⁊c. q: nō deteriate explicat qs eoꝝ ſit hn̄s ꝑfectionē ſenſitiuā. ⁊ iō dicit ꝯmētator: ibi ꝙ gen⁹ ē vnum ꝑ cōita/ tē forme ſignate id ē ex eo ꝙ cōiter ⁊ non deteriate for/ mas ſignificat. vn̄ ⁊ pꝫ qūo ꝓpoſito ſcti Thome deſer/ uit īducta auc̄tas ꝙ ſi mā ⁊ gen⁹ ī hoc differunt ꝙ māe vnitas ē ꝑ negationē formaꝝ ſupra ētitate deteriate fun/ data: ⁊ gen⁹ nō ē vnū niſi ꝑꝑ hoc ꝙ ſignificat cōmuniter plura ꝯn̄s eſt: ꝙ genus non ſit vnū niſi ex indetermina/ tione qð erat ꝓpoſitum. ¶ Sequitur textus.

¶ Et q: ut dcm̄ ē: nā ſpēi ē īdeteriata reſpe/ ctu īdiuidui ſic nā gn̄is reſpectu ſpēi. Inde ē ꝙ ſic id qð ē gen⁹ ꝓut ꝑdicaẗ de ſpē īplicate ī ſua ſignificatōe q̄uis īdiſtīcte totū id qð det/ miate ē ī ſpē. Ita id qð ē ſpēs ſꝫ ꝙ ꝑdicaẗ de īdiuiduo: oꝫ ꝙ ſignificet totū qð eēntialr̄ ē ī ī/ diuiduo lꝫ īdiſtincte: ⁊ h̄ mō eēntia ſpēi ſignifi caẗ noīe hoīs. vn̄ hō de ſorte ꝑdicaẗ. Si āt ſi gnificaẗ nā ſpēi cū ꝑciſiōe māe ſignate q̄ ē pri cipiū īdiuiduatiōis ſic ſe hēbit ꝑ mōm ptꝭ. ⁊ h̄ mō ſꝫ nom̄ hūanitatꝭ. hūanitaſ. n. ſignificat id vn̄ hō ē hō. Mā āt ſignata nō ē illud. vn̄ hō ē hō ⁊ ita nullo mō ꝯtieẗ īter illa ex qb⁹ hō hꝫ ꝙ ſit hō: cū igr̄ hūanitaſ ī ſuo ītellc̄u īcludat tm̄ ea ex qb⁹ hō hꝫ ꝙ ſit hō: pꝫ ꝙ a ſignificatiōe ei⁹ excludiẗ ł ꝑſcidiẗ mā deteriata uel ſignata ⁊ q: ꝑs nō ꝑdicaẗ de toto. Iñ eſt ꝙ hūanitas nec de hoīe: nec ð ſorte ꝑdicaẗ. unde dic̄ Aui cena ꝙ q̄ditas ꝯpoſiti nō ē ipꝫ ꝯpoſitū c⁹ ē q ditas: q̄uis ēt ipſa q̄ditas ſit ꝯpoſita: ſic hūa nitas. lꝫ ſit ꝯpoſita no tn̄ ē hō. imo oꝫ ꝙ ſit re cepta ī aliquo qð ē mā ſignata. Sꝫ q: ut dcm̄ ē deſignādo ſpēs reſpectu gn̄is ē ꝑ foraſ deſi gnādo āt īdiuiduū reſpectu ſpēi ē ꝑ māꝫ. idō oꝫ ut nomē ſignificās id. vn̄ nā gn̄is ſūiẗ cū ꝑ/ ciſiōe forē deteriate ꝑficiētꝭ ſpēm ſignificet ꝑ/ tē mālē toti⁹: ſic corp⁹ ē ꝑs mālis hoīs: nomē āt ſignificās id: vn̄ ſūiẗ nā ſpēi cuꝫ ꝑciſiōe māe deſignate ſignificat ptē forālē. ⁊ iō hūanitas ſi gnificaẗ ut fora q̄dā: ⁊ dr̄ ꝙ ē forma toti⁹ nō q dē q̄ſi ſupaddita ptib⁹ eēntialib⁹ māe ⁊ forme ſic fora dom⁹ ſupaddiẗ ptib⁹ ītegralib⁹ eius ſꝫ magis ē forma q̄ ē totū. ſ. formā cōplectēs: ⁊ mām ⁊ cū ꝑciſiōe tn̄ eoꝝ ꝑ q̄ mā ē nata deſi/ gnari. Sic ḡ pꝫ ꝙ eēntia hoīs ſignificaẗ h̄ no mie hō: ⁊ h̄ noīe hūanitas ſed diuerſimōe: vt dcm̄ ē: q: h̄ nom̄ hō ſignificat eā ut totū ī q̄tū ſ. nō ꝑcēdit deſignatōeꝫ māe ſꝫ īplicite ꝯtinet eā: ⁊ īdiſtīcte ſic dictū ē ꝙ gen⁹ ꝯtinet dr̄iam: ⁊ iō ꝑdicaẗ h̄ nomē hō de īdiuiduis ſꝫ h̄ no/ mē hūanitaſ ſignificat eā ut ptē: nec ꝯtieẗ ī ſua ſignificatōe: niſi id qð ē hoīs ī q̄tū hō ⁊ ꝑcidit oēꝫ deſignationē māe. vn̄ de īdiuiduis hoīs n̄ ꝑdicaẗ ⁊ ꝑꝑ h̄ q̄n̄qꝫ h̄ nomen eēntia īuenitur ꝑdicatū de re: dr̄. n. Socratꝭ eē eēntia q̄dāꝫ: ⁊ q̄n̄ꝫ negaẗ ſic dicim⁹ ꝙ eſſentia ſortꝭ n̄ ē ſortes.

¶ In hac 5ª ⁊ vltª pte hui⁹ capli cōparat eēntiā ſpeci ficā ad īdiuiduū ſꝫ totalitateꝫ ptialitatem ꝑdicabilitatē ⁊ forālitatē. Ad q̄ꝝ euidētiā aduertēdū ē ꝙ ſic ſupra ð eēn tia gn̄ica dcm̄ ē ꝙ pōt ſignificari ꝑ modū toti⁹ ⁊ ꝑ mōm ptis. ita dī ꝙ eēntia ſpecifica pōt accipi vt ſignificata no/ mē ꝑme ītētiōis ꝑ modū toti⁹ ⁊ ꝑ modū ptis. ꝑ moduꝫ q̄dē toti⁹ ſic eēntia hūana ſignificaẗ ꝑ ly hō ꝑ modū toti⁹ ptis ſic illam et ſignificaẗ ꝑ ly hūanitas: differt āt ipa a ſe alio mō ſignificata ī hoc ꝙ ſignificata ꝑ mōꝫ toti⁹ īplicite īcludit īdiuidua. ſignificata v̇o ꝑ modū ptis excludit illā a ſui ſignificatiōe qð ſic declaẗ exēplariẗ hō cū ſignificet hn̄s nāꝫ hūanā īplicite īcludit ſub ly hn̄s oīa indiuidua hūana. hn̄s. n. nām hūanā ē qðcūqꝫ īdiuiduū hūanuꝫ. hūanitas āt cū ſignificet q̄ hō ē ⁊ hō oē aliud ab hūanita te excludit a ly q̄. nullū. n. aliud ab hūanitate ē q̄ hō eſt hō. ⁊ iō cuꝫ ꝑnª īdidua ſint aliud ab hūanitate: vt ſupra dcm̄ ē. ſeqẗ ꝙ hūanitas excludit ꝑnª īdidua a ſui ſignifica tōe: ⁊ ꝯn̄r īdiuidua q̄ ſiñ īdiuiduatione ītelligibilia nō ſūt ſic nec ſpēs abſqꝫ dr̄ia ītelligi pōt ⁊ cū ꝑs vt ꝑs nō ꝑdica tur de ſuo toto. oē āt ꝑdicatū ī recto hꝫ rōnē toti⁹. iō eēn tia ꝑmo mō id ē ꝑ modū toti⁹ ſignificata de īdiuiduis in recto ꝑdicaẗ. ſignificata v̇o ꝑ modū ptis neq̄q̄: ⁊ ꝑꝑ h̄ iſta ē v̇a ſor. ē hō. iſta āt fl̄a ꝓp̄e loq̄ndo ſor. ⁊ hūanitas vt Auic. teſtaẗ. ⁊ ſic iā pꝫ ꝓportio eēntie ſpecifice ad īdi/ uiduū ſm̄ 3ª. ſ. totalitatē ptialitatē ⁊ ꝑdicabilitateꝫ. Quo ad forālitatē v̇o declaẗ appoſita dr̄ia īter eēntiā gn̄icā ꝑ modū ptis ſignificatā reſpectu ſpēi: ⁊ eēntiā ſpecicā per modū ptis ſignificata reſpectu īdiuidui. differūt. n. in h̄ ꝙ illa ē ꝑs mālis ſpēi: iſta v̇o ē ꝑs foralis īdiuidui ⁊ rō ē q: illa. ſ. eēntia gn̄ica cōpaẗ ad alterā pteꝫ ſpēi vt mā ad formā ⁊ ꝑfectibilē ad ſuā ꝑfectionē cū deſignatio ſeu de terīatio gn̄is ad ſpēm fiat ꝑ dr̄iaꝫ: q̄ ſumiẗ a ſpecifica for ma q̄ ꝑficit ⁊ cōplet ꝑfectionē gn̄icaꝫ. iſte v̇o. ſ. ſpecifica eēntia cōpaẗ ad alterā ptē īdiuidui vt fora ad māꝫ ⁊ ꝑfe ctio ad ꝑfectibile cū deſignatio ſeu deteriatio ſpēi ad īdi uidua fiat ꝑ māꝫ ſignatā q̄ꝫ īꝑfectiōe eē ſpecifica fora a q̄ eēnª ſpecifica ſūiẗ ꝯſtat: ⁊ iō aīalitas ē ꝑs māl' hoīs. hūa nitas v̇o ē ꝑs foral' ſor. ⁊ dī ꝙ ē fora toti⁹ n̄ q̄ſi ſupaddi ta ⁊c̄. Ad euidētiā hoꝝ vboꝝ ē notādū ꝙ fora toti⁹ ⁊ for ma ptis: vt ī 2º. caplo viſū fuit dr̄nt realr̄: nō ſic vna fora dr̄t ab alia fora puta albedo a dulcedine: ſꝫ ſic totū ⁊ ꝑs ⁊ iō dr̄ hic ꝙ fora toti⁹ nō ē q̄ſi ſupaddita ptib⁹ id ē nō ē forma addita mē ⁊ forme ſicut forma dom⁹ ē forma ad dita lignis lapidib⁹ cemēto ceteris ptib⁹. ſed magis ē for ma q̄ eſt totū id ē ipm̄ ꝯpoſitum reſultās ex partib⁹ ꝙ cū ꝑ modū ptis formalis ſignificaẗ forma toti⁹ appellaẗ: eo q: toti⁹ eſt ꝯplete certificatuꝫ ⁊ diſtinctum ⁊ determina/ tuꝫ. hec. n. ſint conditiones forme: ⁊ reſiduuꝫ ſermonis epilogus per ſe patēs eſt. Caplm̄. 4m.

Iſo q̄d ſignificeẗ noīe eēntie ī ſubiīs ꝯpoſitꝭ: uidēdū ē qūo ſe hēat ad rōnē gn̄is ſpēi ⁊ dr̄ie: q: aūt cui conuenit rō gn̄is ſpēi uel dr̄ie ꝑdicaẗ ð h̄ ſingulari ſignato īpoſ ſibile ē ꝙ rō gn̄is uł ſpēi: uel dr̄ie ꝯueniat eēn tie ſm̄ ꝙ per modū ptiſ ſignificaẗ ut noīe hūa nitatꝭ uel aīalitatis: ⁊ iō dic̄ Auicena ꝙ rōna/ litas nō ē dr̄ia ⁊ dr̄ie prīcipiū ⁊ eadē rōne hu manitas non eſt ſpecies: nec aīalitas genus.

In hoc 4º caplo ītendēs determinare quō eſ ſentia ſbōꝝ cōpoſitoꝝ ſe hēat ad ītētiones logi cas. ſ. gen⁹ ſpēm dr̄iaꝫ q̄tuor facit. pº ſex ꝯclu ſiōib⁹ determinat ītētū. 2º excludit quādā Aue rois rōnē. 3º excludit quādā aliā obiectionē. 4º r̄ndet cui dā tacite obiectioni ꝓ ītellectu pᵉ partis. notāde ſunt due diſtinctiōes pª ē iſta. Nā ſeu eſſentia ſbe cōpoſite pōt tri pliciter accipi. pº vt ſignificata ꝑ modū ptis. 2º vt ꝑſe exi/ ſtens ſepata a ſingularib⁹ 3º. vt ſignificata ꝑ modū toti⁹.

Scđa diſtinctio q̄ ē ſubdiuiſio tertii mēbri. ⁊ iſta nā̄ ſubē cōpoſite ſignificata ꝑ modū toti⁹ pōt accipi triplr̄. p° ſm ſe. 2° ſm eſſe qđ hʒ in ſingularib⁹. 3° ſm eſſe qđ hʒ in itellectu his ꝓlibatis ſcias ꝙ ſm ſingula mēbra hax̄ diuiſionū ponit ſingulas ꝯcluſiōes: ſm p̄a quidē duo membra vtriuſqʒ diuiſiōis ponit q̄tuor negatiuas. ſcđm vero vltima vtriuſqʒ ponit duas affirmatiuas ita ꝙ ſm quālibet diuiſionē p° ponit duas negatiuas deinde 3am affirmatiuā ⁊ ſic fiūt ſex ꝯcl'ones. prima ergo ꝯcl'io negatiua ē eſſentia ſubē ꝯpoſite ſignificata ꝑ modū ꝑtis ſicut aīalitas humanitas rōnalitatis n̄ ē genus neqʒ ſpēs neqʒ dr̄iā ſic tam genus q̄ʒ ſpēs q̄ʒ dr̄ia p̄dicat̄ in recto de h̄ particulari ſuppoſito puta ſorte: eſſētia ſubē cōpoſite ſignificata ꝑ modū partis nō p̄dicat̄ in recto de hoc particulari ſuppoſito. g° eēntia tal'r ſignificata nō ē gen⁹: nec ſpēs nec dr̄ia: oēs ꝓpoſitiones patēt ex p̄cedēti cap̄lo: ⁊ iō dicit Auicena ꝙ rōnalitas q̄ ſignificat ꝑ moduʒ partis nō ē dr̄ia ſed p̄nm ⁊ ſil'r aīalitas nō eſt genus: ſʒ gn̄is p̄nm: ⁊ humanitas nō eſt ſpēs ſed ſpēī p̄ncipiū ſic albedo ē p̄ncipiū albi ⁊ ps ē p̄nm ei⁹ cui⁹ eſt pars. ¶ Seqt̄ur textus.

¶ Sil'r ēt nō pōt dici ꝙ rō generis ſpēī dr̄ie ꝯueniat eēntie ſʒ ꝙ ē q̄dā res exn̄s extra ſingularia ut pl'onici ponebāt q2 ſic gen⁹ ⁊ ſpēs nō p̄dicarent̄ de hoc īdiuiduo. nō. n. pt dici ꝙ ſortes ſit h̄: qđ ab eo ſeꝑatū ē nec ſeꝑatū illđ ꝓficiet in cognitōe huius ſingularis ſignati.

¶ Hic ponit̄ ſcđa ꝯcluſio negatiua eſſentia ſbē cōpoſite ꝑ ſe nō ī ſingularib⁹ exiſtēs nō eſt ſpēs ſeu gen⁹. Et ꝓbat eā duplici rōne p° ſic genus ſeu ſpēs p̄dicat̄ de hoc particulari eſſentia ꝑ ſe ſubſiſtēs nō in ſingularib⁹ nō p̄dicat̄ de hoc particulari ergo eſſentia ꝑ ſe ſubſiſtēs nō in ſingularib⁹ nō eſt gen⁹ ſeu ſpēs maior pʒ minor ꝓbat̄ ſic: ſbm ē id qđ in recto de eo p̄dicat̄ ſortes non ē hō ſepat⁹ ergo ſortes nō ē ſubm reſpū hoīs ſeparati ergo hō ſepatus nō p̄dicat̄ de ſorte qđ erat aſſūptū in minore. Scđo ſic genus ſeu ſpēs ē id q̄ īdiuidua cognoſcunt̄ eſſentia ꝑ ſe ſubſiſtēs nō in ſingularib⁹ nō ē id quo īdiuidua cognoſcunt̄. ergo eſſentia ꝑ ſe ſubſiſtēs nō ē gen⁹ neqʒ ſpēs maior pʒ ex eo ꝙ vnūquodqʒ ꝑ ſuū gen⁹: ſpēm dr̄iam cognoſcit̄: minor vō ex eo ꝙ vnūquodqʒ cognoſcit̄ q̄ditatiue ꝑ id qđ ē ī eo: ⁊ nō ꝑ id qđ nō ē ī eo. ¶ Seqt̄ text⁹

¶ Et iō relinqt̄ ꝙ rō generis uel ſpēī ul' dr̄ie ꝯueniat eēntia ſm ꝙ ſignificat ꝑ modū totius ut nomē hoīs uel aīalis ꝓut īplicite ⁊ īdiſtincte ꝯtinet totum hoc qđ in īdiuiduo eſt.

Hic ponit̄. 3a ꝯcluſio affirmatiua. eſſentia ſubē ꝯpoſite ſignificata ꝑ modū toti⁹ ē ſpēs gen⁹ vel dr̄ia ⁊c̄. ꝓbat̄ ſic gen⁹ ſpēs dr̄ia ſubal'r cōtinet ⁊ īplicite totū: qđ ē in īdiuiduis eſſentia ſubē cōpoſite nō niſi ſignificata ꝑ modū totius ē gen⁹: vel ſpēs vel dr̄ia. ꝓpoſitiōes oēs ex p̄cedēti cap̄lo patēt: vbi diximꝰ genus ſpēm dr̄iaʒ ꝯuenire ī hoc ꝙ ſignificāt totū qđ ē in īferiorib⁹: ⁊ ſua abſtracta excludem⁹ ea q̄ ſunt in īferiorib⁹. eſt igit̄ aīal gen⁹ hō ſpēs rōnale dr̄ia. ¶ Sequitur textus.

¶ Natura āt ul' eēntia ſic accepta pt dupl'r cōſiderari. Uno mō ſm naturā ⁊ rōnē ꝓpriā: ⁊ h̄ ē abſoluta cōſideratio ipſi⁹: ⁊ hoc mō nihil ē uerū de ea dicere niſi ꝙ ꝯueniat ſibi ſm ꝙ hmōi. Uñ qcqd alioꝝ ſibi attribuit̄ fl'a ē attributio. v. g. hoī ī eo ꝙ ē hō ꝯuēit rōnale ⁊ aīal ⁊ alia q̄ ī ei⁹ diffinitōe cadūt. Albū vō uel nigrū uel qđqđ hmōi qđ n̄ ē d̄ rōe hūanitatis n̄ ꝯuenit hoī ī eo ꝙ ē hō. Jō ſi q̄rat̄ utꝝ iſta natura poſſit dici una uel pl'es neutrū cōcedendū ē qa utrūqʒ ē extra itellectum hūanitatē ⁊ utrūqʒ pt ſibi accidere. ſi. n. pl'alitas eēt de rōne ei⁹ nūq̄ʒ poſſet eē una cū tn̄ una ſit ſm ꝙ ē ī ſorte. Sil'r ſi unitas eēt de ītellectu ⁊ rōe ei⁹ tc̄ eēt una ⁊ eadē natura ſortis ⁊ platonis nec poſſʒ ī plib⁹ plificari. Alio mō ꝯſiderat̄ ſm ꝙ hʒ eē ī h̄ uel ī illo ⁊ ſic d̄ ipa p̄dicaret̄ aliqd ꝑ accn̄s rōne ei⁹ ī quo ē. ſic dr̄ ꝙ hō ē alb⁹ qa ſortes ē alb⁹ q̄ʒuis hoī n̄ ꝯueniat ī eo ꝙ ē hō Hoc āt natura hʒ duplex eē. unū ī ſingl'arib⁹ aliud ī aīa ⁊ ſm utrūqʒ ꝯſequunt̄ accn̄tia dictā naturā: ⁊ ſic ī ſingularib⁹ hʒ multiplex eē ſm diuerſitatē ſingulariū: ⁊ tn̄ ipſi nature ſm ꝓpriā ꝯſiderationē. ſ. abſoluta: nullū iſtoruʒ eſſe debere. fl'm. n. nō ē dicere ꝙ natura hoīs ī q̄ʒtū hmōi habeat eē ī hoc ſingulari. ſi. n. eſſe ī hoc ſingulari ꝯueniret hoī ī q̄ʒtū eſt hō: non eſſet nūq̄ʒ extra hoc ſingulare. Sil'r ſi ꝯueniret hoī ī quātū eſt hō n̄ eſſe ī ſingulari nūq̄ʒ eſſet ī eo. Sed uerū eſt dicere ꝙ hō ī quātū eſt hō n̄ hʒ ꝙ ſit ī hoc ſingulari uel ī illo: pʒ ergo ꝙ natura hoīs abſolute ꝯſiderata abſtrahit a quolibʒ eſſe: ita ꝙ n̄ fiat p̄ciſio alic⁹ eoruʒ ⁊ h̄ nā ſic ꝯſiderata eſt q̄ p̄dicat̄ d̄ oīb⁹ īdiuiduis.

¶ Hic anq̄ʒ ponat̄ 4a ꝯcl'o incohat̄. 2a diuiſio ſuprapoſita cui⁹ terminos oʒ p̄declarari ad ītellectū ꝯcl'onū. Nā ꝑ modū toti⁹ ſignificata ſm nām ſeu rōnē ꝓpriā: vel ſm ſe idē ſonat ꝙ nā ꝯſiderata ſm eas ꝯditiōes ſiue ea p̄dicata q̄ cōueniūt ſibi ex ſua diffinitiōe ſeu in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe recto ſm eſſe ī ſingl'ib⁹ idē ſonat ꝙ nā cōſiderata ſm eas ꝯditiōes ſiue ſm ea p̄dicata q̄ cōueniūt ſibi ex h̄ ꝙ in ſingulari vl' ī ſingl'ib⁹ eſſe hʒ. nā aūt ſʒ eē in ītellectu idē ſonat ꝙ nā ꝯſiderata ſm eas ꝯditiōes ſiue illa p̄dicata q̄ cōueniūt ſibi ex hoc qđ hʒ eē in ītellectu differūt āt q̄druplr̄ vt ex textu colligit̄ ꝯditiōes cōuēt⁹ nē ſm has diuerſaſ acceptiōes eo ꝙ ꝯditiōes debite nē ſm ſe ſūt p̄dicata eſſētialia. hō. n. ſʒ ſe nō ē niſi aīal rōale ꝯditiōes n̄ d̄bite nē reliqs duob⁹ modis ſt̄ p̄dicata d̄noīatiua hō. n. nō ē res illa q̄ ꝯuenit ei eſſe in ſingl'ib⁹: ſed ab ea denoīate nō. n. hō ē albedo q̄ ꝯuenit ei ex hoc ꝙ ē ī ſorte ſed ab ea denoīate alb⁹. Sil'r hō n̄ ē res illa q̄ ꝯuēit ei ex ītell'u puta relatio vl'itatiſ ſpēī ſed denoīate ab ea vl'is. Et ſpēs ⁊ h̄ duo vltīa mēbra ī hoc ꝯueniūt ꝙ attēdūt̄ penes p̄dicata denoīatiua aut differūt tn̄ q2 predicata denoīatiua q̄ cōueniūt nature ſm eſſe in ſingularibus aliquid ponunt reale ſupra ipſā: ſicut albū addit ſupra hoīem nām albedinis que ē ens reale: p̄dicata vō ſupra denoīatiua q̄ cōueniūt rei ſm eē in ītellectu nihil ponūt reale ſupra nām ipſā ſed denoiationē negatiuā aut relatiuā ſm aliquā relationē rōnis. Cū. n. dico hō ē ſpēs ly ſpēs nihil reale addit ſupra hoīeʒ ſʒ ſolā relationem rōnis q̄ reſpicit ſuū genus. ſpēſ. n. generis ē ſpēs. ſcđo differūt iſti⁹ diuiſiōis poſite mēbra in hoc ꝙ nā abſolute ſūpta nec ē vna nūero: nec plures nūero. ſi. n. eēt vna nūero nō poſſet reꝑiri in plibus nūero qđ pʒ eē falſū eo ꝙ natura hūana ē in ſorte ⁊ platone ꝯn̄ia ꝓbat̄ ſic nā ſm ſe ē vna nūero. g° non pōt eē diſtīcta nūero. g° nō pōt reꝑiri in plib⁹ nūero ꝙ erat intētū. Prīa ꝯn̄ia hax̄ ex eo ē clara: q2 īpoſſibile eſt alicui ꝯuenire oppoſitū ei⁹ qđ ꝯuenit ei ſm ſe: ſic īpoſſibile ē hoī ꝯuenire irrōnale: diſtīctio āt nūeralis ē oppoſita vnitati nūerali: ⁊ iō ſi nā ſm ſe hʒ vnitatē nūeralē nūq̄ʒ hr̄e pōt diſtīctionē nūeralē. ſil'r ꝓbat̄ ꝙ nā ſm ſe nō ſint pl'es nūero. ſeq̄ret̄. n. nām hūanā nō eē in ſorte: q2 n̄ poſſet hr̄e vnitatē in alio ex q̄ vēdicat ſibi ſm ſe diſtīctionē nūeralē. Nā āt ſm eē in ſingularib⁹ vnitatē ⁊ diſtin-

ctionē nūeralē ſoꝛtiſ: ꝓpterea nāqȝ hō ē vnus nūero: qꝛ
ſoꝛtes ē vnᵘ nūero ⁊ ꝓpterea hō ē diſtictus nūero ī plī
bus qꝛ ſoꝛtes ⁊ plato ſūt diſticti nūero. 7°. differūt in hꝰ:
qꝛ nā ſm ſe ſūpta nullū eē ſibi vēdicat ſed nec eē in ſingu
lari aut ſingularibᵘ nec eē in ītellectu nec vēdicat ſibi n̄ eē
ī ſinglari ⁊ ſinglaribᵘ aut n̄ eē ī ītellu qđ pȝ ex eiſdē fūda
mētis. ſi. n. eē in ſingulari eēt de rōne ſua nūqȝ extra illđ
īueniret cū nihil īnemat extra id qđ ē de eiᵘ rōne. ſilr ſi
eē in ſingularibᵘ eēt de eiᵘ rōne nō poſſet in vno īueniri
qꝛ in vno exn̄s nō ē in plibᵘ. ſilr ſi eē in ītellectu eēt de rō
ne eiᵘ nūqȝ poſſet extra ītellectū repiri eodē mō ſi nō eē
in ſingularibᵘ aut ſingulari eēt de eiᵘ rōne nūqȝ poſſȝ ha
bere eē in ītellectu ex illo fūdamēto nulli pōt ꝯuenire op
poſitū qđ ē demrātiōe ſui. vn̄ nā abſolute ſūpta ab oī eē
⁊ nō eē abſtrahit ſine p̄ciſiōe. i. nec īcludit: nec excludit
alios hmōi eē: vel nō eē. Nā āt taȝ. 2°. qȝ. 3° mō acce/
pta alterꝝ illoꝝ eē īcludit ⁊ alterꝝ excludit vt de ſe pȝ. hō
enī ſm qđ ē in ſingularibᵘ nō ē ī ītellectu ⁊ eō ſȝ qꝑ ē in
ītellectu nō ē ſingularibᵘ. 4° differūt qꝛ nā p modū totᵘ
ſignificata ſm ſe ſūpta ē ea q̄ p̄dicaᵗ de īdiuiduis cū dr̄
ſoꝛtes ē hō. Nā āt ſūpta tā ꝓvt ē in ſingularibᵘ qȝ ꝓvt
in ītellectu nō p̄dicaᵗ de īdiuiduis: qđ declaᵗ ſic. Jd p̄/
dicaᵗ de īdiuiduis qđ attribuiᵗ illis in ꝓpōne ſȝ nā ab/
ſolute accepta ⁊ nō ſm eē in ſingularibus neqȝ ſm eē in
ītellectu attribuiᵗ īdiuiduis in ꝓpoſitionē. gº natura abſ/
ſolute ſūpta ⁊ nō ſm eē in ſingulari ī ītellectu p̄dicaᵗ de
īdiuiduis maioꝛ ē nota ex terminis mīoꝛ declaᵗ exēplari/
ter cū dico ſoꝛtes ē hō ſcḋm ꝓpōnis ē: ſoꝛtes ē aīal rōale:
ita qꝑ in iſta ꝓpōne nihil attribuiᵗ ſoꝛti niſi eē aīal rōnale
q̄ ſūt ꝯditiōes hūane abſolute accepte: vt pȝ. nō. n. cum
dico ſoꝛtes ē hō attribuo ſoꝛti aliqđ debitū nature hūa/
ne ex eē in ſingularibᵘ aut ex eē ī ītellectu neqȝ attribuo
ſoꝛti hr̄e naturā hūanā cū aliq̄ addito ſȝ tm̄ attribuo ſoꝛ/
ti hr̄e nām hūanā ſeu eē aīal rōnale q̄ ſūt vt dictū ē ꝯdi/
tiōes nāe hūane ſm ſe accepte. Nā igiᵗ p̄mo mō ſūpta
ē q̄ p̄dicaᵗ de īdiuiduis ⁊ nō naturis 2° ⁊ 3° mō. ℂ Jn
hoc loco anq̄ȝ vlteriᵘ ꝓcedaᵗ dubia q̄dā examinādā ſūt
Dubium circa p̄dcā. Dubiū ē p̄° circa p̄mā drīam aſſignatā in eo
qđ dictū ē qꝑ nāe ſm ſe ſūpte nō īſūt niſi p̄dicata q̄ditati
ua. hoc. n. patiᵗ difficultatē tū ꝑꝑ trāſcēdētia: tū ꝑꝑ q̄dā
p̄dicata negatiua. ſi. n. trāſcēdētia q̄ ſūt ens res vnū aliqđ
verꝝ ⁊ bonū ꝯuenire aſſerāᵗ nāe abſolute ſūpte: erūt p̄/
dicata q̄ditatiua. ⁊ ſi ſic ponerēᵗ in diffinitiōe. nulla. n. dif
finitio ē ꝯpleta niſi oīa p̄dicata q̄ditatiua īcludat. trāſcēdē
tia āt in diffinitiōe poni oēs negāt. Cōfirmaᵗ ꝯn̄ia ex di/
ctis. s. T. ī lr̄a vbi hēᵗ qꝑ q̄ īſūt nāe abſolute ſūt de diffi
nitiōe illiᵘ. ſi āt trāſcēdētia dicanᵗ nō ꝯuenire abſolute: tē
hō ſm ſe ſūptus nō ē aliqđ: nec res: nec vnū q̄d qꝑ oīno
negaᵗ: de p̄dicatis v̄o negatiuis occurrit difficultas talis
qꝛ negatiōes naturaꝝ diſpataꝝ ſi ꝯueniūt nature abſolu
te erūt q̄ditatiā: ⁊ ſic negatio erit ď diffinitiōe ſb̄e: ſi āt cō
ueniūt nature ſm eē in ſingularibᵘ vel in ītellectu: tūc ac
R° cipiēdo hoīem abſolute: ita erit falſa hō nō ē leo qꝑ vr̄ ir
rōabile. ℂ Ad hoꝝ diſſolutionē ꝯſideᵐ ē p̄° quō trāſcē
dētia ſe hēant ad naturas reꝝ ſupꝛa quas cadūt. vt āt ſu
pꝛa in q̄ōne de ſignificatiōe entis tactū fuit nullū trāſcēdē
tiū īpoꝛtat aliū gradū: ſeu aliā naturā a gradibᵘ ſeu natu
ris eoꝝ q̄bᵘ apponūᵗ. cū. n. dico ens hō vnᵘ hō reᵘ hō
verᵘ hō: bonᵘ hō aliqđ hō: nullū aliū gradū ab hūanita
te ſignifico ſȝ ipſā hūanitatē diuerſis mōis. ly. n. ēs ſigni
ficat hūanitatē ꝓut hȝ eē ly vnᵘ illa ꝓut n̄ ē diuiſa foꝛalr
ly res illa ꝓvt rectitudinē hȝ vtpote n̄ ex ītellu fabꝛicata
ly bonū ipſa ꝓvt ꝑfectiā ē appetitᵘ: ly verū ipā vt ꝑfecti
ua ē ītellectus: ly aliqđ ipſa vt aliud q̄d eſt ab aliꝭs. Silr
mō ē ꝯcedēdū accepto quocūqȝ gradu generico vt fa/
ciliter exēplo manifeſtari pōt. Cōſiderādū ē ſcḋo qꝑ cuȝ
p̄mū īter trāſcēdētia ſit ens: eo qꝑ eiᵘ rō ceteroꝝ rōnes
p̄ueniᵗ: ⁊ oīa cōmutanᵗ cū ente tanq̄ȝ eiᵘ paſſiōes cū de
claratū fuerit quō ens ꝯueniat naturis reꝝ planū erit de
ceteris Scotᵘ. gº p̄°. ſ. d. 3ª q. 3ª opinaᵗ ens eſſe vniuo/
cū ⁊ p̄dicari in q̄d de oībᵘ īferioꝛibus exceptis vltimis
drīꝭs. Et p̄mū q̄dē hoꝝ tanq̄ȝ p ſe notū ſupponēs ſcḋi du

plicē rōnē reddit. ℂ Pº qꝛ ſi drīe īcludāt ens vniuoce
dictū de eis ⁊ nō ſūt oīno idē oȝ qꝑ ſint diuerſa aliqđ idē
ētia: ⁊ ꝯn̄r ſeq̄ᵗ qꝑ drīe vltime ſēt ꝓpꝛie differentes: ⁊ ſic
hn̄t alias drīas ⁊ nō ſūt vltime. ℂ Scḋo qꝛ ſicut ens cō
poſitū in re ē cōpoſitū ex actu ⁊ potētia ita ꝯceptus ꝯpo
ſitus p ſe vnus ē cōpoſitᵘ ex ꝯceptu actuali ⁊ potētiali de
termiabili ⁊ determinate. Sic gº reſolutio cōpoſiti ī re
ſtat ad ſimplr ſimplicia. ſ. actū vltimū ⁊ potētiā vltimaȝ
ita qꝑ actus nihil poᶜ ⁊ poª nihil actus īcludat. ita reſolu/
tio ꝯceptᵘ dȝ ſtare ad ꝯceptᵘ ſimplr ſimplices actualeȝ
⁊ potētialeȝ determiabileȝ tm̄: ita qꝑ nihil determinātis
īcludat: ⁊ determinātē tm̄: ita qꝑ nihil determiabilis in/
cludat. tales ſūt ꝯceptus ētis ⁊ vltime drīe. gº vltª drīa n̄
īcludit foꝛmalr ens. ℂ Cōtra p̄ᵐ arguiᵗ qꝛ ſeq̄retur qꝑ
ens ponereᵗ in diffinitiōe ꝯ Ariſt. 8. metaphyſice. textu
ꝯmēti. 16. ⁊ qꝑ eēt nugatio in diffinitiōe: vt ſupꝛa in. q. de
vniuocatiōe ētis deduximᵘ. ℂ Cōtra 2ᵐ dictū arguo ſic
Oē id de q̄ foꝛmalr ſūpto p̄dicanᵗ in. 2° mō paſſiōes en
tis īcludit in ſe foꝛmalr ens ſȝ de vltª drīa foꝛmalr ſum
pta p̄dicanᵗ in 2° mō paſſiōes ētis. ergo vltª drīa īcludit
in ſe foꝛmalr ens. Minoꝛ pȝ: qꝛ vltª drīa ē p ſe vna ⁊ ī/
telligibilꝭ. Maioꝛ ꝓbaᵗ ſic. Oē foꝛmalr īcludēs mediuȝ
ꝓpꝛiū a p̄oꝛi p qđ demrānᵗ paſſiōes ētis īcludit ī ſe foꝛ/
malr ens pȝ iſta: qꝛ ētis ꝯceptus ē illud mediū. Sȝ oē id
de q̄ foꝛmalr ſūpto p̄dicanᵗ in ſcḋo mō paſſiōes ētis in
cludit in ſe foꝛmalr mediū p qđ tales paſſiōes de eo ſūt
demrābiles: ergo oē tale īcludit foꝛmalr ens. Pȝ iſta
mīoꝛ: qꝛ īplicat oppoſitū. Si. n. a. foꝛmalr nō īcludit ꝓ/
pꝛiū mediū ꝯcludēdi. b. quō de. a. foꝛmalr ſūpto erit a
p̄oꝛi demrābile. b. ℂ Scḋo arguo ⁊ in idem redit. Oīs
paſſio ꝯueniēs plibᵘ foꝛmalr ſūptis ꝯuenit eis rōne ali/
cuiᵘ cōis in eis foꝛmalr īcluſi cui illa paſſio p̄mo ꝯuenit.
Sȝ vnitas vl ītelligibilitas ē paſſio ꝯueniēs oībᵘ vltimiſ
drīꝭs foꝛalr ſūpti. gº ꝯuenit eis rōne alicuiᵘ cōis foꝛalr ī
cluſi in eis cui p̄mo ꝯuenit. Tale āt ē ens. ergo oēs drīe
vltīe īcludūt ens. Minoꝛ ē p ſe nota. maioꝛ ē Ariſt. p̄mo
poſterioꝝ. Nec p̄t dici ad maioꝛē qꝑ ſufficit ſcḋm denoīa
tiue īcludi in eis q̄bᵘ foꝛmalr ſūptᵘ ꝯuenit paſſio illiᵘ ſcḋi
qꝛ quū tota rō q̄re paſſio alicuiᵘ īſit alteri ſit ꝑticipatiō il
liᵘ ſcḋi p̄mi: ſi alicui foꝛmalr ſūpto īeſt paſſio eidē foꝛma/
lr ſūpto īeſt ⁊ ſcḋm. ⁊ ſi foꝛmalr ſūptū ſcḋi expers ē: quō
foꝛmalr ſūptū illiᵘ paſſionē hr̄e p̄t. Ut arguaᵗ id qđ foꝛ
malr ſūptū excludit a ſe ſcḋm excludit ēt a ſe paſſionē: ſed
vltīe drīe foꝛmalr ſūpte nō excludūt a ſe paſſiōes ētis in
ſcḋo mō. ergo nec excludūt ens ī p̄mo mō. Nec patiāᵗ
aures tue audire rn̄ſionē Frāciſci de mayronis drītis re
gulā adductā poſterioꝛiſticā Ariſt. nō tenere ī trāſcēdēti
bus. Uolūtaria. n. ⁊ deſtructiua totiᵘ metaphyſice glo/
ſa ē. ℂ Ad rōnes āt ſcoti dr̄ quū tā p̄ª qȝ 2ª ſupponat ēs
hr̄e ꝯceptū obctiuū vnū ſimplr nihil ꝯcludit dr̄ 2ª ad faȝ
qꝑ argᵐ a ſilī claudicat. lȝ. n. ſit ſilitudo q̄ ad aliqđ īter cō
poſitū nāle ⁊ ītellectuale: diſſilitudo tn̄ ē magna ī ꝓpoſi
to: qꝛ ꝑtes cōpoſiti nālis mutuo ſe excludūt: qꝛ q̄dā res
ſpāles ſūt. ꝑtes āt ꝯpoſiti ītellectualꝭ nō p̄n̄t mutuo ſe ex
cludere: qꝛ alīa puta ens ē adeo vlis vt nihil poſſet eam
ſubterfugere Auicena āt Alfarabiᵘ ⁊ Algazel vt teſtaᵗ Al
bertᵘ in poſt p̄dicamētis. c°. 9. opināᵗ qꝑ ens non ꝯueniat
nō abſolute ſūpte: vn̄ dicūt hāc ꝯn̄tiā nō valere hō ē ſb̄a
ergo hō ē ens eo qꝑ ens ſignificat aliqđ additū eēntie rei
qđ nō ē de eiᵘ rōne qđ exp̄ſſe ēt de Auiª refert ꝯmtatoꝛ
4. metaphyſice ꝯmē to. 5. ⁊. 10. metaphyſice. cōmento
8. s. T. āt cuiᵘ ē opᵘ qđ exp onēdū ſuſcepimᵘ ſup. 4. me
taphyſice lcōne. 2ª ſupꝛa textu ꝯmēti ttij ⁊ ſup. 10ª lcōne
2ª ſupꝛa. t. ꝯm̄. 8. exp̄ſſe ī h̄ rep̄hēdit auicenā. vn̄ ſn̄ia eiᵘ
n̄ ē cēſenda eadē opīoni Auicᵉ. Licȝ difficile ſit videre in
q̄ differat ab ea. Cū ope teneat nullū aliđ adeo eē ens p
ſuā eēntiā: ſȝ p aliqđ additū ſue eēntie. ⁊ exp̄ſſe dicat in q̄
li. 2. q. 2. ar. 1. ens n̄ eſſe p̄dicatū eſſentiale ⁊ in p̄mo ꝯtra
gen. caplo. 26. dicat ens nō cadere in conceptu ſubſtan/
tie. quod eſt genus generaliſſimi: propter qđ a quibuſ/
dam dr̄ qꝑ ens duplr ſumiᵗ ſcȝ noīaliter ⁊ participalr.
Et qꝑ ens noīaliter q̄ditatiue ⁊ ītriſece de oībᵘ p̄dicaᵗ.

Sic eniꝫ vnũqđqꝫ eſt ens ꝑ eẽntiã ſuã. Ens vͦ ꝑticipialiter cũ idẽ ſonet qđ exiſtẽs. nõ ẽ ꝑdicatũ q̄ditatiuũ. Sic eniꝫ nihil aliud a deo eſt ens ꝑ eſſentiã ſuã. Vñ ſ̈m iſtos ens noĭalr̃ ꝯuenit nature abſolute. non ãt ens ꝑticipialr̃. Addũt quoqꝫ ꝙ ens noĭalr̃ eſt diuiſũ in decẽ ꝑdicamenta. Et eſt trãſcendẽs. ꝯuerſuꝫ tñ alijs ꝓprie loq̃ndo. nõ ens 2ͦ mõ. Et iõ repꝛhẽſibilis erat Auicena q hãc diſtinctionẽ ꝑtermiſit. Mihi ãt aliť dicendũ occurrit. Dico. n. ꝙ ens ꝑticipialr̃ ẽ id qđ ẽ trãſcẽdẽs. diuiſũ in decẽ ꝑdicamẽta. Qđ ex eo patẽ põt. ꝙ. s. T. pͣ pte. q. 5. ⁊. 6. ⁊ in. q. de v̈itate. q. 21. oñdit bonũ qđ etiã diuidiť in decẽ ꝑdicamenta. vt deus pͦ ethicoꝝ ꝯuerti cũ ente ꝑticipialr̃ nõ noĭalr̃. vt clare pꝫ ex duob⁹. ¶ Primo ex eo qđ diť ꝙ cũ bonũ ⁊ ens ꝯuertanť. ſicẽ res ẽ ens. ita bona. ſꝫ nõ eſt ens ꝑ eſſentiã ſuã. ergo nec bona in quo ꝓceſſu vt fallacia equocatiõis vitet. nõ niſi de ente ꝑtipialr̃ eſt ſ̈mo. ¶ Scđo ex eo ꝙ diť. Id quo res formalr̃ ẽ bona. nõ eẽ ens. qđ dictũ de ente noĭalr̃ falſũ ẽ. Qꝛ eẽ actualis exiſtẽtie: quo res ẽ ens ⁊ bona: ẽ ens noĭalr̃. Ens igr̃ qđ ꝯuertitur cũ bono qđ ẽ trãſcẽdẽs. diuiſũ in decẽ ꝑdicamẽta. ẽ ens ꝑticipialr̃. Sꝫ ĩ entis noĭe duo aſpici pñt. ſ. id a quo noĭe entis ſumiť. ſ. ipm eẽ. quo res ẽ. Et id ad qđ nomẽ entis ĩpoſitũ ẽ. ſ. id qđ ẽ. Supra. n. in pnͦ opis dictũ eſt. Ens ſignificare id qđ ẽ in quolꝫ ꝑdicamẽto. ⁊ ĩ h̄ differt ab eẽntia q̄ ſignificat id quo res in ꝑdicamento reponiť. Vñ pͦ phicoꝝ tex. cõmẽti. 13. Ariſtoteles loco ly ens. ponit ly qđ ẽ. Auicena ergo attendẽs ad id quo res ẽ vñ nomẽ ẽtis ſũptũ ẽ. dixit ſimplr̃. ens eẽ ꝑdicatũ extra eẽntiã rei. ¶. s. T. vͦ intuẽs id qđ ẽ. Ad qđ nomẽ ẽtis ĩpoſitũ ẽ. Auicene nõ adheſit. Nãqꝫ ipm qđ qđ ẽ. nõ ꝑdicat aliqđ extra eſſentiã rei. Inſuꝑ aduertẽs. ꝙ ipm quo res eſt. ſ. actualis exñtia. nõ eſt extranee nature ab ipſo qđ ẽ. Sed ꝑ pnͣ ꝓpria ipſi⁹ qđ eſt. ꝯſtituit p̄ncipalr̃ ꝑdicamẽta actualia. ens ãnumerare noluit. Hoc. n. ñ põt aſſeri đ quocũqꝫ alio extra eſſentiã rei. Nihil extra eſſentiã eniꝫ rei ꝑ ꝓpria pnͣ ipſi⁹ rei ꝯſtituiť. niſi rei exñtia. Quodcũqꝫ. n. aliud. ꝑ pnͣ ꝓpria alteri⁹ generis ꝯſtituiť. ſ. genus ꝓpriũ ⁊ dr̃iã ꝓpriã. ⁊ vlr̃ ꝓpria illius ꝑdicamẽti pnͣ. Ipm aũt exiſtẽ. nõ niſi ꝑ genus ⁊ dr̃iã ⁊ pnͣ ipſi⁹ qđ eſt ꝯſtituiť. Et h̄ eſt rõ q̄. s. T. arguit Auicenã 4ͦ metaᶜ vbi ſupra. Vñ ens ꝑdicatũ de aliquo. puta hoĭe. Cũ nõ trahat hominẽ extra ꝓpriũ genus. ⁊ ꝓpriã dr̃iã. nec rõne ipſi⁹ qđ eſt. nec rõne ipſi⁹ quo eſt. ſubãle ꝑdicatũ eẽ relinqť. Cũ ariſtotile ⁊ cõmẽtatoꝛe. Vbi ſupra. Lꝫ nõ ſit oĭno eodeꝫ mõ ſubãle quo ſũt ꝑdicata illa q̄ in diffinitiõe cadũt. Hijs ꝑlibatis. ¶ Ad dubiũ. dico. ꝙ trãſcẽdẽtia nõ ſũt ꝑdicata ꝓpria nature ſ̈m ſuã abſolutã ꝯſiderationẽ. neqꝫ ſ̈m eẽ in ſingularib⁹. neqꝫ ſ̈m eẽ in intellectu. ſꝫ ſũt ꝑdicata coĭa nature q̄uolibet accepte. ꝯuenientia nõ ſolũ ꝯcomitatiue ſꝫ ⁊ cauſaliter. Et de nã q̄dem tã 2ͦ q̄ȝ 3ͦ mõ accepta pꝫ. Ex h̄ eniꝫ ꝙ hõ in ſingularib⁹ inueniť entis vni⁹ rei ⁊ reliquoꝝ rõnẽ hꝫ. Silr̃ ex h̄ ꝙ hꝫ eẽ in intellectu ens ⁊ aliquomõ ⁊ aliqđ extra. debeť enim ſic ſibi aliqđ eẽ lꝫ rõnis. De nã ãt pͦ mõ ſũpta. ex dictis patẽ põt. ⁊ ex eo. ꝙ in quocũqꝫ inueniť poſteri⁹ trãſcẽdẽs inueniť ⁊ pꝰs. Manifeſtũ eſt ãt de poſteriorib⁹ trãſcẽdẽtib⁹. q̄ ſũt vnũ: res: aliqđ ⁊c̃. ꝙ ꝯueniũt nature abſolute. Vñ de hoĭe abſolute loq̃ndo. iſta ẽ vͣa. hõ eſt ens. Vñ ⁊. s. T. diť ſuꝑ. 10. metaphyce vbi ſupra. ꝙ ens ꝑdicat nãs decẽ geneꝝ. ſꝫ ꝙ ſũt actu vel potẽtia. ⁊ nõ tm̃ ſ̈m ꝙ ſũt actu. ¶ Ad reſpõſionẽ in dubio tractať q̄ dicebať. ſi ſic. ergo trãſcẽdẽtia eſſent ponẽda in diffinitione. ¶ Dr̃ pͦ. ꝙ nõ oꝫ oĭa ꝑdicata eſſentialia poni in diffinitiõe. ſꝫ ea tm̃ que explicãt aliũ gradũ eſſentialẽ diffiniti. q̄lia nõ ſũt trãſcendẽtia. de qb⁹ dictũ eſt. ꝙ eũdeꝫ gradũ ꝑdicãt: quẽ gen⁹ vel dr̃ia ĩpoꝛtat. Vñ. 8ͦ metaphyce tex. cõmẽti. 16. diť ariſtotiles ꝙ iõ nec ens poniť in diffinitionib⁹. nec vnũ. Qꝛ ens ſtatim ⁊ vnũqđqꝫ. diffinitio eniꝫ cõpleta tũc eſt. cũ oẽs rei grad⁹ explicanť a pͣ poͣ vſqꝫ ad vltimũ actũ intrinſecũ ꝙ ſine trãſcendẽtibus q̄ nullũ gradũ addũt fit. ¶ Dr̃ 2ͦ de ente. ꝙ qꝛ ens ĩpoꝛtat aliquomõ ipm eſſe. qđ ꝑtinet ad q̄õnẽ an eſt. ⁊ nõ ad q̄õnẽ qđ ẽ. Ideo a ꝑdicatis q̄ditatiuis aliq̄lr̃ declinat. ¶ Ad dictũ. s. T. dr̃. ꝙ trãſcẽdentia duo hñt ⁊ ꝙ in nulla diffinitiõe ponanť rõne dicta. ⁊ ꝙ in quolibet ꝯceptu ĩcludanť vt dr̃ de ente 3ͦ metaphyſice tex. cõmẽti. 10. Qđ ſcđm iõ dictũ arbitroꝛ. qꝛ trãſcẽdẽtia q̄uelibet gradũ comitanť. ⁊ iõ ꝯceptui nulli deſũt. Et ſic dico ꝙ ea q̄ nature abſolute ꝯueniũt in cuius rõne cadũt id ⁊ ꝯueniũt rei in eo ꝙ talis. hõ eniꝫ in eo ꝙ hõ ẽ ens. res. aliqđ ⁊c̃. Ex his diligẽs lr̃atoꝛ hẽs. Vñ diuerſa dicta ſcti Thome ſane ĩtelligẽ debeas. Quo ad ꝑdicata negatiua vͦ. ¶ Dr̃ breuiť. ꝙ negationes ille pñt duplr̃ accipi. formalr̃. ſ. ⁊ fũdamẽtalr̃. Si formalr̃ falſũ eſt ꝙ ꝯueniãt nature abſolute. ꝑ opus eniꝫ intellect⁹ attribuiť ei. cũ negatiões entia rõnis ſint. Si fũdamẽtalr̃. Cũ negatio ſuꝑ affirmatiõe fũdeť ꝯcediť eẽ ꝑdicata q̄ditatiua. ſꝫ ſic ſũpte. nihil aliud ſũt q̄ȝ gen⁹ ⁊ dr̃ia ꝓpria. fũdamẽtũ enim negationũ naturaꝝ diſꝑataꝝ de hoĭe nihil aliud eſt q̄ȝ nã hoĭs. Ex h̄ nãqꝫ ꝙ hõ eſt aĭal rõnale: nõ ẽ leo. neqꝫ bos ⁊c̃. ¶ Dubiũ ſcđo ẽ. circa dictũ ſcti Thome. In lr̃a in aſſignatiõe ſcđe dr̃ie. quo dr̃. ꝙ nã abſolute ſũpta nec vnitatẽ nec pluralitatẽ hꝫ. Vr̃ eniꝫ h̄ eẽ ĩpoſſibile cũ id qđ vnũ nõ eſt. diffinibile nõ ſit vt dr̃ 7ͦ metaphyce tex. cõmenti. 13. ĩmo nec ĩtelligibile. vt habeť 4ͦ metaphyce tex. ꝯmẽti. 10. Et ſi vnitatẽ nature abſolute hĩte cõcedať. q̄lis ſit illa vnitas nõ eſt facile aſſignare. cũ non numeralis ſit vt declaratũ eſt. nec ſpecifica. nec generica cũ he ex ĩtellectu ſiãt. nec analogica vt de ſe pꝫ. hõ enim nõ ẽ vnũ analogie. Nec etiã facile q̄ſq̄ȝ dicet. An vnitas illa ſit realis. an nõ. ¶ Ad euidentiã huius dubitationis q̄nqꝫ faciẽda ſũt. Primo videndũ eſt qđ ſit vnitas q̄libet. Scđo. vñ hẽat vnitas realitatẽ. Tertio q̄uo vnitas q̄libet ſit extra aĭam. Quarto videndũ eſt dubitatiõi mote. Quinto q̄dã obiectiões excludẽde ſũt. ¶ Quo ad pͥmũ. ſciendũ eſt. Qđ cũ vnũ nihil addat ſupra ens. niſi ꝑuationẽ diuiſiõis. Ita ꝙ vnũ nihil aliud eſt. q̄ȝ ens ĩdiuiſũ. vt dr̃ q̄nto metaphyce tex. cõmẽti. 3. Vnitas q̄libet nihil aliud eſt q̄ȝ rei ĩdiuiſio. Et qꝛ q̄libet ꝑuatio ꝑ ſuũ habitũ cognoſciť. iõ vnitas q̄ indiuiſionẽ ſonat ex nã diuiſiõis q̄ ꝑuat: cognoſci dꝫ. ⁊ ſ̈m diuiſiões multiplicitatẽ vnitatis accipe oꝫ. ¶ Cõſiderandũ eſt igiť ꝙ diuiſio eſt duplex. Quedã eſt mãlis ꝑ pnͣ ĩdiuiduatiõis cãta. Quedã ẽ formalis. q̄ ꝑ eſſentialia pnͣ fit. Et h̄ hꝫ latitudinẽ qꝛ quedã eſt ꝑ eẽntialia pnͣ ꝓpria. Quedã vͦ ꝑ pnͣ eẽntialia coĭa. Et h̄ iteꝝ hꝫ latitudinẽ ſ̈m ꝙ pnͣ eſſentialia coĭa ſũt magis ⁊ min⁹ coĭa. Verbigr̃a. Inter ſoꝛtẽ ⁊ platonẽ. eſt diuiſio mãlis. ⁊ nõ formalis. qꝛ non cauſať diſtinctio eoꝝ ex eſſentialib⁹. ſꝫ indiuidualib⁹ p̄ncipijs. Inter ſoꝛtẽ vͦ. ⁊ hũc leonẽ. dato ꝙ leo ⁊ hõ eſſent ſub eodẽ genere ꝓximo. ẽ diuiſio formalis ꝑ eẽntialia p̄ncipia ꝓpria vltimas dr̃ias. ſ. tm̃ inter ſoꝛtẽ vͦ ⁊ hãc plantã. eſt maioꝛ diuiſio formalr̃ ꝑ p̄ncipia. ſ. eẽntialia coĭa ſoꝛti ⁊ multis alijs ſpeciebʼ. ſ. ꝑ ſenſibile ⁊ inſenſibile. Inter ſoꝛtẽ vͦ. ⁊ hũc lapideꝫ eſt diuiſio formalis adhuc maioꝛ ꝑ coĭoꝛa p̄ncipia. ſ. ꝑ aĭatũ ⁊ inaĭatũ. Et ſic ſꝑ aſcendẽdo ĩtẽdiť diuiſio formalis. Adeo ꝙ ĩter ſoꝛtẽ ⁊ hãc albedinẽ. ẽ maxima diuiſio formalis. vtpote ꝑ pͥma ⁊ cõiſſima p̄ncipia eſſentialia. ſ. ſubſtãtiuũ ⁊ diſpoſitiuũ modos entis ꝑdicamẽtoꝝ cõſtitutiuos. Silr̃ ꝑ oĭa de vnitate dicendũ eſt. ¶ Vnitas eniꝫ ẽ duplex. Quedã numeralis. ⁊ q̄dã formalis. Vnitas numeralis attẽdiť penes ꝑuationẽ diuiſionis mãlis. Vnitas aũt formalis attendiť penes ꝑuationẽ diuiſionis formalis. Et h̄ hꝫ latitudinẽ. Quedã eniꝫ ꝑuat diuiſione formali oĭno cãbili ꝑ p̄ncipia ꝓpͣ ⁊ coĭa. Et h̄ eſt vnitas formalis ſimplr̃. Quedã vͦ ꝑuat diuiſione formali nõ ſimplr̃. ſꝫ talr̃ cãbili. ſ. ꝑ p̄ncipia coĭa. Et h̄ eſt vnitas formalis ſ̈m qđ. Et hꝫ latitudinẽ. ſ̈m ꝙ diuiſio ꝑuata. cãbilis eſt a magis ⁊ minus coĭb⁹ p̄ncipijs eſſentialib⁹. Verbigr̃a. Soꝛtes eſt vn⁹ numero. qꝛ nõ eſt ꝑ mãles dr̃ias in ſe diſtinct⁹. Nõ eſt ſimplr̃ vnus formalr̃. Qꝛ nõ cõpatiť ſecũ diuiſionẽ formalẽ q̄ȝcũqꝫ. Aĭal vͦ eſt vnũ formalr̃ inq̄ȝᵐ nõ cõpatiť ſecũ diuiſioneꝫ ꝑ ſenſibile ⁊ inſenſibile. nõ tm̃ hꝫ vnitateꝫ ſimplr̃. Qꝛ cõpatiť ſecũ diuiſioneꝫ ꝑ rõnale ⁊ irrõnale. Coꝛpus vͦ eſt minus vnuꝫ.

formalr̄ eſt eni3 vnū.q: nō eſt in ſe diuiſum ꝑ corporeū
⁊ incorporeū. Eſt āt minꝰ vnū.q: cōpatit̄ ſecū diuiſionē
ſo m̄lē maiorē.ſ.ꝑ aīatū ⁊ inaīatū. Ens āt minime vnū
eſt. Unū qdē eſt pro q̄to. Nō eſt in ſe diuiſum ꝓportio/
nalit̄. Minime.n. pro q̄to tātā diuerſitatē formalem cū
ſua vnitate cōpatit̄. Ex his p3 primū.qd.ſ.ſit vnitas q̄li/
bet.q:.ſ. vnitas eſt indiuiſio. ⁊ talis vnitas eſt talis indi/
uiſio.i. diuiſionis ꝓuatio. Jta ꝙ nihil aliud eſt dicē. Sor/
tes eſt vnꝰ numero:niſi ſor.eſt ens carēs diuiſione m̄ali.
Nō eſt vnus formalr̄.i.nō eſt ens carens diuiſione for/
mali. Hec de pᵒ. ¶ Quo ad ſcōm eſt ſciēdū ꝙ ens rea/
le dupl'r accipitur. Uno mō vt diſtinguit̄ ꝯ ens ab intel/
lectu fabricatū. Alio mō vt diſtinguit̄ ꝯ nō exiſtens actu
Primo mō oīs res p̄dicamētalis eſt ens reale: ſiue ſit ſi/
ue nō. Scdo mō id tm̄ qd̄ realr̄ exiſtit extra cauſas ſuas
eſt ens reale. Et q: hoc ꝓprie eſt ens reale apud ſanctū
Thomā dicentem in q̄ōnibꝰ de poᵃ dei.q.3ᵃ.ar.5. Ad
ſcōm ꝙ res anteq̄ exiſtat eſt nihil. ⁊ eſt ſnīa hec ꝯformis
Ariſtotili in p̄dicamētis dicēti ꝙ deſtructis p̄mis ſubſtā/
tijs.impoſſibile eſt aliqd remanere. Jdeo vnitas ſicut ⁊
cetera realitatē h3 ꝓprie loq̄ndo pro q̄to ipſa exiſtit ac/
tu extra aīam ⁊ cāſ ſuas. Hec de ſcdo. ¶ Quo ad ter/
tium pono tres ꝓpōnes. Prima eſt q̄libet vnitas ſupra
dicta tā.ſ.m̄alis ꝙ formalis exiſtit extra aīam. Scdā eſt
nulla vnitas cōis extra aīam pluribꝰ ſuppoſitaliter diſtin
ctis exiſtit in rex nā. Tertia eſt oīs vnitas formalis exi/
ſtens extra aīam multiplicat̄ realiter ad multiplicationē
ipſar rex. ¶ Prima ꝓpō eſt adeo manifeſta ꝙ nullus
ſane mentis pōt eā negare. Jn ſorte.n. p̄ter oēm intelle/
ctus opationē apparet vtraq3 vnitas. Caret.n. in ſeipſo
diuiſione m̄ali ⁊ formali cauſabili p pnᵃ ꝓpria ⁊ cōia. ⁊
ſic in diuiſionē m̄alē ⁊ formalē h3. vn in ſorte non eſt ſola
vnitas m̄alis ſ3 formalis. Multiplex ſm multitudinem
p̄dicatox q̄ditatiuox. ⁊ ſicut nō ſola indiuidualitas ſortis
eſt extra aīam.ſed q̄libet eius predicatū q̄ditatiuū.ita nō
ſola vnitas m̄alis.ſ3 quelibet eius vnitas formalis extra
aīam dicenda eſt eſſe. ¶ Ad itelligentiā vō ſcōe eſt notā
dum ꝙ res pōt itelligi cōis extra aīam dupl'r. Uno mō
poſitiue. Alio mō negatiue. Jlla res eſt cōis poſitiue q̄
indiuiſa manēs in pluribꝰ ſuppoſitalr̄ diſtinctis inuenit̄.
Jlla vō ē cōis negatiue q̄ nulli ſuppoſito eſt ꝓpria. Prio
mō rem cōem nullū recolo aſſerentē dari extra aīam niſi
eſſentiā diuinā ſm fidē xp̄ianā. Scdo mō vī a q̄buſdā
poni res extra aīam cōis de q̄bus ſermo erit infra. ⁊ q:
hoc alienū a vītate mihi vī. Jdeo de tali cōitate itelligen
do ſcdām ꝓpōnem probo dupl'r. ¶ Primo ſic. Nulla
res exigens q̄ditatē ſolitarie inueniri extra aīam exiſtit in
rex nā. ſed vnitas cōis extra aīam negatiue pluribꝰ ſup/
poſitaliter diſtinctis eſt res exigens q̄ditatē ſolitarie inue
niri extra aīam. ergo nulla vnitas cōis extra diuinā pluri
bus ſuppoſitalr̄ diſtinctis exiſtit in rex nā. Maior ſic ꝓ/
batur. Nullū exigēs ad ſuū exiſtere aliqd̄ impoſſibile in
uenit̄. S3 q̄ditatē extra aīam ſolitarie inueniri eſt impoſ
ſibile. oꝫ.n. ipā3 eē in aliquo ſuppoſito. ergo id qd̄ exigit
ipſam ſolitarie inueniri. nūq̄ exiſtit in rex nā. Minor āt
ꝓbat̄ ſic. Jd qd̄ exigit q̄ditatē nō ꝓpriā alicui ſuppoſito
extra aīam exigit ipſam ſolitarie exiſtētē. S3 vnitas cōis
extra aīam pluribꝰ ſuppoſitalr̄ diſtinctis exigit q̄ditatem
nō propriā alicui ſuppoſito. ergo vnitas cōis extra aīam
pluribꝰ ſuppoſitalr̄ diſtinctis exigit q̄ditatē ſolitarie inue
niri in rex nā. Huiꝰ palli p̄miſſe note ſunt ex termis ma
ior qdē.q: q̄ditas nō ꝓprie alicui ſuppoſito neceſſario eſt
ſolitarie. Si.n.nō eſt ſolitarie. eſt i aliquo ſuppoſito. ⁊ ſi
eſt in aliquo ſuppoſito. eſt ꝓpria illi. Minor vō q: cōe ⁊
ꝓpriū ſunt oppoſita. Cōe.n. includit negationē ⁊ ꝓpriū
ecōuerſo. Statī.n. vt res appropriata eſt alicui cōis ne
gatiue eſſe deſinit eo ꝙ negatiōe appropriationis caret.
⁊ ſtatim vt cōis negatiua eſt appropriata alicui nō eſt eo
ꝙ negationē appropriationis h3. Oppoſitū ergo p̄dicati
infert oppoſitū ſubi in vtraq3 p̄miſſa. ¶ Preterea ſcdo
ꝓbo ſic. Oīs res exiſtens in rex nā eſt res particularis.
Nulla vnitas cōis extra aīam pluribꝰ ſuppoſitalr̄ diſtin
ctis eſt res particularis. ergo nulla talis vnitas eſt in rex
nā. Maior eſt nota ex cōi ꝑipatheticox ſnīa. Minor ꝓ/
bat̄ ſic. Oīs res ꝑticularis eſt alicui vni ſuppoſito ꝓpria.
aliter non eſſet ꝑticularis. Nulla vnitas cōis extra aīam
pluribus ſuppoſitalit̄ diſtinctis eſt alicui vni ſuppoſito ꝓ
pria. Hoc p3 ex terminis. ergo nulla talis vnitas ē parti
cularis. ¶ Tertia ꝓpō ꝓbat̄ ſic. Quotienſcūq3 aliqua
duo ſunt ꝯuertibilia idē realiter multiplicato realit̄ vno
multiplicat̄ ⁊ reliquū. ſ3 res vna ⁊ vnū ſunt ꝯuertibilia
idē realiter. ergo multiplicata re realiter multiplicabitur
realiter ⁊ eius vnitas. S3 pluralitas materialis eſt rea/
lis. ergo plurificata re materialr̄ plurificabit̄ ⁊ eius vni
tas. vn in ſor. ⁊ platone ſic ſūt due corporeitates aīalita/
tes ⁊ hūanitates. Jta ſūt due vnitates formales ſequen
tes corporeitates ⁊ due ſeqn̄tes aīalitates ⁊ due ſeqn̄tes
hūanitates. O3.n. ſm nūerū p̄dicatox eētialiū eē nūex
vnitatū formaliū in quolibet idiuiduo. Sicē.n. q̄libet p̄
dicatū q̄ditatiuū dat aliqd eſſe. Jta dare.ſ.aliquā vnitatē
vnū.n. ⁊ ens. idē ſūt. vt dī 4ᵒ metaphyſice. tex. cō.3. Ex
his p3 tertiū q̄ſitū.ſ. vnitates hēant eē extra aīam. q: ſunt
nō cōes ſ3 ꝑticulares ⁊ multiplicitate materialiter iuxta
numerū indiuiduox quox ſunt. Hec de tertio. ¶ Quo
ad q̄rtū dico ꝙ natura abſolute ſūpta. h3 vnitatē quādā
vt efficacit̄ cōcludit rō adducta. Que eſt ſcti Thome in
tractatu de natura generis. Et qñ q̄rit̄ aut illa vnitas eſt
materialis aut ſpecifica. dico ꝙ ē vnitas formalis q̄ alia ē
materiali ſic diuiſio formalis alia ē a materiali. Nec illa
vnitas formalis eſt ſpecifica aut generica formalr̄. ſ3 eſt
fūdamētū vnitatis ſpecifice ⁊ vnitatis generice. He.n.
vnitates formalr̄ ab itellectu fiūt. Jlla vō oēm actū itel/
lectꝰ ꝑuenit. Qd āt lr̄a dī ꝙ natura abſolute ſūpta. nec
eſt vna. nec eſt plures. Jntelligēdū eſt de vnitate ⁊ plu/
ralitate materiali. Ad id vō qd̄ dubitatiōi addit̄. An iſta
vnitas ſit realis aut nō. Dico ꝙ ſm ſe eſt realis pᵒ illox
modox quos ſupra poſuimꝰ accipiēdo ens reale ſic ⁊ na
tura ipā abſolute ſūpta. ⁊ ſic natura ſm eē in ſingularibꝰ
eſt ens reale ſcdo mō. Jta vnitas illa q̄ ſemp naturā co/
mitat̄ in ꝑticularibꝰ poſita eſt realis vē ⁊ ꝓprie. Jdē.n.
eſt iudiciū de natura ⁊ eiꝰ vnitate. Hec d̄ q̄rto. ¶ Quo
ad q̄ntū duo dubia ꝓpria occurrūt. Primū eſt circa ſe/
cundā ꝓpōnē in q̄ dictū eſt ꝙ nulla eſt vnitas cōis extra
aīam. Scdm eſt circa id qd̄ nūc dictū eſt. Q̄ua.ſ. alieta/
te ſit alia vnitas formalis a materiali i ſorte. ¶ Cōtra pᵐ
eni3 inſtat̄ ſic. Quecūq3 ſuppoſitalr̄ diſticta ſūt vnū for
malr̄ extra aīam hn̄t aliquā vnitatē cōē3 eis extra aīam.
Sor. ⁊ pla. ſūt vnū formalr̄ extra aīam. ergo ſor. ⁊ pla.
hn̄t aliquā vnitate3 ſibi cōem extra aīam. maior ex eo vī
manifeſta ꝙ ſi aliq̄ ſūt ſuppoſitalr̄ diſtincta ſūt vnū ī eo ī
quo ſūt vnū nō diſtinguūt̄. ⁊ ſic illud vnū ē cōe vtriq3
extra aīa3 ex quo ſic ſūt vnū. ꝓpterea hūanitas q̄ ē i ſor/
te q̄tū ē ex ſe. nō ē determiata ad ſor. vel platonē. ergo
vnitas formalis hūanitatis q̄ eſt i ſorte. q̄tū eſt ex ſe. eſt
cōis negatiue ſorti ⁊ platoni ꝯñia eſt nota. q: etiā vnitas
formalis nō ē determiata q̄tū eſt ex ſe ad ſor. ⁊ platonē
Añs āt de ſe eſt manifeſtū. dat̄ ergo extra aīa3 aliq̄ vni/
tas cōis negatiue pluribꝰ ſuppoſitalr̄ diſtinctis. ¶ Circa
ſcdm dubiū vī ꝙ iter vnitatē formalē ⁊ vnitatē materia
lē in ſorte exiſtētē ſit alietates realis. q: q̄rūcūq3 ꝑuationū
hītus diſtinguūt̄ realit̄. ipſe quoq3 diſtinguūt̄ realit̄. ſi
cut q: viſus ⁊ auditus diſtinguunt̄ realit̄. cecitas etiā3 ⁊
ſurditas realit̄ differūt. S3 vnitates formalis ⁊ materia
lis hītus diſtinguunt̄ realit̄. ergo p3 iſta. Q: diuiſio for/
malis ⁊ diuiſio materialis adeo diſtinguūt̄ ꝙ in rebus
ſepatis a materia formalis ſine materiali inueniat̄. Et in
iſtis inferioribꝰ indiuidua eiuſdē ſpēi materialē diuiſionē
abſq3 formali hēant. ¶ Ad oppoſita vō reſpiciēti appa/
rebit ꝙ ſit alietas rōnis tm̄. Q: ſic ſe h3 natura formalis
ad naturā idiuidualē. Jta vnitas formalis ad vnitatē ma
terialē. S3 natura formalr̄ ſūpta eſt eadem realit̄ nature
materialr̄ ſūpte. ⁊ nō niſi rōne ab ea diſtiguit̄. ergo vni
tas formalis ē eadē realit̄ vnitati m̄ali. ⁊ nō niſi rōne ab
illa ē alia pro diſſolutiōe p̄mi dubij. ¶ Nota ꝙ aliq̄ duo

differens ad ... / ... contingit / ... in / differens positive / et negative / ... / ... ad inferiora / & hoc est quod / universale dicitur de / multis / ... est quod non / magis ... / ... / ... & hoc est quod / universale est / ... in multis

fieri universale nihil aliud est quam esse indifferens ad plura, & quae sic indifferens est esse
... a partibus individuantibus per quas contrahitur ad singulare
... singulare, ita per oppositum abstracta fit universale. Sicut natura contracta
... & quod ...

ſuppoſitalr̃ diſtincta eſſe vnũ formalr̃ ꝯtingit dupliciter.
¶ Uno mõ ꝑ h̃ ꝙ illa duo adunent̃ in aliquo extra aĩaȝ
cõi vtriqȝ indiuiſo ĩ vtroqȝ illoꝝ. ¶ Alio° ꝑ h̃ ꝙ illa duo
hñt mutuã negationẽ ĩter ſe diuiſiõis formalis: exẽplũ ꝑ
mi. nõ ĩuenio in reꝝ nã: niſi vt dictũ eſt ſm̃ fidẽ xp̃ianã in
trinitate. exẽplũ ſcõi: inuenit̃ in oĩb⁹ indiuiduis eiuſdem
ſpẽi. Soꝛ. n. nullo ĩtellectu ꝯſiderãte hȝ hãc negationẽ. ſ.
ꝙ nõ eſt diuiſus a platone formalr̃. ⁊ plato ſilr̃ nõ eſt di
uiſus a ſoꝛte formalr̃. ⁊ q: ad eos eſſe vnũ formalr̃ nihil
aliud reqrit̃ q̃ȝ eſſe indiſtinctos formalr̃. Ideo ſimplicit̃
veꝝ eſt ſoꝛ. ⁊ pla. eſſe vnũ formalr̃ extra aĩaȝ: Cõmittit̃
ergo fallacia ꝯſeq̃ntis in argumẽto a ſuꝑioꝛi ad ſuũ infe-
rius affirmatiue. eẽ. n. vnuȝ formalr̃ eſt ſuꝑius ad hñtia
aliqđ cõe indiuiſũ in eis extra aĩam. ⁊ ad hñtia duas nãs
cũ mutua negatiõe diuiſiõis formalis. Nõ. n. eſt imagi-
nãdũ ſoꝛ. ⁊ pla. eſſe vnũ. q: ꝯueniãt in aliquo in quo non
diſtinguũt̃ extra aĩam. Sȝ iõ q: vterqȝ negatiõe diuiſio
nis formal' ab altero gaudet. Unũ. n. formalr̃ nihil aliud
eſt q̃ȝ nõ diuiſũ formalr̃. Et ꝙ dicim⁹ de vnitate formali
ſilr̃ ĩter ſoꝛtẽ ⁊ platonẽ ĩtelligẽ de vnitate foꝛali ſm̃ ꝙ in-
ter ſoꝛ. ⁊ hũc leonẽ. ⁊ hũc lapidẽ. ⁊ hãc ĩtelligẽtiã ⁊c. Si
cut. n. q: ſoꝛ. ⁊ pla. hñt duas nãs ĩter q̃s nõ cadit diuiſio
foꝛalis: iõ ſũt indiſtincti foꝛalr̃ ſimplr̃ extra aĩam: Ita q:
ĩter ſoꝛtis ⁊ huius leonis nãs nõ cadit diuiſio foꝛal'. talis
q̃lis nata eſt cãri ꝑ ſenſibile ⁊ inſenſibile. Ideo ſoꝛ. ⁊ hic
leo. ſũt indiſtincti foꝛalr̃ ſm̃ qđ. Ita ẽt q: ĩter ſoꝛ. ⁊ hũc
lapidẽ nõ eſt diuiſio foꝛalis per coꝛpeũ ⁊ ĩcoꝛpeũ. Ideo
ſoꝛ. ⁊ h̃ lapis ſunt indiſtincti foꝛalr̃ ſm̃ qđ. Ita quoqȝ q:
ĩter ſoꝛ. ⁊ gabrielẽ nõ eſt diuiſio foꝛalis. q̃lis nata eſt cãri
per modos entis. ſ. ꝑ ſe. ⁊ ĩ alio. Ideo ſoꝛ. ⁊ gabriel. ſũt
indiſtincti foꝛalr̃ ſm̃ qđ. ⁊ ꝯñter ſũt vnũ foꝛalr̃ abſqȝ oĩ
oꝑe ĩtellect⁹ tã pluries dcm̃ eſt. vnũ idẽ ſonare ꝙ ens in
diuiſũ. ¶ Ad ſcõm dico ꝙ aliud eſt dicẽ. Nã hũana exi
ſtẽs extra aĩaȝ ſm̃ ſe eſt cõis plib⁹ negatiue ſeu indiffe-
rẽs negatiue. Et aliud eſt dicẽ. nã hũana exñs extra aĩaȝ
eſt cõis plib⁹ ſeu indifferẽs negatiue. Prima. n. eſt v̾a.
Scđa v̾o eſt falſa. Et v̾itas p̾e pȝ ex ſupradictis vbi dixi
mus ꝙ nã q̃ eſt extra aĩam. puta nã ſoꝛtis ſm̃ ſe. i. ſolita
rie ſumpta nõ eſt determiata. neqȝ appropriata alicui. ⁊
ꝯñt ẽ indifferẽs ſeu cõis negatiue. Falſitas ãt ſcđe pȝ ex
eo ꝙ oĩs ꝓpõ eſt ſimplr̃ falſa ĩ q̃ p̃dicatũ repugnat ſubõ
rõne ꝯditiõis explicite ĩpoꝛtate in illo ſic̃ iſta ẽ ſimplr̃ fal-
ſa. Ignis nõ approximat̃ cõbuſtibili cõburit: q: ꝯburrẽ
repugnat igni nõ approximato paſſo. Sed iſta ꝓpõ ſcđa
. ſ. nã exñs extra aĩam eſt cõis plurib⁹ negatiue eſt hmõi
ergo iſta eſt falſa. Ad euidẽtiã minoꝛis. ¶ Scito ꝙ cũ di
co nã ſm̃ ſe. ſeu nã abſolute dico duo. ſ. nãȝ ⁊ ſolitudinẽ
⁊ ei⁹ ꝯditionẽ. Silr̃ cũ dico nã exñs extra aĩaȝ. dico duo
. ſ. naturã ⁊ ꝑticularẽ exñtiã ſibi ꝯiũctã ⁊ eius ꝯditioneȝ.
Uñ aliqđ ꝯuenit ſiue repugnat nature abſolute rõne na-
ture ⁊ aliqđ rõne ſolitudĩs. Silr̃ aliqđ ꝯuenit ſiue repu-
gnat nature exñti extra rõne nature ⁊ aliqđ rõne aſſocia-
tionis ei⁹ ad ꝑticulare. Cũ igr̃ cõitas negatiue q̃ eſt p̃dica
tũ in ꝓpõne nr̃a non ꝯueniat nature abſolute rõne ſui. ſ.
nature: q: nõ eſt ei⁹ p̃dicatũ q̃ditatiuũ. ſȝ ꝯueniat ei rõne
explicite ꝯditiõis ꝑ ly ſm̃ ſe. ſeu ly abſolute q̃ ẽ ſolitudo
Ex h̃. n. natura ẽ cõis negatiue: q: ſolitarie accipit̃ abſqȝ
determiatiõe ad h̃ vel illud. Oȝ ꝙ repugnet nature ſibi
oppoſite ꝯditiõe ſũpta rõne illi⁹ oppoſita ꝯditiõis. Expli
cat ãt ꝯditionem oppoſitã ſolitudĩs natura exñti extra eo
ꝙ explicat ꝯiũctionẽ ei⁹ ad ꝑticularẽ exñtiã q̃ ſolitudineȝ
illius tollit. Et iõ cõitas negatiue repugnat nature exñti
extra nõ rõne nature. ſȝ rõne ꝯditiõis explicate ꝑ ly exi
ſtenti extra aĩam. ⁊ ꝯñter ꝓpõ illa in qua ſubm̃ erat na-
tura exñs extra ⁊ p̃dicatuȝ erat cõitas negatiue ẽ ſimplr̃
falſa. Statiȝ. n. vt natura ꝑdit ſolitudinẽ: cõitatẽ quoqȝ ꝑ
dere cogit̃. Amittit ãt ſolitudinẽ q̃ȝ p̃mũ in alio ẽ. Uñ ap-
paret rñſio ad argumẽtũ ꝙ lȝ tã natura q̃ȝ vnitas foꝛalis
q̃ȝtũ eſt ex ſe. i. ſolitarie ſit cõis negatiue. Ipſa tñ exiſtẽs
extra nõ eſt cõis ſic̃ ipſa q̃ȝtũ eſt ex ſe nõ eſt cũ alio. Ipſa
tñ exñs neceſſario eſt cũ alio. ⁊ ſic nõ lȝ inferre. Ipſa q̃ȝ-
tũ eſt ex ſe nõ ẽ cũ alio. ergo ipſa exñs extra nõ ẽ cũ alio.
Ita non lȝ inferre. Ipſa q̃ȝtũ eſt ex ſe. eſt cõis negatiue.
ergo ipſa exñs extra: eſt cõis negatiue. Utrobiqȝ. n. ideȝ
p̃dicatũ accidit. ⁊ eſt ſm̃ fallaciã accidẽtis. Et ſi h̃ intuit⁹
fueris. videbis in quo differt poſitio Scoti in. 2. ſen. di. Opio ſcoti
. 3ª. q. pª. a poſitiõe nr̃a. Et vñ in talem opinionẽ incidit.
Dic̃. n. ipſe naturã ſpecificã. puta hũanitatẽ rõne ſui ſeq
hec duo. ſ. vnitatẽ formalẽ ⁊ cõitatẽ negationẽ ſeu ĩ diã
ad plura numero. Dic̃ nãqȝ in fine illi⁹ q̃õnis. ꝙ nõ oȝ q̃
rere cãm. q̃re natura ſit cõis: q: natura ipſa ẽ cã ſufficiẽs
ſue cõitatis. ſȝ bñ oȝ q̃rẽ cãm. q̃re ſit ſingularis: q: nõ ex
ſe ẽ ſinglaris. ⁊ iõ ſic̃ extra aĩaȝ ĩuenit̃ natura vna foꝛalr̃.
Ita ĩuenit̃ natura cõis plib⁹. Nos ãt in p°. nõ diſſentim⁹
ſȝ in 2°. Dicim⁹. n. naturã rõne ſui ſeq vnitatẽ foꝛalẽ. ſed
cõitatẽ negatiuã fatemur nõ ſeq eã rõne ſui. ſȝ rõne ſoli-
tudĩs ſue. ſic̃ ſingularitatẽ ſeq eã. dicim⁹ rõne aſſociatio-
nis ei⁹ ad exñtiã. ⁊ q: ꝯditio ſolitudĩs non ꝯuenit nature
rõne ſui. nec rõne ipſi⁹ eẽ qđ hȝ extra aĩaȝ. ſȝ rõne ĩtelle-
ctus q nat⁹ eſt adunata diuidere. iõ añ oẽȝ actũ intellect⁹
nullã cõitas in natura ĩuenit̃. ⁊ ſic̃ q̃renda eſt cã. vñ hẽat
natura eẽ ſolitariũ ⁊ eẽ extra. q: de ſe neutrũ hȝ. Ita q̃rẽ
da eſt cã. vñ hẽat natura cõitatẽ ⁊ ſingularitatẽ de ſe eniȝ
neutrũ hȝ. Cã ãt vñ falſitas in hac ſcotica ꝓceſſit opiniõe
vr̃ duplex. ¶ Pria ẽ equocatio illius termini ex ſe. ſeu Cõtra ſco.
de ſe. Põt. n. vtrunqȝ eoꝝ accipi duplr̃. Uno° poſitiue
⁊ ſic dic̃ aliquã hĩtudinẽ cãe. Alio° negatiue. ⁊ ſic dic̃ ſo-
litudinẽ. i. nõ cũ alio. ⁊ p° mõ ĩtellexit naturã eẽ cõem ex
ſe. Ita ꝙ ipſa eſt ſibi ſufficiens cã ſue cõitatis. vt ex v̾bis
eius ibi pȝ. Q̃ñ tñ debuiſſet ĩtelligẽ 2° mõ. Natura. n. ex
ſe. i. nõ cũ alio eſt indifferẽs ⁊ cõis. Sic̃ qñ dr̃ natura ex
ſe eſt ſola. ly ex ſe nõ dicit aliquã cãlitatẽ. ſȝ tm̃ negationẽ
ꝯiũctiõis cũ alio. ¶ Scđa cã ẽ diſtãtia ĩter ꝓpõnẽ nega-
tiuã ⁊ affirmatiuã de p̃dicato infinito reduplicatiõe addi
ta. Lȝ. n. ex affirmatiua de p̃dicato infinito ſeq̃t̃ negª. ⁊
eꝯ°. vt dr̃ in 2° ꝑihermenias. qñ nõ ſunt reduplicatiue.
Cũ reduplicatiue tñ lȝ ex affirª de p̃dicato ĩfinito ſequat̃
negª de p̃dicato finito. nõ tñ eꝯ. Hãc. n. hõ in eo ꝙ hõ
nõ ẽ alb⁹. nõ ſeq̃t̃ iſta. hõ in eo ꝙ hõ ẽ nõ alb⁹. Si. n. hõ
in eo ꝙ hõ eẽt nõ alb°. nũq̃ȝ hoĩ ꝯiũgi poſſet albedo. q:
qđ ꝯuenit alicui ſm̃ ꝙ ipm̃ ꝯuenit ei. ſemꝑ neceſſario ⁊
per ſe. Appet ãt in h̃ defeciſſe manifeſte ꝓceſſũ ſcoticũ.
cũ. n. cõe negatiue idẽ ſonat ꝙ nõ ꝓpriũ argumẽtat⁹ eſt
ſic. natura puta hũanitas inq̃ȝm̃ talis nõ eſt ꝓp̃a alicui. er
go hũanitas inq̃ȝm̃ hũanitas eſt nõ ꝓp̃a. vbi expſſe pȝ de
fect⁹ p̃dict⁹. ⁊ ꝙ ſic ꝓceſſerit. pȝ ex ſuo ꝓceſſu. Cõcluſio
. n. ſua eſt affirª de p̃dicato infinito. cũ ꝯcludat. ergo natu
ra ex ſe eſt cõis. i. nõ ꝓp̃a. Añs v̾o eſt negatiuũ. ſ. natura
nõ eſt de ſe. h̃. i. ꝓp̃a alicui. Silr̃ pȝ ex alio ꝓceſſu quem
ibi induc̃. ſ. hũanitati ſoꝛ. rõne ſui nõ repugnat eẽ in alio.
ergo hũanitas ſoꝛ. ex ſe eſt cõis. vbi apte pȝ p̃dict⁹ defe-
ctus. Reduplicationeȝ. n. in p° ꝓceſſu ſonat ly ex ſe. ſeu
de ſe. in 2° rõne ſui ⁊c̃. Et h̃ eſt valde notãdũ in hac ma
teria ⁊ in materia de vlib⁹. eo ꝙ hinc oĩa pẽdẽt. Attentũ
ergo oȝ eẽ ꝙ h̃ ꝓpõ. Natura ex ſe eſt cõis ſi dȝ eſſe v̾a.
oȝ ꝙ tã ly ex ſe q̃ȝ ly cõis. teneat̃ negatiue ſm̃ viã nr̃aȝ
⁊ v̾itatẽ. ⁊ tũc idẽ eſt. ac ſi dicat̃. natura nõ cũ alio ſũpta.
eſt nõ ꝓp̃a alicui. qđ pȝ eẽ veꝝ. Scđm v̾o Scotũ ly ex
ſe tenet̃ poſitiue ⁊ male. ⁊ ſenſus ẽ. Natura rõne ſui ſũ
pta inq̃ȝm̃ talis ẽ nõ ꝓp̃a alicui qđ ẽ manifeſte falſũ. Attẽ
tioꝛ adhuc ſis. ꝙ aliud ẽ dicẽ. Natura puta hũanitas in-
q̃ȝm̃. hmõi nõ eſt ꝓp̃a alicui. Et aliud ẽ dicẽ. Humanitas
inq̃ȝm̃ hmõi eſt nõ ꝓp̃a ſeu cõis. qđ idẽ ſonat in ꝓpoſito.
Pria. n. eſt v̾a: q: hũanitati in eo ꝙ hũanitas nõ ꝯuenit
ꝙ ſit appropriata alicui. Scđm v̾o pȝ eſſe falſaȝ ex cadẽ
radice. q: hũanitati in eo ꝙ hũanitas nõ ꝯuenit ꝙ ſit non
appropriata alicui. Abſtrahit. n. ab vtroqȝ. ſ. ab eẽ ꝓpo.
⁊ ab eẽ nõ ꝓpo. Si. n. hũanitas in eo ꝙ hũanitas eẽt nõ
appropriata. nũq̃ȝ hũanitas eẽt appropriata alicui. q: vt
dictũ eſt ex p° poſterioꝝ. Qđ ꝯuenit alicui ſm̃ ꝙ ipm̃ ꝑ
ſupponit de oĩ neceſſariũ ⁊ ꝑ ſe. Qđ ãt naturas nõ ꝯue
niat iſta cõitas: lȝ ſupra indirecte ꝓbatũ fuerit. Ubi dua
bus rõnib⁹ deducta eſt falſitas iſti⁹ ꝓpõnis. vnitas exñs
extra aĩaȝ eſt cõis plurib⁹ ſuppoſitalr̃ diſtinctis. Ad falſi

tatē.n. huius ſeq̄ falſitas illius.q2 qḋ nō ɔuenit rei extra aīam.nō ɔuenit ei rōne ſui.niſi hoīs. Directe nunc pbo ſic. Oē qḋ ſeqꝛ aliquā naturā rōne ſui pbat ſimplr.i.ſi ne aliq̄ additiōe de ſuppoſito illius nature.ſʒ cōitas ſeqꝛ naturā hūanā p te rōe ſui.ergo cōitas pdicaꝛ ſimplr.i.ſi ne aliq̄ additiōe de ſuppoſito nature hūane. Proceſſus bonus in 3° pᵉ.ɔclō āt eſt falſa.ergo altera pmiſſaꝝ.nō maioꝛ vt declarabiꝛ.ergo mīoꝛ.q̄ ē poſitio tua. Falſitas ɔclonis pʒ.q2 iſta eſt ſimplr falſa. Soꝛ.ē cōis pluribꝰ.⁊ ſi addaꝛ ly ex ſe. Adhuc eſt falſuʒ dicē.ſoꝛ.ex ſe eſt cōis pluribꝰ. Ueritas maioꝛis declaraꝛ ſic. Oē qḋ ſeqꝛ naturaʒ rōne ſui.aut eſt paſſio.aut modꝰ.aut pdicabile p ſe.aut per accñs aut ſepabile.aut inſepabile. Hō oīa iſta.ſi co mitanꝛ naturā rōne ſui. Ita ſe hñt ꝙ ſicꝰ natura pꝛedicaꝛ ēentialr de īdiuiduo puta hō de ſoꝛ. Ita iſta pdicanꝛ de noīatiue in ſuo oꝛdīe de ipometrīdiuiduo. vt pʒ diſcurrē do. Et ɔfirmaꝛ h.q2 ī ppoſito nr̄o naturā hūanā ſequūꝛ vnitas foꝛalis ⁊ cōitas rōne ſui ſm te. Un̄ neutriꝰ ē alia cā q̄rēda niſi natura ipa.ergo ſicꝰ vnitas foꝛalꝰ pdicaꝛ ſim plr de ſoꝛ. Iſta.n.ē ſimplr va.ſoꝛ.ē vnꝰ foꝛalr. Ita cōi tas pdicabiꝛ de ſoꝛ.ſimplr dicēdo.ſoꝛ.eſt cōis. Hoc eſt falſum.ergo q̄ nam ē maioꝛ rō.de vnitate q̄ de cōitate. ⁊ q̄re eoꝝ q̄ ſequūꝛ naturā rōne ſui. Alia pdicenꝛ de in diuiduis.alia nō. Hō erit facile fingē rōnes ſcoti.q̄s ſibi faciꝫ:q2 nō ɔcludūt cōitatē dari extra aiaʒ.ſʒ vnitatē:ideo ſupfluū iudicaui adducē. Si q̄ āt ex eis:ant ex poſitis ab eodē in 7° metaᶜ.q.ij. Ad cōitatē pbādā adducerenꝛ nō erit difficile ſumē rñſionē ex dictis ad duas illaꝝ h īdu ctas. Ad ſcdi dubij euidētiā. Sciēdū ꝙ vnū cū dicat ens indiuiſū.ipoꝛtat aliqḋ poſitiuū.⁊ aliqḋ pūatiuū. Si loq̄mur de vnitate foꝛali:⁊ vnitate materiali ſubſtātiali quo ad poſitiuū qḋ ipoꝛtāt ſic ſūt idē realr.⁊ diſtinguūꝛ ſola rōne. Sicꝰ idē realr ſūt ſoꝛ.⁊ hō.⁊ rōne diſtinguūꝛ eo ꝙ eadē res eſt q̄ ē vna foꝛalr ⁊ materialr. Si āt loq̄ mur de his vnitatibꝰ.quo ad pūatiōes diuiſionū ipoꝛta tas.ſic dico ꝙ diſtinguūꝛ realr:dūm̄ 3 nō fiat vis in h ꝙ diſtinctio realis ſit paſſio entis realis.eo ꝙ alia pūatio eſt pūatio diuiſionis foꝛalis.⁊ alia eſt pūatio diuiſiōis mate rialis. Sicꝰ alia eſt diuiſio foꝛalis.⁊ alia eſt diuiſio mate rialis:nec incōuenit in vno eē plres vnitates ſubāles rea liter diſtinctas:quo ad pūatiōes ipoꝛtatas.eēt āt ipoſſibi le in vno eē plures vnitates ſubāles realr diſtinctas.quo ad res poſitiuas q̄s ipoꝛtāt.vn̄ vtriuſq3 rōnis adducte ɔclo.ɔcedēda eſt diuerſimode loq̄ndo.nec aliꝰ rñdē eſt opus. Dubiū eſt 3° circa aſſignationē 4ᵉ diſe. Hō.n. vr̄ veꝝ.ꝙ natura abſolute ſit illa q̄ pdicaꝛ de indiuiduis q2 natura abſolute ſūpta.nō ē vlis neq3 cōioꝛ. In hmōi āt ppōibꝰ.ſoꝛ.ē hō:⁊ ſoꝛ.eſt aīal.⁊ ſilibꝰ pdicaꝛ vlē ⁊ ſupius de pticulari ⁊ inferioꝛi. Silr ēt cū q̄riꝛ. An iſta p dicatio:ſoꝛ.eſt hō.ſit eq̄lis de eq̄li:vel inferioꝛis de infe rioꝛi.Hō vr̄ rñderi. Tenēdo ꝙ natura abſolute pdicaꝛ cū illa:nec eq̄lis:nec ſupioꝛ ſit. Ad h dicēduʒ ē ꝙ ſicut in natura extra.eſt ɔſiderare ipām rōne agēdi.⁊ eſt ɔſi derare ɔditionē eius ſine q̄ nō opaꝛ. Uerbigr̄a in coloꝛe ɔſideraꝛ natura eius.ex q̄ eſt viſibilis.⁊ ɔſideraꝛ pticu laritas q̄ eſt ɔditio ſine q̄ nō eſt viſibilis. Ita in natura p dicabili eſt ɔſiderare duo.ſ.id qḋ pdicaꝛ ⁊ attribuiꝛ ſub iecto.⁊ ɔditioni ſine q̄ nō attribuiꝛ illi. Sicꝰ ī hac ppōne ſoꝛ.eſt hō. Id qḋ attribuiꝛ ſubo.eſt ipſa natura hūana: ⁊ nihil aliud. Cōditio vo ſine q̄ ly hō nō pdicaꝛ de ſoꝛ. eſt eē vlē ſupius cōe.vel aliud hmōi.vt.n.infra patebit ⁊ habeꝛ ab Ariſ.7° metaᶜ.tex.cōm.46.Nulla res pdi caꝛ niſi vt hꝫ eē in itellectu eo.ꝙ pdicatio ab itellectu de pēdet.vn̄. Ad dubiū dico ꝙ natura ſm ſuā rōnē.eſt id qḋ pdicaꝛ de ipo indiuiduo. Eſt.n.pdicatio rei de re. Supioꝛitas tn̄ ⁊ vlitas ⁊c. Hmōi ſūt ɔditiones eiꝰ. Et ideo ad iterrogationē:an in illis pdicationibꝰ ſit pdicatio eq̄lis vel ſupioꝛis. Dico ꝙ eſt pdicatio ſupioꝛis.nec ob ſtat ꝙ ſupioꝛitas nō inſit nature abſolute q̄ pdicaꝛ. Oꝫ nō dicit.ſ.T.ꝙ nature abſolute:put abſtrahit ab oī cē ɔueniat h ɔditio ſūt pdicatio de indiuiduis. Sed dicit ꝙ rei cui ɔuenit illa ɔditio:eſt natura abſolute ⁊ nō aggre gatū ex natura ⁊ eē in intellectu.ſeu in ſingulari. Hō.n. cū dico.ſoꝛ.eſt hō.eſt ſenſus.Soꝛ.eſt hō.ſm eē in itelle ctu:aut in ſingulari:aut ſupioꝛ:aut eq̄lis. Sʒ ſoꝛ.eſt hs hūanitatē. Un̄ valde attēdēda eſt diſtinctio inter id qḋ p dicaꝛ ⁊ ɔditionē pdicati q̄ nō attēta foꝛte.decepti ſunt di cētes abſolute ex h textu hēri ꝙ iſta.hō eſt aīal:nec eſt p dicatio ſupioꝛis:nec inferioꝛis:nec eq̄lis. Sēſus ergo lr̄e eſt natura abſolute eſt q̄ pdicaꝛ.i.natura ſm ɔditiōes ſi bi debitas rōne ſui.eſt id qḋ attribuiꝛ ſingularibꝰ:⁊ nō ſm ɔditiōes ſibi debitas ex eē in intellectu ſingulari euꝫ quo ſtat.qḋ eē in intellectu vnitas ⁊ ſupioꝛitas ſint ɔdi tiones ſine qbꝰ natura ipſa non pdicaꝛ de ſingularibus.

Sequitur textus.

Non tamen poteſt dici ꝙ ratio vlis conue niat nature ſic accepte.q2 de rōne vniuerſalis eſt vnitas ⁊ cōmunitas. Nature aūt humane neutrū eoꝝ conuenit ſm ſuā abſolutaʒ conſi derationē. Si enim cōmunitas eſſet de intelle ctu hoīs.tūc in quocū q3 iueniret humanitas inueniret cōmunitas.⁊ h falſum eſt:q2 in ſoꝛ. non inuenitur cōmunitas aliqua.ſʒ quicquid eſt in eo indiuiduatum eſt.

Hic iā poniꝛ 4ᵃ ɔclō negatiua eēntia ſubē ɔpoſite ab ſolute ſūpta nō eſt vlis.vt ſpēs ⁊c.pbaꝛ ſic. Ulē ē vnū cōe multis eēntia ſubē compoſite ſm ſe nō eſt vna.cōis multis.ergo eēntia ſubē ɔpoſite ſm ſe nō ē vlis ⁊c.ma ioꝛ eſt Ariſ.pᵒ poſterioꝝ.mīoꝛ vo pbaꝛ ex eo ꝙ ſi ſm ſe eēntia ſubē ɔpoſite eēt vna ⁊ cōis in quocūq3 iueniret illa eēntia.eēt vna ⁊ cōis multis.qḋ ē ipoſſibile ɔñtia pʒ ex eo ꝙ Oē qḋ ɔuenit alicui ſm ſe ɔuenit ei in quocūq3 ponaꝛ.vt ex pᵒ poſterioꝝ appet. Impoſſibilitas āt ɔñtis adeo ē manifeſta.vt Auic.dicat 5° ſue metaᶜ:ꝙ nullꝰ ſa ne mētis pt oppoſitionē illiꝰ oppugnare. Quis.n.ē adeo fatuus q̄ dicat eſſentiā ſoꝛtis ſibi cōeʒ eē ⁊ platoni. Sʒ h occurrit. Dubiū circa ppōnē illā. Supra q̄ fūdaꝛ to tus ɔceſſus.ſ.oē qḋ ɔuenit alicui ſm ſe ɔuenit ei in quo cūq3 ponaꝛ.vr̄.n.multas hr̄e inſtātias. Motus.n.ſm ſe eſt velocitabilis in infinitū.ex.6.phyſicoꝝ.tex.ɔm̄.15. Motus āt ī celo poſitus neq̄q̄.ſʒ eſt velociſſimꝰ.vt dꝛ .2° celi tex.ɔm̄.28. Cōtinuū ſm ſe eſt diuiſibile in infini tū ex 6° phyſicoꝝ.tex.ɔm̄.31. Continuū aūt in re naturali poſitū nō. Cū oīum nā ɔſtātiū determiata ſit rō magni tudis.vt dꝛ 2° de aīa.tex.ɔm̄.41. Silr motus ſm ſe hꝫ ɔriū.ex 5° phyſicoꝝ.tex.cōmē.8.⁊.4. Motus aūt in celo poſitꝰ caret ɔrio.pᵒ celi.tex.ɔm̄.20. Ad hec ⁊ ſilia. Dꝛ pnotādo ꝙ aliud eſt dicē.a.ɔuenit aliqḋ ſm ſe. ⁊ aliud eſt dicē.a.nō repugnat aliqḋ ſm ſe. Ad vitatē p mi exigiꝛ ꝙ.a.vēdicet ſibi illud in pᵒ vel 2° vel 4° mō p ſeitatis. Ad vitatē ſcdi ſufficꝰ ꝙ ipſi.a.vt ſic nō repugnet illud. Ad vitatē quoq3 pmi ſeqꝛ illud ɔuenire ſibi ī quo cūq3 ponaꝛ. Ad vitatē ſcdi nō. Multa.n.ſūt q̄ nō repu gnāt aīali in eo qḋ aīal.q̄ tn̄ nō inueniunꝛ in quolꝫ aīali. Quicqḋ āt ɔuenit aīali in pᵒ vel 2° vel 4° mō dicēdi per ſe.iuenit in oī aīali. Un̄ in ppoſito. Dico ꝙ nulla iſtā tiaꝝ adductaꝝ eſt ɔ ppōnē aſſūptā.eo ꝙ oīa q̄ in illis di cunꝛ.itelligēda ſūt p nō repugnātiā ⁊ nō p ɔuenientiā. Cū.n.dꝛ motū eē velocitabilē in infinitū itelligimꝰ mo tui vt ſit.nō repugnare velocitatē in infinitū. Silr cū dꝛ ɔtinuū eē diuiſibile in īfinitū itelligiꝛ cōtiꝰ vt ſic nō repu gnare diuiſibilitatē in īfinitū. Silr cū dꝛ. Motū hr̄e ɔriū intelligimꝰ. Motui vt ſit nō repugnare hr̄e ɔriū.ꝙ ſi h nō placet. Dicito ꝙ aliud eſt dicē.a.in eo ꝙ.a.cōue nit aliqḋ. Et aliud eſt dicere.a.in eo ꝙ.a.nō cōuenit ali qḋ.vt pʒ. Et ꝙ qcqḋ cōuenit.a.in eo ꝙ.a.cōuenit oī.a. Quicqḋ āt nō ɔuenit.a.in eo ꝙ.a.nō oꝫ negari ab oī.a. Riſibile.n.non cōuenit aīali in eo qḋ aīal.⁊ tn̄ nō negaꝛ ab oī aīali. Conuenit.n.aīali in hoīe. Et ſubiūgito ꝙ oēs ppōnes in inſtātijs adducte ſūt intelligēde negatiue.vt ſit ſenſus. Motꝰ eſt velocibilis in infinitū.i.motus vt ſic

Opinio Scoti

Cōmūto.

Dubium.

nō ē determinate velocitatis. Siſr ꝯtinuū ē diuiſibile ī in finitū.i.ꝯtinuū vt ſic.non ē determinate diuiſionis. Siſr mot⁹ hʒ ꝯtrīū.i.mot⁹ vt ſic.nō determinat ſibi eē abſqꝫ ꝯ rio. ⁊ ſic ſꝫ vtrūqꝫ modū rn̄dēdi.remanet ꝓpō aſſūpta vlr̄ vā. Poſſet tn̄ ⁊ alit̄ dici ad has inſtātias. Sꝫ qꝛ ma gis ad formā ꝓpōnis attēdo q̄ꝫ ad mā̄ꝫ. Ideo impn̄tiaꝝ ꝑtranſeo. ¶ Sequit̄ textus.

¶ Siſr etiā nō pōt dici.ꝙ rō generis accidat nature hūane.ſm illud eē qđ hʒ ī indiuiduis. qꝛ nō īuenit̄ ī īdiuiduis nā hūana ſm unitatē. ut ſit unū qđ cōueniēs cuilʒ qđ rō vlīs exigit. ¶ Hic ponit̄ 5ª ꝯclo̅ negª.ſ.eēntia ſube cōpoſite ſm eē qđ hʒ ī ſingularib⁹ nō ē vlīs. ꝓbat̄ ſic. Vle̅ ē vnū ī mul tis. eēntia ſube ꝯpoſite ſm eē qđ hʒ ī īdiuiduis.nō ē vna in multis.ſꝫ diuiſa ī multis.ergo eēntia ſube ꝯpoſite ſm eē qđ hʒ ī īdiuiduis nō ē vlīs. ⁊ ꝯn̄ter nec ſpēs nec gen⁹ nec dr̄ia.q̄ vlītatē ſupponūt. ¶ Sequit̄ textus.

¶ Relinqt̄ g° ꝙ rō ſpēi accidat nature hūane ſm illud eē.qđ hʒ in ītellectu. Ipſa.n.natura hʒ eē ī ītellectu abſtractū ab oīb⁹ indiuiduāti bus. ⁊ hʒ rōnē uniformē ad oīa indiuidua.q̄ ſūt extra aīaꝫ.ꝓut eēntialr̄ ē imago oīuꝫ.⁊ in ducēs ī cognitionē oīuꝫ.ī q̄ꝫtū ſūt hoīes. ⁊ ex h̄ ꝙ talē relationē hʒ ad oīa īdiuidua.ītelle ct⁹ adiuenit rōnē ſpēi.⁊ attribuit ſibi.uñ dic̄ ꝯm̄tator ꝑ de aīa.ꝙ ītellect⁹ ē q fac̄ ulītatē ī reb⁹ h̄ ēt Auic̄. in ſue metaphyce octauo dic̄.

¶ Hic ꝑ locū a diuiſiōe ꝯcludit̄ 6ª ꝯclo̅ affirª determia tiua q̄ſite difficultatis.ſ.eēntia ſm eē ī ītellectu ē vlīs:ge nus:ſpēs:dr̄ia ⁊c̄. ꝓbat̄ ſic. Unū in multis ⁊ de multis eſt vle̅. Nā ſm eē in ītellectu ē vna in multis: ⁊ de mul tis: ergo ē vle̅. Probatio mīoris. Uniformit̄ ſe hn̄s ad multa: vt eēntialis eoꝝ imago.ē vnū ī multis ⁊ de mul tis.nā ſm eē in ītellectu ē hmōi:qꝛ hʒ eē abſtractū ab oī diffōrmitate īdiuiduoꝝ eēntialr̄ eoꝝ cognitionē gīgēs. ergo ⁊c̄. ¶ Ad euidētiā hui⁹ ꝯclōnis ⁊ rōis:qꝛ termini multiplr̄ dicti ſm ariſ. doctrinā diſtīguēdi ſūt. ¶ Nota p° diſtinctiōes termīoꝝ in ꝯclōne poſitoꝝ eē in ītellectu ꝯtingit duplr̄ ſubīue ⁊ obiectiue eē in ītellectu ſubīue eſt inherere ipſi.ſic̄ accn̄s ſuo ſubō. vt albedo ſupficiei.eē in ītellectu obīue ē termiare actū ītellect⁹. Intellect⁹ eſt du plex in nob̄.agēs ⁊ poſſibilis vt dr̄ 3° de aīa.tex.ꝯm̄.17. Intellect⁹ agēs ē ille q abſtrahit ſpēꝫ ītelligibilē a phātaſ matib⁹. Intellect⁹ poſſibilis ē ille q ītellectionē recipit in ſe. Vle̅ ē duplex ī repn̄tādo ⁊ in ꝑdicādo. Vle̅ ī repn̄tā do in ꝓpoſito.ē qđ repn̄tat rē nō repn̄tādo ꝯditōes eius īdiuiduales. Vle̅ ī ꝑdicādo ē illud qđ ꝑdicat̄ de multis differētib⁹ ſm eē. ¶ His viſis ſcito ꝯclōnē illā.ſ.nā ſm eē ī ītellectu ē vlīs trifariā v̄ificari. ¶ Primo ſic. Nā ſm eē obiectiuū ī ītellectu agēte.ē vlīs in ꝑdicādo. ¶ Scđo ſic. Nā ſm eē ſubīuū ī ītellectu poſſibili ē vlīs ī repn̄tā do. ¶ 3° ſic. Nā ſꝫ eē obīuū ī ītellectu poſſibili ē vlīs.ī ꝑ dicādo. ¶ Sīcdū ē 2° ꝙ res extra ſm qđ ē actu intelligi bilis ē obīue in ītellectu agēte.ſic.n.terminat̄ ei⁹ actionē qꝛ ad h̄ poſit⁹ ē.ab ariſ.ītellect⁹ agēs.vt faciat rē intelligi bilē in potētia:ītelligibilē ī actu: vt ꝯmētator dic̄ 3° de aīa ꝯmēto 18. ſit āt actu ītelligibil̄ res extra ab ītellectu agē te.nō ꝑ h̄ ꝙ recipiat aut ꝑdat aliqđ ſm eē ꝑ illi⁹ actionē. Sꝫ ex h̄ ꝙ ei⁹ ſpēs ītelligibilis ꝓducit̄ ab ītellectu agēte. Per h̄.n.res extra repn̄tat̄ nō repn̄tatis ꝯditiōib⁹ in diuiduātib⁹ cū qb⁹ in poª intelligibil̄ erat nō in actu. Vn̄ ipa ꝓductio ſpēi ītelligibilis ē factio rei extra ītelligibil̄ in actu. hʒ.n.rō illa duos termīos. Unū ītra aīaꝫ.ſ.ſpēꝫ in telligibilē q̄ realr̄ ꝓducit̄ de nouo ī ītellectu poſſibili. Et aliū extra.ſ.rē.cui⁹ ē illa ſpēs q̄ nihil reale ex h̄ acqrit.ſed tm̄ denoīationē extrinſecā.ſ.ꝙ ē abſtracta ab h̄ ⁊ nūc qđ eſt actu ītelligibil̄ ⁊c̄. Nā āt extra.ſm qđ ē actu ītellecta eſt obiectiue in ītellectu poſſibili. Sic.n.termīat ei⁹ actio nē q̄ ē ītelligē. ſit āt ⁊ ē actu ītellecta res extra. Non ꝑ h̄ ꝙ aliqđ accipiat aut amittat ꝑ actiōeꝫ ītellect⁹ poſſibil̄.ſꝫ ex h̄ ꝙ ꝯcept⁹ ei⁹ format̄ ab ītellectu poſſibili.tūc.n.res ī telligit̄ qn̄ ei⁹ ꝯceptū formam⁹. vn̄ ipa ꝯcept⁹ formatio ē factio rei extra actu ītellecta. Hʒ.n. ⁊ h̄ actio.duos t̄mi nos. Unū ītra aīaꝫ.ſ.ꝯceptū q realr̄ ſit.q nihil aliud ē q̄ꝫ exp̄ſſa ſilitudo rei:rē p̄n̄tē obiectalr̄ faciēs ītellectui poſſi bili. Et alteꝝ extra.ſ.rē q̄ ex ꝓducto ꝯceptu exn̄te deno minat̄ actu ītellecta. Ex his pꝫ q̄ ſit dr̄ia. ⁊ q̄ ſit ꝯuenien tia īter rē obiectiue in ītellectu agēte. ⁊ ītellectu poſſibili. Dr̄ia ſiqdē ē.qꝛ ex h̄ ꝙ obīue ī ītellectu agēte ſit: ⁊ ē actu ītelligibil̄.nō āt ītellecta. Ex h̄ v̄o ꝙ ē obīue in intellectu poſſibili q̄ iā erat actu ītelligibil̄. ſit actu intellecta. Cōue niētia āt ē.qꝛ tā ex h̄ ꝙ ē obīue in ītellectu agente.q̄ꝫ ex h̄. ꝙ ē obīue in ītellectu poſſibili hʒ ꝙ ſit repn̄tata abſqꝫ īdi uidualib⁹ ꝯditiōib⁹. ⁊ ꝯn̄t ꝙ ſit abſtracta ab h̄ ⁊ nūc ⁊c̄. ¶ Sīcdū ē 3° ex Auic̄. 5° metaᵉ.caº pº. ꝙ vle̅ in ꝑdicā do.ē id qđ in intellectu nō ē īpoſſibile ꝑdicari de multis. Et h̄ tripliciter pōt ſe hr̄e. ¶ Primo ꝙ illa multa ſint actu in reꝝ nā.ſicut hō obiect⁹ ītellectui ē vle̅ reſpectu ſor.⁊ pla. ¶ Scđo ꝙ illa multa nō ſint poſſint tn̄ eē.ſic̄ dom⁹ eptāgula obā ītellectui.ē vle̅ reſpectu pluriū eptāgulaꝝ q̄ nō ſūt.pn̄t tn̄ eē. ¶ Tertio ꝙ illa mlta nec ſint:nec poſ ſint eē. Sic̄ luna obā ītellectui ē vle̅ reſpectu pluriū lūaꝝ q̄s īpoſſibile ē eē. Et gabriel obiect⁹ ītellectui ē vle̅ reſpe ctu pluriū gabrielū:q̄s īplicat ꝯdictōeꝫ eē. vle̅ p° mō vo cat̄ a.s.T.pª pte.q.13. vle̅ ſm rē ⁊ ſm rōnē. Qꝛ res illa realit̄ ē ī plurib⁹ ⁊ nō ſolū vt obā ītellectui. vle̅ 3° mō vocat̄ ibidē vle̅ ſeu cōe ſm rōnē tm̄:qꝛ res illa nō inue nit̄ realit̄ in plurib⁹.ſꝫ vt obā ītellectui tm̄. vle̅ 2° mō ibi non diſtiguit̄ ꝯ vle̅ p° mō. Poſſet tn̄ noīe ꝓpo dici vle̅ ſm rē ⁊ ſm rē.ī poª tn̄ nec ſolū noīa ibi īponūt̄ a.s.T. Sꝫ ⁊ dictoꝝ rō aſſignat̄ valde ſubtilis q̄ ſup q̄ttuor ꝓpō nes fūdat̄. ¶ Prīa ē vlītas ⁊ ꝑdicabilitas n̄ ꝯuēiūt rei ſm ſe.nec ſm eē:qđ hn̄t extra aīam.patet illa ex dictis. ¶ Scđa ē res mālis q̄ ſola ꝑ ꝓpriā ſpēꝫ cognoſcit̄ a nob̄ ſm qđ ē ī ītellectu nr̄o obīue repn̄tat̄ abſqꝫ ꝯditiōib⁹ in diuiduātib⁹.pꝫ illa ēt ex dc̄is. ¶ Tertia ē res īmālis etiā de⁹ ipe ſm qđ ē in intellectu nr̄o obīue repn̄tat̄ ꝑ modū reꝝ māliū.ſ.nō repn̄tatis ꝓpetatib⁹ īdiuidualib⁹.pꝫ illa: qꝛ res ille nō cognoſcūt̄ a nob̄ ſꝫ qđ ī ſeipis ſūt.ſꝫ ꝑ mo dū reꝝ māliū.nec per ꝓprias ſpēs ſꝫ ꝑ ſpēs reꝝ māliū. ¶ Quarta ē res oīs vt repn̄tata abſqꝫ ꝯditiōib⁹ indiui dualib⁹.nō magis reſpic̄ vnū q̄ꝫ plura īdiuidua.pꝫ illa: qꝛ vt abſtracta ē.eq̄liter ad vnū ⁊ multa ſe hʒ. Nihil.n. fingi pōt.vn̄ abſtractū vt abſtractū vnū magis reſpiciat q̄ꝫ plura.vel eꝯ. Vn̄ ⁊ notāt Auic̄. appoſuit ī diffinitiōe vlīs illā ꝑticulā ſm qđ ē ī ītellectu. Multa.n. ſūt vlīa.q bus tā ſm eē extra:q̄ꝫ ſm ꝓpā rōnē repugnat ꝑdicari đ plurib⁹.vt de ītelligētijs dicet̄. Nulli āt vlī ſm qđ ē ī in tellectu repn̄tatū abſqꝫ ꝓpā ⁊ particulari exn̄tia ſeu ꝓpā hypoſtatica repugnat ꝑdicari đ plurib⁹. Ex qb⁹ formt̄ ta lis rō. Res q̄lꝫ ex ſola eq̄lit̄ ſe hn̄s ad vnū ⁊ plura īdiui dua ē vlīs ī ꝑdicādo.res q̄lꝫ ⁊ ſola vt repn̄tata ītellectui nr̄o:ē eq̄lit̄ ſe hn̄s ad vnū ⁊ plura īferiora:ergo res q̄lꝫ ⁊ ſola. vt repn̄tata ītellectui nr̄o ē vlīs ī actu.ī ꝑdicādo. Maior pꝫ ex diffinitiōe vlīs aſſignata ab Ariſ. p° ꝑiher. Mīor v̄o q̄ ad ſcđaꝫ ptē pꝫ ex pª ꝓpōne.q̄ ad p̄mā aūt ptē ex reliqs trib⁹. Ex his. ¶ Correlarie elicio ꝙ ad h̄ ꝙ aliqđ ſit vle̅ ī actu ī ꝑdicādo nō exigit̄ actualis relatio na ture obiecte ad ꝑticularia.ſꝫ ſuffic̄ ꝙ res ipa ſit ī ea diſpō ne ſm quā ītellect⁹ ad libitū poſſit illā relationē ſibi v̄e at tribuē.nihil addēdo ꝑter ipaꝫ actualē relationē. Iſtis p̄li batis. Iā patē pōt ꝯclo̅ ītēta ſm oēs tres ſenſus aſſigna tos. Et ꝑ p° qdē ſenſu argui pōt ſic. Id qđ ī ītellectu nō eſt īpoſſiᶜ ꝑdicari de multis:ſed vt Ariſ. v̄bis vtar. aptū natū ē ꝑdicari de multis.ē vle̅ ī ꝑdicādo.ſꝫ res ſꝫ eē ob iectiuū ī ītellectu agētis ē hmōi g° res ſm eē obīuū ī in tellectu agētis.eſt vlīs in ꝑdicādo. Maior pꝫ ex Auic̄. ⁊ Ariſ. Mīor v̄o ꝓbat̄ ſic.res abſtracta a ꝯditiōib⁹ indiui dualib⁹ vt ſic.ē apta nata ꝑdicari de plurib⁹.res ſm eſſe

obiuū ī itellectu agētis.ē abſtracta a ꝯditiōib⁹ īdiuiduali/
bus:gº ꝑmiſſe oēs ex dcīs ſūt māifeſte. Ex his hēs quā
male dixerit Scot⁹ 2º ſen.diſ.3ª.q.pª.ī rñſiōe. Ad pmū
Cōtra ſco. dicēdo ꝙ nā añ actū intellect⁹ poſſibilis nihil hꝫ:niſi ꝙ cō
uenit ſibi extra aīaꝫ.pꝫ.n.iā ꝙ ſm ſniaꝫ Ariſ.ē actu itelli
gibilis abſtracta ab h̄ ⁊ nūc.⁊ ꝯñt vl'is in actu añ actū in
tellect⁹ poſſibilis. Pro 3º ſenſu arguē alr nō eſt opus eo
ꝙ eodēᵒ ꝓcedēdū eēt. ¶ Scd̄s āt ſenſus itelligētib⁹ ter
minos ex rōnib⁹ terminoꝝ clar⁹ ē. Nāꝫ nāqꝫ ſm eē ſubie
ctiuū ī itellectu poſſibili nihil aliō ē qꝫ ſilitudo īmālis ſui
repñtatiua ī illo exñs. Silitudo āt imālis a ſinglarib⁹ ab
ſtracta rē vlr neceſſe ē repñtet eoipo qd̄ abſtracta ē.ſi.n.
rē vlr nō repñtaret.ſꝫ ꝑticularib⁹ ꝯditiōib⁹ īmixtā nām.
A mālib⁹ ꝯditiōib⁹ abſtracta nō eēt vl'is:ergo in repñtā/
do eſt res ipſa ſm qd̄ ē ſubiua in itellectu poſſibili.i.ſpēs
ſeu ſilitudo ipſius nature pro qꝫto repñtat nāꝫ ipam nō
repñtatis ꝯditiōib⁹ indiuidualib⁹. ¶ Et nota ꝙ q: nā ipa
hꝫ duas ſilitudies in aīa.ſ.ſpēm itelligibilē ⁊ cōpoſitū:ſi
ue ſpēm impſſaꝫ:⁊ ſpēm expſſā. Ideo ſm vtrāqꝫ ſpēm
eſt vl'is in repñtādo. Quare āt oportea tduas ſpēs ponē
⁊ qūo. Si deus cōceſſerit nob vitā alibi dicet. Quāuis
aūt ꝯclō 6ª poſſit oīb⁹ modis dictis vificari. Attñ pmus
⁊ tertius ſūt ad ꝓpoſitū lr̄e. Intēdimus.n.h̄ de vl'i in re
pñtādo qd̄ intentionē logicā ſonat.⁊ nō de vl'i in repñtā
do qd̄ nulla intentiōe 2ª logica dr̄ vl'e.ſꝫ etiā eſſe ꝓpo qd̄
ſm rem ſortit lr̄am.ſic gloſare potes. Ipſa.n.nā hꝫ eſſe
in intellectu agēte vel poſſibili tā obiue qꝫ ſubiue abſtra/
ctū ab oīb⁹ indiuidualibus. Et hꝫ rōneꝫ vniformē obiue
in pñtādo. Subiue ī repñtādo ad oīa idiuidua q̄ ſūt ex/
tra.ꝓut eēntialr ē ſilitudo oīum obiue ī eēndo. Subiue
in repñtādo inducēs in cognitionē oīum inqꝫᵐ ſūt hoīes
q: vt ſic aſſimilanē. Et ex hoc ꝙ taleꝫ relationē.ſ.vnifor/
mitatis ⁊ ſilitudis eēntialis vel repñtatiue hꝫ natura ad
oīa idiuidua itellectus adinuenit rōnē ſpēi.i.ſcd̄am intē/
tioneꝫ q̄ ē ſpēs. Et attribuit ipſi naturis vniformit ſe hñti
ad idiuidua. Ex h̄ ꝙ repñtat abſqꝫ oī idiuiduātiū diffor
Qō.7ª. mitate. ¶ Circa dicta eſt qō nō modica. An vl'ia in actu
ſint extra aīaꝫ An fiāt ꝑ opus itellect⁹ quēadmodū dictū
eſt. In hac qōne. Prio declarabit titul⁹. Scd̄o ponet
opio Scoti. Tertio ponet opio ſcti Thome. Quarto
reſpōdebit ad argumēta in oppoſitū. ¶ Quo ad pmū.
Quia hec qſtio diuerſimode intellecta diuerſis modis
A phis determinata eſt impñtiaꝝ ꝑipathetică ſniaꝫ ſup/
ponēdo.ſ.ꝙ vl'ia nō ſubſiſtāt extra ſingularia declarāda
eſt.qūo intelligat. In noīe vl'is.tria itelligim⁹. Primo
vl'itatē q̄ eſt relatio rōnis. Scd̄o rē que denoīat vl'is ab
illa vl'itate. Tertio aptitudinē ad eſſendū in multis q̄ eſt
gd mediū inter illa duo.⁊ eſt fundamentū ꝓximuꝫ q̄re
res ſuſcipiat illā relatiuā denominationē. Ideo.n.rei in/
tellectus attribuit relationē vl'itatis. Q: res illa apta na/
ta eſt eſſe in plurib⁹. Nō vertitur in dubiū. An illa rela/
tio que vocat vl'e formalr ſit extra aīam.eā eniꝫ oēs ab
intellectu fieri dicūt. Nec querit. An illa res que deno/
minat vniuerſalis.que vocat vniuerſale obiue in poª ſit
extra aīam. Cōis.n.ſnia eſt ꝙ qñqꝫ res illa ē extra aīaꝫ.
qñqꝫ nō. Si.n.res illa eſt res realis:puta hō:bos:⁊ hu
iuſmodi ponit extra aīam. Si autē res illa ſit ens rōnis.
nō ponit extra. vt ſubiectū:predicatū:ꝓpoſitio:ſyllogiſ
mus ⁊ ſilia. ¶ Sꝫ dubitatio eſt. An aptitudo ad eſſen/
dum in multis ſit extra aīam. Ita ꝙ abſqꝫ omni opere
intellectus inueniat res apta nata eſſe in multis que vo/
catur vl'e in actu obiectiue. An ſoluꝫ extra aīam ſit res.
Aptitudo aūt ad eſſendū in multis. Inſit rei ꝑ opus in/
tellectus. Et q: aptitudo illa cōplet rōnē vl'is in actu ob/
iectiue ſumendo vniuerſale.lꝫ nō formalit. Ideo q̄rere
an extra aīam inueniat totuꝫ hoc.ſ.res apta nata eſſe in
plurib⁹. Eſt q̄rere: An ſit extra aīam vniuerſale in actu
obiectiue. Et debes ſcire. ¶ Ad euidentiā terminoꝝ ꝙ
ſicut albū accipit dupliciter.ſ.formalit ⁊ ſubiectiue. Ita
vniuerſale accipit duplicit.ſ.formalit ⁊ obiectiue. Sub
iectiue.n.accipi non pōt. eo ꝙ vniuerſalitas in nullo eſt
ſubiectiue cū ſit ens rōnis vl'e formaliter.eſt ipſa vl'itas
que relatio rōnis eſt vl'e obiectiue.ſubdiuidit in vniuer
ſale obiectiue in actu.⁊ in vl'e obiectiue in poª. Uniuer/
ſale obiectiue in actu eſt totū hoc.ſ.res vna apta nata eē
in plurib⁹. Uniuerſale obiectiue in poª eſt res ipſa vna
formalit.nō adiūgēdo ſibi aptitudinē ad eſſendū in plu/
ribus. Ex his pꝫ in quo ſtat difficultas.⁊ pꝫ gd noīs ter
minoꝝ in titulo qōnis poſitoꝝ. Intēdimus.n.nō de vni
uerſali formalit nec de vniuerſali obiectiue in potētia.q:
in his ꝯuenim⁹.ſꝫ de vl'i obiectiue in actu.ꝓpea cū loq̄/
mur de vl'i in actu abſqꝫ additiōe obiectiue itelligi volu
mus ne in equoco laborem⁹. Hec de pmo. ¶ Quo ad
ſcd̄m. Scot⁹ ſup 7ᵐ metaᶜ.q.16.ſeq̄ndo fūdamēta ſua Opi.ſcoti.
ꝙ.ſ.nāꝫ extra aīaꝫ ſeq̄nt vnitas foīal' ⁊ cōitas. Opinat
rē vnā aptā natā eē ī plurib⁹ dari extra aīaꝫ. At ꝑ h̄ dicit
vl'e ī actu eē ī reꝝ nā abſqꝫ oī ope itellect⁹. Adducē ꝙ ad
hoc multas rōnes.q̄s ī meᵐ afferre eēt limites itētiōis
nr̄e excedē.ꝓpea eas afferā:ex q̄rū ſolutiōe reliq̄rū de/
bilitas inoteſcet. ¶ Arguit pº ꝑ locū a diffinitiōe ad diffi
tū ſic. Circūſcripto q̄cūqꝫ actu itellect⁹ res ē apta nata eē
in plurib⁹:gº dat vl'e in actu extra aīam tꝫ ꝯñtia:q: vl'e
obiectiue ī actu vt diſtinguit ꝯ ſingulare ⁊ pdicabile dif
finit pº ꝑiher. Vl'e ē qd̄ aptū natū ē eē ī plurib⁹. Añs ꝓ
bat:q: ſi nō:gº aptitudo ad eēndū ī plurib⁹ repugnat ſi/
bi.nec ꝯferri ſibi poſſet ſaltē ab itellectu q: tūc pari rōne
poſſet dare ſorti talē aptitudinē. ¶ P̄ vl'e ī actu ē ꝓpriū
obiectū itellect⁹ igr̄ pcedit actū itellect⁹:tꝫ ꝯñtia.ex 2º de
aīa.tex.ꝯñ.vbi dr̄ ꝙ obiectū ē pus actu. ¶ P̄ obiectuꝫ
ſcie realis ē ens extra aīaꝫ.vl'e ī actu ē obiectū ſcie realis
igr̄ vl'e ī actu ē ens extra aīaꝫ. ¶ P̄ relatio mēſure ē real'
.5.metaᶜ.tex.ꝯñ.ſꝫ illa fūdat ī aliq̄ vl'i:pbat.q: oꝫ eē
aliqd̄ vnū mēſurā aliaꝝ ſpēꝝ.ſꝫ nō vnū nūero ſm Ariſ.
gº vl'e. ¶ P̄ opatio ſeu paº real'.pº ⁊ adeq̄te ineſt vl'i.
vt itelligē hoī.ex pº poſterioꝝ.igr̄ dat vl'e extra aīam.
¶ P̄ ꝯtrietas ē oppoſitio real'.⁊ ei⁹ extrema ſūt vl'ia.nō
ſingularia.gº danē vl'ia extra aīaꝫ. ¶ P̄ ſi vl'e ſit ab itel/
lectu qūo res pdicat de re.⁊ qūo vl'e ē vbiqꝫ ⁊ ſp īcor/
ruptibile ⁊ eternū.⁊ qūo mā ⁊ forma ptinēt ad qditatē
vl'is phyſici. Et qūo vl'iū tm̄ eſt diffinitio. Et qūo gn̄a ⁊
ſpēs.⁊ vlr pdicamēta ſūt entia extra aīam. ¶ P̄ ſi nihil
eēt ī re niſi ſingulare nulla eſſet vnitas real'.niſi mālis q̄ ē
ꝓpa ſingulari.ꝯñs ē falſū.gº ⁊ ē. Hec de 2º. ¶ Quo ad
3ᵐ. Scito nos ſequētes.s.T.ac ꝑ h̄ cōeꝫ ꝑipatheticoꝝ
doctrinā oppoſitā ī hac re ꝓferre ſniaꝫ. Dicim⁹ nāqꝫ ꝙ
illoꝝ triū q̄ ī vl'is noīe itelligūt:vnū tm̄ qñqꝫ ē extra aī
mā.ſ.res ipa vna foīalr reliq̄s duob⁹ opus itellect⁹ ꝯñti
bus. Qd̄ ⁊ pbat ſili mō. Arguēdo q̄ ſupra argutū ē.gc
gd ſeq̄ nāꝫ rōne ſui.ſimplr pdicat de idiuiduo illiº nāe
Sꝫ aptitudo ad eēndū ī plurib⁹ ꝑ te ſeq̄ nāꝫ.puta hūa/
nitatē rōne ſui.gº aptitudo ad eēndū ī plurib⁹ pdicat ſim
plr de idiuiduo hūane nāe.igr̄ iſta erit vā.ſor.ē apt⁹ na/
tus eē ī plurib⁹ qd̄ ē īpoſſiᶜ. Maior manifeſta fuit ſupra
ex eo ꝙ oīa q̄ comitāt nāꝫ rōne ſui.nō ſepant ab ea poſi
ta ī idiuiduo.⁊ ꝯñt pdicāt de eo:q: eē inſūdat dici de.
¶ Preterea oīs aptitudo fluēs ab aliq̄ nā inuenit ī q̄lꝫ
ſingulari nā īferiori ad illā ſꝫ aptitudo iſta.ſ.ad eēndū in
pluribus.fluit ab aliq̄ nā.puta ab hūanitate.gº aptitudo
ad eēndū ī plurib⁹ īuenit ī q̄lꝫ nā hūana.ꝓceſſus bon⁹.
⁊ ꝯclō falſa.gº alta pmiſſaꝝ:nō maior q̄ ex tmīs pꝫ.gº
minor.q̄ ē ꝯclō aduerſarioꝝ.falſitas ꝯclōnis pbat ſic.illa
aptitudo attribuēda nō ē cuilꝫ hūanitati q̄ ī q̄lꝫ hūanitate
īpoſſibilis ē reduci ad actū.pꝫ iſta:q: alit ocioſe data eēt
tal' aptiº. Aptiº.n.ē ꝓꝑ actū.ſꝫ aptiº ad eēndū ī plurib⁹ ē
hmōi.ſ.ꝙ ī q̄lꝫ hūanitate poſita īpoſſibilis eſt reduci ad
actū:q: īpoſſiᶜ eſt vt hūanitas ſortis actu ſit ī ſorte ⁊ pla.
Aut migret de ſorte ī platonē.gº aptiº ad eēndū in pluri
bus nō ē attribuēda.cuilꝫ ſingulari hūanitati. Dicamus
igr̄ rē vnā eē extra aīaꝫ.aptitudinē āt ad eēndū ī plurib⁹
ꝯuenire rei ſm eē qd̄ hꝫ ī itellectu:q: ꝯuenit ei ſub ſoli/
litudis ꝯditiōe poſite. Solitarie.n.accepta nā.apta nata
eſt ī multis ſaltē ſm rōnē eē. Solitudo āt cū īportet ſepa
tionē naturis a ꝓpetatib⁹ idiuidualib⁹ ñ ꝯuēit rei niſi itelle
ctu agēte vel poſſibili obe. ¶ Et aduertas ad maiorē nr̄e

poſitōis euidētiā ꝙ h̄ accidit ſilis d̄fect⁹ Scoto illi q̄ poſi
tus ē ſupra. Cū .n. apti⁹ ad eēndū i plurib⁹ ſit idē ꝙ nō re
pugnātia ad eēndū i plurib⁹. Arguit ſic. Nāe puta hūa-
nitati inq̄ꝫtū humanitas nō repugnat eē in plurib⁹. ergo
humanitati inq̄ꝫtū humanitas ꝯuenit aptitudo ſeu nō re
pugnātia ad eēnduꝫ in plurib⁹. ⁊ ꝯñter hūanitas ē vl'is.
abſqꝫ ope intell's. Appet āt māifeſte deciꝰ in hoc ꝓceſſu
cū ex negatiua infert̄ affirmatiua de p̄dicato infinito re-
duplicatione addita. Prima .n. ꝓpō que eſt negatiua ve
ritatē hꝫ. Sc̄da v̄o ꝙ affirmatiua ē: eſt impoſſibilis qđ
pꝫ ex eo: ꝙ humanitas inq̄ꝫtū humanitas abſtrahit a re-
pugnātia ad eēndū i plurib⁹. ⁊ a nō repugnātia ad eſſen
dum in plurib⁹. Sicut abſtrahit ab albo. ⁊ non albo. Si
enī hūanitas vēdicaret ſibi inq̄ꝫtū hūanitas nō repugnā-
tiā ad eēndū i plurib⁹ nullo pacto hūanitati poſſꝫ ꝯuēire
repugnātia ad eēndū i plurib⁹. ⁊ ſic nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs
poſſet repugnare hūanitati eē i plurib⁹ qđ ē māifeſte fal
ſum. Hūanitati enī ſortis rōne adiuncte eccheitatis repu
gnat eē in plurib⁹. ꝯña tꝫ q: oppōitū ei⁹ qđ ꝯuenit alicui
ſꝫ ꝙ ip̄m nullo mō pōt īueīri in illo. vt hēs ex p̄mo po-
ſterioꝝ. Q̄uis igit̄ nāe rōe ſui nō repugnet eē in pluribus
nō tñ vēdicat ſibi rōe ſui nō repugnātiā ad eēndū in plu-
rib⁹: et cū eā nō vēdicet ſibi ſꝫm eē qđ hꝫ in ſingularibus
relinqt̄ ꝙ vēdicabit eā ſibi ſꝫ eē qđ ī intellectu ſortitur. ⁊
q: ad h⁹ ꝙ aliqd ſit vl'e in actu exigit̄ ꝙ vēdicet ſibi non
repugnātiā ad eēndū in plurib⁹ cū in diffōne eius ponat̄.
Qđ .n. ponit̄ in diffōne ꝑ ſe cōpetit diffinito. iō res rōne
ſui nō pōt eē vl'is ī actu ſꝫ q̄ꝫ p̄mū ē obō intellectui agēti vl'
poſſibili ſit vl'is in actu q̄ vl'is citat ī potētia. Quō āt fiet
hmōi reductio potētie ad actū. Iā dcm̄ ē. ſ. ꝙ ab intellcū
agēte fit ꝑ ꝓductōeꝫ ſp̄ci intelligibilis: Ab intellcū v̄o poſ
ſibili ꝑ formatiōem ꝯcept⁹. qđ ſi aliqs finxerit vl'e ī actu
conſtitui ꝑ negatiōem repugnātie ad eēndū in plurib⁹ ⁊
nō exigere affirmatiōeꝫ nō repugnātie. Aduertat ſe erra
re ꝑꝑ tria. Primo ꝑꝑ hec: ꝙ in diffōne vl'is affirmatiue
cadit ip̄a aptitudo ſeu nō repugnātia ad eēnduꝫ in pluri-
bus. 2°. q: ſi ad vl'e ſufficit negatio repugnātie ad eēndū
in plurib⁹. Ad ſingulare quoqꝫ ſufficiet negatio repugnā
tie ad eēndū in vno ſolo. Sicut enī vl'e ſe hꝫ ad multa ita
ſingulare ad vnū tm̄. ⁊ ſi ſic ē: tūc humanitas inq̄ꝫtū hu-
manitas erit vl'is ⁊ ſingularis. de ea enim vt ſit negatur
vtraqꝫ repugnātia. 3°. q: cū vl'e in actu diſtinguitur ꝯtra
ſingulare ſicut ſingulare repugnat eē in plurib⁹. ita vl'i in
vno tm̄. humanitati āt de q̄ negat̄ repugnātia ad eēndū
in plurib⁹ nō repugnat eē i vno tm̄. ergo negatio talis re
pugnantie nō ſufficit ad conſtituendū vl'e in actu. ⁊ pōt
hec rō formari ꝯ p̄ncipale ſic. Vl'e ī actu repugnat eē in
vno tm̄. hūanitati inq̄ꝫtū humanitas nō repugnat eſſe in
vno tm̄. Aliter nō poſſet ſaluari in vnico tm̄ indiuiduo.
ergo humanitas vt ſit nō eſt vl'is in actu. Silr̄ dicas de
q̄cūqꝫ alia natura. hec de tertio. ¶ Quo ad 4ᵐ rñdēdū
ē argumētis in oppoſitū. Et p̄mi quidē negatur añs. Ad
cuius ꝓbatiōem dicit̄ negādo ꝯñam. Nō enī valet res
circūſcripto actu intellectus. nō ē genus. ergo ſibi repu-
gnat eē genus. Stat enī ꝙ abſtrahat ab vtroqꝫ. ſic auteꝫ
ē in ꝓpoſito. Nā enim ip̄a circūſcripto actu intellect⁹ ab
ſtrahit ab aptitudīe ad eēndum in plurib⁹. ⁊ a repugnā-
tia ad eſſendū in plurib⁹: vt ex dictis pꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dupl'r
rñdetur ⁊ vtroqꝫ modo bene. p̄mo negat̄ ꝯña. Si ſmo
ſit de intellectu agēte. q: potētia actiua nō preſuppōit ob-
iectū ſuū. Sed facit illud. ſi aūt ſermo ſit de ītellectu poſ
ſibili cōceſſa ꝯña p̄ria nō ſeqt̄. ergo vl'e ī actu ē extra aīaꝫ
quia fit ꝑ actū intellectus agentis. 2° dr̄ ꝙ cū vl'e in actu
nominet duo. ſ. rem ⁊ aptitudinē ⁊c̄. Res ipſa ē obiectū
Aptitudo āt ē modus obiecti. ſeu conditio ſuper q̄ res
non eſt obā. Sufficit āt ꝙ res ipſa q̄ ē obm̄ p̄cedat actuꝫ
intellectus: ⁊ non oꝫ ꝙ modus ei⁹ precedat. Obiectū enī
ſm̄ Ariſto. ē prius actu nō modus obiecti. Unde ad for-
mā argumēti. Negat̄ ꝯña. quia ⁊ſi poſterioritati añtis
non obſtet aptitudinē eē medium obiecti. obſtat tamen
illationi ꝯñtis ex eo. prioritas enim mōi nō pōt inferri ex
poſterioritate obiecti: Per h̄ idē rñdet̄. Ad 3ᵐ. ꝙ. ſ. res
obiecta ſcie reali eſt extra aīam: non modus rei obiecte.
vl'e aūt in actu noīat vtrūqꝫ. ſ. rem ⁊ modū. Et iō vl'e i
actu nō ſeqtur eē extra aīam ex eo ꝙ res de qua eſt ſcia
eſt extra. ¶ Ad formā argumēti dr̄ ꝙ vera exiſtēte ma-
iore cōmittitur fallacia figure dictionis. mutatur enī res
obiecta in modum rei ſeu in rem tm̄ modo. Sed ꝯtra
iſtas reſponſiones. Inſtat Scotus ibi. Et primo contra
p̄mam ſic. Quicquid ē per intellectum agentē eſt prima
intentio. ergo nullū vniuerſale eſt in genere ſ̄hic ⁊ ꝯñter
nulla eſt predicatio in quid ſuperiorum de inferioribus. 2°
¶ Preterea vl'e p̄cedit ſenſum. vt alias ꝓbatum eſt. g° 3°
p̄cedit intellectum agentē. ¶ Preterea intellect⁹ agens
⁊ poſſibilis ſūt vna potētia alias qlibet hō haberet duos
intellectus. ſed vnius potentie eſt vnū obiectum. quare 4°
ſi p̄cedit actum vnius p̄cedit actū alterius. ¶ Preterea
ſcđm hoc non eēt gñatio vniuoca ſine actione intellectus
agentis. Dicetur forte ꝙ non hēat aliquā vnitatē realeꝫ
generans ⁊ genitū. ſꝫ ſilitudineꝫ. cōtra q: primū fūda-
mentū ſimilitudinis ē vnū. 5° meth. Sed generās neqꝫ
gēitū. ergo aliqd cōmune vtriqꝫ. ¶ Contra ſcđaꝫ v̄o re
ſpōſionē arguit̄: q: nullo ītellcū ꝯſiderāte non erit vl'e in
actu. ⁊ ita ſcia hītualis nō eēt obiecti vl'is ī actu. ¶ Pre
terea obm̄ inq̄ꝫtū ē p̄us actu nō intell'r ſub h⁹ mō. ergo
vel ſub nullo vel ſub oppōito mō: Sed nō ſub nullo g°
¶ Preterea aut ille modus ē fact⁹ ab intellectu aut nō:
Si nō hētur intentū ſi ſic g° nō ē neceſſari⁹ in obō q: p̄us
obm̄ ē intellectū ſine illo mō cāto ꝑ intellectionē obiecti.
¶ Ad has inſtātias rñdet̄ p̄ſuppōnēdo ſepe iā dictum
ꝙ vl'e duo dicit rē ⁊ aptitudinē ſeu vl'itatē. vl'e ꝓ re po-
nitur in predicādo eſt p̄dicabile ſcibile obm̄ intell's. diffi-
nibilie ⁊ hmōi vl'e autē ꝓ aptitudine ē modus ſeu cōdi-
tio rei p̄dicamētal' p̄dicabilis ſcibilis diffinibilis ⁊c̄. neqꝫ
intell's agēs aut poſſibilis facit rē ſed modū tm̄. A p̄maꝫ
ergo ꝯcedit̄ ꝙ vl'e ꝓ eo ꝙ fit ab intellectu agēte nō ē in-
p̄dicamēto ſub̄e. vlterior aūt ꝯña nullā hꝫ apparentiaꝫ.
¶ Ad ſcđam negat̄ añs viſus eniꝫ ⁊ ſi ſit coloris vl'r vt
hēs a ſan. tho. p̄ria 2ᵉ. q. 29. ar. 6°. nō tñ ē coloris vl'is.
¶ Ad 3ᵐ ſilr̄ negatur añs. neceſſariū enim ē vt dicit̄ 3°
de aīa tex. ꝯmēti. 17. in aīa noſtra eē duos intellectus. ſ.
agentem ⁊ poſſibilē qui nō poſſunt eē eadē potentia. cū
potētia actiua ⁊ potētia paſſiua nō ſunt eadē apud Ariſto.
¶ Ad 4ᵐ negat̄ ꝯª ⁊ dicit̄ ꝙ rñſio illa data ē optīa ſane
intellecta ad improbatiōem ei⁹ dr̄ ꝙ ſilitudo fundat̄ ſu-
pra res ipſas. puta duas albedines vel humanitates tā-
quā fundamentū. ⁊ ꝙ vnitas nō eſt fundamentū ſimili-
tudinalis. ſ. ꝯditio fūdamēti fundat̄ .n. ſilitudo ꝓpe dcā
ſupra duas res habētes illā ꝯditiōem. ſ. mutuā negatio-
nē diſtinctiōis formalis puta duas albedines ⁊ h⁹ mō i-
telligēdus ē Ari. 5° meth. ⁊ dato ꝙ vnitas eēt fūdamē-
tū. adhuc nō ſeqret̄ dari aliqd cōe vnū vtriqꝫ. dicā eniꝫ
ꝙ ſilitudo nō fūdat̄ ſupra vnū qđ ē generās neqꝫ ſupra
vnū qđ ē genitū. ſꝫ ſupra vnū qđ ſunt generās ⁊ genitū
Iā āt declaratū ē ſupra comitti fallaciā ꝯñtis ſi ſic ꝓce-
datur generās ⁊ genitū ſūt formalr̄. g° hīt aliqd vnum
cōe vtriqꝫ. ¶ Ad p̄mū eoꝝ q̄ ꝯ ſcđam rñſionē adducū
tur dr̄ ꝙ p̄ciſe loquēdo d̄ intellcū poſſibili ſeqt̄ vl'e quē
admodū ſcia ita ꝙ ſcia in actu ē vl'is ī actu ſcia ī poᵃ ē vl'is
in potentia ⁊ ſcia in habitu ē vl'is in hītu qđ nūc accidit
qñ cū volum⁹ ip̄m in actu facim⁹ egrediēdo āt ad intelle
ctū agētē: dr̄ ꝙ nullo intellectu ꝯſiderāte dū mō ꝓducta
ſit ſp̄es ītelligibilis dat̄ vl'e in actu: eo ꝙ p̄ho dormiente
roſa cui⁹ ſp̄es ītelligibilis ī illi⁹ intell'u ꝯſeruat̄: denoīat̄
repn̄tata abſqꝫ h̄ ⁊ nūc actu intelligibilis ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ di
cit̄ ꝙ obꝫ vt p̄us actu nullū ſibi vēdicat modū abſtrahit
.n. ab oī eē ⁊ mō q̄ditas. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ mōus ille ſit
ab ītellcū agēte ⁊ cū īfert̄ g° nō ē neceſſariū. negat̄ ꝯña q:
potētia actiā nō p̄ſuppōit ꝯditōeꝫ ſui obi. ſꝫ facit dr̄ 2° ꝙ
dato ꝙ nō fieret ab intellcū agēte. fit ab ītellcū poſſibili ⁊
ſilr̄ negat̄ illa ꝯ ad ꝓbatiōeꝫ dr̄ ꝙ falſū aſſūit. ſ. ꝙ pri⁹ in
tell's intelligit rē: deinde fac̄ ei⁹ modū ſil'. n. vtrūqꝫ fit in-
tell's. n. formādo ꝯceptū rē abſqꝫ h̄ ⁊ nūc apđ ſe fac̄: nꝫ
pōt imagiari ꝙ p̄us faciat rē deinde abſqꝫ h̄ nūc ſic ſor-
ſil' generat hoīem hunc ⁊ nō prius hoīem deinde hunc
¶ Ad 4ᵐ negat̄ ꝙ relatio menſure fundet̄ ī aliquo vl'i

fundat.n.neq; i vli neq; i ſinglari. vt ſic: ſ; i nã vna for/
maliter que in ſingulari repitur ⁊ ſic nõ ẽ vnũ nũero. vt
ſit mẽſura alter ſ; vnũ formale. ¶ Ad 5ᵐ dĩ: q nihil aliõ
ↄcludit niſi q vlẽ ꝓ re ẽ extra aĩa: ſic.n.accepto vli inẽ
pmo paſſio ſeu realis opatio.hõ.n.ẽ cui ↄuenit ridere nõ
hõ vlis alioqn riſibile nõ ineniret i hoĩe nõ vli puta ſor
te. ¶ Ad 6ᵐ dĩ.ſilr q extrẽa ↄrietatis ſũt res ipẽ nõ res
pticulares vt ſic neq; vlẽs alr res nõ vlẽs.ſ.hec albedo
⁊ hec nigredo nõ eẽnt ↄrie. ¶ Ad 7ᵐ dĩ: q ſtãte iſta duo
ſit vlẽ pdicaꝭ ð reb⁹ ⁊ vlẽ fit ab itellcũ eo q vlẽ ꝓ re eſt
id qõ pdicaꝭ ⁊ q ad h⁹ nõ fit ab itellectu vlẽ ꝓ ãt aptitu
dine ẽ ↄditio rei q pdicaꝭ ⁊ talis fit ab itellcũ pdicatio .n.
nõ debeꝭ reb⁹ nõ habẽtib⁹ ↄditiõe; aliq̃ intẽtionale. vñ
⁊ Ariſt.7.metaph.ter.ↄmẽ.46.ait q ſba nõ dĩ de ſbo:
q: loqbaꝭ de ea ꝭm ſuã nã;. In pdicamentis võ vbi de
ſba induta accidẽtia itẽtiõalia loqbaꝭ dixit ſba; dici ð ſbo.
¶ Ad id võ q ibi additꝭ dĩ: q oĩa illa vificaꝭ de vli ꝓ re
ſ; exponẽda ẽ affirmatiua ꝓpõ negatiue vt ſit ſenſus vlia
ſũt vbiq; ⁊c.i.nãe ipẽ denoiãte vlẽs nõ determĩat ſibi lo
cũ neq; tps.ſilr dĩ ad id qõ ſubiũgiꝭ q forma ⁊ mã ptĩ/
nent ad qditatẽ vlis.i.rei phyce que denoiaꝭ vlis. Silr
vlĩ; tñ ẽ diffinitio.i.rex q̃ denoiate ſũt vlẽs ſilr res de
noiate gnã ſpẽs et dĩe ſunt extra aĩam cõditões ãt earu;
ſũt p op⁹ intellẽs. ¶ Ad 8ᵐ dĩ: q p ly ſingulare duo itelli/
gere poſſumus qñq; itelligiꝭ ipa ſingularitas qñq; to
tũ.ſ.res ſingularis.pmo mõ accipiẽdo ſinglare ↄcediꝭ.
ↄña.ſed accñs non ẽ vex.2ᵒ mõ añs pipateticum eſt.ſed
ↄña nihil val;.ſupra.n.iã diximus in ſingli multas vnita/
tes exiſtere ⁊ nõ tñ vlẽ. ¶ Seqꝭ textus.

¶ Et q̃uis hec nã intellecta hẽat rõe; vlis ꝭ;
q ↄpaꝭ ad res q̃ ſũt extra aĩa;: q: ẽ una ſilitu/
do oĩum: tñ ꝭm q h; eẽ in h itellectu uel i illo
ẽ ſpẽs q̃dã itellecta pticularis: ⁊ iõ p; defect⁹
ↄmẽtatoris i tertio ð aĩa q uoluit ex uľitate for
me itellecte unitate; itellẽs ↄcludere: q: non ẽ
uľitas illi⁹ forme ꝭm hoc eẽ q h; i itellectu: ſ;
ꝭ; q ad res referꝭ ut ſimilitudo rex: ſicut ẽt ſi
eẽt una ſtatua repñtãs multos hoĩes ↄſtat q
illa imago uel ſpẽs ſtatue hẽret eẽ ſingulare ⁊
ꝓpriũ ꝭm q eẽt i hac mã ſ; hẽret rõe; cõmu/
nitatis ꝭm q eẽt cõe repñtatiuũ pluriu;.

¶ In hac 2ᵃ pte capli h⁹ Auerois errorẽ remouẽ itẽdit
q ẽ i 3ᵒ ð aĩa 5ᵒ. 5ᵒ ex vlitate forme itellecte voluit dcla/
rare vnitatẽ itellẽs h⁹ mõ q ẽ vlẽ ſuã vlitatẽ retinẽs ẽ in/
diſtinctũ nũero: for² itellecta idẽ nã ꝭm eẽ in itellcũ ſbĩne
ẽ vlis ſuã vlitatẽ retinẽs g⁹ ẽ indiſtĩcta nũero.igiꝭ ſubie/
tũ ei⁹ qõ ẽ itellẽs poſſibilis nõ ẽ diſtĩct⁹ nũero ⁊ ſic vn⁹ in
tellect⁹ i oĩb⁹ hoĩb⁹ ↄcludiꝭ.maio: vĩ ⁊ ex ſe nota quia
vlitati oppõerẽꝭ diſtĩctio mãlis.mio: võ ex eo p; q ſpe
cies itelligibil' repñtat vlẽ.h rõ ⁊ſi altı⁹ pñᵐ exiget ꝓ ſui
diſſolutiõe ⁊ ꝓ ſui ꝓbatiõe attamẽ q̃dã ptis itẽtiõis eſt
ex dictis ſic deſtruiꝭ.vlẽ ẽ aliqõ duplex.ſ.i eẽndo ⁊ i re
pñtãdo vlẽ in eẽndo eẽt ſi dareꝭ nã hoĩs ſepata: vt idea
platonis ⁊ de tali vlĩ va ẽ maio: ſ; falſa mio:. Uera qdẽ
maio: q: tale vlẽ cũ ꝭ; eẽ vlitatẽ ſortiꝭ ꝭm eẽ quoq; re/
pugnabit diſtĩctio vlis vnũ itelligibile ẽ imagiari plures
hoĩes vlẽs falſa ãt ẽ mino: q: ſpẽs itelligibilis nõ ẽ vlis i
eẽndo cũ ſit i ſingulari ſbõ.ſ.intellcũ poſſibile q idiuiduũ
qõdã ẽ l; i mãle. vlẽ võ i repñtãdo vt dcm̃ fuit ẽ qõ re;
vlẽ; repñtat: ⁊ de tali vlĩ falſa eſt maio:.l; mio: ſit vera
⁊ maio:is qdẽ falſitas ex eo cognoſci põt q tale vlẽ vlĩ/
tatẽ nõ h; ꝭ; ſuũ eẽ quo reſpicit ſb;: vñ vnitas vl' plurali
tas numeralis i accñtibus dĩꝭ ſ; h; vlitatẽ ꝭm repñtatio
nẽ q̃ reſpicit ob;. vñ nõ repñtat oba diſtĩcta nũero ſ; vnũ
⁊ idẽ ob; oĩo repñtat oẽs ſpẽs cuiuſdã rei puta ſpẽs hu
mãitatis i te ⁊ i me ſic eadẽ ſorte facies a plurib⁹ p plu
res ſpẽs idẽ oĩo repreſẽtãtes vľ mio:is aũt ſic intellecte
vitas ex ſupradictis liquet ſpẽs oĩu; itelligibilis repñtãt

nãm nõ repñtãdo ↄditiões pticulares ei⁹ vt dcm̃ ẽ: hec
ẽ ſnĩa littere i hac pte. ¶ Seqꝭ textus.

¶ Et q: nãe hũane ꝭm ſuã abſolutã cõſidera
tiõem cõuenit q pdiceꝭ de ſor.⁊ rõ ſpẽi nõ cõ
uenit ſibi ꝭm ſuã abſolutã.ſ.hũane nãe conſi/
deratõ; .ſ; ẽ ð accidẽtib⁹ q̃ ↄſequũꝭ eã ꝭ; qõ
dã eẽ qõ h; i itellectu.iõ nomẽ ſpeciei nõ p di
ceꝭ de ſor.ut dicaꝭ ſor.ẽ ſpẽs qõ de necẽitate ac
cideret ſi rõ ſpẽi ↄueniret hoĩ ꝭ; eſſe qõ h; in
ſor.uel ꝭm ſuã abſolutã ↄſideratõe;.ſ.in q̃tũ
eſt homo quicqd.n.conuenit hoĩ in q̃tu; eſt
homo prediceꝭur de ſorte.

¶ In hac pte 3ᵃ capli h⁹ talẽ obiectõe; ex ſupradictis ex
cludere itẽdit q: q pdicaꝭ de pdicato pdicaꝭ ⁊ ð ſbõ.ſ;
ſpẽs pdicaꝭ de hoĩe q ẽ pdicatũ reſpcũ ſortis.g⁹ ſpẽs p/
dicaꝭ de ſorte q ẽ pdicatũ reſpcũ ſortis.g⁹ ſpẽs pdicaꝭ ð
ſorte ⁊ ſic ſortes erit ſpẽs.ↄ⁹ ẽ falſa.maio: võ ex añdictis
hĩ.h⁹ obonis peccatũ vñ oꝛiaꝭ ex ſuppõita diſtĩctiõe eo
rũ q̃ ↄueniũt nãe: mãifeſtat ſil' ex h iſinuãs q̃ ↄueniens
tradita fuerit doctria cũ ex ea difficultates accidẽtes diſ/
ſoluũꝭ.Cũ.n.dcm̃ ſit q triplicia ſũt q̃ de nã pdicaꝭ q̃da;
.ſ.abſolute: ⁊ q̃dã ꝭ; eẽ i itellcũ: ⁊ q̃dã ꝭ; eẽ i ſinglari ea
q ↄueniũt nãe ꝭ; eẽ i itellcũ nõ ↄueniũt ei abſolute neq;
ꝭ; eẽ i ſinglari. Cũ oppõita ſint ⁊ iõ i pdcõ ꝓceſſu erro:
accidit q: denoĩatio ſpecifica hoĩ ꝭ; eẽ i itelcũ ↄueit ⁊ cõ
cludiꝭ de hoĩe ꝭ; eẽ i ſinglari dũ iferꝭ.g⁹ ſortes ẽ ſpẽs.
vt ãt ad formã argumẽti dici poſſit innit talẽ diſtĩctiõem
pdicari ð pdicato ↄtingit duplr. vno mõ vt pdicato.i.ꝭ;
id ꝭ; qõ illõ pdicaꝭ ð altero ſic aĩal pdicaꝭ de pdicato ſo:
tis.ſ.hoĩe ꝭ; id ꝭm qõ hõ pdicaꝭ de ſorte ſcõ; idẽ.n.hõ
recipit pdicatiõem aĩalis ⁊ pdicaꝭ de ſor.ꝭm ſuam nãm
⁊ hoc mõ maio: ẽ va mino: aũt falſa.alio mõ ↄtingit p/
dicari de predicato nõ vt predicato.i.nõ ꝭm illã rõem q̃
illud pdicatũ de ſuo ſbõ pdicatur ſicut i ꝓpoſito ſpẽs nõ
pdicaꝭ de hoĩe in q̃tũ homo ẽ pdicatũ ſortis.i.nõ predi
catur de hoĩe ꝭm illud eẽ quo hõ pdicaꝭ de ſorte: eo q
hõ pdicaꝭ de ſorte ꝭ; ſuũ eẽ qditatiuũ abſolute .ſpecies
ãt predicatur de hoĩe non ꝭm eius eẽ qditatiuum.ſ; ꝭm
eſſe q in intellectu h; ⁊ hoc modo maio: eſt falſa.mio:
ãt vera ſemper ergo altera premiſſarum eſt falſa ⁊ hoc
ẽ q in littera dicitur q ratio ſpẽs non conuenit homini ꝭ;
ſuam abſolutam conſideratiõẽ ꝭm quã conuenit ſibi p/
dicari de ſorte q: ſic oporteret ẽt ↄuenire ſorti vt ſupra di
ctum fuit: ſed ↄuenit ei ꝭm eẽ in intellectu q eſſe pdicaꝭ
de ſorte. ¶ Sequitur textus.

¶ Et tñ pdicari ↄuenit gnĩ p ſe cũ i ei⁹ diffõe
ponaꝭ. pdicatio ẽ.n.q̃dã qõ cõpleꝭ p actio/
nem itellcũs cõponentis ⁊ diuidentis hñs tñ
fũdamentũ i re: ipſã uinitate; eox quox unũ
de altero dicꝭ unde rõ predicabilitatis poteſt
claudi i rõe h⁹ itentõis q̃ ẽ genus q̃ ſimiliter
p actionem itellectus compleꝭ .nihilominus
id cui⁹ itellect⁹ itentionẽ predicabilitatis at/
tribuit.componẽs id cũ altero non ẽ ipſa iten
tio gñis: ſ; poti⁹ id cui itellect⁹ itentionẽ gñiſ
attribuit: ſic qõ ſignificaꝭ h noĩe aĩal ſic g⁹ p;
q̃liter eẽntia uel nã ſe h; ad rõnem ſpẽi. q: ra/
tio ſpeciei non de illo q̃ conueniũt ei ꝭ; ſuã ab
ſolutã conſideratione; neq; de accidẽtib⁹ q̃
conſequũꝭ ipſa; ꝭ; eẽ qõ h; extra aĩam ut al
bedo uel nigredo ſ; eſt de accidẽtib⁹ q̃ conſe/
quũꝭ eã ꝭm eſſe qõ h; i itellectu ut p hũc mo
dũ conuenit ſibi rõ gñis uel dĩe.

¶ In hac quarta parte capl'i hꝰ rñdere intendit cuidam
tacite obiectiōi q̄ talis ē ꝙ: ꝑ ſe ꝑ̄dicet᷑ de ſpecieb⁹ cōue/
nit ipſis ſpēb⁹. ſ3 ly gen⁹ per ſe ꝑ̄dicat᷑ de ſpecieb⁹: puta
hoīe ⁊ boue. ergo ly gen⁹ ꝯūcit ipis ſpēbus ⁊ ſic hō erit
gen⁹ ⁊ ſilr̄ bos: maioꝛ vº ex terminis nota .īplicat. n. ꝙ
aliqd ꝑ ſe ꝑ̄dicet᷑ de aliquo īquocūꝗ mō ꝑſeitatis ⁊ non
ꝯūciat illi. mīoꝛ ꝓbat᷑ .ſic illud in cuiꝰ diffōne ponit᷑ ꝑ̄di/
cari de ſpēb⁹ ꝑ ſe ꝑ̄dicat᷑ de illis ſed ly gen⁹ ē ī cuiꝰ diffi/
nitiōe ponit᷑ ꝑ̄dicari de ſpecieb⁹. ergo gen⁹ ꝑ ſe ꝑ̄dicatur
de ſpecieb⁹. maioꝛ ſylli huiꝰ p3 ex eo ꝙ quelȝ ꝑs diffōis
in recto in ꝑ̄mo mō ꝑſeitatis ꝯuenit diffinitoī. minoꝛ autē
ex poꝛphy. p3 ſic dicēte gen⁹ ē ꝑ̄dicabile de pluribꝰ ſpecie
differentib⁹. ſilr̄ oīo pōt argui de ſpē reſpectu indiuidui.
Cū ēt in diffōne ſpēi ponat᷑ ꝑ̄dicari de īdiuiduis ⁊ ſic vī
ꝙ male deñi ſit foꝛtē nō eē ſpēm: huiꝰ obiectionis in lr̄a
motiuū tm̄ tangit᷑ cū dr̄ ⁊ m̄ ꝑ̄dicari ꝑ ſe ꝯūcit generi cū
in eiꝰ diffōne ponat᷑. Reſponſio aūt in reſiduo ponitur ī

Gen⁹ quō diffinit᷑ et quō ſumit᷑

quo ad plenā māe huius diſcuſſionē duas diſtinctiones ī
nuit. ꝑ̄ma eſt ꝑ̄dicari duplr̄ capit᷑ .ſ. foꝛmaliter ⁊ funda/
mentaliter ſeu materialr̄. 2ª eſt gen⁹ duplr̄ accipit᷑ .ſ. foꝛ
maliter ⁊ fundamētalr̄ ſeu mālr̄ter: ⁊ debes ſcire vt ter/
minos intelligas ꝙ in hac ꝓpōne homo ē aīal ſūt. 3ª .ſ. ly
hō: ly eſt ⁊ ly aīal que extra aīam nihil aliud ſūt ꝗ̄ natu/
ra humana impoꝛtata ꝑ ly hō ⁊ natura ſenſitiua īpoꝛtata
ꝑ ly aīal: ⁊ vnitas ſeu ꝯiūctio earū inter ſe īpoꝛtata ꝑ ly ē
hec enī 3ª intellꝰs apphēdens in ſcd̄a ſua opatione foꝛ/
mat hāc ꝓpōem hō ē aīal. qua foꝛmata reflectēdo ſe ſup
illa tertia: vt terminat actū ſuī cōponētis adinuenit ⁊ at/
tribuit eis quaſdā relatiōes ⁊ ly hō attribuit relationem
ſubi. ⁊ ly aīal relationē ꝑ̄dicati ⁊ ly eſt relationē predica/
tionis. Un̄ ꝑ̄dicatō foꝛmaliter ē illa relatio adinuenta ab
intellectu: fundamentaliter vº ſeu materialr̄ eſt ꝯiunctio
rei ꝑ̄dicate cū re ſubiecta ſilr̄ cū intellectꝰ apphēderit na/
turā ſenſitiuā ⁊ reflexerit ſe ſup illā vt ſtat ſub actu eius
videritqȝ eā: vt ſic indifferēter ſe hēre ad ſpēs in qbꝰ pꝛi
mo inſpexerat naturā illā ſaluari attribuit nature ſenſiti/
ue ſeu aīali obiecto relatiōes gn̄is: ⁊ ſic gen⁹ foꝛmaliter
ē illa relatio. gen⁹ aūt fundamentalr̄ ſeu mālr̄ter ē natura
ipſa puta ſenſitiua ⁊ ſic p3 terminꝰ diſtinctionū ex his. 3ª
deducunt᷑. ꝑ̄mum ē ꝙ cū gen⁹ fundamētaliter. puta aīal
nō includit in diffōne ſua ꝑ̄dicatiōem fundamētalē. quia
in diffinitiōe aīalis nō ponit᷑ ꝯiūctio eiꝰ cū hoīe vel boue:
neqȝ ꝑ̄dicatōe3 foꝛmalē q: in diffōne rei nō ponit᷑ res ſe/
cūde intētiōis ꝯn̄s eſt ꝙ gen⁹ foꝛmaliter ſumat᷑ .qn̄ dif
finitur a poꝛphyrio. 2ᵐ ē ꝙ cū in diffinitiōe gn̄is foꝛmalr̄
non cadat ꝑ̄dicatio fundamentalis de ſpecie puta homīe
quia relatio generica nō ē ꝯiūcta realr̄ rei que denoīatur
ſpecies gen⁹ ē ꝙ ꝑ̄dicari de pluribꝰ poſitū in diffinitione
gn̄is ſit accipiēdū foꝛmalr̄ .ſ. ꝑ relatōe predicatōis. vna
enī rl̄o pōt cadere in diffōne alterius. ita vt ꝯceptꝰ rela/
tionis que ē predicatio de pluribꝰ ⁊c̄. Cadat in conceptu
relationis que ē gen⁹: ⁊ hinc hēs ꝗ̄ ꝯfoꝛmiter. S. T. di
cat afferentes gn̄is ⁊ ſpēm diffiniri ꝑ ſcd̄is intentionibuſ
in cōcreto. 3ᵐ deducendum eſt ꝙ aliquod dr̄ ꝑ̄dicari de
ſpecie duplr̄. vno mō vt res denoīata predicabilis d̄ ſpe
cieb⁹ ⁊ ſic aīal predicat᷑ de hoīe ⁊ boue. Alio mō vt id
quo res denoīatur predicabilis de ſpeciebus ⁊ ſic gen⁹ ī
cuius diffōne ponit᷑ ꝑ̄dicari de ſpeciebus ꝑ̄dicat᷑ de ipſis
ſpeciebus ſicut aliquid dicit᷑ diſgregatiuū viſus duplr̄.
Uno mō vt res denoīata diſgregatiua viſus .hoc enim
mō nix dicit᷑ diſgregatiua viſus. Alio mō vt id quo res
denoīatur diſgregatiua viſus quēadmodū albedo dicit᷑
diſgregª viſus cū in diffinitione eiꝰ ponat᷑ diſgregare vi
ſu3. ⁊ ſicut ſtāt iſta duo ſilr̄ .ſ. ꝙ res diffinita ꝑ diſgrega/
re viſum ē albedo ⁊ nō nix res antē determinata diſgre/
gatiua viſus ē nix ⁊ nō albedo. ita preciſe ſtant iſta duo ſi
mul .ſ. ꝙ res diffinita ꝑ ꝑ̄dicari de ſpēbus ē relatio gene
rica res aūt denoīata ꝑ̄dicabilis de ſpecieb⁹ eſt natura q̄
ſubeſt illi relatiōi puta aīal ita ꝙ res diffinita per predica
ri ⁊c̄. eſt genus foꝛmaliter nō materialiter. res āt deno/
minata predicabilis ē gen⁹ materialiter nō foꝛmalr̄. Un̄
in littera dicit᷑ ꝙ rō predicabilitatis claudit᷑ in hac inten/
tione que ē genus: id tm̄ cui intellꝰs intentiōem ꝑ̄dicabili/
tas attribuit nō eſt ipſa intētio gn̄is ſed res cui ēt ipſa itē
tio gn̄is attribuit᷑. ⁊ ex qbus p3 rñſio ad obiectione3. q:
loquēdo de eo qō per ſe ꝑ̄dicat᷑ de ſpecieb⁹ vt res dno
minatā ꝑ̄dicari d̄ vera ē maioꝛ. ſed falſa minoꝛ loquēdo
āt de eo qō per ſe ꝑ̄dicat᷑ vt rō denoīādi falſa ē maioꝛ ſ3
mīoꝛ. ſit vera vnde cū ſꝑ altera ꝑ̄miſſarum ſit falſa nihil
ꝯcluditur hac diſtinctiōe nūc aſſignata in terminis ſimpli
cibꝰ ſic vti poteris: ꝑ̄dicabile de ſpēbus duplr̄ foꝛmalr̄
⁊ denoīatiue ꝙ ꝑ̄dicatur de hoīe ⁊ boue denoīatiue eſt
aīal. ꝙ āt ꝑ̄dicatur foꝛmaliter de hoīe ⁊ boue ē gen⁹ de
ꝑ̄dicabili denoīacione falſa ē mīoꝛ de ꝑ̄dicabili foꝛmale
falſa ē maioꝛ: hec dicta cū applicaueris ad ſpēm reſpectu
indiuiduoꝝ ad dr̄iam ꝓpꝛiū ⁊ accidens ⁊ reliqua hmōi
ſoluas multas obiectiōes ⁊ illuceſcēt tibi vitas multaru3
ꝓpōnum que obſcure apparent reſiduu3 capituli eſt epi/
logus per ſe patent ⁊c̄. ¶ Capl'm qntu3.

Nunc reſtat uidere ſm quē modu3
eēntia ſit in ſubſtantiis ſeparatis .ſ.
in aīa ī itelligētia: ⁊ cauſa ꝑ̄ma. Quā
uis āt cāe ꝑ̄me ſimplicitatē oēs phī
ꝯcedāt tm̄ cōpoſitiōem materie ⁊ forme ī itel
ligentiis ⁊ aīabus qdam nitūtur ponere: cuiꝰ
poſitiōis fuiſſe dicit᷑ auicebron autor libri fon
tis uite: hoc āt dictis phoꝝ reperitur eē ꝯtra/
riorum quia eas ſubas a mā ſepatas noīant:
⁊ abſqȝ oī materia eē ꝓbant: cuiꝰ demōſtra/
tio potiſſima ē ex uirtute intelligēdi q̄ in eis eſt
Uidemus .n. formas nō eē itelligibiles ī actu
niſi ſm ꝙ ſeparat᷑ a materia ⁊ a ꝯditiōibꝰ eiꝰ
nec efficiūtur intelligibiles in actu niſi per uir
tutē ſube intelligentis ſm ꝙ recipiūtur in ea:
⁊ ſm ꝙ agunt᷑ per eam. unde op3 in qualib3
ſuba intelligente ſit oīmoda imunitas a ma
teria ita ꝙ nec hēat materiā partē ſui neqȝ ēt
ſit ſicut forma ipſa māe ut ē de formis mālibꝰ

Hic incipit tractatus ſcd̄s huius opis ītendens
in duobus capl'is tradere noticiam de eēntijs
ſbaꝝ ſimpliciū: quēadmodū tradita eſt de eſ/
ſentijs ſbarū cōpoſitarū. Facit āt ſex in pn̄ti ca
pitulo. Pꝛimo declarat ꝙ eēntia ī ſimplicibꝰ nō ſignifi/
cat cōpoſitū qd ex mā ⁊ foꝛma: ſ3 foꝛmā tm̄. ſcd̄o cōpat
illas eēntias eēntijs ſbaꝝ compoſitarū. tertio oñdit tales
ſbas eē ꝯpōitas ex eē ⁊ eēntia. 4º declarat intelligentias
hēre eē effectus a deo. qnto oñdit eas eē compoſitas ex
actu. ſexto de multitudine earū agit. ꝑ̄miſſa igit᷑ pꝛīo cō/
coꝛdo ſnīam phoꝛu3 de ſimplicitate oīmoda ꝑ̄me cauſe
⁊ qbuſdā dſcendētibus circa inmaterialitatē intelligētia
rū adductis: ꝯ hos talē ꝯclōem ponit: oīs ſba intellectua
lis ē inmaterialis .i. incōpoſita ex materia ⁊ foꝛma ⁊ in/
dependens a materia quā ſic ꝓbat: oē faciēs vl' recipiēs
vel hn̄s in ſe intelligibile in actu eſt immateriale oīs ſuba
intellectualis ē agens vel recipiens vl' hn̄s in ſe intelligi/
bile in actu. gº oīs ſba itellectualis ē imaterialis. Maioꝛ
quo ad tres ſui ꝑtes ex eodē medio ꝓbatur. ſed ex hoc
intelligibile in actu o3 eē immateriale. 3º de aīa tex. com/
mē. 11. ⁊ .15. ⁊ agens aut eē imateriale: o3 eē imateria
le eo ꝙ agens non poteſt eſſe ignobilius ſuo effectu. vt
dicitur .12. metaphyſice tex. cōmenti. 40. recipe quoqȝ
imateriale non pōt res materialis. vt p3. 3º de aīa com/
mēto 5º. Unūquodqȝ recipit᷑ ꝑ modū recipiētis ⁊ ꝑ idē
inoteſcit ꝙ habere n3 pōt res mālis imāle cognoſcibile
in ſe ipſa: mīoꝛ āt ab oībꝰ ꝯcedit᷑. Fruſtra .n. eēt ſuba in/
tellectualis niſi aliqd intelligeret. Cū vnūquodqȝ ſit ꝓpt᷑
ſuam operatiōe3. vt dicitur ſcd̄o celi tex. ꝯmēti. 17.

¶ Nec pōt dicere aliqs φ ītelligibilitatē nō īpediat materia q̄lʒ: ſʒ mā corpalis tm̄: ſi eniʒ hoc eēt rōne māe corpalis tm̄ cū mā nō dicat corpalis niſi ſʒ φ ſtat ſub forma corpea. tunc oporterʒ φ h̄ hēret mā a forma corpali. ſ. īpedire ītelligibilitatē. ⁊ h̄ nō pōt eē q: ⁊ ipa forma corpalis actu ītelligibilis ē: ſicut ⁊ alie forme ſm φ a mā abſtrahūt. Vn̄ in aīa ītellectiua ⁊ ītelligētia nullo mō ē ꝯpoſitio ex mā ⁊ forma. ut h̄ mō accipiat. mā ī eis ſicut ī ſubſtantiis corpalib⁹. ſʒ ē ibi cōpoſitio forme ⁊ eē. Vn̄ ī cōmēto none ꝓpōnis ſexti libri de cāis dicit φ ītelligētia ē hn̄s formā ⁊ eē ⁊ accipit ibi forma ꝓ ipa qditate uel eēntia ſimplici.

¶ Quia poſſet aliqs credere rōem factā recipe rn̄ſionē. iō intendit hic excludere rn̄ſionē q̄ poſſet imaginari ſufficiens. ad hoc poſſet aliqs diſtiguere de mā corpali ⁊ mā ſimplr: ⁊ dicere φ maior ē vera de mā corporali: nō aūt de materia ſimplr. ⁊ ꝯn̄ter cōcedere φ oīs ſb̄a ītellectualis ē īmunis a mā corporali. nō āt a mā. q: non mā: ſed mā corpalis īmpedit intelligibilitatē ī actu. Contra hanc fugā inſtat rōne ducēte ad īpoſſibile ſic. Mā corpalis īpedit itelligibilitateʒ per ſe. ergo forma corporalis eſt id vn̄ mā hʒ φ īpediat intelligibilitatē hoc ē īpoſſibile. ergo a deſtructiōe ꝯſequētis ⁊c. ꝯn̄a ē nota ex terminis. Cuʒ enim mā corpalis duo dicat. ſ. ly mā ⁊ ly corpalis: ⁊ ex ly mā ſʒ aduerſariū nō īpedit ītelligibilitas ī actu: reſtat φ h⁰ īpedimētū ſit ex ly corpalis. ſed ly corpal' nihil addit ſupra mām niſi formā corporeā: g⁰ ex forma corpali ſeu corporea orit φ mā īpediat ītelligibilitateʒ ī actu: falſitas āt ꝯn̄tis ꝓbat ſic. Oīs forma nō ꝯcepta cū mā ē actu intelligibilis pʒ iſta ex 3⁰ de aīa tex. ꝯmēti. 11. forma corpea ē forma ſm ſe nō ꝯcepta cū mā. accipit. n. diſtincta ꝯ māʒ g⁰ forma corpea ſm ſe ē actu intelligibilis. Tūc vltra nihil ſm ſe actu intelligibile ex ſe impedimētū preſtat intelligibilitati. forma corpea ē hmōi. ergo forma corpalis nō ē id. Vn̄ īpedimētū intelligibilitatis ſumat qō erat ꝓbādū Eſt igit tā aīa intellectiua q̄ʒ intelligētia queliʒ nō compoſita ex mā ⁊ forma. Si accipiam ꝯpoſitiōeʒ ex mā ⁊ forma vniuoce ꝓut. ſ. mā ⁊ forma noīant ptes eēntiales rei quēadmodū dicū ē ſb̄as aliq̄s eē cōpoſitas ī p̄cedētibus Sʒ ē in eis aliud generis ꝯpoſitiōis. ſ. ex forma ⁊ eē de quo īfra erit ſmo. ⁊ ſic hʒ p̄ma ps ītēti. ſ. φ eēntia ī ſb̄ijs intellectualib⁹ nō ſignificat ꝯpōitū qd ex mā ⁊ forma. remanet g⁰ mō declarādū quo modo ſignificet formam tātū ꝓpterea ſubiungit.

¶ Et quō h̄ ſit planū ē uidere. Quecūqʒ eni ita ſe hēnt ad inuicē φ unū ē cā eē alteri⁹ illud qō hʒ rōeʒ cāe p̄t hēre eē ſine altero. ſʒ non cōuertit. Talis āt īuenit hitudo māe ⁊ forme φ forma dat eē māe ⁊ iō īpoſſibile ē eē aliq̄ʒ māʒ ſine forma. tn̄ nō ē īpoſſibile eſſe aliq̄ʒ formā ſine mā: forma. n. nō hʒ in eo φ forma ꝺpendentiā ad māʒ. ſʒ ſi inueniāt aliq̄ forme q̄ non pōt eē niſi ī mā h̄ accidit eis ſcōʒ φ ſūt diſtantes a p̄io p̄ncipio qō eſt act⁹ p̄m⁹ ⁊ pur⁹. Vn̄ ille forme q̄ ſūt ꝓpinq̄ſſimū p̄ p̄ricipio ſūt forme ꝑ ſe ſine mā ſubſiſtentes. nō. n. forma ſm totū gen⁹ ſuū: māʒ īdiget ut dictū eſt: ⁊ hmōi forme ſūt ītelligētie: ⁊ iō nō oʒ ut eēntie uel qditates harʒ ſb̄arū ſint aliō q̄ʒ ipſa forma.

¶ Intēdens in his v̄bis declarare quō eēntia ī ſb̄ijs ſimplicib⁹ ſignificet formā tm̄ tali rōne hoc ꝓbat quecūqʒ ita ſe hn̄t φ vna ē cā eē alteri⁹ ⁊ nō ꝯ⁰. illud qō hʒ ꝑ rōem cāe pōt eē ſine altero. Sʒ forma ⁊ mā ita ſe hn̄t φ forma cāt eē māe ⁊ nō ꝯ⁰. g⁰ forma pōt eē ſine mā ⁊ mā nō ſine forma. Tūc vltra eēntiā intelligētia nō ē compoſita ex mā ⁊ forma ⁊ nō pōt eē mā tm̄. g⁰ ē forma tm̄. Et nota φ maior ꝓpō pōt duplr ītelligi. vno mō ſic. φ id qō eſt cā alteri⁹ ⁊c. Idē nūero poſſit eē ſine altero: ⁊ ſic nō aſſumitur a nobis q: ē falſa ⁊ extra ꝓpoſitū. falſa qdē: quia ſb̄m cāt eē ꝓp̄e paſſiōis ⁊ nō ꝯ⁰: ⁊ tn̄ ſubiectū nō pōt eē ſine ꝓp̄a paſſione. extra ꝓpoſitū v̄o q: nolum⁹ ꝯcludere φ forma q̄ ē in mā ſit ſine mā: φ aliq̄ forma nō exigit materiā. Alio mō intelligit maior ſic φ id qō hʒ rōeʒ cauſe ſʒ ſuū ordinē pōt eē ſine altero. i. ſʒ aliqō ſui ordinis pōt repiri ſine altero. ⁊ ſic ē v̄a ⁊ ad ꝓpoſitum. v̄a qdē. q: cāū independēs ſit a cāto gen⁹ ē vt aliqd ꝑtinēs ad ſuū ordinē poſſit hēre eē extra cātū. Ad ꝓpoſitū v̄o q: intendimus ꝯcludere φ forma ſʒ ſuū gen⁹ nō depēdet a materia. itaqʒ aliq̄ forma pōt inueniri ſeꝑata. Vn̄ ⁊ ī minori notanter nō aſſumit forma mālis ſeu hn̄s eē ī mā ſʒ forma ſine additiōe aliq̄ inſinuādū φ loqmur de forma vt forma eſt: nō vt talis v̄l talis. Pʒ āt minor illa ex nono metaphyſice tex. ꝯmēti. 15. ⁊. 13. vbi hr̄ φ act⁹ ē p̄ior potētia ſimpliciter ⁊ indepēdēs ab ea. Ex eo. n. φ forma eſſētialr ē act⁹: mā āt eēntialr potētia: ſi act⁹ ſm totā ſuā latitudinē nō depēdet a potētia ꝯn̄s ē φ forma ſm totū ſuū ordinē nō depēdeat a mā. māʒ āt cū eēntialiter ſit potentia neceſſe ē dependere a forma: ſine q̄ actualitas nō inuetur. ⁊ ſic pʒ minor: q: a forma abſolute in eo φ forma depēdet mā in ſuo eē: ſicut potētia ab actu: ⁊ nō ꝯ⁰ φ cuʒ alicui actui ꝯueniat φ nō inueniat niſi recept⁹ in aliq̄ potentia: hoc ē ex ei⁹ imꝑfectiōe ⁊ nō hʒ hoc in eo φ actus ⁊ ſilr φ alique forme nō ſint niſi ī mā. h⁰ hn̄t ex ſua īꝑfectione q̄ attēdit penes diſtātiā a p̄io p̄ncipio deo glorioſo ꝓpinqtate ad p̄mā māʒ. vn̄ tales forme non ſolū cāntm eē māe. ſed ⁊ ipſe cāte ſūt quodāmodo a materia. Cauſe. n. ſūt ſibi inuicē cāe: vt dr̄ 2⁰ phyſ. tex. ꝯmē. 30. eēntia igit ſb̄orū ītellectualiū ē īmālis ⁊ forma tm̄. Circa hāc ptē Qō.8 occurrit qō ⁊ hec ē octaua: an mā poſſit eē ſine forma in hac qōe tria facīēda ſūt. p̄mo ponet ſcoti opinio. 2⁰ pōet opinio S. T. 3⁰ rn̄debit rōnib⁹ in oppoītū. Quo ad p̄mū Scot⁹ in 2⁰ ſūmaꝝ di. 12. q. 2ª opinat poſſe māʒ eē ſine forma. Arguit φ ad h⁰ ꝓbādū multiplr. Prio ſic Opio ſco[ti] nō min⁹ depēdet accn̄s a ſb̄a q̄ʒ mā a forma. ſʒ accn̄s pōt eē ſine: vt pʒ in ſacramēto altaris. ergo mā pōt eē ſine forª.

¶ P̄ abſolutū diſtinctū ⁊ p̄us alio abſoluto pōt eē ſine illo abſqʒ ꝯditiōe. mā reſpcū forme ē hmōi. g⁰ pōt eē ſine forma. minor ē euidēs: maior ꝓbat. q: p̄us in eo φ p̄⁹ nō dependet a poſteriori ⁊ accipit h̄ ex 5⁰ meth. tex. ꝯmē. 16. p̄ora ſūt: p̄nt eē ſine alijs alia nō ſine ipſis. ¶ P̄ qcqd abſolutū fac̄ de⁹ in creaturis mediāte cā. 2ª q̄ nō ē ꝺ eſſētia cāti pōt facere ſine illa: ſʒ māʒ de⁹ facit mediāte forª q̄ nō ē de eēntia ei⁹. g⁰ pōt facere ſine illa. ¶ P̄ quicqd deus īmediate creat īmediate ꝯſuat v̄l ꝯſeruare pōt. ſʒ materiā de⁹ īmediate creat. g⁰ īmediate ꝯſuare pōt ergo ſine oī forma. ¶ P̄ cū nihil de⁹ extra ſe nec̄io velit ex hoc φ vult mām eē nō ē nec̄e φ velit māʒ eē niſi ꝓp nec̄iam cōnexionē vtriſqʒ. ſed īter māʒ ⁊ formā nō ē talis nec̄ia ꝯnexio g⁰ ⁊c. Qō āt nō ſit talis nec̄ia ꝯnexio īt̄ mām ⁊ formā ꝓbat. q: tūc ſeq̄ret φ mā determiaret ſibi nec̄io aliq̄ʒ ꝺterminatā formā. ꝓbatio ꝯn̄tie φ determinat ſibi gen⁹ forme ꝺtermiat, ſibi aliq̄ʒ ſpēm ī gn̄e illo: ⁊ φ determinat ſibi ſpēʒ determiat ſibi eē in aliq̄ indiuiduo illi⁹ ſpēi oē. n. qō de neceſſitate ē hō nec̄io ē hic v̄l ille hō: ꝯn̄s āt eſt falſum. Mā. n. nullam ſibi determiat formā. g⁰ relinqtur φ mā nō determinat ſibi gen⁹ forma ad hoc φ ſic. Cōfirmat quicqd ꝯtingēter ſe hʒ ad qōlibʒ gn̄is abſoluti ꝯtingēt ſe hʒ ad id gen⁹ abſolutū. ſʒ mā ꝯtigēt ſe hʒ ad qualibʒ formā. g⁰ mā ꝯtingēt ſe hʒ ad gen⁹ forme ꝓbat adhuc φ ſi mā ſibi ꝺtermiat ꝺ nec̄itate gen⁹ forme φ ēt ꝺ nec̄itate ꝺtermiat ſibi vnū indiuiduū ſolū illi⁹ gn̄is: q: vnū eēntiale vnum ⁊ ſingulare. ē īpoſſibile dependere a

pluribꝰ eēntialiter eiuſdē generis. Mã ãt eſt vna eēn/
tialis ⁊ ſingularis. ergo īpoſſibile ē ꝙ dependeat a plu/
ribus formis eiuſdē generis ⁊ ſic ſi neceſſario determi/
nat ſibi generis forme nečio quoq; determiābit ſibi aliq̄
vnã formã qȏ falſũ ē hec de pͥo. Quo ad 2ᵐ: S. T. in
pͥa pte. q. 66. ar. pͥo. ⁊ in qȏe de potētia dei. q. 4. a pͥ/
mo. ⁊ in q̄lt. q. 3ª. ar. pͥo. Cõfirmat id ꝙ hic dicit. ſ. ma
teriã nõ poſſe eē ſine forma duabꝰ rõnibꝰ. Pͥa ē ducēs
ad īpoſſibile ſic. Sȝ mã exiſteret abſq; oī forma: mã ſil'
eēt ⁊ nõ eēt: hec īplicat ꝯdictiõeȝ. gᵒ pbat ꝯ. Quo ad ſe/
cũdã ptē q: quo ad pͥmã ab aduerſarijs ꝓcedit. Impoſ
ſibile ē effectũ formalē ſepari a forma. ſȝ exiſtere eſt effe
ctus formalis forme. Sic. n. diffinit: forma ē q̄ dat eē rei
gᵒ īpoſſibile ē ponere exñtiã ſine forma. ſič. n. īpoſſibile
ē eē albũ ſine albedine: ita eē in actu ſine actu: actꝰ ãt pͥmꝰ
cuiꝰ ē dare eē idē eſt ꝙ forma. Ex illa ergo ꝓpõne. mã
exiſtit abſq; oī forma ſequūt duo ꝯdictoria ſimul vã. ex
eo. n. q: mã exiſtit ſeqtur ꝙ ſit ī actu: ex eo ãt ꝙ abſq; oī
forma: ſeqt ꝙ nõ ſit in actu: huic rõni dat Sco. quandã
reſpõſionē q̄ q: nõ niſi chimerica ē tanq̄ indigna de qua
vere fiat omittatur. quolȝ. n. pferente ꝯria ſolicituȝ eſſe.
ſtultũ ē ait Ariſto. a quo didicimꝰ in libᵒ 9ᵒ metaphyſice.
quid ſit actꝰ ⁊ quotuplex. 2ª rõ ſan. tho. ad hoc idem eſt
iſta: oē indiuiduũ determinatum ad genꝰ cõpletũ vl' im/
cõpletũ in rex nã per ſe exiſtens ē in aliq̄ certa ſpē per ſe
vel reductiue. mã ſola neq; per ſe: neq; reductiue eēt in
aliqua ſpē. ergo mã ſola nõ pōt eē indiuiduũ qȏcunq; in
rex nã. minor ē ex ſe clara nõ. n. facile eēt fingere ī q̄ de/
terminata ſpecie eē mã ſola. maior pbat ex eo ꝙ indiui/
duũ oē tã ꝯpletũ q̄ imcõpletũ ſi p ſe exiſtit in rerum nã
ſepatũ qȏ dico ꝓpter indiuiduũ generis vt hec ſbã hoc
aīal ⁊c. nõ ꝯtinet ſub genere p ſe vl' reductiue imediate
ſȝ mediāte ſpē int genera. n. ⁊ indiuidua mediat ſpēs. ⁊ ī
ter pͥnª generis ⁊ pͥnª īdiuidui mediāt pͥnᵒ ſpēi pariformi
ter inſup hec maior pōt pbari ad hoīeȝ aſſumēdo dicta
ſco. in 5ᵒ argᵒ ibi. n. ipſe expreſſe aſſumit ꝙ qcqd deter/
minat ſibi genꝰ aliqȏ determinat ſibi aliquã certã ſpecieȝ
illiꝰ generis: ⁊ potes ēt ex dictis ſcoti. ibi arguere ad ho/
minē ⁊ pbare oppoſitũ intenti ſui ſic. Quicqd determi/
nat aliqȏ genꝰ determiāt ſibi aliq̄ certã ſpēm illius gene
ris: mã ſola determinat ſibi generis ſbe. ergo determiāt
ſibi aliquã certã ſpeȝ ſbe ſaltē reductiue. gᵒ mã ſola eſſe
in aliq̄ certa ſpē ſbe. hoc eſt falſũ. miō ē oīum et pceſſus
bonꝰ ergo hãc vitatē approbat ariſt. vt ipē ſcotꝰ ꝯfitetur
loco allegato. Sȝ q: dicit ex falſo fundamēto Arī. hãc cõ
cluſionē tenuiſſe. ſ. ex hoc ꝙ deꝰ non pōt agere ſine cãis
ſecũdi. Oñdo in hoc ſco. errare ex dictis cõmentatoris.
2ᵒ. n. phycox ꝯmēto 12ᵒ Auerois ex eodē pͥciſe fundamē
to ꝙ. S. T. adduxit ī pͥma rõne tȝ iſtã ꝯcl'onem vbi nul
lam fieri mentiõem de ꝯnexione cãlitatis pͥe cauſe ap/
paret. Sed tñ de actu ⁊ potētia ita ꝙ ex nã actꝰ ⁊ nã pͥ
me mãe que ē pura potētia. Concludit Auero. ꝙ duo cõ
tradictoria eēnt ſil' vera: vt deductũ eſt ⁊c. Auicena q̄q;
in 2ᵒ methᵒ ſue. capᵒ 3ᵒ tȝ ꝯcl'onē ſco. eſſe impoſſibileȝ ⁊
tñ poſuit expͥſſe mãm eē creatã. Vñ hec tanq̄ deſtructi
uã metaphyſicalium pͥncipiorũ vitanda eſt: hec de ſcȏo.
Quo ad 3ᵐ rñdeo ad pͥmũ. negat añs. plus. n. depēdet
potentia pura ab actu q̄ actꝰ īperfecꝰ ab actu perfecto.
Sed ꝯ hoc inſtat Antoniꝰ tromb. ſic magis depēdet po
ſterius a priori q̄ pͥus a poſteriori: ſȝ accñs ē poſteriꝰ ſbã
mã ãt eſt prior forma: ergo magis dependet accñs a ſbo
q̄ materia a forma forte diceret ait ꝙ mã non eſt pͥor
ſed poſterior forma. Cõtra. nã lȝ mã ſit poſterior forma
ordine pfectionis: eſt tñ prior ordine generatiōis ⁊ conſe
ſequēt pͥor ſimplr̄. vt arguat ſic: qñcũq; ſunt aliqui duo
ordines quox vnꝰ ſimplr̄: eſt prior altero. qcqd ē in ordi
ne pͥore ē ſimplr̄ prius quocũq; exñte in ordine poſterio
re. ſed ordo originis ⁊ ordo pfectionis ita ſe hñt ꝙ ordo
originis ē ſimplr̄ pͥor ordine perfectiōis. Et hoc in natura
limitata. ergo quicqd eſt pͥus origine ē pͥus ſimplr̄ quo/
cunq; pͥore ordine pfectiōis. ſed ita ē ꝙ materia ē pͥor ori
gine forma: lȝ forma ſit prior perfectiōe. ergo materia ē
ſimplr̄ prior forma ꝓceſſus bonꝰ: ⁊ maior pbat ꝙ. ſ. or
do originis eſt ſimpliciter pͥor ordīe perfectõnis. nã pͥore
generatione ſunt poſteriora perfectione: natura enī ſp ꝓ
cedit de imperfecto ad pfectũ. ergo qcqd eſt imperfecti
us eſt ſimplr̄ pͥus quocunq; perfectiori. ſed materia pͥ
ma eſt imperfectior forma. ergo mã pͥma ē ſimplr̄ prior
forma. Tunc vltra eſt ſimplr̄ pͥor forma ⁊ oē prius ī ſuo
pͥori pōt eē ſine poſteriori ergo ⁊c. Ad hᵒ rñdet triplici
reſponſione. Ad inſinuandũ argumēti multiplicem defe
ctum. Primo dī ꝙ forma lȝ ſit poſterior materia ordīe
generationis. ē tñ pͥor ēt ordine gnãtionis mã exiſtente.
Magni. n. refert dicere mãm ⁊ materiã exiſtentē. Sič
ſupficies ē prior albedine. albedo tñ eſt pͥor ſupficie ha/
bente eſſe albũ. Vñ in ꝓpõito cũ ſmo ſit de mã exiſten/
te. Sȝ. n. poneret mã ſola in rex natura oporteret ipſaȝ
exiſtere. pȝ falſum aſſumi. 2ᵒ dī ꝙ aliud falſũ ibi aſſumi/
tur. ſ. ꝙ ordo generatiōis ſit ſimplr̄ pͥor ordine pfectiōis
ſtãdo īfra limites nãe finite cũ. n. actꝰ ſit pͥor potētia ſim/
plicit tñ ſi ponatur deus finitꝰ q̄ infinitꝰ. vt pȝ ex 9ᵒ me/
taphyſice tex. ꝯmēti. 15. ⁊. 12. tex. commēti 30. ⁊ pͥoritas
actus ſit pͥoritas pfectiōis ꝯñs ē ꝙ ſcȏm Ariſt. ⁊ vitateȝ
ordo pfectiōis ſit ſimplr̄ prior ordine generatiōis. ampli
us id qȏ ē pꝰ natura rõe ⁊ tpe ē ſimplr̄ pͥus ⁊ ordo pfe/
ctionis pͥor natura rõe ⁊ tpe ordine imperfectiōis qualis
ē generatōis q ſe tȝ ex parte cã materialis ordo. igit pfe/
ctionis ē pͥor ſimplr̄ mediaq; ꝓpoſitio eſt Ariſt. 8. phy/
cox tex. ꝯmēti. 75. expreſſe loqt ī natura finita ad pban
dũ. ſ. motũ circularē eē pͥmũ. vñ ad pbatiōeȝ. cõceſſa ꝙ
pͥora generatiōe ſūt īpfectiora. ⁊ ꝙ natura ꝓcedit de im
pfecto ad pfectũ negat ꝯña. ergo ordo gñatōis ē ſimplr̄
pͥor: lȝ. n. agēs naturale pͥus attingat īpfectũ q̄ pfectum
oȝ tñ pͥus agens inſe perfectũ eē: vt dī in. 12. metaphyſi
ce tex. ꝯmēti. 40. Hic aduerte tu ꝙ oȝ mēdacē eē mēorē
in qȏe de pͥmo cognito. Ant. trõbeta q̄s ī pugnax ꝓpões
has nũc aſſumit ⁊c. 3ᵒ dī qȏ dato toto ꝓceſſu vltīa ꝯña
nihil valȝ. falſũ ē. n. ꝙ oē pꝰ poſſit ſȝ rē abſolui a poſterio
ri q̄libȝ: vt ad 2ᵐ dicet. ſȝ ꝯ pͥmã rñſionē q̄ ponit materi/
am nõ hēre ꝓpͥaȝ exñtiã: ſȝ eã mēdicare a forma inſtat.
ſic. Cuicũq; ꝯuenit actu cãre ꝓ aliq̄ ſigno ꝯuēit ⁊ exiſtet
ꝓ eodē ſigno. ſȝ materie pͥme in primo ſigno quo recipit
formã ꝯuenit cãre. gᵒ ꝓ tũc ſibi ꝯuenit exiſtere ſȝ ꝓ illo ſi
gno nõ hȝ exñtiã forme: ergo ꝓpͥã ⁊ ꝯfirmatur q: ma
teria aut cãt ꝯpoſitũ ⁊ recipit formã quȏ exiſtit: aut quȏ
non exiſtit nõ qñ nõ exiſtit: ergo quȏ exiſtit. ergo ꝓ tunc
cõuenit ſibi ꝓpͥa exñtia: quia exñtia forme ſeqtur totũ cõ
poſitum. Et cõfirmat ſcȏo q: cã non mendicat a ſuo effe
ctu: materia ãt cãt exiſtentiã cõpoſiti ⁊ forme. ergo non
mendicat exiſtentiã ab eis ⁊c. Ad hec dicit ꝙ ſuffič cãe
ꝓ quolibet inſtanti tpis quo actu cãt habere exñtiaȝ: nec
apparet neceſſariũ ꝙ ꝓ quolibet ſigno nature inſit exiſtē
tia ſibi quo ineſt cãlitas. ordo enim nature talis eſt in eo/
dem inſtãti tpis: ꝙ. ſ. materia recipit formã ex quibus re
ſultat cõpoſitũ cui iã eſſe actualis exiſtentie aduenit quo
ipm cõpoſitũ pͥmo forma ſcȏo ⁊ materia. 3ᵒ exiſtũt. Ad
formã ãt pͥme inſtantie negatur maior. Ad pͥmam ꝯfir/
mationē dicitur ꝙ materia cãt qñ exiſtit quia ꝓ oī īſtãti
quo cãt exiſtit: quȏ enim eſt terminꝰ tpalis. Ad ſcȏaȝ cõ
firmatiōem dī ꝙ lȝ cã. vt cã nõ mendicet a ſuo effectu ta
men cã materialis mendicat a ſuo affectu q eſt eius cã in
altero genere cãe eo ꝙ cãe ſunt ſibi inuicem cauſe. 5ᵒ me
taphyſice tex. cõmenti ſcȏi. Opȝ aũt has rñſiones a ſco/
tiſtis admitti quia cũ ſco. ponat 2ᵒ ſniaruȝ dī. 3ª. q. 3. exi/
ſtentiam eſſe vltimũ actũ poſteriorem tota coordinatiōe
pͥdicamentali. licet nõ diſtinctũ realiter a re cuius eſt. opȝ
eēntiam materie ex natura rei habere habitudinē ad ſuã
exiſtentiã vt potentiam ad actũ: ⁊ tũc pōt argui ſic: eſſen
tia materie vt diſtincta ꝯ ſuaȝ exiſtentiã cãt ex natura rei
in genere cãe mãlis ſuã exñtiam recipiendo eã. ergo ſibi
ꝓ illo ſigno cõuenit exiſtētia: ⁊ ſic habet exñtiaȝ antequã
recipiat eaȝ: ſimiliter ſtando in illo ſigno: aut eſſentia ma
terie recipit ex natura rei ſuam exiſtentiam quando ē aut
quando non eſt ⁊c. Ad ſcȏm pͥncipale negatur maior:

ad eius ꝓbatiõem dicitur: ꝙ nõ ſola dependẽtia. ſ3 neceſ
ſaria ↄnexio aliquorũ põt eẽ cã inſeꝑabilitatis eorum: ad
id ꝙ adducit᷑ ex 5° methaphyce dĩ ꝙ vl'is affirmatiua
nõ ↄuertit᷑ ſimpl'r. iſta. n. ẽ vera quecũqȝ pñt eẽ ſine alijs
⁊ alia nõ ipſis ſunt priora. Sed nõ ↄuertit᷑ quecũqȝ ſunt
priora pñt eẽ ſine alijs. ⁊ alia ſine ipis. Et nota ꝙ maxia
illa ſcotica. Oẽ prius abſolutũ nõ põt ſaluari ſequẽdo viã
ſco. ꝙ ꝓ nunc ex duob⁹ manifeſtat᷑. Primo ex eo ꝙ ꝑtes
eẽntiales ſimul ſumpte ſunt priores toto. ⁊ tamen apud
ſcotũ non poſſint eẽ ſine toto. 2° ex eo ꝙ predicamentu3
q̃titatis ẽ abſolutũ prius p̃dicamento qualitatis p̃ſertim
quo ad q̃rtã ſpẽm eius: ⁊ tñ nõ põt fieri quãtitas ↄtinua
ſine figura. Si. n. q̃titas ſine figura fieri dicatur aut fini/
ta aut infinita nõ infinita. q: illa nõ dabilis: ⁊ ſi forte ima/
ginet᷑ dari adhuc cũ oporteat eẽ lineam: aut ergo linea re
cta aut curua: ⁊ ſic eẽt figurata ſi finita ergo figurata. figu
ra aũt ẽ que termino vel terminis claudit᷑: ⁊ ſil'r aut hẽt
lineas rectas aut curuas aut circulares ⁊c̃. ¶ Ad 3ᵐ q̃c/
quid ſit de maiori: negatur minor. forma. n. ⁊ ſi non ſit
de eẽntia materie ẽ tñ de eẽntia materie exiſtẽtis. ¶ Ad
4ᵐ dĩ ꝙ cum mediũ ſit duplex effectiuũ ⁊ formale q̃c/
quid immediate deus cãt effectiue põt abſqȝ materia cã
effectiua conſeruare: non aũt abſqȝ media cauſa formali
quale mediũ eſt forma reſpectu materie. ¶ Ad 5ᵐ ne/
gatur ꝙ inter materiã ⁊ formã non ſit neciã ↄnexio. ad
cuius ꝓbationem negat᷑ ↄñ͂a. cui⁹ ꝓbationis falſa ẽ ma/
ior: per id aũt qδ additur. ſ. ſ3 qδ neceſſario ẽ homo: ne
ceſſario ẽ hic vel ille homo nihil aliud habet᷑ niſi ꝙ quia
materia neceſſario determinat ſibi gen⁹ forme. iõ mate/
ria nõ poteſt eẽ ſine hac vel illa forma ꝙ ẽ intentu3 neceſ
ſarium. non eñ valet ↄñ͂a. a. neceſſario ẽ homo. ergo. a
neceſſario ẽ hic vel ille determinate: ſed vage. ⁊ ſic cõce
ditur materia neceſſario determinat ſibi formã. ergo ne/
ceſſario determinat ſibi hanc vel illã formã non determi
nate ſed vage. Ad confirmationẽ: cum dĩ q̃icquid con
tingẽter ſe habet ad quodlibet generis abſoluti: ↄtingẽt
ſe habet ad gen⁹ ip̃3: eodem modo r̃ndet᷑ diſtinguẽdo
ↄtingẽt ſe hẽre ad quodlibet determinate vl' vage. prio
enim mõ falſa eſt maior. ſcõo v̇o falſa ẽ minor. mã enim
nõ ↄtingẽter ſed neceſſario ſe habet ad quãlibet forma3
indeterminate ⁊ vage. Ad aliã ꝓbationẽ dicitur ꝙ vnu3
eẽntialiter vnũ ⁊ ſingulare negatiue ſicut eſt mã prima:
põt eẽntialiter dependere in eẽ a plurib⁹ eiuſdem gene/
ris indeterminate ⁊ vage ſcõ3 ꝙ illa plura hẽnt vnã rõ/
nem cõem ſicut in ꝓpoſito oẽs forme conueniunt ĩ hoc
ꝙ dant eẽ actuale. Reflecte hoc argumentũ ↄtra ſcotu3
de q̃titate ⁊ figura ⁊ forte perſuadet ſibi infirmitatẽ ei⁹
q̃titas enim continua determinat ſibi generis figure. nul
lam tñ ſibi figuram vendicat hec de q̃rto.

¶ In hoc ergo differt eẽntia ſubſtãtie cõpoſi
te ⁊ ſubſtãtie ſimplicis. ꝙ eẽntia ſubſtantie cõ
poſite nõ tm̃ forma3 nec tm̃ materiam. ſed cõ
plectitur formam ⁊ materiam: eẽntia v̇o ſub/
ſtãtie ſimplicis eſt forma tm̃ et ex hoc cãntur
due alie differentie: ⁊ una ẽ ꝙ eẽntia ſubſtãtie
cõpoſite põt ſignificari ut totum uel ut pars.
ꝙ accidit ꝓpter materie deſignatiõem: ut di/
ctu3: ⁊ iõ nõ quõlibet predicatur eẽntia rei cõ
poſite de ipa re cõpoſita nõ. n. põt dici ꝙ hõ
ſit quiditas ſua: ſed eẽntia rei ſimplicis que ẽ
ſua forma: nõ põt ſignificari niſi ut totu3 cum
nihil ſit ibi preter formã: quaſi formã recipiẽſ
⁊ iõ quocũqȝ mõ ſumat᷑ eẽntia ſubſtãtie ſim/
plicis de ea p̃dicatur. Unde Auicena dicit ꝙ
quiditas ſubſtantie ſimplicis eſt ipmmet ſim
plex: quia nõ ẽ aliqδ recipiens ipſam.

¶ In hac ſcõa ꝑte capl'i cõparat eẽntias ſubaꝝ ſimpliciũ
eẽntijs ſubaꝝ compoſitarũ triplicem dñ͂iam inter eas aſ/
ſignando. Prima dñ͂a eſt ꝙ eẽntia ſube ſimplicis ſignifi/
cat formã tm̃: eẽntia autẽ ſubſtãtie cõpoſite ſignificat cõ/
poſitũ quid ex materia ⁊ forma vtraqȝ pars dñ͂ie p3 ex
ſupradictis. 2ª differentia ẽ ꝙ eẽntia ſubſtãtie compoſite
poteſt ſignificari vt totũ ⁊ pars: nõ aũt eẽntia ſubſtantie
ſimplicis. Unde oritur: ꝙ quia predicatũ non d3 habere
rõnem ꝑtis: ꝙ eẽntia ſube compoſite qñqȝ predicatur d̃
ea: ⁊ qñqȝ non. cum. ſ. ſignificatur vt pars: eẽntia autem
ſubſtãtie ſimplicis. q: vt pars denotabilis non ẽ ſemper
predicatur de eo cui⁹ ẽ. Ad euidẽtiã hui⁹ differẽtie notã
dum quia p̃mo aſpectu apparet falſa ex eo ꝙ ex ſe pat3.
ꝙ impoſitis noĩbus ſubſtãtijs ſeꝑatis poſſunt ſignificari
earum eẽntie in abſtracto ⁊ incõcreto: ⁊ ↄſequẽter vt to
tum ⁊ pars. poſſum enim dicere gabriel ⁊ gabrielitas:
deus ⁊ deitas ⁊c̃. Sed l3 ita appareant diligenter tamẽ
inſpicienti oppoſitum illuceſcit. ¶ Conſiderandũ eni3 ꝙ
loquimur de eẽntijs rerum ⁊ ↄditionib⁹ earu3: que eas
ſequunt᷑: ⁊ non de illis que ex ſolo opere intell'us fiunt:
eẽntie enim ſubaꝝ cõpoſitaꝝ ex eo ꝙ duas partes real'r
habent: ſeu ex eo ꝙ ſunt forme ĩ materia ex ſe habẽt. vñ
intellectus fundet in eis ſignificationem ꝑ modu3 partis
⁊ per modũ totius. Cum eñ ſignificat formã illam in ha
bente ſeu deferente: ſignificatur vt totũ ⁊ concretu3 vt
homo. cũ aũt ſignificat illã non vt in habẽte ſeu deferẽte
ſed per ſe ſignificat in abſtracto ⁊ per modum partis: vt
humanitas: eẽntie aũt ſubſtãtiaꝝ immaterialium: q: di/
cunt formas non receptas in materia: iõ ex ſe non habẽt
ꝙ ſignificent᷑ in ↄcreto ⁊ in abſtracto vt totũ ⁊ pars ⁊c̃.
non enim ẽ ibi deferens nec delatũ. Sed q: intellectus
noſter intelligit res ſimplices ⁊ altiſſimas per modu3 re
rum cõpoſitaꝝ. ideo vt dicunt cõmentator. 12° methaᶜ
ↄmẽto. 39. ⁊. S. T. prima ꝑte qõe. 13. fuit neceſſe vt ĩ il
lis formaret abſtractum ⁊ cõcretũ ⁊ intelligeret eas per
modũ totius ⁊ ꝑtis. dñ͂a ergo poſita hic eſt cum additio
ne intelligenda ſic ꝙ eẽntia ſubaꝝ compoſitarũ ex ſe hẽt
ꝙ ſignificabilis ſit per modum totius ⁊ partis. eẽntia au
tẽ ſimpliciũ ex ſe non h3 ꝙ ſignificetur per modũ totius
⁊ ꝑtis. Sed ab intellectu tm̃. ⁊ ideo diuerſitas q̃ eſt iter
abſtractum ⁊ ↄcretũ in ſubijs compoſitis ẽ ex parte ei⁹:
⁊ reducitur ad diſtinctiõem que ẽ inter ſubm deferens
⁊ formã delatam. Diuerſitas aũt que ẽ inter abſtractu3
⁊ ↄcretũ in ſbijs ſeꝑatis non ẽ id ex ꝑte intellectus: vt cõ
mentator ibi dicit. Et ꝓpter hoc dicit Auicena ꝙ quidi/
tas ſimplicis eſt ipm ſimplex: ⁊ quiditas compoſiti non
eſt ipm compoſitum. ¶ Circa hãc particulam ẽ vnũ du
bium. An verũ ſit ꝙ in ſubſtãtijs ſeꝑatis idem ſit quidi/
tas ⁊ id cuius eſt. i. nã ⁊ ſuppoſitũ. Eſt aũt rõ dubitãdi.
quia. S. T. in quolibeto 2ª. q. 2ª. arᵒ. 2°. dicit ꝙ cũ apud
Ariſto. 7° metaphyſice tex. ↄmenti. 20. ⁊. 21. in his q̃b⁹
admiſcetur aliqδ accidens nã ⁊ ſuppoſitum diſtinguãt᷑
⁊ ĩ itelligẽtijs alijs a prima. aliquod accñs ſit in oĩbus ex
cepta prima. nã ⁊ ſuppoſitũ diſtinguunt᷑ ſiue quiditas ⁊
id cuius ẽ. Ex alia parte. 3° de aĩa ↄmento 9°. dicit ĩſeꝑa
tis a mã idem eſt qδ quid eſt: ⁊ id cui⁹ eſt. ⁊ in pria ꝑte
ſan. tho. q. 3ª ar. 3°. exp̃ſſe hoc dicit ꝙ ⁊ apparet ẜ aucto
ritate Auicene. ¶ Ad intellectũ hui⁹ difficultatis eſt no/
tandũ ꝙ cũ noĩe nature intelligatur id qδ per diffõne3 ſi
gnificatur: noĩe autẽ ſuppoſiti indiuiduũ habens illa3 q̃/
ditatem 2ᵐ triplicẽ gradum ſubſtantiaꝝ in vniuerſo. Tri
pliciter inuenit᷑ differentia ſuppoſiti a nã. in ſubſtantijs ſi
quidem materialib⁹ ſuppoſitu3 differt a natura duplicit᷑
ſcõm rẽ ⁊ vltra hoc ſcõ3 rõem. Differt primo mõ ĩtrin
ſece quia aliqd eẽntiale ſuppoſitum ſibi intrinſecum ĩclu
dit ꝙ non includit nã. ſ. p̃ncipia indiuiduationis. Si eni3
ſortes diffiniretur in eius diffõne poneretur hec mã que
non ponit᷑ in diffõne nature humane. Differt ſcõo extri
ſece q: aliqd reale extrinſecũ ſibi includit ſuppoſitum. ſ.
eẽ actuale exiſtentie: ꝙ nõ includit nã. exiſtentia eñ prio
ẽ actus ſuppoſiti cuius eſt fieri que tñ nõ caderet in diffi/
ni tione ſortis ſi diffiniretur. Differt 3° ẜm rõnem: vt p3

In ſubantijs aũt ſepatis aliis a pma ſuppoſitũ differt a nã duob⁹ modis tñ. ſ. extrinſece ſm rẽ ⁊ ſcõm rõẽz: nibil enim reale intrinſecũ ſibi includit ſuppoſitũ in eis ꝙ non includat natura. qꝛ nõ individuaꝶ per aliqđ poſitivũ ƶhens nãm ſpecificã: qđ ſit velut dña individualis ſuppoſito intrinſeca ſicut ẽ in ſubantijs mãlib⁹ ſꝫ qꝛ in eis vt patebit exñtia differt realr a nã que pño vt dictum eſt: ẽ actus ſuppoſiti. iõ ſuppoſitũ in eis differt extrinſece a nã Addit enim extrinſece realitatẽ exñtie. Differt ſcđo ſm rõem vt pꝫ. In deo vͦ glorioſo ſuppoſitũ vno mõ tm̃ differt. ſ. ſm rõnem quia nec nã diuĩa individuaꝶ p addi tum nec exñtia ſua diſtincta eſt realiter ab eius eẽntia. vñ pꝫ ꝙ vtraqꝫ ps dubij ẽ vera aliq̃ mõ ⁊ ꝙ in ſbſtantijs ſeparatis differunt ſm rem ꝙ quid ẽ ⁊ id cui⁹ ẽ qꝛ extrinſeca dña differunt ſm rem ⁊ ꝙ ſint idẽ: qꝛ nõ dĩnt p aliq̃ intrinſecã dñam realẽ. hãc ẽt eẽ mẽtẽ ſanc. tho. diligenter intuẽti dcã ei⁹ i locis allegatis facile innoteſcere poteſt.

¶ Sequitur Textus.

¶ Secũda differentia eſt quia eẽntia rerũ cõpoſitarum ex eo ꝙ recipitur in mã deſignata: uel multiplicatur ſm diuiſionem eius: contingit ꝙ aliqua ſint idem ſpecie ⁊ diuerſa numero. Sed cum eſſentia ſimplicium non ſit recepta in materia non poteſt ibi eẽ talis multiplicatio. Et ideo non opꝫ ꝙ inueniatur plura individua vnius ſpeciei in illis ſubſtantiis. Sed quotquot ſunt individua tot ſunt ſpecies. Vt Auicena dicit expreſſe.

¶ Hic ponitur 3ª dña in ordine vocata ſcđa iter eas que oriuntur ex pma ⁊ dꝛ ꝙ differunt in hoc eẽntia ſbe compoſite ⁊ eẽntia ſubſtãtie ſimplicis ꝙ eẽntia ſube cõpoſite ẽ pluriſicabilis nũero in eadẽ ſpecie ſicut eẽntia humana diſtinguitur numero in ſocrate ⁊ platone. Eẽntia ãt ſube ſimplicis. i. ſepatẽ a mã nõ ẽ pluriſicabilis in plura ĩ diuiduа eiuſdẽ ſpẽi. ſed quodlibet idividuũ ꝯſtituit vnam ſpẽm ⁊ diſtinguiꝶ ſpecifice ab alio: ⁊ fundamẽtũ eius eſt in duab⁹ ꝓpoĩbus quaꝝ pña ẽ. Cuꝫ actus ſit qđ dividit ⁊ ſepat. 7ͦ meth. tex. ꝯmenti. 49. Oĩs diuiſio aut ẽ formalis aut q̃titatiua vt Ariſt. 5ͦ meth. tex. ꝯmẽti 11. ⁊ cõmentator primo phyſicoꝝ ꝯmẽto. 6ͦ. 2ª ẽ: forme ſpecifice ſunt indiuiſibiles formalr. Ex his ãt deducitur: ꝙ forme ſpecifice que recipiuntur in mã. diuidunꝶ ad diuiſionem materie per q̃titatẽ. ⁊ ſic fiunt multa individua eiuſdẽ ſpeciei. forma ãt ſpecifica nõ recepta in mã: oĩ diuiſione caret ⁊ formali quidẽ ex eo ꝙ ſpẽs ſpecialiſſima ẽ quantitatiua aũt ex eo ꝙ nõ eſt recepta in mã ꝗ ſeqꝫ quãtitas: ⁊ ideo nõ poſſunt eẽ multa individua: in eadem ſpẽ: multitudo enim diuiſionẽ ſeqtur. Circa hanc ptẽ occurrit qõ.
Qõ 9ª An quelꝫ ſpẽs ſbaꝝ ſepataꝝ vnũ tñ hẽat individuum. In hac qõne 3ª ſunt facienda. Pmo põetur opinio ſco
Opĩo ſco. ti. Cum fundamentis. 2ͦ poneꝶ veritas peripatetica. 3ͦ rñdebiꝶ argumẽtis in oppoĩtum. Quo ad primũ Sco. 2ͦ ſniaꝝ di. 3ª. q. 7ª. opinatur plures eẽ intelligentias eiuſdem ſpẽi talibus medijs. Pmo ſic: oĩs q̃ditas quantũ ẽ de ſe ẽ cõicabilis. Intelligẽtie ẽ aliq̃ q̃ditas. ergo q̃ditas itelligentie ẽ de ſe cõicabilis. ergo põt inveniri in plurib⁹ maior. pbaꝶ qꝛ ſi q̃ditas hoĩs nõ eẽt cõicabilis: vꝉ cõicabilitas repugnaꝛ ei rõne pfectiõis q̃ditatiue aut impfectionis: nõ rõne pfectionis: quia cõicabilitas ſm fideꝫ catholicam conuenit q̃ditati diuine que ſũme pfecta ẽ nec rõe impfectiõis: qꝛ cõicabilis ꝯuenit q̃ditatib⁹ ſbaꝝ ꝓpoſitarum: que ſũt ipfecte. Cum ergo rõne neutrũ repugnet ſibi: reſtat maior vã. ¶ Preterea oĩs q̃ditas intelligibiꝉ ſub rõe vlis abſqꝫ ꝯdictiõe: ẽ pluriſicabiꝉ nũero. q̃ditas ſepata ẽ itelligiꝉ ſub rõe vlis abſqꝫ ꝯdictiõe. gͦ ẽ pluriſicabiꝉ nũero. maior pbaꝶ ex eo ꝙ iplicat itelligi ſub rõe vlis: ⁊ eẽ de ſe hoc: ẽ eniꝫ vlitas oppoſita heceitati. Sic implicat intelligere eẽntiã diuinã ſub rõne vlis qꝛ ẽ de ſe hec. ¶ Preterea de⁹ põt hunc angelũ in hac ſpẽ ãnichilare. iſto anichilato de⁹ põt ſpẽm hanc repare in aliquo alio individuo nõ in eodẽ ſm iſtas opiniões qꝛ ſm iſtos homo nõ poſſet reſurgere idẽ nũero vt puta intellectiua remanẽte eadẽ numero. ergo in eadẽ ſpẽ erũt plures individua ſaltẽ ſucceſſiue. ¶ Preterea aĩe intellectiue diſtinguũtur nũero in eadẽ ſpẽ ⁊ tunc ſunt imãles gͦ ⁊c̃.

¶ Preterea Auguſtin⁹ in enchiridion caplo. 29. dicit ꝙ quia tota nã ſeu ſpẽs humana ruerat. iõ miſertus deus ad eã ſaluandã venit: nõ ãt venit ad ſaluandã nãm angelicam quia tota nõ ruit. ecce ꝙ Auguſtinus dicit totã naturam angelicam non lapſam eẽ pfectaꝫ. qđ nõ põt eſſe veꝝ ſi tot ſũt ſpẽs quot ſunt individua. Sic enim multe nature angelice lapſe totaliter eſſent. humana ãt tm̃ vna. Cum humana nõ ſit niſi vna. ¶ Preterea Dameſcen⁹ in elementario caplo. 12. dicit ꝙ ſm vnã quãqꝫ ſpẽm fecͭ deus ãgelos. ¶ Preterea ad idem in quolibet. q. 2ª ꝙ predicta opinio eſt damnata Pariſius in plurib⁹ articulis pmus eſt ſi quis dixerit deum non poſſe multiplicare formas ſine materia. Error ſcđs. Si quis dixerit formã non recipere diuiſionẽ ſine materia. error 3ͦ. ꝙ quia intelligentie nõ habent materiam deus non poſſit eiuſdẽ ſpeciei facere plures. error ꝙ ſi dicatur inquit Anto. trombeta. ꝙ iſta ſententia non eſt dãnata vbiqꝫ dato ꝙ Pariſius ſic ſit. contra. Naꝫ ſententia dãnata in aliqua vniuerſitate famoſa vbiqꝫ eſt dãnata: aut ſuſpecta de hereſi nõ ſolum auctoritate dioceſani. Moꝛ etiam auctoritate domini pape. vt pꝫ extra de hereticis capitulo ad abolẽdaꝫ hec de primo. Quo ad ſcõm veritas pipatetica ab Ari. cõmentatore. ⁊ San. tho. accepta eſt ꝙ quelibet intelligentia conſtituat vnam ſpẽm ita ꝙ non poſſint ibi inueniri plura individua eiuſdem ſpeciei. Et San. tho. quideꝫ in queſtionibus diſputatis de ſpiritualibus creaturis. articulo. 8. ⁊ in 2ͦ contra gentiles caplo 93ͦ ⁊ in pma pte qõe. 5. ar. 4. ⁊ alibi probat hoc multis rõnibus quarꝫ duabus nunc vtendum eſt. Prima ex carũ immaterialitate ſumitur: vnde oĩ pncipio diſtictiuo materialiter carentꝫ formatur ratio ſic. Oĩs ſpecies habens plura individua habet in ſe diſtinctiuum numerale. Intelligẽtia non habet tale principium diſtinctũ. ergo minor ꝓbationeꝫ habes ſupra immediate ante qõeꝫ. ⁊ nota ꝙ hec ratio eſt ſumpta ex. 12. meth. ⁊ tex. cõmenti. 49. vbi fit h̃ ꝯſequentia. Celũ idest primũ pncipium eſt vnum ſpecie ⁊ plura numero. ergo ẽ materialis: vnde expreſſe datur intelligi ꝙ immaterialitas ẽ ſufficiens cauſa nõ pluriſicabilitatis materialis. ſed qꝛ Sco. expreſſe dicit loco preallegato ꝙ opinio ſua eſt contra Ariſtotelem: iõ omittaꝫ auctoritates. Scđa rõ. S. tho. eſt ſumpta ex ordine vniuerſi fundata ſuper tres ꝓpões. quarum pña ẽ vniuerſũ hñs tres ptes. ſ. ſphærã generabiliũ ⁊ corruptibiliũ corpora celeſtia ⁊ ſubas imãteriales habet ꝓ bono itrinſeco. ordine hec habentur. 12. T ꝯmẽti. 52. Scđa propoſitio eſt ꝙ ordo ẽ duplex. ſ. per ſe ⁊ per accidẽs. Ordo per ſe eſt inter eẽntialiter ordinata vt ſpẽs que ſunt ſicut numeri. 8ͦ metaphyſice tex. cõmeoti. 10. Ordo per accidens eſt inter individua eiuſdeꝫ ſpẽi vt dicitur 5ͦ metaphyſice tex. commen. 11. Tertia propoſitio eſt ꝙ ea pars vniuerſi in qua eſt ordo eſt per ſe durus eſt potior ea in qua eſt ordo per ſe admixtus ordini per accidẽs ex 12. metaph. tex ꝯmen. 52. vbi cõparatur pma pars vniuerſi filijſfamilias quibus nihil iordioatum per accidẽs ineſt. Super his ꝓpoſitionibus fundatur talis ratio. Id qđ caret ordine per accidens non habet plura individua eiuſdem ſpeciei. Suprema pars vniuerſi caret ordine p accidens. ergo non habet plura individua eiuſdem ſpẽi: maior ex terminis patꝫ. minor. lꝫ ex Ariſto. loco allegato quia iſti tamen negant Ariſto. in hac parte ſic ⁊ alibi. rõe probatur ſic. Non minus excludit ordinem per accidẽs ſuprema pars vniuerſi ꝗ media pars. Cum ſuprema ſit perfectior ⁊ bonitas vniuerſi in ordine conſiſtat: ⁊ ordo per accidens ſit imperfectum quid ⁊ deficiens ab ordie per ſe. Immo ordinatum per accidens eſt inordinatum eo ꝙ per accidens ẽ conditio diminuẽs rationẽ ordinis ſꝫ

media pars excludit ordinem per accidens vt pȝ. Corpa enim celeſtia non hñt plura indiuidua eiuſdē ſpēi: nō enī niſi vnus ſol vna luna ⁊c̄. ergo ſuprema pars vniuerſi a fortiori excludit ordinē per accidēs. Et de 2^{o}. Quo ad 3^{m} rñdet̄ argumētis ſcoti ⁊ ad p̄mā qdē vt termīos theologicos admiſceam⁹. q: argm̄ theologicū ē. dī ꝙ cōicabilitas ē triplex: q̄da cū diuiſione eē. Sicut vl'e cōicabile eſt particularibus: quedā abſqȝ diuiſione aliqua eēntie vl' eē per idētitatem: ſicut eēntia diuina cōis eſt tribus ſuppoſitis: quedā per aſſumptibilitatē ad hipoſtaticaȝ vnionē ſicut natura humana cōmunicabilis eſt oībus ſuppoſitis diuinis. Si in premiſſis Sco. aſſumit cōicabile p̄mo mō falſa eſt. maior pȝ in eēntia diuina. ſi ſcd̄o modo falſa ēt ē maior. Nulla enī eſſentia creata eſt illo modo cōicabilis Si 3^{o} modo falſa quoqȝ eſt maior vt pȝ de eſſentia diuina. Si autem accipiatur cōmunicabile neutro illoꝝ modorum ſed ꝓ cōicabili in cōmuni non deſcendendo determinate ad hoc vel illud cōicabile conceſſo toto argumēto non concluditur qd̄ q̄ditas angelica ſit cōicabilis ſicut vl'e particularibus. Cōmittitur enim falla ꝯſequētis a ſuperius ad inferius affirmatiue. Unde ꝓbatio adducta nihil contra nos facit. Cōmunicabilitas p̄mo modo repugnat intelligentijs ꝓpter earum perfectionē: cōmunicabilitas ſcd̄o modo repugnat intelligētijs ꝓpt̄ earum imperfectioneȝ: Cōicabilitas. 3^{o} modo conuenit eis ex earum imperfectione. quia eē diſtinguitur realiter ab earum eēntia. Ad ſcd̄m dicitur diſtinguendo maiorem. Aliquid enim eſſe intelligibile ſub rōne vniuerſalis cōuenit duplr̄. vno modo ex parte rei ⁊ intellectus vt verbis ſan. tho. vtar: alio modo ex parte intellectus tm̄. primo modo maior eſt vera ⁊ minor falſa. ſcd̄o modo maior ē falſa licet minor ſit vera. Cum enim vl'itas fundamentū ex parte rei ſit incētro illius quiditatis in pluribus indiuiduis ſimul vel ſucceſſiue. Fundamentū v̄o ex p̄te intellectus ſit rep̄ntatio illius quiditatis nō rep̄ſentatis conditionibus indiuiduatiōis vt ſic: illud eſt vl'e vtroqȝ modo .ſ. ex parte rei ⁊ intellectus qd̄ vtroqȝ fulcit̄ fundamento: ſicut humana eēntia ē intelligibilis ſub rōne vl'is ex parte rei. q: ipſa eſt realit̄ dimiſſa ⁊ inuenta in multis. ⁊ ex p̄te intellectus quia rep̄ntatur abſqȝ hic ⁊ nunc. Illud autem eſt vl'e ex parte intell'is tm̄: qd̄ altero tm̄ fulcitur fūdamēto. ſ. rep̄ſentatione ⁊ ita ꝙ eius vl'itas ex hoc ſolo h̄etur ꝙ obiectiue in intellectu ponitur cui obijcitur res ſ'm cōditiōes q̄ditatatiuas nō indiuiduales vt ſic: ⁊ hoc modo q̄ditas intelligentie eſt vl'is lȝ. n. indiuiduale ⁊ ſpecificuȝ p̄ncipiū ibidem ſit. q: tn̄ rep̄ntatur vt talis res non vt h̄. quia nō rep̄ntatur ſ'm qd̄ in ſe eſt. ſed ſ'm modū reꝝ cōpoſitaꝝ in q̄bus aliud ē natura: ⁊ aliud ē indiuiduū illius nāe. ideo ē vl'is vt obiecta eſt tm̄ ⁊ hoc eodē modo eſt p̄dicabilis q̄ditas intelligentie de plurib⁹. ſ. nec actu nec aptitudine. ſed vt obiecta eſt intellectui vt ab Auicena h̄ēs. 5^{o} meth. Quinimo ipſa q̄ditas diuina hoc modo cōis ⁊ vl'is ſ'm rōnem eſt. Unde ⁊ numerū pluralē apud grāmaticos h̄et̄. Ad ꝓbatiōem aūt maioris ſic negate patet rñſio. Cum enim dicitur ꝙ implicat q̄ditatē eē de ſe hāc ⁊ vl'eȝ ⁊ p̄dicabile de plurib⁹: hoc ē veꝝ accipiendo vl'e ex p̄te rei ⁊ ſilr̄ p̄dicabile. Ul'e enī ſ'm rōnem tm̄ ē min⁹ in multis ⁊ de multis vt oſm eſt tm̄. vl'e āt ex p̄te rei eſt in multis ſ'm rem lȝ vnitatem habeat vt oſȝ eſt. Et ſi vis plene intelligere memento eorum que dcā ſunt in ·q. de vl'ibus. Ad 3^{m} dicitur ꝙ in caſu illo repatur necio idem numero angelus: ex eodē enī gabriel ē hic ⁊ gabriel. nec eſt veꝝ ꝙ apud nos deus non poſſit idem nūero repare lȝ dicamus ꝙ ſi in reſurrectione non reſumeret̄ eadem aīa numero que nō anichilata eē debet ſi reſurrectiōis rō ſaluanda eſt: nō eēt idem hō numero cū quo ſtat idē numero poſſe repari a deo. Ad 4^{m} dī ꝙ nō ē ſil'e de intelligentijs ⁊ aīab⁹ intellectiuis quo ad hoc q: aīe ſunt p̄tes ſpēi corp̄ibus vnibiles nō āt intelligētie ſed de his infra erit amplior ſermo. Ad 5^{m} rñdet. ſan. tho. ꝙ nā humana ⁊ angelica p̄ñt duplr̄ accipi. vno mō ſ'm eē nāe ⁊ ſic natura humana eſt vna angelica v̄o plures. Alio modo accipiunt̄ ſ'm eē vie. ſ. vt viatrices ad beatitudinē ſupernalē. ⁊ ſic ſicut nā humana ē vna ita tota latitudo angelicarum ſpēꝝ ē vna nā. eo qd̄ ſicut oēs hoīes vno mō tendunt ad p̄mā. ſȝ. ſ. ꝑ liberꝝ arbitrium flexibile remediabiliter. Sic oēs angeli vno modo: tendūt ad beatitudinē. ſ. ꝑ liberū arbitriū flexibile ⁊ remediabiliter. ſel'. n. flexuȝ reuerti amplius nō pōt. apprehendūt enī immobiliter ⁊ ꝓpterea Aug. vt theologus loquens ad quē p̄tinȝ conſideratio de hoīe ⁊ angelis in eē vie ⁊ patrie vocauit oēs angelos vnius nature. Ad 6^{m} dī ꝙ Damaſcen⁹ forte opinionē illoꝝ quos in hoc nō ſeqmur imitans dixit illa v̄ba vel ꝑ ſpēm intellexit ſpēm ſubalternā nō ſpecialiſſimā. ⁊ hoc mihi placet magis quū nō ꝯſtet ipȝ ꝯrie opinionis eē. ⁊ tunc large ſpēi nomen: accipiendū ē ſi veritatem h̄ēre debȝ. Ad 7^{m} dicitur p̄mo ꝙ argumentuȝ ꝓcedit ex malo intellectu articuloꝝ Pariſienſiū: illi enīȝ ſunt contra Aueroiſtas q̄ aīam intellectiuā nō multiplicabileȝ nūero dicunt quia eſt forma imālis. vnde ſenſus primi articuli eſt ſiquis dixerit deum nō poſſe multiplicare formas ſine materia. i. ſine dependentia a materia error ſilr̄ ſcd̄i ſiquis dixerit formas nō recipere diuiſionē ſine materia. i. ſine dependentia a materia error. ſilr̄ tertij: ꝙ q: intelligentia non hñt mām deus non poſſet eiuſdeȝ ſpeciei facere plures. error non habent materiā. i. depēdentiam a materia vel non poſſet. i. ex impotentia dei ꝓcederet: vel dicatur ſcd̄o ꝙ articuli Pariſiēſes inq̄ntuȝ tāgunt vel tāgere vidētur doctrinā ſancti thome reuocati ſunt ꝑ dñm Stephanū ep̄m Pariſienſem apud hertiliacū anno dñi. 1325. die iouis ante ſacras cineres. vt patȝ in lr̄is q̄ incipiūt. Magiſtra reꝝ expientia certis inditijs euidenter demonſtrat. Dicitur 3^{o} ꝙ cum ſanctiſſimus Urbanus papa doctrinā ſancti Thome approbauerit ī extrauagāte q̄ īcipit. ⁊ laudabilis de⁹ ī ſanctis ſuis ⁊ ī ſui maieſtate mirabilis mirꝝ ē quō iſti audeāt ꝯ romanā eccleſiā approbationē inducere articulos Pariſiēſes. ſūt āt v̄ba dñi pape ī calce extrauagātis ad vniuerſitatē Tholoſanā. iſta volum⁹ inſup ⁊ tenore p̄ñtium vobis in iūgim⁹: vt dicti beati thome doctrinā tāq̄ȝ veridicā ⁊ catholicā ſectemini eāqȝ ſtudeatis totis virib⁹ ampliare. Datum apud montē Flaſconē ⁊c̄. hec v̄ba attendāt aduerſarij vt videāt quāta temeritate. Cōtra mādatqȝ ſummi Pontificis catholicā ſancti Thome doctrinam impugnare nitūtur. ¶ Sequitur textus.

¶ Huiuſmodi ergo ſubſtātie quāuis ſint forme ſine materia non tamen in eis eſt omnimoda ſimplicitas nec ſunt actus purus ſed habēt permixtionem potentie ⁊ hoc patȝ. Quicq̄d enim non eſt de intellectu eſſentialis quiditatis hoc eſt adueniens extra ⁊ facies compoſitiōem cum eſſentia quia nulla eſſentia ſine his que ſunt partes eſſentie intelligi poteſt. Ois autem eſſentia uel quiditas intelligi poteſt ſine hoc ꝙ aliquid intelligatur de eſſe ſuo. poſſum enim intelligere quidem homo vel fenix ⁊ tamen ignorare an eſſe habeant in reruȝ natura. ergo pȝ ꝙ eſſe eſt aliud ab eſſentia vel quiditate.

¶ In hac 3^{a} p̄te capl'i h⁹ ꝓbatur ſ'bas ſepatas eē cōpoſitas ex eē ⁊ eēntia. ſȝ anteq̄ȝ ad ꝓbātiōem accedatur prenotandū ē in ſubſ'ijs mālib⁹ inueniri q̄tuor realiter diſtincta. ſ. māȝ: formā. eēntiā: cōpoſitā ex eis ⁊ exiſtentiaȝ. in hoīe enī ē conſiderare mām in q̄ recipitur eius forma ⁊ formam ipaȝ que ē illius māe act⁹ ⁊ eēntiā humanā que nec eſt materia nec forma: ⁊ eſſe actualis exiſtentie quo hō formalr̄ exiſtit in reꝝ natura. vnde fit vt in iſtis ſubſtantiis due compoſitiones pertinentes ad gen⁹ ſubſtātie reperiantur. Quarū prima eſt ex materia ⁊ forma:

Cōuenientia ⁊ dĩa iter ꝯpoſitionē ex materia ⁊ forma.

ſecūda vō ē ex eēntia ⁊ exiſtentia que vocatur cōpoſitio ex eſſe ⁊ eēntia. Cōueniūt āt iter ſe ⁊ differūt hec ꝯpoſitiones ꝯueniūt qdē ĩ duob⁹. ꝑmo ĩ hoc ꝙ vtraqꝫ cōſtat ex actu ⁊ potētia mām enim ⁊ formā claꝛt eſt ſe hēre vt potētiā ⁊ actū: eēntia āt ⁊ eē ex eo liquet ꝙ ſe hn̄t vt potentia ⁊ act⁹: qꝛ qditas quelibꝫ ex hoc ponit̄ ĩ rerum nā ꝙ exiſtentiā acqrit. Scđo ꝯueniūt in hoc ꝙ vtriuſqꝫ extrema ſūt in eodē genere tā. n. mā ⁊ forma hoīs: qꝫ eſſētia ⁊ eē ei⁹ in gñe ſbe ⁊ ſpē humana reponant̄. Differūt autem quo ad decē. ꝑmo qꝛ extrema prime compoſitionis ſunt partes ſube ⁊ nō ſunt ſuba ꝓprie loquendo: vt pꝫ. Materia autem ⁊ forma non ſunt in genere ſubſtantie niſi reductiue. vnde predicationem ſube que eſt gen⁹ generaliſſimuꝫ non niſi in obliquo ſuſcipiunt. extremoꝝ vero ſecunde ꝯpoſitionis neutrū ē pars ſubſtantie ſed alterum eſt ſubſtantia: eſſentia. ſ. que ē in recta linea predicamentali. Alterum vero extra ſubſtantiam. ſ. exiſtētia. Secundo differunt quia extremum illud quod ſe habꝫ vt potentia in prima compoſitione ē ens pure potentiale materia. ſ. extremum vero illud qđ ſe habꝫ vt potentia in ſecunda compoſitione non eſt pura potentia. ſed ens in aliqua ſpecie quiditatiue completum eſſentia. ſ. Tertio differunt quia extremum illud quod ſe hꝫ: vt potentia in prima compoſitione non eſt id quod ē: nec quod fit ꝓprie loquendo. Materia enī non fit vt dicitur. 7° metaphyſice reſpcū commēti. 27. eiuſdem autem eſt eſſe: cuius eſt fieri quum fieri ad eſſe terminetur: extra materiā vō id quod in ſcđa compoſitione ſe hꝫ vt potentia ē id quod eſt. ⁊ fit cum omnis factio ad compoſitum terminetur vt ibidem dicitur. Quarto differunt quia extremum illud quod in prima compoſitione ſe habet vt act⁹ non eſt vltima actualitas rei. ſed cauſat alium vlterioꝛeꝫ actum: forma enim hominis que eius materiam informat cauſando totum compoſituꝫ complet propꝛium receptiuum ipſius exiſtentie: ⁊ ſic cauſa cauſat que ē vlterioꝛ actus. Extremum vō illud qđ in ſecūda compoſitione ſe habet vt actus eſt vltima actualitas illius generis: poſt exn̄tiam enim ſoꝛtis nihil ſibi ſubſtantiale amplius aduenit. Quinto differunt quia extremum illud qđ in prim̄a compoſitione ſe habet vt actus eſt ita actus ꝙ tñ comparatur ad aliud vt potentia. Extremum vō illud quod in ſcđa compoſitione ſe habet vt actus eſt ita actus qđ ad nihil ipſius rei comparatur: vt potentia. Qđ patere poteſt aduertendo proportionem que eſt inter formā ⁊ exn̄tiam. Eſt enim proportio forme ad eſſe actuale ſicꝫ proportio diaphaneitatis ad lumen: forma ſiquidē recipit exiſtentiam ⁊ cauſat eam: ſicut diaphaneitas lumen Sicut nanqꝫ aer in eo ꝙ aer non eſt capax luminis. ſed opoꝛtet ipſum diaphaneitate infoꝛmari: vt propꝛium receptiuum luminis fiat: non aer nec diaphaneitas: ſꝫ aer diaphanus. ⁊ ideo eſt enim qui primo luminoſus eſt: lꝫ ſecundario tam aer qꝫ diaphaneitas lumine clareat: ita ĩ propoſito materia ſola non eſt capax exiſtentie. quia act⁹ in prima ſuſcipi debet potentia. Sed opoꝛtet in ipſa formam recipi vt propꝛium receptiuum exiſtentie fiat: non materia nec forma ſed compoſitum ex eis. Id enim qđ primo exiſtit eſt compoſitum cuius primo etiam ē fieri: tam tamen materia qꝫ forma ſecūdario actuatis illa met exiſtētia. vnde ſicut diaphaneitas eſt cauſa formalis aeri diaphano: ⁊ eius complementum formale ad hoc vt propꝛium ſuſceptiuum luminis ſit: ⁊ cum hoc comparatur ad lumen adueniens vt potentia recipiens. Licet ſecundario ad actum: ita forma eſt cauſa formalis compoſito ⁊ complementum eius formale ad hoc vt propꝛium receptiuum exiſtentie ſit. ac per hoc comparatur ad ipſam exiſtentiam ſubſequentem: vt potentia recipiens: ſecundaria tamen ad actum receptum: vnde fit vt ipſum eſſe actualis exiſtentie ad nihil aliud comparetur: vt potentia ad actum. ſed ſit vltima actualitas omnis rei etiam ipſius forme. Sexto differunt quia extremum illud qđ ĩ prima compoſitione ſe habet vt actus: ē de intellectu ſeu diffinitione rei intrinſece: forma enim ſcđm omnes intriſece in diffinitione concipitur extremum vō illud qđ in ſecunda compoſitione ſe habet vt actus eſt extra quiditatem rei: diffinitio enim non ſignificat eſſe vel non eſſe: vt dicitur primo poſterioꝛum. Septimo differunt: quia ex extremis prime compoſitionis fit vnum tertium per ſe vnum. ex extremis vō ſecunde compoſitionis non fit vnum tertium per ſe vnum neqꝫ per accidens propꝛie loquendo: ⁊ colligitur ratio huius differentie ex ſupꝛa dictis. vnum enim per ſe non fit niſi ex duobus: quoꝛum vtrunqꝫ eſt pars ſubſtantie: nulla enim ſubſtantia completa facit vnum per ſe cum quocunqꝫ alio: ⁊ quoꝛum alterum eſt pura potentia ex duobus enim actibus non fit tertium per ſe vnum ⁊ quoꝛum alterum eſt ita actus vt poſſit comparari ad aliquid aliud vt potentia. partes enim ſunt materia totius 5° metaphyſice textu cōmenti. 5. Cum autem in prima compoſitione. omnes iſte conditiones ſaluentur. In ſcđa vō nulla ſequitur ꝙ in ſecunda compoſitione non fiat vnum tertium per ſe neqꝫ etiā vnum per accidens fit. quia vnum per accidens aggregat res diuerſoꝛum generum cum his tamen ſtat ꝙ eſſētia per ſe aduuetur cum eſſe. Octauo differunt quia prima compoſitio eſt compoſitio ex his. ⁊ ideo fit ibi vnuꝫ tertium. Scđa vō eſt compoſitio cum his. Nulla enim res datur que conſtet ex eſſentia: ⁊ exiſtentia propꝛie loquendo. ſicut datur res conſtans ex materia ⁊ forma. ſꝫ eſſentia ꝯponit cū exiſtentia ⁊ econuerſo: ⁊ ideo dictum eſt qui aduuatur per ſe non tamen componendo tertiuꝫ Nono differunt quia prima compoſitio ad paucioꝛa ſe extendit qꝫ ſecūda. Extrema enim prime compoſitionis non inueniuntur niſi in rebus ſenſibilibus ea namqꝫ ſola ex materia ⁊ forma conſtare ſupꝛa concluſuꝫ eſt. Extrēa vō ſecunde compoſitionis reperiuntur ⁊ in rebus ſenſibilibus ⁊ in rebus immaterialibus. habent enim intelligentie quiditatem ⁊ exiſtentiam. vnde prima compoſitio infert ſecundā ⁊ non econuerſo. omne enim compoſituꝫ ex materia ⁊ forma eſt compoſitū ex eſſentia ⁊ eſſe ſed non conuertitur. Decimo differunt quo ad paſſiōes ſuas: compoſitionem enim primaꝫ quantitas accidentia ſenſibilia ⁊ tranſmutatio ſalteꝫ localis ſequitur. Compoſitionem autem ſecundam neqꝫ generatio neqꝫ coꝛruptio neqꝫ tranſmutatio aliqua phyſica ſequitur. ſed tantuꝫ recipere ⁊ recipi per facere ⁊ per fieri. quia hec ſequūt̄ actum ⁊ potentiaꝫ: illa vō materiam ⁊ formam. In littera igitur hanc ſecundā compoſitionem in omni ente citra primum inueniri probatur. ſ. tali concluſione propoſita. Omne ens aliud a primo eſt compoſitum ex eſſe ⁊ eſſentia. Ratio talis eſt: omne habens aliquid realiter ſue quiditati coniunctum quod eſt extra eēntiaꝫ eius ē compoſitum ex quiditate ⁊ illo additamento. i. eſſentia ⁊ eſſe omne ens aliud adeo habet aliquid reale ſue quiditati realiter coniūctum extra eēntiam eius. ſ. eſſe. ergo oē ens aliud ex eo ē compoſitum ex eſſe ⁊ eſſentia maioꝛ relinquitur a ſancto Thoma pro manifeſta ⁊ eſt modificāda ita ꝙ illud additum ſit extra eſſentia rei particulariter ſūptam qđ dico ꝓpter inferius cum ſit extra eſſentiam ſuperioꝛis non tamen componit cum illo. Et etiam deſeruit ſic modificata propoſitio: quia eſſe eſt extra eēntiam ſoꝛtis non enim poneretur in eius diffinitione ſi diffiniretur. Relinquitur igitur manifeſta maioꝛ. quia duo aduunata quoꝛum neutrum eſt contrahens alterum ⁊ alterū ſe hꝫ: vt actus ⁊ alterum vt potentia nō niſi per compoſitionem realiter ſunt coniuncta. Minoꝛ autem pꝫ ex ſexta differentia ⁊ Ariſto. primo poſterioꝛū dicente ꝙ nulla diffinitio ſignificat eſſe. ¶ Seqtur textus.

¶ Niſi forte ſit aliqua res cuius quiditas ſit ſuum eſſe ⁊ hec res non poteſt eſſe niſi vna: ⁊ prima quia impoſſibile eſt ut fiat plurificatio alicuius niſi per additionem alicuius differentie ſicut multiplicatur natura generis in ſpecie uel per hoc ꝙ forma recipitur in diuerſis ma

teriis: ſicut multiplicatur natura ſpeciei in diuerſis indiuiduis: uel per hoc ꝙ unum eſt abſtractum ⁊ aliud in aliquo receptum. ſicut ſi eſſet quidam color ſeparatus eſſet alius a colore non ſeparato ex ipſa ſua ſeparatione. Si autem ponatur aliqua res que ſit eſſe tantum: ita ut ipſum eſſe ſit ſubſiſtens hoc eſſe non recipiet additionem differentie: quia iam non eſſet eſſe tm̄: ſed eſſe: ⁊ preter hoc forma aliqua ⁊ multo minus recipiet additionē materie. quia iam eſſet non ſubſiſtens ſed: materiale. Unde relinquitur ꝙ talis res que ſit ſuū eſſe non poteſt eſſe niſi una: unde oportet ꝙ ī qualibet alia re preter eam ſit aliud eſſe ſuum ⁊ aliud quiditas uel natura ſeu forma ſua. Unde in intelligentiis oportȝ ꝙ ſit eſſe preter formam: ⁊ ideo dictum eſt ꝙ intelligentia eſt forma ⁊ eſſe.

¶ Hic ponitur ſcd̄a ratio ad idem que inducitur ꝑ modum excluſionis tacite reſponſionis. quia aliquis poſſet dicere ad rationem factam ꝙ aliqua res eſt cuius quiditas eſt ſuum eſſe ⁊ illius diffinitio non abſtrahit ab exiſtere. Contra hoc inquātum inducitur ſcd̄a ratio probans ꝙ in vno ſolo ente. ſ. primo eſſentia eſt idem ꝙ exiſtentia ⁊ conſequenter in quolibet alio eſſe ⁊ eſſentia diſtinguuntur realiter. ratiocinatur ergo ſic. Omne plurificabile ſeu plurificatum. altero trium modorum multiplicatˀ vel per additionē differentie formalis: vel per receptionem vtriuſqȝ in materia vel per receptionem vnius in materia ⁊ alterius ſeparationem. Sed quiditas que eſt ſuum exiſtere nullo iſtorum modorum eſt multiplicabilis. ergo quiditas que eſt ſuum eſſe nec plurificabilis nec plurificata eſt. ergo eſt vna tantū. ⁊ ſic omne aliud ab ea non eſt ſua exiſtentia proceſſus clarus. Maior vero declaratur quoniam cum pluralitas ſequatur diuiſionem diuiſio alicuius fit per differētias formales: ſic natura generica animalis multiplicatur in homine ⁊ leone per differentias indiuiduales ſicut natura ſpecifica multiplicatur in ſorte ⁊ platone ꝓpter hoc ꝙ humanitas ſortis eſt in alia materia ſignata ab illa in qua eſt humanitas platonis Uel tertio modo poteſt imaginari diuiſio inter aliq̄ duo eiuſdem nature ꝓpter hoc ꝙ alterum eſt omnino ſeparatum a materialibus conditionibus alterum v° concretum eſt illis ſicut homo ſeparatus apud platonem: Diſtinguitur ab hoc homine particulariter propter hoc ꝙ homo ſeparatus eſt immaterialis: natura vero ſor. eſt recepta in hac materia nec apparebit diſcurrenti per oīa predicamenta aliquis alius modus realis multiplicationis in vniuerſo: nec aliquis mihi obijciat ꝙ quantitas ⁊ ſubſtantia diſtinguuntur realiter: ⁊ tamen non per differentias formales: nec etiam quoniam ſiue modis ſiue differentijs fiat diuiſio non refert dum modo contrahēs ad aliquam limitatam naturam trahat. Contractum minor autem declaratur quo ad omnes eius particulas: et primo ꝙ non ſit multiplicabilis per modum generis pȝ ex eo ꝙ genus recipit additionem differentie per quam trahitur natura generis ad determinatam naturam ſpecificam: ⁊ ſic perdit genus puritatem propriam: animal enim contractum ad humanam ſpeciem non eſt purum aīal. ſed aīāl humanuȝ. quiditas vero que eſt ſua exiſtentia eſt ipm̄ eē purum ⁊ non coartatuȝ. ſtatim enim ꝙ cōtraheretur perderet puritatem ⁊ eſſent ibi duo eſſe. ſ. ⁊ quiditas ad quā contractū eſſet. Scd̄a pars minoris clarius patet ꝙ enim recipitur in alio non eſt eē purum ⁊ ꝑ ſe ſubſiſtens: ſed ſubſtentatur in alio. quiditas autē que eſt ſuum eſſe eſt purum ⁊ conſequenter per ſe ſubſiſtēs ⁊ non alteri admixta a quo ſubſtentetur. per idē quoqȝ pȝ. tertia pars minoris ſi enim vna quiditas que eſt ſuū eſſe eſt ſeparata: altera que eſt recepta ex hoc ꝙ eſt recepta non poterit eſſe eadem ſue exiſtentie: vt enim dictū eſt eſſe receptum non eſt eſſe idem quiditati: ⁊ ſic concluditur ꝙ quiditas que eſt ſuum eſſe eſt vna tantum que ē ipſa prima cauſa omnium ac per hoc cetera hn̄t eē diſtinctum a ſuis eſſentijs. ¶ Sequitur textus.

Omne autem quod conuenit alicui uel ē cātū ex principiis nature ſue ſicut riſibile in homie uel aduenit ab aliquo principio extrinſeco ſicut lumen in aere ex influentia ſolis: non autē poteſt eſſe ꝙ ipm̄ ſit cauſatum ab ipſa forma uel q̄ditate rei dico ſicut a cauſa efficiente: quia ſic aliqua res eſſȝ cauſa ſui ipſius: ⁊ aliqua res ſe ipſam in eſſe produceret: qđ eſt impoſſibile ergo oportet ꝙ omnis talis res cuius eſſe eſt aliud a natura ſua ꝙ habeat eſſe ab alio.

¶ In hac parte quarta huius capituli declaratur intelligentias habere eſſe a deo effectiue: in quo omnino idem eſt eſſe cum eſſentia primum horum in ſua vniuerſali cōcluſione hoc ſcilȝ omne aliud a prima cauſa eſt productū ab ipſa probatur ſic: omne habens eſſe diſtinctuȝ a ſua q̄ditate eſt productum effectiue a prima cauſa omne ens aliud a cā prima habet eſſe diſtinctum a ſua quiditate. ergo omne ens aliud a prima ē effectiue productum a prīa cauſa minor ſupponitur ex dictis ⁊ dicendis. Maior ꝓbatur ſic: omne illud cui conuenit aliquid diſtinctuȝ a ſua quiditate ita ſe habet ꝙ vel ipſum eſt cauſa effectiua illiˀ aut habet illud ab alio effectiue. non eniȝ poteſt imaginari tertium riſibilitas ⁊ albedo ⁊ quicquid aliud conuenit homini aut cauſatur ab ipſo homine effectiue aut ab aliquo alio quod non ē hominis quiditas: ſed impoſſibile ē vt alquod ens efficiat ſuam propriam exiſtentiam: vt dicitur ſcd̄o de anima textu commenti. 47. ergo oportȝ ꝙ illam habeat ab alio effectiue ꝙ autem ſit impoſſibile vt aliquid ens efficiat ſuam propriam exiſtentiam pȝ ex eo ꝙ ſequeretur ꝙ illud eſſet anteq̄ eēt: ex eo enim ꝙ efficeret eēt omne enim efficiens exiſtit. 3° phyſicorum textu cōmenti. 17. ex eo v° ꝙ ſuum proprium eē cauſaret ſuum exiſtere eius cauſalitatē ſequeretur: ⁊ ſic eēt anteq̄ eſſet. Sequitur textus.

¶ Et quia omne qđ eſt per aliđ reducitur ad id qđ eſt per ſe ſicut ad cauſam primam. ideo oportet ꝙ ſit aliqua res que ſit cauſa eſſendi omnibus rebus eo ꝙ ipſa eſt eſſe tamen alias iretur in infinitum in cauſis cum omnis res q̄ non eſt eſſe: tamen habeat cauſam ſui eſſe: ut dictum eſt: patet ergo ꝙ intelligētia eſt forma ⁊ eſſe ⁊ qđ eſſe habet a primo eſſe qđ eſt eſſe tantū ⁊ hoc eſt prima cā q̄ deˀ eſt.

¶ Hic declaratur ſcd̄m propoſitorum hec concluſio. ſ. eſſentia prime cauſe eſt ſuum exiſtere tali ratione omne qđ eſt per aliud tale predicetur ab eo quod ē per ſe tale omne ens aliud a prima cauſa ē per aliud tale. ideſt ens. ergo preceditur ab eo qđ ē per ſe ens quod autem ē ex ſe ens cauſa eſt omnibus vt entia ſint. vt dicitur 2° metaphyſice textu cōmenti. 4. prima ergo cauſa eſt ex ſe ens ſeu per ſe ens ⁊ conſequenter ſua quiditas ē ipſum eſſe aliter nō eēt per ſe: ſed per aliud a ſua quiditate ens ⁊ cōſequenter dependeret ab alio: vt ante poſita ratione deductum ē. Maior propoſitio ⁊ ſi habeatur 2° phyſicorū textu commenti. 66. ⁊ 8. textu cōmēti. 39. tamen in littera ꝓbatur ex eo ꝙ aliter ſequeretur proceſſus in infinitū in cauſis ſi enim non eſſet deuenire ad vnum ꝑ ſe tale. ſȝ omnia eſſent ꝑ aliud talia: qua ratione aū vnuȝ eſt aliud

eadem ratiōe ante illud erit aliud ⁊ ſic in infinitum. Mi
nor vō eſt cōcluſio precedentis ratiōis. Circa hanc ptē.
Qō pᵃ ¶ Dubitatur: an itelligentie effectiue ſint ꝓducte a deo
⁊ pro parte quidem negatiua arguitur ſic: omne agens
pᵒ aliquid agit illud per motum: nulla cauſa ſubſtantiarum
īmmaterialium agit eas per motum. ergo nulla cauſa ea
rum eſt agens eas. Maior eſt Ariſtotelis primo de ge/
neratione textu commenti. 45. Et confirmatur q: apud
Ariſtotelem. 12. metaphyſice textu commenti. 12. Oīs ꝓ
ductio exigit tria a quo ex quo ⁊ ad quod que in ſubſtan
tijs īmaterialibus ſaluari non poſſunt. Preterea primo
phyſicorum textu cōmenti. 33. cōmunis conceptio phi/
loſophorum eſt: ꝙ ex nihilo nihil fit. ſed ſi intelligentie ſunt
effectiue a deo ſunt ex nihilo ⁊c. Preterea 4ᵒ celi ꝯmē/
to primo. nullum eternū inquit Auerois habet efficiens
vere niſi per modum forme ⁊ finis: ſimiliter. 12. meta/
phyſice cōmento. 44. reprehendit modernorum morē
2ᵒ dicens ꝙ in ſeparatis a materia non eſt vere agere. Pre
terea nullum poſſibile ex ſe eſt neceſſarium ex alio apud
cōmentatorē. 12. metaphyſice ꝯmenti. 41. niſi motus:
ſed intelligentie ſi ſunt effectiue a deo ſunt poſſibiles ex
ſe. ergo nō ſunt neceſſarie ex alio. ergo corruptibiles. In
hac dubitatione quoniam noſtra etate in hoc Patauino
ſtudio non vertitur in dubium: an ita ſit ꝙ deus creaue/
rit intelligentias. ſed an hoc ſit ſcđm mentem Ariſtote/
lis ⁊ commentatoris. ideo breuiter ⁊ incidenter perſua/
dere volumus ꝙ omnes intelligentie ſunt a deo effecti/
ue ſcđm ꝯmentatorem: ⁊ conſequenter Ariſtotelē. oēs
enim admittunt in hac re conſequentiam iſtam. Deinde
quoniam multi in hac re querunt modum quo apud cō
mentatorem productio iſta fit. Declarabitur ⁊ modus
productionis primum declaratur ſic. id quod eſt maxi/
me ens ⁊ verum eſt cauſa entitatis ⁊ veritatis in ceteris
ſcđo metaphyſice textu cōmenti quarti. Deus ē maxie
ens ⁊ verum. ergo deus eſt cauſa entitatis in ceteris. Si
dicatur ꝙ eſt cauſa finalis ⁊ non effectiua. Cōtra. 12. me
taphyſice cōmētis 36. ⁊. 44. quelibet res ſeparata a ma
teria cuiuſcunqȝ eſt principium finale eſt principium effi
ciens ergo. Si deus eſt principium finale intelligentiarū
erit ⁊ principium efficiens earum. Dicetur forte ꝙ com
mentator non ponit illam propoſitionem vniuerſaliter ſi
cut aſſumpta eſt ſed indefinitā. Contra ꝯmentator ex ſe/
paratione a materia ſeu ex īmaterialitate rei ponit cauſali
tatem effectiuam comitari cauſalitatem finalem reſpectu
eiuſdem effectus. vt patet ibi. ergo vbicunqȝ reperitur ī
materialitas cum cauſalitate finali reſpectu alicuius opor
tet etiam reperiri cauſalitatem effectiuam reſpectu eiuſ/
dem: confirmatur ex verbis cōmentatoris in de ſubſtan
tia orbis capitulo ſcđo. vbi expreſſe dicit celum egere in/
telligentia non ſolum mouente: ſed largiente in ſua ſub/
ſtantia permanentiam eternam: par autem eſt ratio de ī
telligentijs ꝙ ſi dicatur ꝙ loquitur de cauſa finali ⁊ for/
mali exemplari. Replica facta eſt ⁊ adde ꝙ ibi dicit cō/
mentator ꝙ finis ſignificat agens ſignificatione neceſſaria
⁊ ſunt verba valde notanda. Confirmatur adhuc. quia
Auerois in. 12. metaphᶜ ⁊ nūc nunc declarabitur non ſo/
lum ponit ipſas produci ſecūdum modum quo a prima
cauſa omnes producuntur aſſignat. Modus autem pro
ductionis ab ipſomet ponitur. 4ᵒ ꝯmento. 12. metaphy
ſice: vbi reprehendit Auicenam non quia ponebat intelli
gentias produci a deo. ſed quia ponebat ꝙ deus cauſa/
ret res per modum nature. ſ. ꝙ ab vno vnum tantū ꝓ
cedat. poſuit enī Auicena deum glorioſū qui pura actu
alitas eſt intelligendo ſe produceret primam intelligen/
tiam que producta intelligendo deum producebat. Se/
cundam intelligentiam intelligēdo autem ſe ſecundū id
quod habet de actualitate producebat animam primi
orbis intelligendo autem ſe ſecundum id quod habet đ
potentialitate producebat orbem primum ⁊ ſimiliter. ſe
cūda intelligentia faciebat vſqȝ ad vltimam: que preſidet
ſpere actiuorum ⁊ paſſiuorum. reprehenditur ergo Aui
cena de hoc ꝙ vnum tantū produceretur a deo imme
diate dicebat. vnde dicit non enī eſt illic peruentus: neqȝ
conſecutio neqȝ actio. ita ꝙ dicamus ꝙ vna actio ſequi/
tur vnum agentem vbi apparet ꝙ propterea appoſuit
ly ita ꝙ vna actio vt declararet modum productiōis ſeu
impugnare. vnde ⁊ vere productionis modum ſubiun/
git in verbis ſequentibus dicens tantum enim. eſt illic cā
⁊ cauſatum ſecundum ꝙ dicimus intellectum eſt cauſa
intelligentis: vbi ſcito ex alberto. 12. metaphyſice ꝙ com
templatio intelligentiarum. ſi veritatem inuenire queris
in eas vt operatiuas non ſpeculatas tendat: ſunt enim eſ
ſentialiter opifices: vt earum inſtrumenta corpora. ſ. ce/
leſtia pre ſe ferunt. Inter artes autem talis inuenitur ꝓ/
ceſſus ꝙ ars cōmunis ⁊ principalis ſpeciales artes ſub
ſeruientes cauſat exemplariter ⁊ effectiue partialiter ſal/
tim prout diuerſis modis ē imitabilis. Verbi gratia ars
militaris cauſat equeſtrem. Et frenefactiuam ⁊ alias
huiuſmodi: vt ſic ⁊ ſic ⁊ aliter imitabilis: omnes enim ī
feriores artifices intuendo artem principalem ⁊ cōmu/
nem ad eius imitationem formant operationes ſuas pro
portionatas illi. deus autē glorioſus eſt ars prima ⁊ cō
muniſſima imitabilis ab omnibus artibus ſpecialibus q̄
les ſunt omnes intelligentie: vnde ipſa ars diuina vt ſic
imitabilis puta per motū talem qualis eſt motus ſatur
ni cauſat artē intelligentie ſaturni: ⁊ vt alio modo imita
bilis: puta per operationes tales quales ſunt Iouis cau
ſat artem intelligentie iouis: ⁊ ſic de alijs cauſat dico non
ſolū exemplariter: ſed effectiue ⁊ totaliter: ars enī vni/
uerſalis in humanis ideo non cauſat niſi particulariter ⁊
exemplariter: artes ſpeciales quia non poteſt niſi cōcur
rente lumine intellectus agentis in alterius intellectu fie
ri. Si namqȝ ars vniuerſalis eſſet ſeparata a materia per
ſe ſubſiſtens ex ſe non prohiberetur quin poſſent artes
ſpeciales ſui imitatiuas effectiue producere. Unde cum
ars diuina ſit per ſe ſubſiſtens ⁊ ſumme efficax non req/
rit coagens. ſed ſola intelligendo ſe vt pluribus modis
imitabilem artes ſpeciales orbium motiuas tanquā pro
priorum inſtrumentorum produxit. ⁊ quia artes ille nō
ſunt recepte in aliquo oportet ꝙ ſint ſubſiſtētes: ⁊ ꝙ ſint
non ſolum forme intelligibiles ſed intelligentes. omnis
enim res immaterialis ſi eſt ſubſiſtens eſt intelligens.
Secundum doctrinam Ariſtotelis tertio de anima tex/
tu commenti. 16. vnde cum deus immediate producat
plures artes ſpeciales ſubſiſtētes ſequitur ꝙ immediate
producat plures intelligentias. ipſe ſunt eſſentialiter arteſ
⁊ ſic ibi eſt tantum cauſa ⁊ cauſatum: ſicut intellectum.
ideſt ars communis intellecta. eſt cauſa intelligentis ar/
tificis ſubſeruientis. Confirmant hunc ſēſum verba ſe/
quentia quibus ait ꝙ non eſt impoſſibile vt idem quod
eſt per ſe intelligentia ⁊ intellectum ſit cauſa pluriū en/
tium ſecundū ꝙ ex eo intelliguntur multi modi ars enī
diuina que eſt pura intelligentia ⁊ purum intellectū ſcđꝫ
ꝙ intelligitur a ſe practice pluribꝰ modis imitabilis plu/
res artes producit q̄ narum cuilibet. quia ꝙ concipit de
arte cōmuni eſt ratio operandi cum ſumat principia ſua
ab illa. iō ſubdit ꝙ aliud eſt quod concipit de p̄mo mo/
tore. Motor orbis Iouis ⁊ aliud quod concipit motor
orbis Saturni eſt cauſa in anima eius ſcilicet quod ope/
retur. Et confirmat quoqȝ hoc idem proportio inter in/
telligentias aſſignata ab ipſo commentatore: ait enim in
commento. 44. ꝙ habitudo intelligentiarum aliarum
ad primam eſt habitudo artium ſpecialium ad commu
nem. ita ꝙ ſicut artes ſpeciales perficiuntur ⁊ cauſantur
a communi in humanis ita proportionabiliter intelligen/
tie alie perficiuntur ⁊ cauſantur a prima. Ad primum in Ad p̄mū
oppoſitum dicitur ꝙ agens dupliciter ſumitur quādoqȝ
proprie pro illo ꝙ ex ſua actione infert paſſionem q̄ ma/
gis facta abijcit a ſubſtantia. ⁊ ſic ſumitur ibi ab Ariſtote
le agens ſic enim opponuntur agens ⁊ patiens. Alio/

modo pro omne ꝙ in genere cauſe efficientis cauſat: et
ſic agens communis eſt mouente: vt patet ex ſeptio me
taphyſice commento.31. Ad confirmationem primam
dicitur ꝙ ⁊ illud ⁊ ſimilia intelligenda ſunt de ꝓductiõe
phyſica. ſ. per motum ⁊ mutationem. Similiter dicitur
ad ſecundum. Ad auctoritates commentatoris adductaſ
⁊ ſimiles ſibi dicitur ꝙ loquuntur de agente proprie di-
cto ⁊ productione phyſica: vel contra poſitionem Auice
ne ꝙ vnum ab vno emanet. Ad rationem ſecundam cõ-
ceſſa maiore negatur minor. ſtat enim apud Ariſtotelez
commentatorez ⁊ ſan. Thomaz ⁊ veritatem aliquid eẽ
ab alio effectiue ⁊ tamen eſſe neceſſariuz ex ſe. Ad cuius
euidentiam notanda ſunt quattuor propoſitiones. prima
eſt. Poſſibile ex ſe eſt id quod habet in ſeipſo potentiaz
ad nõ eſſe. patet iſta ex terminis: ideo eniz aliquid eſt in
ordine poſſibilium ⁊ non ordine neceſſariorum. quia ha
bet in ſe ipſo potentiam ad non eſſe. Si enim careret po
tentia ad non eſſe impoſſibile eſſet ipſum non eſſe. ⁊ ſic
neceſſarium eſſet illud eſſe. Secunda propoſitio eſt id ſo
lum habet in ſe ipſo potentiaz ad non eſſe cuius aliquid
habet potentiam ad aliud eſſe patet iſta ex eo ꝙ nulla po
tentia per ſe primo appetit non eſſe: omnis enim appeti
tus per ſe tendit ad aliquid eſſe. ſed quia cum illo ad qđ
tendit non poteſt ſtare eſſe quod habet. ideo ex conſe-
quenti appetit non eſſe quod eſt priuatio forme quã ha-
bet. Sicut materia aque per ſe primo appetit formam
ignis. ſed quia cum forma ignis non poteſt ſimul ſtare a
que forma. ideo ex conſequenti appetit priuationem for
me aque quaz habet potentia. ergo omnis appetens nõ
eſſe prius natura appetit aliquod aliud eſſe. Notanter
autem dixi in hac propoſitione cuius aliquid habet potẽ
tiam. quoniam non totum appetit aliud eſſe ſed pars po
tentialis. non eniz tota aqua appetit eẽ ignis ſed eius ma-
teria. Tertia propoſitio eſt ꝙ neceſſarium ex ſe eſt illud
quod caret potentia ad eſſe ⁊ non eſſe. patet iſta ex termi
nis ſcilicet metaphyſice textu commenti.6. neceſſarium
enim eſt quod impoſſibile eſt aliter ſe habere: quod au-
tem caret potentia adeſſe ⁊ non eſſe impoſſibile eſt alit̃
ſe habere. omnis enim ſucceſſio dicitur ſic ad aliter ſe ha
bere fit per poſſe hoc eſſe perdere ⁊ aliud acquirere.
Quarta propoſitio eſt ꝙ nec intelligentie nec corpora ce
leſtia habent aliquid ſui quod ſit in potentia ad aliud eſſe
Illa quo ad intelligentias eſt per ſe nota quia ſunt ſimpli
ces forme: quo ad corpora celeſtia vͦ ſecundum Auero
im ſimiliter dicendum eſt quia ſunt ſubſtantie ſimplices
apud ipſuz. ſecundum aũt ſanc. Thomam ex eo eſt ve
ra ꝙ materia cuiuſqz eoruz non eſt capax niſi forme quã
habet. Ex quibus quattuor propoſitionibus ſuccincte de
claratis. patere poteſt ꝙ ſecundum veritatem intelligẽ-
tie ⁊ corpora celeſtia ſunt neceſſaria ex ſe arguendo ſic.
omne carens potentia ad eſſe ⁊ non eſſe eſt neceſſarium
ex ſe. Intelligentie ⁊ corpora celeſtia carent potentia ad
eſſe ⁊ non eſſe. ergo ⁊c̃. Cum hoc tamen ſtat ꝙ ſint effe
ctiue ab alio. poteſt eniz vnum neceſſarium eſſe effecti-
ue ab alio neceſſario. vt dicitur octauo phyſicorum tex-
tu commenti.15. ⁊.5. metaphyſice. textu commenti.6.
Unde intelligentie ⁊ corpora celeſtia dupliciter ſunt ne-
ceſſaria ⁊ ex ſe ⁊ ab alio ex ſe quidem formaliter ⁊ intrin
ſece ab alio vͦ effectiue ⁊ extrinſece. Unde cõmentator
12. metaphyſice commento. 41. dicit ꝙ non poteſt eſſe
aliquid poſſibile ex ſe: neceſſarium vero ex alio niſi mo-
tus ⁊ non dixit impoſſibile eſt aliquid eſſe. neceſſarium
eſſe ex ſe ⁊ ex alio: ⁊ cuz hoc inſpexeris fugabuntur om
nes dubitationes iter dicta eius in de ſubſtantia orbis ⁊
hic reputauit enim impoſſibile. niſi in motu aliquid eẽ ne
ceſſarium ex alio preciſe pro nunc ſufficiant.

¶ Sequitur textus.

¶ Omne autez quod recepit aliquid ab alio
eſt in potentia reſpectu illius ⁊ hoc quod rece
ptum eſt in eo eſt actus eius. ergo oportet ꝙ
ipſa forma vel quiditas que eſt intelligentia
ſit in potentia reſpectu eſſe quod a deo rece-
pit. ⁊ illud eſſe receptuz eſt per modũ actus
⁊ ita inuenitur actus ⁊ potentia in intelligen-
tiis non tamẽ forma ⁊ materia niſi equiuoce.
vnde etiam pati recipere ſubiectum eſſe: et
omnia huiuſmodi que uidentur rebus ratiõe
materie conuenire equiuoce conueniunt ſub
ſtantiis intellectualibus ⁊ corporalibus. ut in
tertio de anima cõmentator dicit.

¶ In hac quinta particula declaratur talis concluſio in-
telligentie ſunt compoſite ex actu ⁊ potentia quo eſt ⁊
quod eſt: ſic omne quod recipit aliquid ab alio effectiue
eſt compoſitum ex recipiente potentia ⁊ actu recepto.
intelligentie recipiũt aliquid ab alio ſcilicet eſſe a deo. er-
go intelligentie ſunt compoſite ex potentia ⁊ actu. Ma-
ior ex eo patet ꝙ nihil eſt in ſe ipo. Minor autem ex pre
cedentibus nota eſt ⁊ quãuis ſic ſit ꝙ i itelligentiis inue-
niatur actus ⁊ potentia non tamen habent formam ⁊
materiam. In plus enim ſe habent actus ⁊ potentia qꝫ
forma ⁊ materia: vnde pati recipere ⁊ ſubijci ⁊ ſimilia
que ſunt paſſiones materie equiuoce in inferioribus ⁊
ſuperioribus reperiuntur. alia enim eſt ratio recipiendi
ibi. ⁊ hic ibi abſqꝫ omni motu ⁊ materiali conditione.
in iſtis vero non niſi cum motu ⁊ indiuidualibus con-
ditionibus vt ⁊ commentator teſtatur tertio de anima.
commento.14°.

¶ Sequitur textus.

¶ Et quia ut dictum eſt intelligentie quiditas
eſt ipſamet intelligentia. ideo quiditas uel eſ-
ſentia eius eſt ipſum quod eſt ipſa ⁊ eſſe ſuuz
receptum a deo eſt id quo ſubſiſtit in reruz na
tura: ⁊ propter hoc a quibuſdam huiuſmodi
ſubſtantie dicuntur componi ex quo eſt: ⁊ qđ
eſt uel ex quo eſt ⁊ eſſentia ut Boetius dicit.

¶ Aſſignat rationem quare intelligentie dicuntur com-
poſite ex quo eſt ⁊ quod eſt: omne compoſitum ex qui-
ditate que eſt ipſum ſuppoſitum ⁊ eſſe eſt compoſitum
ex quo eſt ⁊ quod eſt intelligentie ſunt compoſite ex qui
ditate que eſt ipſa intelligentia ⁊ eſſe quo ſubſiſtunt. er-
go ſunt compoſite ex quo eſt ⁊ quod eſt omnia aſſum-
pta ex ꝓdictis ſũt mãifeſta. ¶ Circa ſupra dicta due du-
bitationes ſunt. prima eſt an eſſe actualis exiſtentie ⁊ eſ-
ſentia diſtinguantur realiter. Secunda eſt an intelligẽtie
ſunt compoſite ex actu ⁊ potentia. Circa primam tria agẽ Qõ. 2ª.
da ſunt primo ponetur opinio ſcoti. Secundo ponetur
opinio ſan. Thome. Tertio reſpondebitur argumentis
in oppoſitum. Quo ad primam Scotus in 3° ſententia-
rum diſtinctione. 6ª. q. prima opinatur eſſe actualis exi-
ſtentie ⁊ eſſentiam rei eẽ idem realiter. licz diſtinguantur
ex natura rei ſicut modus intrinſecus: ⁊ quiditas cuius
eſt ſicut nec albedo diſtinguit̃ a ſuo mõ itrinſeco. gradu
ſ. vt tria vel vt quatuor. Ad probanduz autem hoc licz
adduci poſſint rationes Scoti. quia tamen vnionem na Opio ſco.
ture humane cum ſuppoſito diuino concernunt decem
rationes inductas ab Antonio trombeta i quolibeto ſuo
nunc recitandas primo cenſui. primo arguit vt ipſe di-
cit contra fundamentum thome ſic manente eadem ra-
tione manet idẽ effectus. ſed tota quare ponitur ab iſtis
eſſentiam differre ab eſſe propter indifferentiam eſſen-

tie ad ēē ⁊ non ēē. nam vt dicunt lapis eſt in potentia vt ſit ⁊ non ſit. ergo vbi talis in differentia inuenit̄ ibi ponēda ē talis diſtinctio. ſed ita ē quod ī ē ꝯſimilis in differētia eſſe ad eſſe ⁊ non eſſe. eſſe enim roſe in hyeme non eſt in vere autem eſt. Conſimilis etiam in differentia eſt eſſentie ad eſſentiam ⁊ non eſſentiaꝫ. eſſentia nāqꝫ creature ab eterno non eſt: ergo eſſe differt realiter ab eſſe ⁊ eſſentia differt ab eēntia quod eſt ridiculum. ¶ Preterea quandocunqꝫ ſunt aliqua duo eſſentialiter ordinata ⁊ realiter diſtincta. Prius poteſt ſine contradictione fieri abſqꝫ poſteriori. ſed eſſentia non poteſt fieri ſine exiſtentia. ergo minor patet. quia eſſentia particularis que ſola ſit neceſſario eſt exiſtens. ¶ Preterea quecunqꝫ diſtinguuntur realiter ſe habent: ſicut res ⁊ res. ſed eſſentia ⁊ exiſtentia non ſe habent: ſicut res ⁊ res: ergo ⁊c. Patet illa quia res proprie loquendo conuertitur cum ente in actu actualitate exiſtentie. ¶ Preterea nulla res componit cum ſua realitate. ergo nulla quiditas differt realiter a ſua exiſtentia tenet conſequentia. quia exiſtentia eſt ipſa realitas rei. nihil enim aliud eſt dicere rem ēē realiter q̄ꝫ exiſtere: ⁊ econuerſo. antecedens autem eſt de ſe notum. ridiculum eſt enim dicere ꝙ aliquid componat cum ſua realitate. ¶ Preterea homo verus non componit cum ſua veritate: nec homo affirmatus cum ſua affirmatione: ergo quiditas non componit cum ſua exiſtentia. conſequentia patet ex eo ꝙ rei exiſtentia nihil aliud eſt q̄ꝫ poſitio veritatis: ⁊ affirmatio eius. Antecedentis autem oppoſitum non videtur bene intelligibile. ¶ Preterea exiſtentia ⁊ eſſentia habent idem contradictorium: ergo non diſtinguuntur. conſequentia eſt nota. antecedens vō manifeſtatur ex eo ꝙ nihil eſt quod priuet eſſe quin priuet eſſentia. nec eſt aliud nihil priuans ēē ⁊ aliud nihil priuans eſſentia. ¶ Preterea homo in potentia non componit cum homine in actu: ergo eſſentia ⁊ exiſtentia non componunt. ⁊ conſequenter non realiter diſtinguuntur. conſequentia relinquitur per ſe nota: quia eſſentia eſt in potentia. exiſtentia vero eſt actualitas eius. antecedens vero patet ex eo ꝙ actus ⁊ potentia diuidunt ens. vt conditio diminuens ⁊ perficiens ſicut verum ⁊ pictum diuidunt animal. vt commentator dicit nono metaphyſice. commento ſeptimo. homo ergo in potentia cum non ſit homo ſimpliciter cum ſit homo in actu ſolam conditionem diſtrahentem perdit poſitum ſub conditione perficiente. ⁊ ſic nullam compoſitionem habet cum homine in actu. Preterea eſſe exiſtentie ſi eſt diſtinctum realiter a quiditate non eſt ſubſtantia: nec accidens. ergo probatur antecedens. ꝙ eniꝫ non ſit accidens vt conceſſum ponatur. ꝙ autem non ſit ſubſtantia probatur: quia aut eſt materia: aut forma: aut compoſitum nullum illorum eſt apud Thomaꝫ: ergo. ¶ Preterea exiſtentia ⁊ eſſentia diſtinguūtur realiter: ergo in qualibet generatione ſubſtantiali ſunt duo termini totales. ⁊ duo termini formales. conſequens eſt impoſſibile: ergo ⁊c. conſequentia probatur quo ad vtrāqꝫ partem ſupponendo duo. Primum eſt ꝙ compoſitum per ſe vnum ſit ex per ſe actu: ⁊ per ſe potentia ex octauo metaphyſice. vbi nullam cauſam nouit Ariſtotiles quare compoſitum ſubſtantiale eſt per ſe vnum niſi quia materia eſt per ſe potentia. forma vero per ſe actus. ſecūdo ſupponit̄ ꝙ eſſentia eſt per ſe potentia. exiſtentia vero per ſe actus. Ex quibus concluditur ꝙ id quod reſultat ex eſſe. ⁊ eſſentia eſt per ſe vnum quo dato ſequitur ꝙ erunt duo compoſita per ſe vnitatem habentia quorum alterum erit compoſitum ex materia ⁊ forma: alterum ex eſſe ⁊ eſſentia. ⁊ cum vnumquodqꝫ per ſe vnum natum ſit terminare generationem: ergo in generatione erunt duo termini totales. ⁊ ſic patet prima pars: erunt etiam duo termini formales ſcilicet exiſtentia. ⁊ forma ſubſtantialis: quod etiam probatur ſic terminus formalis generationis eſt id quo aliquid generatur. ſed tam exiſtentia q̄ꝫ forma eſt id quo aliquid generatur. ergo probatur minor ſic eo modo quo aliquid eſt ratio eſſendi eſt ratio generandi. ſed exiſtentia eſt ratio eſſendi. ergo eſt ratio generandi. Vel formetur ſic ratio eo modo quo aliquid generatur eo modo eſt. ſꝫ per te ipſum compoſitum non generatur per eſſe ſic ꝙ eſſe ſit terminus generationis: ergo non habebit eſſe per ipſum eſſe. conſequens eſt falſum: ergo altera premiſſarum nō maior: ergo minor. ¶ Preterea ex exiſtentia ⁊ eſſentia ſit per ſe vnum. ergo datur proceſſus in infinitum in eſſentijs. conſequens eſt impoſſibile: ergo ⁊c. Antecedens etiam patet ex precedenti ratione ⁊ probatur ſic. Nam ſicut ex materia ⁊ forma reſultat tertium per ſe vnum: quia illa eſt per ſe potentia hec per ſe actus. ita ex exiſtentia ⁊ eſſentia cum etiaꝫ exiſtentia ſit per ſe actus. ⁊ eſſentia per ſe potentia. eadem eniꝫ ratio eſt. conſequentia autem probatur: quia ſi ex eſſe ⁊ eſſentia ſit tertium per ſe vnum cum illud iterum diſtinguatur a ſua exiſtentia componet cū ea. ⁊ ex eis fiet aliquod per ſe vnum. iterum arguitur eodem modo de illo. ⁊ ſic in infinitum. Hec de primo.

¶ Quo ad ſecunduꝫ opinio ſancti Thome ab eo poſita in ſecundo contra gentiles. capitulo. 52. eſt ꝙ in omni creatura quiditas ⁊ eius eſſe actualis exiſtentie diſtinguuntur realiter. ⁊ licet hec concluſio nunc in textu probata ſit. attamen ad pleniorē declarationem adducā duas probationes ex ſancto Thoma ibi prima eſt omnis eſſentia creata habet aliquid ſibi realiter cōiunctum preter ſuum eſſe nullum eſſe inreceptum habet aliquid ſibi annexum preter ſe. ergo nullum eſſe irreceptum eſt eſſentia creature ⁊ conſequenter eſſe ⁊ eſſentia non ſunt idem. eſſet enim ipſum ēē irreceptum ſi eſſet idem eſſentie ſicut. ⁊ ipſa eſſentia irrecepta eſt de ſubſtantijs loquendo: maior eſt nota per ſe ſor. enim preter ſuum eſſe habet quantitatem albedineꝫ ⁊ ſimilia: ſimiliter ſubſtantie ſeparate vt nunc ſupponimus habent aliquod accidens puta actum intelligendi ſaltem. Minor vero declaratur ex eo ꝙ ſi affirmatio eſt cauſa affirmationis negatio erit cauſa negationis. ſed de preciſa cauſā quare eſſe habeat aliquid preter ſe annexum eſt: quia eſſe eſt receptum in alio in quo poteſt recipi aliud quod patet ex hoc ꝙ eſſe ſubſtantiale ſor. ⁊ ēē album eiuſdem nulla alia ratione adunantur niſi q: vtrūqꝫ recipitur in ſor. ſunt enim tantum vnum ſubiecto cuꝫ ergo eſſe non erit receptum non remanebit aliquis modus quo poteſt habere aliquid ſibi annexum. Confirmatur hoc: quia eſſe ſubſtantiale ſortis: aut adunatur cū alijs preter ſe identice. ⁊ hoc eſt manifeſte falſum. eſſe enim ſubſtantiale ſor. non eſt eſſe album. aut ſicut potentia ⁊ actus. ita ꝙ eſſe ſubſtantiale ſit potentia ⁊ accidentale actus eius. ⁊ hoc non: quia nullum eſſe actualis exiſtentie poteſt poni ſubiectum alterius cum ſit vltima actualitas. remanet igitur ꝙ ea ratione adunetur: quia ambo recipiuntur in tertio. ⁊ ideo ſublato hoc ab ipſo eſſe actualis exiſtentie ꝙ ſit ſcilicet receptum aufertur etiam ꝙ poſſit habere aliquid ſibi annexum. ⁊ hoc eſt ꝙ Boetius dicit in ebdomadibus ꝙ ipſum quod eſt aliquid habet ſibi preter ſe coniunctum. ipſum vero eſſe nihil. Secunda ratio ad idem eſt. Omne eſſe irreceptum eſt infinitum ſimpliciter nullum eſſe creature eſt infinitum ſimpliciter. ergo nullum eſſe creature eſt eſſe irreceptum: ergo diſtinguitur ab eēntia ⁊c. minor eſt per ſe nota maior probatur ſic. omne puruꝫ eſſe eſt infinitū ſimpliciter. omne eſſe irreceptum eſt purum eſſe. ergo omne eſſe irreceptum eſt infinitū. ſimpliciter maior eſt nota ex terminis. eſſe enim ideo eſt limitatū: quia nō eſt purū. ſꝫ in p̄dicamentis mixtū. eſſe eniꝫ limitat̄ p̱ naturas p̄dicamē

Opi. s. T.

tales a quibus ſi depuretur omni finitate carens infini/
tum omnino reſtabit. minor vͦ etiam patet ex precedē/
ti ratione. ⁊ ex ratione facta ſupra in textu. ⁊ adhuc exē/
plariter declaratur albedo ſi ponatur non recepta in ali/
quo eſt pura albedo. ⁊ nihil haberet niſi ſe tantū. ⁊ eēt
infinita in ſpecie albedinis vt de ſe clarum eſt. non enim
poteſt a ſano intellectu imaginari albedo ſeparata defini
ta ad aliquem modum albedinis. omne enim quod eſt
per ſe tale habet omnem perfectionem poſſibilē illi na
ture. Sic homo ſeparatus apud platonē habet omnem
pfectionē poſſibilē nature humane. nec valet id qd̄ An/
Scotus. tonius trombeta ꝯtra hoc dicit ſumptū ex Scoto 2° ſen.
diſtin. 3ª. q. vltima. ꝙ ſi albedo eſſet ſeparata. ⁊ haberet
omnem perfectionem poſſibilē tali ſpeciei ſequetur ꝙ
albedo eſſet infinita ſimpliciter. quia haberet perfectio/
nem infinitorum indiuiduorum poſſibilium eſſe ſub ſpe
cie albedinis hoc inquam nihil valet quoniam ſicut infi/
nita indiuidua albedinis etiā ſimul poſita non ſunt per/
fectionis infinite ſimpliciter cum ſint limitata ad ſpeciem
albedinis. ita nec albedo ſeparata eoꝝ perfectiones ha
bens erit infinita ſimpliciter. ſed in tali ſpecie. Tertia ra/
tio eſt iſta. id quod conuenit nature ſpecifice abſq; omni
cauſa effectiua diſtinguitur realiter ab eo quod conuenit
illi non niſi per aliquam cauſam effectiuā. ſed predicata
quiditatiua cōueniunt rei abſq; omni cauſa effectiua. exi
ſtentia autē non conuenit res niſi per aliquod efficiens.
ergo predicata quiditatiua ⁊ exiſtentia rei diſtinguuntur
realiter. maior eſt per ſe nota. minor autē quo ad ſecun/
dam partem eſt clariſſima. quo ad primam vͦ declara/
tur ſic ſecluſa omni cauſalitate effectiua reſpectu roſe. q̄/
ro an illa ſit vera roſa eſt ſubſtantia corporea ſi ſic habeo
intentū. ſi non ergo roſa abſolute ſumpta non eſt in pre/
dicamento. ⁊ predicata primi modi poſſunt intelligi non
ad eē rei. ⁊ diffinitio ſeparatur a diffinito: que omnia nō
ſunt imaginabilia ⁊c̄. Videtur etiam hec opinio ab anti/
qs deriuata ꝑ Platone ſcilicet Alpharabio: Auicena: Al/
gazele: Boetio: Hilario: Alberto: ⁊ eoꝝ ſequacibus
lȝ ab Ariſtotile nihil manifeſti in hac re habeamus. Hec
de ſecundo. ¶ Quo ad tertium reſpondetur argumen/
tis in oppoſitum. ⁊ ad primū dicitur premittendo quod
arguens non vidit ſanctum Thomam in fonte. vt enim
apparet ex ſecundo contra gentiles: vbi ex intentione ſe/
ptem rationibus fundat ſuam opinionem ſeu poſitionē
non aſſumpta ab arguēte nō nominatur inter illas. vnde
peccauit imponendo nobis hoc eſſe totum fundamen/
tum poſitionis noſtre. ⁊ nec eſt mirum ſi in hoc errauit
quoniam in omnibus que contra nos tenet ſe extendit ſi
cut mus ſuper farinā: licet illa ratio ex dictis ſancti Tho
me primo ſententiaꝝ. diſtinctione octaua. queſtione quar
ta. articulo ſecundo elici poſſit. vbi tamen de hac re non
tractat. ⁊ eſt formanda ſic ratio illa eſſentia particulariter
ſumpta eſt indifferens ad eſſe. ⁊ non eſſe. ergo diſtingui
tur realiter a ſuo eſſe nec valet reſponſio ſua dicens ꝙ in
antecedente oportet addere ꝙ eſſentia habeat propriam
realitatem aliam a realitate exiſtentie: quia hoc eſt volū/
tarium. diſtinctio enim realis eſt inter materiā ⁊ formā
quas philoſophi non dubitant habere eandem realita/
tem exiſtentie cū ex eis ponant vnum per ſe fieri. ¶ Ad
argumentum ergo contra hanc rationem factū dicitur
ꝙ falſū eſt ꝙ eſſe ſit indifferens ad eē ⁊ non eſſe. ⁊ eēn/
tia ad eſſentiam ⁊ non eſſentiam. nihil enim eſt indiffe/
rens ad aliqua duo quorum alterum ſibi determinat in
ſua diffinitione. conſtat autem ꝙ eſſe eſt de intellectu eē
⁊ eſſentia de intellectu eēntie. ꝙ autem eſſe roſe in hye/
me non ſit. ſed in vere hoc eſt ideo quia eſſentia roſe cui
ſemper ſua predicata quiditatiua adſunt ad actū eſſendi
non peruenit. ⁊ non ideo quia ipſum eſſe ſit indifferens:
cum autem addit ꝙ eſſentia eſt indifferens ad eēntiam.
⁊ non eēntiam: quia non eſt ab eterno. non videtur intel
ligere vocem propriam. ex negatione enim actus eēndi
ab eterno bene ſequitur ꝙ roſa ſit indifferens ad eſſe. ⁊
non eſſe: ſed non ꝙ ſit indifferens ad roſam ⁊ nō roſam.
vt enī dicunt Alpharabius: Auicena: Algazel: ⁊ Alber/
tus: ſiue roſa ſit ſiue non ſit. ſemper eſt roſa ⁊ ſemper eſt
ſubſtantia corporea ⁊c̄. Si aliquo termino menſuretur
in his vti licet. ¶ Ad ſecundum negatur vtraq; premiſ/
ſa ⁊ maior quidē ſuppoſita oſtenſa eſt eē falſa. Minor
vͦ oſtenditur in Chriſto in quo humanitas abſq; creata
exiſtentia actuali eſt. ¶ Ad tertium negatur maior ad in
tellectum arguentis. non enim requiritur ad diſtinctio/
nem realem ꝙ vtrūq; verum habeat propriam exiſten
tiam. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ ſicut eſſe. eſt duplex ſci/
licet exiſtentie ⁊ eſſentie. ita duplex eſt realitas eſſentie ⁊
exiſtentie. ⁊ lȝ nulla res componat cū ſua realitate eſſen
tie: tamen cum hoc ſtat ꝙ componat cum realitate exi/
ſtentie. vnde eſſentia hominis abſolute in reali predica/
mento ſubſtantie ſcilicet reponitur. poſita autem in rerū
natura ſit realis realitate exiſtentie. ¶ Ad quintum dici/
tur eodem modo: quia etiam verum conuertitur cum
ente ⁊ re. vnde ſimiliter homo dupliciter eſt verus ſcili
cet veritate eēntie ⁊ exiſtentie. homo verus veritate eēn
tie non componit cum tali veritate que nihil aliud eſt q̄
fundamentalis cōformitas ad ſua predicata quiditatiua.
componit autem cum ſua veritate exiſtentie: ideſt cū eē
quod fundat hanc veritatem homo eſt. ſimiliter dicitur
de affirmatione. ¶ Ad ſextum negatur antecedens cu/
ius probationis vtriq; aſſumptum eſt falſum. Cū enī
quot modis vnum oppoſitorum dicitur. dicatur ⁊ reli/
quum in primo topicorum. ſicut ens dupliciter dicit̄ ſci/
licet ens quiditatiuum ⁊ exiſtentie. ita non ens ſeu nihil
dicitur dupliciter ſcilicet nihil quiditatiue ⁊ nihil exiſten/
tie. homo enim abſolute ſumptus cum ſit in predicamē
to ſubſtantie eſt ens quiditatiue nō tamen extra nihil op
poſitum actuali exiſtentie. ⁊ ideo aliud eſt nihil oppoſi/
tum enti predicamentali ſeu eſſentie. ⁊ aliud quod oppo
nitur exiſtentie actuali ⁊c̄. Et ſimiliter alia eſt negatio eēn
tie. ⁊ alia eſt negatio exiſtentie. ¶ Ad ſeptimū negatur
conſequentia. non enim idem eſt dicere homo in poten/
tia componit cum homine in actu: ⁊ eēntia componit cū
exiſtentia. prima enim eſt falſa: quia idem non compo/
nit cum ſeipſo. Secunda autem eſt vera: quia extrema
realiter diſtinguuntur. vnde nō eſt eadem proportio exi
ſtentie ad eſſentiam. ⁊ hominis in actu ad hominem in
potentia. inter prima enī eſt proportio potentie recepti
ue ad actum. ⁊ diſtinctio realis vtroq; extremo poſito
extra cauſas ſuas. inter ſecunda vͦ non. ſed eſt propor/
tio eiuſdem ad ſeipſum ſm̄ diuerſas ſui diſpoſitiones ſi
mul impoſſibiles ſcilicet eſſe in potentia ⁊ eſſe in actu.
¶ Ad octauum negatur antecedens. exiſtentia enī ſub
ſtantie eſt ſubſtantia. ⁊ exiſtentia accidentis eſt accidens
⁊ vt ſupra patet exiſtentia ſubſtantie non eſt materia nec
forma: nec compoſitum. ſed actualitas omnium eoꝝ.
⁊ ſic eſt reductiue in genere ſubſtantie. Sed ꝯ hoc inſtat
arguens ſic: omne quod eſt reductiue in genere reponi Inſtantia
tur vt principium ipſius. ſed eſſe non eſt principiū ſub/
ſtantie. ergo non eſt in genere ſubſtantie reductiue. Ad
hoc dicitur ꝙ cū eſſe ſit vltima actualitas rei. ⁊ vltimū
in generatione ſit primum in intentione eſſe erit in gene/
ratione ſubſtantie vt principium formale vltimatū ip/
ſius ſubſtantie. per hoc enī res reponit̄ in genere ſub/
ſtantie: quia eſt capax eſſe ſubſtantialis. ⁊ enim differen
tie in omnibus generibus. vt infra declarabitur ſumun
tur ab ordine apud ipſum eſſe. ¶ Ad nonum negatur
conſequentia ad cuius probationem dicitur ꝙ primum
ſuppoſitum male intellectum adducitur eo ꝙ Ariſtoti/
les. 8°. metaphyſice. textu cōmenti. 15. quem arguens
adducit non dicit ꝙ ex per ſe potentia. ⁊ per ſe actu re/
ſultet vnum tertium. ſed ꝙ ideo res habens partes eſt
vna: quia altera eſt actus. altera vͦ potentia ⁊ intelligen
dum eſt. ſicut ſupra declaratum fuit. ſ. ꝙ altera pars eſt

pura potentia eo ꝙ ex duobus actibus non fit tertium per ſe vnum modo quiditas rei. ⁊ exiſtentia eius non ſe habent ſicut pura potentia ⁊ actus vt patet. vnde auctoritas illa non eſt ad propoſitum. Relinquitur ergo falſum eſſe ꝙ ex eſſe ⁊ eſſentia fiat tertium per ſe vnum ⁊ conſequenter probatio conſequentie quo ad primã partem nihil valet. quia nõ ſunt ibi duo compoſita. Ad probationem vͦ conſequentie quo ad ſecundam parteʒ dicitur ꝙ non inconuenit generationem habere duos terminos. primus eſt forma. ſecundarius autem eſſe ſicut per oppoſitum creationis terminus formalis. Primo eſt eſſe. ſecundarius vͦ forma. ⁊ hocmodo conceduntur argumenta: ꝙ ſi intendat probare ꝙ eſſe ſit terminus generationis. Primo reſpondetur ⁊ dicitur ꝙ id quod aſſumit ſcilʒ eo quo aliquid eſt ratio eſſendi eſt ratio generandi falſum eſt. licet enim ſit veruʒ ꝙ id quod eſt ratio eſſendi ſit ratio rei ꝙ generetur. non tamen eſt verum ꝙ eomodo quo eſt ratio eſſendi. ſit ratio generandi. ⁊ ratio eſt quia res per generationem non exit de non eſſe omnino ad eſſe. ſed de priuatione ad formaʒ vt dicitur primo phyſicorum. creationis enim eſt propriuʒ vt res transferat de nõ eſſe omnino ad eſſe: quo ſit vt eẽ quod eſt. primo ratio eſſendi merito ſit. ⁊ pͥmo ratio prime productionis que eſt creatio ⁊ forma eſt que ſecundario ratio eſſendi. ſit primo ratio ſecunde productionis generationis. ſ. vnde ⁊ primo phyſicorum. principia generationis ponuntur forma ⁊ priuatio. per ideʒ patet ad ſecundam formam eiuſdem rationis. falſa enim eſt maioꝛ. alius nãqʒ ẽ modus quo res generatur. ⁊ alius quo eſt. eſt enim per formam ſecundario. per eſſe anteʒ primo generatur vero ecõuerſo. Ad decimũ patet reſpon-
Dubium ſio ex dictis. falſum enim eſt antecedens. ¶ Circa ſcðm dubium ſciendum eſt cõmunem philoſophorũ ſententiam eſſe intelligentias alias a prima nõ eẽ actus omnino purus. ſed admixtionem in ſe potentie habentes. veruʒ diuerſitas inter eos magna eſt de modo quo hec duo. Actus. ſ. ⁊ potentia eis inſunt. Et vt reliquos obmitta-
Opio ſco. mus ne limites intentionis noſtre egrediamur: Sco. in primo ſen. diſtin. quinta. q. ſecũda. opinatur omneʒ creaturam eẽ compoſitã ex actu ⁊ potentia. hoc modo quia quelibet creatura cuʒ non ſit nihil oportet ꝙ habeat aliquam actualitatem. ⁊ cum ſit definita ad tale genus vel ſpeciem ſeu graduʒ perfectionis oportet ꝙ habeat in ſe negationeʒ alterius perfectionis poſſibilis reperiri in latitudine entis. ⁊ ſic ſit poſſibilis. quicquid enim eſt ens ⁊ caret aliqua pfectione in ente poſſibili eſt ſimpliciť poſſibile. ⁊ ſic quelibet res eſt cõpoſita ex actu ⁊ potẽtia obiectiua. ex eo enim ꝙ eſt habet in ſe actum. ex eo vͦ ꝙ eſt ens poſſibile habet in ſe potentiam: poſſibile nãqʒ a potentia dicitur. Cum anteʒ ſolus deus ſit actus non poſſibilis. i. non potens terminare actionem alicuius agentis ſui factiui: intelligentie apud ipm erunt compoſite ex actu ⁊ potentia obiectiua tantũ: quia nullam in earũ ſubſtã-
Opi.ſ.T. tia receptam formã ponit. Sanctus Thomas anteʒ ex fundamentis in dubitatione precedẽte poſitis opinatus intelligentias ⁊ quãlibet creaturam eſſe compoſitas ex actu ⁊ potentia ſicut ex duabus rebus diſtinctis realiter eſſe. ſ. ⁊ eſſentia. nec oportet repetere probationes. ſʒ ſoluere rationem Scoti quã ibideʒ facit contra hoc. arguit eniʒ ſic ſi in qualibet creatura eſt cõpoſitio ex duabus rebus accipio alteraʒ illaruʒ reruʒ componentiũ. ⁊ quero an ſit ſimplex an compoſita ſi ſimplex: ergo non quelibet res creata eſt compoſita. Si compoſita iteruʒ queretur de partib⁹ eius. ⁊ ſic in infinitũ. Ad hoc facillime reſpõdetur: procedit eniʒ argumentum ex malo intellectu poſitionis noſtre cum nãqʒ dicitur ꝙ quodlibet aliud adeo eſt compoſitum ly quodlibet diſtribuit non niſi pro his que vere ſunt ⁊ proprie eſſe habent: que apud Ariſtotilem ⁊ veritateʒ ſunt ſola ſubſiſtentia. omne ergo ſuppoſituʒ tam ſubſtantiale qʒ accidentale (ſi ſic loqui licet) eſt compoſitum ex actu ⁊ potentia realiter diſtinctis quiditate. ſ. ⁊ eſſe. ſoꝛ. enim quiditas vt declarauimus diſtinguitur realiter a ſuo eſſe. ⁊ huius albi albedo diſtinguiť realiter a ſua propria exiſtẽtia: vt ex dictis patere poteſt. non eniʒ ſumus adeo inſenſati vt dicamus omneʒ entitatem qualitercunqʒ eſſe compoſitaʒ. componentia enim vltima in reſolutione quis dubitat oportere eſſe ſimplicia. Dicimus igitur in propoſito intelligentias cum ſubſiſtant habere in ſe quiditatem ⁊ exiſtentiam adunatas vt potentiam ⁊ actus. ⁊ ſic compoſitas eſſe ex duabus rebus realiter diſtinctis. Sco. autẽ ſcientiam tenere poteſt ſuaʒ. abſqʒ alterius leſione. ſed linguã cohercere debet.

¶ Sequitur textus.

¶ Et qa in intelligentiis poniť potentia ⁊ actus non erit difficile inuenire multitudineʒ intelligentiarum quod eſſet impoſſibile ſi nulla potentia in eis eſſet. vnde dicit cõmentator in tertio de anima. q ſi natura intellectus poſſibilis eẽt ignorata nõ poſſemus inuenire multitudinem in ſubſtãtiis ſeparatis. eſt ergo diſtinctio earum adinuicem ſm gradum potentie ⁊ actus. ita ꝙ intelligentia ſuperior q̃ plus ꝓpinqua eſt. primo habet plus de actu ⁊ minus de potentia. ⁊ ſic de aliis. ⁊ hoc cõpletur in anima humana que tenet vltimum gradũ in intellectualib⁹ ſubſtantiis. vnde intellectus potentialis eius ſe habet ad formas intelligibiles ſicut materia prima que tenet vltimum gradum in eſſe ſenſibili ad formas ſenſibiles. Vt cõmentatoꝛ tertio de aĩa dicit. ⁊ ideo philoſophus cõparat eam tabule raſe in qua nihil eſt depictuʒ. ⁊ propter hoc quia inter alias ſubſtantias intelligibiles plus habet de potẽtia: ideo efficitur intãtum propinqua reb⁹ materialibus ut res materialis trahatur ad participandum eſſe ſuum: ita ꝙ ex anima ⁊ corpore reſultat unum eſſe in uno compoſito qʒuis illud eſſe prout eſt anime nõ ſit dependens a corpore. ⁊ ideo poſt iſtam formaʒ que eſt anima. inueniuntur alie forme plus de potentia habentes ⁊ magis propinque. materie intantum ꝙ eſſe earum ſine materia non eſt in quibus etiam inuenitur ordo. ⁊ gradus uſqʒ ad primas formas elementorum que ſunt propinquiſſime materie. unde nec aliquam operationem habent niſi ſm exigentiam qualitatum actiuarum ⁊ paſſiuarum. aliorum quibus materia ad formam diſponitur.

¶ In hac ſexta ⁊ vltima parte huius capituli de multitudine intelligentiarum agens. primo proponit duas cõcluſiones quarum prima eſt ꝙ ſm fundamentis predicta non eſt difficile inuenire pluralitatem intelligentiarũ. Secunda eſt ꝙ abſqʒ talibus fundamentis impoſſibile eſt inuenire in eis pluralitatem. ⁊ hoc quidem non niſi auctoritate cõmentatoris. tertio de anima cõmento. 14. probatio prime vero concluſionis ratio eſt quia qñcũqʒ eſt aliquod mediuʒ per participationẽ vtriuſqʒ extremi plurificať penes maioꝛẽ participationẽ vnius ⁊ minoꝛẽ alterius. v. g. ĩponať nomẽ coloꝛib⁹ mediis ⁊ vocenť. a. tũc. a. qꝛ eſt inter albedinẽ ⁊ nigredinẽ mediũ per participationẽ multiplicatur ĩ plures ſpecies puta palidũ croceũ citrinũ ꝓpter maioꝛẽ appropinquationẽ ad albedinẽ

⁊ receſſum a nigredine ⁊ ecõuerſo. ſed intelligentia eſt quid mediũ ſm̃ prehabita inter duo extrema. ſ. actũ pu rum: ⁊ purã potentiã participans naturã vtriuſq3: quia habet actũ cõiunctũ potentie. ergo intelligentias plures eẽ ex hoc fundamento facile ꝑpendi poteſt. ſ. eo ꝙ ſunt cõpoſite ex actu ⁊ potentia. Ad hoꝝ euidentiã eſt ſcien/ dum ꝙ in latitudine entis ſunt duo extrema. ſ. deus glo rioſus actus purus omnino: ⁊ materia prima pura po/ tentia omnino. Reliqua omnia ſunt inter media vtpote habentia actum ⁊ potentiã. ⁊ attenditur eoꝝ eſſentialis ſeu ſpecifica multitudo penes appropinquationẽ ⁊ elon gationem ab extremis. quia eniʒ aliqd magis ſapit natu ram actus q̃ aliud: ⁊ illud q̃ aliud. ideo plura ſunt ⁊ dignitas in eis eſt penes maiorem ad proximationeʒ ad extremũ nobile. ſ. actũ purum. q̃to enim res eſt actua/ lior: ⁊ minus potẽtialis tãto nobilior. oẽs igit̃ forme iter medie ꝑticipant actũ ⁊ potentiã. ſed inter eas quedã tm̃ actualitatis ſortite ſũt vt adeo ꝓpinque ſint actui puro ꝙ per ſe abſq3 materia ſubſiſtant vtpote ab ea valde elõga te: nõ tamẽ ſine admixtione potentie cuius puritas eſt ra tio materie ꝙ ſit extremuʒ. ⁊ inter has tanta latitudo eſt ſm̃ maiorẽ ⁊ minorẽ participationeʒ actus ⁊ potentie vt vltima earum tm̃ potentialitatis habeat ꝙ materiã infor met. anima. ſ. intellectiua. hec eniʒ inter oẽs formas ſub ſiſtentes elõgata eſt maxime ab actu puro ꝓpter qd̃ con tingit ꝙ adeo appropinquat alteri extremo vt materiaʒ ipſam recipiat. ⁊ ad eius eẽ trahatur. alie autẽ forme tm̃ potentialitatis habẽt ꝙ a materia depẽdent in eẽ. ⁊ fieri inter quas etiã magna latitudo inuenit̃ dũ quedã qbuſ/ dam actualiores ſunt ꝙ ex opibꝰ cognoſcere potes. opa tio eniʒ fecit cognoſcere formã. vnde forme elementoꝝ que ſunt maxime potentiã habẽtes vtpote materie pro/ pinquiſſime nullius ſũt princiꝰ opationis niſi per q̃les q̃li tates. ſ. caliditatẽ frigiditatem. forme võ mixtoꝝ vtpote eleuatiores a materia altiori modo opant̃ ſicut adamas trahit ferrũ nõ ratione caliditatis: aut frigiditatis. ſed ex nature proprietate. forme aũt animaliũ lõge actualiores dignoſcunt̃ cũ ſe ipſa mouent̃. ⁊ alia diſcernere itũemur. Ex his nõ ſolum percipit̃ q̃ facilis ſit aditus ad plurali/ tatem intelligentiaꝝ cognoſcendã. ſed etiã ꝙ impoſſibile eſt fingere illam abſq3 hoc fũdamento. qũo enim latitu/ do põt inueniri in eo qd̃ actu ⁊ potẽtia caret. Cõmune ẽ nãq3 oĩbus extremis: ſiue extrema ſunt latitudinẽ in ſeip ſis nõ cõpati. eſſent eniʒ vltima ⁊ nõ vltima. vt de ſe pʒ. ⁊ ideo opʒ media eſſe illa in qbus latitudo queritur que vtriuſq3 extremi naturã ſapiant: ⁊ q3 intellectualẽ naturã quã ex hoc ꝙ intellectualis eſt ſcimus. actualitatẽ habeꝛ nõ cognoſceremus habere potentiã admixtã niſi videre mus animã noſtrã illam habere cũ potentia egnoce di/ catur de potẽtia reꝝ intellectualiũ. ⁊ de potentia reꝝ ſen/ ſibilium. ⁊ ſine potentia non põt intelligi multitudo ſub/ ſtantiaꝝ intellectualiũ. ideo cõmẽtator ait ꝙ ſi nõ eſſet no ta natura intellectus poſſibilis nõ poſſemus intelligẽ plu ralitatẽ in ſubſtãtijs abſtractis. Notanda ſunt in hac litte ra tria. Primũ eſt hoc ꝙ ex dictis cõmẽtatoris adducit̃ ꝙ ſi nõ eſſet nota natura intellectus poſſibilis non poſſe/ mus ſcire pluralitatẽ in ſubſtãtijs ĩmaterialibus. Scðm eſt ꝙ ſanctus Thomas nõ dicit materiã intellectiuã eſſe adeo potentie participẽ vt forma materialis ſit. ſʒ vt ma teria trahatur ad participandũ eẽ ipſius aĩe. tertiũ eſt: q3 dicit anime ⁊ corporis eſſe vnũ. ⁊ idẽ eſſe qd̃ eſt indepẽ/ dens a corpore. Primo dicto videtur obuiare ꝓceſſus Ariſtotelis. 12. metaphyce. tex. cõmẽti. 43. vbi ex plura/ litate motuũ pluralitatẽ intelligentiarũ concludit. ⁊ nullo modo meminit actus ⁊ potẽtia. Sed hoc recte intelligẽ tibus nõ obſtat. aliud eſt eniʒ ↄcludere numeꝝ motoꝝ. ⁊ aliud eſt ↄcludere pluralitatẽ ſubſtãtiaꝝ intellectualiũ: lʒ enim idẽ ſubo ſit motus orbiũ. ⁊ ſubſtantie ĩmateria/ les. differunt tamẽ ratione adeo vt ad diuerſas ſcientias pertineant ſm̃ ↄmẽtatorẽ. 12. metaphyce. cõmento. 6. ⁊ ideo ex pluralitate motuũ q̃uis pluralitas motoꝝ vt ſic ↄcludi poſſit. nõ tamen pluralitas ſubſtantiaꝝ intelle/ ctualiũ vt ſic. Intẽdũt igit̃ Auerois. ⁊ ſ. Tho. ꝙ intelli gentiaꝝ inq̃tũ intelligentie ſunt multitudo non niſi per notã naturã intellectus poſſibilis diſcernit̃ a nobis: lʒ eaꝝ inq̃tũ motrices ſunt orbiũ ex ſuoꝝ effectuũ numero. pluralitas inferat̃: Uel dicito ꝙ venatio illa ſuppoſita no ticia habita in libro de anima. vbi radicaliter innotuit plu ralitas ſubſtantiaꝝ intellectualiũ poſſibilis querit ex nu/ mero motuũ quot ſunt. ꝙ aũt ibi ſupponat motores ꝓ/ prios orbiũ habere potentiã admixtã poteſt perſuaderi ex eo ꝙ ſupponit̃ ibi. ſ. motores ꝓprios orbiũ eſſe ꝓpor tionatos ſuis orbibus. ita vt vnus vnũ tm̃ moueat orbẽ. ⁊ ſi ſtella adderet̃ vel nõ moueret vel tardius vt dicitur 2º celi. tex. cõmenti. 71. Talis eniʒ ꝓportionis ſeu cõmẽ ſurationis cũ alteꝝ extremũ ſit res materialis. ſ. orbis: re liquũ extremũ a potentia omnino denudatũ putãdũ nõ eſt imo a ſano intellectu nõ eſt intelligibile. Propter 2m intelligendũ eſt inueniri duplicẽ reꝝ ordinẽ in vniuerſo intelligibiliũ. ſ. ⁊ ſenſibiliũ ordo ſenſibiliũ materialis eſt. materiã ſibi neceſſario vẽdicans. oẽs enim ſubſtãtie ſen/ ſibiles materiã habent: lʒ diuerſimode. vt dicit̃. 8. meta phyce. tex. cõmẽtoꝝ tertij. ⁊ 12. ordo intelligibiliũ ĩmate rialis eſt. ⁊ a materia nõ dependens. Intelligibile ẽ vnũ quodq3 ꝑ ſepatiõnẽ a materia. vt dicit̃ 3º de anima. tex. cõmẽti. 11. Cũ ergo materia ſit ſub aliq̃ forma ſenſibilis ordinis cuiuſmodi eſt oĩs forma habens oẽs vires ſuas ſenſibilibus organis affixas non egredit̃ limites ꝓprios. ipſa eniʒ ad illud genus ꝑtinet: cũ võ ſit ſub forma intelli gibilis ordinis extra limites ſuos aſcendit. ⁊ trahi dr̃ ad id qd̃ capacitatẽ eius traſcendit. ſ. eẽ rei a ſe nõ depẽden/ tis. ⁊ q3 ſupremũ infimi attingit infimũ ſupremi ſm̃ do ctrinã Dionyſij i libro de celeſti hierarchia caplõ. ideo ſupremũ inter ſenſibilia homo. ſ. ſeu materia eius ↄiungitur infime forme intelligibilis ordinis. ſ. aĩe intel/ lectiue. ⁊ eius eſſe participat. ⁊ ꝓpter hoc dr̃ ꝙ materia trahitur ad eẽ eius. eleuatur enim materia ad ſuperius. Ad euidentiã tertij adducende ſunt rationes Scoti. Cõ tra hoc dictũ ſancti Thome. vt magis veritas eluceſcat. Sco. in quolibet. q. 9ª. ⁊. 4. ſen. diſtin. 45. q. pª. ſex mo tiua contra hoc facit quoꝝ aliqua recitantur ab Antonio trombeta in. q. vtrum corruptum per potentiã diuinaʒ poſſit idem numero redire in qua tam ipſe q̃ Sco. vbi ſupra. ſ. Tho. opinioneʒ non ſuã attribuunt de eo ꝙ ibi querit. ⁊ hoc quia locuti ſunt non tota lege perſpecta. ⁊ iuxta Ariſtotelẽ ad pauca reſpicientes de facili enunciãt. Arguit ergo primo in propoſito. ſic eſſe aũt ⁊ habẽs eſt idem ergo anima ↄiuncta corpori non eſt ꝑfectior ſeipſa extra corpus: conſequens eſt contra. ſ. Tho. prima pte. q. 89ª. vbi dicit animã habere perfectiorem ſtatum in corpore q̃ extra. cõſequentia auteʒ probatur: quia nihil habens idem eſſe ex hoc ſolo eſt ꝑfectius ꝙ aliquid cõ/ municat alteri: lʒ alterum perficiatur ex hoc. cõmunica/ re enim lʒ ſupponat perfectionem in cõmunicante: non tamen dat illam ei modo anima in corpore ſi ſemꝑ reti/ net idem eſſe nihil in corpore plus habet: niſi ꝙ cõmu/ nicat eſſe ſuũ corpori. ergo ex hoc nõ eſt perfectior ſeipſa ſeparata. Et cõfirmatur quia ex hoc ſolo ꝙ cauſa nõ cõ municat aliquid nullã imperfectioneʒ acquirit. ergo ani ma nõ eſt imperfectior ſeparata. ſi idem eẽ retinet. nihil eniʒ amiſit niſi ſui cõmunicationẽ corpori. Preterea ani ma habet idem eẽ cum homine. ergo homo nõ eſt per fectior in eẽndo ipſa anima in eẽndo. cõſequens eſt fal/ ſum. conſequentia võ probatur: quia quecunq3 habent omnino idem eſſe ſunt eque perfecta in eẽndo vel ſaltẽ id cui cõmunicatur illud eſſe non eſt perfectius in eẽndo cõmunicante. Preterea homo vt homo eſt tertiũ ens realiter diſtinctum ab vtraq3 ſui parte. ſ. anima ⁊ corpo re. ergo homo habet proprium eẽ aliud ab eẽ partium ⁊ conſequenter non eſt idem eſſe anime. ⁊ hominis te/ net cõſequentia: quia diſtinctũ ens debet habere diſtin/ ctuʒ eẽ. Preterea eẽ hoĩs in morte corrũpit̃: eẽ aũt aĩe non corrũpit̃. ergo eẽ anime. ⁊ hominis nõ ſunt idẽ. ↄſe quẽtia plana eſt. ⁊ añs ꝓbat̃: q3 ſicut generatio terminat̃

Quo plu/ralitas itel/ligẽtiaꝝ ex/ noª intelle/ctus poſſi/bilis habe/tur.

Quo ma/teria trahi/tur ad eſſe/ anime.

Dubium

ad eſſe cōpoſiti.ſ.hominis.ita corruptio ad nō eē ipſius.
¶Preterea hō poſt mortē non manet.ergo nec eſſe eius
tūc vltra eē hoīs nō manet poſt mortē.ergo eē anime ⁊
hominis non eſt idē cū eſſe anime remaneat.pceſſus to/
tus clarus eſt excepta prima ꝯſequentia que pbaꝛ ex eo
ꝙ nullius actuale eſſe inueniꝛ cū illud cuius eſt non inue
nitur.¶Preterea in hoīe eſt alia forª pter aīaꝫ.ergo in eo
eſt aliud eē preter eē anime ꝯſequentia eſt nota:q2 queli/
bet forma habet proprium eē.antecedens vͦo alias pro/
batū eſt.Anteq3 ad argumenta hec rn̄deatur: aduertas
primo fundamentū.ſ.4.vniuerſaliter eē in omni cōpoſi
to nō inueniri niſi vnū eſſe ſubſtātiale actualis exiſtentie.
De quo nūc ſermo eſt eo ꝙ vnā tantū formā ſubſtātia/
lem in cōpoſito tenet.ab vna enim forma nō eſt niſi vnū
eē ſubſtantiale:ſed inter eē hominis ⁊ eē alioꝝ hec diuer
ſitas eſt ꝙ l3 tam eſſe hominis q3 alioruꝫ ſit primo actus
ſuppoſiti vt ꝙ in homine tamen totū cōpoſitū mendicat
illud eē a forma cuius eſt primo actus vt proprij ⁊ cōple
ti principij.in alijs vͦo cōpoſitis forma mēdicat illud a cō
poſito.⁊ eſt ratio diſparitatis:q2 in ſolo homine qui ſu/
premū tenet locuꝫ inter ſenſibilia ordo inferior ſenſibilis
.ſ.trahitur ad ordinē ſuperiorē intelligibilē ⁊ īmaterialē.
vnde eē hominis cū ab anima intellectiua fluat īmateria
liter ⁊ altioris ordinis q3 homo ſicut ⁊ ipſa anima.⁊ ideo
homo mēdicat illud ab anima cui eſt propriū vtpote ad
ſuū pertinens genus.⁊ inde eſt ꝙ poſt mortē hominis
anima remanet eē.⁊ enim propriuꝫ independens erat a
cōpoſito corrupto.⁊ ſic illud retrahēdo ad ſe ſubſiſtit.ce
teroꝝ vͦo eē cū ſint eiuſdē ordinis cū compoſitis quibus
attribuuntꝛ ſicut ⁊ forme a quibus fluūt forme ipſe men
dicant a cōpoſitis ſicut ⁊ fieri.ita ꝙ tādiu illo gaudent q3
diu in cōpoſitis ſunt.vnde corruptis cōpoſitis ipſe cū ſi/
ne exiſtentia remanere nō poſſint deſinūt ſtatim. Aduer
te 2º pro ſolutione argumentoꝝ tres ꝓpoſitiones prima
eſt ꝙ cum duplex ſit perfectio rei prima.ſ.⁊ ſecūda res
creata potens cauſare:⁊ ſi nō efficiatur perfectior ſm p/
fectionem primā ex hoc ꝙ actu cauſat efficitur tamen p
fectior ſm pfectionem ſecundā:patet hoc ex tribus.pri
mo ex eo ꝙ eſt magis in actu res actu cauſans re in po/
tentia cauſante.opatio enim eſt actus ſecūdus cauſe.pfe
ctio aūt actualitatē ſequitur ſicut impfectio potētialitatē.
ſcḋo patet ex eo ꝙ vnūquodq3 eſt perfectius ꝯiunctum
ſuo fini q3 ſeparatū.ab illo res aūt actu operans ꝯiuncta
eſt ſuo fini intraneo qui eſt opatio iuxta illud ſcḋi de celo
⁊ mūdo textu cōmēti.17.vnūquodq3 eſt ꝓpter ſuā opa
tionem.tertio patet idē ꝙ vnūquodq3 q3tuꝫ eſt ſimilius
deo tāto pfectio eſt.res aūt actu cauſans eſt ſimilior deo
q3 nō actu cauſans:q2 nō ſoluꝫ aſſimilaꝛ deo ſm hoc qḋ
eſt:ſed etiā ſm hoc qḋ eſt cōmunicare ſe alijs.ſcḋa ꝓpo
ſitio eſt res eſt pfecta ſimpliciter nō ꝓpter perfectioneꝫ
primā:ſed ꝓpter vltimā hoc tradiꝛ a Boetio in libro de
ebdomadibus dicēte intueor in rebus.aliud eē qḋ ſunt
⁊ aliud eē qḋ bona ſunt:⁊ declaraꝛ a ſancto Tho.pͥma
pte.q.5ª.argumēto pͦ ad pm.Ad cuius intellectuꝫ nota
ꝙ vt idē dicit prima pte.q.6ª.argumento 3º.triplex eſt
pfectio rei.ſ.prima ſm quā res ꝯſtituiꝛ in ſuo eē ſicut pª
perfectio hominis eſt eē ſuū ſubſtātiale.ſcḋa vͦo eſt ſm
quā eſt potens proxime ad ſuas pfectas opationes ſicut
vires anime ⁊ habitus eas informātes qbus homo in
perfectā operationeꝫ poteſt exire.tertia aūt perfectio eſt
ſm quā ꝯiungitur ſuo fini ſicut ſpeculatio que homineꝫ
ſubſtātijs ſepatis vnit. Manifeſtū eſt aūt nō eē hominē
ſimpliciter pfectū:q2 ſola nature bonitate gaudet:aut ꝙ
a proprio fine procul eſt.vnde ordo entis ſimpliciter ad
ens ſm qḋ oppoſitus eſt ordo pfecti ſimpliciter ad pfe/
ctum ſm qḋ ſm nāq3 eſſe ſubſtātiale.homo ens ſimpli
citer diciꝛ.pfectus aūt ſm qḋ.ideo enim qui nullā aliaꝫ
pfectionē habet:niſi q2 eſt homo pfectus nō aſſeriꝛ ſim
pliciter.ſed cū additione dicimus ꝙ eſt pfectus ſm eſſe
ſubſtātiale.ſcḋm vͦo eē accidentale quale eſt habituuꝫ ⁊
opationū ens ſm qḋ homo diciꝛ.pfectus aūt ſimpliciꝛ
nihil enim tūc ſibi deficit eoꝝ q̄ ad pficiendū hominē exi/
guntur.patet ergo intenta ꝓpoſitio ꝙ.ſ.res eſt perfecta
ſimpliciter ex vltima pfectione.tertia ꝓpoſitio eſt illa rea
lis pars eſſentie pfectior eſt in toto exiſtēs q3 ſeparata.⁊
declaraꝛ ſic vnūquodq3 eſt pfectius cū eſt in cōplemēto
ſui eſſe ſpecifici q3 cū deficit ab illo.pars aūt eēntialis qn̄
eſt in toto.eſt in cōplemento ſue ſpeciei ad cuius integri
tatem eēntialiter ordinaꝛ.cū aūt eſt ſepata ab eo iam cū
eſſe cōpleto ſpeciei nō eſt natura ſpecifica materiā ⁊ for/
maꝫ aggregante.pfectior igiꝛ eſt in toto ps eſſentialis q3
ſepata. Ex qbus ad propoſitū deſcendendo dicimus p/
fectiorē ſtatū habere animā ītellectiuā in cōpoſito q3 ex/
tra.eo ꝙ quādo eſt ꝯiuncta corpori habet nō ſolū perfe
ctionē primā que eſt eſſe.ſed etiā perfectionē ſecundā in
fluendo vires ſuas corpori ⁊ cōmunicādo ſe.⁊ ſic ſimi/
lior eſt deo q3 ſepata l3 deus omnino īmaterialis ⁊ incō
ponibilis ſit ſicut cor motū ſimilius eſt deo q3 nō motuꝫ
l3 deus ſit omnino īmobilis.pfectio enim eoꝝ cōſiſtit in
hoc.Eſt preterea pfectior in corpore:q2 in eo habet cō/
pletū eſſe ſpecificū ꝙ nō niſi partialiter optinet ſeparata
q3uis enim integrū eē exiſtere retineat ſepata qḋ in com
poſito habebat.nō tamē habet:tūc integrū eſſe eſſentie
cōpletū in ſpecie eo modo quo nata ē habere.ſ.vt pars
in toto ad qḋ tamē habendū nō accidentaliter ſed eſſen/
tialiter ordinaꝛ.vnde falſum eſt animā ſeparatā retinen/
tem idē eſſe actualis exiſtētie.nihil niſi ſui cōmunicationē
ex ſepatione pdidiſſe.amiſit enim eſſe qditati ſpecifici in
tegritatē qn̄quidē in ſua ſpecie integra nō manet.vnde ⁊
beatus.T.in qōnibus de aīa.q.pª ad.16m.ait pͥncipͣ eēn
tialia alicuius ſpēi ordinari nō ad eē tm̄ ſed ad eſſe huius
ſpeciei.l3 igiꝛ anima poſſit per ſe eē.nō tn̄ in cōplemēto
ſue ſpeciei eē ſine corpore.¶Ad primū ergo argumen/
torum negaꝛ ꝯſequentia cuius ꝓbationē patet ex prima
ꝓpoſitione aſſumere falſum:l3 eniꝫ cōmunicare ſuppo
nat primā pfectionē.in cōmunicāte:tamē pficit ipſam p
fectione ſcḋa qua res perfectior ſimpliciter dicitur.imo
apud Dionyſiū ſupremū qḋ pticipāt creature de deo.
eſt ꝙ cōmunicatiue ſunt.Dī 2º ꝙ etiā minor ꝓbationis
eſt falſa.ſ.ꝙ anima ſeparata hoc ſolo careat.ſ.cōmuni/
catione ſui.vt patet ex 3ª propoſitione.caret eniꝫ integri
tate ſpecifici ſui eſſe.⁊ hoc eſt pͥmū ⁊ principale qḋ red/
dit imperfectiorē animā ſeparatā.ideo nāq3 caret perfe
ctionibus ſecūdis:q2 caret integritate ſpecifica ⁊ nō ecō
uerſo.Ad cōfirmationē patet ex prima ꝓpoſitione:quia
cauſa creata ex hoc ꝙ cauſat habet pfectionē ſecundā cu
ius priuatio impfectio magna eſt:⁊ in propoſito aliquid
plus eſt:q2 anima ſeparata nō ſoluꝫ deſinit cōmunicare
ſe ⁊ vires ſuas ſed eſt in ſtatu tali in quo impediꝛ a ſui ⁊
viriū ſuarum cōmunicatione.⁊ hoc eſt ſignū imperfe/
ctionis nō modice.⁊ ē ea quā diximus.ſ.ſeparatio a cō/
pleto eſſe qditatiue ſue ſpeciei vt expreſſe habetur a.s.
Tho.in.q.de ſpiritu:creaturis.q.2ª.ad 5m.¶Ad ſecū
dum negatur ꝯſequentia ad probationē dicitur ꝙ cū eē
ſit duplex quiditatiuū ⁊ exiſtentie actualis primū non re
manet in anima niſi partialiter.homo vͦo habet illud in/
tegraliter.⁊ ſm tale eē homo eſt pfectior in eēndo.quo
ad eſſe aūt exiſtentie poteſt dici homo perfectior quo ad
modū habendi hunc.ſ.quia habet illud vt ſuppoſitum
anima aūt ſm alium modum pfectior dici poteſt inquā
tum.ſ.tale eſſe eſt ſibi ⁊ nō propriuꝫ modo ſupra decla/
rato.vn̄ ſe habent in hoc homo ⁊ anima ſicut excedens
⁊ exceſſum.¶Ad 3m negatur ꝯſequentia de eſſe actua
lis exiſtentie loquendo.nō enim res diſtincta realiter ab
alia habet aliam exiſtentiā.ab illa iam enim dictū eſt par
tes ⁊ totū habere idem eſſe.Cōceditur aūt ꝯſequentia
de eſſe eſſentie.ſed hoc noſtro fauet ꝓpoſito.¶Ad 4m
dicitur ſicut ante.ꝙ ſi ſit ſermo de eſſe eſſentie veꝝ aſſu/
mitur in prima eius parte.ſed nō in ſecūda.liquet enim
ex ſupradictis ꝙ eē ſpecificū cōpletū aīe corrūpitur. Si
aūt ſit ſermo de eē exiſtentie pōt duplr intelligi.pͦ ꝙ eē
actualis exiſtentie hoīs deſinat ſimpliciꝛ.⁊ ſic eſt falſuꝫ.
retrahit enim aīa illud ad ſe.Alio mō pōt intelligi ꝙ eſſe
hoīs in morte deſinat eē hoīs.i.deſinat informare hoīeꝫ

⁊ hoc modo ꝯcedit̃ ſicut enim de generatione hoīs ſpecialem ſmonem facimus: ⁊ nō ſicut de ceteroꝝ ꝓpagatione aīaliū dicente Ariſtotile in 2° de generatione aīaliū caplo 3° ꝙ itellectus tm̄ venit ex extrinſeco. ⁊ ipſe ſolus eſt diuinus eo ꝙ opatio ſua nō hʒ cōmunicationē cū opatione corporali. ita de corruptione eiuſdē ſpālis ſmo eſſe debet dicentis eodē. 12. metaphyce. tex. cōmēti. 17. ꝙ in quibuſdā nihil ꝓhibet formā remanere poſt vt ſi eſt aīa talis nō oīs forſan ſʒ intellectus. ¶ Ad 5m negat̃ prima ꝯñtia ⁊ ad ꝓbationē vtendo diſtinctione facta dr̄ ꝙ cum eſſe actuale hoīs duplr̄ ſumat̃. ſ. ſm ſe ſeu ſimplr̄: aliomodo prout eſt huius: p° modo remanere nō eſt impoſſibile corrupto hoīe: 2° modo nō eſt intelligibile ꝙ remaneat nullius ergo rei eſſe actuale manet vt eius eſt qñ id cuius eſt nō inuenit̃. poteſt tñ ſimplr̄ inueniri: ⁊ rō ē in ꝓpoſito ſepe iam dicta: qꝛ id eſſe nō eſt ꝓpriū homini: ſʒ aīe. ideo oportet ꝙ inueniat̃ ſemꝑ qñ eſt id cuius eſt ꝓpriū ⁊ ſi deſinat id cuius erat vt cōmunicatū. ¶ Ad 6m negat̃ antecedēs ad ꝓbationes vō alias factas ſunt rñſiones alias date. relinquit̃ igit̃ veꝝ eſſe de eſſe actualis exiſtentie ꝙ vnū oīno eſt eſſe aīe intellectiue ⁊ hominis qd̾ ſm ſe indepēdens eſt a corpore vtpote nō cauſatū ab illo qꝛ nō eſt eductuʒ de potentia materie lʒ prout eſt huius. ſ. hominis nō niſi in corpore inueniri poſſit.

¶ Caplm ſextum.

Is uiſis patet qūo eſſentia inuenit̃
b in diuerſis: inuenitur aūt triplex modus habendi eſſentiā in ſubſtantiis. aliqd enim eſt ſicut deus cui eſſentia eſt ipſuʒ ſuū eſſe: ⁊ ideo inueniuntur aliqui philoſophi dicētes q deus nō habet eſſentiaʒ: qꝛ eſſentia eius nō eſt aliud quā eſſe eius.

Oc eſt princm capli ſexti qd̾ diuidit̃ in q̄ttuor
b ꝑtes: In pª agit̃ de eſſentia dei: In 2ª de eēntia intelligentiaꝝ ⁊ aīe: In 3ª oñdit qūo iſta ſe habeāt ad intētiones logicas: In 4ª replicat̃ de eſſentijs compoſitis. De eſſentia ergo dei poſiturus duas ꝯclōnes ⁊ excluſurus duos errores ponit primaʒ ꝯclōnē affirmatiuā taleʒ eſſentia: i deo ſignificat ipm̄ eſſe eius hāc ꝯclōnē non aliter q̄ʒ ex ſupradictis deducendo ponit. fuit nāqʒ ſupra ꝓbata ⁊ ab oīb9 eſt ꝯceſſa. eſt aūt intellectus ꝯclōnis ꝙ eſſe actualis exñtie diuinū eſt ipſa qditas eius: ita ꝙ p̄dicatur de deo ſicut predicatū primi modi dicendi ꝑ ſe: ita ꝙ iſta deus eſt. eſt in p° mō ꝑſeitatis qd̾ de nullo alio a deo cōmunis via fatet̃ dato etiā ꝙ eſſe ⁊ eēntia in creaturis teneat̃ eē idē realiter. ⁊ qꝛ ipm̄ exiſtere eſt eēntia dei: ideo a qbuſdā platonicis. ſ. dicitur ꝙ deus nō habet eēntiā quaſi pura exiſtentia ſit.

¶ Sequit̃ textus.

¶ Et ex hoc ſequit̃ ꝙ ipſe nō ſit in genere qꝛ omne qd̾ eſt in genere oportet qd̾ habeat qditatem preter eſſe ſuū: cū qditas aut natura generis aut ſpeciei non diſtinguat̃ ſm rationem nature in illis quoꝝ eſt genus uel ſpecies ſed eſſe eſt in diuerſis diuerſimode.

¶ Hic ponit̃ 2ª ꝯclō ⁊ negatiua deus non eſt in genere ꝓbatur in littera ex antedictis: ſic oē qd̾ eſt in genere habet qditatē preter ſuū eē: deus nō habet qditatē p̄ter ſuū eſſe: ergo deus nō eſt in genere minor eſt ꝯclō p̄cedens maior ꝓbat̃ ſic. oīa que ſunt in genere indiſtincta ſunt in eēntia generis vel ſpēī. diſtincta aūt ꝑ diuerſimode hēre eē illius nature generice vel ſpecifice. ergo eē nature generice vel ſpecifice eſt p̄ter naturā ipaʒ genericā vel ſpecificā. ⁊ ſicut omne qd̾ eſt in genere hʒ naturā p̄ter ſuuʒ eſſe antecedēs huius ꝯñtie eſt de ſe notū: hō enim ⁊ leo ſunt indiſtincti in nā aīalis. diſtinguunt̃ aūt inter ſe ꝑ hoc ꝙ diuerſimode habēt eē aīaſticū. genus enim diuerſum habet eē in ſpēbus ſimiliter ſor. ⁊ plato indiſtincti ſunt in nā humana. diſtinguunt̃ aūt inter ſe: qꝛ habēt diuerſum eē humanū. nō enim eſt intelligibile ꝙ hō hēat idē eē in ſorte ⁊ platone. ꝯñtia vō pʒ ex eo ꝙ non vr̄ imaginabile ꝙ id quo aliq̄ diſtinguunt̃ nō ſit p̄ter id quo aliqua ꝯueniunt. Et nota ꝙ ad intentuʒ huius rōnis ſufficit ꝙ eē ſit p̄ter eēntiā. i. p̄ter ꝯceptū qditatiuū ſic eniʒ ſufficit differre princm ꝯuenientie a principio drīe: vt pʒ de genere ⁊ drijs quoꝝ altero ꝯueniunt alteris differūt ſpecies. ⁊ qꝛ in ſolo deo eſſe eſt de ꝯceptu qditatiuo: ideo ſolus deus extra genus ponit̃. ſʒ qm̄ eē: ideo eſt p̄ter ꝯceptū qditatiuū: qꝛ eſt diſtinctū realiter ab eēntia. ⁊ ideo eſt de cōceptu qditatiuo: qꝛ eſt idē realiter eēntie: ideo ex hac radice. ſ. ꝙ eē ⁊ eēntia ſunt idē realiter in deo ꝓcedere dicit̃ ꝙ deus nō ſit in genere. nec remoueat ꝙ ratio iſta digredi videt̃ ab eē actualis exiſtētie ad eē qditatiuū qñqdē mihi minor eſt ſmo de eē actualis exiſtētie. ⁊ poſt modū in ꝓbatione maioris quā oʒ. de eodē eē loq trāſit̃ ad eē qditatiuū cū dr̄ ſpecies ꝯueniunt in genere ⁊ differūt in eē diuerſo. hoc enim v̾ificat̃ de eē qditatiuo ſpecifice accepto hō nāqʒ ⁊ bos ꝯueniunt in animali. ⁊ diſtinguunt̃ drijs ſpecificis qbus aīal in eis diuerſum eē ſpecificuʒ ꝑꝑ hoc inquātū non oʒ barbari qm̄ vt in hoc patebit caplo drīe naturā genericā nō diuerſificāt niſi in ordine ad diuerſuʒ eē actualis exiſtētie. ⁊ ideo mira ſubtilitate. s. T. digreſſus nō eſt primā rōnē diſtinctionis nature generice in inferiorib9 attēdens. hoc aūt infra melius intelliget̃ cū cōmuniſſima regula aſſignabit̃: vñ ſumant̃ genus ⁊ drīa. Ad euidentiā eius qd̾ h̾ ſupponit̃. ſ. ꝙ ideo eē eſt de ꝯceptu qditatiuo: qꝛ eſt idē eſſentie. Nota tres ꝓpoſitiones

Quaꝛ eſſe ponit̃ i cōceptu qditatiuo alicuius vel nō.

Prima eſt qditas q̄ eſt ſua exiſtētia actualis nō eſt ad aliquod genus determinata hoc declarat̃ breuit̃ vnico medio ſūpto ex 2° ꝯ gētiles caplo. 25. ſic oīs qditas in genē limitata eſt. eēntialr̄ deſignabilis ꝑ drīam a qua mēdicat eē in actu nulla qditas eadē ſue actuali exñtie eſt eēntialr̄ deſignabilis ꝑ drīam a qua mēdicat eē in actu. ergo nulla qditas eadē ſue actuali exñtie eſt ad aliqd̾ genus determinata. maior notificat̃ inducēdo. aīal eniʒ eſt eēntialiter determinabile ꝑ drīas rōnale. ſ. ⁊ irrōnale. ⁊ ab eis mēdicat eē in actu cū impoſſibile ſit eſſe aīal in actuali exñtia niſi ſit rōnale vel irrōnale: ſilr̄ color eēntialr̄ eſt determinabilis ꝑ ſuas drīas ꝑ quas exiſtentiā actualē ſortit̃. non eniʒ pōt inueniri color niſi alb9 vel niger ⁊c̄. minor aūt intelligētibus terminos pʒ ex ſe. Qūo nāqʒ exñtia actualis mēdicabit eē in actu ab aliquo alio formalr̄. Si eniʒ mēdicat eē in actu ab aliq̄ drīa formaliter cuʒ eē in actu nihil aliud ſit q̄ʒ habere exñtialeʒ actualē ſequet̃ ꝙ exiſtentia actualis hēbit exiſtentiā actualeʒ formalr̄ ꝑ aliqd aliud a ſe ſicut aīal ꝑ rōnale formalr̄ acqrit exiſtentiā actualem. hoc aūt nō vr̄ itelligibile. ergo ⁊c̄. Scd̾a ꝓpoſitio eſt iſta exiſtētia actualis ad nullū genus determinata eſt purum eē iſta pʒ ex ſilibus. ſi nāqʒ aīal nō ſit determinatū ad aliquā ſpēm purū aīal erit: ⁊ albedo ſi nō ſit coartata in aliquo ſubō pura albedo erit ita ⁊ eē ad nullius nature predicamētalis capacitatē determinatū purū eē neceſſe eſt: ⁊ ſi abſtractio hmōi eſt ꝑ opus intellectus etiaʒ puritas ipſa eſt ſm rōneʒ. Si aūt fuerit ſm rē ⁊ puritas ipſa eſt ſm rē vt de ſe pʒ. Tertia ꝓpoſitio eſt iſta eē eſt de cōceptu qditatiuo puri eſſe tm̄. Patet iſta quo ad vtrāqʒ exponentē: ⁊ quo ad primā qdē qꝛ nō eſt intelligibile ꝙ de puro eē non p̄dicet̃ qditatiue ipm̄ eē. Si enim de eo aliqd p̄dicari pōt qditatiue illud oportet eē ipm̄ eē cū purū eē ponat̃: ꝙ aūt cetera nō recipiāt eſſe in ſuis qditatiuis ꝯceptibus ex eo pʒ ꝙ cū eē non habeāt in ſua puritate ſʒ ſuis qditatibus coaptatū pōt ſm ſuas qditates abſqʒ eē ⁊ nō eē diffiniri. Ex his deducit̃ itentū ſic: ideo exiſtētia eſt de ꝯceptu qditatis rei: qꝛ res illa eſt puꝝ eē. ideo aūt res illa eſt purū eē: qꝛ nō eſt ad genus aliquod limitata. ideo aūt res illa nō eſt ad genus limitata: qꝛ eſt idem cū ſua exiſtētia igit̃ de p° ad vltimū. ideo exiſtētia eſt de cōceptu qditatiuo rei: qꝛ res illa ē eadeʒ ſue exiſtētie: ⁊ qm̄ ſi affirmatio eſt preciſe cā affirmationis negatio eſt cā ne

gatiõis ex h̄ ꝙ res creata nõ ē eadē ſue exñtie eē ꝯ nõ ē de eiꝰ ꝯceptu qditatiuo vñ cū deꝰ gl'ioſus ſit ſuū eē ipe nihil ē aliud q̄ʒ ipm̄ eē ſm̄ reʒ ſepatā a naturis p̄dicamētalibꝰ in ſola puritate ſubſiſtens. ¶ Sequit̃ textus.

¶ Nec oʒ ſi dicimꝰ ꝙ deꝰ ē eē tm̄ ut in errorē eoꝝ icidamꝰ q deū dixerūt eē illud eē vl'e quo q̄libet res foꝛal'r ē. h̄.n. eē qd̓ deꝰ ē huiꝰ ꝯditionis eſt ut nulla ſibi additio fieri poſſit. vñ per ipſā ſuā puritatē ē eē diſtinctū ab oī eē ꝓp qd̓ in ꝯmēto none ꝓpõnis libꝛi de cauſis dicit̃ ꝙ indiuiduatio pꝛime cāe q̄ eſt eē tm̄ eſt ꝑ purā bonitatē eius. eē āt cõe ſicut in ītellectu ſuo nõ icludit aliquā additionē. ita nec icludit i ītellectu ſuo aliquā p̃ciſionē additiõis: qꝛ ſi h̄ eēt nihil poſſet ītelligi eē ī quo ſuꝑ eē aliqd̓ adderet̃

¶ Hic excludit̃ pmꝰ q̄ꝛūdā erroꝛ tal'.ſ. deꝰ ē cõe eē oiuʒ imaginati ſūt iſti ꝙ cū oīa ꝯueniāt ī h̄ ꝙ hñt eē ipʒ eē oiū quo res foꝛal'r ſūt i cõi ſeu i vl'i ſit ipe deus gl'ioſus moti ſūt āt tali rõne eē nulla additiõe ſpecificatū ē eē cõe. deꝰ ē eē nulla additiõe ſpecificatū: gͦ deꝰ ē eē cõe: ſʒ peccat rõ iſta ꝓp multiplicē maioꝛis ītellectū. dupl'r.n. intelligi põt eē nulla additõe ſpecificari. vno mõ ſm̄ rē extra aīaʒ ſubſiſtēdo. alio mõ ſm̄ ītellectꝰ cogitationē tm̄. pͦ mõ maioꝛ eſt falſa. mīoꝛ āt v̄a. 2ͦ mõ maioꝛ ē v̄a. mīoꝛ āt falſa. eſſe nāqʒ cõe ꝑ ītellectū i ſua abſtractiõe acceptū. nullā ꝯtractionē icludit. ſm̄ v̓o ꝙ ē extra ītellectū ſine ꝯtractiõe nõ iuenit̃ oē nāqʒ eē ē ꝯtctū ad ſubāʒ vel ad accñs. eē āt qd̓ ē qditas diuina. ē purū abſqʒ oī additiõe ſm̄ rē ⁊ ex ipa ſua puritate. ſm̄ rē ē diſtinctū ab alioꝝ eē ⁊ h̄. ⁊ nullo mõ cõe ſicut albedo ſepata ex h̄ ipo ꝙ eēt pura albedo: eēt diſtincta albedo ab aliis albedinibꝰ cū ſubīs mixtis. ⁊ nõ eēt albedo in cõi peccat. 2ͦ maioꝛ illa qꝛ ꝯtingit adhuc dupl'r eē nulla additiõe ſpecificari: ſeu ꝯbi. vno mõ actu tm̄. Alioͦ actu ⁊ poᵃ. pͦ mõ maioꝛ ē v̄a. mīoꝛ v̓o falſa. 2ͦ mõ maioꝛ eſt falſa. Mīoꝛ āt vna eē nāqʒ i cõi.lʒ nulla ſit additiõe ꝯctū eſt tñ ꝯbibile. Al'r nulla res hēret eſſe: quē aliqd addit ſupꝛa ipʒ eē. ⁊ ſic hõ nõ hēret eē: cū vltra eē hēat hūanitatē q̄ʒtitatē ⁊ c̄. vñ eē cõe actu tm̄ ſpecificatiõe caret. eē v̓o diuinū nullā ſpecificationē hʒ actu. nec aliquā hr̄e põt ⁊ iõ actu ⁊ poᵃ additiõe caret. Et h̄ ē ſolõ quā in l'ra. s. T. ponit ſub aliis v̓bis dicēs ꝙ eē cõe nec includit nec excludit additiõeʒ. i. nõ icludit actu. põt tñ hr̄e illā. Eſſe v̓o diuinū nõ ſolū nõ icludit illā. imo excludit. i. nõ ſolū nõ includit actu. imo nec poᵃ. ⁊ ſic excludit illā. qd̓. n. ipoſſiͨ ē cõuenire alicui excludit̃ oīno ab illo. De his diffuſe hēs in pͦ ꝯ gēti. capͦ. 27ͦ. ¶ Sequit̃ textus.

¶ Sil'r ēt q̄ʒuis ſit eē tm̄ nõ oʒ ꝙ d̓ficiāt ei reliq̄ ꝑfectões ul' nobilitateſ. Immo hʒ oēs ꝑfectiões q̄ ſūt i oībꝰ gñibꝰ ꝓp qd̓ ꝑfectū ſimpl'r dr̃: ut pͦ ⁊ ꝯmtatoꝛ i qnto metaphyce dicunt̃. Sʒ hʒ eas mõ excellētioꝛi oībꝰ rebꝰ: qꝛ in eo oēs unū ſūt. Sʒ i aliis diuerſitatē hñt ⁊ h̄ ē qꝛ oēs ille ꝑfectõeſ ꝯueniūt ſibi ſʒ ſuū eē ſimplex. Sic ſi aliqs ꝑ unā q̄litatē poſſet efficere operationes oiuʒ q̄litatū in illa una q̄litate oēs q̄litates hʒ. Ita deꝰ ī ipſo eē ſuo oēs ꝑfectiões hʒ.

¶ Hic excludit̃ ſcd̓s erroꝛ tal'. ſʒ deꝰ nõ ē ſimpl'r ꝑfectꝰ Rõ āt huiꝰ erroꝛis in ꝓpoſito ē illa. Id qd̓ hʒ eē tm̄ ē ipfectū reſpectu eiꝰ qd̓ hʒ eē viuē ⁊ ītelligē. ſʒ deꝰ hʒ eē tm̄ gͦ deꝰ ē ipfectioꝛ aliis. Maioꝛ ē ex ſe nota. Mioꝛ v̓o ex dcis deducit̃ ſic. qd̓ ē purū eē nõ ē admixtū aliis puta viuere ⁊ ītelligē. al'r eēt purū ⁊ nõ purū. Deꝰ ē purū eſſe. gͦ nõ ē admixtꝰ aliis. ſ. viuē ⁊ ītelligē. ⁊ ꝯñt. Deꝰ nõ hʒ niſi eē qd̓ erat ꝓbādū. Defectꝰ huiꝰ rõnis in l'ra nõ explicat̃. Sʒ i pͦ ꝯ gēti. caͦ. 29ͦ. vbi declarat̃ ꝙ ex hac ꝓpoſitione. Deꝰ ē purū eē ſubſiſtēs. Seqt̃ deū eē vl'r ꝑfectiſſimū. ⁊ ꝓpea notant̃ i textu dr̄. imo hʒ oēs ꝑfectões ⁊ c̄. acſi dicat ꝙ ex h̄ nõ ſeqt̃ deū aliq̄ ꝑfectione carē. Sʒ oppoſitū potiꝰ ex h̄ ꝯcludit̃. Eſt āt modꝰ ex illo fundamēto ītētū deducēdi tal'. Id cui ꝯuenit eē ſm̄ totā v̓tutē ſeu poteſtatē ipſiꝰ eē. nulla ꝑfectiõe ſeu nobilitate eēndi caret. ſʒ eē purū ſubſiſtēs ē id cui ꝯuenit eē ſm̄ totā v̓tutē ſeu poteſtatē ipſiꝰ eē. gͦ eē purū ſubſiſtēs nulla ꝑfectiõe ſeu nobilitate eēndi caret. Maioꝛ declarat̃ ex eo ꝙ oīs ꝑfectio cuiuſcūqʒ grauis nõ niſi ſm̄ aliqd̓ eē ē. Nõ. n. ſapīa ꝑfic̄ hoīeʒ. niſi ea hõ ſapiēs ſit: nec iuſtiᵃ ꝑfectio hoīs dici põt niſi ea hõ iuſtꝰ ſit. Si igr̃ oīs ꝑfectio attēdit̃ ſm̄ aliqd̓ eē. id i q̄ tota plenitudo eēndi repit̃ oēʒ ꝑfectiõeʒ oʒ hr̄e. ⁊ ſic repugnat ꝙ id hēat eē ſm̄ totā āplitudinē ſuā ⁊ aliq̄ ꝑfectiõe eēndi careat. Minoꝛ v̓o exēplarit̃ notificat̃. Sic eni albedo ſepata iueniret̃ nihil ei de v̓tute albedīs d̓ eē poſſet. vt. n. ſupꝛadictū ē. Rõ q̄re albedini huic nõ ineſt tota ꝑfectio poſſibil' repiri i ſpē albedīs ē. qꝛ coaptata eſt receptio ꝙ ſm̄ totū poſſe eiꝰ nõ recipit eā. Ita eē ipm̄ ſi receptū ē i alio. Coarctatū ē adducē illiꝰ recipiētis limites ſubāʒ. ſ. vel accñs. ⁊ ꝯñt limitatū ad illiꝰ gñis nobilitatē. Si v̓o purū ⁊ nõ receptū i aliq̄ ſit nā. Illimitatū ⁊ īfinitū ſimpl'r ē. ⁊ oēs ꝑfectiões poſſibiles i ente repiri ſimpl'r ꝑhʒ. Cū āt audis ꝙ albedo ſi ſepata ſit oēʒ ꝑfectiõeʒ poſſibilē ſue ſpēi hʒ. n̄ ītelligas vt v̓itatis emuli obiiciūt ꝙ negaͦ ſi receptiõis eiꝰ i alio daret ſibi illā ꝑfectiõeʒ: ſʒ ſic receptio albedīs ē ꝯditio ad ſuā reqſita ipfectiõeʒ. ita negaͦ receptiõis eſt ꝯdiͦ ſue illimitate ꝑfectiõis comes. Vñ efficax argᵐ ex receptiõe ⁊ ſepatõe eiꝰ ſumit̃ tāqʒ a ꝯditiõibꝰ neceſſariis ⁊ īſepabilibꝰ. Et qm̄ hr̄e ꝑfectiões oiuʒ geneꝝ põt ītelligi dupl'r. vnoͦ i ſeipis. alioͦ i aliq̄ ſupioꝛis oꝛdis. Iõ ad declarādū q̄uo ipe deꝰ q ē ipʒ eē eēntial'r: hēat oēs ꝑfectiões: Dic ꝙ deꝰ nõ hʒ oēs ꝑfectiões in ſeipis. i. diſtictas abiuicē in ꝓpīs naturis. ſic hõ hʒ ſapiāʒ iuſticiā prudētiā ⁊ c̄. Sic. n. i deo opoꝛteret eē maximā ꝯpõnē. Sʒ hʒ eas idiſticte vnitas i ſuo eē ſimpliciſſimo. Illud qppe eē diuᵐ equalet oībꝰ ꝑfectiõibꝰ oiuʒ geneꝝ ⁊ excedit ſingl'as ⁊ oēs ſil'. vtpote res ſupioꝛis ⁊ inacceſſibil' oꝛdis. Cuiꝰ exᵐ in luce ſol' hēs. q̄ ſola. Sol põt qcqd ꝑñt oīa īferioꝛa ꝑ tot varias q̄litates. ꝓpea a ꝓħo ⁊ ꝯmtatoꝛe 5ͦ metaphyce caͦ de ꝑfcõ dr̄ ꝙ deꝰ ſolꝰ ē ens ſimpl'r ꝑfcm̄ vniuerſitatē ꝑfectiõuʒ i ſe hñs. ¶ Hic q̄rit̃ an ꝑfectiões exñtis i ipo deo ſint aliq̄ mõ diſticte abſqʒ oī ope ītellectꝰ. Qõ. iiᵃ.
In hac qõe qnqʒ agēda ſt. pͦ d̓clarabit̃ titulꝰ qõis. 2ͦ recitabit̃ opio Sco. cū fūdamētis. 3ͦ d̓clarabit̃ opio. s. T. 4ͦ ipugnabit̃ opio ſco. 5ͦ rñdebit̃ argumētis i oppoᵐ. Quo ad pᵐ. ſcito pͦ ꝑfecitõeʒ eē duplicē. q̄dā ē ꝑfeͦ ſimpl'r: ⁊ q̄dā ē ꝑfectio i h̄ vl' illo. Perfecͦ ſimpl'r ē illa q̄ in ſuo ꝓpͦ ac foꝛali ꝯceptu dic ꝑfectionē cū nulla ipfectiõe vt ſapīa boītas ⁊ ſilia. ꝑfecͦ v̓o i h̄ vl' illo ē q̄ i ſuo ꝓpͦ ac foꝛali ꝯceptu dic ꝑfectiõem ipfectiõi mixtā vt hūanitas equitas ⁊ his ſilia. Dixi in ꝓpͦ ac foꝛali ꝯceptu: qꝛ icludē aliquā ipfectõeʒ i ꝯceptu cõi ſibi ⁊ aliis aut m̄āli nõ d̓rogat ſue ꝑfectiõi ſimpl'r. ſapīa. n. lʒ i ſui gñis ꝯceptu puta hitu ſeu q̄litate ipfectiõeʒ dicat potētialitatē. ſ. aut depēdētiā ⁊ c̄. qꝛ tñ i ſuo d̓īali ꝯceptu. hoc foꝛal'r nõ icludit nõ ꝓhibet qn ꝑfecͦ ſimpl'r ſit. dixi: dic ꝑfectiõeʒ ꝓp rõnē q̄ i ſuo ꝓpͦ ac foꝛali ꝯceptu cū nulla ipfectiõe. nullā ꝑfectiõeʒ ſonat. Scito 2ͦ ꝙ ꝑfectiões eē i aliq̄ ꝯtigit dupl'r. vnoͦ foꝛal'r. alioͦ v̓tual'r. eē foꝛal'r i aliq̄ ē eē i eo vt foꝛa ē i hñte ipāʒ. ſic hūanitas albedo q̄ʒtitas. ⁊ alia hmõi i hoīe ſt. Eſſe āt i aliq̄ v̓tual'r ē eē i eo vt effectꝰ ē i ſua cā effecᵃ. quēadmõʒ caloꝛ ē i ſole. Potis āt ꝯphēdē m̄l'tū diſtare iter hos mõs eēndi i aliquo. ex h̄ vno eoꝝ effecū ꝓnūc ꝙ ea q̄ pͦ mõ iſūt itrīſece d̓noīāt ſuppoᵐ tale. Ea āt q̄ 2ͦ mõ iſūt n̄ d̓noīāt ſuppoᵐ tale. vt pʒ i ſole q luce dr̃ lucidꝰ calor̃. āt n̄ dr̃ calidꝰ. Amplꝰ ꝑfectões eē i aliq̄ foꝛal'r ꝯtigit dupl'r vno i ſuis ꝓpiīs nāis diſtictas ⁊ limitatas. ſic i hoīe ē eſſe ītelligere ⁊ velle ⁊ c̄. Alioͦ ꝯtigit eas eē foꝛal'r i aliq̄ ſupioꝛis oꝛdis vnitas ⁊ illimitas. Scuti i ſol' luce ſt v̓tꝰ calefactīa ⁊ d̓ſicatīa ⁊ alia hmõi. Nec paꝝ diſtāt iſti duo mõi int̃ ⁊ lõge nāqʒ excellētiꝰ ē eē i aliq̄ 2ͦ mõ vt in exͦ dato appet. Quis igr̃ ꝑfectiões oiuʒ geneꝝ excellētioꝛi mõ ſint i deo q̄ʒ in crea

turie: q: tñ pfectiões ñ ſimplr ſt i eo ṽtualr tm̃. eis. n. ñ
ðnoiat tal'. pfectiões āt ſimplr ſt i eo foꝛalr ⁊ ñ in ppis
nāis limitate. ſȝ vt i re ſupioꝛis oꝛdis realr idiſticte ⁊ illi
mitate. Jō vtr i dubiū an pfectiões ſimplr exñtes foꝛa
lr i deo cū reali idētitate ſint aliq° abſq3 oi ope itell's diſti
Opio ſco. cte. ħ de p°. Quo ad 2m ſco. i p° ſen. d. 8. q. 3. opiat pfe
ctiões has eē diſtictas pciſe oi ope itell's diſtictiōe ex nā
rei foꝛalr. appellat āt diſtictiōeȝ ex nā rei q̄ inaſcit ex ipa
rū rex nā. Jta q ab oi itell's opatiōe ē. foꝛalē ṽo addit:
q: ñ ois diſti° ex nā rei ē foꝛal'. ſȝ ea tm̃ q̄ ex qditatib⁹ ſeu
rōib⁹ foꝛalib⁹ fit. Probat āt itētū ſuū mltis rōib⁹ q̄x eas
adducēdas cēſui. qq3 ex puris nālib⁹ pcedūt. qm̃ theolo
giā nūc tradē ñ itēdim⁹ ⁊c. Arguit g° p° ſic. ſapia ⁊ boni
tas abſolute diſtiguūt foꝛalr ex nā rei. g° ſapia infinita ⁊
boitas ifinita diſtiguūt foꝛalr ex nā rei. Añs ē euidēs.
Cōſeqntia āt pbat: q: ifinitas nō noiat rōnē foꝛalē ei⁹ cui
addit. Jn qcūq3. n. gradu pfectionis ſue latitudis intelli
gat pfec° aliq ſp retinet eādē rōnē foꝛalē. vt p3 in oib⁹.
Si igr ſapie ⁊ ſapie ifinite ē eadē rō foꝛalis. ⁊ rō foꝛalis
ſapie diſtiguit ex nā rei a rōne foꝛali boitatis. neceſſario
ſeqt q rō foꝛal' ſapie ifinite ñ icludat ex nā rei rōnē foꝛa
leȝ boitatis. P diſtinc° pcedēs rōnē pmi diſtinctiui nō ē
per tale diſtinctiuū. Sȝ diſtinc° nāe ⁊ itell's pcedit itelle
ctionē q̄ eſt pm diſtictiuū ſm rōnē. g° pbat minoꝛ. Q: ſi
nulla diſtic° eox pcedēt. nō magis diſtiguerēt itellectōe
vt itelle° ē q̄ ea vt nā ē. Quicqd. n. diſtingnit itellectiōe
vt ē oio idiſticta a nā. diſtiguit ēt nā. P illa q̄ foꝛalr diſti
cta itelligūt. itellu ituitiuo hñt diſtinctiōeȝ vt exñtē. ſȝ p/
fectiões diuine itelligūt foꝛalr diſticte ab ipo deo itellu
ituitiuo: g° hñt diſtictiōeȝ vt exñtē i eis. Tal' ñ pōt eē di
ſtin° rōis. Opoꝛtēt. n. itellm diuinū ſua ituitione cāre ali
quā rōnē rōis i ſua eēn̄a vt exñtē. qd ē abſurdū. Igr tal'
diſti° ē ex nā rei. Maioꝛ p3 ex dria iter itellm ituitiuū ⁊
abſtractiuū. mioꝛ ṽo ē clara de ſe. P de⁹ intelligit eēntiā
ſuā vt verā. vult āt vt bonā. g° ṽitas ⁊ boitas diſtiguūt
añ oēȝ actū itell's t3 ꝯña: q: diſtin° obox puenit diſtictio
nē actuū ſic cā effcm̄. P boitas ⁊ ṽitas. Jō ñ diſtinguūt
ex nā rei. g° ſt foꝛalr ſynonyma. ꝯñs ē ꝯ te. ꝯña āt pbat
q: boitas ⁊ ṽitas ñ ſignificāt niſi ipas puras pfectiões in
re nullo° diſtinctas i ea. P iter pfectiões diuinas ē oꝛdo
demſratiu⁹. q̄ doctoꝛes vnā ex alia demſrant. ē ēt diſti° in
ter pdicatiões foꝛales ⁊ ñ foꝛales. Dr. n. q ſapia ñ pdi
cat foꝛalr de boitate. ē ⁊ eq̄litas ſȝ Auguſtinū. 15° ð tri
nitate. igr diſtiguūt ex nā rei: vt qd. n. doctoꝛes iplēt tot
qntnos ſi oia ſt idē foꝛalr. P iter pfectiões dinas añ oēȝ
actū itell's iuenit ꝯdi°. Jta q de⁹ itellu itelligit ⁊ ñ vult.
volūtate āt vult ⁊ ñ itelligit. g° iter pfectiões dinas ē di/
ſtin° ex nā rei. P ad ꝯplemtū doctrie. Diſtin° fūdās di
ſtinctionē realē nō depēdet ab ope itell's. Sȝ diſtin° pfe
ctionē dinax fūdat diſtinctionē realē emanationū dinax.
Opi. ſ. T. Igr ē ex nā rei. ⁊ ñ ex itell's opatōe ⁊c. ħ de 2°. Quo ad
3m ptermiſſa trinitate pſonax. Declarāde ſt tres ppōes
Jn qb⁹ ꝯſiſtit ſnīa ſci Tho° ⁊ ṽitatis. p̄a ē. Jn deo ſm ſe
nulla ē diſtin° actualiter. 2a ē. Jn deo ſȝ ſe ē diſtin° rōnis
ṽtualr ſeu fūdamētalr. 3a ē. Jn deo vt tmiat actū itell's
nr̄i ē diſtin° rōis actualr. Ad euidētiā p° ppōnis. Sciēdū
eſt q aliud ē iudiciū de rōib⁹ foꝛalib⁹ rex i ppis nāis. ⁊
alið ē iudim ð rōib⁹ foꝛalib⁹ eaxdē i re aliq ſupioꝛis oꝛdis
foꝛalr exñtib⁹. res. n. in ppis nāis iō ſecluſo oi ope itelle
ct⁹ diſtiguūt foꝛalr. q: ſe mutuo ñ icludūt i ſuis foꝛalib⁹
rōib⁹. Jō āt rō foꝛal' vni⁹ ñ ē alteri⁹. q: q̄l3 eax ita ē ipſa
q ñ alia: ṽbigra. Jō vt⁹ calefactia ⁊ vt⁹ deſiccatia i ppis
nāis diſtiguūt foꝛalr ex nā rei. q: vt⁹ calefactia ita ē cale
faciēdi pnm q ñ deſiccādi ⁊ eꝯ°. Res āt adunate in aliq
ſupioꝛis oꝛdis. ſic i vna ſimplici re altioꝛi iueniūt. ita i illi
us vnica rōe foꝛali foꝛalr adunāt. Sicq3 diſtictiōe foꝛa
li ex nā rei necēe ē careāt. cū deſit ibi tal' diſtictiōis radix
iā dcā. limitatio. ſ. illa q̄ q̄l3 eax ita ē ipa q ñ alia. neutra
nāq3 eax cū ſt talr vnite. ē magis ipa q̄ alia. ṽbigra pſe
q̄ndo exm datū. vt⁹ calefactia ⁊ deſiccatia i luce ſol' foꝛa
lr iuēte ſic i vna lucis nā adunāt. Jta i lucis rōe foꝛali in
diſticte foꝛalr ſūt ita q aſſignata ꝯpleta ſolaris lucis dif/
finitiōe. ñ ſit op⁹ vlta eax q̄rē diffinitiões. Cōpleta. n. dif
fini° ſolaris lucis eā i ſua celſitudie q̄ iferioꝛa idiſticte i ſe
ipa pacipit. cū declaret pp adeq̄tionē q̄ d3 eē iter diffini
tionē ⁊ rē diffinitā. ṽtutē ei⁹ calefactiuā ⁊ dſiccatiuā mai/
feſtat. qñqdē vt⁹ ei⁹ calefactia ñ magis ē ipamet q̄ ſit lux
⁊ vt⁹ deſiccatia ⁊ eꝯ. Cū āt ſm Dionyſiū 5° ca° ð diuis Diony.
noib⁹ pfectiões ſimplr ſint i deo ñ ad ppas nās definite
ſeu ad ipi⁹ eē illimitationē eleuate. ꝯñs ē vt ſic oēs i vna
ſimpliciſſi re foꝛalr adunāt. ita i illi⁹ ſimpliciſſia rōe foꝛa
li idiſticte foꝛalr ſint. ⁊ ſic ſapia dina ñ magis ē ſapia q̄
boitas ⁊ ṽitas ⁊ ip3 eē diuim ⁊ eꝯ. Jta rō foꝛal' ipi⁹ eē di
uini ñ magis icludat ip3 eē q̄ ſapiaȝ ⁊ boitatē. Si. n. ade
q̄ta diffi° illi⁹ rei ſimpliciſſie. q̄ de⁹ ē. daret i illa vnica rōe
foꝛali. qcqd ē de⁹ icluderet foꝛalr. Alr diffi° celſitudinē
diffiniti ñ adeq̄ret. vñ ⁊ ipe de⁹ glioſ⁹ q ſeip3 p modū ſui
itelligit vnicā tm̃ rōnē foꝛalē foꝛat. ṽbū. ſ. potes g° ſup ħ
arguē ſic. q̄cūq3 foꝛalr adunāt i vnica ⁊ adeq̄ta rōe foꝛa
li ipi⁹ dei ñ diſtiguūt foꝛalr ex nā rei. ſȝ pfectões dine ſe
cluſo oi ope itell's adunāt i vnica ⁊ adeq̄ta rōe foꝛmali
ipi⁹: g° ⁊c. pbat mioꝛ: q: ñ magis adunāt ṽtutes q̄lita
tū iferiox i luce ſolari q̄ pfectiões ſimplr i deo. Sȝ ille
adunāt foꝛalr vt ex ſe p3. ⁊ ab aduerſarijs ꝯcedit g° ⁊c.
pbat rō. q: alr diffi° ñ adeq̄ret diffito. 2° pncipalr p p̄a
ppōe arguit ſic. ois actual' diſti° ex nā rei fūdat ſup ac
tuali oppōne ex nā rei. ſȝ iter pfectōes nulla ē actual' op
pō ex nā rei. g° maioꝛ hēt ex. 10. meta. tex. cōm. 24. mi
noꝛ pbat iductōe. q. n. ibi ñ ſit oppō ꝯdictoꝛia neq3 pua
ta foꝛalr ex eo p3 q vtriuſq3 oppōis altex mēbꝛū ē foꝛa
lr neg°. quā ponē i deo foꝛalr nephas ē. nec ſuffic q ſit
ibi negatō fūdamtalr qm̃ diſti° actualr exigit actualr op
pōnē. oppō āt actualr exigit extrēa actualr. vt p3 regula
rit ð oi rōne. q āt ñ ſit oppō iter eas ꝯria p3 ex eo q al
tex ꝯrioꝛ ſp ē defectiuū. 10. meta. tex. cō. 16. q ṽo nō ſit
oppō relatia iter illas ex ſe māifeſtū ē. nec obſtat q ex ħ
ſeqr q i deo ñ ſint mlte pfectōes. Sȝ vna tm̃ puta dei
tas. ṽiſſimū. n. ē q de⁹ ipe ñ ē niſi vna pfe° illimitata oio
phñs i ſe mltiplicatas ⁊ multiplicabiles i alijs pfectōes
oēs. Ad euidētiā tā 2e q̄ 3e ppōis nota q vt i q̄dā qōe ſu
pdixim⁹ ſic res illa ſimpliciſſia quā deū dicim⁹ ē id cui aſſi
milāt oēs pfectōes ſimplr i ppis nāis exñtes ita ē id cui
aſſilāt oēs ꝯcept⁹ foꝛales eax cū nihil alið ſint q̄ ipe pfe
ctiões i eē itētiōali. Ex ħ āt q de⁹ tmiat ꝯceptōes has vt
obm i eis itellm. necēe ē deū ip3 oiu3 eax coꝛrelatiuū itel
ligi plib⁹ rōnib⁹ rōis ſȝ eax nūex ſicq3 diſtictōeȝ i ſe rō
nis actualr hē. ita vt de⁹ obiect⁹ plib⁹ ꝯceptōib⁹ ſeu rōib⁹
foꝛalib⁹ dicat hr̄e i ſe diſtictiōeȝ rōis foꝛalē actualr (ob
iectie tm̃) ⁊ pp plitatē ꝯceptuū foꝛaliū. qb⁹ obijcit. ⁊ pp
plitatē rōnū rōis. qb⁹ refert ſeu referri intelligr ad pfe
ctiões pdcās tā i eē nāli q̄ i re itētiōali. Ex eo āt q i deo
ſecluſo oi ope itell's ē. vñ cāre ⁊ tmiar poſſit. ꝯcept⁹ pdi/
ctos dr hr̄e i ſe diſtictōeȝ rōis ṽtualr ſeu fūdamtalr. h3
āt ħ de⁹ ipe ex ſūma ⁊ illimitata ſui pfectōe. cui⁹ ſic nulla
creatura ē capax i eē nāli. ita null⁹ itell's creat⁹ i eē itētiōali
qcūq3. n. itell's creat⁹ ⁊ vidēs deū p eēntiā impotēs ē ad
foꝛandū ꝯceptū vnū dine adeq̄tū pfectiōi. vñ 2a ppōne
argue ſic. oē hñs i ſe vñ cāre ⁊ tmiare ac ṽificare obalr
poſſit. diſtictas rōes ſeu ꝯceptiōes foꝛales h3 i ſe diſtin/
ctiōeȝ rōis ṽtualr ſecluſo oi ope itell's. de⁹ glioſ⁹ ē hmōi
g°. Pꝛo 3a ṽo ppōe argue ſic. oē tmians plures ꝯcept⁹
foꝛales h3 i ſe actualr diſtictōeȝ rōis. de⁹ ē hmōi g° ⁊c.
ħ ð 3°. Quo ad 4m arguit ꝯ ſco. triplr. ⁊ p° ſic. Diſtin° Hāc ſniaȝ
foꝛal' ex nā rei ē maioꝛ diſtictōe reali. g° pfectōes diui° ñ hēs expſſe
diſtiguūt foꝛal'. ex nā rei. ꝯña t3 ⁊ añs pbat ſic. Diſtin° a cōmētato
p itimioꝛa ē maioꝛ illa q̄ fit p ea q̄ ſt extra itima rei. diſti° re. 12°. me
foꝛal' ex nā rei ē p max° itima rei. g° mioꝛ p3 ex ſco. i p° taphyce cō
ſen. di. 2a. dicēte q diſti° foꝛal' ex nā rei fit p pdicata pmi mēto. 39°.
mōi q̄ iſt rei i p° ſig°. diſti° āt real' fit p ea q̄ ſt p⁹. Maioꝛ
pbat diſti° p aliq̄lr itima ē aliq̄l' diſti°. diſti° p magis iti
ma ē maioꝛ diſti°. g° diſti° p maxie itima ē maxia diſti°.
Si. n. ſimplr ſeqt ad ſimplr ⁊ magis. maxm necēio ſeqt
ad maxim ⁊c. 2° arguit ſic. pfectiões diui° abſtracte ab/
ſtractiōe pciſiſſia: ſt foꝛalr ifinite. g° ſt idē foꝛalr ex nā rei
añs ē ſco. i p° ſen. d. 8. q. 3a. i rñſiōeȝ ad argm pn°. ꝯña p
bat ſuppone° ſȝ duplicē ifinitatē i rñſiōe ad pm declarā/
dā. dnplr poſſe itelli illð añs. ſ. ð ifinitate ifra ppā rōnē.
⁊ ð ifinitate ifra ētis latitudinē. tē ſic: aut itelligis illð añs

vificari: de infinitate: p͂ª: ⁊ hoc nō: q: nullū p͂us includit
foꝛalr̄ ſuū poſterius: pfectio aūt diui͂ª puta ſapia: eſt p͂oꝛ
infinitate illa: q: modus eius intrinſecus eſt ⁊c. aut intelli
git̄ de 2ª infinitate: ⁊ tūc ſeq̄t̄ intētū: q: ſi ſapia diuiª: p͂ci
ſe ⁊ foꝛalr̄ ſūpta ē: ita infinita ꝙ ad nullā entis pfectionē
ſimplr̄ eſt foꝛalr̄ terminata: oꝫ ꝙ infra ſue rōnis foꝛalis
ambitū: oēm pfectionē ſimplr̄ ꝯtineat: ⁊ ꝙ nullā a rōne
ſua pfectionēꝫ foꝛalr̄ excludat: ⁊ ꝯñter ꝙ a nulla foꝛalr̄
diſtinguat̄ ex nā ſua: ſtatim.n. ꝙ ab alijs pfectionibꝰ di/
ſtingui ponit̄. Coarctata foꝛalr̄ infra entis ponit̄ latitu/
dinē: qd̄ eſt oppoſitū añtis ſic intellecti. ponit̄.n. talem ⁊
tātā entis pfectionē foꝛalr̄ impoꝛtare: ita ꝙ nō oēm vbi
gr͂a: ponit̄ ꝙ ſapia diuiª foꝛalr̄ ex nā ſua eā pfectioꝛē po
nit: q̄ꝫ enti. ſapia addit ita ꝙ non eā q̄ꝫ inſtiª: ſeu bonitas
entis addit ⁊c. Tertio ſic. Perfectiones diuine diſtin/
guunt̄ foꝛalr̄ ex nā rei: ergo iter eas ē relo realis: tenet
ꝯñtia: q: diſtinctio illa cū ſit relatio exiſtens in reꝝ nā ne/
ceſſe eſt ꝙ ſit realis: ſic etiā qd̄libet aliud exñs in reꝝ nā
reale eſt. ꝯñs aūt eſt ꝫ Auicenā dicentē ꝙ eiuſdeꝫ ad ſe
ip̄m nō eſt relo realis. Quo ad ſm̄ pro r͂ñſione ad p̄mū
⁊ deſtructionē Scotici fūdamēti nō ꝙ ad eē infinitū cō/
tingat duplr̄. vno mō ſm̄ ꝓpriā rōnē. alio mō ſꝫ ꝙ ens
ſeu ſimplr̄ illud eſt infinitū ſm̄ ꝓpriā rōneꝫ ꝙ nullis ſue
ꝓprie latitudis claudit̄ termīs: lꝫ ſit ad talē entis graduꝫ
deſinitū ꝙ nō oēm eēndi pfectionē hēat: illud vo eſt infi/
nitū: ſm̄ qd̄ ens ſeu ſimplr̄. qd̄ nullis infra totius entis
latitudinē terminus limitat̄: ſꝫ oēm hꝫ pfectionē eſſendi:
exēpluꝫ in q̄ꝫtitate molis. Quātitas ſi daret̄ infinita eſſet
ſm̄ q̄ꝫtitatis rōnē infinita: eēt.n. infinita q̄ꝫtitas: nō tamē
eēt ſm̄ eē infinita: eēt nāqꝫ ens finitū ⁊ limitatū ad q̄ꝫtita
tis genus: ſilr̄ in q̄ꝫtitate v̄tutis. Albedo ſi eēt infinita in/
tenſiue eēt infinita ſm̄ ꝓpriā rōnē: eēt.n. infinita albedo.
nō tñ eēt infinitum ens: q: ad ſpēm eēt deſinita: nō parui
aūt refert qua qs infinitate dicat eē: aliq̄d infinitū. Pri/
ma.n. infinitas cū attēdit̄ penes ea q̄ infra rei illius latitu
nem ſūt: rōnē rei foꝛalē in ea qua inuenit formali limita/
tione relinq̄t: vt pꝫ in exēplis datis. 2ª aūt infinitas q: attē
ditur penes ea ad que totius entis latitudo ſe extēdit: rē
⁊ eius rōnē formalē illimitat ⁊ eleuat: ad hoc vt ipſa oīs
ſit pfectio in ente poſſibilis. ⁊ non magis ſit ipſa q̄ꝫ q̄ñcꝫ
alia pfectio ſimplr̄. ac p hoc diſtinctionē ⁊ formalē limi/
tationē q̄ ab alijs formalr̄ ex nā rei abſolute ſūpta. diſtin
guebat̄ eā comitari nō ſinit. Ad ꝓpoſitū ergo deſcēden
do dico ꝙ lꝫ ſapie ⁊ ſapie infinite p̄ª infinitate ſit eadem
oīno rō formalis. tñ ſapie īfinite 2ª infinitate ē lōge altioꝛ
rō foꝛalis. Cōcludit.n. in ſua rōne foꝛali. oēm pfectionē
ſimplr̄. ⁊ ſic cū in deo ſint pfectiones oēs infinite 2ª infi/
nitate opoꝛtet oīuꝫ vna eē ſimplicē rōnē formalē. ¶ Ad
argumentū ſub quacūqꝫ foꝛma fiat. R͂ñdeat̄ attendēdo
equocationē infinitatis. Quī vt dictū eſt. Infinitas p̄ma
eſt illa que nō variat rōnē formalē: ⁊ que attēdit̄ penes
gradus pfectionales ꝓprie latitudinis rei. non aūt in 2ª:
vñ ſi pfectiones diuine non eēnt infinite vbi p̄ª infinitate
argumentū ꝯcluderet. q: aūt hꝫ ſecundā ante oēm intel
lectus. Ideo nihil ꝯcludit: nec obſtat ꝙ foꝛte īfinitas p̄ª
cuiuſcūqꝫ pfectionis ſimplr̄ inferat ſecūdā. Sufficit.n.
ꝙ rōne diſtinguant̄. vt aliq̄d 2ª fiat ꝙ nō p̄ª. Similr̄ nō
obſtat. ſi qs pfectiones cōmuniſſimas: puta eē bonitatē
⁊ ſimiles ⁊c. vtranqꝫ infinitateꝫ hr͂e negaret: neſciens in
eis imaginari p̄imā. Propterea ꝙ ꝓpria latitudine ca/
reant. Hoc.n. magis nr͂o fauet ꝓpoſito: Quī ſi vtrāqꝫ
infinitatē hñt. Qd̄ alibi diſcutiēdū eſt diſtinctione ſupꝛa
dicta opus eſt. Si aūt ſecūdā tñ abſqꝫ diſtinctione aliq̄:
negandū eſt eē: ⁊ eē infinitū hr͂e oīno eandē rōnē foꝛma
lem: ⁊ ſic ruit totū ſcoticū edificium. Ad ſcd̄m loquēdo
de diſtinctione actuali q̄cūqꝫ negat̄ minoꝛ: ⁊ ad eius ꝓ/
bationē dicit̄ negando oīa aſſumpta. Sufficit.n. ad hoc
ꝙ aliq̄ diſtinguant̄ intellectiōe vt ītellectio eſt. ⁊ nō nā.
Diſtinctio rōnis fundamētalr̄ inter naturā ⁊ intellectio
nem: Unde qñ dicit̄. Quicquid diſtinguit̄ ītellectione:
vt oīno indiſtincta eſt a nā. diſtinguit̄ etiaꝫ nā: diſtingue
ly indiſtincta. actualr̄ vel fundamentalr̄. Et p̄º mō dic

eſſe falſum. 2º mō verꝫ: ſed tūc negato minoꝛē ſubſumē
dam. ſ. ſed intellectio ⁊ nā ſunt indiſtincte. fūdamentalr̄
aūt oēm actū ītellectus. Habēt.n. diſtinctionē rōnis fun
damētalr̄ vt declarauimus. Ad 3m negat̄ minoꝛ. Lꝫ.n.
Deus intueat̄ pfectiōes ſuas ab eterno diſtincte: nō tñ
ab eterno diſtinctas actualr̄. Lꝫ ponē diſtinctionē rōnis
actualr̄ cauſari p actū ītellectꝰ diuini: nō ſit a ph͂ia alienū.
Ad 4m negat̄ ꝯñtia. Sufficit.n. ꝙ obiecta ītellectꝰ ⁊ vo
lūtatis p̄diſtinguant̄ fūdamētalr̄: nec eſt opus diſtinctio
ne actuali ꝓtūc: ſicut nec ītellectus ⁊ voluntas dei ꝓtūc
diſtinguunt̄ niſi fūdamētali diſtinctiōe rōnis. Ad 5m ne
gat̄ ꝯñtia. Sinonimeitas.n. cū ſit paº noīuꝫ. nō attēdit̄
penes idētitatē rōnis foꝛalis rei ſm̄ ſe: ſꝫ penes idētitaeꝫ
ꝯceptus foꝛalis ſeu mētalis. voces.n. ſunt note eaꝝ que
ſunt in aīa paſſionū: vñ cū vitas ⁊ bonitas dei habeāt di
uerſos ꝯceptus ī nobis nō ſunt ſynonyma. Ad ꝓbationē
ergo dī. ꝙ lꝫ ſignificēt eādē rē foꝛalr̄ ſm̄ ſe: ⁊ ſolū illam
vt rē ſignificatā: tñ ſignificāt etiā diſtincte ꝯceptus mēta/
les vt rōnes ſignificādi: ⁊ hoc deſtruit ſinonimeitatē: vt
dictū eſt. Ad 6m dī ꝙ ex p̄te rei ſufficit ad oīa illa diſtin/
ctio rōnis v̄tualr̄ ſeu fundamētalr̄ cū diſtinctione rōnis
actuali ex p̄te nr͂i. Loq̄mur.n. vt ꝯcipimus: formamus
aūt diſtinctos cōceptꝰ: quoꝝ vnus ex alio oꝛit̄: ⁊ de alio
nō p̄dicat̄. ⁊ hꝫ aliquā h̄itudinē quā alius non hꝫ. Et iō
demr̄ationes p̄dicationeſqꝫ foꝛales ⁊ idēticas facimus.
Negamuſqꝫ de deo ſub vno ꝯceptu. qd̄ affirmamꝰ de
ipſo ſub alio. Implēt ergo libros doctoꝛes balbutiendo
vt poſſūt excelſa de humano moꝛe reſonātes ſimpliciſſi
mā illā rōnē foꝛalē. Oē qd̄ in deo eſt foꝛalr̄ cōplectentē
nō niſi p̄ticularis ꝯceptibꝰ inſpicē. tradēqꝫ potētes: ⁊ nō
pp diſtinctionē q̄ ibi ſit ex nā rei: eq̄litas aūt inter pfectio
nes diuinas ante oēm actū intellectus nō eſt niſi fūdamē
talis nō exceſſus inter ſe q̄ iter eas. v̄tualr̄ tñ diſtinctas
ſaluat̄. Ad 7m dī ꝙ q: ante oēm actū ītellectus nō inue/
nitur ꝯdictio foꝛalr̄. Sed fūdamentalr̄ tñ: q: alteꝝ ꝯdi
ctoꝛiū eſt foꝛalr̄ negatio q̄ nō eſt niſi p opus intellectus.
Ideo ſufficit ꝓtūc inueniri diſtinctionē rōnis fūdamēta
liter: qd̄ ꝯcedimꝰ: nec aliud exigit̄: vt pꝫ de ſe. Ad vltim
dī ꝙ emanationes diuine diſtinguunt̄ ⁊ realr̄ ⁊ foꝛalr̄.
⁊ lꝫ diſtinctionis formalis eaꝝ fūdamētū ſit diſtinctio in
tellectꝰ ⁊ volūtatis: nō tñ diſtinctionis realis eaꝝ: nō.n.
ideo ꝓceſſiones diuine diſtinguunt̄ realr̄: q: altera ē ab
intellectu: altera a volūtate: ſꝫ q: hñt realem oppoſitionē
relatiuā vt Boetius tradit. falſuꝫ ergo aſſumit̄ ꝙ. ſ. di/
ſtinctio pfectionū diuinaꝝ fūdet diſtinctionē realē ema/
nationū diuinaꝝ. ad fundādā aūt diſtinctionē foꝛmalē in
ter eas ſufficit diſtinctio foꝛmalis fūdamētalitatis. Inter
intellectū ⁊ volūtatē. ſicut etiā ipſe ꝓceſſiones diuine nō
diſtinguunt̄ foꝛalr̄ ex nā rei. ſecluſa diſtinctione reali: ſꝫ
diſtinctione rōnis virtualr̄ tñ ante oē opus intellectus.
Ita ꝙ abſqꝫ reali oppoſitione relatiua nō magis diſtin/
guunt̄ ex nā rei q̄ꝫ ītellectus ⁊ volūtas p̄ōt aūt breuius
ad h̄ ⁊ ſilia argumēta dici: ꝙ indiuiduū eſt añ oēm actū
intellectꝰ diſtinctio foꝛalis nō foꝛalr̄ ſꝫ v̄tualr̄. i. eminen
ter ꝯtēta: hoc mō: q: quodlibet diuinū ꝓpꝛia exeq̄t: ac ſi
eēt diſtinctū foꝛalr̄ ab alio. intellectꝰ.n. ita intelligit ⁊ nō
vult: ⁊ volūtas ita vult ⁊ nō intelligit: ac ſi eēt diſtinctio
foꝛalis foꝛalr̄ iter ītellectū ⁊ volūtatē. ⁊ ſic de alijs. fun
datur aūt talis modus hñdi diſtinctionē foꝛalē ſupꝛa dei
tates vnitatē foꝛalē foꝛalr̄. ⁊ ſufficit ad oīa ſaluāda q̄ per
diſtinctionē foꝛalē foꝛalr̄ ſaluāda inducunt̄: q: illi eminē
ter equalet. ¶ Sequit̄ textus.

¶ Scd̄o mō inuenit̄ eēntia in ſubſtātiis crea
tis ītellectualibꝰ: in qbꝰ eſt aliud eē q̄ꝫ eēntia
ipſoꝝ: q̄ꝫuis eēntia ſit ſiue materia: vñ eē eaꝝ
nō eſt abſolutū. ſꝫ receptū: ⁊ iō limitatū ⁊ fini
tū ad capacitatē nature recipiētꝫ: ſꝫ natura uel
q̄ditas eaꝝ eſt abſoluta: nō recepta in aliq̄ ma
teria: ⁊ ideo dr̄ in libro de cauſis ꝙ ītelligētie
ſunt finite ſupius: ⁊ infinite inferius. Sūt.n.

finite q̄ʒtū ad eſſe ſuū qđ a ſuꝑiori recipiunt:
nō tn̄ finiunt̄ inferius: qꝛ eaꝝ forme non limi
tantur ad capacitatē alicuius materie recipien
tis eas: ⁊ in talibus ſubſtātiis nō inuenit̄ mul
titudo indiuiduoꝝ in una ſpecie ut dictuʒ eſt.
niſi in aīa humana ꝓpter corpus cui unitur.

¶ In hac 2ª ꝑte capli huius de eēntijs ſubaꝝ ītellectua
lium creataꝝ q̄ in 2º ordine collocant̄. Quatuor ꝓpōnes
colligit: pª eſt in ſubſtātijs ītellectualibꝰ creatis eē ē aliud
ab eēntia. 2ª in eis nō inuenit̄ mā̄. 3ª eē eaꝝ ē finitū: eēntia
aūt infinita. 4ª nulla eaꝝ multiplicabilis ē numeral̄r niſi
vltīª: aīa. ſ. humana. pª ⁊ 2ª tāq̄ʒ declaratis obmiſſis ter
tiam explanat rōne ⁊ auctoritate. Ad rōnis aūt euidētiā

Infinitas duplex.

eſt notādū ꝙ actus finit̄ ꝑ potentiā in q̄ recipit̄: ⁊ poª fi
nitur ꝑ actū quē recipit diuerſimode tn̄. qđ. n. eſt in poª
nō eſt determinatū: ſʒ determinabile ꝑ actū ad quē ē in
poª. cū aūt ipm̄ recepit ab eo forał̄r finit̄. Siſr̄ actꝰ ſm̄
eēntiā ſuā receptibilis ē in hoc vel illo: ⁊ ꝯñter determi/
nabilis ad hoc vel illud ſubm̄. Cū vō receptꝰ eſt. in hoc
iā nō remanet in eo āplitudo ⁊ īdefinitio ad hoc vł̄ illud
eſt. n. ad hoc determinatus. Eſt ergo duplex finitas: ⁊
duplex infinitas: altera. ſ. ex ꝑte actꝰ: altera ex ꝑte poᶜ: ſʒ
infinitas ex ꝑte poᶜ imꝑfectionē ſonat cū ſit ꝑ carentiā ac
tus potētiā finiētis. Infinitas āt actus ꝑfectionē maximā
dicit. cū ſit ꝑ carētiā poᶜ actū finiētis. In cuius ſignū forᶜ
ſm̄ rē nō recepte in aliquo lōge ꝑfectiores ſūt formis re
ceptis vt pʒ. Cū ergo eē ſubſtātiaꝝ ītellectualiū ſit rece/
ptū in eaꝝ eēntia. ꝯñs eſt ꝙ ſit finitū eo mō quo actꝰ finit̄
per potētiā. vñ ⁊ ꝯctū ⁊ limitatū eſt ad genꝰ ſui recepti/
ui nature. ſ. cuius eſt. Qꝛ vō eēntia eaꝝ nō eſt recepta in
aliquo cū ſit forª nō recepta in mā̄. ꝯñs quoq̄ʒ ē ꝙ ſit in/
finita infinitate ſe tenēte ex ꝑte actꝰ. non ē. n. determinata
ad capacitatē alicuiꝰ materie ipſam recipiētis ſicut ſūt for
me reꝝ mālīū. Hīs ꝑlibatis formet̄ rō ſic. Id cuius eē
eſt receptū. forª āt irrecepta hʒ eē finitū. eſſentiā āt infini
tam ītelligētie ſūt hmōi ergo. ⁊ nō ꝙ in rōne hac ſmo ē
ſemꝑ tā de finitate q̄ʒ de infinitate ſe tenēte ex ꝑte actus.
Tali. n. finitate eē ītelligētiaꝝ finitū ē: ⁊ tali infinitate eaꝝ
eēntia ē infinita. Si. n. loq volumꝰ de finitate ſe tenēte ex
ꝑte poᶜ eaꝝ eēntia finita īuenit̄ eo ꝙ poª in eis ē termina
ta ꝑ actū eēndi. Cōfirmat̄ āt hoc auctoritate libri de cau
ſis. vbi dr̄ ꝙ ītelligētie ſūt finite ſuꝑius ⁊ infinite inferiꝰ:
qꝛ eē eaꝝ qđ eſt ſupremuʒ in eis ē receptū. eēntia vō qđ
infimū ē nō eſt recepta: ⁊ qꝛ eēntia eaꝝ vt reſpicit id qđ
eſt ſupra ſe forał̄r: ipm̄. ſ. actū eēndi eſt finita recipiendo
ipm̄: vt āt reſpicit id qđ ē infra ſe materiā. ſ. ē īfinita vtpo
te nō recepta ī ipa ⁊c̄. Aduerte h̄ ad mł̄toꝝ ſupradictoꝝ

Infinitas eē eſt infinitas ſimpl̄r nō aūt īfinitas forᶜ ⁊c̄.

ītelligētiā. ⁊ vt euites errorē eoꝝ: q hoꝝ fūdamētū nō in
telligētes. dicūt ꝙ ſi eē ideo ē infinitū ſimpl̄r. vt ſupradi/
ximus: qꝛ in nullo receptū eſt. cū eſſentia tā ſubſtātiaꝝ ī
materialiū quā cōpoſitaꝝ in nullo penitꝰ recepta ſit erit
infinita ſimpl̄r qđ eſt ridiculū. Unde etiā irreceptione in
finitatē arguē valde leue videt̄. Scito igit̄ poſitionē hāc
fundari ſuꝑ hac ꝓpōne. Oīs res ſm̄ ſuū ordinē recepti/
bilis in alio real̄r irrecepta eſt infinita infinitate oppoſita
finitati. Quā res ſui ordinis recepta ꝯhīt. Dixi ſm̄ ſuuʒ
ordinē receptibilis in alio: ꝑꝑ cōpoſita ⁊ māʒ q̄ ī tota ſua
latitudine irreceptibilia ſūt. Dixi ē infinita īfinitate oppo
ſita ⁊c̄. Qꝛ ſicᷓ non qđlibet receptibile eſt in quolʒ. ſʒ qlʒ
actus hʒ ꝓpriū receptiuū. vt habet̄ in 2º de mā̄. tex. cō/
mētoꝝ. 24. ⁊. 26. ita nō ex q̄lʒ receptiōe ſeq̄t̄ q̄lʒ finitas:
ſʒ determinata ex determinata ⁊ ꝑ oppoſitū ex tali irre/
ceptione talis infinitas: oppoſita. ſ. finitati: quā ſi recepta
eēt res illa ꝯheret: vbi grā. Albedo cū ſit receptibilis in
ſubō: ſi ponat̄ irrecepta erit infinita non q̄cūq̄ʒ infinitate:
ſʒ ea q̄ opponit̄ finitati quā in ſubō hʒ. In ꝓpoſito ergo
tā eſſe q̄ʒ forª ſm̄ ſuū ordinē receptibilis rōnē hʒ (neutri
. n. recipi repugnat) ſʒ ī alio: ⁊ alio receptiuo: receptiuū
. n. ꝓpriuʒ ipſius eē: eſt q̄ditas ſeu ſuppoſitū. forᶜ vō eſt
mā̄. Et iō ſic alterius rōnis ē receptio forᶜ in mā̄ a rece/
ptiōe eē in eēntia: vt ſupra oñdimꝰ. Ita alteriꝰ rōnis ē fi/
nitas forᶜ ꝑ māʒ a finitate eē ꝑ eēntiā: lʒ ꝯueniāt ī hoc ꝙ
vtraq̄ʒ ē ꝑ modū quo actꝰ finit̄ ꝑ potētiā: ⁊ ſił̄r diuerſaꝝ
rōnū oʒ eē infinitatē quā forma ſortit̄ ex h̄ ꝙ ē irrecepta
in materia: ⁊ infinitatē quā eē ſortit̄ ex h̄ ꝙ ī q̄ditate nul/
la ē receptū. forma nāq̄ʒ ex h̄ ꝙ recepta in materia infra
ipaʒ claudit̄: āplitudinē ſuā: quā ad h̄ vel illud ꝑticulare
eſt indefinita amittit. ⁊ iō ex h̄ ꝙ ſeꝑata a materia eſt nō
aliter ē infinita niſi qꝛ ad nulliꝰ materie capacitatē coarcta
ta eiꝰ terminis caret: eē āt qꝛ ex h̄ ꝙ recipit̄ in aliq̄ q̄ditate
ad illiꝰ genꝰ ⁊ ſpēm coarctat̄ ſi irreceptū ponat̄ ad nullū
genꝰ definitū erit: ⁊ ꝯñter cuiuſlʒ generis terminis carēs
ſimpl̄r īfinitū. Hēs ergo dubij ſolōnē ex h̄ ꝙ nō dicimꝰ
oē irreceptū īfinitū. ſʒ rē ſm̄ ſuū ordinē receptibilē irrece
ptā: ⁊ ex h̄ ꝙ nō dicimꝰ oēʒ rē ſm̄ ſuū ordinē receptibilē
irreceptā eſſe eodē mō infinitā: ſʒ diuerſimode: ex pº. n.
pʒ ꝙ ſubſtātia cōpoſita nullā infinitatē ex ſua irreceptiōe
hʒ. ex 2º vō ꝙ eēntia ītelligētie q̄ claudit̄ ī ordine forᶜ cū
ſit pura forma ſeꝑata a materia ⁊ nō ſit ipʒ eē ex ſua irre
ceptiōe in materia ē īfinita. ſʒ nō ſimpl̄r ⁊c̄. ⁊ ꝙ eē diui/
nū qđ ſub ipſiꝰ eē ordine ꝯcludit̄ ex ſua irreceptiōe in q̄
ditate ſeu eēntia ē infinitū ſimpl̄r hēs. ⁊ hinc vñ ſcotiſta/ Ↄtra Sco.
rū. ⁊ ſcoti eoꝝ iudicio peccatū deꝑhēdas in pº ſen. di. 2.
. q. 2. vbi ab eis īponit̄. s. T. rō vltīº ibi inducta ad ꝯclu
dēdā dei infinitatē: q̄ eſt talis forma finit̄ ꝑ materiā: ergo
forma q̄ nō eſt nata eē in materia eſt infinita. Iā. n. noſti
q̄leʒ infinitatē rō h̄ ꝯcludat: ⁊ ꝙ infinitas dei altiores ne/
gat terminos ſm̄. s. T. Uñ aduertas triplex ibi pecca/
tū: pm̄ eſt: ꝙ rō ꝑdcā ad ꝯcludēdā infinitatē ſimpl̄r aſſū/
pta a nob dr̄: cū apud nos nō ꝯcludat niſi infinitateʒ ſm̄
q̄d. 2m̄ ē ꝙ rō ꝑdcā ſm̄ fallaciaʒ ꝯñtis ſophiſma aſſerit̄:
qꝛ forᶜ ꝑus natura eſt finita in ſe q̄ʒ finiat̄ ꝑ materiā ſicut
illud tertij phyſicoꝝ. corpus finit̄ ad aliud corpus: ergo ſi
nō ē finitū ꝑ aliud corpus ē īfinitū. manifeſte. n. pʒ error
qꝛ cū dr̄ forma finit̄ ꝑ materiā ly ꝑ: denotat cām ꝑciſaʒ
finitatis ſm̄ q̄d ſupradicte. non. n. forma ſm̄ ſe ē tali mō
finita cū ſm̄ ſe ſit indeterminata ad hāc vel illā materiā:
⁊ iō bñ ſeq̄t̄. ergo forma q̄ nō ē nata recipi in materia ē
infinita ſm̄ q̄d. Si. n. affirmatio ē ꝑciſa cā affirmationis:
negatio erit cā negatiōis. nō ē āt talis ꝓceſſus tertij phy/
ſicoꝝ: qꝛ corpus nō finit̄ ꝑ aliud corpus cał̄r ⁊ ꝑciſe. 3m̄ ē
ꝙ inficiari conat̄ aliud ſupradictū. ſ. ꝙ eēntia ītelligētie ē
finita ſuꝑiꝰ ꝑ ſuū eē. Cōtra inq̄t eē eſt poſterius eēntia. ⁊
accñs eiꝰ apud vos: ergo eēntia ītelligētie in pº ſigno na/
ture vł̄ infinita ītēſiue: ⁊ ꝯñter nō finibilis ꝑ eē in 2º ſigº.
Ad h̄ ſiq̄dē dr̄: ꝙ lʒ eē ſit poſteriꝰ eēntia ordīe generatio
nis ⁊ accñs eiꝰ. i. extra ꝯceptū forałē tn̄ eēntia in illo ꝑori
eſt finita ſimpl̄r: ꝑ h̄ ꝙ eſt receptā ipſiꝰ eē. ⁊ tn̄ ē ipm̄ ſuū
eē ⁊c̄. Sic. n. ꝑ h̄ ꝙ eēntia ē ipm̄ eē eſt infinita ſimpl̄r vt
pʒ in deo ex dictis. ita ꝑ h̄ ꝙ eēntia nō eſt ſuū eē: nō ē in/
finita ſimpl̄r iuxta maximā illā. ſi affirmatio ē cā affirma
tionis ⁊c̄. qꝛ ergo in oī ꝑori eēntia ītelligētie ē fūdamēta/
liter receptā ipſiꝰ eſſe. ⁊ ab h̄ abſtrahi nō pōt. lʒ nō in oī
ꝑori hēat illud. ſeq̄t̄ ꝙ ſit ſimpl̄r finita ꝑ ſuū eē. i. ꝑ h̄ nō
eſt ſuū eē: ſʒ illo actuabilis vł̄ actuata eſt ⁊c̄. Sic. n. ītelli
git̄ quū dr̄ ꝙ eēntia ītelligētie finit̄ ꝑ ſuū eē. 4ª ꝓpō quo
ad ꝓpriā ꝑtē ſuꝑius. diſcuſſa relinquat̄. quo ad ſcđaʒ vō
ꝙ. ſ. aīa ītellectiua q̄ ē vltima iter ſbātias ītellectuales ſit
multiplicata nūeral̄r eget magna ꝯſideratiōe. In tex. āt
aſſignat̄ pro cā huiꝰ vnio eiꝰ ad corpus. oīs. n. forma ſic
vnita corꝑi qđ dat ei eē forał̄r. neceſſario mł̄tiplicat̄ ſm̄
multiplicationē illiꝰ. Aliogn plura corꝑa hērēt idē eſſe nu
mero. ab vna. n. forma nō ꝓuenit niſi vnū numero eſſe
ſubałe. ⁊ merito ex vniōe ad corpus aīa multiplicari nu
meral̄r dr̄: qꝛ diſtinctio numerat̄ cū nō ſit forał̄ oʒ ꝙ ſit
ſm̄ q̄ʒtitatē vt ſupra declaratū fuit. ſm̄ q̄ʒtitatē āt eē nō
poſſet talis diſtinctio in aīa. ſi forª nō eēt rei q̄ʒte vt ītelli
gētie oñdūt. Efficax gᶜ rō ad ꝯcludēdā pluralitatē nūera
lem aīaꝝ ē ꝯiūctio ipſius aīe ad corpus numeral̄r multi
plicatum.

¶ Sequit̄ textus.

¶ Et lʒ īdiuiduatio eiꝰ ex corꝑe occaſional̄r
depēdeat q̄ʒtū ad ſui īcohationē: qꝛ nō acq̄rit̄

ſibi eē īdiuiduatū niſi in corpe cuiꝰ eſt actus:
nō tñ oȝ ut deſtructo corpe. Indiuiduatio pe
reat: qꝛ cū hēat eē abſolutū ex quo acqſitū eſt
ſibi eē īdiuiduatū ex h̄ ꝙ fcā eſt forma huius
corpis illud eſſe ſemp remanet indiuiduatū. ⁊
Auicena. ideo dicit Auicena ꝙ īdiuiduatio aīaꝝ ⁊ mul
tiplicatio dependet ex corpe q̄ztuȝ ad ſui prin
cipiū. ſed nō q̄ztum ad ſui finem.

¶ Hic obiectio q̄dā ꝯ q̄rtā ꝑpōnē excludit̄ q̄ talis eſt.
Forª multiplicata ad multiplicationē corporis deſtructis
corpibꝰ nō remanet in ſua multitudīe. Aīa hūana ē mul/
tiplicata ad multiplicationē corpis. ergo nō pñt remanet̄
multe aīe hūane deſtructis corpibꝰ ⁊c̄. ꝓceſſus bonus.
ꝯclō āt falſa ē. ergo altera p̄miſſaꝝ nō maior vt ꝓbat̄ er
go minor. Que fuit 4ª ꝓpō: maior ꝓbat̄ ex eo ꝙ remo
ta cā remouet̄ effectꝰ. Si ergo cā multitudīs aīaꝝ ē ipſa
multitudo corpoꝝ remota multitudīe corpoꝝ: remoue
bit̄ ēt multitudo aīaꝝ. Excludit̄ āt h̄ obiectio in lr̄a decla
rādo forās duplr̄ plurificari ad plurificationē corpoꝝ. ſ.
cū depēdētia a mā: ⁊ ſine depēdētia ab illa. ⁊ p̄ᵉ qdē de
ſtruunt̄ deſtructis corpibꝰ. 2ᵉ v̄o remanēt eo ꝙ non niſi
occaſionalr̄ eoꝝ indiuiduatio a corpibꝰ eſt. de haꝝ āt nu
mero ē aīa ītellectiua. Ad hoꝝ euidētiā nota p̄º. Qd̄ idē
eſt iudiciū de eē ⁊ vnitate ⁊ multitudīe rei. quo ad depē
dētiā ⁊ indepēdētiā ita. ſ. ꝙ cuius eē a mā nō dependet:
nec eiꝰ vnitas: nec multitudo a mā depēdet. Cuiꝰ āt eē a
mā depēdet: tā vnitas q̄ȝ pluralitas eiꝰ ēt ab illa depēdēs
eſt. vnū. n. ⁊ multa entis paſſiones ſūt. Nota 2º ꝙ forᵉ
ſūt ī triplici dr̄ia. Quedā ſiūt ī mā ⁊ educunt̄ de poª ma
terie. vt forme māles. q̄dā ſiūt in mā. ſȝ nō educunt̄ de
poª materie vt aīa ītellectiua q̄ venit de foris. q̄dam nec
ſiūt ī mā. nec educunt̄ de poª materie vt forme ſepate
a mā ītellectiue. ſ. nō pōt āt dari 4ᵐ genꝰ eaꝝ q̄ educant̄
de poª materie ⁊ nō ſiāt ī mā: qꝛ īplicat vt de ſe pȝ. ⁊ ille
qdē q̄ nec educunt̄ de poª materie. nec ſiūt ī ea oīno īde
pēdētes ⁊ ſepate ſūt a mā ⁊ īmultiplicabiles nūeralr̄ vt
ſupra ꝓbatū fuit. prime v̄o ⁊ ſcd̄e qꝛ ꝯueniūt in h̄ ꝙ ſiūt
in mā hñt ⁊ h̄ cōe ꝙ oȝ vtraſq̄ȝ eē coaptatas ⁊ ꝓportio
natas ſuis receptiuis materijs ī qbꝰ ſiūt. ꝓpos. n. actꝰ oȝ
in ꝓprijs fieri materijs. vt dr̄ 2º de aīa. tex. ꝯmētoꝝ. 24.
⁊. 26. Forma nāq̄ȝ leonis dȝ eē ꝯmēſurata corpi leonino
ita ꝙ nō equo ⁊ huiꝰ leonis forª oȝ ꝙ ſit ꝯmēſurata huic
corpi leonino ita ꝙ nō illi ⁊c̄. Et ex h̄ ꝯñter ꝯueniūt in h̄
ꝙ vtraſq̄ȝ oȝ ſimul multiplicari cū ꝓprijs corpibꝰ. Que
cūq̄ȝ. n. oȝ eē īnicē coaptata ⁊ ꝓportionata ſimul recipiūt
multitudinē ⁊ vnitatē. vt pȝ ī diſcurrēdo ī ſingulis. ſp̄. n.
multiplicationē foraꝝ ī vna ſpē comitat̄ mltiplicatio cor/
poꝝ in illamet ſpē ⁊ eꝯº. Alr̄ vel vna forª eēt in diuerſis
materijs vel diuerſe materie ſub vna forª. quoꝝ vtrūq̄ȝ
eſt impoſſibile. ex eo v̄o ꝙ p̄me forme educunt̄ de poª
materie ⁊ nō ſcd̄e differūt īter ſe in h̄ ꝙ p̄me hñt eē de/
pēdēs a mā ⁊ a cā māli eaꝝ eē cāte ⁊ ſuſtētāte. ſcd̄e āt
hñt eē excedēs totā materie capacitatē ⁊ īdepēdēs ab ea
vtpote ñ cāte ex illa. Et ex h̄ ꝯñt differūt 2º: ꝙ p̄maꝝ tā
vnitas q̄ȝ multitudo a mā depēdēs ē ſic̄ ⁊ eē. ⁊ iō ſic̄ de
ſtructis corpibꝰ ipē deſtruunt̄. ita vnitas ⁊ pluralitas ea
rū. ſcdaꝝ v̄o tā vnitas q̄ȝ multitudo īdepēdēs ē a mā ſic̄
⁊ eē. ⁊ iō ſic̄ deſtructis corpibꝰ eaꝝ eſſe remanet. ita vni
tas ⁊ pluralitas. Et h̄ ē qd̄ h̄ ītēdit. s. T. dicēs īdiuidua/
tionē aīe. i. vnitatē eius. Et ſilr̄ ītelligēdū ē de pluralitate
occaſionalr̄ ex corpe depēdē. Depēdet. n. h̄ mō qꝛ ſit in
corpe. nō āt ita ꝙ educat̄ de poª corpalis nature. ⁊ h̄ eſt
qd̄ ſubdit: qꝛ acqrit illud niſi in corpe ⁊ rōnē addit: qꝛ cū
hēat eē abſolutū. i. īdepēdēs a corpe: corrupto corpe abſ
q̄ȝ illo remanē pōt. ⁊ iō Auicena dic̄ īdiuiduatōeȝ aīe ex
corpe in ſui initio dependē. nō āt in fine: qꝛ. ſ. nō ſit niſi in
corpe. Pōt āt eē ⁊ de fcō ē poſt mortē ſine corpe. ⁊ ſic
ſoluta ē obiectio fcā: qꝛ minor ē falſa de 2ᵉ ordīe foraꝝ q̄
lis ē aīa hūana. Ad ꝓbationē eius iā pȝ qd dicēdū: qꝛ cor

poꝝ multiplicatio nō eſt ꝓpe cā ſȝ occaſio ⁊ nō niſi ī fieri
multitudīs aīaꝝ. ceſſante aūt cā in fieri nō ceſſat effectus
quo ad eē. Hic dubitat̄ circa īdiuidiationē aīe ītellectiue
ꝑ qd̄. ſ. īdiuiduet̄. In hac q̄ōne faciēda ſūt tria. p̄º recita Q°. 13ª.
bit̄ opi. Sco. 2º declarabit̄ opio. s. T. 3º rn̄debit̄ argu
mentis in oppoſitū. Quo ad p̄ᵐ Sco. in 2º ſen. di. 3ª. q. Opi. Sco.
vltiª. ⁊ in quoli. 4. 2ª. ſeq̄ns poſitionē ſuā de heceitatibꝰ
tȝ aīam ſua ꝓpa heceitate indiuiduari. Arguitq̄ȝ ſic ꝯ. s.
T. eo p̄º quo aliqd eſt in actu extra cām ⁊ intellectū eo
p̄º eſt h̄. ſȝ aīa ſic̄ ⁊ q̄libet entitas p̄cipue abſoluta ſe ipſa
p̄º eſt in actu extra cām ⁊ ītellectū. ergo aīa ſe ipſa p̄º eſt
hec. Maior ꝓbat̄ qꝛ vlitas ſiue eē nō hoc nō ꝯuenit rei
vbi intelligit̄. Minor pȝ ex eo ꝙ res ſe ipſa p̄º recedit a
nō eē. P̄ oīs diſtinctio foralis ſeu nō ꝑ materiā ē ſpecifi
ca ꝑte aīe ītellectiue diſtinguūt̄ foralr̄ ſeu nō ꝑ materiā.
ergo diſtinguunt̄ ſpecifice: ꝯclō eſt falſa. ergo altera pre
miſſaꝝ nō minor. qꝛ aīe ītellectiue ſepate carēt materia.
ergo maior q̄ ē fūdamētū poſitionis tue. Qd̄ ſi dicas ꝙ
aīe hñt inclinatiōes ad diuerſa corpora. ⁊ per has diſtin
guunt̄ ꝯ. Aīa p̄us natura eſt terminꝰ creatiōis q vt talis
foralr̄ eſt h̄ q̄ȝ vniat̄ materie. ergo p̄us natura aīa ē hec
quā vniat̄ materie. ergo aīa indiuiduat̄ ⁊ non ꝑ vnionē
ad corpus. añs ꝓbat̄ ſic prius eſt qd̄ pōt eſſe ſine alio. ⁊
aliud nō ſine illo. ex 5º metaphyce. tex. ꝯmēti. 10. aīa nō
ſolū ſm eēntiā. ſȝ etiā ſm exiſtētiā pōt eē ſine vnione ad
materiā: nō āt abſq̄ȝ hoc ſit terminꝰ creationis ⁊ h̄. ergo
aīa eſt p̄us natura terminus creatiōis. ⁊ h̄ q̄ȝ ſit in mate/
ria. Si dicat̄ ꝙ aīa nō eſt h̄ ꝑ actualē vnionē ſeu exiſten/
tiam in materia. ſȝ ꝑ aptitudinē eēndi ī illa ꝯ: hoc nō eua
dit difficultatē. qꝛ natura abſoluta eſt p̄us natura ipā ſua
aptitudine. qꝛ. n. aīa eſt hec. iō hȝ hāc aptitudinē ad hoc
⁊ illi repugnat ⁊c̄. vt arguat̄ ſic. qd̄ ꝯuenit vni ⁊ repu/
gnat alteri eiuſdē ſpēi non ꝯuenit ꝑ ſe huic ſm id qd̄ cōe
eſt iſtis vel ſaltē p̄exigit eoꝝ neceſſario diſtinctionē. ſ. hu
ius ab illo. ſȝ h̄ aptitudo ꝯuenit huic aīe: ⁊ repugnat illi.
ergo neceſſario p̄exigit diſtinctionē huius ab illa. igit̄ nō
īdiuiduant̄ aptitudibꝰ. Cōfirmat̄ rō aptitudis foralr̄ lo
quēdo nō ē ad ſe. nec eſt rō entis in actu. ergo nō pōt eē
indiuiduatiuū p̄nᵐ aīe. añs ꝓbat̄ ꝓ p̄ª ꝑte: qꝛ ſi eēt ad ſe
poſſet ītelligi nō ad aliud vt ad terminū qd̄ eſt falſum.
Pro 2ª ꝑte q̄q̄ȝ ꝓbat̄: qꝛ qd̄ necēio exigit aliqd nō exi/
ſtēs ipȝ ē nō exñs ī actu. Aptiº āt ē ad terminū nō exñtē.
gº ens rō nō ē rō entis ī actu ꝯñā pȝ: qꝛ diſtinº relatiua p̄
ſupponit diſtictiōeȝ abſolutā. qꝛ. n. aīa ē h̄: iō hȝ hāc apti
tudinē ⁊ nō eꝯ. ⁊ qꝛ h̄ aīa ē ſingularis ſingularitate actua
li ſiue ī actu. nō ē h̄ aptitudīe ad h̄ corpꝰ h̄ ſūt q̄ iſti ī hac
re ſentiūt. Nos āt ꝑipathetica fūdamēta ſeq̄ntes aīaȝ īdi Opi. Sco.
uiduari ꝯmēſuratiōe ſubali ad h̄ corpꝰ dicimꝰ. ⁊ hāc aīaȝ
⁊ illā diſtingui ꝯmēſuratōibꝰ ſuis ad h̄ ⁊ illud corpꝰ. ꝓba
tiōes āt huiꝰ ſupra adducte fuerūt. cū deductū fuit diſti
ctionē nūeralē non niſi a q̄ȝtitate originari poſſe. Vñ nūc
ſufficiet declarare q̄ūo ſit h̄ qd̄ dicimꝰ. Cōmēſuratio du
plr̄ ſumit̄ vnoº ꝑ relōne ꝯmēſuratiōis. alioº ꝑ ipā ſubali
coaptatōe rei. p̄º mō ꝯmēſuratio ē res reſpectiua eēntialr̄
⁊ ī genē rl̄onis. 2º mō ē res abſoluta: ⁊ de p̄ñto rei ꝯmē
ſurate. eſt. n. idē eēntialr̄ ꝙ ipā. ſȝ differēs ab ipā ſola rō
ne. ⁊ ſilr̄ dico de iclinatiōe aptitudine coaptatiōe ſigilla/
tione ⁊ ſilibꝰ q̄ ad exp̄imēdū ꝓpoſitū aſſumunt̄. Abſolu
tū q̄q̄ȝ ꝑ nūc ſumit̄ duplr̄. vnoº a termino: ⁊ ſic dicimꝰ
ſubam q̄ȝtitatē ⁊ q̄litatē eē entia abſoluta. alio mō a rece
ptiuo ſeu ſubō. ⁊ ſic nullū p̄ctoꝝ accn̄tiū ē abſolutū. ſūt
. n. eēntialr̄ receptibilia ī ſuba. Cū gº dr̄ ꝙ aīe ſuis ꝯmēſu
ratiōibꝰ īdiuiduant̄. Intelligēdū ē ꝯmēſuratōibꝰ ſubalibꝰ
q̄ ſūt res abſolute a terminis. ⁊ ſi nō a receptiuis ⁊ nō cō/
mēſuratiōibꝰ q̄ ſūt relōnes ⁊c̄. Sic̄ nāq̄ȝ de eēntia aīe in
cōi eſt ꝙ eēntialr̄ ſit ꝓportionata corpori phyco organico
qd̄ ī eiꝰ diffinitiōe ponit̄. Ita de eēntia aīe hūane ē ꝯmē/
ſurari corpi hūano. ē nāq̄ȝ ita ꝑfectia corpis hūani ꝙ nō
bouini. ſic q̄q̄ȝ de eēntia huiꝰ aīe ē ꝯmēſuratio ad h̄ corpꝰ
⁊ ſic̄ ꝯmēſuratio ad corpꝰ hūanū nō ſeq̄t̄ aīaȝ iā hūanā. ſȝ
ꝯſtituit ipāȝ hūanā. Per h̄. n. p̄º differt aīa hoīs ab aīa
bouis: qꝛ illa eſt ꝓpriꝰ actꝰ corpis hūani iſta v̄o boui. Cō

ſtat āt ꝙ idē eſt eē actū ꝓpriū corpis humani ⁊ eē ſubalē
ſubalr̄ ɔm̄ſuratā ꝑfectionē ei⁹. Ita ſubal' ɔm̄ſuratio hu/
ius aie ad h̄ corp⁹ nō ſeq̄t aiaꝫ hāc. ſ; ɔſtituit ipam hāc.
eſt.n.h̄ aia ſubalr̄ ꝓpri⁹ act⁹ hui⁹ corpis. vñ h̄ aia ab illa
p̄°. differt: q: illa ē ꝓpri⁹ act⁹ hui⁹ corpis. illa v̄o ꝓpri⁹ act⁹
alteri⁹: ⁊ h̄ eſt qð .s. T. in 2° ɔ̄ genti. ca°. 81°. tradit. ⁊ in
q̄ōnib⁹ de aia. ⁊ vbicūq; de hac re loq̄t. Eſt āt ɔueniēs
ꝓpō iſta p̄ncipijs Ariſ. Docet.n. in p̄° libro de ꝑtib⁹ aia
liū ꝙ ꝓpe dr̄ie alicui⁹ diuiſi; debēt eē ꝑ ſe. Diſtinguētes
illud in eo qð tale: v̄bigr̄a ꝓpe dr̄ie aialis nō debēt eē al/
bū ⁊ nigrū q̄ nō diuidūt aial in eo qð aial. Stat.n. identi
tas aialis cū illaꝝ diuerſitate: nec debent eē nauigatiuū ⁊
volatiuū: q: nō diuerſificāt h̄ ꝑ ſe naꝫ ſenſitiuā ſ; debēt eē
tale ſenſitiuū vel tale. Aial.n. in eo ꝙ aial cū ſenſitiuo cō/
ſtet: nō diuerſificat̄ ꝑ ſe niſi ꝑ dr̄ias ſentiēdi. vñ cū aia in
eo qð talis eēntialr̄ ſit act⁹ corpis phyci. ꝓprijs dr̄ijs di/
uidit̄ ꝑ hoc ꝙ actus talis corpis vel talis. ⁊ iteꝝ act⁹ talis
corpis puta humani ꝓprijs dr̄ijs diuidit̄ m̄alib⁹: tñ per
hoc ꝙ eſt huius corpis vel illius. Indiuiduat̄ g° ipe aie
ɔmēſurationib⁹ ſubalib⁹ non abſolutis a receptiuis. ſic ⁊
ipe aie eēntialr̄ ſūt nō abſolute a ꝑfectibilib⁹ corpib⁹ eaꝝ
receptiuis ⁊ nō ɔſiderare hoc eſt cā erroris eoꝝ q̄ de oī
bus volūt eodē mō iudicare. vt ſūt ſcotiſte: qui dū nō cō
ſiderāt ꝓpas reꝝ nās. ⁊ res ſuis ɔceptib⁹ adeq̄re volūt.
Accidit vt de oīum idiuiduatiōe eādē ꝓferāt ſniam ⁊ in
Q̄ð q̄runt vſq;q̄ non hn̄ant ɔ̄di/ cer̄ ſibipis eoꝝ nũero ſint. de qb⁹ dr̄ 2° de celi. tex. ɔm̄ti. 80. His vi
ſis ad ſolōnē argumētoꝝ ꝓcedēdū ē. Ad p̄m dr̄ ꝙ falſa ē
maior. l;.n. q̄lʒ res poſita extra intell'm ⁊ cāʒ ſit h̄: nō tñ
eodē p̄° eſt ⁊ eſt h̄. eſt.n. ipo eſſe p̄°. hec āt heceitate p̄°.
multa.n. inſepabilr̄ ſe ſe comitat̄. q̄ nō eodē p̄n° hn̄t p̄°.
ſic qðl; ens aliud a deo extra itellectū ⁊ cāʒ eſt. ⁊ eſt de
pēdēs. nō tñ eodē p̄° eſt ⁊ depēdet. Minor q̄q; ē falſa.
Res.n. nō ſeipa p̄°. S; ꝑ exn̄tiā actualē diſtinctā realr̄
a ſe extra nihil pōit̄ vt ſupra declaratū fuit ⁊c̄. Ad 2m, ne
gat̄ minor. Due.n. aie hūane ſepate nō diſtinguūt̄ for/
malr̄ ſeu nō ꝑ māʒ. l; ſint pure for̄a mā abſtracte. Aliđ
.n. ē dicē. oīs diſtinctio foīal' ē ſpecifica. aliđ oīs diſtictio
foīaꝝ. Diſtictio.n. foīal' cū ſit illa q̄ ex p̄ncipijs diffinitis
ɔſtet ſpecifica ē. quecūq;.n. hn̄t diuerſas diffinitiōes ſpē
differūt. cū ſaltē dr̄ias vltimas hn̄ant nō eaſdē. Quaꝝ di
uerſitas ſuffic̄ ad diuerſitatē ſpecificā. ſ; tal' nō ē iter aiaꝫ
ſor. ⁊ pla. hn̄t ſiq̄dē eādē diffinitionē. diſtictio āt foīaꝝ cū
ſit. vñcūq; iter foīas diui° accidat in duas aias ſepatas i
uenit̄. ex h̄ ꝙ diuerſis corpib⁹ coaptate ſūt. vñ nō ē ſilis
rō de eis ⁊ de alijs ſubaijs ſepatis. q̄ corpib⁹ vnibiles nō
ſūt. ⁊ ſic rñ° data ē bona ſi ſane intelligat̄ mō. ſ. expoſito
ꝙ aie iclinatiōib⁹ ſubalib⁹ ad diuerſa diſtinguunt̄. Ad id
qð p̄° obijcit̄ ɔ̄: dr̄ ꝙ nō ɔcludit intentū. Cōcludit.n. g°
aia p̄us nā ē h̄ q̄; hn̄at actualē vnionē ad corp⁹ cū debeat
ɔcludē. g° aia p̄us nā ē h̄ q̄; ſit coaptata ſeu inclinata ad h̄
corp⁹. nō.n. dicim⁹ aiaꝫ idiuiduari foīalr̄ ꝑ actualē vnio
nē ad corp⁹. ſ; ꝑ coaptationē ſubalē ad h̄ corp⁹ q̄; prius:
nā debēt aie q̄; ipaꝫ actualē vnionē. p; ex eo ꝙ aia h̄ ꝑ ſe
termīat creationē ⁊ nō aia h̄ inexn̄s. ⁊ ex eo ꝙ i eē p̄ſup
ponit eē. eē āt ꝑticulari tā imediatior eſt q̄; i eſſe. vñ rñ°
ibi recitata ē bona cū grano tñ ſal'. Dicim⁹.n. aiaꝫ idiui/
duari ꝑ aptitudinē ſubalē ſeu ɔm̄ſuratiōeꝫ foīalr̄. ꝑ vnio
nē v̄o actualē ad corp⁹ ɔditiōalr̄. i. tāq; ꝑ ɔditionē ſine q̄
nō. ⁊ q: p̄us nā ineſt rei rō foīal' q̄; ɔdi° ſine q̄ nō iō ⁊c̄.
Ad argm ɔ̄ h̄ p; rñ° ex dcīs. Aſſumit.n. h̄ falſuꝫ. ſ. ꝙ nā
hui⁹ aie ſit p̄or aptitudīe ſua ſubali. vñ maior argum̄ti ibi
foīati ꝑ 2a ꝑte diſiūctiue ē falſa. ſ. ꝙ ꝑ eū ɔueniēs vni ⁊ re
pugnās alteri eiuſđ ſpēi p̄exigat diſtictionē ipoꝝ. Stat.n.
ꝙ nō p̄exigat. ſ; faciat diſtictionē ipoꝝ. ſic qð ɔuenit vni
ſpēi. ⁊ repugnat alteri eiuſdē gn̄is. nō opus ē ꝙ p̄exigat
illaꝝ ſpēꝝ diſtinctionē. ſ; ſtat ꝙ faciat eaꝝ diſtictionē: v̄bi
gr̄a rōnale ɔuenit hoī ⁊ repugnat leoni. ⁊ irrōnale ɔue/
nit leoni ⁊ repugnat hoī. ⁊ tñ rōnale ⁊ irrōnale nō p̄eri/
gūt diſtictionē hoīs ⁊ leonis ſ; faciūt. vñ ſubſumas ſub
illa maiore. S; heceitas aie ſor. ɔuēit ſibi ⁊ repugnat aie
plōnis. g° heceitates ſupponūt ipas diſtinctas. ⁊ ſic ſua
debis Sco. vim argumēti ſui ⁊c̄. Ad ɔfirmatiōeꝫ cū dr̄
rō aptitudis nō ē ad ſe. Dico ꝙ rō aptitudis ſubalis de
q̄ loquitur ē ad aliđ. ſ; nō vt ad terminū ſ; vt receptiuū.
Proba° āt ɔ̄ h̄ nihil fac̄ ɔcedo.n. ꝙ p̄t itelligi nō ad aliđ
vt ad t̄minū. nō āt nō ad aliud vt receptiuū. ſic q̄;titas ⁊
q̄litas abſolute ſūt a t̄mino ⁊ nō a ſubo. Ad id qð 2° loco
in an̄cedēte ponit̄. ſ. ꝙ rō aptitudis nō ē rō entis i actu.
Dico p̄° ꝙ falſū ē. Aptitudo.n. ad ridēdū. ſ. riſibilitas h;
rōnē entis in actu p̄°. l; potētiā ad actū 2m. Probationis
v̄o vtraq; ꝓpō ē falſa. ⁊ maior q̄dē. ſ. ꝙ necc̄io exigit ali
q̄d nō exn̄s ipꝫ ē nō exn̄s in actu. Quel;.n. po͡a actiua in
actu p̄° tm̄ exit oꝑationē ſuā nō exiſtē. ⁊ tñ ē ipa ē exn̄s i
actu. Mior v̄o q: aptitudo ſubal' aie ad corpus nō exclu
dit corpus. ſ; ɔpō ex ɔ̄rijs ē q̄ fac̄ aptitudinē aie eē abſq;
actuali vniōe. Dico 2° ꝙ equocam⁹ de aptitudine. Apti
tudo.n. iſta quā i aia itelligim⁹ nō niſi ɔm̄ſuratio ſeu ſb̄a
lis ſigillatio ipſi⁹ aie ad h̄ corpus. quā ɔſtat eſſe in actu. ⁊
dū ē corpi vnita. ⁊ dū ē ſepata ab eo. ſic in ex° ſupraapoſi
to de cera liq̄t. Argm āt ꝓcedit acſi aptitudo iſta eēt quid
potētiale expectās aliq̄d qð reducat ipam in actū ⁊c̄. Ad
nonā p; q̄d dicēdū ſit. q: nō ē tal' diſtinctio relatiua. ſ; ab
ſoluta relatiue ad receptiuū ⁊c̄. ¶ Sequit̄ text⁹.

¶ Et q: in iſtis ſubīis q̄ditas nō ē idē qð eē.
iō ſūt ordiābiles i pūcto: ⁊ ꝑꝑ h̄ iuenit̄ in eis
genus: ſpēs ⁊ dr̄ia q̄;uis eaꝝ dr̄ie ꝓprie nob̄
oculte ſint. In reb⁹.n. ſenſibilib⁹ ēt ipſe dr̄ie
eēntiales nob̄ ignote ſūt: vñ ſignificāt̄ ꝑ dr̄ias
accn̄tales q̄ ex eēntialib⁹ oriunt̄ ſic cā ſigni/
ficatiua ꝑ ſuū effcm̄: ſic bipes ponit̄ dr̄ia hoīs.
Accn̄tia autē ꝓpria ſubaꝝ imaterialiū nobis
ignota ſunt. Vnde differentie eaꝝ: nec per ſe:
nec ꝑ accidētales dr̄ias nobis ſignificari pn̄t.

¶ In hac 3a ꝑte capl'i h⁹ ð̄clararatur⁹ .s. T. q̄uo q̄ditates
ſubaꝝ ſepataꝝ ſe hn̄ant ad itētiōes logicas. ſ. gen⁹ ſpēꝫ ⁊
dr̄iaꝫ ⁊c̄. duob⁹ notatis ſe abſoluit excludēdo poſt duas
obiectiōes. ꝓpōit g° p̄° ɔcl'onē talē itelligētie ſūt i p̄ n̄to.
Probatq; eā ſic. oē id i q̄ dr̄t eē ab eēn͡a eſt i p̄ n̄to. itelli
gētie ſūt hmōi. ergo mior ſupra ꝓbata ē. maior v̄o ꝓbari
p̄t ſic. oē hn̄s eē limitatū ē i gn̄e. ſi.n. limitatū eē h; ad ali
qð gen⁹ ð̄finitū ē. qð.n. ad nullū gen⁹ ð̄finitū ꝑ ſe ſb̄ſiſtit
vñ aut q̄uo eē limitatū h;. oē āt ens i q̄ eē diſtiguit̄ a ſua
eēn͡a h; eē limitatū vt ſupra ð̄claratū fuit. g° oē tale eſt in
p̄ n̄to. ex q̄ correla° ɔcludit̄ ꝙ hn̄t gen⁹ ſpēꝫ ⁊ dr̄iaꝫ. Ad
dit āt q̄;uis occulte ſint nob̄ eaꝝ dr̄ie. ⁊ vt rn̄dē tue dubi
tatōi q̄ dicē poſſes q̄uo ſcis i eiſ eē dr̄ias. ſi illas ignoram⁹
ſtat.n. ſcir̄ ð̄ eis q̄ōnē an ē. ⁊ ignorare q̄ōnē q̄d ē. nouim⁹
inq; dr̄iā eē i ill'. ſ; q̄ ſint ille latet. latēt āt itelligētiaꝝ dr̄ie
ſ; ſe: q: cōe ē oīb⁹ ſb̄ijs hr̄e ocultas dr̄ias ꝓpas ſm ſe. ⁊
i h̄ ɔuēiūt cū ſb̄ijs iferiob⁹. latēt ēt ſ; accn̄tales ꝓpetates
q̄ ſt eaꝝ paſſiōes: q: excedūt facl'tatē nālē itellect⁹ hūani
q̄ ſe h; ad māifeſti°i nā ſic ocul⁹ noctue ad lumē ſolis ⁊ i
h̄ dr̄nt a ſēſibilib⁹ ſb̄ijs q̄ꝝ ꝓpe dr̄ie noīb⁹ ſuaꝝ ꝓpetatū
ſignificāt̄ ſic cāe noīb⁹ ſuoꝝ effectuū. vñ oīo imāifeſte ſt
nob̄ itelligētiaꝝ dr̄ie q̄ ad q̄d ſt ⁊c̄. Circa hac ꝑticulā du/ Q̄ð.14.
bitat̄. An itelligētie ſint a nob̄ q̄ditatie cognoſcil'es i hac
vita ⁊c̄. In hac q̄ōe ſeptē agēda ſt. p̄° ð̄clarabo tim ⁊ itē
tionē q̄ōis. 2° adducet̄ opio Auerois. 3° ipugnabit̄. 4°
rn̄debit̄ ſuis rōib⁹. 5° ð̄clarabit̄ opio .s. T. 6° adducēt̄
rōes Ioānis de iāduno ɔ̄ .s. T. 7° eis ſatiſfiet ⁊c̄. Quo
ad p̄m nota ꝙ aliđ ē cognoſcē q̄ditatē ſeu cognitio q̄dita/
tis. ⁊ aliđ ē cognitio q̄ditatiua ſeu cognoſcē q̄ditatiue. co
gnoſcit.n. leōis q̄ditatē q̄cūq; nouit aliqð ei⁹ p̄dicatū eēn
tiale. Cognoſcit āt q̄ditatiue ñ niſi ille q̄ oīa p̄dicata q̄dita
tiua vſq; ad vltimā dr̄iā nouit ⁊c̄. Cū āt cognoſcam⁹ in
telligētias eē ſb̄as. ⁊ eē itellectuales ⁊c̄. Liq̄t ꝙ eaꝝ q̄di
tates cognoſcim⁹: vñ h̄ i dubiū ñ v̄tit̄. S; qð ē an q̄dita
tiue cognoſcē eas poſſim⁹ vt penetrem⁹. ſ. vſq; ad vlti/
mas eaꝝ dr̄ias. ⁊ l; h̄ qð hn̄at opiones plīmas. vt p; 3°
de aia. ɔm̄to 36°. q: tñ ñ niſi cū ſcotiſtis ⁊ Aueroiſtis h̄
agit̄. ⁊ Sco. opio in ɔcl'one ñ diſcrepat. vt p; in p̄° ſen. Opio Auerrois.
di. 3a. cū ſolo nob̄ diſceptādū ē Aueroi. Hec ð̄ p̄°. Quo
ad 2m Auerois in 3° de aia. ɔm̄to. 36°. ſuppoſita fictione

ſua i ꝯmēto 5°. opiat ꝙ intellectꝰ poſſibil' vt appropatꝰ nob adeptis oibꝰ itellectiſ ſpeculatis ac ꝑ h ꝯtinuatꝰ itellectui agēti vt forᵉ ꝑ illū itelliget ſbas ſepatas: ⁊ ꝯñt nos q bꝰ ꝑ hᵒ fiet itellectꝰ agēs forᵃ: ſic mō ē itell's poſſibil'. Ita ꝙ ſic mō ꝑ itell'm poſſibilē itelligimꝰ mãlia. Ita tūc ꝑ intell'm agētē itelligimꝰ ſbas ſepatas. ¶Probat āt itētiōem ſuā duabꝰ rōibꝰ. ¶Pria rō fundat̃ ſupra duas ꝓpōnes. Quaꝝ pᵃ ē: intell's ⁊ pᵃ itellecta ſpeculatiua ſe hꝫ ſic forᵃ ⁊ mã. ¶Probat̃ illa ſic: illa quoꝝ ē vna met opatio: ita ꝙ opatio vniꝰ cōicet̃ alteri ſe hñt ſicut agēs ⁊ inſtr̃m vl' ſic forma ⁊ mã. Sꝫ intell's agētis ⁊ pmoꝝ intellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ ē vna met opatio: ita ꝙ opatio itell's agentis. ſ. facere intellecta in actu cōicat̃ pmis intellectis ſpeculatis gᵒ itell's agēs ⁊ pria itellecta ſpeculatiua ſe hēnt ſic agens ⁊ inſtr̃ꝫ vl' ſic forma ⁊ mã. pꝫ minor: q itell's i hītu pōt ñ ſolū itelliger̃ ſꝫ facē ꝯclōnes itellectas i poᵃ: itellectas i actu: vtrūqꝫ. n. expimur in nr̃a eē ptāte. ſ. itelligere ⁊ facere ꝯclōnes actu itellectas mediātibꝰ pmis itellectis: q ſolo lumie itell's agētis fiūt itellecta i actu. In maiore vō notant̃ dī ita ꝙ ꝓpria opatio vniꝰ cōicet̃ alteri. q plures trahētes nauē ad eādē opatiōem ꝯcurrūt. Nō tñ ſic mã ⁊ forma: nec ſic agēs ⁊ inſtr̃m. ꝓpterea q alt̃ alteriꝰ propriā opatiōem nō ſortit̃. Claꝝ ē āt ꝙ cōicās opatiōeꝫ ſuā alteri ꝯcurrēdo ad idē ſe hꝫ ad illud ſic agēs pncipale ad inſtr̃ꝫ: Quēadmodū carpētariꝰ ſedis factiōem ſerre cōicat: vel ſicut forma ad mãm ſicut calor calefactiōeꝫ aque calide cōicat. Et lꝫ vtraqꝫ ps diſiūcti ꝯcluſi ſit vā. Q tñ pma ps manifeſtior ē: ⁊ minꝰ ad ꝓpoſituꝫ. Iō ꝯmētator ſcdaꝫ ptē declarat. ſ. ꝙ prima intellecta ſpeculatiua ⁊ intell's agēs ſe hēant vt mã ⁊ forma. ⁊ hᵒ fac̄ dclarādo ꝙ itell's agēs: ⁊ nō ſolū prima: ſꝫ oīa itellecta ſpeculatiua ſe hñt ſic forma ⁊ mã: mãifeſtat āt hᵒ ſic. Qñcūqꝫ ē aliqd receptiuū aliquoꝝ duoꝝ ordinē inter ſe habētiū id quod ē ꝑfectiꝰ ⁊ formaliꝰ ē ſicut forma. Id vō qd ē iꝑfectius ⁊ minus formale hꝫ rōem mãe. ſꝫ itell's poſſibilis ē receptiuus intellectoꝝ: ſpeculatiuoꝝ ⁊ intell's agētis: ordineꝫ int̃ ſe habētiū: ita ꝙ intell's agēs ē ꝑfectior ⁊ formalior intellectis ſpeculatiuis. gᵒ itell's agēs ⁊ intellecta ſpeculatia ſe hñt ſic forma ⁊ mã. Dī āt in maiori ordinē int̃ ſe habētiū. q al'r ꝓpō nō eēt vā. ſicut pꝫ de albedine ⁊ dulcedine lactis: quarū neutra ē alteriꝰ forma. Cū. n. ordiata ſūt neccīo vīficat̃ ꝓpō. vt pꝫ cū aer recipit calorē ⁊ lumē: minor pꝫ ex eo ꝙ intell'm recipit̃ intelligēte. Intell's āt poſſibilis intelligit ⁊ intell'm agētē ⁊ itellecta ſpeculatia ⁊c. ⁊ ſic pꝫ pria ꝓpō. 2ᵃ ꝓpō ē intell's poſſibilis vt apropatus nobis: qñqꝫ recepit itellecta ſpeculatiua ⁊ itell'm agētē i potētia tm̄: qñqꝫ ꝑtīꝫ in actu ⁊ ꝑtī in potētia: qñqꝫ total'r i actu. Iſta ꝓpō quoad itellecta ſpeculatia ē clariſſima: intell's nāqꝫ infātis ē i pura potētia ſic tabula raſa i q nihil ē depictū. ¶Poſtmodū vō recipit pmoꝝ pncipioꝝ notitiā deinde multaꝝ ꝯcluſionū ſucceſſiue acqrit noticiā: ⁊ ſic ſꝫ aliqd ē i actu puta ſꝫ pncipia. ⁊ ſꝫ aliqd i potētia. puta ſm ꝯclōnes ⁊ poſtrēo acqſitis oibꝰ ꝯclōnibꝰ ē totalit̃: ⁊ ſm oīa in actu tam pncipia qꝫ ꝯcluſiones. His ſi ꝯiūxeris pmā ꝓpōem illuceſcet tibi hec 2ᵃ ꝓpō quoad ſcdam ptē. Si. n. itell's agēs ē forma intellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ eadē erit ꝓportio ꝯiūctōis ad intell'm agētē q ē int̃ intell'm poſſibilē ⁊ itellecta ſpeculatiua quoad hoc ꝙ ſi total'r vni totaliter ⁊ reliquo ꝯiūctꝰ erit. His pmiſſis format̃ pria Auerois rō ſic. oē qd mouet̃ ad acqſitiōem alicuiꝰ vt forme: illa ꝑfecte acqſita pōt opari opatōe ꝓpria illiꝰ forme Sed intell's poſſibilis vt apropriatꝰ nobis: mouet̃ ad acqſitiōem intell's agētis vt forme. gᵒ illo acqſito pōt opari opatiōe ꝓpria illius. Sꝫ opatio ꝓpria intell's agētis: ē intelligere ſbas ſepatas qditatiue. ergo intell's poſſibilis poterit ꝑ illū intelligere ſbas ſepatas: ⁊ cū intell's poſſibilis opatio noīa nos denoīet: ꝯñter nos ꝑ intell'm agēteꝫ intelligimꝰ ſbas ſepatas ⁊c. Maior pꝫ exēplarit̃. Cū aq mouet̃ ad formā caloris acqſito illo pōt calefacere. ⁊ ſil'r appet in oibꝰ. Minor vō ꝓbat̃ dupl'r. ¶Primo ex duabus ꝓpōnibꝰ pmiſſis ſic. qñcūqꝫ aliqd mouet̃ ad aliqua duo recipienda ordinata iter ſe ad id qd ē formaliꝰ ⁊ ꝑfectius mouet̃ vt ad formā. ex pma ꝓpōne. ſꝫ intell's poſſibilis mouet̃ ad intellecta ſpeculatiua ⁊ intell'm agēteꝫ. q qñqꝫ ē i pura potētia: qñqꝫ ꝑtim in actu ⁊ ꝑtīꝫ in poᵃ ex 2ᵃ ꝓpōne ordinē inter ſe habētia q mediātibꝰ intellectis ſpecl'atiuis recipit̃ itell's agēs ē ⁊ itell's agēs formalior ⁊ ꝑfectior. gᵒ intell's poſſibilis mouet̃ ad acqrēdū itell'm agētē vt formā. 2ᵒ ꝓbat̃ illa minor ſic intell's poſſibilis mouet̃ ad acqſitiōeꝫ intell's agētis vt finis. gᵒ vt forme: añs pꝫ ex eo ꝙ ipe intell's agēs ē efficiens illiꝰ motꝰ quo mouet̃ itell's poſſibilis ad ipꝫ i ſepatis. n. a mã ideꝫ ē efficiēs ⁊ finis motꝰ. vt ꝯmēto. 36. 12. metaphᵉ hī. ꝯña vō pꝫ ex 2ᵒ phyſicoꝝ tex. ꝯmēti. 70. vbi dī ꝙ finis motꝰ ⁊ forma idē ſūt. Et hāc ꝓbatiōem tāgit Auerois 12. metaphyce in fine ꝯmēti. 38. 2ᵃ rō Auerois ponit̃ 2ᵒ metaphyſice ꝯmē. pᵒ. Si intelligētie nō eēnt a nobis cognoſcibiles nã ocioſe egiſſet: ꝯñs ē falſū. ꝯña ꝓbat̃. q feciſſet id qd ē in ſe nãliter intell'm nō intell'm ab alio ſicut ſi feciſſet ſolē nō cōprehēſū ab aliquo viſu: ⁊ qm̄ hec ꝯña cuꝫ ſua ꝓbatiōe deriſibilis a ſan. Tho. iudicat̃: ꝓpterea ꝙ fruſtra ē nō pōt ꝯſeq finē ſuū: ⁊ intelligentiaꝝ finis nō ē intelligi a nobis. Dato. n. ꝙ intelligi eēt finis eaꝝ ſufficit eaꝝ intelligibilitati vt a ſe ipis intelligāt̃: nō. n. ſeqt̃ ab intellectu humano nō intelligūt̃. gᵒ a nullo: ſic nō valet ſol nō vī a noctua. ergo a nullo viſu. Iccirco Ioānes de gādauo in 3ᵒ de anīa. dupl'r ꝓbat illaꝫ ꝯñaꝫ. pmo dicēs ꝙ ꝯmētator nō ſuppōit ꝙ finis ſbaꝝ ſepataꝝ ſit itelligi a nobis. ſꝫ ſupponit ꝙ itelligētie ex ſe ſint itelligibiles ab itellectu nr̃o: cū ꝯtineāt̃ ſub eiꝰ obō prīo. ſ. ente: ⁊ tūc bñ ſeqtur intelligētie ſūt ex ſe nãlit̃ nobis cognoſcibiles. gᵒ itellectus nr̃ nãliter natꝰ ē eas intelligere. nãlis. n. actio q̄le ē intelligentia dꝫ corñdere nãli paſſionū q̄le ē intellectus. Al'r potētia actiua eēt fruſtra in nã. 2ᵒ deducit̃ ab eodem illa ꝯña q ⁊ ſi intelligētiaꝝ finis pmariꝰ nō ſit intelligi ab intellectu nr̃o ē tñ eaꝝ finis ſecūdariꝰ. Agunt. n. pria intētiōe ꝑꝑ ſe: ſcdario āt ꝑꝑ alia: vt dī 2ᵒ celi ꝯᵒ 21ᵒ. ⁊ iō ſeqt̃ ꝙ itelligētie ſaltē quo ad finē ſecūdariū eēnt fruſtra ⁊ ſic nã feciſſet aliqd ocioſe. ¶Propterea inqt ꝯᵃ ꝯmētatoris ē vicina ꝓpōibꝰ ꝑ ſe notis: ⁊ nō ē deriſibilis. ¶Pōt adhuc 3ᵒ deduci illa ꝯña ex dictis ꝯmētatoris 3ᵒ de aia ꝯmēto 36ᵒ. vbi examinās rōeꝫ Themiſtij dic̄ ꝙ ſi itell's nr̃ ē imãlis ꝯña iſta tꝫ intell's nr̃ itelligit res ſenſibiles factas imãles. gᵒ intelligit res ſcdꝫ ſe imãles. Et fūdat̃ hᵒ dcm̄ ſupra vbū Ariſto. 3ᵒ de aīa tex. ꝯmēti. 7. dicētis ꝙ itell's excellēti intelligibili appheſo vigorat̃ ad altius intelligēdū Ex qbꝰ hī in ꝓpoſito. ꝙ immãlitas ē ſufficiens cā virtuti cognoſcitiue ꝙ intelligere poſſit ſbas ſepatas. vñ ſic ꝓbatur ꝯña. Intelligētie nō ſūt ab intellectu nr̃o cognoſcibiles. gᵒ a nullo alio ſūt cognoſcibiles. gᵒ fruſtra ſūt cognoſcibiles: ſic ſol fruſtra eēt viſibilis: ſi a nullo poſſꝫ videri pᵃ ꝯᵃ tꝫ ex eo ꝙ ſi imãlitas ñ dat itellectui nr̃o illas itelligere nulli h dabit. q iā declaratū ē imãlitatē eē ſufficiētē cāꝫ hꝰ. Sic q ſēſitiuū ē ſufficiēs cā ſenſus tactꝰ: ſi poſituꝫ i vna ſpē aīalis nō daret tactū nulli alij: h daret 2ᵃ ꝯᵃ clara eſt exēplo. quilibꝫ gᵒ intell's pōt ſbas ſepatas cognoſcere ex ſua imãlitate: plus tñ ⁊ minꝰ ſm ꝙ plus ⁊ minꝰ ꝑfectiōis hñt. hec. d. 2ᵒ. Quoad 3ᵐ arguit̃ ꝯ hāc opinionem dupl'r. Et prīo ꝓbat̃ ꝙ talis ꝯtinuatio poſita nō ꝑducat intell'm poſſibilē vt nobis appropātū ad itelligēdas ſbas ſepatas. id qd ꝯtinuat̃ itell's agēti nō niſi vt forme itellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ nō pōt ꝑ illū itelligere ſbas ſepatas qditatiue. ſꝫ itell's poſſibilis vt appropatꝰ nobis ꝯtinuat̃ itellectui agēti: nō niſi vt forme itellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ gᵒ intell's poſſibilis vt appropatꝰ nobis ꝑ talē ꝯtinuatiōem nō pōt itelliger̃ ſbas ſepatas qditatiue. maior ꝓbat̃ ſuppōnēdo ꝙ itell's agēs hꝫ ꝓportiōes diuerſoꝝ ordinū ad ſupiora ⁊ iferiora ſbas imãles. ſ. ⁊ itellecta ſpeculatiua. ad ſupiora. n. ꝯparat̃ vt ꝯtēplatiuꝰ: ⁊ nō vt eorū forma. Ad iferiora vō vt factiuꝰ ⁊ forma: h ſtāte pꝫ vis maioris. Qñcūqꝫ. n. aliqd vnū hꝫ diuerſi ordinis ꝓportioneꝫ ad diuerſa. Id qd ꝯtinuat̃ ei ſm ꝙ hꝫ ꝓportiōeꝫ ad iferiora: ex hoc nō cōtinuat̃ ſm ꝙ hꝫ ꝓportiōem ad ſupiora. Cōmittitur enim manifeſte fallacia accidentis ex vno aliud cōcludēdo. Id gᵒ qd cōtinuat̃ itellectui agēti vt forme itell'orū ſpeculatiuorū nō ex h ꝯtinuat̃ ei vt ꝯtēplatio

Ioānes de gandauo.

ſbarū īmālīū. Minor vō ex ꝯmētatoris dictis hr̄ nulluꝫ
aliū modū ponētis ī ꝓpoſito q̄ ꝯtineť poſſibilis cū agēte
niſi ꝑ ītellecta ſpeculatiua. vñ dic̄ ꝙ cū ē in pura potentia
ad ītellecta ſpeculatiua ē ⁊ ī pura poª ad ītellectū agēteꝫ.
Cū vō parti ē in actu ⁊ parti ī potētia reſpcū illoꝝ ē ēt ſic
reſpcū iſti⁹: ⁊ cū fuerit totalr̄ ī actu ſꝫ ītellecta ſpeculatīa
erit totalr̄ copulat⁹ ītellectui agēti: 2º ꝓbať ꝙ pōito ꝙ ta
lis ꝯtinuatio ad h̄ ꝓduceret ītellectū poſſibilē: nūqꝫ tñ noſ
ad h̄ perducē pōt: ⁊ arguo ſic. Id qđ ꝯtinuať intellectui
agēti nō niſi vt coloratū lumē ⁊ ītellectui poſſibili nō niſi ſi
cut coloratū viſui nō pōt denoīari operās ꝓpa operatōe
luminis vt viſus ſeu ītellect⁹ agentis aut poſſibilis. ſꝫ hō
phātaſiās hꝫ hmōi ꝯtinuatiōeꝫ cū his ītellectibus: g° nō
denoīari faciēs ītellecta ⁊ ītelligēs ſbas īmāles q̄ ſūt ope
ratiōes intell's agētis nec ītelligēs res ſēſibiles q̄ ē opera
tio intell's poſſibilis. Maior ē nō ex terminis: nō. n. pōt
vere dici ꝙ coloratū illuminet aut videat. Mīor āt pꝫ ex
3º đ aīa tex. cō. 18. ⁊ . 30. nec obſtat aliq̄ mō ſilitudini da
te ꝙ hō ꝓpo actu cogitātē ſpūalizāt phātaſmata. Colora
tū vō nō ſpūalizat colores. qm̄ ſi fugamus coloratū in ſe
ipſo non poſſe obijci oculo neqꝫ lumini. ſꝫ ſpūalizatū tm̄
ī ſpeculo qđ ꝓpa operatiōe ſpēm in ſe colorati ſpūaliza
ret. Silitudo curret q̄tuor pedib⁹. ⁊ tñ tale ſpeculū obꝫ
lumini ⁊ viſui nō vere poſſꝫ denoīari illuminās neqꝫ vi
dēs. Et h̄ rō appet mihi demſ̄ratiua. ⁊ alias ſi de⁹ ꝯceſſit
nob vitā ei⁹ efficaciā pleni⁹ oñdem⁹. hec de 5º. ¶ Quo
ad 4m. Ad pmā rationū Auerois dꝛ ꝙ maior ē vlr̄ falſa
Si teneať vt teneri dꝫ ad h̄ ꝙ ītētū ꝯcludat. dꝫ. n. teneri
vlr̄ ne dū ſbꝫ ſꝫ ēt ꝑdicatū h̄ mō: oē qđ mouet ad acqrē
dā aliqꝫ formā. Illa ꝑfecte acqſita pōt opari oī opatiōe
ꝓpa illi⁹ forme. alr̄ nō ꝯcluderet: pꝫ āt hāc eē falſā: ex eo
ꝙ ſuffic̄ ꝙ id qđ acqſiuit aliqꝫ formā ꝑticipet aliqꝫ opatio
nē illi⁹ forme: illā. ſ. q̄ ꝯuēit forme ſꝫ id q̄ reſpic̄ recepti
uum. ⁊ rō h⁹ ē aſſignata in pma rōne ꝯ Auerom facta:
qꝛ. ſ. nō oꝫ rē ꝯtinuatā forme habētis diuerſas ꝓportōes
ad īferiora ⁊ ſupiora: ex h° ꝙ ꝑfecte ꝯtinuať ei ſm īferi⁹
ꝙ ꝯtinueť ei ſm ſuperi⁹. vñ ex h̄ ꝙ ītell's poſſibilis acqſi
uit ītellm agētē vt formā. lꝫ ſequať ꝙ poſſit opari opera
tiōe ītell's agētis vt ē forma ītellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ q: vt
ſic acqriť. ſ. formare ītellecta in actu ⁊ extēdeť ſe ad oīa ī
telligēdo ad q̄ ſe extēdit intell's agēs vt factiu⁹. nō tñ ſeqť
ꝙ poſſit oīa ītelligere q̄ reſpic̄ intell's agēs vt ꝯtēplatiu⁹.
Ad ſcđam rōeꝫ rñdeť negata ꝯña: ⁊ ad pmā ꝓbatiōeꝫ
dꝛ ꝙ ꝯmittiť fallacia ꝯñtis a ſupori ad ſuū īferi⁹ affirma
tiue. ꝯceſſo. n. ꝙ ītelligētie ſūt cognoſcibiles ab ītellcū no
ſtro qꝛ ꝯtinēť ſub ei⁹ pˀio obo nō ſeqť. g° ſūt a nobis in
telligibiles qditatiue. Nō. n. oē ꝯtētū ſub ente ē qditatiue
a nob ītelligibile eo ꝙ ens: lꝫ ſit obꝫ adeq̄tū ītellectui nr̄o
extēſiue: nō tñ ē adeq̄tū adeq̄tōe mutua ītēſiue. ⁊ ē diceť
ꝙ lꝫ oē ens poſſit a nobis ītelligi: nō tñ oē ens pōt a nr̄o ī
tellectu penetrari vſqꝫ ad vltias dīas. h̄. n. mō qditas rei
mālis ē obm adeq̄tū ītell's nr̄i. ſ. adeq̄tiōe intēſiua. ſolam
nāqꝫ eā ⁊ oē intell's nr̄ nat⁹ ē ītelligere qditatiue. Ad 2m
modū deducēdi ꝯñaꝫ ſilr̄ rñdeť. lꝫ. n. deť ꝙ ītelligi a no
bis ſit finis ſcđaꝝ ītelligētiaꝝ nō tñ valꝫ. g° ītelligi qditati
ue a nobis ē finis ſecūdari⁹: imo hoc ē īpoſſibile: ſilr̄ ad
3m mem dꝛ ꝙ lꝫ īmālitas ſit ſufficiēs cā v̄tuti cognoſcitiē
ꝙ poſſit ītelligere ſbas ſepatas: nō tñ valꝫ. ergo ex īmāli
tate hꝫ ꝙ poſſit cognoſcere eas qditatiue. Auctoritas aūt
Ariſto. adducta cuꝫ recte intellr̄ nō obſtat. Aduertēdū ē
. n. ſenſū reſpcū excellētis ſenſibilis duo ſortiri. ⁊ ꝙ . ſ. nō
ꝑfecte cognoſcit illud ⁊ ꝙ patiť paſſiōe corruptiā ab illo
ītell's āt reſpcū excellētis ītelligibilis pmū tm̄ hꝫ. ſ. ꝙ ꝑfe
cte nō intelligit illud paſſionis. n. expers eſt. ⁊ rō ē. qꝛ 2m
ſeqť mām cui⁹ actus ē v̄tus ſenſitiua nō āt intellectiua p
muꝫ vō ſequiť in ꝓportiōem potētie ad obm q̄ ſaluatur
ſta in v̄tute īmāli ſicut māli. Sic̄. n. noctua ex vna ſpē vi
ſū īꝓportiōatū claro lumini hꝫ. Ita hō ex ſua nā ītelle
ctum īꝓportionatū claro intelligibili ſepato. ſ. ſm reꝫ a
mā. Conueniūt ergo intell's ⁊ ſenſus in pmo. ſed differūt
in 2º. Ex q̄ dr̄ia Ariſto. ibi dicit ouri: ꝙ ſenſus p⁹ excelleť
ſenſibile ſenſatū debilitať. intell's āt p⁹ excellēs intelligibi
le intellm nō alterat⁹ magis pōt intelligere alia. Qđ intel
ligendū ē ſm modū ſibi poſſibilē: ex hoc āt nō lꝫ inferre.
ergo pōt qditatiue cognoſcere ſbas imāles: ſꝫ ergo nō ꝓ
cedit ex ei⁹ alteratōe ꝙ illas nō poſſit ꝯphendere: qđ gra
tis ꝯcedim⁹. hꝫ. n. hō ītellꝫ rōcinatiuū q oriť ī vmbra ī
tellectiue apud Iſac: ⁊ iō ꝓportionatus nāliter ad intuen
dū intelligibile nō puꝝ ⁊ claꝝ. ſꝫ obumbratū māe q̄le eſt
qditas a ſenſibilib⁹ abtrahibilib⁹. h̄ đ 4º. ¶ Quoad 5m
ponēda ē opinio. ſan. T. quā ex pria ꝑte. q. 88. ⁊ 3ª ꝯtra gent. ca. 45. ⁊ 2º metaphᶜ aſſumo. Tenet ipſe hāc ꝯclu ſionē. Aīa humana corꝑi ꝯiūcta nō pōt qditatiue cogno
ſcere ſbas īmāles: q̄ ad pñs dupl'r ꝓbať pmo ſic. Itell's
exiſtens in potētia nō niſi ad recipiēda ītellecta abſtracta.
ab intellcū agēte: nō pōt ītelligere qditatiue ſbas īmāles.
Intell's human⁹ ē hmōi. ergo maior ex terminis pꝫ. op
poſitū. n. ꝑdicati infert oppōitū ſbi qđ enī pōt ītelligere
ſbas ſepatas qditatiue: nō ē tm̄ in potētia ad recipiēda ab
ſtracta ab ītellectu agēte: qm̄ ſbe ſepate nō ſunt abſtracte
a mā ꝑ opatiōem intell's agentis. Minor ex Ariſto. colli
gitur 3º de aīa tex. ꝯmē. 18. vbi dꝛ ꝙ intell's agēs pōt oīa
facere ⁊ q̄ intell's poſſibil' pōt fieri. 2º ꝓbatur ſic. Nullus
effcūs ſenſibilis pōt ducere ī qditatiuā cognitiōem ſbaꝝ
ſepataꝝ. ergo ītell's human⁹ ꝯiūct⁹ corꝑi nō pōt qditati
ue illas cognoſcere. ꝯña tꝫ qꝛ nihil ē in intellcū qn pri⁹ fue
rit in ſenſu. añs vō ꝓbatur ex eo ꝙ effect⁹ dupl'r pōt ī co
gnitiōem qditatiuā ſue cāe ducere. vel ꝑ modū ſilitudi
nis ſicut effcūs vnico cognito eius cām qditatiue cogno
ſcim⁹. ꝓpterea qꝛ ſunt eiuſdē nāe ⁊ h̄ mō claꝝ ē. Nulluꝫ
ſenſibile poſſe ꝓducere ad ſbaꝝ īmāliū naturas: eo ꝙ dif
ferūt nō ſolū ſpē. ſꝫ gñe. Alio mō effectus ducit ī qditati
uam cognitōem ſue cāe nō ꝑ modū ſilitudinis: ſꝫ ꝑ hoc
ꝙ demōſtrat totā v̄tutē ſue cāe. Sicut ītelligere oñdit to
tā v̄tutē aīe intellectiue: ⁊ ideo ex tali opatione in ei⁹ qdi
tatiuā cognitiōem ꝓcedim⁹. nec hoc mō ſenſibilia valent
ad cognitōem qditatiuā ītelligentiaꝝ nos ꝑducere. Nul
lus. n. effect⁹ ꝑticularis adequat totā v̄tutē cāe vl'is. Qđ
libet aūt ſenſibile ē effect⁹ ꝑticularis vt māles ꝯditiones
eoꝝ cuiuſqꝫ oñdūt. Igiť per nullū ſenſibile in qditatiuā
cognitiōem ſubſtātiaꝝ īmaterialiū que cāe vltime ſūt ꝑ
uenire poſſum⁹ ⁊c. Hec de qnto. ¶ Quoad 6m contra
hāc determinatiōem arguit ſupradict⁹ Joānes de gan
dauo in tertio de aīa multipl'r. ⁊ pmo ꝯ illā ꝑticulā in cō
cluſione poſitā ꝯiuncta corꝑi. Nulla forma īpediť a ſua
nobiliſſima opatione ꝓpter vnionē eius ad ꝓpriā mām
Sꝫ ītelligere ſbaꝝ ſeparataꝝ qditates ē nobiliſſima ope
ratio anime humane: vt pꝫ primo ⁊ ſcđo ethycorū. Cor
pus autē humanū ē eius ꝓpria materia. ergo aīa huma
na ꝓpter vnionē ad corpus, non impeditur a ſpeculatiōe
ſubſtātiarū immaterialiū. ¶ Preterea ad idē. Anima
humana aut nata ē intelligere ſubſtantias ſeparatas per
ſuam ſubſtantiā: aut per ſpēm influxa: aut per ſpēꝫ cau
ſatā ex phantaſmate. Si ꝑ ſuā ſubſtātiā quū ſubſtātia ei⁹
per vnionē ad corp⁹ nō impediatur: poterit eas intellige
re. Si per ſpēm a phantamate ſumptā vnio ad corpus
iuuabit. Si per ſpēm influxā. Queriť quo modo vnio
ad corpus: impedit aut nō permittit talē īfluxū fieri. hoc
enim nō videtur rōnabilē aliquo modo eē. qꝛ generatio
vni⁹ ſpēi nō impeditur a corpore niſi corp⁹ habeat cōtra
riam diſpōnem diſpoſitioni requiſite ad eius generatio
nem. Verbi gratia quia color exigit diaphaneitatē ī aere
Ad hoc vt recipiatur in eo: nullū corpus impediet gene
ratiōem ſpeciei coloris niſi habeat opacitatem. Que con
traria eſt diaphaneitati. modo corpus humanū nullam
habet diſpoſitionem contrariā diſpoſitioni: quā exigit re
ceptio ſpēi ītelligibilis īfluēde: vt pꝫ. ergo ⁊ confirmatur
ratio ſic. Bonum ſimpliciter alicuius nature non impe
diť ꝓpter bonū ſimpl'r eiuſdē nāe. Qđ. n. īpedit bonuꝫ
ſimpl'r alicui⁹ nāe eſt illi malum ſimpliciter: ſed intellige
re ſubſtantiaꝝ īmāliū qditates ē bonū ſimpl'r aīe hūane
ergo nō īpediť ꝑ vnionē ad corp⁹: quū hoc ſit ei ēt bonū
ſimpl'r. Tertio arguiť ꝯ ꝯcluſionem ipſaꝫ ex dictis ſan.
Tho. ſic iſti dicūt ꝙ cognoſcim⁹ eē intelligentiaꝝ nō qui

Opio ſan. Tho.

Joānes đ gandano.

ditates: aut eē ē idē qđ quiditas aut diuerſum. Si diuer
ſum. ergo vtrūq3 ſub nr̄a cadit cognitōne. Quicunq3. n.
cognoſcit diuerſitatē. aliquoꝝ cognoſcit extrema illius di/
uerſitatis. vt dr̄ ſcđo de aīa. tex. cōmenti. 146. Si idē. gº
cognito vno cognoſcitur ⁊ reliquū. Si dicat̄ ꝙ cognoſci
mus illas qditates. S3 nō pfecte. Ↄ. primo quia hoc re/
pugnat duob⁹ dictis Thomiſtaꝝ quoꝝ pmum ē ꝙ nos
nō intelligim⁹ qditates ſubaꝝ ſepatarū. ſcđm ē ꝙ cogno
ſcimus eē illarū nō quiditates. Ex pmo arguit̄ ſic. hō nō
itelligit qditates ſepatas. ergo nullo mō itelligit eas. Te
net ↄn̄a per locū a toto in mō ad ſuā partē negatiue. Ex
ſcđo dicto arguit̄ ſic: ea cognitio negat̄ de qditate que af
firmat̄ de eſſe. Sed eē nō cognoſcit̄ a nobis niſi impfe/
cte. ergo cognitiōem ēt impfectā negare intēdunt de qui
ditatib⁹. Si. n. vtrūq3 impfecte cognoſcim⁹ q̄re magis
alteꝝ negat̄ cognoſci aut alteꝝ affirmat̄. 2º pbat̄ ꝙ Re
ſpōſio in ſe ſit falſa ſic. Si ipfecte cognoſcim⁹ qditates il
las. Aut hoc ē q: neſcim⁹ eas ita pfecte ſicut a ſe ipis co/
gnoſcūt̄: ⁊ hoc nō q: hoc ē ridiculū v̄tere in dubiū: aut
q: neſcimus eas pfectiōe debita nobis ſm nr̄am nām:
⁊ hoc ē volūtariū. nulla enim rōne hoc ↄuinci pōt. vnio
nāq3 ad corp⁹ hoc ipedire nō pōt vt pbatū ē. hec de 6º
Quoad 7m p rn̄ſione ad hec argumēta p̄notandū ē ꝙ
ſm doctrinā ſan. Tho. pma pte. q. 88ª. ⁊ 89ª inter con/
iunctiōem aīe ↄiuncte ⁊ ſepate hoc intereſt ꝙ ↄiūcta ſic
h3 modū eēndi ↄcernendo corp⁹: ita h3 modū intelligēdi
ↄuertēdi ſe ad phātaſmata: ita ꝙ ex ↄformitate mōi opan
di ad modū eēndi fit vt aīa ↄiūcta ſit ↄuerſa ad phātaſma
ta ſm intellectū poſſibilē. vt paſſiuū ad actiuū adeo vt
nō niſi ab illis cū intellcū agente recipe poſſit. ſpēs ſepata
āt a corpe ſicut h3 aliū modū eēndi abſq3 corpis iforma/
tione. Ita h3 ⁊ aliū modū itelligēdi vt ēt ex cōformitate
modi opandi ad modū eēndi fiat vt aīa ſeparata ↄuerta
tur ſm itellectū ad ſupiora vt actiua. vt ab eis influxum
ſpēꝝ recipiat. vtpote in mō eēndi ſilis illis reddita ⁊ cor
pore relicto liberior quodāmodo fcā ampli⁹ phantaſma
tib⁹ nō alligata. Ex hº āt orit̄ alia dr̄ia: ꝙ. ſ. aīa ↄiūcta n̄
pōt ſbantias imāles cognoſcere: niſi p ſpēs a ſenſibilib⁹
acceptas. Alligat⁹ ē. n. ei⁹ itellect⁹ phātaſmatib⁹: Sepa/
ta v̄o pōt illas p ſpēs ppas cognoſcere: cū ↄuerſa ia3 ſit
ad ſupiora. Naſcit̄ quoq3 ex his 3ª dr̄ia apud ſubtilr̄ ſpe
culātes. Aīa3 eē pte ſpēi ⁊ vniri corpi pp meli⁹. q: . ſ. co/
gnitio quā h3 aīa p ſpēs acqſitas eē cognitio diſtincta ⁊ q
ditatiua ptingēs vſq3 ad vltimas reꝝ dr̄ias. Cognitio āt
quā ſepata ex ſpēb⁹ influxis ſortit̄ confuſa ē. ⁊ in cōi res
notificat. Cū. n. aīa nāliter ſit ps hōis nālē modū itelligē
di ex ppria nā ſibi vēdicat p ſpēs acceptas a phātiſmati/
bus itelligere ⁊ p ſpēs influxas. hic. n. modus intelligen
di nālis ē itelligētijs ex ſua nā. ⁊ iō ſic itelligētie pfectam
reꝝ noticiā p ſpēs influxas hn̄t: ſic aīa p ſpēs acqſitas d̄ ſē
ſibilib⁹ noticiā hēre pōt pfectā: ⁊ nō p ſpēs influxas que
facultatē nālē itellect⁹ ei⁹ excedunt. Eſt n̄ modus ſupio
ri ordini cū nālis et pri⁹ et aīe nō ↄuenit niſi p quādā de/
fectiuā pticipatiōem. Cū ſit p̄terea talis int̄ ſbas itellectu
les ordo ꝙ primiores ſūt prie: oīa p ſolā ſuā ſba3 intelli
gēdo penetrāti eo p vl̄iores ſpēs reꝝ noticiā pfectā nālit̄
capiūt. vltia int̄ eas aīa. ſ. intellectiua ex nā ſua a deo de/
articulatas exigit ſpēs vt ſingulaꝝ qditatū ſingulas opor/
teat hēre ſilitudines pp qđ et corpi vnit̄ vt eas inde acci
piat. ⁊ iō vis ei⁹ itellectiā cū p ſpēs ſupiores: q̄les ſūt influ
xi itelligere tētat. oppmit̄ quodāmō: ⁊ ↄfuſā tm̄ noticiā
h3: ſic diſcipulus v̄les ↄcept⁹ p̄ceptoris apphēdere non
valēs abſq3 diſticta cognitione remanet: h⁹ āt ſignū ē ꝙ i
ter hoīes q ſūt pſpicacis igenij: ſtati ppoſitis pncipijs ad
ↄclōnes ſeſe ↄferūt: ⁊ ex eiſdē pncipijs multas ↄclōnes
ſpāles dedūcūt. Hebetis āt igenij n̄ niſi pncipijs applica
tis a p̄ceptore ad ſingulas ↄclōnes ⁊ i forma ſyllogiſtica
⁊ cū exēplis mālib⁹ diſtinctā ↄcipiūt v̄itatē. Ex his iā po
tes itelligē ꝙ aīa nec ↄiūcta nec ſepata qditatiuā cognito/
nē ſbaꝝ imāliū hēre nālit̄ pōt. ⁊ quod pl⁹ ē hēs ex his ꝙ
aīa ſepata p ſpēs influxas: nec bouē nec leonē qditatiue co
gnoſcit: ſ3 oīa p̄ter ſui ipſi⁹ nā in cōi nouit. Ubicunq3 aūt
alibi inuenies a. s. T. dici ꝙ aīa ſepata qditates ſbaꝝ ima
terialiū nouit ⁊c̄. Recolito ab ipo vocari cognitiōe3 qdi/
tatiuā cognitiōe3 eā quā h3 de illis aīa ſepata p ppas ſpe
cies quā n̄ haber̄ nō pōt. Ad rōe3 igit̄ pmā dđm ē: ꝙ l3
itelligere ſbas imāles ſit nobiliſſima opatio aīe itellectie:
Intelligē tn̄ eas qditatiue ē opatio ſibi ipoſſibilis nec Ari.
i prio aut. 10. etichoꝝ dixit oppm. Imo qđ mota ab ipſo
i 3º de aīa tex. ↄmē. 36. nuſq3 ſoluta reperit̄. Poſuit. n.
felicitatē humanā i ↄtēplatiōe ſbaꝝ ſepataꝝ nob poſſibili
q̄cūq3 ſit illa. Silr̄ dr̄ ad ſecūdā ꝙ vnio aīe ad corp⁹ nō i
pedit cognitōe3 qditatiuā ſbaꝝ imāliū: qn̄ qdē illa aīe ſ3
oēm nāe ſtatū ē ipoſſibilis. ꝙ ſi he due rōes formēt̄ ad
ↄcludēdū aīa3 vnitā poſſe hēre talē noticiā ſbaꝝ imāliū q̄
lē p eaꝝ ſpēs ſepata h3. rn̄deat̄ ad pmā negādo ꝙ itelli/
ger̄ ſbas imāles tali mō ſit nobiliſſima ſimplr̄ opatio aīe
l3 ſit nobiliſſima ſm qd. maiorē. n. pfctōe3 ſimplr̄ ponit i
aīa itelligē ſbas ſenſibiles diſtincte ⁊ qditatiue ⁊ ſbas im
māles p effcūs ſēſibiles ⁊ coīa: q3 intelligere ea i ↄfuſo l3
ſit ſ3 qd nobilior illa ↄfuſa itellectio: ex hº ꝙ ē p eaꝝ ſpēs
⁊ imāliori mō. Un̄ dico ꝙ nō cōuenit aīa3 nr̄a3 ipediri
ab opatōe nobiliſſima ſ3 qd pp pfectōe3 ſibi nobiliſſimā
ſimplr̄ acqrēdā ex vniōe ad ppriā mā3. Un̄ nō ſeqt̄ vni
onē eē p̄ternālē: ſ3 nāliſſimā: vt pote pp pfectiōem ſua3
ſimplr̄: ⁊ p̄ſertim q: cognitio illa quā h3 ſepata eſt ſibi q̄
ſi p̄ternālis. Sic ⁊ modus eēndi quē h3 ⁊c̄. Ad ſcđa3 di
cat̄ ꝙ ipedit̄ aīa ex vnione ad corp⁹ ad receptōe3 talis i/
flux⁹ ex hº ꝙ modū eēndi in corpe. ſeqt̄ modus opandi
nō niſi p ↄuerſionē ad phātaſmata: nālis. n. ↄuerſio aīe
ad phātaſmata ē ipeditiua ↄuerſiōis ad ſupiora. pbatio
āt Ↄ n̄ nihil fac̄. ↄtingit. n. alio mō ipedimētū dari. vt iam
p3. Ad ↄfirmatiōe3 dr̄ ꝙ mior ē falſa. Intelligere. n. ſbas
imāles tali mō ē bonū aīe ſm qd: ⁊ nō ſimplr̄: vnio v̄o
ad corp⁹ cū ſeq̄ntib⁹ ipa3 ē bonū ei⁹ ſimplr̄. Ad 3m dr̄ ꝙ
ſiue eē ⁊ eēntia diſtinguāt̄ ſiue ſint idē nō variat̄ ppoſitū
in deo. n. ſūt idē: ⁊ in alijs itelligētijs diſtinguūt̄. ⁊ tn̄ ean
dē de vtriſq3 pferimus ſnia3 dicētes ꝙ cognoſcim⁹ eē.
nō qditatē. Rn̄º gº ibi data v̄a ē. q̄ dr̄ ꝙ cognoſcim⁹ q̄/
tatē ipfecte: nec n̄ repugnat dictio Thomiſtaꝝ: nō qde3
p̄º q illud d3 itelligi de cognitiōe qditatiua: ⁊ nō de qua/
cūq3 cognitiōe. vn̄ nō val3. gº nullo mō cognoſcim⁹. ſed
gº nullo mō cognoſcim⁹ qditatiue. 2º āt dicto nullaten⁹
aduerſat̄. Cū. n. dicim⁹ ꝙ cognoſcim⁹ eē ⁊ nō qditatem
aſſueti pipateticis ſmonib⁹ intēdim⁹ ꝙ ſcim⁹ d̄ illis ter/
minare qōe3 an ē q̄ de eē q̄rit: ⁊ ꝙ neſcim⁹ de eis termia
re qōem qd ē q̄ qditatē ſcrutat̄ ⁊ ſi ſm aliqđ p̄dicatū q/
ditatiuū termiare illā nouerim⁹ noticiā illā. q: ⁊ nō qdi/
tatiuā vocam⁹ ſeqūtes Ariſtotelis veſtigia: q noticiā rei
p cōia noticiā. q: i poſteriorib⁹ analeticis appellat ⁊ ppē
hº ea noticia pportionalit̄ negat̄ de qditate a Thomiſtis
in ppoſito q̄ affirmat̄ de eē. Q: noticia de ppria qōe qdi
tatis nō hēri dr̄. Noticia v̄o de ppa qōe ipi⁹ eē nō care/
m⁹. Ad vltimū gº pbat̄ ꝙ rn̄ſio ſit falſa in ſe dico ꝙ iō di
cit̄ intell's nr̄ ipfecte ſbas imāles cognoſcere: q: nō qdita
tē pōt eas apphēdere ⁊ magis ipfecte i hac vita. q: per
ſpēs alioꝝ. Et l3 prio mō eas cognoſcere ſibi ipis tm̄ ↄue
niat ⁊ ridiculū eēt dubitare. an id qđ ↄuēit ſolis itelligēti/
is ↄueniat alijs: necem tn̄ ē. dubitare an cognoſcere eas q
ditatiue ſibi ſolis: an ēt aīe nr̄e ↄueniat qđ ſcđo mō eas
cognoſcere ſit nobis i hac vita ipoſſibile nō volūtarie. ſ3
rōe cogēte dr̄. Corpus eni vnitū aīam ad ſenſibilia ↄuer
tit vt declaratū eſt ⁊c̄. ¶ Seqtur textus.

¶ Hoc tn̄ ſciēdū ꝙ nō eodem mō ſumitur ge
nus ⁊ differētia in illis ſubſtātiis ⁊ i ſubſtātiis
ſenſibilib⁹. Quia in ſenſibilib⁹ gen⁹ ſumitur
ab eo qđ eſt materiale in re. Differētia v̄o ab
eo qđ ē formale i ipa. unde dicit Auicena i pn
cipio libri ſui de aīa ꝙ forma i rebus ↄpoſi/
tis ex materia ⁊ forma ē differētia ſimplex ei⁹
quod conſtituitur ex illa: non autem ita ꝙ ipſa

forma ſit differẽtia: ſ; q: ē ꝑncipiū differẽtie: ut idē dicit in ſua metaphyſica: ⁊ dicit᷑ talis differẽtia eē differẽtia ſimplex. quia ſumit᷑ ab eo qꝺ ē pars qditatis rei. ſ. a forma. Quū autẽ ſubſtãtie ſpūales ſint ſimplices quidiates nō pōt ī eis differentia ſumi ab eo qꝺ ē pars qditatis: ſed a tota qditate: ⁊ ideo ī ꝑncipio ꝺ aīa dicit Auicena ꝙ differẽtiā ſimplicē nō habẽt niſi ſpēs: quaꝝ eētie ſunt cōpoſite ex materia ⁊ forma. Siſr ēt in eis ex tota eētia ſūitur gen⁹ modo tñ̄ differenti: una. n. ſba ſeparata ꝯuenit cū alia ī īmālitatē. Differūt autē ab inuicē in gradu perfectionis ſ; receſſū a potentialitate ⁊ acceſſū ad actū purū. Et iō quod ſequit᷑ illas inq̄tū ſunt īmāles ſumitur ī eis genus. Sicut ītellectualitas uel aliqd hmōi: ab eo āt qꝺ ſeqtur in eis gradū perfectiōis. ſumitur ī eis differẽtia nobis tñ̄ ignota.

Gen⁹ quō ſumatur ꝺ materia.

¶ Ponitur hic 2^m notatū: quo vñ ſumatur ꝺr̄ia ⁊ vnde gen⁹ in ſbantijs īmālib⁹ declarat oppōita cōparatiōe ad ſubſtãtias ſenſibiles. Ad cuius euidẽtiā ſcito ꝙ in reb⁹ cōpoſitis ex mā ⁊ forma q̄tuoꝛ ītelligūt᷑. ſ. mā q̄ ē altera ꝑs ꝯpoſiti ſpecifici: forma reliq̄ pars: tota qditas vt h; rōe; ꝑfectibilis: vlterioꝛi ꝑfectiōe formali ⁊ ipamet tota qditas: vt h; vltimā ꝑfectōe; formalē: vbi grā. ī hoīe poteſ ꝯſiderare mā; ī q̄ ſua forma recipit᷑: ⁊ formā ī illa recepta. Aduertes ēt ip; hoīe; īquātū ē ſba: ē. n. homo ſuba ⁊ vt ſba h; rōe; ꝑfectibilis per coꝛporeū: ꝑ rōnale ⁊c̄. Aduertes ēt hoīe; inquantū ē rōnalis nāe: que ē vltima ei⁹ ꝑfectio formalis. ¶ Hec āt q̄tuoꝛ ita ſe hñt ad gen⁹ ⁊ ꝺr̄ia; ꝙ ⁊ mā q̄ ē ꝑs ⁊ ipm totū ⁊ ꝑfectibile fūdāt gen⁹ diuerſimode tñ̄. Forma vō que ē pars ⁊ ipm totū: vt poſterioꝛi ꝑfectione formali ꝑfectam fundāt ꝺr̄ia; diuerſimode ēt. Cu;. n. gen⁹ ꝑtāte ꝯtineat ꝺr̄ias: in cōpleteq; ac ī potētia rei nā; explicet: totūq; ſ; id quo adhuc ꝑfici poteſt ipoꝛtet. radix āt potẽtialitatis in reb⁹ ſenſibilib⁹ ſit mā merito a toto ſ; ꝙ poſſibile ē formale ꝑfici: ⁊ a mā ipſa ſumi ꝺr̄. Siſr cū ꝺr̄e ſit diuidere terminare ⁊ actuare genus totūq; ſm̄ poſterioꝛē ꝑfectiōem ⁊ actualitatē explicare. Radix āt actualitatis ⁊ ꝑfectiōis ſit forma merito a toto ſm̄ ꝙ ꝑfectū ē. ⁊ a forma ꝺr̄ia ſumit᷑. Diuerſimode vō fūdāt gen⁹ ⁊ ꝺr̄iam ꝑtes ipē rei mā. ſ. ⁊ forma: ⁊ qditas tota vt perfectibilis ⁊ perfecta. Sumit᷑. n. gen⁹ a tota eētia vt h; rōe; ꝑfectibilis tāq; a re formalr̄ ſignificata ſeu denoīata ab ipō: a mā vō tanq; a radice ſui formalis ſignificati: ſiſr ꝺr̄ia ſumit᷑ a tota eētia ſm̄ vlteriorem ꝑfectiōem tanq; a re formalr̄ ſignificata ſeu denoīata ab ipſa: a forma aūt vt a radice ſui formalis ſignificati. nō eni; mā que ē pars hoīs denoīat᷑ eius gen⁹ neq; forma: ꝺr̄ia: ſed ipſe hō vt ſuba vt aīal generis denoīatiōe; ſoꝛtitur: vt coꝛpoꝛe⁹ vt rōnalis ꝺr̄ie denoīatiōem h;. Et ꝓpterea q: gen⁹ ⁊ ꝺr̄iam radicalr̄ fundāt mā ⁊ forma. Jō ab Ariſt. 7° metaphyſice tex. ꝯmẽti. 33. ꝺr̄ ꝙ ſicut ſe h; tota rō ad totā rē. ſic ꝑs rōnis ad partē rei. ⁊. 8° metaphyſice textu ꝯmẽti. 9. Inuenies gen⁹ ſumi a mā ⁊ ꝺr̄ia; a forma. Preterea ⁊ ꝯmẽtatoꝛ 2° celi ꝯmẽto. 49. Ait ꝙ ſi coꝛpa celeſtia ꝯueniunt in genere ⁊ ꝺr̄nt in ſpē ſūt compoſita ex mā ⁊ forma. Inuenies quoq; q: gen⁹ ⁊ ꝺr̄ia a tota eētia ſumūtur vt a re ſignificata noīe ꝑme intentionis: ⁊ denoīata noīe ſcꝺe intẽtōis: ⁊ nō a parte: Illuſtres viros dicer᷑ qñq; ꝙ gen⁹ nō ſumit᷑ a mā: ⁊ ꝙ ꝺr̄ia nō ſumitur a forma: quoꝝ cum intuitus fueris rōnes ſupradictis nō aduerſari videbis. Que cū ita ſint ī ſubſtãtijs mālib⁹ ad ſubſtãtias īmāles aſcẽdẽdo gen⁹ ſumi nō dicim⁹ a mā: nec ꝺr̄iam a forma. q: carēt his ꝑtib⁹. vñ reſtat vt a tota eētia tā gen⁹ q̄ ꝺr̄ia nō ſolū formalr̄ ſ; ēt radicalr̄ in eis ſumat᷑. Propterea ⁊ Auicena vt in lr̄a ꝺr̄ aſſignat diuerſitatē int᷑ ꝺr̄iam ſbaꝝ ꝯpoſitaꝝ ⁊ ſimpliciū: dicēs ꝙ ꝺr̄ia in ſpēb⁹ cōpoſitis ex mā ⁊ forma eſt ſimplex. Dr̄ia vō reꝝ nō ꝯpoſitarū nō: ⁊ vocat ꝺr̄iam ſimplicē eā que nō a toto radicalr̄ ſ; a ꝑte eius exit que ſimplex ē. Sumūtur ergo ex tota eētia in ſubſtãtijs īmālib⁹ gen⁹ ⁊ ꝺr̄ia. ſed differẽter. q: genus ſumitur ex tota eētia ſm̄ id quo eētialiter vna alteri aſſimilatur. Cōueniunt. n. intelligētie in aliquo ꝑdicato quiditatiuo. Differẽtia vō ſumitur a tota eētia ſcꝺm id quo vna differt ſubſtãtialr̄ ab alijs: ⁊ hoc ē certus formalis ꝑfectiōis gradus indiuiſibilis formalr̄ quē quāto aliq̄ itelligẽtia ꝓximioꝛe puriſſimo actui deo glorioſo ſoꝛtita fuerit tanto perfectioꝛ erit. ꝑ hoc enī differunt inter ſe. ꝙ vna altera ꝓpinquioꝛ ē actui puro ⁊ plus a potẽtialitatis natura recedit.

a

D maiorem hoꝝ intelligentiam alti⁹ exordiendū ē. Sciendū ē nāq; ꝙ aliud ē loqui de genere ⁊ differentia ſimplr̄: ⁊ ſecundū ea que ſibi accidunt per ſe ꝯueniūt. Aliud ē loqui de eis ſcꝺm quod ad tales naturas applicãtur. Si. n. loquamur de eis ſcꝺ; ſe ſic ad vtriuſq; generis. ſ. ⁊ ꝺr̄ie rōnem exigit᷑ ⁊ ſufficit Qꝺ ꝺr̄ia qdē explicet certū ⁊ limitatū gradu; entis nō extrinſece nature a nā generis cuius ē diuiſa formalr̄: genus vō explicet certā naturā determinabilē formaliter: ⁊ quidē hoꝝ que de ꝺr̄ia dicim⁹: ſeqtur ex eo qꝺ differẽtia aduenicēs generi cōſtituit ſpēm ⁊ ponit ipſa; in determinato gradu entis illo. ſ. quē explicat. vñ 8° metaphyſice ꝯmento 10°. Spēs numeris aſſimilãtur eo qꝺ ſic numeros ſubtracta aut addita vnitas variat. Sic ꝺr̄ia addita vel ſubtracta entib⁹ ipſa diuerſificat. ſcꝺm āt ſeqtur ex eo qꝺ ꝺr̄ia diuerſificare gen⁹ ꝺ;. ita vt non ſolum ipa ſpēs ſit altera ab altera ſpecie. ſ; natura gñis in hac ſpecie ſit diuerſa a natura generis in alia ſpē. vt 10° metaph͛ textu ꝯmenti. 24. habet᷑. vnde in vndecio de aīalib⁹ ait Ariſtoteles ꝙ ſi debeat diuidi figura ꝺr̄ie eius non erūt hēre angulos eq̄les duobus rectis ⁊ hēre angulos eq̄les multis rectis: quia hec accidentia ſunt figure gen⁹ āt certam naturā ſignificare op;: vt tranſcẽdẽtia excludãtur determinabilē vō formaliter vt ſpāliſſima ſegregentur. ſi aūt loquamur de genere ⁊ ꝺr̄ia vt applicãtur ad ſubſtãtias māles ſicut gen⁹ nō ſolū explicat rem vt determinabilē formalr̄. ſ; ēt radicaliter a mā ⁊ ꝺr̄ia ſumit᷑ nō ſolu; ſignificat determinabilitatē ⁊ actualitatē generis: ſed ſumitur radicaliter a forma. ſed hec accidūt generi ⁊ differẽtie ex eo qꝺ eētia cuius ſūt ē cōpoſita ⁊ realiter integrata ex duob⁹ principijs materia. ſ. determinabili ⁊ forma terminãte. per ſe enim cōuenit aīali qꝺ ſignificet nā; ſenſitiuā determinabilē formalr̄ ꝑ rōale: ſed q: natura ſēſitiua h; qꝺ ſit determinabilis per rōnale ex hoc qꝺ hēt mām. ideo accidit huic generi qꝺ ē aīal inquatū ē genus qꝺ ſumat᷑ a materia. vñ ſi nā ſenſitiua eēt determiābilis per rōnale ⁊ nō rōne medij nō minus aīal eēt gen⁹. Similiter rōnale per ſe h; qꝺ ſignificet rōcinatiuā: perfectionē eētialiter determinatiuā nāe ſenſitiue: ſ; q: gradus intellectiu⁹ h; qꝺ determinet ſenſitiuā ex eo qꝺ aīa intellectiua ē forma coꝛꝑis. iō accidit huic ꝺr̄ie. ſ. rōnale inq̄tu; eſt ꝺr̄ia qꝺ ſumat᷑ a forma non minus enim rōnale eſſet differẽtia ſi ꝑfectio rōcinatiua determinaret ſēſitiuā abſq; eo qꝺ informaret anīa coꝛpus. ꝓpter hoc cōiter dicit᷑ ꝙ ſumit᷑ genus ab eo qꝺ ē materiale poti⁹ quā a mā ⁊ differentia ſumitur ab eo qꝺ eſt formale potius q̄ a forma illud ꝯuenit eis per ſe hoc aūt ꝑ accidēs cū āt ſubarum īmaterialiū ſimplex eētia ſit determinata ⁊ diffinita ad certū ꝑfectōis gradū cū infinite entitatis nō ſit: ꝯñs ē vt ī ea ſit. vnde genus et ꝺr̄ia ſumi queant. Ex hoc. n. natura limitata ē ex ipa determinatiōe. Sumit᷑ ꝺr̄ia ex natura āt oīum que determinari ītendit᷑: ſumet᷑ genus ex eo vō qꝺ ſimplex ē ſeipſa terminat᷑ ita ꝙ nō h; duas ꝑtes reales: quaru; altera terminet᷑ ⁊ altera terminet ſic ſubſtantie ſenſibiles habent materiā ⁊ formā: ⁊ ſic in acceptione generis ⁊ differentie in ſubſtãtijs īmaterialibus

ſaluatur id qđ eſt per ſe.ſ.qđ genus ſignificet certam na
turam formaliter determinabilem. Et differentia expli/
cat determinatam perfectionem ſubſtantialem formali/
ter conſtitutiuam illius in recto gradu entis: ſ; nō ſaluet
id qđ ē ꝑ accn̄s.ſ.qđ genꝰ ſumat a mā̄ dr̄ia vō a forma.

D profundiorem huiꝰ rei perſcru
tationem notād e tres ꝓpoſitiones. Prima ē
ꝙ omne indiuiduū diſtinctum realiter a ſuo
eſſe habet plura predicata quiditatiua: quorum ſucceſſu
magis ac magis appropinquat ad ſuum eſſe. Secūda ꝓ
poſitio eſt iſta inter predicata quiditatiua ſupradicta talis
eſt ordo. Qđ tanto vnumquodq; ē actualius quo appro
pinquat ad eſſe ⁊ tanto eſt potentialius quāto remotius
eſt ab eē. declarātur primo exemplariter: deinde rōe ꝓ/
poſitiones iſte: ſortes diſtinctus realiter a ſuo eſſe exiſten
tie habet plura predicata quiditatiua.ſ.ſubſtantiam: cor
pus: viuum: animal: homo: Et certum ē ꝙ ſortes iquā
tum ſubſtantia valde elongatur a ſua exiſtentia exigit̄.n.
ad hoc ꝙ ſortes ſit nō ſolum ꝙ ſit ſubſtantia: ſed etiam
qđ ſit corpus cum autem acceperis ſortē inquantū cor/
pus vicinior apparebit ad exiſtentiam habendū lic; ad/
huc ſatis elongetur ab illa. exigitur enim ad hoc ꝙ ſortes
ſit non ſolu; ꝙ ſit ſubſtantia corporea ſed etiam ꝙ ſit vi/
uiuens ⁊ eā conſideraueris ſortem vt viuū. videbis ma
gis appropinquare ad eſſe tamen adhuc remotū. Exigi
tur enim ad hoc ꝙ ſortes ſit non ſolum qđ ſit ſbā aīata:
ſ; ēt ꝙ ſit aīal: ⁊ cū īſpexeris ipſū inquātū aīal ꝓximiorē
ad eſſendu; inuenies. adhuc tn̄ remotū ex eo qđ exigit̄
ad hoc qđ ſortes ſit non ſolum quod ſit ſubſtantia anima
ta ſenſibilis: ſed etiam rationalis: nihil enim poteſt in re/
rum natura ſub aliquo genere contineri qđ non ſub ali/
qua ſpecie contineatur cum autem conſideratus fuerit
vt ſubſtantia animata ſenſibilis rationalis: tunc iam eſſe
actualis exiſtentie ſuſcipere poteſt nihil enim aliud for/
male intrinſecum exigitur ad hoc qđ ſit: licet requirātur
cauſe extrinſece ⁊ proprietas indiuidualis: vt conditio
exiſtentis. patēt autem adducta predicata ita ſe habere
ꝙ ſemper id quod ꝓpinquius ſe habet ad exiſtentiam
comparatu; ad remotius ſe habet vt actuale ad poten/
tiale ſicut homo ad animal: animal ad viuum: viuu; ad
corpus: corpus ad ſubſtantiam. Et ex conſequenti id qđ
proximius eſt ipſi eſſe eſt actualius: illud vō qđ remoti/
us eſt ab eſſe eſt potentialius: ⁊ ſic patet vtraq; propoſi
tio exemplariter. Ratione autem probo cum enim eſſe
ſit actualiſſimum omnium: que ſunt in re ⁊ tante actuali
tatis vt non niſi complete eſſentie actus proprius ſit ad
hoc quod eēntie eius receptiuum fiat. oportet intrinſece
completam ⁊ determinatam eſſe ſicut ad hoc quod aer
recipiat lumen op; prius quod ꝑficiatur a diaphaneitate
terminatur autem perficitur ⁊ completur ſubſtantia his
predicatis quiditatiuis: ⁊ ideo quanto predicatu; quidi
tatiuum erit magis exiſtentie determinatiuu; magis ap
propiaquabit ad ipſam ad hoc quod ſit receptiuū ꝓpriū
ipſius eſſe. Et per oppoſitū quanto predicatum quidita
tiuum eſt minus determinatiuum eēntie tanto minꝰ eā
appropriat ad hoc quod capax ſit ipſius exiſtentie: ⁊ ga
vnumquodq;. Quanto eſt ꝓpinquius actualiſſimo tan/
to eſt actualius. Et quanto remotius ab illo tanto eſt po
tentialius. Iccirco inter predicata quiditatiua talis eſt or
do quod ꝓpinquius ipſi eē eſt actualius: remotius vero
potentialius. His duabus ꝓpoſitionibus. Poſtquam
tertiā addideris ſcil; quod genus ſumitur ab eo quod ē
vt potentiale. Differentia vō ab eo quod eſt vt actuale.
Conficietur regula generaliſſima quod genus ⁊ differē/
tia in omnibus ſumuntur a tota eēntia rei ſecundum elō
gationem ⁊ ꝓpinquitatem ad ipſum eē exiſtentie: diffe
rentia enim vltima cum ſit conſtitutiua ſpeciei: ⁊ ꝓpriu;
illi inter entia gradum donet vltimum complementum
ipſius eēntie eſt ad hoc quod ſit vltima cauſa enim (vt
iam dictum eſt) eſt indiuiduum nullum aliud comple/
mentum intrinſecum expectat: vt ſit genus quoq; gene/
raliſſimum. Cum eēntia; maxime determinabilitatis ex
plicet ab eo ſumitur quo eſſentia ipſa ab exiſtētia ipa ma
gis eſt elongata. vtpote determinabilis ⁊ perfectibilis
omnibus differentijs ad hoc vt eſſe ſuſcipere poſſit. Ge
nera vero ⁊ differentie intermedie ab itermedijs ſumū
tur: ⁊ propter hoc dicit̄ quod diffinitio explicat diffinitū
a prima potentia neq; ad vltimum actum includit ſe qdē
pmū genus quod ſumitur ab eo quo pmo eēntia ipa po
teſt hēre eē: ⁊ oēs dr̄ias quibꝰ paulati; eēntia determiat̄
⁊ actuat̄ vſq; ad vltimā differētiā que eſt actus vltimo
determinans ⁊ perficiens ipſa; vt eē hēat. Preterea ⁊
Porphyrius ait quod ſecūdū interiꝰ ꝑſcrutantes dr̄ia ē
que ꝓducit ad eſſe nec ꝓpter quod diximus intendimꝰ
quod genus ⁊ differentia ſumātur ab eſſe actualis exi/
ſtentie. Scimus.n. diffōnis abſtrahere ab eē ſed intēdi/
mus quod genꝰ ⁊ dr̄ia ſumātur vt verbis. s. Thome
vtamur ab ordīe ad eē actualis exiſtentie. Ab ordine aūt
dicimꝰ. nō relatiōe ordinis ſed fundamento eiꝰ. ab eo.ſ.
quo eēntia appropinquat vt receptiuū ad ip; eē ⁊ ab eo
quo eēntia dilongatur ab ipo ⁊ ſm̄ hoc hēs. vnde intelli
gētijs ſbantijs mālibus et accn̄tibus ſumātur genꝰ ⁊ dif
ferentia: vt facile eſt cuilib; exercitato deducere in ſingu
lis ⁊ ꝑꝑ hoc ſolū deus caret genere ⁊ dr̄ia: qditas enim
ſua cum ſit ſua exiſtentia actualis non poteſt ꝯcipi vt elō
gata ab exiſtentia vel ꝓpinqua illi. vnde ſufficientiſſimā
cām ſan. Tho. in pncipio huius capituli aſſignauit qua/
re deus non ſit in genere: ⁊ intelligentie ſint in pdicamē/
tor: q; ille ē ſuum eē. Iſtarum aute; eēntia diſtinguit̄ ab
eē ꝓprio. ℂ Sequitur textus.

**ℂ Nec op; has differentias eſſe accidētales
quia ſunt ſcḋm maiorem ⁊ minore; perfectio
nem: que non diuerſificat ſpeciem. Gradus
enim ꝑfectionis in recipiendo eandē formam
non diuerſificat ſpeciem: ſicut albus ⁊ minus
album in participando eiuſdem ſpeciei albedi
nem: ſed diuerſis gradibus perfectōis ī ipſis
formis uel naturis ꝑticipatis diuerſificat ſpē;
ſicut natura procedit per gradus de plātis ad
animalia per quedā que ſunt media inter aīa/
lia ⁊ plantas ſcḋm phm ī libro de aīalibus.**

ℂ Hic excluditur prima obiectio dictum eſt eni quod
differentie in intelligentijs ſumūtur a diuerſis perfectio
nis gradibus quibus vna altera propinquior eſt actui
primo contra hoc inſtatur ſic quecunq; differunt ſecun/
dum actum perfectum ⁊ minus perfectu; differunt ſo
lum accidentalibus differentijs intelligentie differūt non
niſi ſecūdū magis ⁊ minus perfectum. ergo differūt ſo
lum accidentalibus differētijs ꝓceſſus bonus: concluſio
vō eſt falſa. ergo altera pmiſſarū nō maior ꝓbabitur. er
go minor que ē poſitio ſupradicta ꝓbatio maioris ē quia
magis ⁊ minꝰ nō variant ſpēm albedo enim perfecta et
minꝰ perfecta viuꝰ ſpēi ſunt. Quecūq; aūt ſunt eiuſde;
ſpēi accidētalibus ſolū differentijs diſtinguuntur cu; in
oībꝰ eēntialibus conueniant: hanc obiectionem excludit
hac pulchra diſtinctōe ꝑfectiꝰ ⁊ minus ꝑfectum poſſūt
attendi vel penes modum habendi aliquam formam
vnā ſimpliciter vel penes ipſas formas habitas magis
⁊ minꝰ. primo modo non variant ſpē;: ſed ſecūdo mo/
do. quecūq; enim ita ſe habent quod ſecundū diuerſos
gradus ꝑfectiōis athomā ſuſcipiunt formam ſolo nūe/
ro vt ſic diſtinguūtur. vt p; de albo vt. 4. de albo. vt. 6.
ea vō que diuerſos gradus perfectiōis nō eiuſdem for/
me ſed pluriū formaliter ſuſcipiunt eēntialiter ſeu ſpeci/
fice diſtingui neceſſe ē vt patet de homine ⁊ boue. vnde
p; reſponſio ad obiectiones. quod primo modo minor ē
falſa. 2° modo maior cuius ꝓbatio ideo videtur ſine ad/
ditiōe vulgata quia compatio denotata per ly magis et
minus non ſit ꝓprie niſi athoma ſpē vt dr̄ 7° phyſicor̄.
in ꝯmēto. 27. ℂ Sequitur textus.

¶ Hec iterū eſt neceſſarium ut diuiſio intellectualium ſubſtātiarū ſit ſemꝑ per differentias ueras. quia hoc eſt impoſſibile in omnibus rebus accipere ut philoſophus dicit in undecimo de animalibus.

¶ Hic excluditur ſcđa obiectio obijcitur.n.contra idem dcm̄ ſic vbicūqȝ ſunt verū genus: ⁊ vere ſpecies ibi dȝ eſſe artificialis diuiſio illius generis per. duas veras differentias.ſed in intelligentijs inuenitur verū genꝰ et vere ſpēs.ergo ibi debet eſſe diuiſio per duas drīas veras concluſio eſt. Contra diuiſionem ſupra aſſignatā:qua dictum eſt genus intelligentiarum deſcendit ad ſuas ſpēs per magis perfectum ⁊ minus perfectum.que nō ſunt vere differentie. Maior vero probatur ex eo qđ vbi verum genus cū veris ſpeciebus inuenitur opȝ eſſe diuiſiuas ipſius generis ⁊ ſpecieꝝ conſtitutiuas drīas ex eo qđ qđ diuiſio eſt ſcđm arteȝ debet eſſe bimembris: vt Boetius teſtatur:hanc obiectionem excludit.s. Tho.dicēs maiorem eſſe vlr:impoſſibilē ſcđm Ariſto. ſniam in.11. libro de animalibus.Ad cuius euidentiam . Notandum qđ cū vere differentie appellentur differētie poſitiue nō extranee contrarie inter ſe.Conuertibiles cū his quorūȝ ſunt differentie vt ibi dicit Ariſto.capitulo 5°. Genꝰ illđ qđ plures duabus ſpeciebus continet: īmediate nō poteſt diuidi duabus veris differētijs ſed ſi veris differentijs diuidendū erit poteſtatem eius euacuātibus opȝ ꝙ diuidatur pluribus duabus ⁊ ſic diuiſio nō erit bimēbꝛiſ ſi.n.diuiſione bimembꝛi partiendū erit opȝ alterā drīaȝ eſſe non verā.erit.n.cum priuatione accepta alterius ſicē ſi aīal immediate contineat hominem bouem ⁊ leonem opȝ tribus veris drījs diuidi vel altera vera.puta rōnali altera non vera ſed priuatiua cōi reliquis duabus:puta irrōali quia igitur inueniūtur alique res in mūdo plures duabus contente īmediate ſub aliquo cōi formaliter diuiſibili ideo dicitur ꝙ impoſſibile eſt vlr ꝙ omnis diuiſio fiat per duas drīas veras: ⁊ hoc in ꝓpoſito modo accidit cum enim intelligētie careant genere ſub alterno: vt ſan. Tho.in tractatu đ natura generis capitulo 5° teſtatur: eo qđ ꝑfectio earū ex pluribus ꝯiunctiōibus drīarum non conſurgit ſicut perfectio ſpecierū in iſtis inferioribus:quibus nō ſufficit genus cōe ⁊ drīa oēs īmediate ſub vno genere continebūtur ⁊ ſic genus earum ſi veris differētijs ad illas deſcendere dȝ opȝ multimēbrē fieri diuiſionem nobis ignotam qđ ſi bipartita diuiſione cōtrahendum erit alterā ſimpliciter neceſſe ē eē nō verā quia priuatiuā alterā propter debilitatem intellꝰ nrī ad nullā ꝓpriā eaꝝ drīaȝ aſcendere potētis:neceſſe quoqȝ ē eē non verā. Tales aūt fuerunt differentie in littera aſſignate.ſ.magis perfectū ⁊ minus ꝑfectū. Ex his iam pȝ rnſio ad obiectionem declarata impoſſibilitate maioris vniuerſaliter. Boetij vō dictum non obſtat quāuis eniȝ dicat diuiſionem oēm ad bimembrē reduci non tm̄ dicē qđ omnis bimembris fiat ꝑ drīas veras. Inferiorū per illā diuiſionē accipiēdoꝝ. ¶ Seqꝛ textus.

¶ Tertio mō inuenitur in ſubſtantiis cōpoſitis ex materia ⁊ forma in qbus ⁊ eē ē receptū ⁊ finitum ꝓpter qđ ⁊ ab alio eē habent: ⁊ iterum natura uel quiditas earū recepta eſt ī materia ſignata. ⁊ iō ſunt finite ⁊ ſuperius ⁊ inferius ⁊ in eis iaȝ ꝓpter diuiſionē materie ſignate poſſibilis eſt multiplicatō indiuiduali ī una ſpecie ⁊ in his ſubſtantiis qualiter ſe habeat eſſentia ad intentiones logicas ſupradictuȝ ē.

¶ In hac quarta ⁊ vltima parte huius capituli q̄rti. Colligit de eſſentijs ſubſtantiarum compoſitarū primuȝ eſt ꝙ eſſe earum eſt limitatum qꝛ habent illud ab alio . vtpote diſtinctum realiter a ſe ⁊ per hoc primo diſtinguitꝛ a primo ente: Cuius eē eſt infinitū: ⁊ ideȝ realiter ſue quiditati .ſcđm eſt ꝙ eſſentia earum eſt recepta in materia. ſignata ſunt eniȝ in hoc uel in illo ad hoc. ⁊ nūc determinate ſicut formale per ſuuȝ materiale . 3m ꝙ ex iſtis duobus correlarie ſequitur : ē quot ſūt finite ſuꝑius ⁊ inferius: ſuꝑius qdē quia hn̄t eſſe limitatum ⁊ eēntia earuȝ ꝑ ipſum eē quod vt ſuꝑius reſpicit terminatꝛ: inferius vō quia recipiūtur earum forme in materia ⁊ ipſe ad hoc ⁊ illud terminatur que reſpiciunt vt inferius ꝑ hoc quod ī his ⁊ illis conditionibus materialibus recipiuntꝛ tanquā in parte materiali : quartū ē quod eēntia earū eſt multiplicabilis numeralit in eadem ſpē ꝓpter mãe ſignate diuiſionē: ⁊ per hec tria differunt ab intelligentijs in 2° ordine poſitis que innuens a materia īfiniteqȝ inferius. parē ſibi non cōpatiuntur ⁊ ſic terminatur tractatus ſecūdus huius libri. ¶ Capłm ſeptimum.

Nunc autem reſtat uidere qualiter eēntia ſit in accidētibus. quo modo autē ſit in omnibus ſubſtantiis. Dictum eſt ⁊ quia:ut dictum eſt:eſſentia ꝑ diffinitiōeȝ ſignificatur opȝ ꝙ eo modo habeant eſſentiā quo habent diffōnem. Diffinitiōem auteȝ habent īcōpletam quia nō pñt diffiniri niſi ponatur ſubiectū in eorum diffinitiōe: ⁊ hoc ideo ē quia non habent in ſe eſſe abſolutum per ſe a ſubiecto:ſed ſicut ex forma ⁊ materia relinquitur eē ſubſtātiale qñ cōponitur:ita ex accidente ⁊ ſubiecto relinqtur eē accidentale. Quādo accidens ſubiecto aduenit. Et iō etiaȝ nec forma ſubſtātialis cōpletam eſſentiaȝ hȝ:nec materia quia in diffinitiōe forme ſubſtantialis oȝ ꝙ ponatꝛ illud cuius eſt forma: ⁊ ita diffinitio eius eſt per adiectiōeȝ alicuius qđ extra eius genus eſt ſicut ⁊ diffinitio forme accidentalis ut etiam in diffinitione anime ponitꝛ corpus a naturali. qui cōſiderat aīaȝ ſolū inquātum eſt forma phyſici corporis. Sed tñ inter formas ſubſtātiales ⁊ accidentales tm̄ itereſt qꝛ ſicut forma ſubſtantialis non habet per ſe eſſe abſolutuȝ ſine eo cui aduenit:ita nec illud cui aduenit .ſ.materia. ⁊ iō ex ꝯiūctōe utriuſqȝ relinqtur illud eſſe in quo res per ſe ſubſiſtit ⁊ ex eis efficitur unum per ſe ꝓpter qđ ex ꝯiunctione eorum relinquitur eſſētia quedā. unde forma q̄uis in ſe ꝯſiderata nō habeat rōnem cōpletam eēntie:tamen eſt pars eēntie cōplete . ſed illud cui aduenit accidens eſt eas in ſe cōpletū cōſiſtens in ſuo eſſe qđ quidē eſſe naturaliter p̄cedit accidens qđ ſuperuenit : ⁊ iō accidens ſuperueniens ex ꝯiunctiōe ſui cum eo cui ſuꝑuenit nō cauſat illud eſſe in quo res ſubſiſtit ꝑ quod res eſt ens per ſe.ſed cauſat quoddam eſſe ſecundum ſine quo res ſubſiſtens intelligi pōt eſſe ſicut primū pōt intelligi ſine ſcđo uel predicatum ſine ſubiecto. unde ex accidente ⁊ ſubiecto nō fit unum per ſe:ſed unuȝ ꝑ accidens. ⁊ ideo ex eorum coniunctione non reſultat eſſentia queda:ȝ ſicut ex coniunctiōe for

me cū materia ꝑpter quid accidens neqȝ ra/
tionem complete eſſentie habet: neqȝ ps com
plete eſſentie eſt: ſed ſicut eſt ens ſcdm ita ⁊ eſ
ſentiam ſcdm quid habet.

¶ In hoc tractatu p° vnico capitulo cōtēto determinat̄
de accidentibꝰ: vt nihil ſub latitudine entis intactū rema
neat. Diuiditur aūt in tres partes. in quaruȝ p̄ma qd ſi/
gnificat eēntia in accidētibꝰ declaratur. in 2ª v̄o diuerſitaſ
accidentiū a ſb̄a ⁊ inter ſe. In 3ª aūt quō ſe habeat ad i/
tentiōes logicas. declarat ergo primū tali cōcluſione. Ac
cidentia habent eēntiam incompletam. ꝓbatur ſic. que/
cunqȝ habent diffinitiōem incompletā habent eēntiaȝ in
completā accidentia habent diffinitiōem incompletam.
ergo. maior pȝ ex eo ꝙ eēntia eſt id qđ per diffinitiōeȝ
ſignificat̄: vt dcm̄ fuit in p̄ncipio libri. Minoris ꝓbatio ē
quia quecūqȝ diffiniūtur neceſſario per aliquod qđ ē ex/
tra eoꝝ eēntiam habent diffinitionem incompletaȝ. Dif
finitio enim talium nō completur per intrinſeca. ſed eget
extrinſeco additamento: ſed accidentia diffiniuntur neceſ
ſario per aliquod qđ eſt extra eorum eſſentiaȝ. opȝ ſiqui
dem in eorum diffinitione poni ſubiectum vt dicitur 7°
metaphyſice textu cōmenti. 15. ergo accidentia habent
diffinitionem incompletam. Ad euidenter manifeſtādā
minorem ſan. Tho. in littera compat accidentia formis
ſubſtantialibus penes conuenientiam ⁊ differentiam. in
de enim clare patebit quomodo accidentia habent eſſen
tiam incompletā conuenire ait accidentia cuȝ formis ſub
ſtantialibus in tribus. p̄mo in hoc ꝙ neutrum eoruȝ ha/
bet eſſe abſolutum a ſubiecto independens a receptiuo:
ſed ſicut ex forma ſubſtantiali cōiuncta materie fuit eſſe
cōe vtriqȝ ita ex coniunctione accidentis cum ſubiecto re
linquitur eſſe cōmune vtriqȝ. ex cōiunctione eniȝ albedi
nis cum nunc fit eſſe quo ⁊ albedo eſt ⁊ nix eſt alba. Se
cūdo ꝯueniunt in hoc ꝙ neutrum eorum habet eſſenti/
am completam qr eēntia vtriuſqȝ eēntialiter ad aliud re/
fertur vt receptiuum forma ſiquidem ſubſtantialis eſſe/
tialiter eſt entitas perfectiua materie ⁊ accidens eēntiali/
ter eſt entitas ſubiecti qualificatiua. Tertiū āt in quo cō/
ueniunt eſt qđ neutrū eorū habet diffinitionem comple/
tam ꝓprijs terminis: ſed per additamentum ſicut enim
in diffinitione accidentis opȝ poni ſuum ſubiectum qđ ē
extra eius genus. Ita in diffinitione forme ſubſtantialis
opȝ ponere receptiuuȝ: materiā. ſ. que eſt extra eius ge
nus proprium. nam genus forme eſt actus: vt pȝ ſcđo đ
anima. Materiam autem cum ens diuiditur in actum
⁊ potentiam ſub potentia contineri clarum eſt. ⁊ conſe/
quenter eſſe extra actum. ꝙ eſt genus forme huius ſi/
gnum eſt qđ fecit Ariſtoteles diffiniendo animam dum
poſuit in eius diffinitione corpus phyſicum organicū qđ
ꝓpria materia eſt anime in eo quod eſt corpis phyſici ꝑ
fectio. Addidit autem hoc ne mireris quare in diffinitio
ne anime non ponitur materia cum ſit forma ſubſtantia
lis: ſed corpus phyſicum: hec enim ideo eſt quia phyſi/
cus non conſiderat animam vt formam ſubſtantialem:
ſed vt animam que vt ſic corpus phyſicum preexigit tā/
quam ꝓpriam materiaȝ. hinc habes ꝙ conſiderare ani
mā intellectiuam vt ſic ſecundū ſuam completā quidita
tem: non eſt opus phyſici. vt etiam tradit Ariſtoteles in
libro primo de partibus animalium. capitulo primo. dif
ferunt auteȝ in quinqȝ. p̄mo qr receptiuū forme ſubſtan
tialis non hȝ eſſe per ſe ſine eſſe forme: eſt in hoc confor/
me ſue forme ſicut enim forma ſubſtantialis nō habȝ eē
preter ſuum receptiuum. ita nec ſuum receptiuum hēt
eſſe preter ſuam formam. receptiuū v̄o accidentis habȝ
eſſe per ſe preter eē ſui accidentis. Huius differentie ra/
tio eſt quia receptiuum forme ſubſtantialis eſt ens in pu
ra potentia. receptiuuȝ v̄o forme accidentalis habet eſſe
in actu. Scđo vero differunt quia ex cōiunctione forme
ſubſtantialis ad ſuum receptiuum emanat eſſe illud quo
res ipſa ſubſiſtit ſeu ſemper eſt. ex coniunctione v̄o for/
me accidentalis ad ſubiectum fluit eſſe quo res ſcđȝ qd

Cōuenien tia ⁊ dr̄ia i ter formaȝ ſbalē ⁊ acci dentalem.

eſt: ⁊ hec differentia oritur ex prima ex quo enim recepti
uum forme ſubſtantialis caret eſſe per ſe illo eſſe quo ex
forma fluit primo ieſt: ⁊ per oppoſitum ex quo ſubiectū
accidentis ꝓprio eſſe gaudet per adiectionem accidētis
tale eſſe acquirit ⁊ non eſſe ſimpliciter hoc enim preha/
bet: ⁊ ſic ſecūdū hoc primum eē poteſt intelligi eſſe ſine
ſcđo. poteſt enim ſubſtantia ab accidente ſeparari vt di/
citur ſeptio metaphyſice textu cōmenti. 4. 3° differunt:
quia ex compoſitione forme ſubſtantialis cum ſuo ſub/
iecto fit vnum per ſe. ex compoſitione autem accidentis
cum ſubiecto non fit vnum niſi per accidens. oritur auteȝ
hec differentia ex ſecūda ex quo enim et forma ſubſtan
tiali eſſe ſimpliciter fit quo res per ſe eſt oȝ qđ vnuȝ ſim
pliciter fiat quo res fit per ſe vna. ens enim ſequitur vnū
ex eo vero ꝙ ſubiectum ⁊ accidens duo eſſe habēt vnū
per ſe facere non poſſunt eadem ratione quia. ſ. vnum ſe
quitur ens: non enim poteſt eſſe ꝙ vnum per ſe ſequat̄
ens per accidens. Quarto differunt quia ex coniunctiōe
forme ſubſtantialis cum materia reſultat eſſentia q̄dam.
Tertia. ſ. entitas ex coniunctione vero accidentis cū ſub
iecto non fit aliqua eſſentia. 3ª oritur autem hec differen/
tia ex tertia: cum enim eēntia ſit id qđ per diffinitionem ſi
gnificatur vt res diffinita. Diffinitum autem opȝ eē vnū
per ſe ſecūdum Ariſtotelem ſeptimo metaphyſice tex/
tu cōmenti. 16 ex eo qđ ex accidente ⁊ ſubiecto non fit
vnum per ſe habetur ꝙ non eſſentia aliqua reſultat ⁊ ꝑ
oppoſitum ex eo quot ex forma ſubſtantiali ⁊ materia
vnum per ſe fit eēntia. illa reſultat. qnto differunt qr for/
ma ſubſtantialis ⁊ ſi non ſit eſſentia completa eſt tamen
pars complete eſſentie: accidens vero non eſt eſſentia cō
pleta nec pars eſſentie complete. Sequitur autem hec
differentia qnta ex q̄rta ſi eniȝ ex forma ⁊ materia fit eſ/
ſentia quedā illa illius pars erit. ſi auteȝ ex accidente et
ſubiecto eſſentia nulla reſultat. accidens nullius comple
te eſſentie poni poteſt ⁊ ſic accidens incompletum ⁊ ſe/
cūdū qd eſt ens. Conſequenter incōpletam eēntiaȝ ⁊ dif
finitionem habet nec te moueat ꝙ formam ſubſtantialē
non abſolutam a receptiuo ⁊ eſſe non habere ſine mate/
ria modo dicatur ⁊ ſuperius dictum ſit animam intelle/
ctiuam independentem a materia ⁊ ſeparatam ab illa ſe
cūdū rem remanere. hoc enim eſt ſimpliciter verū. Ad
verificationē autem eius ꝙ modo dicimus ſufficit ani/
mam intellectiuam eſſe eſſentialiter materie informati/
uam ⁊ tali modo ab illa inſolubilem ſecūdum eſſe quidi
tatiuum vt eius diffinitio oſtendit ⁊ quot forma ſubſtā
tialis vt ſic non habeat vnde ſcdm eſſe actualis exiſtētie
a materia abſoluat̄ ⁊ indepedēs ſit licet aliūde alicui for
me ſubſtantiali hoc inſit puta ex hoc ꝙ eſt itellectiua. lo
quimur enim de forma partis ſubſtātialis vt ſic.

c Irca hec ſupradicta multa ſunt dubia
Circa ſcđam enim conuenientiaȝ
Dubitatur an ſit verum qđ ibi dicitur. ſ. ꝙ
eſſentie accidentales eſſentialiter non ſunt ab/
ſolute a receptiuo: ⁊ hanc dubitationem comitatur alia.
Circa tertiā conuenientiam an. ſ. accidentia neceſſario ꝑ
ſubiectum diffiniantur occurrunt quoqȝ queſtiones cir/
ca differentias aſſignatas: ⁊ prima quidem habet dubi/
tationē de vtroqȝ membro cum ſua radice an ſexta for/
ma ſubſtantialis pure potentis tantum actꝰ ſit: ⁊ an for
ma accidētalis in ente in actu tm̄ recipiatur. Circa ſecūdā
differentiam eſt dubium an accidentia habeant propriā
exiſtentiam diſtinctam realiter ab exiſtentia ſubſtantiali
⁊ iterum eſt ibi dubium an ſubſtantia ſubiecta accidenti
poſſit intelligi abſqȝ oī accidēte. iſtas ſex dubitationes ſi
diffuſe tractare vellemus propoſiti limites exiremus. al
terius enim negocij eſt. ſed ne omnino ieiuni tranſeamꝰ
de pluribus earum. Dicetur ordine ſupradicto funda/
menta ⁊ noſtra ⁊ aduerſariorum adducendo. Circa pri
mum dubium declarato titulo primo adducetur opi/
nio Scoti: ſcđo ſan. Tho. 3° reſpondebit̄ argumentis in
oppoſitum. eſt igitur ſenſus primi dubij. an de eſſentia
accidentis ſit dependentia ad ſubiectuȝ qđ ſub ſpeciali/

Qō. 15. an đ eēntia accidētis ſit đpēª ad ſbȝ ſiue iberēª aptitudīat̄

bus vocabulis dubitatur ab alijs cum queritur: an inhe
Opīo ſcoti rentia aptitudinalis ſit de eſſentia accidentis . Scotus in
q̄rto ſententiarum digeſtione duodecima queſtione pꝛi
ma decidet hanc queſtionem. Quo ad accidentia abſolu
ta ſcilicet quantitatem ⁊ qualitatem. Aitq̄ʒ tales. qui hoc
vertunt in dubium. Quid nominis ipſi⁹ inherentie igno
rare contentuſq̄ʒ eſt vnica ratione ad pꝛobandum quot
impoſſibile ſit inherentiam quācunq̄ʒ eſſe de eſſentia ac
cidentis abſoluti ſic nulla relatio eſt de conceptu foꝛmali
rei abſolute. omnis inherentia eſt relatio. ergo nulla īhe
Unica rō rentia eſt de conceptu foꝛmali rei abſolute. Aliter hec rō
foꝛmaliter ab eodem: ſic id quod eſt eſſentialiter ad ſe nō
includit in ſe eſſentialiter reſpectum ſecūdū Auguſtinuʒ
ſeptimo de trinitate capitulo ſcđo. ſed accidens abſolutū
eſt ad ſe. ergo accidens abſolutum non includit eſſentia/
ter reſpectum. inherentia autem reſpectus eſt. ergo ab
alijs autem conſumatur eadem ratio: ſic omne qđ relati
ue dicitur eſt aliquid pꝛeter relationem. fundamentum
enim relationis eſt aliud foꝛmaliter a relatione ſed acci/
dens abſolute puta qualitas relatiue. Dicitur ergo eſt ali
quid abſolutum pꝛeter inherentiam. ¶Pꝛeterea inheren
tia aptitudinalis eſt de eſſentia accidentis. ergo quanti/
tas ⁊ qualitas non ſunt genera generaliſſima: tenet conſe
quentia ex eo quot tunc a quantitate ⁊ qualitate ⁊ cete/
ris accidentibus poſſet abſtrahi conceptus cōmunis qui
ditatiuus eiuſdem rationis in omnibus illis inferioꝛ con/
ceptu entis ⁊ ſuperioꝛ illis nouem generibus. ſ. eſſe in ⁊
ſi cum cauſis talis cōceptus ſit genus nouem genera ac/
dentium generaliſſima non erūt. haberent eniʒ ſuperue
Opinio niens genus. Thomiſtarum auteʒ ſententia eſt īheren/
thome tiam aptitudinalem eē de eēntia accidentis ⁊ eam non eē
relationem. Sciendum eſt enim aliquid eſſe abſolutum
vel reſpectiuuʒ dupliciter. ſ. a ſubiecto ⁊ a termino. abſo
lutum enim a ſubiecto ens eſt id qđ non eſt natum reci
pi in alio vt ſubſtantia reſpectiuum ad aliud vt ſubiectuʒ
eſt id qđ eſſentialiter natum eſt recipi in alio vt omne ac
cidens abſolutum a termino eſt id qđ foꝛmaliter non re
ſpicit aliud pꝛeciſe vt terminū ad quem vt ſubſtātia quā
titas ⁊ qualitas reſpectiuum ad aliud vt terminum ē id
qđ foꝛmaliter reſpicit aliud pꝛeciſe vt terminum ad quē
ſit vt pꝛedicamentum relationis. in hoc eniʒ deficit rela/
tio pertinens ad pꝛedicamentum relationis ab alijs re/
ſpectibus ceteroꝛum generum. Qui a quibuſdam tran/
ſcēdentes vocantur qđ reſpectus pertinens ad genus ad
aliquid eēntialiter ē ad aliud non vt receptiuum vel cau
ſam efficientē aut finalem aut foꝛmalem. ſed pꝛeciſe ē ad
aliud tanquā terminuʒ. vnum enim relatiuoꝛum nec eſt
foꝛma nec finis nec effectus alterius. ſed terminus ꝓpē
qđ dicit magnus Albertus. Qđ vnū relatiuoꝛum non ē
diffiniendum per reliquum: ſed ad reliquum eo quot ly
per denotat cauſalitatem. ¶Reſpectus autē alioꝛū generꝫ
qui pꝛopter vocabuloꝛum penuriam reſpectus dicitur
reſpicit eēntialiter aliud. ſed vt ſubiectum vel materiam
vel foꝛmam ⁊ hmōi. ſic enim materia eēntialiter reſpi/
cit foꝛmam ⁊ ecōtra vt de cōmenſuratione anime intel/
lectiue ſupꝛadictū ē: cuʒ ergo inherentia aptitudinalis ī/
portet reſpectum ad aliud vt receptiuum ipſam non de
gnere relationis opʒ idenptificatam cuilibet generi mo/
do abſolutum ens modo relatiuū ſupponere dicim⁹. vñ
non pꝛohibetur inherentia aptitudinalis eſſe de eſſentia
abſoluti accidentis ex eo ꝙ ē reſpectus imo ex hoc ꝙ ac
cidens abſolutum non a ſubiecto eſt licet a termino ſequi
tur ꝙ de eēntia eius ſit eſſentialis dependentia ad ſubie/
ctum que inherentia aptitudinalis explicat. conſona autē
noſtra poſitio rationi oſtenditur ex eo ꝙ ſicut eſſe ad cō
ſtituit relationem ita eſſe in conſtituit accidens vniuerſa/
le. Contrahitur enim ens per eſſe in ad noueʒ genera ac
cidentium. ⁊ ideo ſicut ad eſt de eſſentia relationis ita in
eſt de eēntia accidentis. vnde ſimplicius in cōmēto pꝛdi/
camentoꝛum dicit ꝙ eſſe in nullum conſtituit genus ſed
omne accidens circuit ⁊ confirmatur ex eo qđ niſi apti/
tudinalis inherentia eſſet de eſſentia accidentis poſſet cō
pleta diffinitione ipſum accidens concipi abſq̄ʒ aptitudi/
nali inherentia in eius diffinitiōe poſita qđ eſt impoſſibi
le. opʒ enim ipſum in ſua diffinitione habere eēntialem
dependentiam quā inherentia aptitudinalis explicat aliť
ſubiecto non eſſet opus ad diffiniendū pꝛopterea ī plu/
ribus locis ait ſan. Tho. ꝙ diffinitio accidētis eſt hoc ſeu
aliquid hmōi res cui debetur eſſe in alio. hec ſcđo dicit.
¶ Ad pꝛimum autem in oppoſitum dicitur ꝙ minoꝛ pꝛi/ Ad pꝛimū
mi eſt falſa ⁊ deceptus videtur Scotus. quia non vidit
differentiam inter reſpectuʒ in ⁊ ad. reſpectus. n. in non
eſt relatio. nam licet talis reſpectus terminetur ad ſubie
ctuʒ: ⁊ ꝯſequenter ſubiectū ſit terminus: tamen nō ter
minat vt terminus ſed vt receptiuum illius. ⁊ hoc opʒ
hic valde attendere. eſt enim dicere a eſt terminus talis
reſpectus. ⁊. a. terminat talem reſpectum vt termin⁹ vt
ex dictis pʒ ⁊ per hoc pʒ reſponſio tam ad ſecundaʒ q̄ʒ
tertiam foꝛmam eiuſdem rationis: ſemper enim ſuppo
nit aptitudinalem inherentiam eſſe. Ad ſcđʒ negatur cō
ſequentia dicitur nanq̄ʒ ꝙ eſſe ineſt diuerſarum rationū
in pꝛedicamētis ſicut et ens ē ſiquidem analogum ad no
uem genera accidentium ſicut ⁊ ens ad omnia genera.
ex his pʒ ſolutio ſcđi dubij in quo Scotus nobiſcum cō
coꝛdat in quarto digeſtiōe 12ª. ita ꝙ vnanimiter fatemur
accidens non poſſe complete diffiniri abſq̄ʒ additiōe ſub
iecti vt nunc nūc ē pꝛobatum ꝙ plenius inferius patebit
Cum declaratum fuerit vnde ſumātur genus ⁊ differē
tia in eis. teſtatur ⁊ hoc Ariſtotiles in ſeptimo metaphy
ſice textu ꝯmentoꝛum. 15. ⁊. 17. Tertia dubitatio quoni
am nimis eſt ampla alibi diſcutienda relinquatur. opoꝛ
teret ſiquidem ad plenam illius reſolutionē multos qui/
ternos implere. Quartam vō quia de accidentis natu/
ra eſt cuius tractatum agimus nō omnino pꝛetermitten Qō. 16.
dam duco. in qua tria agenda ſunt. pꝛimo recitabitur opi
nio Auerois. ſcđo ponetur opinio ſan. Tho. 3° reſpōde
bitur argumentis in oppoſitum. Sciendum eſt quo ad
pꝛimum Aueroim in libꝛo de ſubſtantia oꝛbis fundaſſe
opinionem nobis contrariam ponendo in materia pꝛima
que eſt pura potentia accipi dimenſiones interminatas
ex hoc enim ſequitur non omne accidens eſſe ſubiecti/
ue in ente in actu. mouetur auteʒ ad hoc opinandum ra
tionibus pleriſq̄ʒ ducentibus ad impoſſibile. pꝛima ē di
menſio interminata nō eſt in materia coeterna ſibi. ergo
coꝛpus ſit ex non coꝛpoꝛe ⁊ dimenſio ex non dimenſio/
ne. ⁊ tunc vltra ſequitur. ergo foꝛme coꝛpoꝛales ideſt di
menſiones ſunt ſibi inuicem contrarie ⁊ ſuccedentes ſibi
inuicem in ſubiecto ſicut ſibi inuicē ſuccedunt foꝛme ſub
ſtantiales in eadem materia conſequens eſt impoſſibile
ergo a deſtructione in conſequentis impoſſibilitas con/
ſequentis patʒ ex eo ꝙ neq̄ʒ motus neq̄ʒ mutatio aliq̄ ē
ad quantitatem interminatam. Augmentatio enim ē ad
quantitatē terminatā pʒ quoq̄ʒ ex eo qđ quātitati nihil
ē ꝯrinʒ vt dr̄ ī pꝛdicamētis: ꝯña aūt ꝓbať ex eo ꝙ oē qđ
ſit ex ſuo contrario ſeu pꝛiuatum vt dicitur pꝛimo phyſi
coꝛum textu commenti. 64. ⁊. 5. eiuſdem textu cōmen/
ti ſeptimi. Secunda ratio eſt iſta. Quantitas intermina/
ta non eſt in materia. ergo materia non poteſt ſimul foꝛ/
mas diſtinctas ſpecie aut numero recipere. conſequens
eſt falſum ad ſenſum. ergo conſequentia pꝛobatur ex eo
ꝙ diuerſe foꝛme non poſſunt ſimul recipi niſi in diuerſis
partibus materie. materia vō diuerſis partibus caret an
te quantitatis receptionem ſubſtantia ſiquidem excluſa.
Quantitate indiuiſibilis eſt vt dicitur pꝛimo phyſicoꝛ te
xtu commēti. 15. 3ª ratio eſt iſta. quantitas vō eſt in ma/
teria ſubiectiue. 3° foꝛme non diuiditur per diuiſionem
tenet conſequentia. quia foꝛma recipitur in materia indi
uiſibili cum quantitate ponatur carere tūc vltra. ergo foꝛ
ma recepta in materia nullam diuiſioneʒ habet. teneʒ cō
ſequentia quia omnis diuiſio foꝛme materialis pꝛeexigit
diuerſitatem partium materie. tunc vltra. ergo foꝛma re
cepta in materia ē eterna ⁊ carens contrario. tʒ conſequē
tia. quia tempoꝛitas foꝛme coꝛruptibilitatem eius ſequiť
coꝛruptibilis autem non eſt foꝛma aliqua niſi receptiuuʒ

eius habeat diuerſas partes. quarum alterā ipſa alteraꝫ
forma alia informet. Cum oporteat cōmunicari in ma/
teria ea que inuicem corrumpuntur vt primo de genera
tione textu commenti. 53. Dicitur. ⁊ tunc vltimo ſequi/
tur ꝙ nullam niſi primam formam materia recipiat opꝫ
enim corruptionem vnius eſſe generationem alterius vt
dicitur in primo de generatione textu cōmentu . 17. ⁊ cō
ſequenter caret contrario ⁊ hoc de primo. ¶ Hanc opi
nionem ⁊ ſi in quibuſdaꝫ ſuis libris ſequatur ſan. Tho.
propria tamen ſententia oppoſitum vltimo determina/
uit in prima parte queſtione. 17ª articulo ſexto vbi tali ra
tione vtitur contra Auer. poſitionem quandocunqꝫ ali
quid eſt in potentia ad actū oēꝫ ordine quodā prius reci/
pit actum ſimpliciter ⁊ demum ſequentes. ſed materia
prima ſecundum ſe ē in potentia ad omnes actus ſubſtā
tiales ⁊ accidentales ordine quodam. ergo prius recipit
actum priorem ſimpliciter. deinde poſteriorem. ſed pri/
mus actus ſimpliciter etiam ordine generaturus eſt eſſe
ergo primum ꝙ intelligitur recipi in materia eſt eſſe: ſed
eſſe materie eſt eſſe ſubſtātiale ⁊ non niſi a forma ſubſtā/
tiali. ergo prius recipitur in materia forma ſubſtantialis
q̄ꝫ quodcunqꝫ accidens: ⁊ ſic omne accidens ſequens
adueniet enti in actu ꝙ p̄mus actus ſimpliciter ſit eſſe pꝫ
cum auctoritate libri de cauſis in principio. Tum quia eſ
ſe quantū preſupponit eſſe ⁊ ſimiliter eſſe quale preſup/
ponit eſſe ⁊ ſic de alijs. Sequūtur preterea ad hanc poſi
tionem multa inconuenientia ꝙ .ſ. ens ſecundum quid
precedat eſſe ſimpliciter ⁊ ꝙ ens per accidens ſit pri⁹ en
te per ſe ⁊ ꝙ materia maiorem connexionem habeat
cū forma alterius generis q̄ꝫ cum forma proprij generis
ex quo a qualibet forma ſubſtātiali eſt denudabilis ⁊ nō
a qualibet forma accidētali: ⁊ qꝺ ſubſtātie generalis ſint
non ſolum tria. ſed quatuor principia ſcꝫ materia forma
priuatio, ⁊ quantitas interminata. non enim poteſt fingi
quin ſit principium ſaltim per accidens cum ſit coniuncta
principio per ſe ſicut de priuatiōe dicitur: ⁊ ſic debuit cō
numerari ab Ariſtotile. tenenda eſt igitur opinio ſan. tho
me ꝙ omne accidens eſt ſubiectiue in ente in actu ⁊ per
hoc differt a forma ſubſtantiali que eſt ſubiectiue in ente
in pura potentia. ⁊ hec de ſcdo. ¶ Ad primaꝫ rationem
Auerois dicitur ꝙ conſequens primo illatuꝫ. habet mul
tiplicem ſenſum ⁊ quandoqꝫ verum ⁊ quandoqꝫ falſuꝫ
⁊ ideo diſtinguendum eſt ſi nanqꝫ ly ex dicat habitudi/
nem cauſe materialis uerum eſt: corpus enim fit ex ma
teria que non eſt corpus ⁊ indiuiſibilis in actu. licꝫ ſit cor
pus ⁊ diuiſibilis in potentia: ſi autem ly ex dicat habitu
dinem termini a quo falſum eſt. neceſſe eſt enīꝫ materiā
ex qua fit corpus immediate ante illud inſtans habuiſſe
corporeitatem ⁊ vniuerſaliter in omni inſtanti temporis
neceſſe eſt ipſam eſſe ſub dimenſionibus: ⁊ hoc modo
intelligendum eſt ꝙ Ariſtot. 3° celi textu commentorꝫ
29. ⁊. 64. dicit ꝙ impoſſibile eſt corpus fieri ex non cor/
pore. ideſt poſt non corpus. Amplius eſt diſtinguenduꝫ
ly fit. corpus enim ſeu dimenſioneꝫ fieri intelligi pōt du
pliciter. vno modo terminatiue. ideſt vt fiat tanquā ter/
minus alicuius motus vel mutationis: ⁊ hoc modo eſt
impoſſibile fieri dimenſionem. Alio modo concomitati/
ue. i. vt fiat tanquā aliquod conſequens ipſum terminuꝫ
motus ſeu mutationis. ⁊ hoc modo iteruꝫ eſt corp⁹ fie/
ri neqꝫ. n. gnātio neqꝫ alteratio neqꝫ mot⁹ localis ad quā
titatem terminatur vt quantitas eſt: licet augmētatio ter
minetur ad quantitatem perfectam ſed quando genera
tio terminatur per ſe. primo ad compoſitum ſubſtantia/
le generantur conſecutiue eius accidentia inſeparabilia ꝺ
quorum numero eſt quantitas rque ſubſtantialem corpo
reitatem ſequitur peccatum ergo accidit in prima ratiōe
Auerois quia conceſſa prima conſequentia ꝓ quanto in
ſert conſequens in ſenſu vno: non tenet ſecūda conſequē
tia que ſupponit dimenſiones fieri non cōcomitatiue: ⁊
per accidens: ſed terminatiue de illis enim que fiunt: vt
termini mutationum verificatur ꝙ corrumpuntur a cō
trario ⁊ ꝙ ſuccedunt ſibi inuicem ſe mutuo expellentia:
⁊ non de illis que fiunt conſecutiue de quorꝫ numero
eſt quantitas interminata. ¶ Ad ſecundam rationeꝫ ne
gatur conſequentia: ⁊ ad probationem dicitur ꝙ diuer/
ſas formas. pre exigere diuerſas ꝑtes in materia poteſt
intelligi dupliciter. vno modo vt ly pre dicat ordineꝫ tē/
poris: ⁊ ſic verum eſt quaſcunqꝫ duas formas ſimul re
cipiendas in materia preexigere eam eſſe diſtinctam in
plures partes immediate ante illud īſtās in quo ille for
me inducuntur eadeꝫ enim pars materie non poteſt ſi/
mul ad duas formas alteratione ſufficiente diſponi. ſed
talis diſtinctio partium materie preexacta non oporꝫ ꝙ
fiat per interminatas dimenſiones ipſi materie inheren/
tes. ſed fit per dimenſiones precedentium compoſitorū
Alio modo poteſt intelligi vt ly p̄terea dicat ordinem ne
ceſſarium ita ꝙ in inſtanti introductionis formarum ne/
ceſſe ſit materiam habere prius natura diuerſitatem par
tium ⁊ poſt formas diſtinctas. ⁊ hoc eſt falſum. oporꝫ
enim prius materiam eſſe natura q̄ꝫ diſtinctam eſſe in il/
lo. ergo ⁊ pro illo inſtanti exigunt due forme diſtinctas
partes materie ſed non preexigunt. ¶ Ad tertium dicit̄
ꝙ formam diuidi per diuiſionem ſubiecti poteſt intelli/
gi dupliciter. vno modo vt ideo forma diuiſionem habe
at ex ſubiecto quia in materia prediuiſiua recipit̄. ⁊ hoc
modo, quomodo ſit verum ⁊ quomodo ſit falſuꝫ nūc
nunc declarum eſt. Alio modo vt ideo forma diuidatur
ad diuiſionem ſubiecti quia forma habet talem diuiſio/
neꝫ ratione ſui ſubiecti: ⁊ hoc modo verum eſt eo ꝙ eſt
hoc ꝙ eſt in materia ratione cuius compoſitum eſt quā
tum ſicut enim qualitas ſequitur compoſitum ratōe for
me non ita tamen ꝙ ipſa qualitas preſit in ipa forma ſub
iectiue. ita quantitas ineſt compoſito ratione materie nō
ita quot p̄ſit in materia. quia ergo diuiſio quātitatiua for
me non cōuenit niſi ratione in qua recipitur vt forme a
materia ſeparate oſtendunt ideo formas diuidi ad diuiſi
onem ſubiecti cōcedimus non tamen diuiſionem iſtam
p̄cedere formam ſed comitari: vnde pꝫ reſponſio ad to
tum ꝓceſſum rationis quoniam ruit fundamento falſo
innitens. fundatur enim ſuper hoc quot ex poſitiōe ſequi
tur formas nō diuidi ad diuiſioneꝫ ſubiecti reſponſio pꝫ
non ſequi. ¶ Quinta dubitatio pretermiſſis argumen/
tis ſecundum ſan. Thome doctrinam habet partem af/
firmatiuam veram. Cum enim ab omni forma fluat ali
quod eſſe quia forma eſt que dat eſſe rei neceſſe eſt a for
ma accidentali fluere accidentale eſſe ſicut ab albedine eſ
ſe album ⁊ a dulcedine eſſe dulce. ꝙ auteꝫ fluit a forma
accidentali non eſſe idem qꝺ eſſe ſubſtantiale, ex propri/
is rationibus ſubſtantie ⁊ accidentis notiſſimum eſt. eſſe
nanqꝫ ſubſtantiale eſt eſſe ſimpliciter ſcdm ſe indepen/
dens ⁊ primum. eſſe autem accidentale eſt eſſe ſecūdū
quid in alio dependēs a ſubiecto: ⁊ poſterius nec eſſe ſo
lum actualis exiſtentia accidentis diſtinguitur realiter ab
eſſe ſubiecti actualis. ſed etiā ab ipſa eſſētia forme accidē
talis a qua eſt. iaꝫ enim ſupra probatum eſt ꝙ nulla qui
ditas creata eſt ſuum eſſe exiſtentie. vnde exiſtentia al/
bedinis nec eſt ipſa albedo nec exiſtentia ſubiecti nec re
ceptio albedinis ī ſubiecto ſicut nec exiſtentia forme ſub
ſtantialis ē ipſa forma aut materia aut receptio forme in
materia. ſed quemadmodum forma ſubſtantialis rece/
pta in materia perficit ipſaꝫ vt vtraqꝫ exiſtentiam recipi
at. ita albedo recepta in ſubiecto perficit ipſum vt eē al/
bum recipiat. ita qꝺ ſicut forma ē ratio materie ⁊ com/
poſito ſubſtantiali ꝙ eſſe habeat ita albedo ē ratio ſubie/
cto ꝯpoſito ex albedine ⁊ ſubiecto quod habeat tale eſſe
albuꝫ. Et ſicut tot eſſe ſubſtantialia in aliquo opꝫ eē quot
ſunt forme ſubſtantiales. ita ſcdm numeruꝫ formarum
accidentalium multiplicatur eſſe accidentale. Aliud eſt ſi
quidem eſſe albuꝫ ⁊ aliud eſſe dulce eſt. errant preterea
qui ſancto Thome impoſuerunt opinioneꝫ recitatam a
Scoto in quarto ſententiarum digeſtione duodecima.
¶ Circa ſextam dubitationem an. ſ. ſubſtantia accidenti
ſubiecta poſſit intelligi ſine omni accidēte. declaranda eſt
primo ſententia ſancti doctoris. error deinde qdā eijcien

dus. Ad percipiendum pͥmum diſtinguendū eſt . ꝙ de
ſubſtantia ⁊ accidente dupliciter loqui poſſumus. pͥmo
modo vt ſic. ideſt de ſuba ſub ratione ſubſtantie ⁊ de ac
cidente in eo qḋ accidens. alio modo cōtingit loqui ḋ ſub
ſtantia ⁊ accidente ſub rōne talis ſubſtantie ⁊ talis accidē
tis. pͥmo modo ſubſtantia eſt ſeparabilis ab omni accidē
te eo qḋ eē ſubſtantiale vt ſic nullam connexionem neceſ
ſariam habet cum eſſe accidentali. alioquin omnis ſub/
ſtantia eſſet accidenti ſubiecta. ſcḋo modo ſubſtantia non
poteſt ſeparari ab omni accidente quia nō a ꝓpria paſſio
ne ꝓpter connexionem neceſſariam que eſt inter ſubie/
ctum ⁊ ꝓprium non propter hoc ꝙ ſubiectum depen//
det . Sāctus Thomas in queſtiōibus diſputatis de ſpi
ritualibus creaturis queſtione vltima ad ſeptimum ⁊ in
queſtionibus de anima queſtione duodecima ad ſepti/
mū ait ꝙ ſubiectū eſſe ſine ꝓpria paſſione non eſt poſſi/
bile nec intelligibile: in littera autem loquens de eſſe ſub
ſtantiali ⁊ accidentali vt ſic ait ſubiectum poſſe eſſe ſicut
accidentali forma ſibi adueniente. oſtendit autem natura
demonſtrationis ſubiectum eſſe non poſſe ſine paſſione
opꝫ nanqꝫ concluſionē que inherentiam paſſionis in ſub
iecto concludit neceſſariam eſſe ⁊ impoſſibile aliter ſe ha
bere. Error autem intolerabilis hic cauendus eſt poſitꝰ
ab Antonio trombeta in quolibet ſuo dicente ꝙ quia ſe/
cundum ſan. Tho. ⁊ eius ſequaces ſubiectum non ē ni
ſi cauſa materialis reſpectu paſſionis. ⁊ paſſio eſt accidēſ
neceſſario ſequitur ſubiectum poſſe eſſe ſine ꝓpria paſ/
ſione. fundamentum autem huius conſequentie eſt: qꝛ
omnis potentia paſſiua eſt potentia contradictionis . ſed
ſubiectum eſt ſolum in paſſiua potentia reſpectu paſſio/
nis. ergo eſt in potentia contradictionis. ergo poteſt ha/
bere ipſam ⁊ non ipſam . Maior habetur ex nono me/
taphyſice textu commenti. 17. ⁊ probatur etiam ratione
ſic paſſiones entis diſtincte ſunt tales ꝙ vna includit ne/
gationeꝫ alterius. ergo potētia includit negationem actꝰ
⁊ per conſequens potentie vt potētia eſt cauſa repugnat
eſſe ſine actu ⁊ ex altera parte poteſt eſſe in actu . gͦ oīs
potentia eſt potentia contradictionis. Preterea ad ideꝫ
poſſibile eſt medium inter neceſſarium ⁊ impoſſibile. er
go cum neceſſarium reſpiciat eſſe ſolum: ⁊ impoſſibile
non eſſe ſolum . poſſibile reſpicit eſſe ⁊ non eſſe: ⁊ ſic om
nis potentia cū ab ea dicatᷣ poſſibile ē potētia ꝯdictionis.
Preterea ad idem. ideo potentia paſſiua eſt ad eſſe. quia
poteſt ab alio recipere eſſe ſcꝫ ab agente. ſi autem ab alio
recipit eſſe illo circumſcripto quātū eſt ī ſe ē ſub non eſſe.
Si ergo potentia paſſiua ex ſe eſt ſub non eſſe ⁊ ab agen
te poteſt habere eſſe: neceſſario ſequitur ꝙ eſt potentia
contradictionis. ſ. ab eſſe ⁊ non eſſe. Accidit autem error
hic ⁊ in pͥncipijs ⁊ in contradictione. in principijs qꝛ ſan.
Tho. in prima parte queſtione. 77ª articulo ſexto tenet
ex intentione: ⁊ probat ſubiectum eſſe cauſam ſue ꝓprie
paſſionis in triplici genere cauſe ſcilꝫ materialis effectiue
⁊ finalis. vnde patet error minoris. maior autem licet ſit
Ariſtotelis eſt tamen male intellecta ⁊ probata. potentia
enim materialis eſt duplex. quedam eſt receptiua tantū.
quedam vͦo non ſolum receptiua. ſed etiam paſſiua extē
ſo nomine paſſionis ad omne genus tranſmutationis po
tentia receptiua tantum eſt neceſſario coeua ſuo actui eo
ꝙ ſi eſſet ante ſuum actum oporteret ꝙ per aliquaꝫ trāſ
mutationem illum reciperet. ⁊ ſic non eſſet receptiua tā
tum reſpectu illius . potentia autē paſſiua neceſſario nul/
li actui coeua eſt reſpectu cuius eſt paſſio eo ꝙ omnem
actum per tranſmutationem acquirit. ⁊ conſequenter ꝑ
tranſmutationem perdit. omne enim generabile eſt cor/
ruptibile: vt dicitur pͥmo celi. Propoſitio ergo illa oīs
potentia eſt potentia cōtradictionis: eſt ītelligenda ḋ po
tentia paſſiua ⁊ non de receptiua tantuꝫ hec gloſa ⁊ ſen
ſus ipſe ⁊ textus Ariſtote. conueniunt. ad ſenſum enim
patꝫ in celo eſſe potentiam receptiuam ſue figure ⁊ ta/
men in eo potentia non eſt potentia contradictionis. celū
enim non eſt in potentia ad aliam figuraꝫ. Ariſto. vͦo te
xtu allegato nono metaphyſice ait celum non eſſe in po/
tentia ad motum. ſed ad terminos eius tantum: ⁊ tamē
conſtat celum habere potentiam receptiuam ſui motus
vnde ex hoc inſinuauit ꝙ de potentia paſſiua loqueba/
tur ea enim celum eſt in potentia ad terminos. vnde cuꝫ
ſubiectum non habeat potentiam paſſiuam ſed recepti/
uam tantum reſpectu proprie paſſionis. nulla enim mu/
tatio mediat inter ſubiectum ⁊ paſſionem. oportet ſubie
iectum non eſſe in potentia contradictionis reſpectu paſ/
ſionis. ⁊ ſic concluſio deducta fuit falſa ad rationes auteꝫ
quibus arguens nititur illam propoſitiōem de omni po
tentia paſſiua probare. reſpondetur ⁊ ad primam dicitᷣ
ꝙ paſſiones entis diſtinctas eſſe tales ꝙ vna includit
negationem alterius . veruꝫ eſt quia vna non eſt alia for
maliter. potentia enim non eſt actus formaliter. ſed ex h̄
non ſequitur. ergo quelibet poteſt eſſe ſine alia. Itaꝫ nō
valet hoc non eſt illud . ergo hoc poteſt eſſe ſine illo. Ad
ſcḋꝫ dicitur. ꝙ poſſibile vt diſtinguitᷣ contra neceſſariuꝫ
⁊ impoſſibile ſumitur a potentia paſſiua ⁊ non a potētia
receptiua tantum. ⁊ ideo ex hoc non ſequitur niſi poten
tia paſſiua eſſe potentiam contradictionis. Cum tamē ar
guens debeat probare ꝙ omnis potentia receptiua ſit
potentia contradictionis . Ad tertium dicitur ꝙ propo/
ſitio prima ibi adducta ſcilicet ꝙ potentia eſt ad eſſe. quia
poteſt recipere eſſe ab alio ſcilicet ab agente in vno ſenſu
eſt vera ⁊ in altero falſa. ſi enim ly poteſt dicat poſſe di/
ſtinctum contra impoſſibile. Ariſtotiles dicit eam eē fal/
ſam. eſt enim ſenſus ꝙ ideo potentia eſt ad eſſe. quia nō
eſt impoſſibile ipſā recipere eē ab agente. ⁊ ſic celum eēt
in potentia ad motum cum recipiat ipſum ab alio: ſi aūt
ly poteſt dicat potentiam vt diſtinguitur contra eē ī actu
tunc propoſitio eſt vera. ideo enim aliquid eſt in poten/
tia ad eē. quia poteſt recipere eſſe qḋ adhuc non habet:
ſicut ideo aliquid eſt in potentia ad non eē. quia poteſt ha
bere non eē quo caret: ſed cum omnis actus poſſibilis
haberi ab aliqua potentia non niſi per tranſmutationem
acquiratur ad noſtram poſitioneꝫ redditur ꝙ ſcilicet po
tentia paſſiua ſola ſit ad eē. Alias rationes quibus ſepara
bilitas ſubſtantie ab omni accidente a Scotiſtis probatᷣ
ex ſupradictis facile eſt ſoluere. Aſſumunt ſiquidem pro
poſitionem quaruꝫ falſitas eſt ſuperius declarata.

Sequitur textus.

**Sed quia illud qḋ dicitur maxime ⁊ veriſſi
me in quolibet genere eſt cauſa eoruꝫ que ſūt
poſt in illo genere ſicut ignis que et in fine ca
liditatis eſt cauſa caloris in rebus calidis: vt ī
ſcḋo metaphyſice dicitur. ideo ſubſtantia que
eſt principium in genere entis: maxime eſt ue
riſſime eſſentiam habens. opꝫ ꝙ ſit cauſa ac
cidentium que ſecundario ⁊ ſcḋm quid ratio
nem entis participant.**

In hac ſecunda parte capituli diuerſitatem acciden//
tium inter ſe declaraturus premittit cauſam accidentiuꝫ
que ſit vt cauſas diuerſitatis eoꝝ inſinuet tali concluſio/
ne. ſubſtātia eſt cauſa accidentiū quā probat ſic maxime
⁊ veriſſime ens eſt cauſa reliquorum entium ſubſtantia
ē maxime ⁊ veriſſime ens. ergo ſubſtantia ē cauſa alio//
rum entium. ſed talia ſunt accidentia. Minor vͦo ex ſepti
mo metaphyſice in principio patet . Maior vͦo ex ſcḋo
metaphyſice textu commenti q̄rti habetur vbi dicitur
ꝙ vniuerſaiter id qḋ ē maxime tale in aliquo ordine qḋ
ē cauſa omnium aliorum in illo ordine: vt ſic ſicut ignis
qui in ordine calidorum ē maxime calidus omnium cali
dorum ē cauſa vt ſint calida vtitur autem nomine gene
ris in littera ſicut Ariſtotiles vti tur ibi vniuocatiōe eo ꝙ
ad veritatem huius propoſitionis exigitur ꝙ cauſa com
municet cum effectu in nomine ⁊ ratione: licet analogice
eadem. non enim ſequitur celum eſt cauſa omniuꝫ cali/

dorum. ergo celum ē maxime calidum qđ tamen ſequeretur. ſi celo calide nomen non equiuoce conueniret quia igitur ſubſtantia in nomine ⁊ ratione entis analoga tamē conueniunt: ⁊ ſubſtantia maxime eſt ens. Ideo cauſa eſt omnium aliorum vt entia ſint.

Sequitur textus.

¶ Quod tamē diuerſimode cōtingit quia enī partes ſubſtantie ſunt materia ⁊ forma. ideo quedam accidentia principaliter conſequuntur formam ⁊ quedam materiam.

¶ Quia accidentia cauſantur a ſubſtantia in qua ſunt et effectuum diuerſitas ex cauſis prouenit aſſignat diuerſitatem inter accidentia a priori ex diuerſitate partium ſubſtantie a quibus fluunt accidentia. ⁊ ponit tres diſtinctiones: quarum prima cum ſuis diuiſionibus talis eſt. accidentium alia ſequuntur principaliter formaȝ: alia ſequūtur principaliter materiam. accidentium ſequentiuȝ formam. quedam cōmunicant materie quedam vͦ ſunt ſeparata a materia. Accidentium autem ſequentium materiam: quedam ſequuntur eaȝ in ordine ad formam generalem: ⁊ quedam in ordine ad formam ſpecialem. eſt autem ratio prime diuiſionis. quia cum vnūquodqȝ operetur per quod eſt actu ⁊ ſemper ſpecies aliqua mouere ⁊ agere exiſtimetur: vt dicitur tertio phyſicorum textu cōmenti. 17. oportet formam ſequi operationes ⁊ operatiuas virtutes ſimiliter cum patiatur ⁊ trāſmutetur vnūquodqȝ ratione materie oportet plura accidentia eam ſequi vt ea que propter materie diuerſam complexionem inſunt ⁊ ipſam motui ſubijciunt ⁊c. appoſuit autem ī prima diuiſione ly principaliter vt diſtinguitur contra totaliter. nullū enim accidens eſt ſolius forme aut ſolius materie. ſed omnia ſunt. ⁊ enim ad ipſam non ſolum anima concurrit ſed totum compoſitū ex materia ⁊ forma. ſortes enim eſt qui primo intelligit. eſt ergo ſenſus diuiſionis ꝙ accidentium quedam ſequūtur formam nō vt cauſam totalem. ſed principalem quedam: ſimiliter ſequuntur materiam vt cauſam principalem non totalem. Cuȝ enim omnium accidentium cauſa ſit id qđ vere eſt. id eſt ſubſtantia completa oīum cauſa eſt compoſitum ex materia ⁊ forma. ſed aliquorum principalis radix eſt forma aliquorum vͦ principalis radix eſt materia ſicut enim in artificialibus aliquid conuenit compoſito ratione forme ⁊ aliquid ratione materie quemadmodum ſcindere cōuenit ſerre ratione forme. duricies autem ratione materie. Ita ⁊ in naturalibus aliquid oritur in compoſito ratione ⁊ aliquid ratione materie quemadmodum in ſorte ſentire ⁊ intelligere eſt ratione forme. Maſculinū vͦ ratione. que autem ſit regula ad diſcernendum accidētia ſequentia formā ab accidentibus ſequentibus materiam infra aſſignabitur.

¶ Sequitur textus.

¶ Forma autem inuenitur aliqua cuius eſſe non dependet a materia ut anima intellectualis. materia vͦ non habet eſſe niſi per formaȝ unde in accidentibus que ſequūtur formam ē aliquid qđ non habet cōmunicationem cum materia: vt intelligere qđ non eſt per organuȝ corporale ſicut ꝓbat philoſophus in tertio đ anima. Aliqua vͦ ex conſequētibus formaȝ ſunt que habent cōmunicationem cum materia: vt ſentire ſed nullum accidens ſequitur ſine communicatione forme.

¶ Hic ponitur prima ſubdiuiſio cum eius cauſa. cum enim proprie virtutes ⁊ proprietates ⁊ operationes formarum ipſis formis proportionari debeant. Ita ꝙ ſi eſſentia ipſius forme ſit dependens a materia: ⁊ operatio eius cum non fiat ipſa forma a qua fluunt perfectiones dependentes a materia ⁊ ſi eſſentia forme eſt independens a materia virtutem aliquam oportet habere a materia independentem. Alioquin ocioſe feciſſet natura formam independentem feciſſet ſiquidem naturam eleuatam ſupra materiam vt ſic non poſſȝ operari. Et conſequenter nec finem proprium conſequi vnunquodqȝ enī eſt per ſuam operationem. vt dicitur ſcđo celi textu cōmenti. 17. Quia ergo inuenitur duplex genus formaruȝ ſubſtantialium dependentium ſcilȝ a materia vt ſunt oīs forme materiales. ⁊ independentium ab ea vt eſt anima humana ideo inuenitur duplex genus accidentium ſequentium formam. Quedam enim fluunt a forma dependente a materia. ⁊ hec ita fluunt ab ea ꝙ tamen recipiuntur ſubiectiue in compoſito propterea dicitur ꝙ habent cōmunicationem cum materia vt ſentire vegetare ⁊ huiuſmodi: quedam vͦ fluunt a forma independente vt ſic. ⁊ hec fluunt ab ipſa forma ꝙ recipiuntur in ſola forma ſubiectiue ⁊ propterea dicuntur non habere communicationem cum materia: vt intellectus ⁊ voluntas: intelligere velle ⁊ huiuſmodi. Nec arbitreris nos immemores contradicere ſuperius nunc dictis. vtrunqȝ eniȝ eſt verum ꝙ ſcilicet omne accidens eſt compoſiti vt ſupradiximus: ⁊ qđ aliquod accidens eſt ſolius forme. vt modo dicimus: accidens enim eſſe alicuius poteſt intelligi dupliciter. vno modo vt completi principij elicitiui ⁊ receptiui. Alio modo vt ſuppoſiti hoc ſecūdo modo omne accidens eſt compoſiti cuius ē eē ⁊ fieri. vnde anima non intelligit vt ſuppoſitum qđ operatur. ſed ſortes per animaȝ. primo vͦ modo aliquod accidens eſt ipſuȝ aīe ⁊ aliquod eſt compoſiti. virtus eniȝ intellectiua non eſt ſubiectiue in aliqua parte corporis compoſita ex materia ⁊ forma. ſed eſt ſubiectiue in ſola eſſentia anime vnde in tertio de anima textu commenti quarti. Dicitur qđ intellectus nullius corporis eſt actus: virtutes autem ſenſitiue non ſunt ſubiectiue in ſola anima. ſed in determinatis corporis partibus compoſitis ex materia ⁊ forma ſubſtantiali. Similiter completum elicitiuum principiuȝ ſenſationis non eſt ſola potentia anime ſed compoſituȝ ex organo corporali ⁊ virtute: anime intellectualis autem ꝑncipium elicitiuum completum eſt ipſa ſola virtus intellectiua: et cum operatio immanens ſit ſubiectiue in ſuo elicitiuo principio: intelligere erit in ſolo intellectu ſicut in ſubiecto. propterea ſan. Tho. alibi dicit ꝙ anima intelligit ſicut oculus videt vt completum principium elicitiuum oculus enim nominat compoſitum: nominat compoſitum ex organo corporeo ⁊ virtute anime. non ergo contradicunt iſta. omne accidens eſt compoſiti vt ſuppoſiti ⁊ aliquod accidens eſt ſolius forme vt completi ꝑncipij elicitiui ⁊ receptiui: ⁊ licet totus ſermo ſit de accidētibus ſubſtantiarum materialium ex his tamen innuitur natura accidentium ſubſtantiaruȝ ſeparatarum. opȝ enī ea eſſe de ordine illorum accidentiuȝ que ſequuntur formam independentem a materia. ⁊ nota ꝙ antequā ponatur alterius membri ſubdiuiſio. Aſſignatur cauſa in littera quare non ſit talis ſubdiuiſio de accidentibus ſequētibus: qualis facta eſt de his que ſequuntur formam vt dicatur accidentium ſequentium materiam quedam cōmunicantur forme ⁊ quedam non. ⁊ cauſa eſt iſta quia non inuenitur duplex materia altera dependēs a forma ⁊ altera non: ſicut inuenitur duplex forma: nulla enī ma-

teria poteſt eſſe ſine formā vt probatum fuit.

Sequitur textus

¶ In his tamen accidentibus que materiaꝫ inuenitur quedam diuerſitas. quedam enim accidentia conſequuntur materiam ſecunduꝫ ordinem queꝫ habet ad formam ſpecialem ut maſculinum ⁊ femininū in animalibus. Quorum diuerſitas ad materiaꝫ reducitur. vt dicitur in decimo metaphyſice: unde remota forma animalis dicta accidentia non remanent niſi equiuoce: quedaꝫ v̄o conſequuntur ſecundum ordinem quem habet ad formam generalem: ⁊ ideo remota forma ſpeciali adhuc in ea remanent ſicut nigredo entis eſt in ethiope ex mixtione elementorum: ⁊ non ex ratiōe anime: ⁊ ideo poſt mortem in eo remanet.

¶ Hic ponitur alterius membri diuiſio talis. accidentiū ſequentium materiam. quedam ſequuntur eam in ordine ad formam generalem. quedam in ordine ad formaꝫ ſpecialem. Illa accidentia dicuntur ſequi materiam in ordine ad formam generalem que indiuiduo alterius generis altioris conueniunt ratione magis ſue materie q̄ꝫ forme ſicut hoc mixtum habet cutis nigredinē non ex ratione forme mixti. ſed quia materia ſua talis paſſa eſt puta in tali climate. vbi calor ſolis abundat. illa v̄o dicuntur conſequi materiam in ordine ad formam ſpecialem que indiuiduo inferioris generis vel ſpeciei. conueniunt magis ratione materie q̄ꝫ forme ſicut hoc animal eſt maſculinum non ratione anime principaliter. ſed quia materiaꝫ ad animam diſpoſitam talis paſſio comitata eſt. puta quia materia plene dominio actui vigoroſi ſeminis ſubiecta fuit. Signum autem ꝙ talia accidentia iſta ſe habent. ſ. ꝙ ſequuntur materiam ſecundum qđ reſpicit formam altioris vel inferioris generis eſt ꝙ aliqua eorum eiuſdem rationis remanent compoſito corrupto: ⁊ quedaꝫ non remanent niſi equiuoce. nigredo ſiquidem hominis viui ⁊ mortui eiuſdem rationis eſt: maſculinitas autem non cauſa autem huius nulla eſt alia niſi quia maſculinitas ſequitur animal ratione ſue proprie materie ⁊ propterea corrupto ⁊ non remanente niſi equiuoce. opꝫ maſculinitatem in cuius rationem ponitur animal equiuoce remanere. Albedo autem quia mixti materiam ſequitur in cadauere remanentis ſecundum eandem diffinitionem nō equiuoce remanet. circa ea que hic dicuntur accidit dubium.
Qō.17. vtrum nigredo cutis in ethiope viuo ⁊ mortuo ſit vna ⁊ eadem numero ⁊ vniuerſaliter. vtrum ſit idē numero accidens in genito ⁊ corrupto. in hac dubitatione. tria agenda ſunt primo recitabitur opinio quorundam. ſecundo ponetur opinio ſancti Thome. tertio reſpondebitur ad obiecta. quo ad primum quidam opinantur accidentia communia genito ⁊ corrupto eſſe eadem numero.
Opío quorundam. In vtroqꝫ inter quos aliqui quibuſdam verbis Auerois innixi tali diſtinctione ſuam promunt imaginationeꝫ Accidentia communia genito ⁊ corrupto habent duplicem modum eſſendi terminatum ſcilꝫ ⁊ interminatum accidentia interminata vocant eſſentias accidētium abſqꝫ limitatione ad talem vel talem gradum. accidentia vero terminata dicunt eſſentias accidentium limitata ad hunc vel illum graduꝫ. accidentia īterminata ponunt eadē numero eſſe in genito ⁊ corrupto. non auteꝫ terminata: vnde ſicut quantitas interminata cōmunis expreſſe a commentatore ⁊ eadem in omnibus ponūtur. ita calor interminatus cōmunis ⁊ ideꝫ eſt in aere ⁊ igne: confirmatur autem opinio iſta auctoritatibus ⁊ rationibus. Ariſtoteles primo de generatione textu commenti. 23. dicens in his autem ſi aliqua manent in genito ⁊ corrupto puta qn̄ ex aere ⁊ aqua ſi ambo diaphana aut humida ⁊c̄. oſtendit non eſſe inconueniens ꝙ aliquod idem accidens ſit ī genito ⁊ corrupto ⁊ in ſcđo de generatione textu cōmenti. 25. vult expreſſe ꝙ in habentibus ſymboluꝫ eſt facilior tranſitus. quia eſt facilius corrumpere vnum quam duo. Auerois quoqꝫ in libro de ſubſtantia orbis non longe a principio dicit non ſolum dimenſiones interminataſ quas ſimplices vocat remanere eaſdeꝫ in genito ſed vniuerſaliter qualitates omnes gēito ⁊ corrupto. Ratio autem prima ad hoc eſt quia ſi qualitates diſponentes materiam rei corrumpende ad nouam formam corrumpitur. Queritur quid educit formam generandam non poteſt dici ꝙ illud ſit agens extra quia hoc non poteſt facere niſi per qualitates medias introductas in materia. qualitates autem ille corrumpi dicūtur ab aduerſario ante inductionem forme. ergo remanet ꝙ nihil ſit qđ educat formā qđ eſt impoſſibile. Preterea qualitates ſymbole queritur a quo corrumpuntur cum nullum contrarium appareat: ⁊ fruſtra corrumpi res cenſeatur in aliquo inſtanti in quo eandem oportet generari. Preterea figura cadaueris organizatio ⁊ cicatrix ⁊ ſi qua ſunt huiuſmodi ſi non remanent eadem. Queritur a quo generantur ⁊ cum non poſſit dici a quo generantur per modum ſequele oportet ꝙ nullum ſit generans ꝙ ante non generentur per modum ſequelle: probatur. Accidentia enim aliqua ideo conſecutiue generantur quia dans formam dat conſequentiā ad formam modo iſta accidentia repugnant forme magis q̄ꝫ ſequātur eam cuius ſignuꝫ quia ſub forma cadaueris ad corruptionem tendunt. et hec de primo. ¶ Quo ad ſecundum: ſciendum ē Thomiſtarum eſſe opinionem nullum accidens eſſe ideꝫ numero in genito ⁊ corrupto. ſequitur enim hoc neceſſario ex noſtris principijs. nam ſi nullum accidens eſt ſubiectiue in materia ⁊ non datur niſi vna forma ſubſtantialis in compoſito impoſſibile eſt idē accidens remanere ideꝫ numero. Migraret ſiquidem accidens de ſubiecto ī ſubiectum ⁊ eſſet idem ⁊ non idem. nec rationes pro nunc ad hanc concluſionem afferam. quia opꝫ ad hoc efficacit̄ ꝓbandum probare illud principium. ſ. ꝙ in compoſito eſt tantū vna forma ſubſtantialis: ſed declarabo quo modo hoc ſit poſſibile ⁊ quo modo defendenda eſt ab aduerſarijs poſitio noſtra. Sciendum eſt igitur accidens q̄drupliciter corrumpi. primo per alterationem oppoſitaꝫ ſuo contrario vt frigus a calido. ſcđo ad abſentiam conſeruatiui agentis vt lumen in aere deſinit ſole recedente. tertio ad corruptionem ſubiecti vt riſibilitas corrumpit̄ homine mortuo. quarto ad corruptionem termini vt ſimilitudo deſinit conſimili perempto ⁊ quia quot modis dicitur vnum oppoſitoruꝫ tot modis dicitur ⁊ reliquū. Accidens generatur quadrupliciter. primo ab agente ſibi ſimili per tranſmutationem ſicut aqua calefit ab igne calido. ſcđo ad preſentiam agentis in fieri ⁊ eſſe vt lumē in aere ſit a ſole preſente. tertio ad generationem ſubiecti vt riſibile generatur homine genito. quarto ad generationem. vt forte ſolo albo exiſtēte ſtatim ad alterius albi generationem conſurgit in forte ſimilitudo. ⁊ licet omnibus iſtis modis contingat accidens per totam latitudinē

corrumpi nullus tamen illorum modorum conuenit accidentibus omnibꝰ niſi tertius. Cõmune nanqꝫ eſt omnibus accidentibus corrumpi eorum ſubiecto corrupto cum accidentis eſſe ſit in eſſe. ⁊ ideo ſufficiens cauſa corruptionis accidentium redditur quando ſubiecti corruptio aſſignatur. vnde cum in aere ſit ignis licet non oporteat corrumpi calore aeris; ſed potius intendi. quia tamẽ aer ꝙ ſubiectum illius eſt corrumpitur neceſſe ẽ ipſum quoqꝫ calorem corrumpi abſqꝫ contrario ad ſolum ſubiecti defectum. propterea apparet qualiter peccent peccato fallacie conſequentis. Argumenta ea que qualitates ſymbolas ⁊ diſpoſitiones pro forma introducenda faciẽtes: quia carent contrario corrumpente remanere inferunt: ⁊ notandum quot quando accidens generatur ad generationem ſubiecti vel corrumpitur ad corruptioneꝫ ſubiecti: tunc cum eadem actio terminetur ad vtrũqꝫ: ad ſubiectum per ſe. ⁊ ad accidens conſecutiue: non oportet querere: aliud generans vel corrumpens niſi generatiuum vel corruptiuum ſubiecti. idem eniꝫ eſt agens qđ vtrunqꝫ ſimul. ⁊ eadem operatione ſit ſicut cuꝫ ignis ex aere ignem generat. Alterando aerem in fine alterationis aerem corrumpit per ſe. ⁊ cõſecutiue calorem introductum ⁊ vniuerſaliter omnia accidẽtia que in aere erũt ea conſecutionis neceſſitate: quia accidens ſine ſubiecto proprio remanere non poteſt. ⁊ in eodem inſtanti generat ignem per ſe: ⁊ calorem cõſecutiue abſqꝫ alia media alteratione ſimile calori ante illud inſtans exiſtenti. Simile autem eſt indiciũ de quantitate ⁊ figura ⁊ alijs diſpoſitionibus ⁊ accidentibus ſimilibus in genito ⁊ corrupto omnia enim iſta concomitatiue producuntur. ⁊ ideo nõ oportet querere generans niſi quod ſubiectum generat: ⁊ cum ſupradicta inſpexeris videbis quod ſimile a ſuo ſimili concomitatiue: ⁊ per accidens quandoqꝫ corrumpitur. ⁊ per oppoſitum a non ſimili concomitatiue ꝑ accidens generari ꝯtingit ipſuꝫ accidens. Ariſt. ergo quotiens dicit eadem remanere in genito ⁊ corrupto eadeꝫ ſpecie non numero ait. ⁊ per hoc per accidens. variatur enim vnitas numeralis non ꝓpter generationis vim ſed ſubiecti corruptionem. facilior quoqꝫ tranſitus in habentibus ſymbolum nõ ex identitate numerali ſymboli accidentis ſed ex nõ repugnantia illius in agendo vel patiendo prouenit. ⁊ ex hoc quot forme ſubſtantiales a qbus fluunt ſimiles qualitates ſunt ſimiliores. ex effectibꝰ eniꝫ natura cauſe innoteſcit. Auerois auteꝫ ſi ſaluari debet eodem modo gloſetur.

Ad pm ❡ Ad rationem autẽ oppoſite opinionis dicitur. ⁊ ad primam quidem quod educens formam in vltimo inſtanti eſt generans extra nõ per aliquã actionem qꝫ in illo inſtanti eliciat: ſed in termino actionis nudam materie eſſentiam attingens. Unde cum dicitur agens extra non poteſt educere formam niſi per qualitates medias introductas: verum eſt dum agit. non auteꝫ

Ad 2m cum eſt in termino actionis ſufficit ⁊ exigitur alteraſſe ad materie expoliationem ⁊ diſpoſitionem. ❡ Ad ſecundũ dicitur quot qualitates ſymbole. ⁊ ſimilia corrumpunt per accidens ad corruptionem ſubiecti a corrumpente ꝑ ſe ſubiectum nec fruſtra in eodem infiniti eſt primũ non

Ad 3m eſſe earum. ⁊ primum eſſe ſibi ſimilium. ſed neceſſario neceſſitate materie: vt dictum eſt. ❡ Ad tertium dicitur quot figura ⁊ cicatrix ⁊ huiuſmodi producuntur conſecutiue. ⁊ per accidens a generante eorum ſubiectum ſcilicet cadauer: nec eſt verum quot ſola illa accidentia generentur conſecutiue que ſequuntur. ſed multa accidentia ſequuntur compoſitũ ex neceſſitate materie que ſunt licet non incompoſſibilia aliqualiter. tamen oppoſita ipſi forme: vt patet de ſe. ⁊ ideo dico ꝙ figura ⁊ ſimilia ſequuntur cadauer ex neceſſitate materie: quia. ſ. agẽs naturale non poteſt tam cito diſpoſitiones per tot tranſmutationes radicatas corrũpere totalr. ⁊ ideo ſimiles diſpoſitiones ſequuntur. ⁊ quia non ſunt facientes pro forma geniti. Ideo ad corruptionem properantur.

❡ Sequitur textus.

❡ Et quia unaqueqꝫ res indiuiduatur ex materia ⁊ collocatur in genere uel ſpecie per ſuaꝫ formam. Ideo accidentia que conſequuntur ſunt accidentia indiuidui ſm que etiam indiuidua eiuſdem ſpeciei differunt adinuicem. Accidentia vo que conſequuntur formam ſunt proprie paſſiones uel generis uel ſpeciei. Vnde inueniuntur in omnibus participantibꝰ naturam generis uel ſpeciei ſicut riſibile conſequitur in homine formam: quia riſus contingit ex aliqua apprehenſione anime hominis.

❡ Hic ponitur ſecunda diuiſio accidentiuꝫ que talis eſt Accidentium alia ſunt accidentia indiuidui alia ſunt accidentia generis vel ſpeciei. Duplex autem inter iſta differentia ponitur. prima eſt quot accidentia indiuidui conſequuntur cõpoſitum ratione materie principaliter. Accidentia vo ſpeciei vel generis ſequuntur compoſitum ratione forme. ſecunda eſt quot accidentia indiuidui ſunt ea penes que attenditur differẽtia inter particularia eiuſdem ſpeciei. Accidẽtia vo ſpeciei ſiue generis ſunt cõmunia neceſſario omnibus indiuiduis illius ſpeciei vel generis. Exemplum. maſculinum ⁊ femininum ſunt accidẽtia indiuidualia. ſequuntur enim materiam ⁊ penes ipſa differunt ſortes ⁊ berta. Riſibile autem eſt accidẽs ſpecificum. ſequitur enim intellectiuam apprehenſionem ⁊ omnibus hominibus neceſſario conuenit. Aſſignatr quoqꝫ radix prime differentie cum dicitur quot materia eſt principium indiuiduationis. forma autem eſt per quam res in genere vel ſpecie collocantur. Ex hoc enim quot materia; eſt cauſa eſſe indiuidualis vt ſic ſequitur quot ſit etiam radix accidentium conſequentium ipſum eẽ indiuiduale: ac per hoc accidentia indiuidui ſunt que conſequuntur materiam. ex eo autem quot forma eſt principium eſſe generici ⁊ ſpecifici oportet quot etiam ſit cauſa proprietatum. ⁊ accidentium conſequentium ſpecieꝫ vel genus. ⁊ ſic accidentia ſpeciei ſiue generis ſequuntur formã. Secunde vo differentie ratio eſt: quia cum tam in forma ſpecifica qꝫ generica conueniant omnia contenta ſub eis. oportet etiam proprietates earum omnibꝰ eẽ cõmunes. Cum aũt penes materiã differant indiuidua. Accidentia quoqꝫ materialia oportet eſſe ea ſm que ipſa particularia inter ſe differunt vt effectus proportionabiliter ꝓprijs reſpõdeant cauſis. ❡ Accidunt hic duo dubia circa litterã. primũ eſt qualiter ſit veruꝫ quot accidentia ſequentia materiã ſint ea penes que differunt indiuidua in eadem ſpecie. Quandoquidem quantitas ſequit materiam: ⁊ tamen eſt communis omnibꝰ indiuiduis corporis ⁊ inferior. ſecundũ dubiũ eſt qualiter verificetur quot accidentia ſequentia materiam non ſint paſſiones generis vel ſpeciei cum maſculinum ⁊ femininum ſequantur materiam. ⁊ tamen paſſiones ſunt animalis. vnde ⁊ animal in eorum diffinitione ponitur. ſicut ſubiectuꝫ in diffinitione paſſionis vt decimo metaphyſice tex. cõmenti vigeſimitertij habetur ſimiliter. Quantitas vi-

Dubium

detur eſſe paſſio corporis de predicamento ſubſtantie. ⁊ tamen ſequitur materiam. ¶ Ad euidentiam primi ſcito verba illa ſcilicet accidentia ſequentia materiam ſunt ea ſcd̄m que indiuidua. Differunt non eſſe intelligenda vniformiter ſed difformiter. Indiuidua enim differunt penes accidentia materialia. Dupliciter vel quia vnum eorum habet vnum ⁊ reliquum aliud vel quia vtrūqꝫ habet idem. ſed alio ⁊ alio modo verbi gratia ſortes ⁊ berta differunt penes maſculinum ⁊ femininum ex eo quot ille habet maſculinitateꝫ: illa feminilitatem. differūt quoqꝫ penes ſuas quantitates non ex eo quot ille ſit quantus ⁊ illa non: ſed ex eo quot non eodem modo ſunt quanti nunqꝫ enim inueniuntur duo quanta omnino ſimilia ſitibus. ſiquidem proprijs differre neceſſe eſt. Quantitas ergo licet ſit communis omnibus indiuiduis. quia tamē non vniformiter eis conuenit eſt ſcd̄m quā indiuidua inter ſe differunt ſecundo modo. ⁊ hoc ſufficit. ¶ Ad intelligentiam ſecundi notandum quot paſſiones generum ſunt duplices quedam conuenientes eis ratione forme generice. ⁊ quedam ratione materie. ille que ſequuntur formam vocate ſunt hic paſſiones generum. ⁊ non ille que ſequuntur eorum materiam. propterea quia natura generica ex forma eſt talis ⁊ non ex materia. animal eniꝫ

Paſſiōes generū ſūt duplices.

eſt animal ex ſua forma ⁊ non ex ſua materia. vnde cum in animalis propoſito paſſio ratione forme ſit ſenſibilitas ⁊ ratione materie maſculineitas vel femineitas diuerſis rationibus moti Ariſto. in metaphyſica. ⁊. s. Tho. hic diuerſimode locuti ſunt: quia enim eſt paſſio animalis ratione materie: ideo vocata eſt ibi paſſio. quia autē non ratione forme: ideo hic non eſt dicta paſſio. Similiter dicendum eſt de quantitate: quia ſequitur corpus ratione materie. ſequitur enim ipſum ſcd̄m id quo eſt in potentia diuiſibile quod nō eſt niſi materia vt indiuiſibilitas rerum immaterialium oſtendit. ⁊ nota quot hec ſecunda diuiſio accidentium non differt a prima per membra diuidentia. eadem enim ſunt huius ⁊ illius membra. ſed ſm rationem: quia illa diuiſio accepta eſt penes primas earum radices materiam ſcilicet ⁊ formam. Iſta autem penes ſubiecta quibus appropriantur ſcilicet genus ſpeciem ⁊ indiuiduum.

¶ Sequitur textus.

¶ Sciendum etiam eſt quod aliquando accidentia ex principiis eſſentialibus cauſant̄ ſm actum perfectum ſicut calor in igne qui ſemꝑ actu eſt calidus. aliquando v̄o ſm aptitudinē tantum. ſed complementuꝫ accipiunt accidentia ex agente exteriori ſicut diaphaneitas in aere que completur per corpus lucidū exterius ⁊ in talibꝰ aptitudo eſt accidens inſeparabile: ſed complementum quod aduenit ex aliquo principio quod eſt extra eſſentiā rei vel quod non intrat conſtitutionem rei eſt ſeparabile ſicut moueri ⁊ huiuſmodi.

¶ Hic ponitur tertia diuiſio accidentium: quedam cauſantur ex principijs eſſentialibus ſubiecti ſcd̄m actū perfectum: quedam ſm aptitudinem tantum illa accidentia vocat cauſari ſm actum perfectum ⁊ eſſentialibus principijs que ſm ſuas aptualitates exītrinſecis principijs ſubiecti in ipſo fluunt vt calor in igne. Illa v̄o dicit cauſari ſm actum imperfectum ſeu aptitudinem tantum que non ſm ſuas actualitates. ſed ſm quaſdaꝫ inchoationes ex principijs eſſentialibus ſubiecti in ipſo fluunt vt moueri ſurſum in igne ex principijs eius cauſatur ſm ſui inchoationem puta leuitatem. Differunt autem quia prima ⁊ ſm ſuas aptitudines. ⁊ ſm ſe inſeparabilia ſunt a ſubſtantijs. ſecunda v̄o ſcd̄m ſe quideꝫ ſunt ſeparabilia. ſcd̄m autem ſuas aptitudines non poſſunt ſeparari. Ab igne enim neqꝫ aptitudo ad calorem: neqꝫ calor ipſe ſeparari poteſt ipſo remanēte. motus autem ſurſum nō ſemper ineſt igni: ſed aptitudo ad motuꝫ ſurſuꝫ puta leuitas eſt inſeparabilis ab ipſo. ⁊ cauſa horum eſt. quia in illis ipſa actualitas accidentis ex ſolis principijs eſſentialibus fluit. In iſtis v̄o aptitudo tantum ex ſolis principijs eſſentialibus fluit. ipſa autem actualitas aliunde expectatur ex aliquo ſcilicet exiſtente concurrente vel agendo vel non prohibendo: vt patet in exemplo dato de motu ſurſum qui non ineſt igni niſi aliquo cōcurrente extrinſeco remouente ſcilicet prohibens ⁊ diaphaneitas nō eſt actu in aere niſi concurrente extrinſeco illuminante. lumen eniꝫ eſt actus diaphani ſcd̄m actum. vt dicitur ſecūdo de anima textu cōmenti. 69. profundiorem autem huius diuiſionis cauſam elicio ex prima ſecunde queſtione decima articulo primo ad ſecundum. quod ſcilicet ideo aliqua accidentia oriuntur ex principijs eſſentialibus inſeparabiliter ſm actum completum. aliqua autem ſeparabiliter ſm actum completum. ⁊ inſeparabiliter ſm aptitudinem: quia illa ſequuntur rei actualitatē. iſta v̄o potentialitateꝫ. ⁊ ſic intelligo quia vnunquodqꝫ agit ſm quod eſt actu. patitur autem ſm quod eſt in potentia ex ſufficiente rei actualitate procedit quot accidens in ſe complete producat. ⁊ per oppoſitum ex inſufficiente actualitate ⁊ conſequenter potentialitate ex qua omnis inſufficientia eſt prouenit quot res habet accidens in ſe ſm aptitudinem tantum. ⁊ quot ab alio expectet actualitatem: ſeu quot accidens ſeparabile ſit ſm actualitatem quod idē eſt. Amplius cum eſſe bonum expectet complementū. ita quot ex actualitate rei eſt quot habet aptitudinem. ⁊ ex potētialitate quot actualitatem ſequatur. ⁊ non eſſe ⁊ maluꝫ potentiam ex actualitate rei prouenire neceſſe eſt eſſe accidentis perfectum ⁊ inſeparabile ſm actum. ⁊ aptitudinem. ⁊ per oppoſitū ex rei potentialitate ꝓcedere oportet incompletionem accidentis. ⁊ ſeparabilitatē eius ſm actum. eſt enim ſeparabilitas ipſa quoddam nō eſſe. qđ cum nihil aliud ſit ꝙ negatio neceſſarie ſequelle ſui eſſe completi ad eſſe ſubiecti. Intellige aūt hic: vt ſupra: ſcilicet quot ex actualitate ſubiecti aptitudo eſt. ex potentialitate autem ſeparabilitas accidentis ſm ſuam actualitatē. Aduertendum v̄o eſt quot ſanctus Thomas paſſiones que dicunt aptitudinem non collocauit ſimpliciter inter accidentia ex eſſentialibus principijs fluentia. ſed potius ipſarum paſſionum. ⁊ aptitudinū actus quos ſcd̄m incompletum eſſe aptitudines vocauit. fecit auteꝫ hoc: q̄a aptitudo de ſe non habet rationem alicuius per ſe ꝓducti ſeu producibilis. nullum enim naturale producens intendit aptitudinem. ſed actum illius. non eſt nanqꝫ opus riſibilitate niſi vt rideat̄. vnde ⁊ riſibilitas inchoatio quedam riſus eſt propterea igitur inter effectus eſſentialiuꝫ principiorum aptitudo non eſt ſimpliciter poſita. ſed actus: quia non ipſa: ſed eius actus eſt qui a principijs productiuis intenditur. Et quia aptitudo nihil aliud eſt ꝙ inchoatio quedam. Inchoatio autem eſt actus imperfectus: ideo accidentia ſm actum incompletum aptitudines vocantur. Antequam terminemus tractatum de diuerſitate accidentium: Queritur an omne accidēs habeat aliquod ſubiectū propriū aut aliq̄ accidentia ſint. ita cōia quod nulli propria eſt aūt ratio dubitādi: q̄r ſi omne accn̄s eſt ꝓpriū alicui cū propriū ꝯueniat oī ſoli. ⁊ ſemꝑ. nulluꝫ accn̄s erit ſeꝑabile ab eo. in quo eſt. Ineſſet enim

Vtꝝ accn̄s hēat aliqđ ꝓpriū ſubiectum.

ſoli ⁊ ſemper proprio ſubiecto. Amplius ſequeret̄ ſemper corruptionē alicuius accidentis comitem fieri corruptioni ſubſtantie ſicut corrupto riſibili corrūpitur homo patet conſequentia. Quia corrupto proprio neceſſe eſt corrumpi illud cuius eſt proprium aliter non conueniret ei ſemper. hec autēꝫ experimur eſſe falſa. vt patet in accidentibus communibus ⁊ actibus ſecundis. Ex oppoſito autem cum omne accidēs ſit diffinibile ⁊ in diffinitione cadat ſubiectuꝫ de quo accidens per ſe predicat̄ vt patet primo poſterioꝝ. ⁊ ſeptimo metaphyſice oportet ꝙ omne accidens habeat propriuꝫ ⁊ per ſe ſubiectū per ſe nāqꝫ ſupponit de omni ſemp̱ ⁊ neceſſario. ad huius dubitationis euidentiam ſciendum eſt quot cū apud .s. Tho. in queſtione de potentia dei ſubiectum habeat triplicem habitudinem ad proprium accidens. ſ. ſubſtētantis ad ſubſtentatum potentie ad actum ⁊ principij ad principiatum ſicut calor ignis non habet eſſe niſi ſubſtentetur in igne: ⁊ eſt forma accidentalis eius ⁊ orit̄ ex ipſo ſm quod aliquid participat iſtas conditiones poteſt dici accidentis ſubiectum ⁊ ſm quod ab iſtis habitudinibus recedit poteſt negari accidentis ſubiectuꝫ. vnde propter defectum prime que principalior eſt dicitur in primo poſteriorum. quot nulluꝫ accidens eſt ſubiectiue in alio accidente. Quia videlicet nullum accidens poteſt ſubſtentare aliud. ſed ſola ſubſtantia que eſt ens. per ſe alijs fulcimentum prebet eſſendi. Quia autem aliquod vnum accidens poteſt comparari ad aliud vt potentia ad actum. ⁊ quandoqꝫ vt proximum principium ad principiatum. ⁊ ideo conceditur etiam vnum accidens eſſe ſubiectum alterius. quēadmodum ſuperficies dicitur ſubiectuꝫ coloris: quia eſt in potentia reſpectu coloris. ⁊ dulcedo eē in calido ⁊ humido: quia cauſatur ex calido ⁊ humido. poteſt ergo quadruplicem intellectuꝫ habere dubitatio mota. Primo poteſt intelligi vt queratur an omne accidens habeat proprium vt ſubſtantiuum. Secundo an habeat ꝓprium ſubiectum vt potentiam. Tertio an habeat proprium ſubiectum vt principiuꝫ. Quarto an habeat proprium ſubiectum vt ſubſtantiuū potentie ⁊ pn̄cipium ſimul ſi queſtio ſit ſm primum ſenſum reſpōdetur negatiue quod. ſ. non omne accidens habet propriū ſubiectum in ratione ſubſtētantis vt probāt rationes primo inducte. multa enim ſunt accidentia que nullum proprium ſubſtentans ſibi vendicant. ſed communiter multis inſunt vt eorum ſeparatio oſtendit. ſeparantur nāqꝫ a ſubſtātia ſubſtentante ea naturaliter remanente: quod de proprijs accidentibus dici non poteſt. Eadem quippe ſubſtantia abſqꝫ ſui mutatione contraria ſubſtentat vt dicit̄ in predicamentis. Si aūt iuxta ſecundū ſenſum dubitetur. Reſpondetur affirmatiue quot. ſ. omne accidēs habet proprium ſubiectum in ratione proprie potentie eo quot quilibet actus reſpicit propriam potentiam. ſicut enim actus reſpicit potentiam ſic talis actus taleꝫ potentiam ⁊ actus ſpecificus potentiaꝫ ſpecifice. Accidens autem omne actus. q̄dam eſt igitur omne accidens habet propriam potentiam cuius eſt actus propter quod tertio phyſicorum textu commenti decimi dicitur ad infirmitatem eſt alia a potentia ad ſanitatem eo quot ſanitas eſt aliud ab infirmitate. ⁊ duodecimo metaphyſice. longo proceſſu probatur principia predicamentorū eſſe eadem proportionabiliter. quia cuilibet actui propria reſpondet potentia. Si autem tertio ſenſu inquirat̄ reſpondetur negatiue. quot. ſ. non omne accidens habet aliq̄d ſubiectuꝫ proprium in ratione principij proprij eo quot habere ſubiectum propriuꝫ in ratione principij includit fluxuꝫ illius accidentis a tali ſubiecto in genere cauſe efficientis eo modo quo duorum effectuum ordinem inter ſeſe habentiū prius eſt cauſa effectiua eius quod neceſſario primi productionem ſequitur ſiue iſtud ſubiectum ſit receptiuuꝫ accidentis vt quo ſiue vt quod patet quot nō omne accidens fluit a ſuo receptiuo efficiente: ſꝫ multa ſunt reſpectu quorum receptiuum pure paſſiue ſe habet vt patet cum ſpecies rei ſenſibilis recipitur in medio ſiue in ſenſu. Si autēꝫ quarto modo intelligatur queſtio patet quid dicendum ſit. negatiue enim reſpōdere oportet. ſed aduertendum eſt quod hec que diximus intelligi debent. De accidentibus ſm ſeorſum acceptis actibus. ⁊ ſeorſum aptitudinibus. loquendo nāqꝫ de accidētibus. vt .s. Tho. in littera loquitur. ſ. non iudicando actualitates accidentium ſeorſum ab aptitudinibus: dicerē quot omne accidens ſecundum ſuam radicalem aptitudinem habet aliquod ſubiectum proprium in rōne ſubſtentantis potentie ⁊ principij licet non ſm ſuam actualitatem eo quod aptitudo ad tale accidens nō eſt niſi in tali gradu ſubſtantiali fluat mediate vel immediate. Et cōſequenter niſi in tali gradu ſubiectiue ſubſtentetur. Immediate vel mediate verbi gratia lumē ſm ſuam actualitatem ⁊ ſubſtantiam licet ſit ab extrinſeco. ⁊ ſic accidēs ſeparabile tamen ſm ſuam inchoationem ſeu radicalem aptitudinem puta diaphaneitatem eſt inſeꝑabile ⁊ fluit a certo gradu ſubſtātiali cōmuni ſuperioribus ⁊ inferioribus. ⁊ ſimiliter ſedere licet ſit accidens per accidens: tamen ſm ſuam aptitudinem eſt proprium ⁊ non natum conuenire niſi certo enti puta animali tali ⁊c̄. Fluit enim aptitudo ad ſedēdū ex ſuis principijs ſimiliter ⁊ videre licet ſit accidēs ſeparabile. Radicalis tamen aptitudo ad videndum ſeparari a tali animali non poteſt. Ex his patet quomodo ad vtrāqꝫ partem rationes adducte verū concludunt diuerſimode. nam loquendo de accidētibus ſm ſuas eſſentias ⁊ actualitates concluſio rationum primo adductarum conceditur accipiendo ſubiectum in ratione ſubſtentantis ⁊ principij. In ratione autem potentie falſa eſt concluſio vt dictū ē. nec probatio cōtra hunc applicata ſenſum valeret eo quot cum dicitur quot proprium cōuenit ſoli omni ⁊ ſemp̱ intelligitur de ipſo proprio non ſm ſuam actualitatem: ſed ſm aptitudinem. ⁊ ſimiliter cum dicitur quot ad corruptionem proprij deſinit ſubiectum. Intelligitur ſi corrumpitur ſm aptitudinem non autem ſm actum vniuerſaliter loquendo. vel dicatur quot inſeparabilitas ⁊ huiuſmodi non conuenit accidenti vt reſpicit ſubiectum in ratione proprie potentie. ſed vt ſubſtantiuum ⁊ principium. loquendo autem de accidentibꝰ ſm ſuas aptitudines patet quomodo rationes peccant. Dico enim quot nullum accidēs eſt ſeparabile ſm aptitudinem radicalem ſaltem ſed coeuum ſubiecto neceſſario: ⁊ quod corrupto accidente ſm taleꝫ aptitudinem oportet ſubiectum corrumpi. ratio autem in oppoſitum adducta concludit quot omne accidēs habet ſubiectū de quo per ſe predicatur ſm ſe vel ſm ſuā aptitudinem. Cum enim eius ſit actus cuius eſt potētia vt dicitur inde ſomno ⁊ vigilia idem ſubiectū erit quod cadit in diffinitionem accidentis ſm aptitudinem ⁊ ſm actum ſicut homo debet poni non ſolum in diffinitione riſibilis ſed riſus. ſtant ergo iſta duo ſimul quot accidēs ſm ſuam actualitatem non habeat proprium ſubectum cui vniuerſaliter ſoli ⁊ ſemper inſit. ⁊ tamen habeat proprium ſubiectum per quod diffiniri debeat: quia ad hoc ſecundū ſufficit quod ſm ſe vel ſm ſuā aptitudinē per ſe de illo ſubiecto predicetur. Ad primum v̄o ſufficit accidens ſm ſe tantū non predicari per ſe de ſubiecto.

¶ Sequitur textus.

¶ Sciendum eſt autem quot in accidētibus alio modo ſumitur genus differētia ⁊ ſpecies quā in ſubſtantiis. quia enim in ſubſtantiis ex materia ⁊ forma ſubſtāriali fit per ſe unū una quedam natura ex eorum coniunctione reſultante que proprie in predicamento ſubſtantie collocatur. Ideo in ſubſtantiis nomina cōcreta que compoſitum ſignificant proprie in genere eſſe dicuntur ſicut genera uel ſpecies ut

homo. uel animal non autem forma uel materia eſt in predicamento hoc modo niſi per reductionẽ ſicut principia in genere predicamẽtorũ eſſe dicuntur. ſed ex accidente ⁊ ſubiecto non fit unum per ſe. vnde non reſultat ex eoꝝ coniunctione aliqua natura cui intentio generis uel ſpeciei poſſit attribui vnde nomina accidentiũ concretiue dicta nõ ponuntur in predicamento ſicut ſpecies uel genera. ut album uel muſicũ niſi per reductionem: ſed ſolũ ſm qđ abſtracta ſignificant ut albedo ⁊ muſica.

¶ In hac tertia parte capituli huius determinatur quomodo accidentia ſe habeant ad intentiones logicas. ⁊ primo quomodo ſe habent ad eſſe in predicamẽto. deinde vnde ſumant̃ ex eis genus ⁊ differentia: quo ad primũ ponit duas concluſiones. ſ. accidentia in concreto nõ ſunt proprie in predicamento ⁊ accidentia in abſtracto ꝓprie ſunt in predicamento. Ad quarum euidentiam ſciendũ eſt quod accidentia habent vnum modũ eſſendi. ſ. eſſe in alio. non enim ſunt niſi inſint alicui. habent autẽ duos modos intelligendi eo quod ĩtellectus eſt nactus ea que ſunt adunata in re diuidere. Intelliguntur eniꝫ quãdoqꝫ coĩtelligendo ſibi ſubiectum cui inſunt: ⁊ tũc intelligunt̃ per modum accidentis eo quo ⁊ accidentis eſſe eſt in alio eſſe. Quandoqꝫ võ intelliguntur ſolitarie nõ coĩtelligendo ſibi eis ſubiectum cui ſm reꝫ inſunt: ⁊ tũc intelligunt̃ per modum ſubſtantie eo quot eſſe per ſe. i. ſolitarie ſoli ſubſtantie conuenit. Accidentia enim ſemꝑ comite egent Cum autem modus ſignificandi non fundetur ſuꝑ modo eſſendi: ſed intelligendi ſicut habent duos modos intelligendi ſic habent duos modos ſignificãdi: vnde ſignificantur quandoqꝫ conſignificando ſubiectum: ⁊ tunc ſignificantur per modum accidentis: ⁊ vocantur ſignificata in concreto: vt album nigrum ⁊c̃. quandoqꝫ võ ſignificantur ipſa ſola abſqꝫ. ſ. ſubiecti cõſignificatione: ⁊ tunc ſignificantur per modum ſubſtantie: ⁊ vocantur ſignificata in abſtracto vt albedo ⁊ nigredo. Abſtractum enim ⁊ concretum in accidentibus: licet differãt in modo ſignificandi. i. penes conſignificare ſubiectũ ⁊ non conſignificare aliud. Conueniunt tamen in ſignificatione ipſius forme accidentalis. Album enim puram qualitatem ſignificat ſicut in predicamentis ſicut ⁊ albedo: ſed album ſignificat albedinem in ſubiecto. Albedo autẽ ſignificat albedinem abſqꝫ illo: quia igitur accidentia in concreto totũ coniũctum important puta ſicut albũ albedinem in ſubiecto. Coniunctum autem hoc non eſt vnum per ſe: ſed vnum ⁊ ens per accidens. id autem quod in predicamẽto reponitur debet importare vnum ⁊ ens per ſe cũ predicamenta diuidant ens per ſe. 5° metaphyſice. textu cõmenti. 14. ideo accidentia in concreto non proprie reponuntur in predicamento. ⁊ hec eſt ratio qua in littera prima concluſio probatur que ſic fortificari poteſt. nullũ nomen importans ens: ⁊ vnũ per accidens eſt proprie in predicamento. concretũ accidentale importat vnum ⁊ ens per accidens: ergo nomen concretũ accidentale nõ ponitur in predicamento proprie ⁊ per ſe. Ad declarationem minoris ponitur differentia patet concretum ⁊ accidentale ⁊ ſubſtantiale in hoc quot ſubſtantiale importat compoſitum ex materia ⁊ forma. ⁊ taleſ eſt vnum per ſe ⁊ ideo reponitur in predicamento genus vel ſpecies. accidentale võ importat ex ſubiecto compoſitum ⁊ accidẽte quod eſt vnum per accidens. ex accidente enim ⁊ ſubiecto non fit niſi vnum per accidens: vt dicitur 7° metaphyſice. ⁊ ideo nõ debet poni in predicamento niſi reductiue eo modo quo res impura ad ſue puritatem nature reducitur. Et ſic remanet ſecunda ꝯcluſio vera quod accidentia. ſ. in abſtracto. In predicamento ſpeciei generis predicationem ſuſcipiunt. Aliter omnino a predicamẽtis

Quõ dñt ꝯcretũ ſubſtãtiale ⁊ accidentale.

accidentia ſunt excludenda. Cum autẽ audis abſtractũ ſolam formam importare nõ ideo hoc dictum putes ꝙ abſtractum ſubiectum forme a ſe omnino excludat. hoc enim falſum eſt: ſed ideo quia abſtractum ex modo ſuo ſignificandi quo ſolo differt a concreto non includit ſubiectum principaliter. ſed ſecũdario: ⁊ ex conſequenti quot ex conuenientia ⁊ differentia inter ea ex modo ſignificãdi perſuaderi poteſt. Cõueniũt enim in hoc quot tam abſtractum ꝙ̃ concretum ex modo ſignificandi importãt duo. ſ. quod ⁊ quo ſeu ſubiectum ⁊ formaꝫ. Idem enim importat diffinitio ⁊ diffinitum licet alio mõ. Diffinitio autem vtriuſqꝫ importat vtrunqꝫ dictorum vt exẽplariter patet. ſimitatem enim dicimus curuitatem naſi ⁊ ſimum naſum curuum. quot autem hoc ſit ex modo ſignificãdi ex eo clarum eſt quot tam abſtractum ꝙ̃ cõcretũ puram formam ſignificat: vt in predicamentis teſtatur Ariſt. Differunt autem abſtractum ⁊ concretum ex varietate modi ſignificandi in hoc quot concretũ importat ex modo ſignificandi principaliter ſubiectum ⁊ ſecundario formam. abſtractum võ principaliter importat formam ⁊ ex conſequenti ſubiectuꝫ. ¶ Aduertendũ nãqꝫ eſt quot contrario ordine ſe habent ſubiectũ ⁊ forma ad ſignificationem nominis concreti ⁊ eius modum ſignificandi. Importat enim concretum ratione ſignificationis primo formam ⁊ ſubiectum non niſi ex ꝯſequenti copula; quo ad modum võ ſignificãdi primo ſubiectum ⁊ ex conſequenti formam importat. Cuius ſignũ eſt ꝙ in diffinitione concreti exprimitur primo ſubiectũ ꝙ̃ genus quod prima pars eſt vt genus diffiniti ⁊ forma. ſecundo loco ponitur quaſi differentia. Dicimus nãqꝫ ꝙ ſimum eſt naſus curuus. abſtractum võ ⁊ ex ſignificatione ⁊ ex modo ſignificandi primo formam importat. Secundario autem ⁊ ex conſequenti ſubiectum. In cuius ſignũ in diffiniti diffinitione forma ipſa primo exprimitur genus. ſubiectum autem ſecundario loco differentie vt patet. Cum dicitur ſimitas eſt curuitas naſi. oritur autem hec differentia ex eo quot concretũ importat habitudinem inter ſubiectum ⁊ formã prout incipit a ſubiecto ⁊ terminatur ad formam. Abſtractum võ importat habitudinem inter formam ⁊ ſubiectuꝫ prout incipit a forma. ⁊ terminatur ad ſubiectum vt in exemplis datis apparet. ex hoc enim quot habitudo importata per concretum importatur ex modo ſignificandi vt incipiẽs a ſubiecto ſequitur quot ꝑmo importet ſubiectũ a quo incipit ⁊ ſimiliter ex hoc quot habitudo importata per abſtractum important̃ ex modo ſignificandi vt incipiẽs a forma cõſequens eſt vt primo importet formã a qua incipit. cauſa autem huius diuerſitatis eſt quia concreta ad compoſita ſignificanda ſunt inuenta. Compoſitio aũt a ſubiecto oritur. Abſtracta võ inuenta ſunt ad ſignificãdas formas apud nos inuentas ſimplices quidem. ſed a quibus denominatio ad ſubiecta deriuatur. vnde ⁊ cõcreta compoſitum quid ſonant. abſtracta võ formas. vt cadentes tamen ad ſubiecta. non igitur propterea dictuꝫ eſt quot abſtractum ſolam formam importet: quia nullo modo copulat ſubiectum: ſed quia ex modo ſignificãdi compoſitũ non ſonat: nec principaliter importat ipſũ ſubiectum queadmodum concretum: ſed extrinſece tantum vt terminum habitudinis forme ſignificate. aduerte hic quod de abſtracto ⁊ concreto quomodo ſunt in predicamento aliter metaphyſicus ⁊ aliter logicus iudicabit. Cum enim apud metaphyſicum qui res ſm ſuas eſſentias conſiderat ⁊ non ſcđm modos intelligendi vel ſignificandi abſtractum ⁊ concretum non differant eo quot eadẽ res abſtracte. ⁊ concrete ſit ſignificata. Dicet ipſe ſicut abſtractũ. ita cõcretum ⁊ in genere eſſe. res enim per ſuam eſſentiaꝫ ingreditur vel egreditur genus metaphyſicaliter ſumptũ. i. rem generis ⁊ non per modum ſignificandi. vnde nõ dicet metaphyſicus. Album eſſe ens per accidens. ſed hoc album: vt patet 5° metaphyſice. textu cõmentorum. 13. ⁊. 14. ⁊ 7° eiuſdẽ textu. commenti. 16. logicus autem qui non res ſm ſuas natu

ras: ſed ſuas intentiones adiunctas. primis intellectis ac ſignificatis conſiderat. Dicet abſtractum eſſe in genere. Concretum vº non quia res nomine abſtracto ſignificata poteſt denominari ſpecies vt albedo ⁊ genº vt color. Concretum vº non propter alietatem modi ſignificandi vt dictum eſt. cauſa autem quare alietas modi ſignificandi hanc varietatem logico prebeat. ⁊ quia modus ſignificandi preuenit ſecundas intentiones ⁊ fundat quodāmodo ipſas. Licet enim tam modus ſignificandi ꝙ ſecūda intentio conueniant in hoc quot ſequantur rem: non ſm ſe. ſed vt intellectam prius tamen rem ⁊ intellectam ſequitur modus ſignificandi ꝙ ſecunda intentio eo quot modus ſignificandi nihil aliud eſt ꝙ ſignum modi intelligendi ſicut vox ſignificans eſt ſignum rei intellecte. vnde ſicut vox ſignificatiua. prius ſequitur rem intellectam ꝙ ſecunda intentio ita eius modus ſignificandi modum intelligendi vt totus ordo pertinentium ad nomina prime intentionis precedat ordinem eorum que pertinent ad nomina ſecunde intentionis. Quia igitur ſecunde inentiones res. vt intellectas ⁊ ſignificatas. Denominant ⁊ non abſolute: ideo ſtat eandem rem diuerſimode intellectam ⁊ ſignificatam denominari ſpeciem ⁊ non ſpeciem. ⁊ conſequenter eſſe directe in predicamento ⁊ nō eſſe directe. in eo ſicut eadem natura humana ſignificata nomine hominis ſpecies eſt ſignificata vero nomine humanitatis ſpecies non eſt. ſed ſpeciei proprium. vnde in propoſito apud logicū res illa que albedinis nomine intelligit̄ diuerſimode ſignificata in predicamēto eſſe affirmatur ⁊ negatur. Si enim in abſtracto ſignificatur cum ſic ſpeciei denominationem habeat in predicamento reponitur. ſi autem in concreto ſignificetur cum ſic ſpeciei vel generis denominationem non habeat quia rem extraneam ex modo ſignificandi includit in predicamento directe eſſe negatur. Et quia intentio ſancti Thome eſt declarare quomodo accidentia ſe habeāt ad intentiones logicas: ⁊ non ad cuius generis rem pertineant: ideo cōcretum accidentale a predicamentis ſeparauit. Cum his omnibus aduertas quod aliquod facit rez reponi in predicamēto dupliciter vno modo vt ratio reponendi ipm in predicamento alio modo vt conditio ſine qua nō ratio reponendi rem in genere ſiue ſpecie tam apud logicum ꝙ apud metaphyſicum eſt eſſentia illius rei. res enim ꝑ ſuam eſſentiam ad genus ⁊ ſpeciem diffinitur. Conditio autem ſine qua non eſt modus ipſe ſignificandi. ⁊ in predicamento quidem ſubſtantie conditio ſine qua res non ſuſcipit generis vel ſpeciei ⁊c. denominationem eſt modus ſignificandi in concreto. in predicamentis autem accidentium conditio ſine qua non eſt modus ſignificandi in abſtracto. propterea cum dictum eſt concretum accidentale nō directe reponi in predicamento apud logicū Intellige hoc propter defectum conditionis ſine qua nō propter defectum rationis reponēdi. ⁊ ſimiliter cum dicitur quod humanitas ⁊ vniuerſaliter abſtractū ſubſtantiale non eſt in genere ſubſtātie intellige propter defectū conditionis ſine qua nō: ⁊ nō rationis reponendi.

¶ Sequitur textus.

¶ Et quia accidentia non cōponuntur ex materia ⁊ forma: ideo non poteſt in eis ſumi genus a materia ⁊ differētia a forma ſicut in ſubſtantiis compoſitis. ſed oportet ut primuz genus ſumatur ex ipō modo eſſendi ſm qᵒ ens diuerſimode ſm prius ⁊ poſterius de. x. generibus predicatur ſicut dicitur quantitas ex eo quot eſt menſura ſubſtantie ⁊ qualitas ſm quot eſt diſpoſitio ſubſtantie. ⁊ ſic de aliis ſm philoſophum in. xi. metaphyſice.

¶ Hic declaratur vnde in accidentibus ſumatur genus ⁊ differentia propoſitionibus tribus. Prima eſt genus ⁊ differentia non ſumuntur in eis ex materia ⁊ forma. Secunda eſt genus ſumitur primū ex primo modo eēndi quo predicamentū ipſum pars entis cōſtituerit. Tertia eſt: differentie ſumuntur in accidentibus ex diuerſitate propriorum principiorum. Prima patet ſic in compoſitum ex materia ⁊ forma nō poteſt habere genus ſumptum a materia ⁊ differentia ⁊ forma. Sed accidentia ſunt in compoſita ex materia ⁊ forma. Igitur nō poteſt in eis ſumi genus a materia ⁊ differētia a forma ſicut fit in ſubſtantijs compoſitis quod qualiter intelligenduz ſit ſupradictum eſt. Secunda patet ſic: primū genus oportet explicare eſſentiam ſm propriam potentiam que eſt in ea ſicut vltima differentia debet explicare eſſentiā ſm vltimum actum: ſed eſſentia accidentis ſm modū illum quo pars entis conſtituitur habet propriam potentiam. ergo ex illo modo ſumendum eſt genus primū. Intelligendum eſt hic. Primo ens diuidi per quoſdam modos in predicamēta ſicut quodāmodo genus in ſpecies per differentias. Ita quot ſicut ſpecies per id quo generis partes efficiuntur ineſſe ſpecifico cōſtituuntur ita predicamenta per id quo partes entis fiunt in eſſe generaliſſimo conſtituuntur. ⁊ ideo modi proprij quibus ens ad quodlibet predicamentuz deſcendit ſunt illi penes quos prima genera conſtituta ſunt. ſunt aūt iſti modi per ſubſtantiuum menſuratiuum diſpoſitiuum relatiuuz actiuū vt dicitur 5º metaphyſice. textu commenti. 14. Notandum eſt ſcdo quot cum genus ſumitur a re ſm id quo habet rationem determinabilis primum genus ſumendum eſt a re ſm id quo primo habet rationem determinabilis. primo autez habet rationem determinabilis res ſm primum ſui gradum concepta. primus autem gradus rei is eſt quem res ex modo illo ſortitur quo proprium vbi locuz inter partes entis vendicat: ⁊ ideo primum genus ſumptum ab illo modo entis importat rem vt primo determinabile. ⁊ propterea iſta ſe conſequuntur ſumi a re ſm propriam potentiam eius. i. ſm id a quo primo habet rationem determinabilis ⁊ ſumi a re ſm modum illum quo entis pars fit. ⁊ ſic pȝ aſſumpta ratio.

¶ Sequitur textus.

¶ Differentia vº in eis ſumuntur ex diuerſitate principiorum ex quibus cauſantur. ⁊ quia proprie paſſiones ex propriis principiis ſubiecti cauſantur: ideo ſubiectum ponitur in diffinitione eorum loco. differentie ſi in abſtracto diffiniantur ſm quod ſunt proprie in genere ſicut dicit̄ quot ſimitas eſt naſi curuitas. ſed ecōuerſo eſſet ſi eorum diffinitio ſumeretur ſcdm quod concretiue dicuntur. ſic enim ſubiectum in eorum diffinitione poneretur ſicut genus: quia tunc diffinirentur per modum ſubſtantiarum compoſitarum in quibus ratio generis ſumitur a materia ſicut dicimus quot ſimum eſt naſus curuus. ſimiliter etiam eſt ſi vnum accidens alterius accidentis principiuz ſit: ſicut principiū relationis eſt actio ⁊ paſſio ⁊ ꝗ̄titas. ⁊ ideo ſm hec diuidit philoſophus relationē in qnto metaphyſice.

¶ Hic ponitur tertia propoſitio ſcilicet quod differentie ſumuntur in accidentibus ex diuerſitate propriorum principiorum ⁊ declaratur a poſteriori. Signum enim quod differentie ſumantur ex diuerſitate propriorum principiorum eſt quot in diffinitione accidentium in abſtracto que proprie habent genus ⁊ differentias. ſubiectum ponitur loco differentie. hoc enim nō eſſet niſi accidentia differrent penes ſua propria principia. ꝑpterea enim proprie paſſiones differunt inter ſe quia principia

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA MADRID

ſubiecti ex quibus cauſatur inter ſe differũt. ⁊ quia poſſet aliquis ſignum hoc inficiari dicens quod ſubiectũ proprium quandoqꝫ ponitur in diffinitione proprij accidentis loco generis ⁊ non differentie: ideo ad hanc obiectionem excludendaꝫ ſubditur: l. econuerſo eſſet ⁊c. ⁊ vult dicere quot licet ita ſit quot quãdoqꝫ ponatur ſubiectum in diffinitione proprij accidentis loco generis ⁊ nõ differentie: quia tamen hoc nõ fit niſi cum accidens in ↄcreto diffinitur. quod vt ſic nõ eſt in genere. Ideo hoc nõ obſtat noſtre ſententie qua accidentis differentiã ſm quod in predicamento eſt vnde ſumenda ſit declarauimus. cã enim quare in diffinitione accidentis in cõcreto ſubiectuꝫ ponitur loco generis non eſt ipſa natura accidentis. ita ꝙ ſubiectũ eius eẽntia pro genere ſibi vendicet. ſed eſt modus eius ſignificandi. quia enim concretũ ex modo ſignificandi importat totum coniunctum. ſ. accidens ⁊ ſubiectum: ideo quot modum rerum diffinit compoſitarum in quibus genus ſumitur a materia ⁊ differẽtia a forma ⁊ propterea ſubiectum cũ ſe habeat vt materia loco generis ponitur ⁊ natura generis ſumũ eſt. Cum ſe habeat vt forma loco differẽtie ponitur ⁊ dicitur naſus curuus. non ſic autẽ eſt cum diffinitur accidens in abſtracto. tunc eniꝫ ponitur vt genus id quod eſſentia ipſius accidentis determinat ſibi vt genus. ⁊ ponitur loco differentie id a quo accidens ſm naturam ſuam ſpecificam differentiaꝫ trahit. ſ. ſubiectum proprium ⁊ dicitur ſimitas: ⁊ curuitas naſi. Manifeſtum quoqꝫ fit hoc. ſ. quot differentie accidentium ſumuntur ex diuerſitate principiorum propriorum non ſolum quando accidens immediate cauſat a ſubſtantia: ſed etiam quando vnum accidens eſt alterius principium proprium: tunc differentias ſortiunt accidentia cauſata penes diuerſitatem accidentium cauſantium: vt patet de relationibus: quare differẽtia attendit penes ſua fundamenta ſeu cauſas puta actionem paſſionum ⁊ quãtitatem: vt patet ⁊ ex diuiſione. Diuiſione relatiuorum facta ab Ariſto. 5° metaphyſice. textu cõmenti. 20. ⁊ per hoc excludit obiectio alia que poſſet fieri de ſecunda ⁊ tertia paſſione eiuſdẽ ſubiecti. poſſet enim aliquis dicere quomodo alia eſt differentia ſecunde paſſionis a differentia prime ſi ex principijs ex quibus fluit paſſio differentia ſumitur: Quãdoquidem eadem ſunt principia a quibus fluunt prima ⁊ ſecunda. Excluſa enim eſt hec obiectio per hoc quod dictum eſt ꝙ quando vnum accidens eſt principiuꝫ alterius. Differentia poſterioris accidentis non ex diuerſitate remotorum principiorum: ſed propriorum attenditur. ⁊ ideo cum prima paſſio ſit principium ſecunde nõ ſunt eadem propria ⁊ immediata principia prime ⁊ ſecunde.

Sequitur textus.

Sed quia propria principia accidentiũ nõ ſemper ſunt manifeſta: ideo quandoqꝫ ſumimus differentias accidentium ex rerum effectibus ſicut congregatiuum ⁊ diſgregatiuum viſus dicuntur differẽtie coloris que cauſant ex abũdantia ⁊ paucitate lucis ex qua diuerſe ſpecies coloris cauſantur: ſic g̊ patet quomodo eſſentia eſt in ſubſtantiis ⁊ accidentibus. ⁊ quomodo in ſubſtantiis compoſitis ⁊ ſimplicibus. ⁊ quomodo intentiones logice vniuerſales in eis. Inueniuntur excepto principio quod eſt infinite ſimplicitatis cui non cõuenit ratio generis ſpeciei. ⁊ per ↄſequens nec diffinitum preter ſuam ſimplicitateꝫ. In quo ſit finis ⁊ conſumatio huius ſermonis.

Quia poſſet tertio aliquis dubitare de hoc quod dictum eſt. ſ. quod differentie accidentium ſumunt ex eorum proprijs principijs. ⁊ hoc qđ quandoqꝫ ſumimus eorum differentias ab effectibus ſicut albedinis ⁊ nigredinis differentias dicimus congregare ⁊ diſgregare viſum: ideo ad hanc dubitationem tollendam dixit qđ hoc contingit non ex natura ipſorum accidentium: ſed ex nobis quibus propria principia accidentium occulta cũ ſint opus eſt ex effectibus notioribus differentias ſumere: que differentias veras quodãmodo nobis inſinuent nobis ſicut in exemplo propoſito liquet. albedo enim ⁊ nigredo differunt a priori ex paucitate ⁊ abũdantia. ⁊ paucitate lucis. lux enim in opaco corpore exiſtens aliqualiter obumbrat albedinem conſtituit. valde autem obumbrata nigredinem a poſteriori autem differunt congregare ⁊ diſgregare viſus. ex hoc enim contingit diſgregare: quia ibi eſt ſatis de luce ⁊ non econuerſo. ⁊ quia abũdantia ⁊ paucitas lucis non ita nobis manifeſte ſunt ſicut cõgregare ⁊ diſgregare. ideo loco propriarum differentiarum congregatiuum ⁊ diſgregatiuum ponimus dicentes. Quot albedo eſt color diſgregatiuus viſus. nigredo vero congregatiuus. hic aduertas quot non dixit ſubiectum eſſe differentiam accidentis: ſed poni loco differentie. habent enim proprium genus ⁊ propriam differentiam ſui generis: que tamen abſqꝫ ſubiecto nõ poſſit explicari completa. ⁊ ideo omnino oportet ſubiectum in diffinitione accidentis cadere: vt dictuꝫ eſt: vltimo epilogus fit eorum que dicta ſunt in quorum explicatiõe meã opinionem ita prolatam eſſe volo vt vbi veritati conſentanea inuenta non ſunt ⁊ ingenio ⁊ etati venia det. Adoleſcentiam enim adhuc ago. vbi autem veritatis tramitem ſecuta videbitur gratiarꝫ debite actiões diuo Tho. habeantur a quo quicquid veri eſt didici.

Expliciunt cõmentaria fratris Thome caietani ſacre theologie ac ordinis predicatoruꝫ profeſſoris in libellũ diui Thome aquinatis de ente ⁊ eẽntia anno Xpiane ſalutis. M. cccclxxxxv.

¶ Diui Thome aquinatis ſacri ordinis fratrum predicatorum Aureum ⁊ inſigne opuſculum de ente ⁊ eſſentia feliciter incipit.

Prohemium.

q Uia paruus error in pricipio magnus eſt in fine ſm phȝ primo celi ⁊ mundi. Ens autem ⁊ eſſentia ſunt que primo in intellectu cōcipiuntur :ut dicit Auicena in ſua metaphyſica.

¶ Eximii ſacre theologie doctoris fr̄is Armandi de beluiſio ſacri ordinis predicatorū i inſigne ⁊ aureū opuſculum de ente ⁊ eſſentia diui Thome aquinatis eiuſdē ordinis preclariſſima cōmentaria incipiunt feliciter

¶ Lectio prima.

l Ibellus iſte cuius ſbm vel materia eſt eſſentia in p̄ma ſui diuiſiōe diuiditur in ꝑtes duas.ſ. ꝓhemium ⁊ tractatū. Secūda pars ibi. (Sciendū eſt igitur) ꝓhemiū āt diuiditur in tres partes. Q: i p̄ma pte ponit cā neceſſitatis cōponendi hunc tractatū. In 2ª explicat intētio. In 3ª declat ordinē ꝓcedendi: ſcōa ibi. (Ne ex eoꝝ). tertia ibi. (qui vo ex cōpoſitis.) Quātū ad primā ꝑtem itendit talem rōnem. Quicunqȝ errat circa p̄ncipia: magis errabit circa p̄ncipiata. Sed ens ⁊ eſſentia ſunt p̄ncipia oīum intellectualiū opationū. ergo qcūqȝ errat circa nāȝ entis ⁊ eēntie errat circa oēs opatiōes itellectuales. Sed hoc ē valde incōueniens: cū ꝑfectio nr̄a itellectiua cōſiſtat in itellectuali opatiōe vt dicit phs in .11. metaphyſice. ergo neceſſe fuit cōponere aliquē libellū in quo nā entis ⁊ eſſentie oñderet. Circa hāc rōnem ſic ꝓcedit. q: p̄mo ꝓbat maiore ꝑ phm qui dicit in libro de celo ⁊ mūdo. paru⁹ error in p̄ncipio magnus ē in fine. Secūdo ꝓbat per auctoritatē Auicē. q dicit ꝙ ens ⁊ eēntia ſunt que p̄mo itellectu cōcipiunt. ¶ Circa hec que dicta ſunt duo ſūt notāda. Primū quō v̄ificat auctoritas phī. Scōm quō etiā auctoritas Auicē. ¶ Quantū ad p̄mum ſciendū eſt ꝙ oīa p̄ncipiata continent virtualr̄ in ſuis p̄ncipijs: qcunqȝ p̄ncipiata ſint illa ſiue ſint ꝑ modū illatiōis: ſicut ꝯclōs q̄ virtualiter cōtinentur in p̄miſſis. Dico notanter virtualr̄ quia ſi nō eēt virtualiter: in oī ſyllō fieret nugatio. ſiue ꝑ modū efficientis ſicut iſta inferiora que virtualr̄ cōtinentur in corporibus ſupceleſtib⁹: q: ſupiora corpa habent efficere iſta inferiora. vnde homo ⁊ ſol generat hominem. ſiue per modū alicuius cōtinentie vel p̄dicatiōis ſic minus vl̄ia ſub magis vl̄ibus continentur virtualiter ⁊ q: ſic in ipſis virtualiter cōtinentur. ideo error ⁊ falſitas q̄ accidit in principijs redundat in ſua principiata: ⁊ q: ad vnum p̄ncipium multa ſequūtur p̄ncipiata. Iccirco paruus error in p̄ncipio magn⁹ ē in fine. ¶ Quantū ad 2m eſt ſciendū ꝙ ſm phm p̄mo phycoꝝ intellectui noſtro. p̄mo occurrūt magis confuſa: vt ſunt magis vl̄ia: vt ibidem expōitur. Cuius ratio eſt: quia intellectus nr̄ in ſua cognitione ꝓcedit de potentia in actū: quia in p̄ncipio eſt in pura potentia ad oēs ſpēs intellectuales. oī aūt ꝓcedēti de potentia in actum: p° occurrunt actus imperfecti: ſicut pȝ in generatiōe nāli. nam in embrione p̄us debȝ eē potentia negatiua: deinde potentia ſenſitiua: deinde rōnalis potētia. ⁊ ſicut p̄us occurrit impfectū. cū ergo actus vl̄es ſiue ꝯfuſi ſint impfecti. ⁊ quāto vl̄iores: tāto impfectiores: ⁊ ens ⁊ eſſentia ſint vl̄iſſima. ſeqtur ꝙ ens ⁊ eſſētia ſint que p̄mo intellectu cōcipiuntur. vt dicit auiceñ.

Ratio q̄re paruus error in principio magnus eſt in fine

Rō quare ens ⁊ eſſētia ſint q̄ p° intellectu cōcipiuntur.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Ideo ne ex eoꝝ ignorantia errare contingat. Ad horū difficultatē aperiendā dōȝ ē qd nomine eēntie ⁊ entis ſignificetur. ⁊ quō in diuerſis inueniūtur. ⁊ quō ſe habeant ad intētiones logicas.ſ. genus: ſpēs: ⁊ differentias:

¶ In hac ꝑte doctor explicat ſuam intentiōem: ⁊ tangit tria. de quibus determinare intendit quia dicit ꝙ intendit determīare qd ſignificetur ꝑ nomē entis ⁊ eēntie. 2° quō inueniatur in diuerſis.ſ. in ſubijs tā ſimplicibus q̄ȝ cōpoſitis ⁊ in ipſis accidentibus. 3° qualr̄ eēntia ſe hēat ad intētiones logicas.ſ. ad gen⁹ ⁊ dr̄iam. Et q̄liter accipiatur eēntia: vtꝝ ſm ſe vel ꝓut eſt in ſuis inferioribus vl̄ ꝓut eſt in intellectu qñ ſibi attribuit aliqua intētio logicalis. ¶ Ad euideñ. iſtius ꝑticule. Sciēdū ꝙ ſm phm 2° poſterioꝝ. 4. ſunt qōnes: due ſimplices ſiue non cōponentes in numerū.ſ. an eſt. ⁊ quid eſt. que iō dicūt ſimplices. quia q̄ritur de eēntia rei ⁊ de cā talis eēntie: nihil aliud ſibi attribuendo: vt cū q̄ritur an hō ſit. poſtea queritur quid ſit. Alie due ſunt cōpoſite ſiue cōponētes i numerū. vt quia ē: ⁊ ꝓpter qd eſt. q̄ quidē dicūtur ponere in numeꝝ: q: q̄ritur de inherentia alicui⁹ ad aliud: vt cū q̄ritur vtꝝ homo ſit albus: ⁊ hoc dato q̄ritur cā talis inherentie: ꝓpter qd ſit albus. ¶ Ulterius eſt ſciendū ꝙ iſte q̄ſtiones ſic ſe hñt per ordinē. ꝙ due prime p̄cedunt duas vltimas ſicut ſimplicia p̄cedūt ꝯpoſita. ⁊ ſic ſe hñt p̄me adinuicē. ꝙ prima p̄cedit ſcōam: ⁊ .2. de neceſſitate p̄ſupponit p̄mā. Et eodē mō alie ſe hñt adinuicē. Et q̄uis ſolm de iſtis. 4. qōnib⁹ Ariſ. ibi faciat mētionē. Eſt tñ alia qō. q̄ oēs iſtas p̄cedat.ſ. qō qd ſignificet per nomen de qua facit mētionē in p° poꝝ: vbi arguit ꝯ negātes p̄ncipia tāqȝ ad vltimū refugiuȝ ad illā qōnē recurrit. vt pȝ in 4° meta. ⁊ q: iſta qō p̄cedit alias: ideo dicit doctor. ꝙ vult p̄mo dicere qd ſignificetur noīe entis ⁊ eſſentie. ¶ Quare aūt Ariſ. nō fecit mentionē de iſta qōne 2° poſterioꝝ. Diceñ. ꝙ ariſ. loquebat ibi de qōnib⁹ rei ⁊ realibus. iſta aūt qō eſt vocis ⁊ noīs. ⁊ iō ibi nō fecit mentionē de ea. Ubi notandū ꝙ qō. qd ſignificat ꝑ nomen: differt a qōne qd rei: tripliciť. Primo q: pōt ſciri ⁊ cognoſci. qd noīs. ignorato qd rei: nō aūt ecōuerſo. Scōo q: qd noīs eſt tam entiū q̄ȝ nō entium. qd rei aūt eſt ſolm entiū. vñ de hircoceruo pōt ſciri qd noīs. nō aūt qd rei: q: nō eſt: nec eē pōt in reꝝ nā. Tertio differt: q: qd noīs eſt p̄ncipiū inueſtigādi an aliquid ſit in reꝝ nā. ſed qd rei eſt p̄ncipiū inueſtigandi an aliqd ſit vel inſit alicui vt paſſio in ſubō. ¶ Deinde cū dicit.

Quot ſunt queſtiones ⁊ quis ordo eorū ad inuicem

Rō quare qō quid ē qō dicunt per nomē non ponit 2°. poſteriorum Qualit̄ differrat queſtio qd nominis i qōne quid rei

¶ Quia vo ex cōpoſitis cognitionē ſimplicium accipe debemus. ⁊ ex poſterioribus deuenire in priora vt a facilioribus incipientes conuenientior fiat diſciplina. Ideo ex ſignificatione entis ad ſignificationē eſſentie ꝓcedendū eſt.

¶ Hic ponit ordinē ꝓcedendi quē in iſto tractatu intendit ſuare. Et dicit ꝙ p° intendit determinare de ente. 2° de eēntia: ⁊ aſſignat talē rōnē: oīs tradēs aliquā diſciplinā: dȝ p̄us determinare de cōpoſitis ⁊ poſterioribus q̄ȝ de ſimplicib⁹ ⁊ p̄orib⁹. Sed ens eſt qd cōpoſitū ⁊ poſterius: eēntia vo eſt qd ſimplex ⁊ p̄us: ergo ex ſignificatione entis ad ſignificationē eēntie eſt ꝓcedendū. Circa hāc rōnē ſic ꝓcedit: q: p° ponit maiorē dicens ꝙ ex cōpoſitis ſimpliciū cognitionē accipe debemus: ⁊ ex poſteriorib⁹ in p̄ora deuenire: ⁊ aſſignat rōnē: q: ſi cōpoſita ⁊ poſteriora ſunt faciliora ad cognoſcendū in ſimplicib⁹ ⁊ prioribus ⁊ cōis diſciplina eſt a faciliorib⁹ in difficiliora ꝓcedere: ergo ⁊c. Sȝ nō ponit minorē. ¶ Notandū ꝙ aliqd pōt eē magis notū alio dupl̄r. Uno modo ſimpl̄r ⁊ ſm ſe ſiue ſm nām: ⁊ iſto modo ſimplicia ⁊ priora ſunt magis nota cōpoſitis ⁊ poſteriorib⁹. Et q̄to ſūt ſimpliciora: ⁊ p̄ora tāto ſm ſe ſūt notiora. Et q: deus eſt ſimpliciſſim⁹ ⁊ p̄or oīum. Iccirco eſt de ſe maxime notus.

Utruȝ ſimpliciora ſint rariora cōpoſitis aut econuerſo

Alio mõ põt eẽ aliqd eẽ magis notũ quo ad nos. ⁊ iſto° cõpoſita ⁊ poſteriora ſũt magis nota ſimplicib⁹ ⁊ p̃oribus ⁊ q̃to ſũt magis cõpoſita ⁊ poſteriora: tãto ſũt nobis notiora. Et q: ẜm Ari. in p̃° phẏcoꝝ. Innata ẽ nobis via a notioribus ad ĩnotiora deuenire. Jccirco bñ dr̃ in maiori ꝙ ex cõpoſitis ſimpliciũ cognitionẽ debem⁹ accipere ⁊ ex poſteriorib⁹ in p̃ora deuenire.

Qualr̃ cõcreta dicantur eſſe cõpoſita

¶ Ad euidẽtiã aũt maioris eſt ſciendũ ꝙ ꝯcretũ ⁊ abſtractũ ſic ſe hñt adinuicẽ ꝙ ꝯcretũ ẽ qd cõpoſitũ. abſtractũ v̓o qd ſimplex. q: lȝ albedo nõ poſſit ĩtelligi ſine ſb̃o p̄fecta intellectiõe: tñ de ſe dicit purã albedinẽ non informantẽ ſubiectũ nec ſibi ĩherentẽ. Sed ipſaȝ ſignificãt p modũ per ſe ſtãtis ſi poſſibile eẽt. Sed albũ dicit qd cõpoſitũ. q: licȝ dicat purã qualitatẽ de ſuo ſignificato: dicit tñ ipſaȝ q̃litatem. ſ. albedinẽ exñtẽ in ſb̃o. vñ ꝯcernit ſb̃m ⁊ de ſecundario ĩtellectu ip̃m ſb̃m ĩportat ⁊ cõnotat. Sȝ ita ſe hñt eẽntia ⁊ ens ſicut ꝯcretũ ⁊ abſtractũ: q: eẽntia dicit purã eẽntiaȝ. Sed ens dicit eẽntiam ⁊ eẽ alicuius. Et iõ dicit doctor ꝙ ens ẽ qd cõpoſituȝ: eẽntia v̓o ſimplex: ⁊ q: cõpoſitũ ẽ poſterius ſimplici. iõ ĩtelligẽduȝ ẽ ꝙ ens ẽ qd poſteri⁹: eẽntia v̓o p̃us.

Quid ſit obiectum ĩtell'r mltiplr̃

¶ Queritur h̓ qd ſit ob̃m intellectus. q: alicubi vr̃ ꝙ ens ſicut in p̃n° huius tractatus: vt pȝ p Auic. q dicit ꝙ p̃m qd obijcit ĩtellectui ẽ ens. illud aũt qd p̃mo obijcit intellectui ⁊ cuilibȝ alteri potẽtie eſt ob̃m eius. alicubi aũt inuenit qd ob̃m intellectus eſt qd qd ẽ: ſiue qditas rei ſicut in libro poſterioꝝ ⁊ meta. alibi ẽt dr̃ ꝙ verũ eſt ob̃m ĩtellectus ſicut bonũ ẽ ob̃m voluntatis: vt habet .6. meta. ¶ Ad euidentiã iſtoꝝ ẽ ſciendũ ꝙ qdlibȝ iſtoꝝ triũ põt dici ob̃m ĩtellectus diuerſimode tñ ſumẽdo ob̃m. Nam ob̃m alicuius potẽtie põt dici tripl'r. Uno° p eo ſub quo oĩa q̃ ſub illa potẽtia ĩtrant cõtinent. ⁊ iſto° ens ẽ ob̃m ĩtellectus. 2° mõ p eo qd ẽ p̃ncipalius: ⁊ p̄priũ maxĩe illius potẽtie. Et iſto mõ ꝙ qd ẽ ſiue qditas ẽ ob̃m ĩtellectus: ita tñ ꝙ qditas rei ĩmãlis ſiue ſenſibil' eſt ob̃m ĩtellectus: vt dicit. s. Tho. in p̃a pte ĩ multis locis. qditas v̓o ĩmãlis eſt obiectũ ĩtellectus ſepati. 3° mõ põt dici ob̃m potẽtie. id qd ẽ: rõ q̃re diuerſa cadũt ſub vna poa. ⁊ ſic verũ eſt ob̃m ĩtellectus q: quicqd ĩtelligit: ĩtellgit ſub rõe veri. ẽt ſi illud nõ ſit veruȝ. ⁊ ſic: qcqd appetit: appetit ſub rõne boni. ẽt ſi illud de ſe eẽt malũ. Hec aũt q̃ dicta ſũt manifeſtari p̃nt p oba aliarũ potẽtiaꝝ ⁊ p ſubiecta oĩm ſciaꝝ: q: ſicut ſe hñt ſciẽtie ad ſubiecta: ſic ſuo mõ ſe hñt potẽtie ad ſua obiecta. Sȝ dimitto cã breuitatis. Quid aũt hoꝝ triũ q̃ dicta ſũt verius ⁊ p̄pri⁹ dici debeat ob̃m ĩtellectus ſnĩe melioris indici derelinquo.

Utrũ eẽ ⁊ eẽntia differant realr̃.

¶ Q: v̓o in hoc tractatu de ente ⁊ eẽntia determinat vt ĩfra patebit: rõnabilit querẽdũ ẽ vtrũ eẽ ⁊ eẽntia ſint idẽ realr̃ in creaturis vel drãnt. vr̃ ꝙ ſint idẽ realr̃: q: certũ ẽ ꝙ creatio termĩat ad eſſe. q: ẜm auctorẽ libri de cãis. p̃ma rerũ creataꝝ ẽ eẽ. ſi g° eẽntia eẽt aliud ab eſſe realr̃: ſeq̃ret ꝙ crearet p accñs aut ꝙ eẽnt due creatões. Una q̃ daret eẽ: ⁊ alia q̃ crearet eẽntia: h̓ ſũt ĩcõueniẽtia. igit ⁊c. In oppoſitũ ẽ ꝙ pticipãs ⁊ pticipatũ drãnt realr̃. Sȝ eẽntia pticipat eẽ. g° ⁊c. ¶ Ad iſtã q̃ſtionẽ dr̃m ꝙ eẽ ⁊ eẽntia in creaturis drãnt realr̃. in deo aũt ſũt idẽ. cui⁹ rõ põt aſſignari. q: ſicut ſe hȝ mã ad formã ⁊ p̃uatiõeȝ: ita ſe hȝ eẽntia ad eẽ ⁊ nõ eẽ. q: ſicut mã recipit formã. ⁊ p̃uatio reijcit formã: ita eẽntia recipit eẽ ⁊ nõ eẽ ei⁹ oppoſitũ reijcit. Sed ita ẽ ꝙ mã differt realr̃ nõ ſolũ a p̃uatiõe. Sed ẽt a forma q: ẜm ph̓m p° phẏcoꝝ iſta ſũt tria p̃na realr̃ diſtĩcta. ſ. mã forma ⁊ p̃uatio. g° ſequtur ꝙ p̃uatio nõ ſolũ differt realr̃ ab eẽ. ſed ẽt a non eſſe. ¶ Ad arm̃ ẽ dr̃m ꝙ creatio nõ termĩat ad eẽ niſi ad eẽntiã ſub eẽ. Nã ſuppoſitũ ẽ qd quodãmodo cõpoſitũ ex eẽ ⁊ eẽntia ⁊ oẽs actiões. vt habet p° meta. ſũt ſingulariũ ſiue ſuppoſitoꝝ qd aũt dr̃ ꝙ creatio terminat ad eẽ. q: p̃ma reꝝ creataꝝ ẽ eẽ: nõ ẽ ĩtelligendũ ꝙ ip̃m eſſe ſit creatura ad quã creatio p̄p̄e terminet: ſed ẽ ĩtelligendũ ꝙ eẽ ẽ rõ q̃ aliqd terminet: ſicut color nõ dȝ dici obiectũ viſus. Sed coloratũ dr̃ tñ ob̃m viſus. q: color ẽ rõ formalis obiecti viſus. q: nihil vr̃ niſi rõne coloris: licȝ coloratũ ſit p̄p̄ie ob̃m viſus.

Utruȝ eſſe creat p̃us q̃ eẽntia vl' econuerſo

¶ Et ſi q̃rat qd p̃us creat an eẽ vl' eẽntia. Dicendũ realr̃ loq̃ndo ꝙ neutrũ p̃us alto creat ſed ãbo ſil'. Sed tñ rõ ꝯſideratiõis attendat. poterũt ibi aſſignari p̃us ⁊ poſterius. q: vtrũq; poterit. p̃us ab altero creari. Nã ſi ꝯſideret ꝙ eẽntia non põt dari niſi hẽat eẽ. ſic eẽ ẽ p̃us creatũ. ſed ſi ꝯſideret ꝙ eẽ creati nõ põt eẽ niſi recipiat in eẽntia. ſic eẽntia p̃cedit eẽ. Unde p̄p̄e loq̃ndo ſi creatũ ẽ ſuppoſitum eẽ ⁊ eẽntia ſunt concreata.

¶ Qd ens diuiditur dupliciter.

S Ciendũ ẽ ꝙ ſicut in .v. meta. ph̓s dicit ens p ſe dicit dupl'r. Uno mõ qd diuidit p .x. gnã. Alio mõ qd ſignificat p̄poſitionũ ueritatem.

¶ Lectio .ii.

P Oſtq̃ auctor p̃miſit p̄hemiũ. Nũc exeq̃t tractatũ. ⁊ tria facit. q: p° manifeſtat. vñ ſumat nomẽ eẽntie. 2° exeq̃t de eẽntijs rerũ. 3° epilogat oĩa q̃ ſũt dicta. 2a ibi. (Sed q: ens abſolute) 3a ibi. (Sic g° pȝ ꝙ eẽntia). vñ p̃a diuidit in tres ptes. q: p° ponit q̃dã drĩam ad ſuũ p̄poſitũ. In 2° declarat vñ dr̃ nomẽ eẽntie. In 3° q̃uo nom̃ eẽntie ꝯueniat cũ qditate ⁊ forma ⁊ nã. ⁊ q̃uo drãnt. 2a ibi. (nomẽ igitur eẽntie). 3a ibi. (q: vt dictũ ẽ) p̃a, enĩ diuidit in duas. q: p̃mo ponit diuiſionẽ. 2° decl'at mẽbra diuiſiõis aſſignãdo drĩam ĩter ea. 2a ibi. (hoꝝ ãt drĩa ẽ). Dicit ergo. Sciendũ ꝙ ſicut dicit ph̓s. 5. meta°. Ens p ſe diuidit dupl'r. Uno mõ qd diuidit in .x. gnã p̃dicamenta. ſ. ſb̃am q̃litatẽ ⁊ q̃titatẽ ⁊c. Alio mõ qd ſignificat v̓itatẽ p̄poſitionũ.

Quo modo ens diuiditur ⁊ q̃ ſit eius p̃ma diuiſio:

¶ Ad euidentiã iſti⁹ ptis ẽ ſciendũ ꝙ iſta ẽ p̃ma diuiſio entis. ꝙ entiũ aliud ẽ p ſe ⁊ aliud p accñs. Ens p accñs ẽ qd cõpoſitũ ex duob⁹ termĩs qd ens in nullo p̃dicamẽto ẽ. Ens aũt p ſe ſimplex termin⁹ ẽ. Ens ẽt p accñs diſtĩguit in duos modos. Un⁹ modus ẽ qñ duo ſũt ſic cõiũcta p accñs ꝙ vnũ accidit alteri vt hõ alb⁹. Scd̃s modus ẽ qñ duo accñtia accidũt alicui. 3° vt albũ ⁊ muſicũ q̃ accidũt Petro. Poſſet addi ẽt terti⁹. ſȝ nõ ita p̄p̄ie: vt qñ vnũ accidit duob⁹. tũc illa duo p̃a dñr vnuȝ ens p accñs vt Petr⁹ ⁊ Martin⁹ q: ambob⁹ accidit albedo. Scd̃a diuiſio entis ẽ q: ens diuidit in ens in aĩa ⁊ in ens extra aĩam. Ens in aĩa appellatur ens rõnis. Ens extra aĩam appellat ens reale. Et iſta ẽ diuiſio h̓ poſita. q: ens reale ẽ illud qd diuidit in .x. gnã. Ens v̓o rõnis eſt illud qd ſignificat v̓itatẽ p̄põnis. Tertia diuiſio ẽtis ẽ entis p ſe real' in .x. p̃dicamẽta. Quarta diuiſio cuiuſlibȝ entis p̃dicamẽtal' ẽ in actũ ⁊ potentiã: q: aliqd ẽ ens actu ⁊ aliqd ẽ ens poa. Ens aũt rõnis poſſet ẽt diſtĩgui q: q̃ddaȝ ẽ ens rõnis qd ẽ pure negatiuũ ⁊ remotiuũ vt p̃uatiões ⁊ negatiões. aliud ẽ qd nõ ẽ ita remotiuũ vt relatiões rõnis ⁊ ſcd̃e ĩtẽtiones: ⁊ alia hmõi. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Horũ ãt drĩa ẽ. q: ~~forma~~ põt dici ens illud de quo affirmatiua propoſitio formari poteſt. ẽt ſi illud in re nihil ponat per quẽ modũ priuationes ⁊ negationes entia dicunt. Dicim⁹ enĩ ꝙ affirmatio eſt oppoſita negatiõi. ⁊ ꝙ cecitas eſt in oculo. ſed primo modo non poteſt dici aliquid ꝙ ſit ens niſi qd in re aliqd põat. vñ p̃o modo cecitas ⁊ hmõi non ſunt entia.

¶ Hic decl'at mẽbra ſuprapoſite diuiſiõis põẽs drĩaȝ ĩter ea dicẽs ꝙ hi modi ẽtis in h̓ drũt. q: 2° mõ põt dici ens oẽ illud de q̃ affirmatiua p̄põ põt formari q̃uis in re illud nihil põat p quẽ moȝ negatões ⁊ p̃uatões ẽt ſignificãt. Dicim⁹. n. ꝙ negatio opponit affirmatiõi. ⁊ ꝙ cecitas ẽ in oculo. Sȝ p̃mo mõ nõ põt dici ens niſi qd ẽ aliqd in re extra aĩaȝ. Et iſto° negatões ⁊ p̃uatões nõ ſunt ẽtia: q: in re nihil ponũt: ſȝ ſolũ r̃mouẽt.

Q̃uo negatio ⁊ p̃uatio: ⁊ ꝯtrariũ ꝯueniunt ⁊ differunt

¶ Notandũ ꝙ negatio ⁊ p̃uatio ⁊ ꝯtrariũ ꝯueniũt ⁊ drũt adinuicẽ: ꝯueniunt q: oĩa talia aliqd remouẽt. Sed in h̓ drũnt q: p̃uatio ſic remouet hitũ ſibi oppoſitũ qd tñ p̃ſupponit aliqd: p̃ſupponit enĩ ſb̃m ſibi determĩatũ ⁊ aptũ natũ: ſicut cecitas p̃ſupponit id qd erat ſb̃m oculoꝝ: ⁊ tñ de ſe nullã formã

vel nām dicit. vñ dr̄. 4. meta. ꝙ ꝑuatio ē negatio in ſb̄o
apto nato. ꝯrium vō ſic remouet formā ꝯriam: qd̄ tñ po
nit aliqd̄ ſb̄m ſibi determīatum ⁊ de ſe dicit aliquā formā
ſiue nām: ſicut albū r̄mouet nigrū ⁊ ꝑſupponit ſupficieʒ
ſibi addendo aliquā nām: cuius rō ē q꞉ ꝯria ſūt in eodeʒ
gnē: vt dr̄ in ꝑdicamētis ⁊ in. 4. meta. itaqꝫ vtrūqꝫ illoꝝ
dicit. aliquā nām. negatio vō ſic remouet ꝙ ſub̄m aliqd̄
Utruʒ ens rationis ſit ens — nō ꝑſupponit nec nāʒ aliquā dicit. vt nō ens. ¶ Notan
dū ꝙ ex his que dcā ſunt pʒ expſſe ꝯ illos qui dicunt ꝙ
ens rōnis nō ē ens. īpoſſibile ē eni ꝙ aliqd diuidatur in
aliq̄. ⁊ nō ꝑdiceṫ de quolibʒ illoꝝ: qd̄cūqꝫ ſit illud diui/
ſum: ſiue ſit vniuocū ſiue ſit equocū ſiue ſit analoguʒ
vt pʒ diſcurrēdo ꝑ ſingula. q꞉ ens per ſe. ⁊ ens reale di/
uidiṫ in ſb̄am ⁊ accidēs lʒ ſit analogū iccirco pōt dici: ꝙ
ſicut ſb̄a eſt ens reale: ita accidens eſt ens reale: licʒ non
hēat ita ꝑfectam realitatē ſicut ſb̄a: vt patebit īferius. s.
Thomas in ꝑma ſcd̄e. q. arti. 4. in corꝑe qōnis expſ
ſe dicit ꝙ ens rōnis eſt ens ꝼm qd ſicut ⁊ accn̄s. Cum
ergo ꝼm doctrinā Ariſ. ens ꝑ ſe diuidiṫ in ens in aīa qd̄
eſt ens rōnis. ⁊ in ens extra aīam qd̄ eſt ens reale. Seq
tur ꝙ ſic poſſuʒ dicere ꝙ ens reale ē ens ꝑ ſe: ita poſſūdi
cē ꝙ ēs rōis ē ēs ꝑ ſe ⁊ dicē oppoᵐ vr̄ eē īplicatio ꝯdictō
nis vt pʒ diligēt ꝯſiderāti: lʒ nō ea ꝑfectione dicaṫ. Si tñ
aliq̄ diuidanṫ ꝑ quādā reſolutionē: in illʼ nō tenet ꝙ diui
ſum ꝑdiceṫ de diuidētibus: ſicut hō diuidiṫ in aīam ⁊ ī
corpus ⁊ mixtū in. 4. elemēta: iſto tñ diuiſiōis mō non
diuidiṫ ens ab Ariſt. Nota ēt ꝙ ex ipſo noīe pʒ ꝙ ens
rōnis ē ens ⁊ implicat ꝯdictionem dicere ꝯrium: niſi qs
vellet dicere ꝙ illa additio rōnis eſt remotiua entis q̄re
videnṫ dicere ꝙ ens rōnis ſit ens eſt fl̄a ꝼm qd ⁊ ſim/
pliciṫ ſicut cū dr̄ hō mortuꝰ ē. gᵒ hō eſt: pʒ manifeſte h̄
deriſoriū eē: q꞉ h̄ qd̄ dr̄ rōnis nō ē remotiuū entis ꝑ ſe.
Sed ē remotiuū realitatis. vt pʒ diligenṫ ꝯſideranti: q꞉
alias diuiſio non valeret ⁊ ſeipſaʒ deſtrueret quod eſt ī/
conueniens. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Nomē igiṫ eēntie nō ſumitur ab ente. ſecū
do modo dcō. aliqua enim dicunṫ hoc modo
que eēntiam nō habēt. ut pʒ in priuationibus
ſed ſumiṫ eēntia ab ente. primo modo dcō. vn
de Cōmē. in eodeʒ loco dcm̄ ens prīo modo
dcm̄ eſt qd̄ ſignificat eēntiam rei.

¶ In iſta ꝑte doctor decl'at. vnde dr̄ nomē eēntie. ⁊ di/
cit ꝙ hoc nomē eēntia nō ſumiṫ ab ente. 2ᵒ modo dcō. ſ.
ente rōnis. q꞉ iſto mō aliq̄ ſūt entia q̄ eēntiā nō hn̄t vt pʒ
in ꝑuatiōibus. Sʒ ſumiṫ ab ente ꝑmo mō dcō. ſ. ab en/
te reali qd̄ diuidiṫ in. x. ꝑdicamēta. ⁊ hoc ꝯfirmat ꝑ au/
ctoritatē Cōmē. q dicit. in eodē loco ꝙ ens ꝑmo mō di/
ctū ē qd̄ ſignificat eēntiā rei. Notādū ꝙ hoc expſſe vr̄ a
doctore ꝙ ens rōnis ē ens: q꞉ dicit ꝙ aliq̄ dicunṫ entia q̄
nō hn̄t eēntiā ſicut ꝑuatiōes: ⁊ ꝯſtat ꝙ ꝑuatiōes ſūt en/
tia rōnis. ¶ Dubitaṫ de eo qd̄ doctor dicit ꝙ alique di
cunṫ entia q̄ nō hn̄t eēntiā q꞉ vr̄ eē īplicatio ꝯdictiōis. q꞉
ſicut dictū ē ſepius ens ⁊ eēntia ſe hn̄t ſicut ꝯcretū ⁊ ab/
ſtractū vt albū ⁊ albedo. Sʒ eēt īplicatio ꝯdictiōis ꝙ ali
qd eēt albū qd̄ nullā hr̄et albedinē: cū eē album nihil ali
ud ſit q̄ʒ hr̄e albedinē ita ēt cū ens ſit idē ꝙ hr̄e eēntiam:
dicere ergo ꝙ aliqd ſit ens ⁊ nō hēat eēntiā vr̄ īplicatio
Utrum aliquid poſſit dici ens qd̄ nō habeat eſſentiam. — ꝯdictōis. ¶ Dicendū ꝙ ens ꝑmo acceptū dr̄. Uno mō
ꝓ ente reali qd̄ diuidiṫ in. x. ꝑdicamēta. ⁊ iſtud tale ens
ē ꝯcretū eēntie. ⁊ de iſto veꝝ ē ꝙ ē īpoſſibile. ꝙ aliqd̄ ſit
tale ens ⁊ nō hēat eēntiā: q꞉ tale ens ē reale. ⁊ ēt hʒ realē
eēntiā. Et d̄ iſto ītelligebaṫ ſupꝰ. ⁊ talia ētia nō ſt̄ ꝑuatio
nes ⁊ negatiōes. Alioᵒ accipiṫ ens ꝓ eo qd̄ diuiſum eſt
ſupius in ens in aīa ⁊ in ens extra aīam. ⁊ iſtud ens ē cō
cretū eēntie. ⁊ iō iſto. 2ᵒ mō aliqd pt̄ dici ens qd̄ tñ n̄ diē
eēntiā vt ꝑuatio. Et ſi q̄riṫ certū ē ꝙ tale ens rōnis ē cō/
cretū. oʒ gᵒ ꝙ hēat abſtractū. dd̄m ē ꝙ eius abſtractū ē
entitas. vñ ꝑuatiōes lʒ nō hēant eēntias hn̄t tñ ſuas ētita
tes īperfectas cū ſint ēt entia impꝑfecta. vñ hn̄t entitatem
rōnis: ſicut ſunt entia rōnis: iō in plus eſt entitas q̄ʒ eēn/
tia. vt pʒ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et q꞉ ut dcm̄ eſt ens hoc modo dcm̄ diui/
diṫ per. x. genera opʒ ꝙ eēntia ſignificet aliqd̄
cōmune omnibus naturis. per quas diuerſa
entia in diuerſis generibus ⁊ ſpēbus collacan
tur. ſicut humanitas eſt eēntia hominis. ⁊ ſic d̄
aliis. ¶ Et q꞉ illud per qd̄ res conſtituiṫ in ꝓ
prio genere uel ſpē ē quod ſignificamus ꝑ dif
finitionem indicantem quod quid eſt res. In
de eſt ꝙ nomē eēntie a ph̄is in nomē quiditat̄
mutaṫ. ⁊ hoc ē ꝙ ph̄s. vii. meta. frequēter no/
minat quod quid erat eē. i. hoc per quod ali/
quid habʒ eē qd. diciṫ ſor. ꝼm ꝙ per formam
ſignificaṫ ꝑfectio uł certitudo uniuſcuiuſqꝫ rei
ubi dicit Auic. in. ii. meta. ſue. hoc. n. alio no/
mine nā diciṫ accipiēdo nām ꝼm ph̄m modoſ
illoꝝ quatuor modoꝝ quos Boetius de dua
bus naturis aſſignat ꝼʒ. ſ. ꝙ nā dr̄ eē illud qd̄
quocūqꝫ mō ītellectu capi pōt. nō. n. res ītel/
ligibilis ē niſi ꝑ ſuā diffinitionē ⁊ eēntia ⁊ ſic ēt
dicit ph̄s. v. meta. ꝙ oīs ſub̄a ē nā.

¶ Hic manifeſtat q̄uō nomē eēntie trāſferaṫ in nomen
q̄ditatis. ⁊ aſſignat dr̄iam. ⁊ ꝑmo diuidiṫ in. x. ꝑdicamē
ta ⁊ ē qd cōe ad decē ꝑdicamēta. opʒ ēt q̄ ab ipſo ſumūṫ
hr̄e ſignificationē aliquā cōem oībus naturis ꝑ quas di/
uerſa entia in diuerſis generibus ⁊ ſpēbus collocanṫ: ſic
hūanitas ē cōis oībus hoibus. ⁊ ꝑtes in quas diuiditur
hō. Deīde hoc qd̄ dd̄m eſt applicat ad ꝓpoᵐ. ⁊ ꝑmo
ad q̄ditatē ⁊ dicit ꝙ q꞉ id ꝑ qd̄ aliqd ꝯſtituiṫ ꝑmo in ge/
nere vel in ſpē ē hoc qd̄ ſignificaṫ per diffinitionē indicā
tem qd eſt res. vñ ē ꝙ nomē eēntie per qd̄ aliqd repon
tur in gnē vel in ſpē. ideo a ph̄is mutaṫ in nomē q̄ditatis
⁊ hoc decl'at dicens ꝙ ph̄s frequēter noīat qd̄ qd erat
eē per hoc ꝙ aliqd hʒ eē qd. Scd̄o applicat ad formam
dicens ꝙ eēntia dr̄ forma ꝼm ꝙ ꝑ formaʒ ſignificaṫ cer/
titudo vniuſcuiuſqꝫ rei vt dicit Auic. 2ᵒ ſue meta. Ter/
tio nomē eēntie applicaṫ ad nām. Unde dicit ꝙ eēntia ēt
diciṫ nā accipiendo nām ꝼm ꝑmū modū illoꝝ. 4. quos
Boetius ponit in liᵒ de duabꝰ naturis ⁊ vna ꝑſona xp̄i
ſ. ꝙ nā diciṫ eē id qd̄ ītellectus quocūqꝫ mō capit ⁊ aſſi/
gnat rōnem dicēs ꝙ nulla res ē ītelligibilis niſi ꝑ diffini/
tionē ⁊ eēntiam ſuā. Ex eo ꝙ obiectū ītellectus ē q̄ditas
⁊ eēntia rei ⁊ hoc ꝯfirmaṫ ēt ꝑ dcm̄ ph̄i. 4. meta. qui di
cit ꝙ oīs ſb̄a ⁊ eēntia dr̄ nā quedam.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Nomē aūt nature hoc modo ſūpte uideṫ ſi
gnificare eēntiā rei ꝼm ꝙ hʒ ordinē ad ꝓpriā
opōnē rei. cū nl'la res ꝓpria d̄ſtituaṫ opatōeʒ
q̄ditat̄ vō nomē ſūiṫ ħ ꝙ ꝑ diffinitōeʒ ſigni/
ficaṫ. Sʒ eēntia dr̄ ꝼʒ ꝙ ꝑ eā ⁊ ī ea res hʒ eē.

¶ Explicat dr̄iam īter illa que dcā ſunt dicens ꝙ eēntia
dr̄ nā ⁊ nomē nature aſſumit. ⁊ hoc nomen nature hoc
mō ſumpte ꝼm qd̄ eēntia hʒ ordinem ad ꝓpriā opera/
tionē cū nulla res ꝓpria opatiōe deſtituaṫ. Et rō huius
eſt. q꞉ ꝼm ph̄m. 2ᵒ phyſicorum. Nā eſt ꝑncipium motuſ
⁊ q̄etis. Sed nomē q̄ditatis aſſumit eēntia inq̄ʒᵐ ſignifi/
caṫ ꝑ diffinitionē: q꞉ diffinitio indicat ꝙ qd ē ſiue q̄ditatē
rei. Sed eēntia appellaṫ ꝼm qd̄ per eā res ē ens. ⁊ ha/
bet eē. Sed eēntia forma dr̄: inq̄ʒᵐ ꝙ per ipſam certitu/
Q̄uō eſſentia: q̄ditas: forā ⁊ nā ſūt ideʒ: ⁊ q̄uō d̄rant. — do rei demonſtraṫ. ¶ Nota ꝙ oīa iſta. 4. ſ. eēntia q̄di/
tas forma ⁊ nā ſunt idem realr̄. Sed d̄runt adinuicem
rōne ſicut hūanitas eadeʒ ē realr̄ eēntia hois q̄ditas ho
minis forma hois: nā hois. Sed d̄runt rōne ab inuiceʒ
ꝓut aliqd̄ illoꝝ noīum aſſumiṫ. nā humanitas dr̄ eē eēn

tia hoīs inq̄ntū per eā hō h₃ q̄ sit hō ab humanitate.s. per hūanitatē: dr̄ hūanitas q̄ditas hoīs inq̄ntū hūanitas significat per diffinitionē hoīs. nihil enī aliud significat p̄ hāc diffinitionē aīal rōnale mortale nisi hūanitas. Dr̄ ēt hūanitas forma hoīs inq̄ntū per hūanitatē certificat eē hoīs ⁊ distinguit ab oī alio eē for. ēt dr̄ hūanitas nā hominis inquantum p̄ humanitatē opationes suas quecūq₃ sint ille. ¶ Nota q̄ l₃ eēntia ⁊ eē actualis existentie differāt realiter: vt dictū₃ ē supra. eēntia tamē ⁊ eē eēntie sūt idē realiter ⁊ simul producuntur. Sed drūnt rōne. q: eēntia dicit quid abstractum. eē vo concretum. eēntia dicit quid simplex. eē vo quid compositū. eēntia dicit aliquo mō cām. eē vo dicit effectum. q: eē ē effectus eēntie. ⁊ q: abstractum est prius concreto. simplex composito. cā cāto. iccirco quantum ad considerationem rōnis eēntia dicit prior q̄₃ eē. q: vo eēntia ē illud cum ē reale. ideo vtimur isto nomine: quicquid erat eē seu quicquid ē eē id ē quiditas vel eēntia. q: vo eēntia precedit eē ſm viam rōnis: ideo vtimur isto nomine quod quid erat eē id ē eē quod erat quiditas. vt per hoc verbum erat: importetur aliquis ordo saltē rōnis. ⁊ sic p₃ quo modo cōueniunt ⁊ drūnt. qd̄ quid ē eē. ⁊ quod quid erat eē: qditas vo differt ab vtroq₃ illorum. sicut abstractum a concreto. ¶ Ex his q̄ dcā sūt due q̄ones oriūt. Pria ē vtrum ens rōnis distinguatur ab ente reali ⁊ videtur q̄ nō. q: per ea q̄ dcā sunt p₃ q̄ ens rōnis ē ens. S₃ ens ⁊ res cōuertunt q: sunt trāscēdentia. ergo ens rōnis ē res. Sed omnis res vt videtur ē ens reale. igitur ens rōnis nō distinguitur ab ente reali. In oppositum ē phs. 5. meta. ⁊ auctor h̄ qui vnum distinguit ab alio. ¶ Ad huius euidētiam ē sciēdum q̄ ens rōnis ⁊ ens reale ab inuicē distinguunt: ⁊ huiusmodi rō eē pōt. q: illa que habēt diuersum eē ab inuicē sunt distincta. q: eē dicit actum. actus aūt ē qui distinguit. ecōtra aūt potentia. vt dic phs p̄mo physicorū₃: ⁊. 9. meta. sed ens reale ⁊ ens rōnis habēt diuersum eē: q: ens reale hab₃ eē in re extra animam. ens vo rōnis hab₃ eē in anima. vt dicit phs. 5. meta. ergo ⁊c. quo modo aūt intelligitur q̄ ens rōnis hab₃ esse in anima patebit in sequēti q̄one. ¶ Ad arm̄ incōtrariū₃ dicendum q̄ res pōt accipi dupl'r. Uno modo prout ē vnum de transcendētibus. Et illo modo verū₃ ē dicere q̄ ens rōnis ē res que ē ens. ⁊ ens ⁊ res conuertuntur et tūc res dicit a reor reris qd̄ idē ē quod cogito cogitat vel intelligo intelligis. Et isto modo ens rōnis pōt dici res. Et sic pōt dici res omne ens de quo pōt ppositio affirmatiua formari. dato ēt q̄ tale ens i re nihil ponat. vnde doctor in prima parte. q. 25. ar. 7. in corpore q̄onis nominat relationem rōnis que est ens rōnis rem rōnis et illud quod ē talis res nō est propter hoc ens reale: quia isto modo non distinguitur res contra rōnem sed cōtra nihil. Alio mō p̄t dici et magis proprie p̄ eo quod significat aliquid ablata omni operatione intellectus. Et isto modo dicitur res ens quod est aptum natum eē extra animam ⁊ si qd̄ accipit isto mō est res de necessitate ⁊ ens reale. s₃ isto mō puationes ⁊ negationes ⁊ alia hmōi entia rōnis nō pñt dici res: ⁊ sic nō pōt pcedi arm̄: vñ nō est vl'r verū q̄ oīs res sit ens reale. ¶ Scdō dubitat vtrū ens rōnis sit accidens: ⁊ videt q̄ sic: q: omne qd̄ est: aut est substātia aut accñs. sed ens rōnis nō est substātia vt oēs ↄsitent ergo ⁊c. ⁊ per hoc diuidit ab ente reali ergo ⁊c. ¶ Preterea oē qd̄ eēt in aīa videt esse accidēs ⁊ ens rōnis est in anima q: p̄ hoc distinguit ab ente reali igit ⁊c. ¶ Ad istā q̄onē dicend. q̄ ens rōnis nō est accñs put accidens distinguit ↄtra substantiā: ⁊ diuidit in. 9. pdicamenta ⁊ rō huius est: q: illud qd̄ nō est ens reale nō est substātia neq₃ accñs. sed ens rōnis non est ens reale ergo ⁊c. maior p₃. q: ens qd̄ diuidit in. x. pdicamenta est ens reale ergo ⁊c. minor etiā p₃. q: ens rōnis distinguit ↄtra ens reale. Et per hoc p₃ solutio ad pm̄ arm̄ q: nō est verū q̄ omne qd̄ est aut est substātia aut accñs: s₃ solum omne qd̄ est reale: vñ ens rōnis nec ē substātia nec accidens: q: nō cadit sub illo diuiso. ¶ Ad 2m̄ dicendū est q̄

aliqd pōt eē in aīa tripliciter. Uno mō sicut accñs i subo. ⁊ isto mō nihil est in aīa nisi ens reale sicut spēs hitus ⁊ actus intelligendi. Alio mō sicut cognitū i' cognoscēte: ⁊ sic tā ens reale q̄₃ ens rōnis pōt in aīa esse: inq̄tū₃ ab aīa cognoscunt. Alio mō sicut effectus in cā: ⁊ sic solum ens rōnis est in aīa q: effectus ab aīa: ⁊ sic nullo mō ens reale: vel pōt dici ens rōnis esse in aīa q: cōsequit ad actus aīe q sunt in aīa subiectiue. hoc aūt diligenter cōsiderare debere indigeret maiori discussione.

¶ Deinde cum dicit.

Ed qa ens absolute: ⁊ primo dr̄ de substantiis ⁊ posterius ⁊ ſm qd de accidentib⁹. ¶ Inde est q̄ essentia proprie ⁊ ve est in substātiis. sed in accidentibus est quodāmodo ⁊ ſm quid.

¶ Lectio tertia.

Ostq̄₃ doctor manifestauit. vñ sumit nomen eēntie. Nūc in ista pte determinat de eēntijs. ⁊ duo facit: q: pº ponit qdā q̄ sunt nobis necessaria ad suū ppositū₃. In scd̄a exequit ppositū. scd̄a ibi. ¶ In substātijs igit compositis. Pma ps tm̄ in tres. q: in pma doctor ponit cōpationē substātiaꝝ ⁊ accidētiū penes eēntiā. In. 2. ponit cōpationē substātiaꝝ ↄpositaꝝ ⁊ simpliciū etiā penes eēntiā. In. 3. pte rñdit cuidā tacite q̄oni. 2ª ibi. ¶ substātiaꝝ vo. 3ª ibi. ¶ S₃ q: illaꝝ substantiaꝝ. Quātū ad pmā ptē ponit cōpationē substātiaꝝ ⁊ accidentiū: ⁊ dicit primo q̄ tā sube q̄₃ accidentia habēt eēntias real'r distinctas: tñ in hoc ē drīa. q: dicit q̄ eēntia vere ⁊ ppe ē in sbijs. S₃ in accidētib⁹ quodāmodo ⁊₃ qd: ⁊ hoc pbat tali rōne. sicut se hēt ens ad subam ⁊ accidēs: ita se h₃ eēntia. S₃ ita se h₃ ens q̄ vere ⁊ pprie dicit de sbijs: quodāmodo āt ⁊ ſm qd dicit de accidentibus. igit ⁊c. ¶ Circa hāc rōnem sic pcedit. q: nō ponit minorē sed bene eius pbatiōem. sed maior sic pbat: essētia: vt dcm̄ ē: sumit ab ente q̄ diuidit i sba₃ ⁊ accñs ⁊ ē cōe ad ea. igit seqt q̄ sicut se h₃ ens ad suba₃ ⁊ accidēs ita ⁊ eēntia. minorē nō ponit. sed pbatiōem eiº dicens q̄ ens p pus ⁊ absolute dicit de subijs. posteri⁹ āt q̄si ſm qd de accidētib⁹. ſm de illo dicit ens vere ⁊ ppe ō quo dicit absolute ⁊ p pus. de illo aūt dicit quodāmō ⁊ ſm qd: de quo dicit posteri⁹ ⁊ in ordine ad pus igitur ⁊c. ¶ Ad euidētiā istius ptis qdā sūt notāda. Primū ē de hº qd̄ dicit q̄ ens pri⁹ de suba dr̄ posteri⁹ vo de accidētib⁹. vñ sciendū ē q̄ aliqd distingui pōt tripl'r q: sicut vniuocū. aut sic equocū. vl' sic analogū. ⁊ in hº ē drīa q: vniuocū dicit de suis iferiorib⁹ ſm idē nomē: ⁊ ſm eande₃ rōem ⁊ equal'r. sicut aīal de hoīe. Equiuocū vo dicit ſ₃ idē nomē. sed nō ſm eandē rōem. sed ſm diuersa ⁊ eq̄liter: vt canis de latrabili et sidere celesti. Analogū vo dicitur ſm idē nomē et per attributiōem ad eandē rōem. s₃ nō eq̄lit q: p pri⁹ et posteri⁹. vt sanū de aníali et vrina et medicina. sed q: ens diuidit in subam et accidēs sic analogū in analogata. iō dicit q̄ ens dicit p pri⁹ de substantia: et p posteri⁹ de accñte. ¶ Scdō notādū ē qd̄ dicit q̄ accña nō hēnt eēntiā vere et pprie vbi sciēdū q̄ illa q̄ nō hēnt eēntiā per se stantē. s₃ poti⁹ depēdētē illa nō hñt pprie et vere eēntiā quia illa non sunt talia qd̄ per se hēant eē. sed accidētia oīa hēnt eēntiā dependētē ⁊ non aptas p se stare ex eo q̄ accidētis eē ē inesse. igit accña non hēnt veras eēntias. ¶ S₃ h̄ orit dubitatio de hoc qd̄ dcm̄ ē q̄ nullū accñs hēt eēntiā verā q: h₃ ipam dependentē q: ſm doctrinā cōem tria sūt pdicamēta absoluta. s. suba q̄litas et quātitas. S₃ vnū quodcūq₃ pdicamētū pōit suā eēntiā. seqtur q̄ ista tria hēnt eēntias absolutas ⁊ non dependētes. gº q̄titas ⁊ q̄litas hñt veras eēntias. Oppositū dicit doctor in lr̄a. ¶ Ad hoc dōm q̄ nullū accñs hēt verā eēntiā absolutā. Et rō hui⁹ est q: illud qd̄ de sui nā ē depēdens hēt suā eēntiā dpendētē. sed oē accñs ē hmōi igitur ⁊c. Notādū q̄ aliqd pōt eē dependens tripliciter vno mō sicut a cā efficiēte. alio mō sicut a subo. 3º modo

Margin notes (left): Quō eēn ⁊ eē eēntie sunt idem real'r ⁊ differunt rōe — Quō ens rōne distinguit ab ente reali — Utrū₃ ens rōnis sit accidens — Quō ali/

Margin notes (right): quid pt eē i anima tripliciter. — Quare ens prius dicatur de sba q̄₃ de accidente — Quare accidentia nō habent eēntiam vere ⁊ proprie. — Utrum eē accidentis essentiā dependentes — [illegible]

ſicut ab obiectis. Primo mō oīa citra deū hn̄t ſuas eēn tias depēdētes. ſolus de⁹ hȝ ſuā eēntiā abſolutā. 2° mō oīa accidētia hn̄t eēntias depēdētes ⁊ ſola ſuba hēt eſſentiā abſolutā. niſi ſit ſuba que ſit pars compoſiti. vt mā ⁊ forma. que nō ſūt cōpleta in ſpē. Tertio mō oīa pdicamēta pter ſbam q̄ntitatem ⁊ q̄litatē. habēt eēntias depen dētes q2 oīa dependēta ſuis obiectis. vn̄ illa dicunt depēdentia q̄tū ad ſubiecta ⁊ q̄tuȝ ad obiecta. q̄titas vō ⁊ qualitas ſolum ſunt dependētes q̄tum ad ſubiectum in quo habēt eē. vnde vno modo depēdēt. Alio mō non ⁊ ſic pȝ ſolutio ad arm. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Subſtātiarū. vō quedā ſunt ſimplices: ⁊ quedā cōpoſite: ⁊ ī utriſqȝ eſt eēntia: ſȝ in ſimplicib⁹ ueriori ⁊ nobiliori modo: ſm ēt q2 habent eſſe nobilius: ſūt ēt cā eſſe eorum que cōpoſita ſunt adminus ſba prima ⁊ ſimplex q̄ deus eſt.**

¶ Ponit cōpationē ſbaꝝ ſimplicium ⁊ compoſitarum penes eēntias. ⁊ pmo ponit diuiſionem dicēs q2 ſbaruȝ quedā ſūt ſimplices ⁊ quedā cōpoſite. ⁊ cōpat eas adinicē dicēs q2 lȝ in vtriſqȝ ſit eēntia. tn̄ in ſubīis ſimplicib⁹ veriori ⁊ nobiliori mō q̄ in cōpoſitis. ⁊ hoc pbat p talē rōnem. ſicut ſube ſe habēt ad eē. ita ſe hn̄t ad eēntias. ſed ſbe ſimplices hn̄t nobilius eē q̄ cōpoſite. ergo hn̄t nobiliores eēntias. maior pȝ q2 eſſe ſe hȝ ad eēntiam ſic actus ad potentiā. Sed illa q̄ habēt nobiliorē potētiā: habēt ēt nobiliorem actū. minor probat q2 ſube ſimplices ſūt cāe ſubaꝝ cōpoſitaꝝ ⁊ ſi nō oēs adminus ſuba prima ſumme ſimplex que deus ē. Sed id qd̄ ē alicuius cā hȝ nobilius eē q̄ cātum q2 cā eſt nobilior effectu. de illa rōne doctor ſolū ponit minorē cū ſua pbatiōe. ¶ Ad euidētiam iſti⁹ ptis eſt notandū q2 nō ē ſimplr ⁊ vlr verū q2 ſubſtantia ſimplex hēat nobilius eē q̄ cōpoſita: q2 videmus q2 mixtū eſt nobilius ieſſe q̄ ſimplex elemētum. Ad cui⁹ ſolutionē ſciendum: q2 ſimplex cōpoſita vt h̄ ſumit ꝯtra cōpoſitū diſtinguit. vnde ſciendū q2 ſimplex ſuba pōt eſſe duplr. Una que ē vel de ſui nā habȝ eē per eēntiaȝ compoſiti. Alia vō eſt ſuba ſimplex qd̄ nec eſt nec eē pōt ps cōpoſiti per eēntiam. ſi pmo mō itelligit verbū doctoris nō eſt vtrū. ſ. 2° mō bene ē verū. ¶ Ad cuius declaratōeȝ ē ſciendū q2 ſuba cōpoſita ex aliquibus ſubſtātiis ſimplicib⁹ pōt ſe hēre tripliciter. Uno mō q2 cōponatur ex ſubſtātiis ſimplicib⁹ in actu exiſtētibus ⁊ actu manētibus ⁊ iſtud cōpoſitū eſt vnū per quādam aggregationem: vt dom⁹ ē ſubſtātia cōpoſita lapides ligna cementū ſunt ſube ſimplices ⁊ certū ē q2 dom⁹ hēt pfectiorem eēntiam q̄ ligna vel lapides q2 qcquid pfectionis eſt in lignis vel lapidib⁹ totū ē in domo ⁊ plus. Scd̄o mō q2 aliqd̄ cōpoſitū ſic cōponat ex ſimplicibus q2 illa oīa ſint in actu. ſed facta cōpoſitiōe nō maneāt actu. ſed virtute. ⁊ iſto mō corpus mixtū eſt ſuba cōpoſita. q̄tuor vō elementa ſūt ſube ſimplices. ⁊ certū ē q2 mixtū hȝ verioreȝ ⁊ pfectiorē eēntiam q̄ ſimplex elemētū. Tertio mō aliqd̄ cōpoſitū cōponit ex aliqbus ſimplicibus nō actu manentib⁹: nec exiſtētibus. Sed vnū ſe hȝ ſicut actus: aliud vō ſic potētia ſic ſimplex elemētū ē ſuba cōpoſita. mā vō ⁊ forma ſūt ſube ſimplices. ⁊ de iſtis verū ē q2 cōpoſita ſuba hȝ nobiliorē eēntiā q̄ mā ſine forma. Si vō 2° mō itelligat. ſ. q2 ſba accipit put nō ē nec eē pōt pars cōpoſiti ſic ē verū q2 ſuba ſimplex hȝ pfectiorē eēntiā q̄ ſuba cōpoſita. ⁊ iſto modo angelus ⁊ anima ſunt ſimplices: alia vō oīa ſunt cōpoſite ſube. ⁊ certū eſt q2 illa habēt eēntias nobiliores q̄ ſube nāles. ⁊ hoc ēt pōt dici de aīa qn̄ eſt ſepata. q2 tūc hȝ modū eēndi ſubaꝝ ſepataꝝ que habēt pfectiorē eēntiam q̄ aliqd̄ cōpoſitū. licȝ nō habeat pfectā ſpēm ſi cōſideret vt ē pars ſpēi q2 dū exiſtit in corpore nō habȝ eēntiam ſic pfectā ſicut dum eſt ſeparata.

¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed quia illaꝝ ſubaꝝ eſſentie ſunt nobis magis occulte. iō ab eēntiis cōpoſitoꝝ incipiendum eſt ut a facilioribus conuenientior fiat diſciplina.**

¶ Hic reſpondet cuidā tacite qōni. poſſet. n. aliquis dicere. dictū ē q2 veriori modo eēntia ē in ſubiis q̄ in accidētibus. ⁊ ex hoc rōnabiliter pceditur q2 pmo agitur d̄ eēntiis ſubarum q̄ accidentiū vt patebit. Sed cuȝ deī ſit ēt veriori modo ⁊ nobiliori eēntia ſit in ſubiis ſimplicibus q̄ cōpoſitis. ¶ Ut merito dubitari q̄re non pus determinari debeat de eſſentiis rerū ſimpliciū q̄ compoſitaꝝ. huic qōni rn̄det dicens lȝ eēntia ſit pfectiori modo in ſubiis ſimplicibus q̄ in cōpoſitis accipiendo ſubam: 2° modo que nō ē nec eē pōt pars cōpoſiti in eēntia ſbaꝝ ſimpliciū eſt nobis magis occulta q̄ eēntia ſubſtātiaruȝ cōpoſitarum quaruȝ eēntia eſt nobis magis manifeſta. ⁊ q2 a facilioribus ad difficiliora eſt conueniens diſciplina. ideo plus declarat de eēntiis reruȝ cōpoſitarum q̄ ſimplicium. ¶ Notandū q2 aliquid pōt nobis eē occultum duplr. vno mō ex pte obiecti: ex eo q2 obiectuȝ habet parū de cognoſcibilitate: q2 habȝ parū de entitate: ſicut relationes tēpus ⁊ mā ⁊ cetera ſilīa que ſunt nobis magis occulta pꝑter ſuā paruā entitatem. ⁊ iſto modo eēntie ſubaꝝ ſimpliciū nō ſunt nobis occulte: q2 de ſe ſē valde cognoſcibiles q2 pfectas entitates habēt. Alio mō aliquid ē nobis magis occultum pꝑter defectuȝ noſtre virtutis cognoſcitiue que non eſt proportionata ad illud obiectum. Et iſto modo verū eſt q2 eēntie ſubſtantiarū ſimplicium ſunt nobis occulte. ⁊ hoc ē quod dicit phus in 2° meta. q2 intellectus noſter ſe hȝ ad manifeſtiſſima nature. i. ad ſubas ſepatas ſicut oculus noctue ad lucem ſolis. nō ex defectu ſolis q2 nō ſit bene viſibilis. Sed ex defectu virtutis viſiue in noctua que nō eſt bene efficax ad videndū. ¶ Nota q2 de ſubſtātiis ſepatis nō poſſumus cognoſcere in vita pn̄ti qd ſint: ex eo q2 nullo° poſſunt cadere ſub ſenſu: ⁊ oīs noſtra cognitio vl' eſt ſub ſēſu vel habȝ originē a ſenſu vt dicit in poſteriorib⁹: poſſumus tn̄ cognoſcere q2 ſūt. ſ. per eoꝝ effectus: h̄ in iſtis iferioribus apprehendēdo: q2 oīs effectus ēt quātūcūqȝ deficiens pbat ⁊ arguit q2 ſua cā eſt. non aūt pbat ſuam eēntiam. nec inducit ad eius cognitioneȝ: niſi ſit effectus valde pꝓportionatus cāe: qd̄ non eſt in pꝓpoſito tn̄ quādo anima ſepatur a corpore cognoſcit de eis quid ſūt: q2 tūc habet eundē modū eſſendi ⁊ cognoſcendi cū eis. Et hȝ ēt quod dicit phs. 1. meta. q2 ignorātia quā habem⁹ hic de ſubſtātiis ſepatis non eſt ſicut cecitas q2 ab illa ignorātia ad habitum deuenimus. quod non eſt verū de cecitate: q2 de cecitate ad viſū non ſit regreſſus naturaliter Notandum ēt q2 in vita preſenti licȝ de ſubſtātiis ſepatis nō poſſumus cognoſcere quid ſint. poſſumus tamen cognoſcere quid nō ſint per remotionē eorum que important defectum in iſtis inferioribus. q2 de eis cognoſcimus q2 non ſunt materiales nec corporales. nec corruptibiles.

¶ **In ſubſtantiis igitur cōpoſitis forā ⁊ mā nota ſūt ut in hoīe anima ⁊ corpus. Nota aūt pōt dici q2 alterū eoꝝ tantū eēntia dicat eſſe. q2 enī mā rei ſola nō ſit eēntia planū eſt. quia res p ſuā eēntiā cognoſcibilis ē ⁊ in ſpē ordiatur uel in genere: mā aūt nō ē cognitiōis principiū nec ſm eā ad ſpēm uel ad genus deteriatur. ſȝ ſm id ſolum qd̄ in actu aliquid eſt.**

¶ Lectio quarta.

In parte iſta doctor exequitur de eēntiis ſubſtātiarum cōpoſitarum: ⁊ quō ille eſſentie ſe habent ad intētiones logicas. Diuiditur illa pars in duas q2 pmo agit de eēntiis ſubſtantiarum cōpoſitarū. Scd̄o vō de eēntiis ſubſtātiarū ſimplicium. 2a ibi. (Nūc reſtat videre ſm quē modum.) Prima diuiditur i duas partes. q2 primo agit de eſſentiis ſubſtātiarū compoſitarū. Scd̄o manifeſtat quō ille

Qualit ſba ſimplex habeat nobiliorem eēntiam q̄ cōpoſita ⁊ q̄liter non.

Quot modis dicatur aliquid cōponi ex ſubſtātiis ſimplicibus

Quō n̄ ſit prius dterminādum de eſſentiis rerum ſimplicium q̄ cōpoſitarū.

Quot modis pōt eē aliquid nobis ignotū.

Qualit de ſubſtantiis ſepatis nō poſſum⁹ cognoſcē q2 ſunt ſed qd non ſunt

eēntie ſe habeant ad intentiones logicas.ibi.(viſo igitur
ꝗd ſignificet̃ noīe eēntie)Primo iterum diuidit̃ in tres
partes.q꞉ primo remouet illa que nō poſſunt poni eēn/
tie rerum cōpoſitaꝝ: Scḋo concludit ⁊ manifeſtat veri
tatē.3° remouet quādam dubitationē.2ª ibi.(relinquit̃
igitur)3ª ibi.(Sed q꞉ indiuiduationis pͥnciͥᵐ).Prima
iterū in tres partes diuidit̃.q꞉ primo probat ꝙ mā ſola
non pōt dici eēntia rei compoſite.2° probat ꝙ non ſola
forma.3° probat ꝙ nec relatio inter illa nec aliqḋ ſuper/
additū.2ª ibi.(neqꝫ.n.for.)3ª ibi.(non aūt poſſet dici)
Dicit ergo ꝙ in ſubſtātijs compoſitis ſunt mā ⁊ forma
vt in homine anima ⁊ corpus. Sed neutrum iſtorū po
teſt dici per ſe eēntia. Et probat primo de materia tali ra
tione illud per quod res cognoſcibilis ⁊ per qḋ in gene
re ⁊ ſpē collocatur eſt eſſentia rei. Sed per mām res nō
eſt cognoſcibilis: nec per ipſam in genere ⁊ ſpecie collo
catur.igitur ⁊c. maior pꝫ q꞉ res tunc perfecte cognoſcit̃
quando perfecte intelligit̃. Sed obiectum intellectus ē
eēntia rei.igitur ⁊c. minor probatur q꞉ per eēntiam vna
queqꝫ res eſt cognoſcibilis: etiaꝫ per ipſam in genere ⁊
ſpē collocatur.igitur ⁊c. Iſtius rationis doctor ponit ma
iorem ⁊ minorem cum probatiōe. ¶ Nota ꝙ tota cau/
ſa quare mā non poteſt eſſe principiū cognoſcendi ē iſta.
mā enim de ſe eſt pura potentia.id aūt quod eſt in pu/
ra potentia eſt quid indeterminatum ⁊ infinitum.id qḋ
eſt infinitum inquantum huiuſmodi eſt ignotum: vt dꝛ
primo phyſicorum.igitur de primo ad vltimum mā de
ſe eſt ignotum. ⁊ ideo non poteſt eſſe rō cognoſcēdi alia.
¶ Dubitatur hic vtrū mā de ſe habeat aliquam eēntiā
⁊ videtur ꝙ non: q꞉ illud qḋ non eſt ens non habet eēn/
tiam.mā non ē ens.igit̃ ⁊c. Nā ens dicitur ab actu eēn
di.mā vͦ de ſe nullum habet actum.igit̃ ⁊c. Ad hoc di
cendum ꝙ mā habet ſuam eēntiam realiter diſtincta ab
eēntia forme q̄ quidē eēntia eſt ſua potētia. ⁊ huius rō ē
q꞉ illud qḋ habꝫ realitatē diſtinctā a realitate alteriꝰ: hꝫ
ēt eēntiam diſtinctā ab illo: q꞉ oē ens reale hꝫ eēntiaꝫ: vt
dictū eſt. Sed mā hꝫ realitatē diſtinctā a realitate forme
qḋ pꝫ per Ariſto.pͥmo phyſicoꝝ.qui ponit tria pͥncipia
realiter diſtincta.ſ.mā forma ⁊ ꝑuatio igit̃. ¶ Ad arᵐ ī
oppoſitū eſt dicēdum ꝙ ens pōt ſūmi duplr̄. Uno mō
noīaliter ⁊ tunc idē eſt ens qḋ hn̄s eēntiam. Alio modo
ꝑticipialr̄: ⁊ tunc idē ē ens qḋ habēs eēndi actū. Unde pͥ
mo mō mā dꝛ ens ⁊ nō ſcḋo mō. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Sed neqꝫ ēt forma tm̄: ſed ſuba compoſi/
ta eēntia dici poteſt. q̄uis quidam aſſerere co
nentur. Ex his que dicta ſunt pꝫ ꝙ eēntia eſt
id quod ꝑ diffinitionē rei ſignificat̃. Diffinitō
aūt ſubarū nālium non tantū formā continet.
ſed etiā mām: aliter enim diffinitiones natura
les mathematice nō differrent.

¶ Hic conſeq̄nter ꝓbat ꝙ ſola forma nō pōt dici eſſen
tia ſb̄e cōpoſite. ⁊ h̄ duo facit.q꞉ pͥmo ponit qḋ dictum
eſt.2° remouet quoddā dictū.2ª ibi.(nec ēt dici poteſt)
pͥmo dicit qḋ intēdit ⁊ ꝓbat tali rōne illud qḋ ſignificat̃
ꝑ diuiſionē rei eſt qḋ ꝑtinet ad eius eēntiam. Sed nō ſo
lum forma: ſed ēt mā ſignificat̃ ꝑ diffinitionē ſb̄e cōpoſi/
te igit̃ ⁊c. maior pꝫ q꞉ diffinitio indicat eēntiam rei mior
ēt declarat̃ q꞉ aliter nō dr̄ent diffinitiones nāleſ ⁊ mathe
matice que in hoc differūt ꝙ nāles accipiant mām ma/
thematici vͦ nō. iſtius rōnis doctor ponit maiorē ⁊ mi/
norem cū ſua ꝓbatiōe. ¶ Notandum ꝙ Plato poſuit
aīam rōnalem eſſe totam eēntiam hoīs ⁊ vniri ſolū ma
terie ſicut motor mobili ⁊ nauta naui: ex hoc rōnabiliter
ſequebant̃ ipm̄ qui ponebāt aīam rōnalem eē quid cō/
pletū in ſpē. Sed doctores moderni ponūt aīam eē ꝑteꝫ
eēntie q꞉ ponunt eam ꝑtem ſpeciei. ¶ Dubitat̃ h̄ q꞉ di
xit ꝙ eēntia dicebat̃ de forma: nūc aūt negat. Dicenduꝫ
ꝙ duplex eſt forma.ſ.forma totius ⁊ forma ꝑtis: vt hu
manitas ⁊ anima. forma totius idē ē qḋ eēntia: ⁊ de h̄
intellexit ſup eriꝰ. Sed forma ꝑtis nō ē tota eēntia: ⁊ de
hac ītellexit h̄: ⁊ ſic pꝫ ſolutio. ¶ Dubitat̃ ēt q꞉ dicit ꝙ
diffinitio nālis includit mām q꞉ in 2°.phyſicorum.dicitur
ꝙ ꝑtes diffinitionis magis collocant̃ in genere cāe for/
malis. Ad iſtud eſt dicendū ꝙ oēs ꝑtes diuiſiōis poſſūt
dici eē in genere cāe formalis: de ꝑtibus aūt diffinitiōis
logice ⁊ mathematice: ē manifeſtum ꝙ mathematicus
ſolū cōſiderat cām formalē. Et ideo ſue diffinitiones ſūt
pure formales. Logicus aūt in ſua diffinitiōe accipit ge
nus ⁊ dr̄iam que ambo dicuntur formales: ſiue ſm ſe
cōſiderent̃: ſiue ſm ordinem ad diffinitionem: hꝫ in or/
dine ad diffinitionē que ex ipſis conſurgit pn̄t ambe dici
hr̄e rōnem materie vel ſi vna compet̃ ad aliā. vna habꝫ
rōnem mā̄e vt genus.alia hꝫ rōnē forme vt dr̄ia. Sed
de diffinitiōe nāli videt̃ dubiū.q꞉ nulla potētia. videtur
mā cōpoſiti: vt cū dꝛ hō eſt ꝗd cōpoſitū ex anima ⁊ cor
pore: tūc poſſumus dicere ꝙ illa mā hꝫ rōnem formalē
q꞉ nō materia ſignata.ſed cōis ingredit̃ cōpoſitionem ⁊
diffinitionē ex hoc ꝙ ſola ſpēs diffinit̃.nam cōe ⁊ vl̄e in
ordine ad ſuum ꝑticulare hꝫ rōneꝫ formalē: q꞉ hꝫ rōneꝫ
ꝑdicati. ⁊ oē ꝑdicatum in ordine ad ſubiectuꝫ hꝫ rōnem
formalē. vnde corpus ad hoc corpus ē ꝗd formale. ⁊ h̄
ē qḋ dicit phs in .1° de celo qui dicit ꝙ celū vl̄e ⁊ cōe di
cit formā.q vͦ dicit hoc celū ꝑticulare dicit māꝫ ꝑ h̄ pꝫ
ꝙ materia cōis ēt ſubiduit rōnem forme inquātuꝫ cōis
⁊ vl̄is reſpectu ſubiecti. ¶ Nec pōt dici. hic remouet
vnū dubiū q꞉ dictum ē ꝙ in diuiſione naturali ſb̄e nō ſo/
lū ponit̃ foꝛa: ſed ēt materia. ex h̄ dꝛ ꝙ mā ꝑtinet ad eēn
tiam. poſſet aliquis dicere ꝙ mā nō ingredit̃ talē diffini
tionē.niſi ſic additū ⁊ ens extra eēntiam eius. Soluit hic
⁊ dicit. ꝙ hoc eē nō pōt: q꞉ ille modus diffiniēdi ꝑ addi/
tamenta ē prius accidētiū que ꝑfectā eēntiam nō habent
ſm phm. vn̄ opꝫ ꝙ ſubm ſuū accipiāt in ſua diuiſiōe qḋ
ē extra genꝰ eoꝝ.nō aūt cōuenit ſubiȷ̄s cōpoſitis. ¶ Un̄
notandū ꝙ aliter diffiniunt̃ ſub̄e cōpoſite: ⁊ aliter ꝑtes
ſub̄e. ⁊ aliter accidētia: q꞉ ſub̄e cōpoſite ꝑfectā eēntiā ha
bent ⁊ nō depēdentē.iō diffiniunt̃ ꝑ ſola intrinſeca prin/
cipia ⁊ eēntialia vt ꝑ mām ⁊ formā: vel genus ⁊ dr̄iaꝫ
Sed q꞉ ꝑtes ſb̄e.ſ.materia ⁊ foꝛa vel genꝰ ⁊ dr̄ia nō ha
bēt eēntiam ꝑfectam.ideo diffiniunt̃ per aliquod extra
ſuā eēntiam exn̄s vt materia ꝑ formā ⁊ econuerſo ⁊ ſi/
milit̃ ītelligēdū eſt de accidentibus que ꝑfectam eēntiaꝫ
nō habent ⁊ diffiniuntur ꝑ ſuum ſubm. ¶ Dubitat̃ h̄
vtrum ſubm ſit de eēntia ipſius accidētis. ⁊ videt̃ ꝙ ſic
q꞉ illud ſine quo res non pōt eſſe nec ītelligi nec diffiniri
ē de eēntia eius: ſed ſubm ē huiuſmōi: q꞉ ſine ipſo accn̄s
nō pōt eē nec intelligi nec diffiniri.igit̃ ⁊c. ¶ Ad hoc eſt
dicendū ꝙ ſb̄m nullo mō ē de eēntia accn̄tis ⁊ rō ē q꞉ il/
la que de ſe abinuicē ſunt diſticta realiter ⁊ eēntialit̃: vnū
nō pōt eē de eēntia alterius. Sed ſubm ⁊ accn̄s ſūt hu/
iuſmodi.igit̃ ⁊c. pꝫ q꞉ ſubꝫ ⁊ accn̄s ſunt in diuerſis ꝑdi
camentis: ꝑdicamēta aūt ſunt impmixta. ergo ⁊c. ¶ Ad
argᵐ aūt ē dicendū ꝙ aliquid pōt eē de intellectu alicuiꝰ
duplr̄. Uno modo ꝙ ſit de pͥmo ītellectu eius ⁊ iſtud ta
le eſt de eēntia rei. Scḋo mō ꝙ ſolū ſit de ſecūdario ītel
lectu ⁊ illud nō pōt eē de eēntia rei: ſic āt ē in ꝓpoſito ꝙ
ſubm nō eſt de pͥmo ītellectu accidētis: ſed ſcḋario q̄tū
ad diffinitionē. Dicendū eſt ꝙ ītelligitur de diffinitione
que nō ſit per additamēta qḋ nō eſt in ꝓpoſito.igit̃ ⁊c.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec etiā poteſt dici ꝙ materia ī diffinitiōe
ſb̄e naturalis ponatur ſicut additamētuꝫ eēn/
tie eius uel ens ex illa naturam uel eſſentiā eiꝰ
q꞉ hic modus proprius eſt accidentibus que
eſſentiā ꝑfcāꝫ nō hn̄t. unde oꝫ ꝙ in diffinitio/
ne ſua ſb̄am uel ſubiectum recipiat quod ē ex/
tra genus eorum. ¶ Patet ergo ꝙ eſſentia
comprehendit mām ⁊ formam: non ergo po/
teſt dici ꝙ eſſentia ſignificet relationem que ē
inter mām ⁊ formam: uel aliquid ſuperaddi/
tum illis q꞉ hoc de neceſſitate eſſet accidēs ex

Qu aī ma
teria nō po
teſt eē prin
cipium co/
gnoſcendi.

Utruꝫ ma
teria de ſe
habeat ali/
quam eēn/
tiam

Opīo pla/
tonis q po
ſuit animā
eſſe totam
eēntiā ſpe/
ciei.

Utrum ſo
la foꝛa poſ
ſit dicē eēn
tiā cōpoſiti

Utruꝫ dif/
finitio nālis
īcludat eēn
tiam

Quō dif/
ferent dif/
finiūt ſub̄e
⁊ ꝑtes: ⁊
accidentia

Utrū ſb̄m
ſit de eſſen
tia accidētiſ

traneũ a re nec per eam res cognoſceretur. que omnia eſſentie conueniunt. per formam enĩ que eſt act⁹ materie: mã efficitur ens actu ⁊ hoc aliquid. unde illud quod ſuperaduenit nõ dat eſſe actu ſimpliciter materie ſ; eẽ actuale ſicut accidentia faciunt. ut albedo facit actu album. unde quando talis forma acquirit᷑ nõ dicitur generare ſimplr̃ ſed ſm quid.

¶ Remouet quedã alias rõe eẽntie que a quibuſdã poſſent videri ꝙ eẽnt eẽntie rerum q: poſſet aliquis dicere. materia nõ eſt eẽntia rei cõpoſite: nec etiã forma. igit᷑ relatio que ẽ iter materiã ⁊ formã vel aliqd ſupadditum materie ⁊ forme erit eẽntia rei cõpoſite. hoc remouet dicens ꝙ de ſe p; ⁊ ꝓbat tali rõne illud qđ ẽ accidẽs rei ⁊ extraneũ a re: nõ ẽ principium cognoſcẽdi rẽ ⁊ nõ põt eẽ eẽntia eius. Sed iſta ſunt hmõi. igit᷑ ⁊c̃. minor p;. ꝓbat᷑ minor: qꝛ tũ ſolũ ad hoc ꝙ ſit accñs. q: hoc habito ſtatim habem⁹ qđ erit extraneũ nec erit p̃ncipium cognoſcẽdi nec ꝓbat de relatiõe ꝙ ſit accñs q: hoc ẽ manifeſtu; : ſ; ſolũ ꝓbat de ſuperaddito: ⁊ hoc per talem rõnem illud quod aduenit alicui exñti in actu eſt accidens. Sed illud ſuperadditum eſt hmõi. igit᷑ ⁊c̃. maior p;: minor declarat᷑ q: forma adueniens materie facit ens in actu : ⁊ hoc aliquid ſimplr̃. illud aũt qđ poſtea ſupuenit nõ fac̃ actu tale ſicut albedo. ⁊ ideo quãdo talis forma acqritur non dicitur generari ſimplr̃. ſed ſm quid. ergo ⁊c̃. Iſti⁹ rõnis doctor nõ ponit maiorem nec minorẽ. Sed ꝓbationem minoris ⁊ eius declarationem.

Qualr̃ nõ omne qđ aduenit alicui iam exiſtenti ĩ actu eſt accidẽs

¶ Nota ꝙ nõ omne qđ aduenit alicui iam exñti in actu ẽ accidens: ita ꝙ ſit in genere accidentis q: aliquãdo aliqua ſubſtãtia aduenit alicui alteri ſubẽ iam exñti in actu: ⁊ tñ non erit in genere accidẽtis. Sicut veſtis hoĩ ⁊ homo accidit animali vbi eſt diligenter aduertendũ ꝙ accidẽs põt accipi dupliciter. Uno mõ noĩaliter: ⁊ ſic nihil eſt accñs niſi qđ eſt in genere accidentis. Alio modo participialiter. ⁊ ſic accidens ẽ idem quod accidẽtaliter adueniens qđ ẽt p̃t conuenire alicui ſubſtãtie. ⁊ ſic veſtis eſt accidens homini ⁊ homo animali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Reliquitur igitur ꝙ nomẽ eẽntie in ſubſtãtiis cõpoſitis ſignificat illud quod eſt ex materia ⁊ forma compoſitum. Et huic rõni conſonat uerbũ Boetii ĩ cõmẽto p̃dicamentoꝝ ubi dicit quod uſya ſignificat compoſitũ. uſy. eñi apud grecos idem eſt ꝙ eſſentia apud nos ut ipſemet ĩ libro de duabus naturis. Auic. aũt dicit ꝙ quiditas ſubarum compoſitarum eſt ipſa compoſitio forme ⁊ materie. Cõm. etiã dicit ſuper. vii. meta. Natura quã hñt ſpẽs in reb⁹ gñalib⁹ eſt aliqđ mediũ. i. compoſitum ex materia ⁊ forma.

Quõ ꝓp̃e debet dici eẽntia ĩ ſubſtãtijs compoſitis

¶ Cõcludit veritatem dicẽs ꝙ ex quo eẽntia rei compoſite nõ eſt materia ſola: nec forma ſola: nec relatio que ẽ inter materiã ⁊ formã: nec aliquid ſupadditum. relinquitur ergo ꝙ nomen eẽntie in ſubſtãtijs compoſitis ſignificet illud quod eſt compoſitum ex materia ⁊ forma : qđ confirmat per auctoritatem ⁊ per rõnem. primo per auctoritatem Boetij in cõmẽ. predicamentorum qui dicit ꝙ vſya ſignificat compoſitum. Uſya autem apud grecos idem eſt qđ eẽntia apud latinos: vt ipſemet dicit in libro de duabus naturis ⁊ vna perſona xp̃i. Scđo confirmat per auctoritatem Auic. qui dicit ꝙ quiditas ſbaꝝ compoſitarum eſt ipſa compoſitio materie ⁊ forme. 3° per auctoritatem Cõmen. qui dicit ſuper. 7. meta. ꝙ natura id eſt eẽntia quã habẽt ſpecies in reb⁹ generabilib⁹ eſt aliquid medium id eſt compoſitum ex materia ⁊ forma. ¶ Ad euidẽtiam oĩum iſtorum ⁊ iſtaꝝ auctoritatũ: eſt ſciendũ ꝙ non dicunt intelligi ſimplr̃ ſicut ſonant : q: non eẽt verus intellectus: eẽntia enim rei compoſite ſm veritatem eſt illud quod reſultat ex vnione forme cum materia vt in homine humanitas ⁊ in lapide lapideitas: ⁊ ſic de alijs. Auctoritas igitur Boetij debet ſic exponi ꝙ eẽntia ſubſtantie compoſite eſt ipſum compoſitum : illud quod reſultat ex compoſitione partium. ſ. materie ⁊ forme: vel Auic. ꝙ eſt ipſa compoſitio vel Cõmen. quod eſt ipſum medium quod reſultat ex compoſitiõe partium. ¶ Deinde cum dicit.

Quõ forma nõ ẽ ſola cã ſubẽ cõpoſite ſed etiã materia

¶ Huic ẽt rõ ꝯcordat q: eẽ ſbẽ cõpoſite nõ ẽ tãtu; forẽ: nec tãtu; mãe ſ; ipſi⁹ ꝯpoſiti. Eẽntia ãt ſm quã res dr̃ eẽ. vñ op; ut eẽntia q res denoiat᷑ ẽs: nõ tm̃ ſit forã nec tm̃ mã ſ; utꝝq; q;uis hmõi eẽ ſuo mõ ſola forã ſit cã. Sic. n. ĩ aliis uidem⁹ q̃ ex pl̃ib⁹ p̃ncipiis ꝯſtituunt᷑ ꝙ res nõ d̃noiat᷑ ex altero illoꝝ p̃ncipioꝝ tm̃: ſ; ab eo ꝙ utrũq; cõplectit᷑ ut p; ĩ ſaporib⁹: q: ex actõe calidi digerẽtis hũidũ cãt᷑ dulcedo ⁊ q;uis h mõ calor ſit cã dulcedis: tñ ñ d̃noiat᷑ corpus dulce ex calore ſed a ſapore: qđ calidum ⁊ humidum complectitur.

¶ Confirmat per rationem que talis eſt : ſicut ſe habet eſſe ad ſubſtantiam compoſitam: ita ſe habet etiam eẽntia: ſed ita ſe habet eẽ ſubſtantie compoſite ꝙ nõ eſt forme ſolum nec materie ſolum. Sed eſt ipſius compoſiti ergo ⁊ eẽntia ſimiliter. maior p; q: per eẽntiam res habet eẽ. minor etiam eſt de ſe nota. Addit tamen ꝙ l; eẽntia ⁊ eẽ comprehendat vtrũq;. ſ. materiam ⁊ formã tamen huius eẽ ſuo modo ſola forma eſt cauſa: q: forma eſt que dat eẽ rei: declarat aũt quod dictum eſt per exẽpla. q: videmus etiam in alijs que ex pluribus p̃ncipijs conſtituuntur non denominantur ab altero p̃ncipiorum ſolum: ſed ab eo qđ vtrũq; complectitur ſicut dulcedo cauſatur a calore digerente humidum non tñ denomiatur dulcedo a calore ſed a ſapore q: vtrũq; cõplectit᷑. de rõne iã dcã ꝑponit doctor ꝓbatione; maioris ⁊ minoris cũ declaratione. Nota ꝙ nõ eſt intelligendum ꝙ ſic ſola forma ſit cã ſbẽ cõpoſite ꝙ excludat᷑ materia. q: vtrũq; requirit᷑ ⁊ vtrũq; eſt cã ſubẽ cõpoſite: tñ q: forma ẽ cã p̃ncipalis illi⁹ eẽ. ideo dicit᷑ ꝙ ſola forma ẽ cã eẽ. materia vº põt dici ꝯcaũa vel cã ꝓpria. ¶ Querit᷑ vtrũ de neceſſitate materia reqrat᷑ ad eẽntiã cõpoſiti vl̃ ſola forma ſufficiat. vr̃ ꝙ ſola forma ſit tota eẽntia q: illud a quo ſolo ſit ⁊ videnť eẽ dĩfe eẽntiales rei. illđ vr̃ ptinere ad eẽntiam q: dĩfe ſunt de eẽntia rei. Sed dĩfe eẽntiales ſumũtur a ſola forma ⁊ nõ a materia ſicut rõnale ſumitur ab aĩa rõnali. ſenſus vº ab aĩa ſẽſitiua: igit᷑ ſola forma videtur ptinere ad eẽntiã rei. hoc idẽ dicere videt᷑ phs p̃mo de aĩa. In ꝯ̃riũ ẽ quod dicit phs in. 7. meta. ꝙ caro ⁊ oſſa ptinẽt ad hoĩs qditatẽ ⁊ dĩ h. ¶ Ad iſtã qõnem dicendũ ꝙ materia ẽ de neceſſitate ⁊ ptinet ad eẽntiam rei cõpoſite. Et rõ hui⁹ ẽ q: illa q̃ eẽntialr̃ vniunt᷑ ptinẽt ad vnã eẽntiã. S; mã ⁊ forã ſũt hmõi. igit᷑ etc̃. maior p; : et minor ꝓbat᷑ q: nõ põt dici ꝙ forã accidat nec accñtaliť: q: ſic ſeqret᷑ multa icõueniẽtia. ſ. ꝙ forã ſbal̃ eẽt accidẽs et ꝙ mã eẽt ſb accidẽte et ꝙ oĩs hõ eẽt ens et unũ ꝑ accñs: et ꝙ ei⁹ gñãtio et corruptio eẽt ꝑ accñs q̃ oĩa ſunt icõueniẽtia. gº o; ꝙ ſibi vniat᷑ eẽntialr̃. et per ꝯñs ꝙ ad vnã eẽntiã ptineãt. Ad arm ĩ ꝯ̃riũ dđm ꝙ dĩfe eẽntiales ſumũt᷑ a forã et a mã. S; p̃ncipalr̃ a forã. nõ. n. ſumũt᷑ a forã niſi ꝑut forã ẽ ĩ mã. Et ſilr̃ dđm ẽ ad auctoritate; phi ꝙ intelligitur qđ vtrũq; ptineat ad eẽntiam : ſed qđ p̃ncipalr̃ forma ptineat ad eẽntiã. Et ideo dicit ꝙ aĩa eſt qcquid eſt animalitas. et ſic p; etc̃.

Utrum de neceſſitate requiratur ad eẽntiam compoſiti.

¶ Quõ materia quolibet non modo ſumpta eſt indiuiduatiõis principium.

ſEd q̄ꝛ indiuiduationis principium ē materia: ex hoc forte uideretur ſequi ꝙ eſſentia que materiā complectitur in ſe ſimul ⁊ formam: ſit tm̄ particularis ⁊ nō uniuerſalis. Ex quo ſequeret̄ uniuerſaliū diffinitionem non habere ſi eēntia eſt id quod ꝑ diffinitionē ſignificatur. Et ideo ſciendum eſt ꝙ materia non quolibet modo accepta eſt principium īdiuiduationis: ſed ſolum mā̈ ſignata ⁊ dico mā̈m ſignatam que ſub certis dimēſionibus conſideratur. ¶ Hec aūt materia ī diffinitione hominis inquātum homo non ponitur: ſed poneretur in diffinitione ſocratis: ſi ſocrates diffinitionem haberet. In diffinitione aūt hominis ponitur mā̈ non ſignata. nō eniꝫ in diffinitione hominis ponitur hoc os: ⁊ hec caro. ſed os ſi caro abſolute: que ſunt materia hominis nō ſignata. ¶ Lectio quīta.

Poſtq̄ doctoꝛ manifeſtauit veritateꝫ: nunc remouet quoddam dubium quod oꝛitur ex dictis. Et circa hoc tria facit. q̄ꝛ p̄mo mouet dubium ⁊ ſoluit. ſcd̄o elicit quādam veritatem ex dictis. tertio reſpondet cuidam tacite queſtioni. 2ª ibi (ſic ergo pꝫ) 3ª ibi. (huius autem). Mouet ergo priº dubium ex dictis. q̄ꝛ dictum eſt quot eēntia ſubſtātie cōpoſite includit formaꝫ ⁊ mā̈m ⁊ ꝙ per diuiſionē vtrūq̄ſignificatur. Sed cum mā̈ ſit principium indiuiduatiōis videtur ſequi ꝙ eēntia que ſimul continet formaꝫ ⁊ materiam ſit tm̄ particularis ⁊ non vl'is: ex quo vlterius ſequitur ꝙ vl'ia non habent diffinitionem. Sed ſolum ꝑticularia: cum eēntia ſit id quod ſignificatur per diffinitionem. Soluit iſtam dubitationem dicēs ꝙ non eſt verū ꝙ mā̈ quolibet modo accepta ſit principium indiuiduationis: q̄ꝛ non mā̈ ſumpta cōmuniter. Sed ſolum materia ſignata ⁊ exponit. quid appellat mā̈m ſignatam. illā ſ. que ſub determinatis ⁊ certis dimenſionibus conſiderat̄: ⁊ illa talis materia non eſt de eēntia hominis nec in eius diffinitione ponitur. Sed eſt de eēntia ſoꝛ. ⁊ ponentur in eius diffinitione: ſi haberet diffinitionem. Sꝫ materia cōmunis eſt de eēntia hominis ⁊ ponitur in eiꝰ diffinitione: ſic aūt os ⁊ caro ſunt de eēntia hominis ⁊ ponunt̄ in eius diffinitione. nō aūt hoc os neq̄ꝫ hec caro que ſunt materia ſignata. ¶ Notandum ꝙ ſm̄ Boetium ſola ſpecies diffinitur q̄ꝛ cum diffinitio conſtet ex genere ⁊ drīa: ⁊ ſola ſpecies hꝫ genus ⁊ drīam. igitur ſola ſpecies diffinitur. Si aūt diffinitur aliquod genus vt animal: nō diffinitur vt genus: ſed vt ſpēs ſubalterna. Et ideo indiuiduum non diffinitur q̄ꝛ non habꝫ genus ⁊ drīam: idō doctoꝛ non dicit ꝙ indiuiduū diffiniatur. Sed dicit ſub conditione ſi diffiniretur conditionalis tamen poteſt eſſe vera ex cathegoꝛicis falſis ⁊ impoſſibilibus vt pꝫ intuēti. ¶ Notandum ꝙ ex his que dicta ſunt pꝫ euidenter ꝙ prinª indiuiduantia ſunt de intrinſeca rōne indiuidui ſiue ſuppoſiti ſicut ⁊ principia cōmunia ſunt de intrinſeca rōne ſpeciei: ex hoc expreſſe concludit ꝙ ſuppoſitū realiter differt a natura q̄ꝛ aliquid intrinſece includit quod de nā̈ excludit. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Q̄uo ſola ſpēs diffinitur

Q̄uo pncīpª indiuidētia ſunt de rōe intrinſeca ī diuidui.

¶ Patet ergo ꝙ eſſentia hoīs ⁊ ſocratis nō differt̄ niſi ſꝫ ſignatū. vñ Cōmē. dicit ſuꝑ. vii. meta. ꝙ ſocra. nihil aliud ē q̄ꝫ aīalitas ⁊ rōnalitas que ſunt q̄ditas eius: ſicut ēt eēntia generis ⁊ eēntia ſpēi ſm̄ ſignatū ⁊ nō ſignatum differūt: q̄ꝫuis alius modus deſignatōis ſit utrobiq̄ꝫ: q̄ꝛ deſignatio indiuidui reſpectu ſpēi ē ꝑ mā̈m determinatam dimenſionibus: deſignatio aūt ſpeciei reſpectu generis ē ꝑ drīam conſtitutiuam que ex forma rei ſumitur.

¶ Elicit quādam veritatem ex dictis dicens: ex his que dicta ſunt pꝫ: ꝙ eēntia hominis ⁊ eēntia ſoꝛ. non differūt niſi ſm̄ ſignatum ⁊ non ſignatum. q̄ꝛ eēntia hoīs non eſt ſignata: ſed vt dictum eſt eēntia hominis eſt ex materia ⁊ foꝛma cōi: ⁊ eēntia ſoꝛ. ex ſignata. q̄ꝛ eſt ex materia ⁊ foꝛma ſignata: quod confirmat dicto Cōmēta. 7. meta. qui dicit ꝙ ſoꝛ. nihil aliud eſt q̄ꝫ animalitas ⁊ rationalitas que ſunt quiditas eiꝰ ⁊ eēntia hominis. Addit aūt ꝙ eodem modo dicendum eſt de genere ⁊ ſpecie ꝙ eſſentie eoꝛum: non differūt niſi ſm̄ ſignatum ⁊ non ſignatum inquantum eſſentia hominis ⁊ cuiuſlibet ſpeciei eſt indiuiduata ⁊ quodāmodo particulata per reſpectuꝫ ad eēntiam generis. vnde ſpecies appellatur ꝑticulare generis ſubiungit tamen drīam inter vtrāq̄ꝫ deſignationem q̄ꝛ dicit ꝙ diuerſus eſt modus deſignationis vtrobiq̄ꝫ deſignatio indiuidui reſpectu ſpeciei eſt per materiam ſignatam ceteris dimenſionibus. Sed deſignatio ſpeciei reſpectu generis fit per drīam ſpecificaꝫ que ſumitur a foꝛma rei. ¶ Nota ꝙ ex auctoꝛitate Auic. habetur expreſſe ꝙ ſoꝛ. eſt idem realiter quod homo: q̄ꝛ dicit ꝙ ſoꝛ. nihil aliud ē q̄ꝫ animalitas ⁊ rōnalitas. q̄ꝛ rōnalitas ⁊ animalitas ſunt idem qd̄ homo realiter. ergo ſoꝛ. eſt idem realiter qd̄ homo. Sed ſtatim oꝛitur dubitatio qd̄ videtur ꝙ ſoꝛ. ſit idem realiter qd̄ humanitas. ⁊ ita ſuppoſitum ideꝫ qd̄ natura. q̄ꝛ etiā humanitas realiter nihil aliud ē q̄ꝫ animalitas ⁊ rōalitas: ſi ergo ſoꝛtes eſt idem qd̄ rōnalitas: ⁊ animalitas erit idē qd̄ humanitas. ¶ Ad hº dicendum ꝙ ſoꝛ. poteſt dupliciter conſiderari. Uno modo quantum ad ſuam ſubſtātiam ⁊ etiam ſuum eē ſubſtantiale. ⁊ ſic nihil aliud dicit q̄ꝫ ſuā ſpeciem ⁊ ſuam naturam que eſt humanitas q̄ꝛ non dicit niſi principia eēntialia ſpeciei que ſunt anima ⁊ coꝛpus. que etiaꝫ dicit hō ⁊ humanitas. ⁊ ſic eſt idem realiter cum eis. ⁊ ſic nihil realiter addit. Alio modo poteſt conſiderari quantū ad ſuum eſſe totale. i. ſuppoſitale ⁊ ſic includit ēt principia īdiuiduantia in ſua intrinſeca rōne que omnia ſunt de eēntia eius. ⁊ ſic differt realiter ab humanitate q̄ꝛ illa totalr̄ excludit. nō aūt ab homine q̄ꝛ illa non excludit. Sed indiſtincte includit ⁊ per hoc pꝫ argumenti ſolutio q̄ꝛ tenet quantum ad ſuum eē ſb̄ale. ¶ Deinde cum dicit.

Q̄uo nā ē idē realiter ꝙ homo

Q̄uo ſoꝛtes ē idē realit.

¶ Hec aūt determinatio uel deſignatio que ē in ſpē reſpectu generis non eſt per aliquid in eēntia ſpeciei exiſtens ꝙ nullo modo in eſſentia generis ſit. imo quicquid eſt in ſpē eſt ēt in genere: ut non determinatum. ſ. n. animal nō eſſet totum ꝙ eſt homo. ſed pars eius nō predicaretur de eo: cum nulla pars intelligibilis predicetur de ſuo toto.

¶ Hic reſpondet cuidam tacite q̄ōni ⁊ circa hoc tria facit. q̄ꝛ primo ſoluit queſtionem illam: ⁊ pꝛobat ſolutionē 2º ipſam declarat per ſimilitudinem. 3º illam ad propoſitum ſuum applicat. 2ª ibi. (Hoc aūt quomodo contingat) 3ª ibi. (⁊ talis eſt habitudo) Quantum igitur ad p̄mam partem poſſet aliquis querere. nunquid illud per qd̄ ſit illa determinatio vel deſignatio generis ad ſpeciē vel ſpeciei ad indiuiduum ſic eſt in natura ſpeciei vel indiuidui exiſtens tanq̄ꝫ eis intrinſece qd̄ nullo modo ſit ī eſſentia generis vel ſpeciei. vel ſic ſunt de intrinſeca rōe vnius alterius. ſ. genus: ſpēs: indiuiduum: ꝙ nulloᶜ pn̄t eē extra rōem vnius alterius. Rn̄det ꝙ ſic intelligēduꝫ. imo quicquid eſt in ſpecie eſt etiam in genere: non determinate tamen ſed indiſtincte. ⁊ idem intelligatur de indiuiduo in oꝛdine ad ſpēm: ⁊ hoc pꝛobat ipſe de genere quod eſt animal per talem rōneꝫ ſi animal quod ē genꝰ non eſſet totum aliquo modo quod ē ſpecies vt homo. ſequeretur ꝙ animal de homine pꝛedicari nō poſſet cō/

ſequens eſt falſum ergo ⁊ antecedens. falſitas cõſequẽtis eſt manifeſta. Sed ꝓbatur ꝯñtia q: ſi animal nõ diceret totum quod eſt homo diceret eius ꝑtez: ſed nulla pars integralis de ſuo toto ꝑdicatur: animal aũt de hoĩe ꝑdicatur. igitur ⁊c̃. ⁊ ita intelligendũ eſt de ſpecie in ordine ad indiuiduũ. Nota ꝙ per dĩiaz fit deſignatio gñis ad ſpeciem. ſed per principia indiuiduantia fit deſignatio ſpeciei ad indiuidua. Querit ergo queſtio vtruz dĩia ſic ſit in natura ſpẽi ꝙ nullo modo in natura generis. ⁊ vtrꝫ indiuidua ſic ſint in natura indiuidui ꝙ nullo modo ſint ĩ natura ſpẽi. ¶ Notanduz ꝙ duplex eſt pars. ſ. pars rõnis que eſt genus ⁊ dĩia. ⁊ pars realis: pars rõnis bene poteſt predicari: de toto. ſ. de ſpecie q: illa pars totuz continet ad minus indiſtincte: quod diſtincte ſuum totũ ſed tamen non predicatur vt pars: ſed vt totuz: pars vͦo realis quecũqꝫ ſit illa ſiue ſit integralis ſiue ſit eſſentialis nullo modo poteſt predicari de toto ad mĩus per ſe. qđ dico q: homo predicatur de animali per accidens inquãtum homo eſt pars animalis. ⁊ ideo pars realis nõ poteſt habere rationem totius: ⁊ ideo ſignanter dicit doctor: ꝙ nulla pars integralis predicatur de ſuo toto ⁊ nõ ſimpliciter nulla pars. ¶ Deinde cum dicit.

Quõ pars pōt predicari de toto ⁊ quõ ñ

¶ Hoc aũt quomodo contingat uideri poteſt ſi inſpiciatur corpus: ſm ꝙ ponit̃ pars animalis: ⁊ ſm ꝙ ponitur genus. Non eniz poteſt dici eo modo eſſe genus quo eſt pars integralis. hoc igitur nomen quod eſt corpus multipliciter accipi poteſt. Corpus enim ſm ꝙ eſt in predicamento ſubſtantie dicitur ex eo quod habet talem naturam ut in eo deſignari poſſint tres dimenſiones. Ipſe autem tres dimenſiones deſignate ſunt corpus qđ eſt in genere quantitatis. Contingit autem in rebus ut quod habet unam perfectionem ad ulteriorem etiam perfectionem pertingat: ſicut pꝫ in homine qui ⁊ naturam ſenſitiuaz habet ⁊ ulterius intellectiuam. Similiter etiam: ⁊ ſuper hanc perfectionem que eſt habere talem formam ut in ea poſſint tres dimenſiões deſignari: poteſt alia perfectio adiungi ut uita uel aliquid huiuſmodi. Poteſt ergo hoc nomen corpus deſignare rem quandam que habet talem formam: ex qua ſequitur in ipſo deſignabilitas trium dimenſionum cum preciſione: ut. ſ. ex illa forma nulla ulterior perfectio ſequatur. ſed ſi aliquid aliud ſuperaddit̃: ſit preter ſignificationem corporis: ⁊ hoc modo corpus erit materialis ⁊ integralis pars animalis: quia ſic anima erit preter id quod ſignificatum eſt nomĩe corporis ⁊ ſuperueniẽs ipſi corpori: ita ꝙ ex ipſis duobus ſcꝫ ex anima ⁊ corpore ſicut ex partibꝰ conſtituitur animal. Poteſt etiã hoc nomen corpus hoc modo accipi ut ſignificet rem quandaz que habꝫ talem formam ex qua poſſint in ea re tres dimenſiones deſignari quecũqꝫ forma ſit illa ſiue ex ea poſſit ꝓuenire alia vlterior ꝑfectio ſiue nõ ⁊ hoc mõ corpꝰ erit genꝰ aĩalis: q: ĩ aĩali nihil eſt accipere qđ in corpore implicite nõ cõtineatur. non. n. aĩa ẽ alia ab illa forma per quã in re illa poterunt deſignari tres dimẽſiones: ⁊ ideo cũ dicebaz ꝙ corpus eſt quod habet talem formã ex qua poſſunt deſignari tres dimenſiones in eo intelligebam quecũqꝫ forma eẽt illa: ſiue anima eſſet: ſiue lapideitas: ſiue quecunqꝫ alia forma. ⁊ ſicut forma animalis implicite in corpore ſiue in corpis forma continetur prout corpus eſt genus eius.

¶ Hic declarat quod dictum eſt per quoddã ſimile dicens ꝙ quo modo hoc contingat. ſ. ꝙ quicquid eſt ĩ ſpecie totuz indiſtincte contineatur in genere. videri poteſt ſi diligenter inſpiciatur qualiter differt corpus ſm quod predicatur pars animalis: ⁊ cum dicitur animal componitur ex anima ⁊ corpore: ſm quod predicatur genus: vt cum dicitur animal eſt corpus: q: nõ eo modo poteſt eſſe genus quo eſt pars integralis animalis. 2º manifeſtat quot modis poteſt accipi corpus: ⁊ dicit ꝙ corpus poteſt accipi dupliciter. ſ. prout eſt in genere quantitatis ⁊ tunc idem eſt corpus ꝙ trina dimenſio. 2º prout eſt ĩ generre ſubſtantie: ⁊ tunc corpus dicitur ex eo ꝙ habet talem materiam vt in eo poſſint deſignari tres dimenſiones. 3º ponit quoddam neceſſarium ad ſuum propoſitũ dicens ꝙ hoc contingit in rebus vt id quod habet vnaz perfectionem ad vlteriorem perfectionem attingat ſicut ipſe manifeſtat in homine qui habet vegetatiuam: ſenſitiuam: ⁊ intellectiuam: ⁊ applicando ad ſuum propoſitum hoc qđ dictum eſt dicit ꝙ ſimile eſt ⁊ ſuper hãc habeat perfectionem que eſt habere talem formam: vt in ea poſſint deſignari tres dimenſiões poteſt perfectio adiungi in vita. motus vel aliquid huiuſmõi. 4º ponit ſuã deductionez oñdens quomodo differt corpus prout eſt pars integralis: ⁊ prout eſt genus dicens: ꝙ hoc nomẽ corpus poteſt accipi prout ſignificat rem quandam que habet talem formam ex qua in ipſa re ſequatur deſignabilitas trium dimenſionum cum preciſione: vt ſcꝫ ex illa forma nulla vlterior ſequatur perfectio. Sed ſi quid aliud ſuperadditur totum ſit preter intentionem corporis ſic dicitur hoc modo ſumendo corpus eſt pars integralis ⁊ numeralis animalis: ⁊ ſic anima que includitur in animali erit preter id quod ſignificatuz eſt nomine corporis ⁊ erit ſuperueniens ipſi corpori tanqꝫ aliquid extra veniens ⁊ nullo modo in ipſo incluſuz: itaqꝫ ex ipſis ſcꝫ anima ⁊ corpore ſicut ex partibus realibus ⁊ integralibus conſtituitur animal. Secundo modo poteſt accipi corpus vt ſignificet rem quãdam que habet talem formam ex qua poſſunt deſignari tres dimenſiones ſine ꝑciſione aliqua perfecta. Sed ſubintelligendo quecunqꝫ forma ſit illa ſiue ex ea poſſit peruenire alia vlterior perfectio ſiue non. Unde nec illam perfectionem includit. nec excludit determinata: ⁊ hoc modo corpus erit genꝰ animalis: q: in aĩali nihil erit a corpore quod in corꝑe nõ cõtineatur implicite. q: ſi eſſet accipere aliquid in animali quod non implicite contineretur in corpore: illud eſſet anima. Sed ſic accipiendo corpus vt dictum eſt: anima non erit alia forma ab illa per quam poterant deſignari tres dimenſiones in eo intelligebatur quecunqꝫ forma ſiue anima ſiue lapideitas ſiue quecũqꝫ alia. ⁊ ſic forma animalis in forma implicite continetur prout corpus eſt genus. Nota ꝙ ſm ponentes pluralitatem formarum in vno ſuppoſito: alia forma eſt illa per quam corpus ẽ corpus. ⁊ alia per quã animal eſt animal. Sed ſm ponẽtes vnaz formã ẽ eadez forma realiter: ⁊ q: iſtiꝰ opionis fuit ſanctus Tho. ideo dicit ꝙ anima nõ ẽ alia forma ab illa per quã corpꝰ ẽ corpꝰ. ¶ Sꝫ hic orit̃ dubitatio vtrũ corpus poſſit predicari de animali. Ad quod eſt dicendum ꝙ ſi accipiatur corpus quod eſt in genere quantitatis: tale non poteſt predicari de aĩali predicatione eſſentiali: dicendo hoc eſt hoc vt animal eſt corpus. Et huiꝰ eſt. q: vnum predicamentuz nullo modo poteſt de alio

Quõ forma ẽ per quã idem ẽ aĩal ⁊ idẽ ẽ corpus

Utrũ corpus poſſet predicari đ animali

eſſentialiter pꝛedicari: ex eo ꝙ pꝛedicamenta ſunt impꝛ/mixta. poteſt tamen tale coꝛpus pꝛedicari pꝛedicatione denominatiua vt dicatur homo eſt coꝛpoꝛeus vt homo eſt albus ⁊ illa pꝛedicatio dicit hoc eſt in hoc. vt poſſum dicere homo vel animal habet coꝛpus. Similiter eodē modo intelligendum eſt de coꝛpoꝛe quod eſt in genere ſubſtantie pꝛout eſt pars animalis quod pꝛedicari nō po teſt: niſi denominatiue. q2 licꝫ pars non poſſit pꝛedicari de toto. poteſt tamen totum denominare. vt cum dicit᷑ arca eſt lignea. Sed ſi ſumitur coꝛpus quod ē in genere ſobſtantie pꝛout eſt genus: ſic v̓o eſſentialiter poteſt pꝛe dicari. vt dicatur homo vel animal eſt coꝛpus.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et etiaꝫ talis eſt habitudo animalis ad ho minē. Si. n. animal nominaret tm̄ rem talem que habꝫ quādam ꝑfectionē ut poſſit ſentire ⁊ moueri ꝑ pꝛincipiū in ipſo exn̄s cū ꝑciſione alterius ꝑfectionis: tunc quecūqꝫ alia ꝑfectio ulterioꝛ ſupueniret haberet ſe ad aīal ꝑ mōm ꝑtis ⁊ nō ſicut implicite ꝯtēta in rōne animal̄. ⁊ animal nō eēt genus: ſꝫ ē gen⁹ ſm̄ ꝙ ſignifi cat rē quādā ex cuius foꝛma pōt ꝓuenire ſen ſus ⁊ motus quecūqꝫ ſit illa foꝛa. ſiue ſit aīa ſē ſibilis tm̄: ſiue ſit aīa ſenſibilis ⁊ rōnalis. ſiml̄.

¶ Applicat id quod dictum eſt ad ꝓpoſitum: ⁊ duo fa cit. q2 pᵐo applicat ad genus ⁊ ſpeciem. 2° ad ſpeciem ⁊ indiuiduum. 2ª ibi. (⁊ q2 vt dictum eſt) iteruꝫ pꝛima in tres diuiditur: q2 in pꝛima manifeſtat quomodo ani/mal continet indiſtincte quicquid continet homo. 2° ma nifeſtat quandam veritatem. 3° mouet quandam dubi/tationē ⁊ ſoluit. 2ª ibi. (ſic igitur genus). 3ª ibi. (quāuis auteꝫ.) dicit ergo pᵐo ꝙ q̄lis eſt habitudo coꝛpoꝛis ad animal: talis eſt animalis ad hominem ⁊ declarat dicenſ ꝙ ſi animal nominaret tm̄ rem ⁊ naturam quandā que haberet perfectionem vt poſſit ſentire ⁊ moueri ꝑ pꝛin cipium in ipſo exiſtens. cum pꝛeciſione alterius perfe/ctionis etiam quecunqꝫ anime perfectio vlterioꝛ ſuper/aduenerit habet ſe ad animal per modum partis. ⁊ ſi i/plicite contineatur in ratione animalis. ⁊ ſic per cōſeq̄ns animal non eſſet genus ad hominem. q2 aliquid contine tur in homine. ſcꝫ anima rationalis que nullo modo in/cluderetur in animali. Sed ſimplicit᷑ excluderetur. ⁊ ſic eſſet pars realis hominis: ⁊ de ipſo pꝛedicari non poſſꝫ ſed ipſum animal dicitur eſſe genus hominis ſm̄ ꝙ ſi/gnificat rem quandam ex cuius foꝛma poteſt peruenire ſenſus vel motus ſine pꝛeciſione alterius foꝛme quecun qꝫ ſit foꝛma illa ſiue ſit anima ſenſitiua tm̄ ſiue ſit anima rationalis. ¶ Nota ꝙ animal a non animali differt mo/tu ⁊ ſenſu q2 animal habet vim cognoſcitiuam qđ non habet inanimatum ⁊ mouet ſeipſum ſm̄ quod poſſibi/le eſt aliquid mouere ſeipſum q2 non pꝛimo. q2 hoc ē im poſſibile. Sed per partes inq̄ʒtum animal habet duas partes quarum vna eſt mouens. ⁊ alia eſt mota. ⁊ talis mouens dicitur ſeipſum mouere. Et ideo pħi volentes deuenire in cognitionem anime venerunt aut per motū aut per ſenſum. vt tangitur in pᵐo de anima. ⁊ ideo ſi/gnanter nominat motum ⁊ ſenſum. ⁊ per hoc tangit. s. Tho. ꝙ ē genus ꝑ ꝓpꝛiū aīalis. ¶ Deīde cū dic̄.

Quō anīal diſtinguit᷑ a non aīali motu ⁊ ſē/ſu.

¶ Sic igit᷑ genus ſignificat īdeterīate id to/tū qđ ē in ſpē. nō. n. ſignificat tm̄ mām̄. ſimili/ter etiā dr̄ia ſignificat id totū quod ē in ſpē: ⁊ nō tm̄ foꝛmam: ⁊ ēt diffinitio ſignificat totum ⁊ ēt ſpēs. ſed diuerſimode: q2 genus ſignificat totū ut quedā denominatio determinās id qđ eſt māle in re ſine determinatione ꝓpꝛie foꝛe. unde genus ſumit᷑ a mā q̄ʒuis nō ſit mā: ut pꝫ ex hoc ꝙ corpus dicit᷑ ex hoc qđ habꝫ talē ꝑ/fectionē ut poſſint in ea deſignari tres dimen/ſiōes: que quidē ꝑfectio ē mālis ſe habens ad ulteriorē ꝑfectionē. Dr̄ia v̓o e ꝯuerſo ē ſicut quedā determinatio a forma determīata ſum/pta ꝑter hoc ꝙ de intellectu eius pᵐo ſit mā deterīata. ut pꝫ cū dicit᷑ aīatum. ſ. illud qđ hꝫ aīam. nō. n. deterīat᷑ quid ſit: utrū corp⁹ ul̄ ali quid aliud. unī dicit Auic. ꝙ gen⁹ ē in dr̄ia ſic̄ ꝑs eēntie ei⁹: ſꝫ ſolū ſic̄ ens extra aīaꝫ ſiue eēn tiā: ſic̄ ēt ſbm̄ ē ꝺ itellc̄u paſſionū. ⁊ iō gen⁹ non predicatur de differentia per ſe loquendo ut dicit Ariſto. iii. meta. ⁊. iiii. topicoruꝫ. niſi for te ſicut ſubiectum predicatur de paſſione: ſed diffinitio ſiue ſpecies comprehendit utrumqꝫ ſcilicꝫ determinatam materiam quā deſignat nomen generis. ⁊ determinatam formam quā deſignat nomen differentie. Et ex hoc pꝫ ra/tio quare genus ⁊ ſpecies ⁊ differentia ſe ha/bent proportionaliter ad materiam formam ⁊ compoſitum in natura quāuis non ſint ideꝫ cum illa: q2 neqꝫ genus eſt materia ſed ſumit᷑ a materia ut ſignificans totū. unde dicim⁹ ho minē eſſe aīal rōnale: ⁊ non ex animali ⁊ rōna/li. ſicut dicimus eū eſſe ex corꝑe ⁊ anima. Ex corpore. n. ⁊ aīa dicit᷑ eſſe hō ſicut ex duabus reb⁹ quedā tertia res ꝯſtituta que neutra illa rū eſt. hō. n. neqꝫ eſt aīa neqꝫ corꝑ⁹. ſꝫ ſi hō aliquo modo ex animali ⁊ rōnali dicat᷑ eſſe nō erit ſicut res tertia ex duab⁹ ſꝫ ſicut itellectuſ tertius ex duob⁹ itellectibus. Intellectus. n. aīalis eſt ſine determinati e forme ſpālis ex/primēs nāꝫ rei ab eo qđ ē māle reſpectu ultīe ꝑfectiōis. Intellect⁹ aūt h⁹ dr̄ie rōnaliſ ꝯſiſtit īdeterīatōe foꝛe ſpālis ex qb⁹ duob⁹ itellecti bus cōſtituit᷑ itellectus ſpēi uel diffinitiōis. ⁊ iō ſic res ꝯſtituta ex aliqb⁹ nō reſpicit ꝑdica/tionē eaꝝ reꝝ ex qb⁹ ꝯſtituit᷑: ita nec intellect⁹ reſpicit predicationē eoꝝ itellectuū ex qb⁹ cō ſtituit᷑. n̄. n. dicim⁹ ꝙ diffinitio ſit gen⁹ ul̄ dr̄ia.

¶ Hic manifeſtat quādā veritatē dicēs. ꝙ gen⁹ īdeterīa te ſignificat totū qđ ē in ſpē ⁊ nō tm̄ mā. ſilr̄ ⁊ dr̄ia ſigni/ficat totū ⁊ nō tm̄ foꝛmā. Diffinitio v̓o ſignificat totū ⁊ ſpēs: ⁊ dicit ꝙ nō eodē modo. Sꝫ diuerſimode. ⁊ aſſi/gnat rationem diuerſitatis dicens ꝙ genus ſic ſignificat totum quod ſignificat determinate illud quod eſt in re ⁊ indeterminate illud quod eſt foꝛmale: q2 gen⁹ ē q̄dam deteriatio tm̄ determinās māle in re ſine deteriatiōe ꝓ pꝛie foꝛme. Et iō dr̄ ꝙ gen⁹ ſumit᷑ a mā lꝫ nō ſit mā. Et decl̄at ꝑ exēplū dicēs vt pꝫ ꝙ coꝛp⁹ dr̄ ex hoc ꝙ hꝫ talē ꝑfectionē vt in eo poſſint deſignari tres dimēſiōes ecce quō deterīate dicit id qđ ē māle q2 illa ꝑfectio quā ꝺter/mīate dicit ē māle ſe hn̄s ad vlterioꝛē ꝑfectionē. Diffe/rentia v̓o ſe hꝫ eꝯ°: q2 licꝫ dicat toᵐ. dicit tn̄ deterīate id qđ ē foꝛale: īdetermīate v̓o id qđ māle ex eo qđ dr̄ia ē q̄dā denoīatio ſūpta a foꝛa deterīata: ꝑter hoc ꝙ de pꝛi/mo itellectu eius ſit mā deterīata: ⁊ decl̄at ꝑ exēplū: vt cū dr̄ aīatum. nā aīatū eſt q̄dā dr̄ia coꝛpis ⁊ dicit aīam ⁊ dicit ꝙ hꝫ aīam ecce foꝛa deterīata. Sed nō dicit ꝙ ſit il

Quō diffe rētie dicūt totū ſpēs ⁊ diffinitio.

ind qđ hȝ aĩam: vtrũ ſit corpus vel aliqđ aliud qđ ſe hȝ ad aĩam ſicut mãle ⁊ ſic dĩa dicit mãle nõ determiate. Sȝ ĩdeteriate: ⁊ ex hoc ſubiũgit dcm̃ Auic. q dicit φ genus nõ ĩtelligit̃ in dĩa ſicut ps eẽntie eius. Sed ſolũ ſicut ens extra eẽntiã eius. ⁊ ſb̃m eſt de ĩtellectu paſſionũ ⁊ iõ gen⁹ nõ pdicat̃ de dĩa ꝓprie loq̃ndo. vt dicit phs 3° meta. ⁊. 6. topicoꝝ. niſi forte ſicut ſb̃m pdicat̃ de paſſiõe: q: gen⁹ vr̃ quodãmodo ſe hĩe ad dĩam ſicut ſubm ad paſſiões. Sed diffinitio ⁊ ſpẽs dicunt̃ vtrũq; ⁊ determiate. ſ. deteriatã mãm quã deſignat nomẽ generis ⁊ deteriatã formã quã deſignat nomẽ dĩe. Ex his que dcã ſt̃ pȝ rõ q̃re genus ſpẽs ⁊ dĩa ſe hñt ꝓportionabiliter ad mãm ⁊ formã ⁊ cõpoſitũ. nã q̃uis nõ ſint idẽ φ illa. q: .n. genus dicit deteriate id qđ ẽ mãle dicit̃ ſũptũ a mã. ⁊ q: dĩa dicit deteriate id qđ ẽ forale dr̃ ſũpta a foꝛa. ⁊ q: ſpẽs deteriate dicit vtrũq;. q: dr̃ ſignificare cõpoſitũ. ⁊ tñ nec gen⁹ ẽ mã nec dĩa ẽ foꝛa: ⁊ ꝓbat hoc q: dicim⁹ hoiem eẽ aĩal rõnale ⁊ nõ ex aĩali ⁊ rõnali: ſicut dicimus: eũ eẽ ex aĩa ⁊ corpe. ex aĩa .n. ⁊ corpe dr̃ eſſe hõ ſicut ex duab⁹ reb⁹ ẽ q̃dã res tertia ꝯſtituta que neutrũ illoꝝ ẽ. q: hõ nõ ẽ aĩa nec ẽ corpus lȝ vtrũq; hẽat: tñ ſi aliquo° dicat̃ φ hõ ẽ ex aĩali ⁊ rõali nõ erit ſic q̃dã res 3ª ex duab⁹ reb⁹ ꝯſtituta: ſed ſic ĩtellectus terti⁹ ex duobus ĩtellectib⁹. nã ĩtellectus aĩalis ẽ ſine deteriatiõe ſpãlis forme exp̃mẽs nãm rei ab eo q ẽ mãle repectu vltime pfectiõis. Intellectus ãt hui⁹ dĩe rõnalis cõſiſtit in deteriatiõe fore ſpãlis ex q̃bus duob⁹ ĩtellectib⁹ ꝯſtituitur ĩtellectus diffinitiõis ⁊ ſpẽi ⁊ ſic res ꝯſtituta ex aliq̃bus reb⁹ nõ recipit pdicationẽ illaꝝ rerũ ex qb⁹ ꝯſtituit̃ ita nec ĩtellect⁹ diffinitiõis ſeu ſpẽi recipit pdicationẽ illoꝝ ĩtellectuũ ex qb⁹ ẽ ꝯſtitu⁹. q: nõ dicim⁹ φ diffi° ſit gen⁹ vel dĩa: nec ſpẽs ſilr̃. Notandũ φ lȝ in hoc ꝯueniãt ſpecies ⁊ diffinitiões φ vtreq; dicãt to^m deteriate. ſ. mãle ⁊ forale. tñ in hoc põt dĩa aſſignari vt ſpẽs ſit dicẽs to^m determiate: tñ nõ explicat totũ nec aliquã pte vt homo. Sȝ diffinitio ſic diẽ to^m qđ explicat mãle ⁊ forale. vt aĩal rõale. ⁊ in hoc qđ dicit aĩal explicat mãle. ⁊ in hoc qđ dicit rõale explicat forale. Notandũ φ hͣ ꝓpoſitio ex ꝓprie denoiant hitudinẽ cãe mãl̃. vñ ſic diffinit̃ mã pmo phycoꝝ. Mã ẽ ex q cũ alio. i. cũ foꝛa ſit aliqđ. i. cõpoſitũ ⁊ q: aĩal nõ pt dici mã hoĩs. lȝ ſumat̃ a mã. multominus rõale dr̃ mã cũ nõ ſumat̃ a mã. iõ nõ ꝓpe pt dici φ hõ ſit ex aĩali ⁊ rõnali. Sȝ q: corp⁹ ve eſt mã hoĩs ⁊ ps aĩal rõalis. ⁊ ſilr̃ aĩa q̃dãmõ ſubidnit rõnẽ meterie iq̃z^m ps aĩal rõnal: iõ ꝓpe dr̃ φ hõ ẽ ex aĩa ⁊ corpe. Si tñ accipiat̃ aĩal ⁊ rõale q̃z^m ad ꝯceptus cũ illi duo ꝯcept⁹. ſ. aĩal ⁊ rõnal ſe hẽant mãl̃r ad ꝯceptũ. 3^m. ſ. hoĩs. iõ põt dici φ hõ ſit ex aĩali ⁊ rõnali. Deinde cum dicit.

Quãuis aũt gen⁹ ſignificet totã eẽntiã ſpẽi nõ tñ opȝ ut diuerſaꝝ ſpẽꝝ quarũ ẽ idẽ gen⁹ ut ſit una eẽntia. q: unitas gñis ex ipſa ĩ determiatiõe uel in dĩa ꝓcedit. nõ aũt ita φ id qđ ſignificat̃ p gen⁹ ſit una nã nũero in diuerſis ſpẽbus cui ſupueniat res alia q̃ ſit dĩa determinãs ipm: ſic forma deteriat mãȝ q̃ ẽ vna numero. ſȝ q: gen⁹ ſignificat aliquã formã nõ tñ deteriate hãc uel illã quã deteriate dĩa exprimit q̃ nõ ẽ alia q̃z illa q ĩdeteriate ſignificabat̃ p gen⁹. Et iõ dic̃ Cõmẽ. in. ii. meta. φ mã prima dr̃ una p remotionẽ oĩuȝ foꝛarũ. ſȝ gen⁹ dr̃ unũ p cõitatẽ fore ſignate. uñ pȝ φ p additionẽ dĩe remota illa ĩ deteriatõe q̃ erat cã unitatis gñis remanẽt ſpẽs diuerſe per eẽntiam.

Solnit quãdã q̃õnẽ q̃ orit̃ ex dictis. Poſſet aliqs dubitare. Si gen⁹ dicit totã eſſentiã ſpẽi cũ multe ſpẽs ſint ſub vno gñe: q̃ rõne dic̃ eẽntiã vnius ſpẽi. dic̃ ẽt eadem rõne totã eẽntiã alterius ſpẽi. ⁊ ſic vr̃ φ multaꝝ ſpẽꝝ ſit vnũ eẽ. Hãc dubitationẽ ſoluit doctoꝛ dicẽs φ q̃uis genus ſignificet totã eẽntiã ſpẽi. nõ tñ opȝ φ diuerſaꝝ ſpẽꝝ q̃rũ ẽ idẽ gen⁹ ſit eadẽ eẽntia: ⁊ aſſignat cãm ⁊ dic̃ φ vnitas generis ſumit̃ ex ipſa in dĩa et in deteriatiõe. nõ aũt ex vnitate nature: q: id qđ ſignificat̃ p gen⁹ nõ eſt vna natura in diuerſis ſpẽb⁹. cui nature ſupueniat poſtea res alia q̃ ſit dĩa determinãs ipm ſic foꝛa deteriat mãȝ q̃ ẽ vna nũero ſȝ ſic dȝ ĩtelligi φ gen⁹ ſignificat aliquaȝ formã nõ tñ deteriate hãc vel illã quã dĩa deteriate exprimit: q̃ q̃dẽ tal̃ nõ ẽ alia q̃z illa quã gen⁹ ĩdeteriate ſignificat realr̃. Et ex hoc fȝ doctrinã Cõmẽ. in. xj. meta°. aſſignat dĩam ĩter vnitatẽ generis et vnitatẽ mãe pme. q: mã pma dicit̃ vna p remotionẽ oĩum formaꝝ. genuſ v̊o dr̃ vnũ p remotionẽ foꝛe ſignate. añ pȝ φ p additionẽ dĩe remota illa ĩdeteriatiõe q̃ erat cã vnitatis generiſ remanẽt ſpẽs p eẽntiã diuerſe. i. diuerſas hñtes eẽntias.

Quare genus ſpecieſ dĩa ſe hñt ꝓportiõabiliter ad materiaȝ ⁊ formã ⁊ compoſitum.

Notã^m φ aliũde ſũit̃ vnitas ĩdiuidui: ⁊ vnitas ſpẽi: et vnitas gen̄is: et vnitas mãe. p° nã vnitas ĩdiuidui ſumit̃ ex vnitate mãe ſignate. vnitas ſpẽi ex vnitate foꝛe ſpecifice. vnitas generis ex ĩdeteriatiõe vel ĩdĩa ad formas ſpãles vel ex cõmunitate foꝛe quã ſignificat vel ex vnitate ꝯceptus generaľ q põt foꝛari. Sȝ vnitas matie p° ex remotiõe oĩum foꝛaꝝ inq̃z^m. ſ. de ſe nullã hȝ formaȝ Sȝ ẽ in po^a ad oẽs. Et lȝ oĩa iſta videant̃ diuerſe. ſi qs tñ diligent̃ ꝯſideret reuertunt̃ in idẽ. q: ex h φ ſignificat foꝛaȝ cõeȝ vľ ex h φ ad ĩdĩaȝ qđ ẽ ĩdeteriatũ ad multa formamus vnum conceptum generalem de ipſo gñe.

Utrum ſumitur vnitas generis ſpẽi: ⁊ materie pme.

Deinde cum dicit.

Et q: ut dcm̃ ẽ nã ſpẽi ẽ ĩdeteriata reſpectu ĩdiuidui: ſic nã gñis reſpcũ ſpẽi. Iñ ẽ φ ſicut id qđ ẽ gen⁹ ꝓut pdicat̃ d̊ ſpẽ ĩplicat in ſua ſignificatõe q̃uis ĩ diſtĩcte totũ id qđ deteriate ẽ ĩ ſpẽ. ita ẽt id qđ ẽ ſpẽs ſm̃ qđ pdicat̃ de ĩdiuiduo oȝ φ ſignificet totũ qđ eẽntialr̃ ẽ ĩ ĩdiuiduo lȝ ĩdiſtĩcte. ⁊ h mõ eẽntia ſpẽi ſignificat̃ noĩe hoĩs. uñ hõ de ſoꝛ. pdicat̃. Si ãt ſignificet̃ nã ſpẽi cũ pciſiõe mãe ſignate q̃ ẽ pricipiũ ĩdiuiduatiõis ſic ſe hẽbit p modũ ptis: ⁊ hoc mõ ſignificat̃ noĩe hũanitatis: hũanitas. n. ſignificat id. uñ hõ ẽ hõ. mã ãt deſignata nõ ẽ illud. uñ hõ ẽ hõ. ⁊ ita nullo mõ ꝯtinet̃ ĩter illa ex qb⁹ hõ hȝ φ ſit hõ. cũ igit̃ hũanitas in ſuo ĩtellc̃u includat tñ ex qb⁹ hõ hȝ: ea pȝ φ aſſignatõe ei⁹ excludit̃ uel pſcidit̃ mã deteriata l̃ deſignata: ⁊ q: ps nõ pdicat̃ de toto. Iñ ẽ φ hũanitas nec de hoĩe nec de ſoꝛ. pdicat̃. uñ dicit Auic. φ q̃ditas cõpoſiti nõ ẽ ipȝ cõpoſitũ cui⁹ ẽ q̃ditas: quãuis ẽt ipa q̃ditas ſit cõpoſitũ ſic hũanitas. lȝ ſit cõpoſita nõ tñ ẽ hõ. imo oȝ φ ſit recepta in aliquo qđ ẽ mã deſignata.

Illud qđ dcm̃ de ſpẽ et gñe applicat ad ſpẽm et ĩdiuiduũ. vñ tria facit. pmo dicit φ q̃cq̃d ẽ in ĩdiuiduo determiate to^m ẽ in ſpẽ ĩdeteriate. ſcđo mãifeſtat q̃ddaȝ qđ poterat eẽ dubiũ. 3° ĩfert q̃ddã correlariũ. 2ª ibi (Sȝ q: vt dcm̃ ẽ.) 3ª ibi (ſic igit̃ pȝ.) pmo igit̃ dic̃ qđ dcm̃ ẽ φ natura ſpẽi ĩdeteriata reſpectu ĩdiuidui ſic natura generis reſpectu ſpẽi. i. φ ſicut illud qđ ẽ gen⁹ ꝓut pdicat̃ d̊ ſpẽ ĩplicat in ſe et in ſua ſignificatiõe q̃uis ĩdiſtĩcte to^m illud qđ deteriate ẽ in ſpẽ et illud qđ ẽ ſpẽs ſm̃ qđ pdicat̃ de ĩdiduo opȝ φ ſignificet totũ eẽntialr̃ illud qđ ẽ in indiuiduo: lȝ indiſtĩcte. et hoc modo ſumendo eẽntia ſpẽi ſignificat̃ noĩe hominis. vnde homo pdicat̃ de ſoꝛ. Sȝ ſi ſignificat ipſam ſpẽm cũ pciſione matie deſignate q̃ ẽ pn^m indiuiduationis ſic ſe habebit per modum partis: ⁊ hoc

Quõ hec ꝓpoſitio ex ꝓprie denominat habitudineȝ cãe mãlis

modo ſignificatur nomine humanitatis que predicari d ſorte non poteſt. Deinde probat iſta duo. ſ. ꝙ humanitas precidat materiam ſignatam totaliter: ⁊ ꝙ nõ poſſit predicari. Circa primum dicit illud qd ſignificat ſolum vnde homo eſt homo precidit oẽm materiam deſignatam. Sed humanitas eſt huiõi igitur ⁊c̃. minor patet q: humanitas non includit niſi principia eſſentialia hominis: maior probatur q: includit tñ ea ex quibus homo habet ꝙ eſt homo. vnde materia ſignata non eſt illud: vnde homo eſt homo. Sed eſt id. vnde ſoꝛ. eſt ſoꝛ. ⁊ ideo nullo modo continetur inter illa ex quibus homo habet ꝙ ſit homo iſtius rõnis. s. Thomas ponit pͥmo minorem. Deinde maiorem ⁊ concludit: cum ergo humanitas in ſuo intellectu includat tñ ea ex quib⁹ homo habet ꝙ ſit homo pȝ ꝙ ſignificatione eius preciditur ⁊ deſignatur materia deſignata. Deinde probat ꝙ humanitas non poteſt predicari: q: hȝ rõnem partis q: pars realis non predicatur de ſuo toto. vnde humanitas non predicatur de homine neqȝ de ſoꝛ. ⁊ hoc confirmat per dictum Auicen. qui dicit: ꝙ quiditas compoſiti non eſt ipſum compoſitum cuius eſt quiditas quãuis ⁊ ipſa quiditas ſit compoſita ſicut humanitas licȝ ſit compoſita nõ tamen eſt homo. imo ſi deberet eſſe homo ⁊ de ipſo p̃dicari oȝ ꝙ ſit recepta in illo ꝙ ſit materia deſignata. Ad euidentiã aũt huius qd dicitur ꝙ humanitas dicit ꝑtem realem eſt ſciendum ꝙ ſoꝛ. componitur ex duobus. ſ. ex humanitate ⁊ principijs indiuiduantibus: ⁊ ideo tã humanitas q̃ȝ principia indiuiduantia ſunt partes reales: ⁊ q: pars realis de toto predicari non poteſt: cum ipſa ſit vtriuſqȝ realis pars. ideo bene dictum eſt ꝙ humanitas nec de homine nec de ſoꝛ. predicari poteſt cũȝ vtriuſqȝ pars ſit realis: quõ aũt hõ ⁊ ſortes differãt dicetur inferius. ¶ Nota ꝙ ex hoc habetur expreſſe ꝙ ſortes ⁊ hõ ⁊ humanitas. i. ſuppoſitũ ⁊ nã differũt realiter q: aliqd includitur realiter in ſoꝛte qd excluditur ab humanitate. ſcȝ pͥncipia indiuiduantia qd patet ex hoc qd dicitur ꝙ ſortes componitur ex humanitate ⁊ pͥcipijs indiuiduãtibus quod tantũ eſt ꝙ quelibet pars quecunqȝ ſit illa: ſiue ſit ſubſtantia ſiue ſit accidens aliquod: eſt de eſſentia ⁊ intrinſeca rõne totius. vnde verum eſt dicere ꝙ de intrinſeca ratione totius ⁊ eſſentia huius compoſiti qd ẽ homo albus eſt albedo quãuis albedo ſit accidens hoĩ.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed quia ut dictum eſt deſignatio ſpeciei reſpectu generis eſt per formam: deſignatio aũt indiuidui reſpectu ſpeciei eſt per materiaȝ ideo opȝ ut nomen ſignificans id. unde natura generis ſumitur cum preciſione forme determinate perficientis ſpeciem ſignificet partem materialem totius ſicut coꝛpus eſt ꝑs materialis hominis. nomen aũt ſignificans id: vnde ſumitur natura ſpeciei cum preciſione materie deſignate ſignificat partem foꝛmalem: iõ hũanitas ſignificat̃ ut foꝛa q̃daȝ ⁊ dr̃ ꝙ ẽ foꝛa toti⁹: nõ quidẽ q̃ſi ſuꝑaddita partibus eẽntialibus. ſ. materie ⁊ foꝛme. ſicut forma dom⁹ ſuperadditur partib⁹ integralibus eius: ſȝ magis eſt forma que eſt totum. ſ. formam cõplectens ⁊ materiam: cum preciſione tamẽ eoꝛuȝ per que nata eſt materia deſignari.

Quõ humãitas poteſt dici ꝑs foꝛmalis indiuidui

¶ Sed q: vt dictum eſt) manifeſtat quoddaȝ quod poterat eſſe dubium. poterat enim aliquis dicere q̃re coꝛpus ſignificat partem materialem totius. humanitas vo foꝛmalem ad hoc dicit ꝙ iſta eſt cauſa q: vt dictum eſt deſignatio ſpeciei reſpectu generis fit ꝑ foꝛmã: deſignatio aũt indiuidui reſpectu ſpeciei fit per materiam ſignatam. ideo opoꝛtet vt nomen ſignificans illud. vnde materia generis ſumitur cum preciſione foꝛme determinate perficientis ſpeciem ſignificet partem materialem totius ſicut coꝛpus eſt pars materialis totius hoĩs. Nomẽ aũt vnde ſumitur natura ſpeciei cum preciſione materie deſignate ſignificat partem foꝛmalem totius. ⁊ ideo humanitas ſignificatur vt quedam foꝛma ⁊ dicit ꝙ humanitas dicitur foꝛma totius ad drĩam foꝛme partis. Et declarat quare appellatur foꝛma totius: ⁊ dicit ꝙ nõ dicitur foꝛma totius ex eo ꝙ ſit foꝛma ſuperaddita partibus eẽntialib⁹ ſicut mãe ⁊ foꝛe: ſicut foꝛma domus ſuꝑadditur partibus integrantibus eius. ſed foꝛma toti⁹ dicitur ex eo ꝙ eſt foꝛma complectens totum. ſ. materiaȝ ⁊ foꝛmam cum poſitione tamen eoꝛum per que nata eſt materia deſignari. Notandum ꝙ licȝ humanitas ſit foꝛma quedam tamen in compoſitione indiuidui ſubinduit rõnem materie: ⁊ eſt vnum principium indiuiduationis in oꝛdine ad determinationem: q: omne indeterminatum ⁊ quod eſt in potentia habet rõnem materie in oꝛdine ad determinationem ⁊ ad actum ſuum: cum igitur humanitas de ſe ſit indeterminata ad iſta indiuidua ⁊ ad illa ⁊ ſit in potentia ad omnia indiuidua ⁊ pꝛout eſt in illo recicipiat illa indiuiduantia: ⁊ pꝛout eſt in alio recipiat alia: ſequitur ꝙ ipſa rõne materie aſſumat: nec hoc eſt inconueniens q: vna foꝛma ⁊ nobilis poteſt habere rõnem materie in oꝛdine ad aliam foꝛmam ⁊ ignobilioꝛem dũmodo vna recipiat aliam ⁊ habeat in ſe conditõnes pꝛemiſſas ſicut anima ſe habet in oꝛdine ad ſciẽtias ⁊ virtutes. ſi autem dicatur ꝙ hũanitas recipitur in materia ſignata: ⁊ tunc de ſe eſt foꝛma ⁊ tenebit locum foꝛme ⁊ nullo modo materie: ⁊ iſte videtur veriõ ſenſus.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic ergo patet ꝙ eſſentia hominis ſignificet hoc nomen homo. ⁊ hoc nomen humanitas ſed diuerſimode ut dictuȝ eſt: quia hoc nomen homo ſignificat eam ut totum ĩquantum ſcȝ non preſcidit deſignationem materie ſed implicite continet eam ⁊ indiſtincte ſicut dictũ eſt: ꝙ genus cõtinet differentiam: ⁊ ideo predicatur hoc nomen homo de indiuiduis. Sȝ hoc nomen humanitas ſignificat eam ut partẽ quia nec continet in ſignificatione ſua niſi id quod eſt hominis inquantum homo: ⁊ precidit omnem deſignationem materie. unde de indiuiduis hominis non predicatur. ⁊ propter hoc quandoqȝ hoc nomen eſſentia inuenitur predicatum de re. Dicitur enim ſocratis eſſe eſſentia quedam: ⁊ quandoqȝ negatum ſicut dicimus ꝙ eſſentia ſoꝛ. non eſt ſortes.

Quõ natura homo ⁊ humanitas differunt

¶ Sic ergo pȝ) h̃ ponit coꝛrelarium dicens ꝙ ex dictis manifeſtum eſt ꝙ tam homo q̃ȝ etiam humanitas ſignificant eſſentiam hominis licȝ diuerſimode vt dictum ẽ: q: hoc nomen homo ſignificat eam vt totum inquantũ. ſcȝ non precidit deſignationem materie. Sed implicite continet ⁊ indiſtincte dictam deſignationem ſicut genus continet differentiam. ⁊ ideo hoc nomen homo vere p̃dicatur de indiuiduo. Sed hoc nomen humanitas ſignificat eſſentiam hominis vt partem q: humanitas nõ cõtinet in ſignificatione ſua: niſi id quod eſt hominis inquãtum homo ⁊ precidit omnem deſignationem materie: vnde de indiuiduis humanitas non predicatur: etiã ſubiungit ꝙ propter hoc quandoqȝ nomen eẽntie inuenitur predicari de re: affirmatiue q: dicimus ſoꝛtem eſſe quãdam eſſentiam ⁊ quandoqȝ negantur: ſicut cum negamus ꝙ eſſentia ſoꝛ. non eſt ſoꝛ. ¶ Nota diligenter ꝙ h̃ eſt differentia inter ſoꝛtem hominem: ⁊ humanitatem quantum ad indiuiduantia: q: ſoꝛ. ſimpliciter ⁊ explicite ⁊ indeterminate includit indiuiduantia: homo autem

determinate nec includit nec excludit: indeterminate tñ includit: ⁊ iõ de ſorte põt predicari. ſed humanitas ſimplr̃ ⁊ determinate excludit: ⁊ iõ neq̃ de hoĩe neq̃ de ſorte ꝑdicatur. ¶ Queſtio ẽ qd ſit ꝑncipiũ indiuiduatiõis i rebus mãlibus ⁊ videt̃ ꝙ forma: q: illud qd̃ dat vnũ eẽ ẽ ꝑncipiũ indiuiduationis. Sed forma dat vnũ eẽ igitur ẽ ꝑncipiũ indiuiduationis. maior pꝫ: ꝓbatur minor: quia forma dat eẽ vt pꝫ ꝑ eius diffinitiõeꝫ: qd̃ aũt dat eẽ dat ẽt vnũ eſſe: quia ens ⁊ vnũ ꝯuertũt̃ igit̃ ⁊c̃. In oppoſituꝫ ẽ doctor in textu. ¶ Ad hoc eſt dd̃m ſicut dicit doctor ꝙ mã ſignata ẽ ꝑncipiũ indiuiduationis. Et rõ hui⁹ ẽ quia illud ꝑ qd̃ indiuiduũ hꝫ eẽ indiuiſum in ſe et diuiſum ab alio ẽ ꝑn[m] indiuiduatiõis: ſꝫ mã ſignata ẽ hmõi igit̃ ⁊c̃. maior pꝫ. quia illa duo ſunt de rõne indiuidui: minor declaratur: q: per materiã indiuiduũ hꝫ eẽ indiuiſum in ſe: quia ſm phm in ꝑ[o] phicor: ſubã abſtracta a quãtitate remanet indiuiſibilis: per quãtitateꝫ aũt hꝫ eẽ diuiſibile ab alio. q: diuiſio ⁊ diſtinctio attribuit̃ quãtitati: igit̃ vtrũq̃ ꝯiũgendo mãꝫ cũ quãtitate tale ꝯiũctũ ẽ ꝑncipiũ indiuiduationis. Sed talis materia ẽ mã ſignata igit̃ ⁊c̃. ¶ Ad argumẽtũ in oppoſitũ ẽ dicẽdũ: ꝙ forma eo mõ dat vnũ eẽ: quo dat eẽ ſpecificum: ⁊ iõ dat eẽ: ẽt vnũ eſſe in ſpecie ⁊ ſi dicat̃ ꝙ forma cõiter ſumpta dat eẽ ſpecificũ. forma tñ h̃ dat eſſe mãle. Dicendũ ꝙ verũ eſt. Sed illa forma non eſt hic. niſi q: eſt in hac materia ⁊ mã nõ eſt h̃ niſi ꝑ ſignationem igitur tota cã indiuiduationis ẽ mã ſignata ⁊ non forma neq̃ aliquid aliud ⁊c̃.

Vtꝝ mã ſit ꝑn[m] idiuiduationis.

¶ Quõ ſe habeat eẽntia ad materiaꝫ generis ſpeciei ⁊ differentie.

u Iſo qd ſignificet̃ noĩe eẽntie in ſubſtantijs cõpoſitis. Videndũ eſt quõ ſe hẽat ad rõem generis: ſpeciei ⁊ differentie: quia aũt cui ꝯuenit rõ generis uel ſpeciei uel differentie predicatur de hoc ſingulari ſignificato ĩpoſſibile eſt ꝙ rõ generis uel ſpeciei uel differẽtie ꝯueniat eẽntie ſm ꝙ per modum partis ſignificatur: vt noĩe humanitatis uel aĩalitatis. ⁊ ideo dicit Auicẽ. ꝙ rõnalitas nõ eſt differentia ſm differentie ꝑncipiũ. ⁊ eadem rõe hũanitas nõ ẽ ſpẽs nec aĩalitas ergo.

Lectio ſexta.

p Oſtq̃ doctor manifeſtauit qd ſit eẽntia ĩ ſbijs compoſitis. Nunc manifeſtat qualiter ſe habeat ꝓut ſibi intentiones logice attribuuntur. .ſ. genus ſpẽs ⁊ differentia circa qd̃ tria facit quia ꝑ[o] excludit q̃dam qb⁹ nõ pñt attribui tales intentiones. 2[o] declarat qbus pñt attribui. 3[o] epilogat ſiue ponit correlariũ. ſcd̃a ibi (nã igitur vel eẽntia) tertia ibi (ſic ergo pꝫ) ꝑuĩa in duas ſꝫ ꝙ duo facit q̃ excludũt ſecũda ibi (Silr̃ etiam) ꝑ[o] igit̃ continuando dicit abſtracta ſube .i. in genere ſbe. .ſ. humanitatẽ aĩalitatem et rõnalitatem eẽ quibus nõ pñt attribui intentiões logice. vñ dic̃ viſo qd ſignificat̃ noĩe eẽntie in ſubſtãtijs cõpoſitis. modo videndũ eſt quõ ſe hẽat ad rõnem generis ſpẽi ⁊ dr̃ie. vnde ꝓbat ꝙ iſta nõ pñt attribui hĩs q̃ dcã ſunt ꝑ talẽ rõnem illud cui debꝫ ꝯuenire rõ generis ſpeciei vel dr̃ie de neceſſitate dꝫ ꝑdicari de ꝯtẽtis ſub ſe. ſed hoc nomẽ humanitas nõ põt ꝑdicari de indiuiduis nec aĩalitas de ſpecieb⁹ nec rõnalitas de indiuiduis et ſpẽbus igit̃ ⁊c̃. maior pꝫ. quia de rõne vlis eſt poſſe predicari de ſuis inferiorib⁹. ſed minor ꝓbatur q: oĩa illa ſumũt eẽntias per modum ꝑtis: et pars realis vt dcm̃ ẽ ꝑdicari nõ poteſt de toto: igitur ⁊c̃. iſtius rõnis ponit maiorẽ et ꝓbationem minoris et hoc qd̃ dictũ ẽ ꝯfirmat ꝑ dictũ Auiceñ. qui dicit ꝙ rõnalitas non ẽ dr̃ia: ſed ꝑncipiũ dr̃ie: et eodẽ modo humanitas nõ eſt ſpẽs. ſed ꝑncipiũ ſpẽi. et aĩalitas non ẽ gen⁹: ſed ꝑncipiũ generis. Nota ꝙ ſicut dictũ eſt dr̃ia dicit totum tam formale. ꝙ ẽt mãle. ſed tñ formale determinate

ato mo ani e/

ſed materiale indeterminate: ſꝫ rõnalitas nõ dicit niſi ꝑtẽ .ſ. illud qd̃ eſt formale ſimplr̃ excludẽdo materiale. ⁊ iõ nõ põt eẽ dr̃ia ſed ꝑncipium: ſꝫ qñ ſunt aliqua duo illud qd̃ ẽ primũ ⁊ principale dicit̃ eẽ ꝑncipiũ: ⁊ q: rõnalitas ſignificat illud qd̃ eſt ꝑncipium ⁊ ꝑncipale. .ſ. formale excludẽdo materiale: iõ d: eſſe ꝑncipiũ differentie ⁊ eodeꝫ modo intelligẽdum eſt de humanitate ⁊ animaalitate.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter etiã no põt dici ꝙ ꝑdicat̃ de hoc indiuiduo. nõ enim põt dici ꝙ rõ generis uel ſpẽi uel dr̃ie ꝯueniat eẽntie ſm ꝙ ẽ quedã res exiſtens extra ſingularia ut platonici ponebãt q: ſic gen⁹ ⁊ ſpẽs non predicaret̃ de hoc indiuiduo. non enĩ põt dici ꝙ ſortes ſit hoc quod ab eo ſeꝑatum eſt: nec ſeꝑatũ illud ꝓficeret in cognitione huius ſingularis ſignati: ⁊ iõ relinquitur ꝙ rõ generis uel ſpẽi uel differentie cõueniat eẽntie ſm ꝙ ſignificatur ꝑ modum totius: ut nomine hoĩs uel aĩalis. ꝓut implicite ⁊ indiſtincte continet totũ hoc qd̃ in ĩdiuiduo ẽ:

¶ Excludit h̃ Ideas platonis quibus nõ poſſũt attribui intentiones logice dicẽs ꝙ ſicut abſtractis nõ poſſunt attribui intentiones logice: ſilr̃ nec põt dici ꝙ rõ generis vl̃ ſpẽi aut differentie ꝯueniat eẽntie ſm ꝙ ẽ quedã res exiſtens extra ſingularia ꝓut platonici ponebãt: ⁊ ꝓbat ꝑ talem rõnem illud cui dꝫ attribui intentio logica dꝫ predicari de ſuis inferioribus. Sed idee nõ poſſunt ꝑdicari de ſuis ſingularibus igitur ⁊c̃. maior pꝫ ſed minor ꝓbatur. quia illud qd̃ ẽ ſeꝑatum realiter a re non põt ꝑdicari aliquo modo eẽntialiter de ipſa re. Sed ſm platonicos ille idee ſunt realiter ſeꝑate ab iſtis inferiorib⁹ igit̃ ⁊c̃. iſti⁹ rõnis doctor ponit ꝓbationem minoris. Deinde remouet quoddã dubiũ: quia dicereꝫ aliquis ꝙ iſte idee valẽt ad cognitionẽ illius ſingularis: remouet hoc ⁊ dicit ꝙ nõ ẽ verũ. Sed nõ ꝓbat. Sꝫ ꝯcludit ꝙ intendit ⁊ dicit ꝙ relinquitur ꝙ rõ generis conuenit eẽntie ſm ſignificatũ per modũ toti⁹ vt noĩe hoĩs animal̃ ⁊ rõnalis ꝓut implicite ⁊ ĩdiſtincte continet totũ qd̃ eſt ĩ indiuiduo. ¶ Notãdũ ꝙ neceſſitas ponẽdi ideas a platone eſt duplex. Vna ex ꝑte cognitionis. alia ex ꝑte actiõis exterioris: ex parte cõgnitionis: q: ſciebat ſicut verum eſt ꝙ ſcie ſunt de incorruptibilibus ⁊ neceſſarijs q: ſolũ ſunt de vlibus que ſũt ĩcorruptibilia. Silr̃ demr̃ationes per quas acq̃ritur ſcia ſunt de ſempiternis ⁊ ſilr̃ diffinitiões que ſũt mediuꝫ demonſtrationis vt dicitur ꝑmo poſterior: ⁊ quia videbat ꝙ oĩa iſta inferiora ſunt cõmutabilia ⁊ ꝑticularia. iõ coactus fuit ponere ideas q̃ erãt ſempiterne de qbus eẽnt ſcie demonſtratiões ⁊ diffinitiões. Si iſta neceſſitas nulla eſt: quia lꝫ ponamus ꝙ ſcia ſit de neceſſarijs ⁊ ſempiternis: nõ opꝫ tamẽ ꝓpter hoc. ꝙ ponãtur ſepata ſꝫ rẽ. Sed ſufficit ꝙ ponãt̃ ſeparata ſcd̃m rõeꝫ ⁊ ꝯſideratõeꝫ rõis. Alia cã neceſſitatis .ſ. ex parte actiõis erat rõe accidẽtiũ et eorũ q̃ generãt̃ ꝑ putrediñẽ. q: cũ ĩ talib⁹ actionibus vl̃ generationibus nõ videm⁹ aliquod agens ꝑticulare opꝫ ꝙ ponãtur idee ⁊ agens a quo ille idee iꝑrimantur. Sꝫ nec iſta cã neceſſitatis valet q: ad iſtas opationes faciendas ſufficit agens vl̃e quod ẽ celũ cũ diſpoſitione materie: nec oportet ponere ideas quia ex illis forme mãles ꝓduci nõ poſſunt vt vult phs. ¶ Deinde cum dicit.

De neceſſitate ponẽdi et quõ nõ cogit

¶ Natura aũt uel eſſentia ſic accepta: põt dupliciter ꝯſiderari. vno mõ ſm naturã uel rõeꝫ ꝓpriam. ⁊ hec eſt abſoluta ꝯſideratio ipſius. ⁊ hoc modo nihil ẽ uerũ de ea niſi ꝙ conueniat ſibi ſm qd̃ hmõi. unde qcquid aliorũ attribuitur ſibi facta eſt attributio. Verbi gratia. hoĩ in eo ꝙ ẽ homo cõuenit rõnale ⁊ aĩal ⁊ alia

que in diffinitione eius cadūt: albū vel ni/grū uel quicqd hmōi qđ non eſt de rōe huma nitatis non ꝯuenit homini inqꝫtū eſt homo in eo qđ ē homo. unde ſi queraṫ utrū iſta natura ſic conſtituta poſſit dici una uel plures. neutꝝ concedendum eſt: quia utrunqꝫ eſt extra intel lectum humanitatis. ⁊ utrunqꝫ poteſt ſibi acci dere: ſi enim pluralitas eſſet de ratione eius nunquā poſſet eſſe una. cum tamen una ſit ſꝫm qđ eſt in ſorte. ſimiliter ſi unitas eſſet de intel/lectu ⁊ ratione eius. tunc eſſet una ⁊ eadem na tura ſortis ⁊ platonis. nec poſſet in pluribus plurificari. Alio modo conſideratur ſꝫ ꝙ ha bet eſſe in hoc uel in illo. ⁊ ſic de ipſa predica/tur aliquid per accidentia ratione eius in quo eſt. ſicut dicitur ꝙ hō eſt albus quia ſortes eſt albus. quāuis homini nō ꝯueniat ī eo ꝙ ē hō

¶ Manifeſtat igitur quō eēntie attribuanṫ intentiones logicales: ⁊ diuidiṫ in tres ptes: quia in pͥma ponit duas diſtinctiones eēntie vel nature. In ſcđa excludit quedaꝫ mēbra illaꝝ diuiſionū: quibꝰ intentiones non poſſunt at/tribui. In 3ª manifeſtat ⁊ concludit veritatem: ſcđa ibi. (nō pōt tamen dicit) 3ª ibi (relinquiṫ ergo) Pͥma ite/rū in duas ſꝫm ꝙ ponit duas diſtinctiones. Secūda ibi. (Hec aūt natura) ponit igiṫ pͥmam diſtinctionem dicēs

Quō nā hūana pōt duplr ꝯſiderari.

ꝙ natura vl̓ eēntia nature accepta ꝑ modū totiꝰ pōt du/pliciter ꝯſiderari. Uno mō ſꝫm ꝓpͥam rōnem ipiꝰ: et hec eſt abſoluta ꝯſideratio. qꝛ nō hꝫ eē in aliquo eius cō municatio. ⁊ hoc mō nihil eſt veꝝ de ea niſi qđ ꝯuenit ſi bi ſꝫm qđ hmōi: vnde qcqd alioꝝ attribuaṫ ſibi: falſa eſt attributio: ⁊ declarat per exēplū. qꝛ hoī in eo qđ eſt hō ꝯuenit aīal ⁊ rōnale ⁊ alia ſique alia ponūṫ in eius diffini tione. Sed accidētia vt albū ⁊ nigꝝ addūt aliquid homi ni qđ nō ē de eēntia humanitatis: nec ꝯueniūt hoī inquā tum hō: ⁊ oſtēdit qđ dcm̄ ē per quoddā exm: ⁊ dicit ꝙ ſi ꝗraṫ vtꝝ iſta natura ſic ꝯſiderata poſſit dici vna vl̓ plu res. dꝫ ꝙ neutꝝ ē ꝯcedēdū: qꝛ vtrūqꝫ ē extra itellectū eiꝰ .ſ. hoīs vel hūanitatis: qꝛ vtrūqꝫ pōt ſibi accidere. ⁊ ꝙ h̄ ſit verū pꝫ per talē rōem: ſi. n. pluralitas eēt de intellectu eius nunqꝫ poſſꝫ dici vna: cū vnū et plura ſint oppoſita: cū tamē ſit vna ſꝫm qđ eſt in ſorte. Silr̓ ſi vnitas eſſet de intellectu eiꝰ: tūc in quocūqꝫ inueniretṫ eēt vna: ⁊ ſic eſſet vna et eadē eēntialiṫ petri ⁊ pauli: nec poſſet plurificari: que oīa eēnt incōueniētia gº ⁊c̄. Alio mō ſumiṫ ipſa natu ra ſꝫm eē qđ hꝫ in hoc vel in illo quodcūqꝫ ſit illud: ⁊ ſic pōt ꝑdicari aliqd de ipſa ꝑ accidēs rōne eius in quo eſt ſicut dicimꝰ ꝙ hō ē albus: qꝛ ſortes ē albus in quo inue/nitur hūaitas quāuis albedo nō ꝯueniat hoī inquātum ē hō. vt ſupra dcm̄ ē. ¶ Nota diligenṫ diſtinctiōem poſi/tā. qꝛ natura pōt duplr̓ ꝯſiderari. vno mō abſolute ſꝫm qđ abſtrahiṫ ab oī eē. et hoc mō nō ē ſꝫm rē. Sꝫ ſolū ſꝫ ꝯſideratiōem rōnis qꝛ realr̓ nūqꝫ ē hūanitas ꝗ nō habe/at eē in aliquo. Alio mō pōt ꝯſiderari ſꝫm qđ ē ī aliquo ⁊ hoc ē tā ſꝫm rē qꝫ ſꝫm rōem qꝛ realiṫ ē veꝝ ꝙ hūanitas ſꝑ ē in aliquo ⁊ ſꝫm rōnem ēt qꝛ intellectus apphendit ipſaꝫ ꝓut hēt eſſe in aliquo. ¶ Nota ꝙ differētia eſt inter acci

Dña inter accñtia ꝓ/pa ⁊ coīa.

cidentia ꝓpͥa ⁊ accidētia coīa: qꝛ accidentia ꝓpͥa pͥº ⁊ ꝑ ſe ꝯueniūt ſpēi. Scđario aūt et ex ꝯſequēti ꝯueniūt in diuiduo: vt riſibile pͥmo ⁊ per ſe conuenit hoī. Secūda rio aūt ſorti. Sꝫ accidētia coīa ſe habēt econuerſo: qꝛ pͥº ꝯueniunt īdiuiduis: ſecūdario ſpēbus vt albedo ⁊ hmōi Et hoꝝ rō eſt qꝛ accidētia ꝓpͥa cauſanṫ ex pͥncipijs ſpe ciei: qꝛ ex vnitate forme: cū materia reſultat ꝓpͥa paſſio et iō pͥmo et ꝑ ſe ꝯueniūt ſpēi: et quia pͥncipia ſpēi reſer/uanṫ in quolibꝫ indiuiduo. iō ſecūdario ꝯueniūt indiui/duo. Sꝫ accidentia coīa cānṫ ex pͥncipijs indiuiduatiōis.

qꝛ ex diuerſa cōſtitutione elemētoꝝ cānṫur diuerſa acci/dentia: et iō pͥmo ꝯueniūt indiuiduis: et qꝛ pͥncipia indi/uidui ꝯtinenṫ indiſtincte in ſpēbus. ideo ſcđario conue/niunt ſpēbus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aūt natura duplex habet eſſe. unum in ſingularibus. ⁊ aliud in anima. ⁊ ſꝫm utrunqꝫ conſequuntur accidentia dictā naturaꝫ ⁊ ſic in ſingularibus hꝫ multiplex eſſe ſꝫ diuerſitateꝫ ſingularium ⁊ tamen ipſi nec ſꝫm ſuam ꝓpͥā conſiderationem. ſ. abſolutam nullum iſtorū eſſe debere: falſū enim eſt dicere ꝙ natura ho minis inquātū huius eſſe habeat in hoc ſingu lari. ſi enim eſſe in hoc ſingulari conueniret ho mini inquātū eſt homo. nō eſſet unqꝫ extra h̄ ſingulare. ſimiliter ſi conueniret homini inquā tum homo non eſſet in ſingulari nunqꝫ eſſet in eo. ſed verum eſt dicere ꝙ homo inquātū eſt homo: habet. ſ. ꝙ ſit in hoc ſingulari uel in il lo aut in alia. patꝫ ergo qđ natura hominis ab ſolute conſiderata abſtrahit a quolibet eſſe ita tamen qđ non fiat preſciſio alicuius eorum.

¶ Hic ponit ſcđam diſtinctionē dicēs ꝙ natura cōſide rata ꝓut hꝫ eē in alio hꝫ duplex eē. vnū ē qđ hꝫ eē in ſin/gularibꝰ. aliud ē qđ hꝫ eē in aīa. ⁊ ſꝫ vtrūqꝫ eſſe ꝯſequū tur dictā naturā accidētia. ſꝫ enī eē qđ hꝫ ī aīa ꝯſequūṫ eēntiam ipam accidētia: ꝗ dicūṫ entia rōnis. vt genꝰ. ſpēs differētia ⁊ hmōi: ſꝫm vº eē qđ hꝫ in ſingularibꝰ ꝯſequū tur ea accidētia: ꝗ dicuntur entia realia. vt nigredo albe/do ⁊c̄. itaqꝫ ꝙ ſꝫm vtrūqꝫ eē conſequūṫ dictā naturā: et diuerſa ſꝫm diuerſū eē vt patebit infra. Itē ꝓut hꝫ eē in ſingularibꝰ diuerſificaṫ ſꝫm diuerſitatē ſingulariū et ꝓut hꝫ eē in aīa diuerſificaṫ in aliquo mō ſꝫm diuerſitatē ani/maꝝ: et tamē diṫ ꝙ ipi nature ſꝫm pͥmā ſuā ꝯſideratiōeꝫ et ſuā ꝓpͥā rōnem abſolutā nullū iſtoꝝ eē diciṫ. nam fal ſum ē dicere ꝙ natura vl̓ eēntia hoīs inqꝫtū ē hō habeat aliud eē in hoc ſingulari: et ꝓbat ꝙ ſi eē in hº ſingulari cō ueniret hoī inquātū ē hō nunqꝫ eēt extra hoc ſingulare ſi militṫ. ſi ꝯueniet hoī inquātū hō nunqꝫ eēt in hoc ſingula/ri. Sed veꝝ ē dicere ꝙ hō inqꝫtū eſt hō nō hēt ꝙ ſit ī hº ſingulari vel in illo vel in hec aīa vel in illa. Cōcludit er/go et diṫ ꝙ pꝫ ꝙ natura hoīs abſolute ꝯſiderata abſtra/hit a quolibꝫ eē: ita tamen ꝙ nō ſit ꝑciſio ſiue excluſio ali cuius eoꝝ: quia vtrūqꝫ pōt ſibi cōuenire. ⁊ dicit ꝙ hec natura ita abſolute conſiderata eſt illa que predicaṫ de i/diuiduis hoībus. Nota ꝙ ex iſto vbo vltimo: hec ē veri tas cuiuſdā dubitatiōis que moueṫ in logica. ¶ Dubita

Utꝝ ꝑdicatio gñis de ſpē ſit ꝑdicatio ſupioris de inferiori.

tur. n. vtrū ꝑdicatio generis de ſpē ſit maioris de minore vel equalis đ equali: ⁊ videṫ ꝙ equalis de equali ſic aut aīal qđ ꝑdicatur de hoīe predicatur de ipſo ſolum ſꝫ eē qđ hꝫ in eo: aut ſꝫm eſſe qđ ēt hꝫ in alio. ſi pͥmo modo ſic eſt equalis de equali. Si ſcđo modo ſequereṫ ꝙ hō eēt aliud animal qꝛ ſi aīal ſꝫm eſſe qđ hꝫ in equo predicareṫ de hoīe: tunc hō eſſet animal qđ eſt equus qđ eſt incon ueniens. igitur ⁊c̄. In oppoſitum eſt porphirius. ¶ Ad iſtam qōem aliqui oſtendūt in ſcriptis ſuis ꝙ genus pōt duplr̓ ꝯſiderari. ſ. logice ⁊ phyſice ſi conſideretur logice ſic ꝑdicatur maius de minori. qꝛ ſꝫm rōnem ꝗ ꝑdicatur ꝑtinet ad logicū qui ē artifex rōis ꝑdicari de hoīe. equo ⁊ ſic de alijs. Si ꝯſidereṫ phyſice ſic ē equalis de equali qꝛ ſꝫm illā nām ſꝫm quā ꝑdicatur de hoīe nō ꝑdicatur đ equo ſed ſꝫm aliā: ⁊ hoc pertinet ad phyſicū qui eſt arti/fex nāꝝ realis. Sed iſtam diſtinctionē nō reprobando qꝛ fuit boni viri intēdo ponere aliā quā reputo meliorē. ⁊ ac cipiam ex illo paſſu: dico ergo ꝙ talis ꝑdicatio eſt maio/ris de minori quia aliter deſtrueretur illa diſtinctio ꝗ po nitur in porphirio. Et huiꝰ rō eſt qꝛ iſta natura. ſ. aīalis

ſm ſanctū Thomā predicat̄ ſm ꝙ abſolute conſiderat̄ ⁊ ꝓut abſtrahit ab omni eē tam ab eſſe in hoīe ꝙ̄ ab eſſe in equo ⁊ ſic de alijs inquantū tn̄ quodlibet eē eoꝝ pōt ſibi ꝯuenire. ⁊ iſto mō magis eſt p̄dicatio maioris de minori ꝙ̄ ſi predicaretur ſm eē qd̄ habet in hoīe ⁊ equo ⁊ in oībus alijs ſpēbus. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad argumentū. qꝛ nō predicat̄ ſm eē qd̄ hꝫ tm̄ in hoīe ⁊ equo ⁊ alijs. Sꝫ ſm ſuā abſolutā ꝯſideratiōem: ⁊ ꝙ̄uis doctor dicat de hoīe in ordine ad indiuidua. idē tn̄ videt̄ eſſe de nā animalis in ordine ad ſuas ſpēs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō tamē pōt dici: ꝙ rō vl'is ꝯueniat nāe ſic accepte qꝛ de rōe vl'is ē vnitas ⁊ cōitas. nāe aūt humane neutrum eorum conuenit ſꝫ ſuā abſolutam conſiderationem. Si enim cōmunitas eēt de intellectu hominis tūc in quocunqꝫ inueniretur hūanitas īueniretur cōitas. ⁊ hoc falſum eſt qꝛ in ſorte nō inuenitur cōitas aliq̄: ſed quicquid ē in eo indiuiduatum eſt.

¶ Remonet duo mēbra a dictis diuiſionibꝰ qbus non attribuūtur intentiōes logice: et circa hec duo facit. qꝛ pͦ remouet vnū dubiū. 2ͦ remouet ſcdm. 2ᵐ ibi (Silr̄ et non) pͥmo remouet pͥmū dubiū ⁊ dicit. ꝙ nature vl' eſſētie ſm ſe ⁊ abſolute cōſiderare nō pōt attribui intētio logica ⁊ hoc ꝑ talem rōnem ꝓbat. Illi de cuiꝰ rōne nō eſt vnitas ⁊ cōitas nō hꝫ qd̄ ſibi poſſit attribui aliqua itētio logica. Sed de rōne nāe vel eēntie ſic accepte non ē vnitas nec cōitas. igitur ⁊c̄. Maior pꝫ qꝛ de rōne vl'is ē ꝙ ſit vnū de multis ⁊ cōe multis. ꝓbat̄ minor qꝛ ſi cōitas eēt de rōne ſiue de intellectu hominis: tunc ī quocūqꝫ inueniretur humanitas inueniret̄ ēt cōitas ⁊ vnitas. Sed hoc eſt falſuꝫ quia in petro inueniret̄ humanitas: ⁊ ī ſorte in quo non inuenitur aliq̄ cōitas qm̄ quicqd eſt in eo ē indiuiduū ⁊ ſingulare. Silr̄ ſi vnitas eſſet de rōne humanitatis tunc in quocūqꝫ eēt humanitas eēt etiaꝫ vnitas qd̄ ē falſuꝫ qꝛ in ſorte inuenitur humanitas in quo nō eſt vnitas ſed pluralitas. ¶ Nota ꝙ ſm doctrinā Ariſt. in pͥmo poſterioꝝ vl'e eſt in multis ⁊ de multis vnū. qꝛ vl'e ē vnū ideo realiter dicit̄ ꝙ de eius rōne ē vnitas ⁊ qꝛ ē in multis ⁊ de multis. iō de eiꝰ rōne eſt vl'itas. Sed quare dī ī multis ⁊ de multis. qꝛ vl'e pōt cōſiderari vno mō ꝙ̄tuꝫ ad eē ⁊ ſic dicit̄ eē in multis. Alio modo quantuꝫ ad predicari ſic dicitur de multis. qꝛ de multis p̄dicatur ⁊ dicitur vnde vl'e eſt vnū p̄ter multa ꝓut eſt in intellectu extra ſingularia: ⁊ eſt vnū in multis ꝓut hꝫ eē ī ſingularibꝰ ſed ex hoc qd̄ dictū ē orit̄ dubitatio. Utꝝ de rōe vl'is ſit ꝙ ſit vnum in multis ⁊ dicat̄ in multis ⁊ videt̄ ꝙ nō qꝛ aliqua ſunt vl'ia que nō ſunt niſi in vno ⁊ de vno ſolo dicūt: vt phenix. ſol. ⁊ gabriel ⁊ ſic de alijs. In oppoſituꝫ ē phs ad hoc eſt dōm ꝙ de rōne vl'is eſt ꝙ ſit vnū ī multis vt dicit phs tn̄ eſt aduertendū ꝙ aliqd̄ ē vl'e quod ē ī multis ⁊ dicit̄ de multis actu. vt homo equus ⁊ ſimilia. Et aliquod vl'e ē qd̄ ē ī multis ⁊ dicit̄ de multis nō actu ſed in habitu et in ſe per quādā ſucceſſioneꝫ. vt phenix q̄ dicitur iſto tp̄e de iſta phenice. ⁊ alio tp̄e dicet̄ de alia ⁊ eſt aliquod vl'e qd̄ eſt in multis ⁊ dicitur de multis non in actu nec in potentia nec ſimul nec ſucceſſiue ſm ip̄m ⁊ ſm ſe ꝯſiderando ſicut ſol ⁊ angl's: ſpēs enim ſolis ſi ſm ſe ꝯſideret̄ nō repugnat ſibi eē in multis ⁊ dici de multis: imo de ſe ſibi cōuenit ꝙ poſſit cōicari multis: qꝛ vl'e ē: ſed ꝙ nō poſſit eſſe plura ſub ſe hoc nō eſt ex defectu ſuo quin de ſe ſit ꝯicabilis pluribus. ſed hoc ē ex defectu recipientis: qꝛ nō eſt dare aliquā mām receptiuā forme ſolis niſi illā que ē ſub illo ⁊ hoc eſt qꝛ ſm phꝫ conſtat ex tota ſua mā. Silr̄ de q̄libet ſpē angelica que de ſe eſt cōicabilis pluribus: qꝛ ſi eēnt plures angeli in eadē ſpē: cuilibet eoꝝ eēt cōicabilis. Sꝫ qꝛ tota talis ꝑfectio ſpecificata in vno indiuiduo ꝯtinetur iō alteri non cōicat̄: nec cōicari pōt ēt v̄tute diuina: ⁊ ſic patet ſolutio ad obiectionem.

Utꝝ vl'e ſit vnū ī multis ⁊ ꝺ mul'tis.

Utꝝ ꝺ rōe vl'is ſit ꝙ ſit vnuꝫ in multis et dicatur de multis.

¶ Deinde cū dicit.

¶ Similiter ēt non pōt dici ꝙ rō generis vel ſpēi accidat nāe humane ſm illud eſſe qd̄ hꝫ ī indiuiduis: qꝛ non inuenitur in indiuiduis nā humana ſm veritatem ut ſit unum quid cōueniens cuilibet qd̄ rō uniuerſalis exigit.

¶ Nunc excludit ſcdm modū de intentionibus logicis et dicit ꝙ intētio logica nō pōt attribui nature hūane aut alteri nāe ſm eē qd̄ hꝫ in indiuiduis ⁊ ꝓbat ꝑ talē rōeꝫ. Illi de cuius rōne nō eſt vnitas nō pōt attribui intentio logica. Sed de rōne nāe humane ꝓut eſt ī idiuiduis nō ē vnitas ſed pluralitas. ergo ⁊c̄. maior pꝫ per ea que dcā ſunt: minor ēt eſt euidens. iſtius rōnis pōit ſolum minorem doctor. ¶ Nota ꝙ in rōne p̄dicta accipiunt̄ duo ex parte que ſunt de rōne vl'is. ſ. vnitas ⁊ cōitas. modo in iſta rōne ponit ſolū vnū. ſ. vnitatē: quia cōitas bn̄ ē de rōne humane ꝓut eſt ī indiuiduis nec hoc eſt inconueniens qꝛ ad deſtructiōem vnius copulati ſufficit deſtruere vnā partē: ⁊ ſic ad falſitatem ꝯōe ſufficit falſitas alterius ptis ſic eſt in ꝓpoſito qꝛ de rōne vl'is eſt vnitas ⁊ cōitas ad ꝓbationem. gͦ ꝙ aliqd nō ſit vl'e ſufficit oñdere: vel ꝙ nō ſit vnuꝫ vel ꝙ nō ſit cōe. ¶ Deinde cum dicit

¶ Relinquitur ergo ꝙ rō ſpeciei accidit nāe humane ſm illud eſſe quod habꝫ in intellectu. Ipſa enim natura hꝫ eē in intellectu abſtractū ab oībus indiuiduantibus: ⁊ hꝫ rōem vniformeꝫ ad oīa indiuidua que ſūt extra aīam ꝓut eēntialiter eſt ſimilitudo omnium ⁊ inducens in cognitionem inquantum ſunt hoīes. Et ex hoc ꝙ talē relatiōem habēt ad oīa indiuidua intellectus adinuenit rōem ſpēi ⁊ attribuit ſibi. unde dicit cōmen. pͥmo de anima. ꝙ intellectꝰ eſt q facit uniuerſalitatem in tribus. hoc etiaꝫ Auicen. ī ſua meta. viii. dicit.

¶ Manifeſtat quō eēntie attribuant̄ intentiōes logice ⁊ duo facit. qꝛ pͥmo facit qd̄ dcm̄ ē. 2ͦ remouet q̄dā dubia ſcda ibi (⁊ quāuis) Prima gͦ māifeſtat quō eēntie attribuat̄ intentio logica. ⁊ dic̄ ꝙ intētiōes nō attribuuntur eēntijs ꝯſideratis ſm ſe abſolute: nec ēt eſſentijs ꝓut habent eſſe in ſuis īferioribꝰ. vt dcm̄ ē. Relinqt̄ gͦ ꝙ tales intētiōes attribuāt̄ eēntijs ꝓut hn̄t eſſe in intellectu ⁊ declarat q̄liter ⁊ dic̄ ꝙ ip̄a nā hūana in ītellectu hꝫ ēt abſtractū ab oībus indiuiduātibꝰ: ⁊ qꝛ ſic eſt abſtracta ab oībꝰ icc irco hꝫ rōem vniformē: ad oīa indiuidua q̄ ſunt extra aīam inquātū eq̄liter ē ſilitudo oīum: ⁊ ducens in oīum eoꝝ cognitiōem inquātū ſūt hoīes: ⁊ ex hͦ ꝙ talē relationem hꝫ ad oīa indiuidua intellectꝰ ꝯſiderat ꝙ pōt cōuenire multis ⁊ de multis p̄dicari ⁊ adinuenit rōnem ſpeciei q̄ eſt p̄dicari de pluribus differētibus nūero in eo ꝙ qd: et ſibi talē rōnem attribuit et ſic vocat̄ ſpēs. Et ſicut dcm̄ ē de nā ſpēi: ita dōm eſt de nā generis in ordine ad ſpēs ⁊ ſilr̄ de dr̄ia: et hoc qd̄ dcm̄ eſt ꝯfirmat ꝑ auctoritatem ꝯmen. dicentis in pͦ de aīa ꝙ intellectus eſt qui facit vl'itatem in rebus. ſ. rebus attribuendo vniuerſalitatem. Et hoc idem dicit Auicen. in ſua meta. ¶ Nota ꝙ eſt dr̄ia int̄ pͥmā intentiōem ⁊ ſecūdā. Prima. n. ē intentio neceſſario ē id in quo pͦ fert̄ itell's ⁊ hoc ē qditas vl' eēntia rei ſic humanitas ē pͥma intentio hominis. Scda intētio eſt id in quo ſcdario fert̄ intell's. ſ. hoc ꝙ eſt p̄dicari de pluribꝰ. ita ꝙ ꝓp̄e loquendo hō nō eſt pͥma intentio. Sꝫ nomē prime intentiōis: nec ſpēs eſt 2ª intentio. ſꝫ nomen ſcde intentiōis q̄ ē p̄dicari de pluribus differentibus nūero. ¶ Nota ꝙ pͥma intentio non eſt ꝓp̄e intentio: imo eſt vera res. Sed appellatur pͥma intētio inquātum eſt id in quo pͥmo intendit intell's. Sed ſcda intētio eſt vera intentio: quia eſt ſolū qd rōnis ⁊ nō quid reale: qꝛ eſt qd factū ab anima. itaqꝫ itellectus nō facit primaꝫ

Quō pͥma intentio differat a 2ª.

intentionem. Sed ſibi nomen imponit. Sed intellectꝰ bene fac̃ ſecũdã ⁊ ſibi nomẽ ĩponit. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et quãuis hec natura intellectiua hẽat rõnẽ vniuerſalis ſm quod cõparatur ad res que ſunt extra aĩam: quia eſt una ſimilitudo omnium. tamen ſꝫ quod hꝫ eẽ in hoc intellectu uel in illo eſt ſpecies quedam intellecta particularis. ⁊ ideo pꝫ defcũs cõmẽ. ĩ tertio de anima. qui uoluit ex ul'itate forme intellecte uniuerſalitatem intell's concludere. quia non eſt ul'itas illius forme ſꝫ hoc eſſe qđ hꝫ ĩ ĩtellectu. ſꝫ ſꝫ quod ad res refert' ut ſimilitudo rerum ſicut etiam ſi eſſet una ſtatua corporea repreſentãs multos homines conſtat ꝙ illa imago uel ſpecies ſtatue haberet eſſe ſingulare ⁊ proprium ſm quod eſſet in hac materia. ſed haberꝫ rõnem communitatis ſm qđ eſſꝫ cõmune repreſentatiuum plurium.

Utrum nõ exiſtens ĩ intellectu abſtracta ab oĩbꝰ indiuiduationibꝰ ſit vl'is.

¶ Hic mouet tres dubitationes. quarum p̃ma eſt talis dictũ eſt ꝙ nã exiſtens in intellectu abſtracta ab oĩbꝰ indiuiduantibus eſt vl'is: dubitatur quõ hoc eſſe poſſit quia certũ eſt ꝙ intellectus meꝰ in quo eſt illa nã eſt ſingularis. ſed qcq̃d eſt in ſingulari eſt ſingulare: q2 recipiens et receptũ debent eẽ ꝓportionata. hãc dubitationem remouet et dicit ꝙ iſta nã põt dupl'r conſiderari. Uno mõ ſm ſuũ eſſe qđ hꝫ in aĩa et in intellectu: et ſic eſt ſingularis ſicut et intell's vt arguebat'. Alio modo talis nã põt conſiderari ſm qđ ꝯpat' ad res extra animã: ſicut vna ſimilitudo omniũ taliũ rez ſic eſt ſingularis inq̃ʒtũ rep̃ntat multa eſt vl'is. vnde poſſumus dicere ꝙ talis natura eſt ſingularis in eſſendo. Sed vl'is in rep̃ntando vel ſignificando. Et ex hoc dicit ipſe: pꝫ defectus Comẽ. qui in 3° de anima uoluit ex vnitate forme intellectiue vnitatem intellectus in oĩbus hominibꝰ cõcludere: q2 vt dictũ eſt non eſt vl'itas forme ſm eſſe qđ habet in intellectu. Sꝫ ſm qđ refert' ad res extra: vt ſil'itudo earũ: et declarat q̃ dixit per vnũ exemplũ mãle: vt ſi eſſet vna ſtatua corporalis rep̃ntans multos hoĩes pꝫ ꝙ illa imago vel ſpecies ſtatue habet eſſe ſingulare et ꝓpriũ ꝑut eſt in hac mã. ſꝫ habet rõem cõitatis et vniuerſalitatis ſꝫ ꝙ exiſtens vna eſt rep̃ntatiua pluriũ. ¶ Nota ꝙ aliqua ſunt ſingularia q̃ʒtũ ad eſſe et q̃ʒtũ ad repreſentatiõem. Aliq̃ v° ſunt ſingularia q̃ʒtũ ad eſſe et nõ q̃ʒtũ ad repreſentationem ſicut pꝫ in rebus mãlibus: ſi enim eẽt aliqua ſtatua facta ad ſimilitudinem petri: illa eſſet ſingularis et in eſſendo ⁊ ĩ repreſentãdo. Sed ſi eſſet aliqua ſtatua cõiter facta ad ſil'itudinem plurium. illa eẽt ſingularis in eẽndo ⁊ vl'is in repreſentando ita eſt de ſpeciebꝰ: q2 ſpẽs q̃ eſt in ſenſu particulari eſt ſingularis in repreſentãdo. q2 ſolũ rep̃ntat ſingulare: ⁊ eſt ẽt ſingularis in eẽndo. q2 habet eſſe in materia ſingulari. Sꝫ ſpẽs q̃ ſunt in intellectu ſũt ſingl'es ĩ eẽndo. q2 recepte ſũt in intellectu ſingl'i. Sed ſunt vl'es in repreſentãdo q2 plura repreſentant. ¶ Deinde cũ dicit.

Quõ aliq̃ ſũt diuerſimode vl'ia ⁊ ſingl'aria

¶ Et quia nature humane ſm ſuam abſolutã conſiderationem conuenit ꝙ predicat' de ſorte. ⁊ ratio ſpeciei non conuenit ſibi ſm ſuã abſolutam. ſ. humane nature conſiderationeꝫ. ſꝫ eſt de accidentibus que conſequunt' ea ſcilicꝫ ſm quidem eſſe quod hꝫ in ĩtellectu. Ideo nomen ſpeciei non predicat' de ſorte ut dicat' ſortes ẽ ſpecies. quod de neceſſitate accideret: ſi rõ ſpeciei conueniret homini. ſm eſſe quod hꝫ in ſorte: uel ſm ſuam abſolutam conſiderationem. ſ. inquantũ eſt homo quicquid etiã cõuenit hoĩ in q̃ʒtũ eſt homo predicat' de ſorte.

¶ Hic mouet ſcđaꝫ dubitatiõem q̃ talis eſt. Videmus enim ꝙ iſta ẽ vera predicatio hõ eſt ſpẽs ⁊ ſortes eſt hõ querit' ergo quare nõ eſt vera p̄dicatio ſic dicendo ſortes eſt ſpẽs cũ ſm regulã Ariſt. in predicamentis qñ alterꝫ de altero predicat' quicq̃d predicatur de p̄dicato predicatur ẽt de ſubõ. Soluit ꝙ nõ ſeq̃tur ꝙ ſortes ſit ſpẽs licet homo ſit ſpẽs ⁊ ſortes ſit homo. q2 mutat' mediũ ⁊ cõmittit' fallacia accñtis quia aliter accipit' in prima ꝓpõne qñ attribuit' ſibi intentio ſpẽi: ⁊ al'r in ſcđa qñ predicãtur de indiuiduis: q2 in prima accipit' ſm qđ hꝫ eſſe in intellectu. in ſcđa v° ꝑut hꝫ eſſe in rez natura. hec aũt oĩa patent per ea que dcã ſunt: ideo nõ ſeq̃t'. ¶ Nota ꝙ illud dcm̃ Ariſt. ſ. qñ alterꝫ ⁊c̃. tenet ſolũ in predicationibꝰ eẽntialibus ⁊ realibus ⁊ per ſe: ⁊ qñ p̄dicatũ eodẽ modo ſumit' in ſcđa ſicut in prima ꝓpõne. Sed ſic nõ eſt hic: q2 illa predicatio. homo eſt ſpẽs. eſt ſimplex ⁊ per accidens ⁊ iſta ſortes eſt homo eſt perſonalis in p̃ma homo ſignificat intentionem ⁊ ſpẽm in intellectu exiſtentem. in ſecũda ſignificat rem ⁊ hoĩem realẽ. vñ aliter ſumit' in prima ⁊ aliter in ſcđa ꝓpõne vt dcm̃ eſt. vnde ꝑut homo ẽ ſpẽs. ideſt ꝑut ſibi attribuitur intentio ſpẽi non predicat' de petro ⁊ ideo notãter addit qđ de necẽitate accider ꝙ ſortes eſſet ſpecies. ſi rõ ſpeciei cõueniret hoĩ ſm ꝙ hẽt eſſe in petro: vel ſm ſuam abſolutam conſiderationẽ inquantũ. ſ. homo eſt. quia qđ conuenit homini inq̃ʒtum ẽ homo: conuenit omni homini ⁊ ita conueniret petro ⁊ đ ipſo predicaretur. ¶ Deinde cum dic

Quõ verificatur illõ pn^m qñ alterꝫ đ altero p̄dicat'.

¶ Et tamen predicari conuenit generi per ſe cum in eius diuiſione ponat'. predicatio enim eſt quoddam qđ complet' per actiõem intell's componẽtis ⁊ diuidentis habens tamen fundamentũ in re ipſa unitateꝫ eorum quoꝝ unũ de altero dicit'. unde rõ p̄dicabilitatis poteſt claudi in rõne huius intentiõis que eſt genus que ſil'r per actionem intell's complet'. nihilominus tñ id cui intell's intentiõem p̄dicabilitatis attribuit componẽs id cũ altero non ẽ ipſa intentio generis: ſed potius id cui intell's intẽtum generis attribuit. ſicut quod ſignificatur hoc nomine animal.

¶ Hic remouet tertiam dubitationẽ que eſt vtrum generi poſſit attribui predicatio ⁊ ſoluit dicens ꝙ predicari conuenit generi per ſe ⁊ probat quia illud conuenit alicui per ſe qđ ponitur in eius diffinitione. Sed predicari ponitur in diffinitione generis. igitur ⁊c̃. Maior ⁊ minor patent ⁊ ſubdit ꝙ hoc eſt inconueniens ⁊ ꝓbat q2 dicit. certum eſt enim ꝙ predicatio ẽ quoddã qđ completur per actionem intellectus componentis ⁊ diuidentis: licꝫ fundetur in re ipſa. ſ. in vnitate eorum quorum vnũ de altero p̄dicatur et dicitur. Cum ergo ratio huius intentionis que eſt genus ſimiliter completur per actum intellectus: ſequitur ꝙ ratio predicabilitatis ſibi poſſit attribui. Hic vlterius remouet quandam dubitationem dicens: nihilominus tamen illud cui intellectus rationem predicabilitatis attribuit componens vnum cum altero non ẽ ipſa intentio generis. Sed potius illud cui intellectus intentionem generis attribuit: ſicut qđ ſignificatur hoc nomine animal. ¶ Nota ꝙ ex his que hic dicũtur manifeſte colligere poſſumus ꝙ prima intentio eſt illa que predicat' de inferioribꝰ. Sed ſcđa p̄dicatur niſi de his cui attribuit' et hoc predicatione denominatiua. Unde iſta ꝓpoſitio homo eſt ſpẽs eſt ſingularis: lꝫ videatur indefinita: quia ibi ponitur terminus cõmunis ſine ſigno: qđ tamen non eſt verum: q2 indefinita poteſt verificari pro aliquo ſuo inferiori: qđ non poteſt in ꝓpoſito: nec eſt verũ ꝙ ibi ſit realiter terminus communis ſine ſigno: quia ille terminus cõmunis accipitur loco termini ſingularis: in-

Quõ p^a intentio p̄dicat' de inferioribus nõ ãt ſcđa.

Quõ illa ꝓpoſitio ẽ ſingularis hõ ẽ ſpẽs

Quō p̄ma intentio vel ſcd̄a diffiniatur quando di. diffinit genus.

quantū ſibi attribuit rō ſpeciei. ¶ Nota ēt ꝙ dubiū qd diffiniatur in logica cum diffinitur genus. Utrum p̄ma intentio vel ſcd̄a. Ex his que hic habentur: vꝫ ꝙ prima. q: illa eſt p̄ma intentio que p̄dicat de ſuis inferiorib⁹: tñ credo ꝙ nō ē p̄ma per ſe: nec ſcd̄a ꝑ ſe. Sꝫ vtrūqꝫ ſil'. ſ. p̄ma cū ſcd̄a: lꝫ p̄ncipalius credo ꝙ ſit ſcd̄a: ex eo ꝙ logica nihil hꝫ tractare de p̄mis intentionib⁹ niſi inquantum ſibi attribuūtur ſecūde. vnde hō nihil ꝑtinet ad logicum niſi inquātū ſibi attribuit hec intētio ſcd̄a q̄ ē ſpēs. Et ſic itelligendū ē de alijs p̄mis intentiōib⁹. ⁊ h⁹ rō eſt: q: logicus ē artifex rōis. ⁊ iō nō ꝯſiderat niſi entia rōnis: vel attributa enti rōnis: ⁊ hᵒ eſt qd̄ dꝛ: ꝙ logica ē de ſcd̄is intentionibᵃ adiūctis p̄mis: ita ꝙ principalr̄ eſt de ſcd̄is. iō p̄ncipalr̄ diffinit ſcd̄as. vñ dicunt qdā ⁊ bñ ꝙ diffiniunt ſcd̄e intētiōes in ꝯcreto per qd̄ manifeſte dat intelligi ꝙ nulla ꝑ ſe diffinit: ſꝫ ambe ſil' q: intētio ſcd̄a ſumpta in cōcreto nihil aliud ē niſi ſcd̄a intentio informās p̄mā ꝑ hᵒ ēt ꝙ nō dꝛ ꝙ prima intētio ſub ſcd̄a diffinitur ſed ſcd̄a in cōcreto. i. informans p̄mā manifeſte datur intelligi quia 2ᵃ p̄ncipaliter diffinitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic ergo pꝫ qualr̄ eēntia vel nā ſe hꝫ ad ratiōem ſpēi. q: rō ſpēi nō ē de illis que ꝯueniūt ei ſcd̄m ſuam abſolutā conſiderationeꝫ neqꝫ ē de accidentib⁹ que cōſequūtur ipſum ſcd̄ꝫ eē quod hꝫ extra aīam vt albedo uel nigredo. ſꝫ eſt de accidētibus que conſequūtur eam ſcd̄ꝫ eſſe quod hꝫ in intellectu. Et per hunc modū cōuenit ſibi rō generis uel differentie.

¶ Hic ponit doctor corelariū dicēs ꝙ ex dictis pꝫ qualr̄ eēntia vel nā ſe hēat ad rōnem ſpeciei. q: ſ. rō ſpēi nonꝫ ē de his que ꝯueniūt nature vel eēntie ſcd̄m ſuā abſolutā ꝯſiderationē neqꝫ ē de accidentibus q̄ ꝯſequūt ipſaꝫ eſſētiam ſcd̄m eē quod hꝫ extra aīam. ſ. in indiuiduis. Sed ſpēs ē de accidentib⁹ q̄ ꝯſequūtur ipām eēntiam ſcd̄ꝫ eē qd̄ hꝫ in intellectu: ⁊ ꝑ hūc modū ꝯuenit ſibi rō generis ſpēi ⁊ dr̄ie. ¶ Nota ꝙ ſicut natura hꝫ duplex eē. ſ. vnuꝫ materiale aliud immāle. vnū extra aīam aliud in aīa. ita ſibi cōueniunt duo gn̄a accidentiū ſꝫ ꝙ hꝫ eē reale i ſuis inferiorib⁹ ꝯueniūt ſibi accidētia realia. ſ. albedo nigredo ⁊c. ſm vō ꝙ hꝫ eē in aīa ⁊ immāle ꝯueniūt accn̄tia immālia ⁊ accn̄tia rōis vt ſpēs ⁊c. ¶ Nota ꝙ dr̄ia eſt inter ſpeciem que ē intētio ſcd̄a ⁊ ſpēm que ē p̄ncipiū intelligendi q: ſpēs que eſt intentio ſcd̄a ē ens rōnis: q: facta eſt ab itellectu. Sed ſpēs que eſt p̄ncipiū intelligendi ē quid reale: ſcd̄m ꝙ ens reale diſtinguit ꝯ ens rōnis lꝫ non ſit qd reale ſcd̄m ꝙ ens reale diſtinguit cōtra ens intentionale q: tales ſpēs ſunt entia intētionalia. Sꝫ ꝓ tāto dicūtur realia inquātū informāt intellectū qui ē quid reale. ¶ Dubitatur de duobus. ⁊ p̄mo de hoc qd̄ dcm̄ ē ſupius. q: nā humana hꝫ eē in intellectu abſtractum ab oībus indiuiduātib⁹ ⁊ dcm̄ ē ꝙ hoc non eſt realiter. Sꝫ ſolū ſcd̄m ꝯſideratione rōnis inquantū intellectus intelligit naturaꝫ ſine indiuiduantibus q: hᵒ nō videt eē poſſibile q: intellectus intelligens rem aliter q̄ꝫ res ſit eſt falſus quia ab eo ꝙ res eſt vel nō ē dicitur oratio vel ꝓpoſitio vera vel falſa vt habetur in predicamētis a phō. Sed ita ē ꝙ humanitas nunq̄ꝫ eſt ſeꝑata ab indiuiduantibus. igit intellectus intelligens eam ſeꝑatam eſt falſus. In oppoſitum ē doctor in textu. ¶ Ad iſtā qōnem ē dd̄m ꝙ de neceſſitate opꝫ ꝙ humanitas ꝓut eſt i itellectu ſit ſeꝑata ab omnibus indiuiduātib⁹ ꝯditionibus. ⁊ hui⁹ rō ē q: illud qd̄ impedit intellectū a ſua cognitiōe nō pōt eē in intellectu ꝓut eſt ē in re: nec pōt eē in re ꝓut ē in intellectu. Sꝫ illa indiuiduātia impediūt intellectum. igitur ⁊c. Maior pꝫ. Minor ꝓbat q: illa indiuiduantia ſunt mālia: mā āt ē impeditiua cognitiōis: vt dcm̄ ē ſupius: ⁊ dicet in ſeqnenti lectione igit ⁊c. ¶ Ad argᵐ in oppoſitū dicit ꝙ abſtrahere aliquid ab alio vel intelligere vnū ſine alio: pōt capi duplr̄. Uno mō ꝑ modū ꝯpoſitionis ⁊ diuiſionis: ſicut cū intelligimus aliquid in aliquo vel eē ſeꝑatū ab eo: vt corp⁹ abſqꝫ aliq̄ qualitate. Alio mō ꝑ modū ſimplicis ⁊ abſolute cōſiderationis abſtrahere: igit per intellm̄ ea q̄ ſm rem nō ſunt abſtracta: ſm p̄mū modū abſtrahendi ⁊ intelligendi: nō eſt abſqꝫ falſitate intell's. Sed ſcd̄o mō abſtrahere per intellm̄ ea q̄ ſm rē nō ſunt abſtracta non hꝫ intell's aliquā falſitatē. Et hoc eſt qd̄ dicit Ariſt. abſtrahentium nō eſt mendaciū. loqtur. n. de intellectu ſimplici: q eſt ſine aliqua falſitate: nō āt de itellectu componēte ⁊ diuidēte: qui ſe hꝫ ad vtrūlibet: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. vñ aliud eſt intelligere vnū non eē in alio ⁊ aliō eſt intelligere vnū non intelligendo aliud. hoc āt declarari poſſꝫ exēplo ſenſibili ſicut declarat doctor de corpore colorato in p̄ma parte qōne. 85. ar. p̄mo ad p̄mum argᵐ. ſed cā vitande ꝓlixitatis nō patior: ſed ibi regre ſi vis perfecte veritatē videre. ¶ Dubitatur ſcd̄o vtꝝ vlr̄ poſſit eē ſciētia de ſenſibilib⁹ vel de ſingularibus vl' de corruptibilibus: vel de ꝯtingentib⁹ ⁊ ſophiſticis: ⁊ hoc q: ſcie debent eē de intelligibilibus de vlibus. de incorruptibilibus. d̄ neceſſarijs ⁊ vere exiſtentibus. ¶ Ad iſtā qōnem breuiter terminādo facio vnā rōnem cōem ⁊ dico ꝙ de omnib⁹ iſtis pōt eē ſcīa ⁊ ꝓpter illa que pñt dici in contrariū. diſtinguo ꝙ talia pñt duplr̄ ꝯſiderari. vno mō inquātū ſūt talia: ⁊ ſic illo mō nō pōt de eis eē ſcīa vt bene arguebat. Alio mō pñt cōſiderari talia inquātū de eis pōt formari cognitio ⁊ rōnes intelligibiles ⁊ vl'es: ⁊ incorruptibiles ⁊ neceſſarie ⁊ vere ⁊ ſic de eis pñt eſſe ſcie. nec hoc eſt incōueniens q: hoc fieri pōt q: lꝫ iſta ſit ꝯtingēs ꝓpoſitio ſortes currit vel ſortes mouet. iſta tñ eſt penitus neceſſaria. ſi ſortes currit ſortes mouetur. ⁊ ita diligēs lector poteſt diſcurrere per ſingula. ⁊ ſic patet ſolutio ad argumentum oppoſitum.

Quō duplicia ſūt accidētia ſpiritualia et materialia

Quō differat ſpēs q̄ ē intētio ſcd̄a i ſpē intelligibili

Utꝝ nā humana in intellu habeat eē abſtractum

Utꝝ de ſenſibilib⁹ ſingularibus poſſit eſſe ſcientia.

¶ Quomodo eēntia eſt in ſubſtantiis ſeparatis que ſunt deus ⁊ angelus.

Nunc reſtat videre ſcd̄m quē moduꝫ eēntia ſit in ſubſtātiis ſepatis. ſ. i aīa intelligētia ⁊ cauſa prima quāuis āt eē per ſe ſimplicitatem omnes ꝯcedāt. tñ compoſitionem māe ⁊ forme in intelligentias ⁊ in aīas quidaꝫ nitunt ponere. Cuius poſitionis fuiſſe dicit Auicebron auctor libri fontis vite

Lectio. vii.

Oſtq̄ꝫ doctor determinauit de eēntijs ſbaꝝ cōpoſitaꝝ: mō i ꝑte iſta determiat de eēntijs ſbarū ſimpliciū: ⁊ diuidit in tres ꝑtes. q: i p̄ma remouet quādā falſā pōem quorūdā circa eſſentias ſbaꝝ ſimpliciū. in 2ᵃ determiat de eēntijs earū. i 3ᵃ reducēdo ea q̄ dcā ſūt diſtinguit oēs eēntias in tria genera. 2ᵃ ibi (vñ ⁊ in aīa intellectiua) 3ᵃ ibi (his viſis pꝫ.) Prima iteꝝ in tres q: i p̄ma ꝯtinuādo ſe ad ea q̄ dcā ſūt ponit illā falſā opinionē. 2ᵒ eā deſtruit. 3ᵒ rn̄det cuidam obiectiōi. 2ᵃ ibi (hᵒ āt) 3ᵃ ibi (nec aliqs pōt) p̄ᵒ ꝯtinuat ſe ad ea q̄ dcā ſūt. ⁊ dicit ꝙ ex quo ſupra oſ̄dim⁹ qualr̄ ſit eēntia in ſubijs ꝯpoſitis. nūc reſtat videre ſꝫ quē modū ſit eēntia in ſbijs ſeꝑatis. ſ. in aīa intellectiua ⁊ in pria cā. Deinde ponit circa hᵒ falſā opinionē. d. ꝙ lꝫ oēs cōit cōcedāt ſimplicitatē prie cāe ⁊ nullā ꝯpōem ei attribuāt: tñ qdā nr̄i amici nitūt inducere ꝯpōem forme: ⁊ māe in intelligētijs ⁊ aīab⁹. Et dicit ꝙ p̄m⁹ auctor h⁹ opinionis vꝛ fuiſſe Auicebrō q fuit auctor libri fontis vite: lꝫ tñ doctor ſan. nō ponit motiuū. vnde ad hᵒ ponēdū mouebat: qd̄ tñ ponit in pria ꝑte. q. 50. ar. 2ᵒ. ⁊. q. 75. ar. 5ᵒ. ⁊ ē tale. In quocūqꝫ iueniūt ꝓꝑetates māe ibi de neceſſitate reperit mā: ſed i angelis ⁊ in aīa inueniuntur proprietates māe. gᵒ in angelis ⁊ in aīa ē mā. Maior patꝫ q: ꝓprietas rei nō ē ſeꝑata ab eo cui⁹ ē ꝓprietas. minor ꝓbatur q: ꝓprietas māe eſt iſta. eē in potentia. recipe. ſubijci. et trāſmutari: et iſta oīa inueniūt in angelis ⁊ in aīa. gᵒ ⁊c. ꝙ pꝫ diligenter intuēti. Sꝫ ē tñ ſciendū ꝙ iſte Auicebrō lꝫ fuerit magn⁹ phs tñ fuit inſufficiens logicus. Unde in

Motiuuꝫ Auicebron de poſitōe māe i ſbiſ ſimplicib⁹.

iſto motiuo manifeſte fallacia equocatiōis ꝺcipit̄. Sicut videm⁹ de h̄ qꝺ ē recipe qꝺ ſibi magis vꝫ ꝯuenire q꞉ aliter recipe ꝯuenit ītellectui ⁊ alr̄ mā̄e. Et pōt triplex aſſignari diuerſitas ſm̄ ꝙ potui recolligere ex diuerſis locis doctoris. P̄ria diuerſitas ē q꞉ mā̄ recipit formas indiuiduales. intell'ſ v̄o formas vl̄es ad min⁹ ī repn̄tādo. 2ª diuerſitas ē ꝙ mā̄ recipit formā̄ vt ꝑ ipſam ꝯſtituat̄ in eſſe aliquo ſpecifico vtputa in eē ſpecifico aeris vl̄ alic⁹ alteri⁹ Intell'ſ v̄o recipit formas vt ꝑ ipſas ꝯſtituat̄ in eē ītelligibili. 3ª diuerſitas ē꞉ q꞉ mā̄ recipit formas mediāte motu ⁊ trāſmutatiōe. Intell'ſ v̄o ſine his recipit. Un̄ dic̄ ph̄s. 7° ph̄icoꝝ ꝙ ſedēdo ⁊ qeſcēdo fit aīa ſapiēs ⁊ prudens. Tūc aīa fit ſapiens qn̄ recipit ī ſe formas ītelligibiles et multe alie poſſ'ēt diuerſitates aſſignari int̄ recipe intell'ſ꞉ ⁊ recipe materie. Et ſicut equocatio eſt in hoc qꝺ ē recipere. ita ī hoc quod ē eē in potentia ſubijci ⁊ tranſmutari ⁊ etiam in alijs conditionibus.

Deinde cum dicit.

Hoc autem dictis philoſophorum reperitur eſſe cōtrarium quia eas ſubſtātias a materia ſeparatas nominā̄t ⁊ abſqꝫ omni materia eſſe probant. Cuius demonſtratio potiſſima eſt ex virtute intelligendi que in eis eſt. Uidemus enim formas nō eſſe intelligibiles in actu niſi ſm̄ ꝙ ſeparantur a materia ⁊ a cōditionibus eius nec efficiūtur intelligibiles in actu niſi per virtutem ſubſtantie intelligentis ſcd̄m ꝙ recipiunt̄ in ea ⁊ ſcd̄m ꝙ aguntur per eaꝫ. Unde oportet ꝙ in qualibet ſubſtantia intelligēte ſit omnimoda īmunitas a materia. Ita ꝙ neqꝫ habeat materiā̄ partem ſui꞉ neqꝫ etiā̄ ſit ſicut forma impreſſa in materia ut eſt de formis materialibus.

Deſtruit iſtā̄ poſitiōem ⁊ dic̄꞉ ꝙ iſta poſitio ē falſa. ex eo ꝙ repugnat dictis phoꝝ q noīant eas ſb̄as a mā̄ ſeparatas꞉ ⁊ ꝓbat ꝙ ſūt abſqꝫ mā̄ ⁊ addūt ad h̄ demr̄andū demōſtratiōeꝫ quā̄ dic̄ eē potiſſimā̄ ī mā̄ iſta. ⁊ pōt ſic formari. Illud c⁹ v̄t⁹ ē imālis꞉ ipꝫ qꝫ ē imāle. ſꝫ oīs v̄t⁹ ſb̄e intelligibilis vl̄ intelligētis ē imālis. g° ⁊c̄. Maior pꝫ q꞉ v̄t⁹ ꝯſeqt̄ ſb̄aꝫ ⁊ eēntiā̄ rei꞉ minor āt pōt ſic ꝓſyllogizari, illud qꝺ recipit ī ſe aliqꝺ imāle vl̄ fac̄ aliqꝺ eē imāle illud de necitate ē imāle. Sꝫ v̄t⁹ ſb̄e imālis ſiue intellectualis ē hmōi g° ⁊c̄. maior pꝫ q̄ꝫtū ad p̄mā̄ ptē꞉ q꞉ recipiens ⁊ r̄ceptū ꝺb̄ēt eē ꝓporcionata. q̄ꝫtū ēt ad ſcd̄aꝫ ꝑtē꞉ pꝫ q꞉ nihil agit vltra ſuā̄ ſpēm꞉ ⁊ ſic māle nō pōt ꝯſtituere imāle minor declarat̄꞉ q꞉ v̄t⁹ ſb̄e ītelligētis ē ītell'ſ poſſibilis vl̄ agēs q̄ꝫtū ad nā̄m hūanā̄ vl̄ ad aīaꝫ꞉ ītell'ſ v̄o cōit̄ ſūpt⁹ q̄ꝫtū ad angelū in quo nō ē ītell'ſ poſſibilis neqꝫ agēs niſi equoce꞉ ⁊ hec ē rō q̄re nec̄e ē vt ꝓbat doctor ī p̄ma ꝑte q.54.ar.4. Sꝫ certū ē ꝙ nihil ē ītelligibile niſi inquātū ī māle ē. q꞉ inq̄ꝫtū tale ſepat̄ a mā̄ ⁊ a ꝯditiōib⁹ mā̄e꞉ ⁊ h̄ ē ex eo ꝙ mā̄ ē īpeditiua cognitiōis vt dcm̄ ē. ſꝫ illud imāle ⁊ ītelligibile recipit̄ ī intellectu poſſibili aīe ⁊ ī ītellectu angeli꞉ ⁊ fit ītelligibile ⁊ imāle actu ꝑ v̄tutē ītell'ſ agentis aīe nr̄e꞉ et ēt intell'ſ angelici. g° ſeqt̄ ꝙ intell'ſ poſſibilis ⁊ agens aīe ⁊ intell'ſ angeli ſint imāles꞉ ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſeqt̄ cōcluſio p̄ncipalis. ſ. ꝙ oīs ſb̄a intelligēs ſit imālis ⁊ iō ꝯcludit v̄itatē ꝙ opꝫ ꝙ ī q̄libet ſb̄a intelligēte ſit oīo īmunitas a mā̄ ⁊ exponit illa. ſ. ꝙ nec hēat mā̄m ꝑtē ſui nec ēt ſit ſic forma īpreſſa mā̄e ſic̄ ē de formis mālib⁹. vt pꝫ. Notādū ꝙ duplex ē agens. ſ. agens p̄ncipale ⁊ agēs inſtr̄ale Agens inſtr̄ale ē qꝺ agit ī v̄tute p̄ncipalis agētis. agēs āt p̄ncipale nō agit ī v̄tute alteri⁹ inq̄ꝫtū p̄ncipale ē. Qn̄ g° dr̄꞉ nihil agit vltra ſuā̄ ſpēm. aut intell'r de agēte p̄ncipali ⁊ ſic tꝫ ꝓpō꞉ aut de agēte inſtr̄ali. Et hoc dupl'r. q꞉ aut h̄ intelligit̄ in v̄tute ꝓpria꞉ ⁊ ſic ēt ē ꝓpō v̄a aut in v̄tute alteri⁹ ⁊ ſic eſt falſa q꞉ agēs inſtr̄ale agit in v̄tute agētis p̄ncipalis/ vn̄ agit vltra ſuā̄ ſpēm. Calor. n. ignis agit ad ītroductiōem forme ſb̄alis ignis gn̄andi inq̄ꝫtū. ſ. agit ī v̄tute forme ſb̄alis q̄ ē in igne gn̄ante꞉ lꝫ de ſe nō poſſit agere niſi ad calorē inducēs.

Quale agens poſſit agere vltra ſuam ſpēꝫ

Dubitat̄ āt de h° qꝺ dic̄ ꝙ ī q̄lꝫ ſb̄a intelligente dꝫ eē oīo īmunitas a mā̄꞉ q꞉ in aīa rōnali q̄ꝫdiu ē in corꝑe nō oīno ē īmunis a mā̄꞉ q꞉ eſt quoddam mō mālis lꝫ hoc nō poſſit dici de angelis. Ad h° pōt r̄nderi dupl'r vno mō dicēdo ꝙ ipſe loqt̄ de angelis hic ⁊ de aīab⁹ ſeꝑatis ⁊ pꝫ h° ꝑ ea q̄ dcā̄ ſunt in p̄n° lectiōis q꞉ dcm̄ ē ꝙ intēdit determinare de eēntijs ſub̄aꝝ ſeꝑatarum꞉ ⁊ certū ē ꝙ quādiu aīa ē in corꝑe nō appellat̄ ſub̄a ſeꝑata. pꝫ ēt hoc ꝑ ea q̄ dicūt̄꞉ dicit. n. ꝙ in oī ſb̄a intelligente ⁊c̄. Certū ē ꝙ aīa quādiu ē in corpore nō ē ī intelligentijs. Sꝫ hō h̄n per aīaꝫ vt dicit ph̄s in p̄° de anima q loquēs de aīa ꝯiūcta dicit. Siqs dixerit aīaꝫ intelligere ſeu ꝯſiderare ſil'e ē ac ſi dicat eā̄ texere vel edificare. q.d. ſicut nō dꝫ dici ꝙ aīa edificat ſꝫ hō per aīam. ita nō dꝫ dici ꝙ aīa intelligat ꝓut eſt ꝯiuncta꞉ ſꝫ hō per aīam.

Utrū ī ſb̄a intelligētie poſſit eē īmunitas in mā̄ ꝯ illas qui ponūt mā̄ꝫ ſpūalem.

Sꝫ qn̄ erit a corꝑe ſeꝑata꞉ tūc erit vere ſub̄a intelligens ⁊ ſibi attribui poterit operatio. q꞉ opatiōes nō attribuunt̄ niſi ꝑ ſe exn̄tibus. Alit̄ poſſum⁹ reſpōdere ſupponendo ēt ꝙ aīa cōiuncta corpori poſſet dici ſubſtantia intelligens ⁊ diſtinguere de re immāli. Q꞉ aliqua ſubſtātia pōt dici immaterialis dupl'r. vno mō ſimpl'r. ſ. quia nā̄ hꝫ materiā̄ partē ſui nec aliquo modo vnitur materie vt forma. ⁊ ſic deus et angeli dicūtur ſubſtātie īmateriales. Alio modo qꝺ nec habet materiā̄ partē ſui nec vnit̄ materie vt forma immerſa ſibi et cōprehenſa ab ea et talis ē aīa humana. Et ſic intēdit doctor hic qꝺ et pꝫ ex verbis ſuis. dicit enim ꝙ oꝫ in omni ſub̄a intelligente ſit omnino īmunitas a materia ita ꝙ nec hēat materiā̄ partē ſui nec ſit forma impreſſa ī materia. vnde non dicit ſimpl'r ꝙ non dꝫ eē vnita materie ſed ꝙ non impreſſa ſit ſicut dcit ipſe de alijs formis materialibus que ſunt totaliter imp̄ſſe ī materia ſiue immerſe.

Utrū aīa intellectiua poſſit dici intelligētia

Deinde cum dicit.

Nec poteſt aliquis dicere ꝙ intelligibilitatem non impediat materia quelibet꞉ ſed materia corporalis tantū. Si enim hoc eſſet ratione materie corporalis tantū cum materia non dicatur corporalis niſi ſcd̄m ꝙ fiat ſub forma corporea. tunc oporteret ꝙ hoc haberet materia a forma corporali. ſcilꝫ impedire intelligibilitatem. ⁊ hoc non poteſt eſſe quia ⁊ ipſa forma corporalis actu intelligibilis eſt ſicut ⁊ alie forme ſcd̄m ꝙ a materia abſtrahunt̄.

Reſpōdet cuidā̄ tacite obiectioni. poſſet enim aliquis ſic obijcere ꝙ tota virtus demōſtratōis ſuppoſite in hoc fundat̄ ꝙ illud qꝺ debet eſſe intelligibile debet eſſe immateriale ex eo ꝙ materia impedit intellectionem. Sed ego dicā̄ ꝙ nō quelibet materia impedit cognitionem ſiue intellectioneꝫ ſꝫ ſolū mā̄ corꝑalis꞉ et hāc nō ponim⁹ in ſb̄ijs ſeꝑatis ſꝫ ſolū in eis ponim⁹ mā̄ꝫ ſpāleꝫ. Ipe nāqꝫ hāc obiectiōem remouet deſtruēs ſolū h° qꝺ dicebat ꝙ mā̄ corꝑalis īpedit cognitiōem꞉ et ꝓbat ꝑ talē rōnem ſeu ꝯn̄aꝫ. Si. n. mā̄ corꝑalis īpediret intellectōem ſequeret̄ ꝙ forma corꝑalis nō eēt actu ītelligibilis. ſꝫ ꝯn̄s ē falſum g° et an̄cedēs finitas ꝯn̄tis ē manifeſta. q꞉ oē qꝺ pōt abſtrahi a mā̄ pōt eē actu intelligibile. Sꝫ ipa forma corꝑalis ſicut et alie pōt abſtrahi a mā̄ g° ⁊c̄. ꝯn̄a ſic ꝓbat̄꞉ q꞉ certū ē ꝙ mā̄ nō dr̄ corꝑalis niſi q꞉ hꝫ formā̄ corꝑalē per quā̄ īformat̄. Si g° mā̄ corꝑalis īpedit h° ē rōne forme corporalis. ſꝫ propter quod vnū quodqꝫ et illud magis ergo ⁊c̄. ſed nota ꝙ iſti viri dilecti noſtri꞉ qui hanc obiectionem faciunt lꝫ ſint in hoc nobis magis ſpūales. tamē in alijs ſunt magis carnales꞉ et vt ipi ex ſuam ſpiritualitate nō poſſint ſe defendere faciendū eſt ꝯtra eos ꝑfectius arg^m vt dicamus. Si ſolū materia corꝑalis īpedit intelle

ctionem et nō ſpūalis: aut materia impedit: aut corpalis eſt: aut eſt mā ſoluꝫ. Si aūt dicat ꝙ impedit vt corpalis eſt tunc ſequeretur recte incōueniens ad qḋ deducit doctor. Si autē impedit non vt eſt corporalis. ſed ut materia tm̄ tunc omnis materia impediret et per conſequens ſpiritualis. Et huius ratio eſt quia illud quod cōuenit alicui inquātum tale cōuenit omni tali. Sic quod conuenit homini inquantū homo vel homini albo inquātum homo albus ꝯuenit de neceſſitate omni homini ſi ergo oīs materia impediret intellectionem vt ſequitur ex illo mēbro: ſequitur etiam ꝙ nō ſolum corporalis ſed etiā ſpiritualis. et ſic euidēter per conſequēs redarguunt ſeipſos.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde in aīa intellectiua ⁊ in intelligētia nullo modo eſt cōpoſitio ex materia ⁊ forma ut hoc modo accipiat materia in eis ſicut in ſubſtantiis corporalibꝰ ſed eſt ibi cōpoſitio forme ⁊ eſſe. vn̄ in cōmento none ꝓpoſitionis libri de cauſis dicit ꝙ intelligentia eſt habens formaꝫ ⁊ eſſe. Et accipitur ibi forma pro ipſa q̄ditate vel natura ſimplici.

¶ Determinat de eſſentia ſubſtātiaꝝ ſepataꝝ. Et diuiditur in tres ptes. q: p̊° determinat que ſit eſſentia ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ ſimpliciū. In ſcd̄a aſſignat differentiā inter eſſentiā ſubſtātie ſimplicis: ⁊ eſſentiā ſubſtātie compoſite. In tertia quia cōpoſitionem materie ⁊ forme remouerat a ſubſtātijs ſimplicibus. manifeſtat vtrum ſint pure ſimplices: aut in eis poſſit poni aliqua compoſitio: ſecūda ibi. (in hoc eſt differētia.) tertia ibi. (huius ergo ſubſtantie.) prima in duas. quia p̊° ponit que ſit eſſentia ſubſtantie ſimplicis: in ſecunda probat: ſecunda ponitur ibi. (quomodo hec ſint.) p̊° ergo ponit intentum ſuuꝫ: ⁊ dicit ꝙ anima vel ītelligentia nullo modo: vt dictū eſt: pōt eſſe cōpoſitio materie ⁊ forme: vt. ſ. hoc modo accipiatur eſſentia in eis: ſicut in ſubſtātijs corporalibus in quibus eēntia eſt id qḋ reſultat ex vnione materie ⁊ forme: ſed ſola forma dicitur eſſentia eaꝝ. Et declarat quia dicimus ꝙ ſubſtātie ſimplices ſunt cōpoſite ex forma ⁊ eē. Et hoc cōfirmat per id quod dicit in cōmento none propoſitionis libri de cauſis ꝙ intelligentia eſt habēs formā ⁊ eſſe. ⁊ accipitur ibi vt dicit ipſe forma pro ipſa quiditate ⁊ eſſentia vel natura ſimplici: vnde tantū valet dicere quot componitur ex forma ⁊ eſſe. quātum ſi diceretur quot componit ex eſſentia ⁊ eſſe. Ex quo patet manifeſte ꝙ in ſubſtātijs ſimplicibus forma ſua eſt ſua eſſentia.

Utruꝫ aīa intellectiua poſſit dici ītelligētia ſicut angelus.

¶ Dubitatur quare anima nō appellatur intelligentia ſꝫ angelus ſicut apparet in littera: ⁊ videt ꝙ anima eo modo debeat appellari. q: etiaꝫ anima intelligit. ¶ Ad hoc poteſt aſſignari talis ratio. intelligentia enim ẜm ſuaꝫ rationem non eſt aliqua alia potentia ab intellectu. ſed dicit actum ipſius intellectus q: angeli ſemper actu intelligūt ⁊ intellexerunt ad minus ſeipſos. ideo appellant intelligentie. Sed quia hoc nō conuenit anime. ideo intelligentia nō appellatur. poſſet etiam alia ratio aſſignari que talis eſt. Intelligentia eniꝫ proprie dicit actum intellectus ſimplicis. prout. ſ. reſpicit ſimplicem quiditatem ⁊ non actum intellectus cōponentis ⁊ diuidentis. quia angeli non intelligūt cōponendo ⁊ diuidendo ſed ſoluꝫ anime. ideo anime nō poſſunt dici intelligentes. ſed ſolū angeli.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quomodo hoc ſit planum eſt videre. Quecunq; enim ita ſe habent adinuicem ꝙ vnū eſt cauſa eſſe alterius illud quod habet rationeꝫ cauſe poteſt habere eſſe ſine altero: ſed non conuertit. talis aūt inuenit habitudo materie ⁊ forme ꝙ forma dat eſſe materie. ⁊ ideo impoſſibile eſt eſſe materiā ſine aliqua forma. tamen non eſt impoſſibile eſſe aliquā formā ſine materia. Forma enim nō habet in eo ꝙ forma depēdentiā ad materiā. Sed ſi inueniant alique forme que nō poſſunt eſſe niſi in materia hoc accidit eis ẜm ꝙ ſunt diſtātes a primo principio qḋ eſt actus primus ⁊ purus. vnde ille forme que ſunt ꝓpinquiſſime primo principio ſunt forme per ſe ſine materia ſubſiſtentes. nō enim forma ẜm totū genus ſuuꝫ materia indiget ut dictū eſt. ⁊ huiuſmodi forme ſūt intelligentie. ⁊ ideo non oportet ut eſſentie uel quiditates harum ſubſtantiarum ſint aliud q̄ꝫ ipſa forma.

¶ Probat ſuum propoſitum. ſ. ꝙ ſola forma ſit eſſentia in ſubſtantijs ſimplicibus. ⁊ ad hoc probandum ipſe probat ꝙ poſſumus dare formam aliquaꝫ ſine materia. quo probato ſtatim habebitur intentum. ſ. ꝙ nulla ſubſtantia que eſt forma tantum non poterit eſſe aliqua alia eſſentia niſi ſola forma. Et ad hoc probandū ipſi addunt talem rationem. Quādo aliqua duo ita ſe habent adinuicem ꝙ vnum eſt cauſa eſſe alterius ſed non ecōuerſo id quod habet rationē cauſe poteſt eſſe ſine alio. ⁊ non conuertitur. Sed forma ⁊ materia ſic ſe habent ad inuicem ꝙ vnum eſt cauſa eſſe alterius: quia forma eſt cauſa eſſe materie: ergo licet impoſſibile ſit materiā eſſe ſine forma tamen forma poteſt eſſe ſine materia. Maior patet minor declaratur quia forma eſt: que dat eſſe rei. ſ. materie ergo ⁊c̄. Et ne forte reputet aliquis hoc eſſe incōueniēs ꝙ forma aliqua ſit ſine materia. iccirco oſtendit hoc non eſſe inconueniens quia dicit ꝙ forma non habet in eo ꝙ forma eſt ꝙ dependeat a materia. Sed ſi inueniunt alique forme que nō poſſunt eſſe ſine materia hoc nō conuenit eis inq̄ꝫtum forme ſunt. Sed inq̄ꝫtum forme imperfecte ſunt: ⁊ hoc eſt inq̄ꝫtum ſunt diſtantes a primo principio qui eſt actus purus ⁊ primus. ⁊ ideo ille forme que ſunt propinquiſſime primo principio ſicut ſunt angeli forme ꝑfecte ſunt: ideo ſunt forme per ſe ſine materia ſubſiſtentes. vnde forma ẜm ſuū genus non indiget materia. Et ideo concludit principale intentum. ſ. ꝙ quia tales ſubſtantie ſunt forma per ſe ſubſiſtentes ſine materia igitur quiditates ⁊ eſſentie eaꝝ non poſſunt eſſe aliud q̄ꝫ ipſe forme.

Utrū forma ī eo ꝙ forma hēat depēdētiā a mā

¶ Dubitatur hoc in eo ꝙ dicit ꝙ forma in eo ꝙ forma nō habet dependentiā a materia. immo videt ex neceſſitate ꝙ ſic. quia certum eſt ꝙ forma ⁊ materia ſunt correlatiua. Sed vnum correlatiuorum inq̄ꝫtum tale habet dependentiam ad reliquuꝫ vt pater in eo ꝙ pater habet dependentiaꝫ ad filium ⁊ econuerſo ⁊c̄. In oppoſitū eſt doctor hic. ¶ Ad hoc eſt dicēduꝫ ꝙ forma poteſt accipi tripliciter. vno modo pro forma que eſt pars cōpoſiti. Alio modo pro forma que nō eſt pars cōpoſiti per eſſentiam nec eſſe pōt. Alio modo pro forma que eſt cōmunis ⁊ ſic eſt genus ad iſta. Si loquamur de forma primo modo ſumpta ſic talis forma eſt correlatiuuꝫ materie. Et de tali forma eſt verum ꝙ de neceſſitate habet dependentiā ad materiā etiam quādo ſeparata eſt: ⁊ de tali non loquitur doctor. Si vō loquamur de forma. ſecundo modo tunc talis forma nullam dependentiam habet a materia: quia nihil habet facere cum ipſa. Si autem loquamur de forma. tertio mō tūc ẜm quid illa forma dependet a materia quia ſolum conuenit forme que eſt pars compoſiti: ſed non ſimpliciter quia non ẜm illam que nō poteſt eſſe pars compoſiti et de forma iſto modo conſiderata loquitur hic doctor cuꝫ dicit ꝙ forma in eo ꝙ forma non habet dependentiam a materia: quia ſi hoc conueniret forme in eo ꝙ forma tunc cōueniret omni forme ꝙ nō eſt veꝝ de forma angeli: ⁊ ꝙ de iſta forma loquat patet ꝑ id qḋ ſubijcit. ſ. ꝙ forma ẜm ſuū genus totum nō dependet a materia.

Q̄ūo āgeli nō debēt ꝓpe dici forme ſꝫ act⁹.

℄ Nota tñ ꝙ forma ꝓpriiſſime accipitur hic pro forma que eſt ꝑs cōpoſiti. Alie aūt forme magis debēt dici act⁹ q̄ꝫ forme: q: forma ſm̄ ſignificationeꝫ vocabuli dicit̃ ab informādo aliud. Sed certū eſt ꝙ ille forme nihil informant: ſꝫ magis informant̃ ab ipſo eſſe. Sed ipſe forme que ſunt ꝑtes cōpoſiti: bene hñt informare aliqd. ſ. materiā. vñ forma ſtricte accepta bene eſt correlatiuū materie. non autem accepta largo modo.

℄ Deinde cum dicit.

℄ In hoc ergo differt eſſentia ſubſtātie cōpoſite. ⁊ ſubſtātie ſimplicis ꝙ eſſentie ſubſtantie cōpoſite non tm̄ formā: ſed complectit̃ formā ⁊ materiā. Eſſentia vō ſubſtātie ſimplicis eſt forma tm̄. ⁊ ex hoc cauſant̃ due alie differētie. ⁊ una eſt ꝙ eſſentia ſubſtātie cōpoſite poteſt ſignificari ut totū uel ut pars. qḋ accidit ꝓpter materie deſignationē: ut dictū eſt. Et ideo nō quolibet mō predicat̃: eſſentia rei cōpoſite de ipſa re cōpoſita. nō enim poteſt dici: ꝙ homo ſit quiditas ſua. ſed eſſentia rei ſimplicis. que eſt ſua forma: nō poteſt ſignificari niſi ut totuꝫ cum nihil ſit ibi preter formā quaſi formā recipiens. ⁊ ideo quocunq̄ꝫ mō ſumatur eſſentia ſubſtātie ſimplicis de ea predicat̃. vñ Auice. dicit ꝙ q̄ditas ſimplicis eſt ipſūmet ſimplex. q̄a nō eſt aliqd aliud recipiens ipſam. ℄ Secunda differentia eſt. q̄a eſſentie reꝝ compoſitaꝝ ex eo ꝙ recipiunt̃ in materia deſignata: ⁊ multiplicant̃ ſm̄ diuiſionē eius. vnde ꝯtingit ꝙ aliqua ſint idem ſpecie. ⁊ diuerſa numero. Sed cū eſſentia ſimplicis nō ſit recepta in materia nō pōt ibi eſſe talis multiplicatio: ⁊ ideo nō oportet ut inueniant̃ plura indiuidua ſpeciei vnius in illis ſubſtātiis: ſꝫ quotquot ſūt indiuidua tot ſunt ſpēs: ut Auic̄. dicit expreſſe.

℄ Aſſignat dr̄iā inter eſſentiā ſubſtātie cōpoſite ⁊ eēntiā ſubſtātie ſimplicis: ⁊ dicit ꝙ in hoc differūt: q: qḋ ē eēntia ſubſtātie cōpoſite: nō eſt tm̄ mā: nec tm̄ forma: ſꝫ qḋ cōplectit̃ vtrūq̄ꝫ: q: reſultat ex cōpoſitione vtriuſq̄ꝫ: ſed eēntia ſubſtātie ſimplicis eſt tm̄ forma. Et ex iſta dr̄ia dic̄ ipſe ſequunt̃ alie due dr̄ie. Una eſt q: eēntia ſubſtātie cōpoſite pōt aſſignari vt totū: ⁊ vt pars: vt humanitas. Et hoc totū eſt ꝑꝑ deſignationē materie quā pōt ſimpliciter excludere. ⁊ tūc ſignificabit̃ vt pars: vt humanitas: vel etiā pōt indiſtincte includere: ⁊ ſic ſignificabit̃ vt totū: vt hō: ⁊ q: pars realis nō pōt p̄dicari: ſꝫ totū: vt ſequit̃ etiā ꝯñter ꝙ aliqñ p̄dicet̃. qñ. ſ. ſignificat̃ vt totū vt hō: qñq̄ꝫ vō nō. ſ. qñ ſignificat̃ vt ꝑs vt humanitas. nō enim pōt dici ꝙ hō ſit ſua q̄ditas ideſt humanitas: ſꝫ eēntia rei ſimplicis q̄ eſt ſua forma nō pōt ſignificari niſi vt totū: cū nihil ſit ibi p̄ter formā q̄ſi forma recipiēs qḋ poſſit excludi per eſſentiā aliquo mō. Et iō q: ſemꝑ ſignificat̃ vt totū: iccirco ſequit̃ ꝙ ſemꝑ p̄dicat̃. vñ quocūq̄ꝫ mō ſumatur eēntia ſubſtātie ſimplicis ſiue in abſtracto ſiue in cōcreto ſemꝑ p̄dicat̃ de ea. Et hoc ꝯfirmat ꝑ dictū Auiceñ. dicētis ꝙ q̄ditas ſimplicis ſubſtātie ē ip̄mmet ſimplex: q: nō eſt aliqd aliud recipiēs ip̄am vt dictū ē. ℄ Deinde adiūgit ſcḋaꝫ dr̄iaꝫ q̄ ſequit̃ ex p̄ª ſuprapoſita. ⁊ dicit ꝙ ſcḋa dr̄ia ē: q: eēntia reꝝ cōpoſitaꝝ ex eo ꝙ cōꝑpſita ē ex mā ⁊ forma ſequit̃ ꝙ recipit̃ in mā ſignata. Ex quo vlteri⁹ ſequit̃ ꝙ pōt multiplicari ſm̄ diuiſionē ei⁹. Et iō ꝯtingit ꝙ in iſtis cōpoſitis ſint aliq̄ eadē ſpē ⁊ diuerſa numero. Sꝫ eēntia ſubſtātie ſimplicis cū nō ſit recepta ī mā aliq̄: nō hꝫ nec hr̄e pōt talē multiplicationē: ⁊ ideo oꝫ vt nō inueniant̃ in illis ſubſtātijs plura indiuidua eiuſdē ſpēi. Sꝫ quot ſūt īdiuidua tot ſūt ſpēs: vt Auic̄. dic̄ exp̄ſſe.

Q̄ūo iſta ē bōa p̄dicatio gabriel eſt gabrielitas.

℄ Notādū ꝙ ex his q̄ dicta ſūt habet̃ manifeſte ꝙ lꝫ illa nō ſit bona ꝑpō: ſor. vel hō ē humanitas: tñ iſta eſt bona ꝑpō. Gabriel ē gabrielitas: vel etiā de mortuo gabriele poſſumus dicē̈ h̄ gabriel ē gabrielitas. Et idē intelligēdū eſt de alijs ſpēb⁹. ſ. de michaele. Raphaele: ⁊ ſic de alijs. Sꝫ ignoramus noīa aliaꝝ ſpēꝝ. vñ gabriel nō ē indiuiduū vt petr⁹: ſꝫ ē ſpēs ſic hō: ſꝫ h̄ gabriel ē īdiuiduū ſic h̄ hō. Cā aūt v̄itatis illius ꝑpōnis ē tacta in lr̄a: q: vꝫ gabrielitas nihil excludit de eo qḋ includit gabriel: nec diſtincte nec indiſtincte: ⁊ dico nihil in quo recipiat̃: q: lꝫ gabrielitas excludat eſſe quōdāmō qḋ indiſtincte īcludit gabriel: nō tñ eēntia recipit̃ in eē: ſꝫ magis ecōuerſo. ⁊ iō nō īpedit p̄dicationē.

Q̄uar̄ āgeli non pñt mlt̄iplicari nūeralit̃ in eadeꝫ ſpē.

℄ Nota ꝙ tota cā q̄re angeli nō pñt plurificari numeralr̄ in eadē ſpē ē: q: eēntia eoꝝ nō recipit̃ in aliqua mā ꝑ cuius diuiſioneꝫ pñt multiplicari. Nā forme nūq̄ꝫ numeralr̄ plurificant̃ niſi ꝑ multiplicationē materie ſiue ſint forme ſubāles ſiue ſubī: ſiue ſint forme accn̄tales ī q̄bus recipiunt̃. vñ nō poſſent eē due albedines ſeꝑate ⁊ numeralr̄ diſtincte cū numeroſitatē ſuā recipiant a ſubīs ſuis. vñ nō dr̄ hec albedo: niſi q: eſt in hoc ſubō. vñ ſi fierent due albedines ſeꝑate ille dr̄nt ſpē.

Ūtrū duo accn̄tia poſſint differr̄ numero ſeꝑata ī ſubō

℄ Dubitat̃ q: videmus ꝙ fiūt due q̄ꝫtitates realr̄ diſtincte in diuerſis hoſtijs vel altarib⁹ ⁊ tñ ſūt ſine ſubō: ergo ⁊c̄. ſi poſſet fieri albedo ſine ſubō poſſent fieri due numeralr̄ diſtīcte. ℄ Ad hoc ē dicēdū ꝙ ſm̄ doctrinā doctoris albedo: nec aliqua q̄litas poſſet fieri q̄cūq̄ꝫ v̄tute ſine ſubō: lꝫ q̄ꝫtitas poſſet fieri ⁊ fiat: ⁊ ſi q̄litas fieret nō eēt forma ſenſibilis ſꝫ intelligibilis: nec eēt ꝑticularis ſꝫ vl̄is. vñ dicē̈ ꝙ deus facere poſſet vnā albedinē ſeꝑatā ſine oī q̄ꝫtitate eſſet dicere ꝙ deus facere poſſet vnū āgelū q vocaret̃ albedo: qḋ ē deriſoriū dicere. Et tota cā huius īpoſſibilitatis eſt: q: albedo ſuā ſingularitatē hꝫ a q̄ꝫtitate: q: nō ē ſenſibilis niſi inq̄ꝫtū ē ſingularis: nec ē ſingularis niſi inq̄ꝫtū ē in iſta q̄ꝫtitate. Et ꝑ hoc pꝫ etiā ꝙ ſi fierēt q̄litates ſeꝑate ꝙ differūt ſpē: ⁊ nō ſolū numero: q: nō poſſet fieri h̄ albedo: nec vꝫ ſilitudo q̄ꝫtitatis: q: aliud ē de q̄ꝫtitate: ⁊ aliud de q̄litate: q: q̄ꝫtitati ſm̄ ſe ꝯuenit ſitus qui nō ꝯuenit q̄litati rōne cuius ſitus pñt remanere indiuidua ſeꝑata a cōpoſito quā indiuiduationē recipit a cōpoſito. Scias tñ ꝙ retinet ſemꝑ aptitudinē a natura ſua ad ſubm̄. Et iō nō ꝑit in ipſa rō accn̄tis: q: nō eſt de rōne accn̄tis actualr̄ inherere ſolū: ſꝫ aptitudinalr̄.

Q̄ūo ī ſubſtātijs ſeꝑatis ē cōpoſitio actus ⁊ potentie.

℄ Nota ꝙ in ſubſtātijs ſeꝑatis: lꝫ nō ſit cōpoſitio materie ⁊ forme: eſt tñ in eis cōpoſitio actus ⁊ potētie: ip̄m q̄dē eſſe qḋ a deo hñt ineſt eiſdem vt actus q̄dā: ſua aūt ſubſtātia cui actus ineſt: ē ſua potētia: vñ cōpoſitio ex actu ⁊ potētia: nihil aliud eſt: q̄ꝫ cōpoſitio ex ſubſtātia ⁊ eē. Et hec cōpoſitio dr̄ a q̄buſdā ex quo eſt: ⁊ qḋ eſt: ita ꝙ ip̄m qḋ eſt: ſit forma ſubſiſtēs ⁊ potētia: ip̄m aūt eē eſt actus ex quo eſt. hec aūt cōpoſitio diuerſimode inuenit̃ in ſubſtantijs cōpoſitis ex mā ⁊ forma: q: cū nec mā nec forma pñt dici qd eſt: ſꝫ cōpoſitū: ipſa aūt forma nō pōt dici quo eſt: ſꝫ p̄n^m eēndi: ipſa aūt tota ſubſtātia eſt: qḋ eſt: ⁊ ip̄m eē eſt: quo ſubſtantia noīat̃ ens. Nō eſt tñ eiuſdē rōnis cōpoſitio ex mā ⁊ forma: ⁊ ex ſubſtātia ⁊ eē: q̄ꝫuis vtrūq̄ꝫ ſit ex potētia ⁊ actu.

Q̄ualr̄ nō eſt eiuſdeꝫ rōis cōpoſitio ex mā ⁊ forª ⁊ cōpoſitio ex ſubā ⁊ eē:

p̄º quidē: q: mā nō eſt ipſa ſubſtātia rei. nā ſequeret̃ oēs formas eē accn̄tia ſic antiq nāles opinabant̃: ſꝫ mā eſt ꝑs ſubſtātie. 2º aūt q: ip̄m eē nō eſt actus ꝑprius materie: ſꝫ totius ſubſtātie. Eius enim actus eſt eē de quo poſſumus dicere ꝙ ſit: eē aūt nō dr̄ de mā ſꝫ de toto. 3º q: nec forma eſt ip̄m eſſe: ſꝫ ſe hꝫ ſm̄ ordinē. cōparat̃ eniꝫ ipſa forma ad ip̄m eſſe ſicut lux ad lucidū: ⁊ ad albū albedo: vl' ſic̄ lux ad lucē ⁊ albedo ad eē albū. Deiñ ēt q: ip̄m eē cōꝑat̃ ad formā vt act⁹. vñ in cōpoſitis ex mā ⁊ forª dr̄ eē p̄n^m eēndi: q: eſt cōplemētū ſubſtātie: cuius actus eſt ipſum eſſe. Sic ergo pꝫ ꝙ cōpoſitio actus ⁊ potentie eſt in plus q̄ꝫ compoſitio materie ⁊ forme. vnde materia ⁊ forma diuidūt ſubſtantiā nālez. potētia aūt ⁊ actus ens cōmune. Et ꝓpter hoc quecūq̄ꝫ ꝯſequunt̃ hoc inq̄ꝫtum

hoc ſunt cõmunia ſubſtãtijs materialib⁹ ⁊ imaterialib⁹ creatis ſicut recipere ⁊ recipi: ꝑficere ⁊ perfici: que ſunt ꝓpria materie ⁊ forme inq̃tũ huiuſmodi. Sed genera ri et corrumpi nõ ꝯueniunt niſi ſubſtãtijs materialibus.

Qualr̃ differũt qꝺ̃ ẽ et mã.

¶ Nota ꝙ differũt qꝺ̃ eſt ⁊ materia: q꞉ qꝺ̃ eſt dicit ipm̃ ſuppoſitũ habens eſſe. mã aũt nõ hꝫ eſſe: ſed cõpoſitum ex mã ⁊ forma: ⁊ ideo mã nõ põt eſſe qꝺ̃ eſt: ſed cõpoſitum. ⁊ ꝓpter hoc in oĩbus compoſitis ex mã ⁊ forma eſt qdem cõpoſitio: ex quo eſt ⁊ qꝺ̃ eſt. ¶ Sed attẽdendum ꝙ quo eſt põt dici tripliciter: q꞉ pͦ poteſt dici quo eſt. ipſa forma ꝑtis que dat eſſe materie. 2ͦ põt dici quo eſt: ipſe actus eſſendi. ſ. eſſe: ſicut id quo currit̃ eſt actus currendi. 3ͦ põt dici quo eſt ipa natura que relinquit̃ ex ꝯiunctione forme cũ mã vt humanitas precipue ſm̃ ponentes ꝙ forma que eſt quiditas nõ eſt forma partis de quibus eſt Auicen̄.

Quot modis poſſit accipi quo ẽ.

¶ Deinde cum dicit.

b Huiuſmodi ergo ſubſtantie quãuis ſint forme ſine materia. non tamen inde eis eſt omnimoda ſimplicitas. nec ſunt actus purus. ſed habent ꝑmixtionem potentie: ⁊ hoc ſic patet: quicquid enim nõ eſt de intellectu eſſentialis q̃ditatis hoc eſt adueniens extra ⁊ faciens cõpoſitionem cum eſſentia: quia nulla eſſentia ſine his que ſunt partes eſſentie intelligi poteſt. Omnis autem eſſentia uel q̃ditas intelligi poteſt ſine hoc ꝙ aliqd intelligatur de eſſe ſuo. poſſum enim intelligere quid eſt homo uel phenix: ⁊ tamẽ ignorare an eſſe habeant in rerũ natura. ergo patet ꝙ eſſe eſt aliud ab eſſentia uel quiditate.

Lectio octaua.

p Oſtq̃ doctor oñdit ꝙ in ſubſtãtijs ſimplicib⁹ ſua forma eſt ſua eẽntia: mõ in ꝑte iſta declaratur vtrũ in ſubſtãtijs q̃s appellauit ſimplices ſit aliq̃ cõpoſitio vel ſit in eis oĩmoda ſimplicitas. Et diuidit̃ in duas ꝑtes: q꞉ pͦ declarat cõpoſitionẽ que põt dari in ſubſtãtijs ſimplicib⁹. 2ͦ ex illa cõpoſitiõe aſſignat rationẽ multitudinis eax̃. ſcꝺ̃a ibi. (⁊ q꞉ in intelligẽtijs.) pͣ iterũ diuidit̃ in tres ꝑtes ſm̃ ꝙ tres modos cõpoſitionis aſſignat in eis: q꞉ dicit ꝙ ſint cõpoſite ex eſſe ⁊ eẽntia: ⁊ ex actu ⁊ potẽtia: ex quo eſt ⁊ qꝺ̃ eſt: ſcꝺ̃a ibi. (oẽ antẽ qꝺ̃ ꝯuenit:) tertia ibi. (⁊ q꞉ vt dictũ eſt.) prima in duas q꞉ pͦ ponit pᵐ modũ cõpoſitionis. 2ͦ remouet quoddã dubiũ: ſcꝺ̃a ibi. (niſi forte ſit.) ponit ergo pͦ intentionem ſuã: ⁊ dicit ꝙ quãuis huius ſubſtãtie ſint forme ſine mã nõ tñ in eiſdẽ oĩmoda ſimplicitas: nec ſunt actus puri vt deus: ſꝫ hñt in ſe ꝑmixtionẽ potẽtie. 2ͦ declarat ⁊ probat ꝓpoſitũ. vult ergo ꝓbare ꝙ ſint cõpoſite ex eẽ ⁊ eẽntia: ⁊ h̃ ꝓbat ꝑ talẽ rõnẽ. q̃cq̃d ineſt alicui ⁊ nõ eſt de intellectu q̃ditatis ⁊ eẽntie eius hoc eſt aduenieñs ⁊ extra faciẽs cõpoſitionẽ cũ ipſo. Sꝫ eẽ ita ſe hꝫ ad eẽntiã ꝙ ineſt ſibi ⁊ non ẽ de ĩtellectu eius ergo ⁊c̃. maior pꝫ. nã q꞉ albedo ineſt hoĩ ⁊ nõ eſt de ĩtellectu q̃ditatis eius: iõ ẽ aduenieñs extra. ⁊ faciens cõpoſitionẽ cũ eo. minor declarat̃: q꞉ oĩs eẽntia vel q̃ditas põt ĩtelligi ſine eo ꝙ intelligat̃ aliqd de eẽ ſuo: poſſum eniꝫ ĩtelligẽ qd ẽ hõ aut phenix: ⁊ tñ ignorare an ſit in rex̃ nã. Et cõcludit ꝙ ex hoc ſequit̃: ꝙ eẽ in eis ſit aliud ab eẽntia: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ cõpoſitionẽ faciat cũ ipa de iſta aũt rõne ponit maiorẽ: ⁊ minorẽ cũ declaratione.

Quõ iſta q̃ſtio q̃ q̃rit̃ vtrũ eẽ ⁊ eẽntia differãt q̃lit̃ ĩtelligat̃ de eẽ actualis exiſtentie.

¶ Nota ꝙ ex his q̃ dicta ſũt expreſſe ⁊ recte colligit̃. ꝙ qñ q̃rit̃ vtrũ eſſe ⁊ eſſentia differãt vel ſint idẽ: non q̃rit̃ de eſſe eẽntie: ſꝫ de eſſe actualis exiſtẽtie. ex hoc ꝙ in probatione minoris dicit ꝙ poſſum intelligere eſſentiã alicuius abſqꝫ eo ꝙ intelligã ipm̃ eſſe in rex̃ nã qꝺ̃ eſt eſſe actualis exiſtentie. Sꝫ certum eſt ꝙ nõ poſſum intelligere eſſentiã rei: niſi etiã intelligã eſſe eſſentie eius. Et ideo lꝫ eſſe actualis exiſtẽtie. ꝙ ex hoc etiã accipit̃ ꝙ qñ dicit ꝙ aliqd cõponit̃ ex eſſe ⁊ eſſentia ſicut h̃ dicit̃ de ſubſtãtijs ſimplicib⁹ intelligit̃ de eſſe actuali exiſtentie ⁊ nõ de eſſe eſſentie.

Quõ ꝯpõ de eẽ ⁊ eẽntia ĩtelligat̃ de eodẽ eẽ

¶ Nota etiã ꝙ ex his que h̃ dicunt̃ aliqui accipiunt ꝙ nõ dꝫ dici ꝙ aliqd cõponat̃ ex eſſe ⁊ eſſentia: vt non ꝑ hoc intelligat̃ ꝙ eſſe ſit intrinſecũ ⁊ de eẽntia illius rei. Sꝫ dꝫ dici ꝙ cõponat̃ ex eẽntia ⁊ cũ eẽ: qꝺ̃ qdẽ qualiter ſit verũ patebit inferius vbi aſſignabit̃ qualiter ſit cõpoſitio in eis. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Niſi forte ſit aliqua res cuius quiditas ſit ipſum ſuum eſſe: ⁊ hec res non poteſt eſſe niſi vna ⁊ prima. quia impoſſibile eſt vt fiat plurificatio alicuius niſi per additionẽ alicuius differentie. ſicut multiplicatur natura generis in ſpecie: uel per hoc ꝙ forma recipitur in diuerſis materiis. ſicut multiplicatur natura ſpeciei in diuerſis indiuiduis: uel per hoc ꝙ unum eſt abſolutum ⁊ aliud in aliquo receptum: ſicut ſi eſſet quidam color ſeparatus eſſet alius a colore nõ ſeparato ex ipſa ſua ſeparatione. ſi aũt ponatur aliqua res que ſit eſſe tm̃: ita ut ipſum eſſe ſit ſubſiſtens. hoc eſſe nõ recipiet additionem differentie: quia iam nõ eſſet eſſe tm̃. ſed eſſe ⁊ preter hoc forma aliqua: ⁊ multominus recipiet additionem materie: quia iam eſſet nõ ſubſiſtens ſed materiale. vnde relinquitur ꝙ talis res que ſit ſuũ eſſe non põt eſſe niſi una. Unde oportet ꝙ in qualibet alia re preter eã ſit aliud eſſe ſuum: ⁊ aliud quiditas uel natura ſeu forma ſua. vnde in ĩtelligentiis oportet ꝙ ſit eſſe preter formã: ⁊ ideo dictum eſt ꝙ intelligentia eſt forma ⁊ eſſe.

¶ Hic remouet quoddã dubiũ. dixerat enim ꝙ ſubſtãtia ſimplex cõponit̃ ex eſſentia ⁊ eſſe: poſſet aliq̃s dubitare vtrũ hoc ſit vlr̃ verũ in oĩbus ſubſtãtijs ſimplicib⁹: ⁊ rñdit ꝙ ſic vbi dicit: niſi forte ſit aliqua ſubſtãtia ⁊ res. cuius q̃ditas ſit ipm̃ ſuũ eſſe. Sꝫ hec res ⁊ ſubſtãtia non põt eſſe niſi deus qui eſt vna ſubſtãtia ⁊ ꝑma oĩum. Et hoc ipſe ꝓbat ꝑ talem rõnem. Illud plurificari non põt in quo nõ põt eſſe aliqua ratio plurificationis. Sꝫ in tali re cuius q̃ditas eſt ſuũ eſſe nõ põt eadẽ ratio plurificationis ergo ⁊c̃. maior pꝫ. minor probatur: q꞉ ꝙ vnũ plurificetur hoc põt eſſe trib⁹ modis. Uno mõ per additionem alicuius differẽtie: ſicut multiplicat̃ natura generis ĩ ſuas ſpecies. Scꝺ̃o ꝑ receptionẽ in diuerſa ꝑte materie. ſicut multiplicat̃ nã ſpeciei in diuerſis indiuiduis. Tertio mõ per hoc qꝺ̃ eſt aliqꝺ̃ abſolutũ ⁊ in alio receptum: ſicut ſi eſſet qdã color ſeꝑatus: talis eſſet alius a colore nõ ſeꝑato ex ipſa ſua ſeꝑatione. Sed certũ eſt ꝙ ſi ponat̃ aliqua res que ſit ſuũ eẽ realiter: ita vt ſuũ eẽ ſit ſubſiſtẽs ſicut ⁊ ſua eẽntia multiplicari nõ põt. ꝑmo mõ. ſ. per additionẽ forme: q꞉ iam non eſſet tm̃ eſſe. Sed etiã vltra eſſe eſſet eẽntia: ⁊ preter hoc aliqua forma qꝺ̃ eſt ꝯtra ſuppoſita: nec talis res poterit plurificari. ſcꝺ̃o mõ multo minus. ſ. per hoc ꝙ addat̃ materie: q꞉ iam nõ eſſet eẽ ſubſiſtens: ſed materiale: qꝺ̃ eſt ꝯtra iam poſita: nec poterit ſupple. ſ. talis res multiplicari. tertio mõ per abſolutum ⁊ receptum: q꞉ talis res ſupponit̃ ꝙ habeat eſſe abſolutum ⁊ nullo mõ receptum cũ ſupponat̃ habere eſſe ſubſiſtens. Relinquit̃ ergo ꝙ talis res que erit ſuũ eſſe non poterit eſſe niſi vna: ergo etiã ſequit̃ vlterius ꝙ in q̃cũqꝫ alia re preter eam aliud ſit ſuũ eſſe: ⁊ aliud q̃ditas ⁊ natura ſiue forma ſua vel eſſentia: que oĩa idẽ ſunt. Et ſic ꝯcludit̃ ꝙ in intelligentijs ſit eẽ: qꝺ̃ eẽ poteſt intelligi abſqꝫ forma ⁊ ecõuerſo: ⁊ hoc eſt quo differunt in omnibus creaturis

Quot modis poſſit aliqd plurificari.

Q̄uo ī ſolo deo eſſe ⁊ eētia ſunt idē realiter

⁊ ideo benedictū eſt: ꝙ intelligentia eſt habens formā ⁊ eſſe. ¶ Nota ꝙ ex his que dicuntur hic haberetur manifeſte ꝙ in ſolo deo eſſet idem eſſentia cū eſſe: in omnibus autē alijs differunt. Et ex hoc accipit̃ hic quod dicitur. ſ. ꝙ talis res que eſt ſuū eſſe non pōt eſſe niſi vna. ¶ Et vlterius ꝯcludit ꝙ in quacūq̃ alia re ꝑter eam eſt aliud ſuū eſſe: ⁊ aliud q̄ditas vel nā: ⁊ qꝛ de angelis eſt magis dubiū q̄ de alijs creaturis: ideo ſingulariter ꝯcludit ꝙ in intelligentijs eſt eē ꝑter formā. ¶ Nota q̄re nō declarauit ꝙ illa eētia que erat ſuū eē nō poterat multiplicari. 3º mō qꝛ eius declaratio habebat̃ ex 2º. qꝛ ex eo ꝙ dicebat̃ ꝙ non recipit̃ in mā̄: qꝛ eſt eſſe ſubſiſtens: hꝫ etiā ꝙ nō poteſt multiplicari per abſolutū ⁊ receptum.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Omne aūt quod conuenit alicui uel eſt cauſatum ex principijs nature ſue: ſicut riſibile in homine: uel aduenit ab aliquo pricipio extrinſeco ſicut lumen in aere ex influentia ſolis. nō autē poteſt eſſe ꝙ ipſum eſſe ſit cauſatum ab ipſa forma uel quidditate rei: dico ſicut a cauſa efficiente: quia ſic aliqua res eſſet cauſa ſui ipſius: ⁊ aliqua res ſe ipſam in eſſe ꝓduceret: qō eſt impoſſibile: ergo oportet ꝙ omnis talis res cuius eē eſt aliud q̄ natura ſua habeat eſſe ab alio. ⁊ quia omne quod eſt per aliud reductur ad id quod eſt per ſe: ſicut ad cauſam primam. ideo oportet ꝙ ſit aliqua res que ſit cauſa eſſendi omnibꝰ rebus. eo ꝙ ipſa eſt eſſe tantum. alias iretur in infinitum in cauſis. cuꝫ omnis res que nō eſt eſſe tantum habeat cām ſui eſſe: ut dictū eſt: patet ergo ꝙ intelligentia eſt forma ⁊ eſſe quod eē habet a primo ente. quod eſt eſſe tantū. ⁊ hec eſt prima cauſa que deus eſt. Omne aūt quod recipit aliquid ab alio eſt in potentia reſpectu illius. ⁊ hoc quod receptuꝫ eſt in eo eſt actus eius. ergo oportet ꝙ ipſa forma uel quiditas que eſt intelligētia ſit in potentia reſpectu eſſe quod a deo recipit ⁊ illud eſſe receptum eſt per modū actus: ⁊ ita inuenit̃ actus ⁊ potentia in intelligentijs. non tamen forma ⁊ materia niſi equoce. Vnde etiā pati recipere ſubiectuꝫ eſſe. ⁊ omnia huiuſmodi que vident̃ rebus ratione materie conuenire: equiuoce cōueniunt ſubſtantijs intellectualibꝰ ⁊ corporalibꝰ. ut in tertio de aīa cō. dicit.

¶ Declarat quō in ſubſtantijs ſimplicibꝰ dicat̃ eſſe ꝯpoſitio ex actu ⁊ potētia: ⁊ ꝓbat ꝙ in eis poſſit poni talis cōpoſitio: qꝛ in eis eſt talis cōpoſitio ex eē ⁊ eſſentia: ⁊ hoc ꝓbauit per talem rōnē. Omne qō recipit aliq̄d ab alio. recipiens ſe hꝫ ad receptū ſicut potentia ad actum. Sed oīs creatura recipit eſſe ab alio: ergo eſſentia que recipit eſſe ſe hꝫ ad ip̄m eſſe ſicut potentia ad actuꝫ. maior pꝫ qꝛ recipere eſt ꝓprietas materie que de ſe dicit potētiā. minor ꝓbatur ſic. Omne qō ꝯuenit alicui aut eſt cauſatū ex principijs nature ſue: ſicut riſibile in hoīe: vel aduenit ab alio principio extrinſeco: ſicut lumen in aere ex influentia ſolis. Sed nō pōt dici ꝙ ip̄m eſſe ſit cauſatū ab ipſa forᵃ ſiue eētia ſiue q̄ditate rei. Et dico ſicut a cā efficienti: ⁊ h̄ probat̃: qꝛ ſequit̃ ꝙ aliq̄d eſſet cā ſuiipſius ⁊ aliqua res ſeipſaꝫ ꝓduceret in eſſe qō eſt impoſſibile: ergo oportet ꝙ oīs talis res cuius eſt eſſe: eſt aliud q̄ natura ſua habeat ip̄m eſſe ab alio. Et qꝛ poſſet aliquis dubitare vtrū hoc ſit cōmune oībus que hn̄t eſſe ꝙ ſuū habeant eē ab aliquo: ꝓbat ꝯſequenter ꝙ nō tali rōne dicens ꝙ omne qō eſt per aliud reducet̃ de neceſſitate ad id qō eſt ꝑ ſe ſicut ad cām ꝓpriam: ergo oportet ꝙ ſimiliter ſit aliq̄ res que ſit cā eſſendi oībus alijs rebus ex eo ꝙ ipſa ſit cauſa eſſe tm̄ per ſe: alias iretur in infinitū in cauſis: cuꝫ oīs res que nō eſt eſſe tm̄: cām habeat ſui eſſe vt dictū eſt. Concludit ergo ꝙ intelligentia eſt forma ⁊ eſſe: ⁊ ꝙ eſſe habeat a pº ente qō eſt eſſe tm̄ ⁊ dicit. ꝙ h̄ eſt ꝑma cā que eſt deus. ⁊ ſic ꝯcludit finaliter ꝙ cū eſſentia recipiat eſſe: eſſentia habebit locū potentie: ⁊ eſſe rōnē actus. Et ita ſicut dicunt̃ eſſe cōpoſite ex eſſe ⁊ eſſentia: ita dicunt̃ eē cōpoſite ex actu ⁊ potentia. Non tamē dicit ipſe poterūt dici cōponi ex materia ⁊ forma: niſi equiuoce: qꝛ pati: recipere: ſubiectū eſſe: ⁊ alia hmōi equiuoce dicunt̃ cōuenire ſubſtātijs intellectualibꝰ: vt dictū eſt ſupra: que q̄dē vident̃ cōuenire rebꝰ rōne materie: vt dicit cōmē. 3º de aīa. ¶ Ad euidentiā huius particule eſt notandum ꝙ ex his que h̄ dicunt̃ habet̃ manifeſte ꝙ accidētia ꝓpria nō cauſant̃ ex principijs eſſentialibꝰ rei tāq̃ a cauſa efficiēti. Et hoc poteſt accipi ex quodā dicto qō habet̃ in littera: dicit nāq̃ ꝙ eſſe nō cauſatur a forma tāq̃ a cā efficienti. Et certū eſt ꝙ nō eſt aliud qō ita intrinſece ꝯſequat̃ formā ipſam: ſicut eſt ip̄m eſſe. intantū ꝙ dicit̃ cōmuniter: ꝙ ip̄m eſſe eſt effectus ipſius forme: qō nō eſt ſic intelligendum ꝙ. ſ. ſit effectus eius. ita ꝙ cauſet̃ ab ipſa tāq̃ a cauſa efficiente: ſicut ipſe doctor dicit: ſꝫ eſt effectus eius formalis. Si ergo eſſe nō eſt a forma tāq̃ a cā efficienti multo minus alia accidentia ſunt ab ipſa forma vel a materia ⁊ forma ſimul: tāq̃ a cauſis efficientibus cauſata. Sed dicunt̃ cauſari ab ipſis inq̄tum ipſis mediantibus ꝓducunt̃. Et hoc eſt: qꝛ ex vnione ipſoꝝ principioꝝ eētialium ⁊ principaliū reſultant. Sed ſm̄ rei v̄itatē ab ip̄o producunt̃ effectiue: a quo illa principia producunt̃. Sꝫ qꝛ illa cauſa efficiens nō ꝓducit ipſa niſi mediātibus illis ꝑncipijs ad que naturaliter cōſequunt̃. ideo etiā dicit̃ ꝙ cauſant̃ ab illis principijs. Vel poſſumus dicere ꝙ materia ⁊ forma ſint eſſe accidentiuꝫ ſubiectiue inq̄tum illa accipiūt. Et hoc accipit̃ ex v̄bis phī pº phyſicoꝝ: qui dicit ꝙ materia ⁊ forma ſunt cauſa oīum reꝝ que ibi ſunt: ſicut mater. Et certuꝫ eſt ꝙ mater nō eſt cauſa efficiens. ſed recipiens ſolū in generatione. ¶ Nota ꝙ ſi materia proprie accipiat̃ prout proprie materia ſolū dicit puram potentiā ſm̄ eſſentiā ſuā. Sic in angelis nullo mō poteſt poni materia: ⁊ in animabꝰ: qꝛ iſta ſm̄ ſuas eſſentias ſūt quidā actus. Sed ſi accipiat̃ materia large ⁊ equiuoce: prout. ſ. omne recipiens pōt dici materia inq̄tū ſibi ꝯuenit ratio potentie ⁊ oīs actus pōt dici forma inq̄tum dat eſſe ⁊ informat. ⁊ ſic non eſt incōueniens in angelis ⁊ in animabꝰ ponere compoſitionē materie ⁊ forme: vel ex materia ⁊ forma inq̄tū in eis ponimus cōpoſitionē ex eſſe ⁊ eſſentia: qꝛ eſſe eſt ſicut actus informās eſſentiā: ⁊ eſſentia eſt ſicut potentia recipiens ip̄m eſſe. Et tenentes opinionē ꝯtrariā ſi bene deducant̃ nullam aliā materiam ponūt niſi iſtā que dicta eſt: ⁊ hāc appellant materiā ſpiritualem. Ex quo patet ꝙ nō eſt differentia aliqua inter vnā opinionē: ⁊ aliā niſi in noīe: qꝛ equiuocant de materia. Nos aūt loquimur proprie de ipſa.

Quō acci/dētia ꝓpria nō cauſan/tur proprie a pricipijs eſſentialibꝰ rei.

Quō ī āgelis poſſit dici mā̄ eſſe ⁊ quō nō.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quia vt dictum eſt intelligentie quiditas eſt ipſamet intelligentia. ideo q̄ditas uel eſſentia eius eſt ipſum quod eſt ipſa ⁊ eſſe ſuum receptum a deo eſt id quod ſubſiſtit in reꝝ natura. ⁊ propter hoc a quibuſdaꝫ huiuſmodi ſubſtantie dicunt̃ cōponi ex quo eſt: ⁊ qō eſt: uel ex quo eſt ⁊ eſſe. ut Boetius dicit.

¶ Aſſignat rōnē tertie cōpoſitionis que ponit̃ in ſubſtantijs ſimplicibꝰ. ſ. eius qō dicit̃: ꝙ cōpoſitio ſubſtātie ſpiritualis: ex quo eſt: ⁊ qō eſt. ſ. inq̄tū cōponit̃ ex eētia ⁊ eē. Et poſſet ſic ꝓbari: illud qō cōponit̃ ex eſſe ⁊ eētia:

cōponit̃ ex quo eſt: ⁊ qd̓ eſt. Sed ſubſtantia ſimplex eſt
huiuſmodi ergo ⁊c̄. Minor patet. ꝓbatio maioris decla
ratur: qꝛ ſicut dictū eſt: q̇ditas intelligētie: eſt ipſamet in/
telligentia: qꝛ ſua forᵃ q̄ eſt ſua q̇ditas eſt ipſa intelligētia.
Et ideo ipſa q̇ditas vel eſſentia eſt ip̄m qd̓ eſt. Ulterius
q̄tum ad aliā ꝑtem: ſuū eſſe receptū a deo eſt illud: quo
eſt: vel quo ſubſiſtit in rez̄ natura. Et ſic ſequit̃ ꝙ hmōi
ſubſtātie dicunt̃ cōponi ex quo eſt: ⁊ qd̓ eſt: ideſt ex eē:
⁊ qd̓ eſt: ideſt ex eſſentia vel eſſe: vt dicit ipſe Boetius.

Qualr itel ligat̃ ſim plicitas an gelor.

¶ Nota ꝙ ſubſtātie ſpūales nō dicunt̃ ſubſtātie ſimpli
ces eo ꝙ iu eis nulla ſit cōpoſitio: qꝛ ſic nō differrēt a deo
qui eſt ſimpliciſſimus ⁊ in quo nulla eſt cōpoſitio. Sed
ideo dicunt̃ ſubſtātie ſimplices: qꝛ carēt cōpoſitione ma
terie ⁊ forme. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et qꝛ in intelligentiis ponit̃ potentia ⁊ ac/
tus nō erit difficile inuenire multitudinē intel/
ligentiaz. qd̓ eſſet impoſſibile ſi nulla potētia
in eis eſſet. Unde dicit cōmen. in tertio de ani
ma. ꝙ ſi natura intellectꝰ poſſibilis eſſet igno
rata. non poſſemus inuenire multitudinem in
ſubſtātiis ſeꝑatis. Eſt ğ diſtinctio eaz adinui
cem ſcd̄m gradū potentie ⁊ actus. ita ꝙ intel/
ligentia ſuperior que plus ꝓpinq̄ eſt primo
habet plus de actu ⁊ minus de potentia: ⁊ ſic
de aliis: ⁊ hoc cōplet̃ in anima humana que te
net vltimū gradū in intellectualibꝰ ſubſtātiis.
¶ Unde intellectus potentialis eius ſe hꝫ ad
formas intelligibiles ſicut materia prima: que
tenet vltimū gradū in eſſe ſenſibili ad formas
ſenſibiles: ut cōmen. tertio de anima dicit: ⁊ iō
pħs cōparat eā tabule raſe in qua nihil eſt de
pictū: ⁊ ꝓpter hͦ: qꝛ inter alias ſubſtātias in/
telligibiles plus hꝫ de potentia. ideo efficit̃ in
tm̄ ꝓpinq̄ rebꝰ materialibꝰ ut res materialis
trahatur ad participādū eſſe ſuū: ita ꝙ ex ani/
ma ⁊ corpore reſultat vnū eſſe in uno cōpoſi/
to: quāuis illud eſſe ꝓut eſt anima non ſit de/
pendens a corpore: ⁊ iō poſt iſtā formaꝫ que
eſt anima: inueniunt̃ alie forme plures de po/
tentia habentes: ⁊ magis ꝓpinq̄ materie. In
tm̄ ꝙ eſſe eaz ſine materia nō eſt: in qbꝰ etiaꝫ
inuenitur ordo ⁊ gradus vſqꝫ ad primas for
mas elementoz que ſunt ꝓpinquiſſime mate
rie. vnde nec aliquā operationem habent: niſi
ſm̄ exigētiā q̄litatū actiuaz ⁊ paſſiuaz ⁊ alio
rum q̇bus materia ad formā diſponit̃.
¶ Aſſignat differētiā exponēs rōnē multitudinis ſubſtā/
tiaz ſeꝑataz. ⁊ dicit ꝙ qꝛ in intelligentijs ponit̃ potentia
⁊ actus. nō difficile eſt inuenire multitudinē ītelligētiaz:
qd̓ tñ eſſet impoſſibile ſi nulla potentia eēt in eis. ſꝫ eſſent
puri actus: vel pure potentie ⁊ ꝯfirmat hoc ꝑ dictū cō/
mē. dicentis. tertio de aīa. ꝙ ſi natura intellectus poſſibi/
lis eſſet ignota nō poſſemus inuenire multitudinē in āge
lis ſeu in ſubſtātijs ſeꝑatis. nā aūt intellectꝰ poſſibilis eſt:
ꝙ ſit pura potētia in genere intelligibiliuꝫ: q̄ ſi ignoretur:
ignoraret̃ etiā ratio potētie. ponit ergo diſtinctionē intelli
gentiaz adinuiceꝫ. d. ꝙ eaz diſtinctio eſt: ſm̄ diuerſum
gradū actus ⁊ potētie: ita. ſ. ꝙ intelligentia q̄ plus hꝫ de
actu ⁊ minus de potētia: illa eſt ꝑfectior ⁊ ſuꝑior ⁊ ma/
gis ꝓpinqua deo: illa aūt q̄ plus hꝫ de potentia ⁊ minus
de actione eſt imꝑfectior ⁊ inferior ſm̄ gradū ſuuꝫ. ⁊ ſic

de alijs quouſqꝫ deueniat̃ ad animā rōnalem in qua cō/
plent̃ tales gradus: qꝛ ipſa vltimū gradū tenet in ſubſtā
tijs intellectualibus lꝫ ſupremū teneat. in formis mixtis
materie: vñ rōne ſue imꝑfectionis in genere intellectua/
lium: dꝛ ꝙ intellectus poſſibilis eius ſe hꝫ ad formas ⁊
ad ſpecies ītelligibiles ſicut materia ꝑ̄ma q̄ tenet vltimū
gradū in eſſe ſenſibili: vñ ſicut poſſibilis intellectus ſe hꝫ
ad ſpēs ita materia ꝑ̄ma ſe hꝫ ad formas ſenſibiles ſicut
dicit cōmē. 3° de aīa. Et iō non īmerito pħs aſſimilat eā
tabule raſe in qua nihil pictū eſt in eodē 3°. Et ꝯñter ad/
iungit doctor ꝙ qꝛ aīa rōnalis inter alias ſubſtātias intel
lectuales hꝫ plus de potētia: iō intm̄ efficit̃ ꝓpinqor re/
bus materialibꝰ vt res materiales trahant̃ ad ꝑticipādū
ſuū eſſe qd̓ nō eſt vez de alijs ſubſtātijs intellectualibꝰ:
vñ ex aīa rōnali ⁊ corpore reſultat vnū eſſe in ꝯpoſito. ſ.
in hoīe: q̄uis ꝓut illud eſſe qd̓ eſt aīe nō ſit dependēs a
corꝑe. Et ideo ꝯdicit ipſe: poſt ipſam formā q̄ eſt aīa inue
niunt̃ alie forme adhuc plus habētes de potentia ⁊ ma/
gis ꝓpinque materie: intm̄ ꝙ eſſe eaz nō pōt eē ſine ma
teria. Et in iſtis etiā inuenitur ordo ⁊ gradus ꝑfectionis
quouſqꝫ deueniat̃ ad ꝑ̄mas formas elementoz q̄ ſunt ꝓ
pinqſſime materie: ⁊ ideo nullā oꝑationem hn̄t niſi illas
quaz q̄litates actiue ⁊ paſſiue pn̄t eſſe ꝑ̄ncipia: qbꝰ q̄lita/
tibus materia ad formā recipiēdā diſponit̃. ¶ Nota ꝙ
iſta ꝓpoſitio qua dꝛ. ſic ſe hꝫ intellectus poſſibilis ad for
mas intelligibiles ſicut materia ad formas ſenſibiles nō
eſt ītelligēda ſimplr̄ oīmode: qꝛ ſilr̄itudo nō tenet in oībꝰ
ſꝫ ſufficit ꝙ teneat in vno. vñ ſi bene ꝯſideret̃ dicta ꝓpo
ſitio in pluribꝰ eſt diſſilr̄itudo q̄ꝫ ſilr̄itudo. tenet aūt in hoc
ꝙ ſicut materia ꝑ̄ma nullā hꝫ de ſe formā: ſꝫ eſt in potē/
tia ad oēs formas recipiēdas. ita intellectꝰ poſſibilis nul/
lam de ſe hꝫ ſpēm vel formā intelligibilē: ⁊ tñ eſt in potē
tia ſuo mō ad oēs recipiēdas. ¶ Dubitat̃ aūt de eo qd̓
dꝛ: ꝙ q̇dā forme ſunt ꝓpinqſſime materie ꝑ̄me: q̇dā v̓o
remote ſm̄ magis ⁊ minus: vꝫ enim ꝙ oēs ſunt eq̄liter
ꝓpinque: tali rōne. illa enim inter q̄ nō cadit mediū ſunt
ſibi inuicē eq̄liter ꝓpinq̄: nec eſt dare graduꝫ inter ea: ſed
nulla forma eſt inter quā formā ⁊ materiā ꝑ̄mā ſit dare
mediū: qꝛ oīs forma vnit̃ materie ſine medio: ergo oēs
ſunt eq̄liter ꝓpinq̄. q̄ igit̃ rōne vna eſt ꝓpinq̄: ita ⁊ oēs.
In oppoſitū eſt doctor in lr̄a. ¶ Ad hoc eſt dicenduꝫ ꝙ
vna forma eſt magis remota a materia q̄ꝫ alia. Cuius rō
eſt qꝛ illa forᵃ q̄ plures gradus ꝑfectionis cōtinet illa eſt
magis ꝓpinq̄ deo ⁊ magis remota a mā. Sꝫ vna forma
in ordine ad aliā hꝫ plures gradus ꝑfectiōis. alia v̓o pau
ciores ergo ⁊c̄. maior pꝫ. qꝛ cū deus ſit ꝑfectiſſimꝰ. mā
v̓o imperfectiſſima. Illud qd̓ hꝫ in ſe plus de ꝑfectione
illud magis elōgat̃ a mā ⁊ magis ꝓpinquat̃ deo. minor
declarat̃: qꝛ ſi nō eēt ſic: ꝑiret ordo vniuerſi q in diuerſis
gradibꝰ ꝑfectionis ꝯſiſtit: ergo ⁊c̄. Ad argumētū in op/
poſitū eſt dicendū ꝙ de formis poſſumus loq duplicit̃.
Uno mō q̄tū ad vnioneꝫ cū mā. ⁊ ſic oēs forme eq̄liter
ſunt ꝓpinq̄ materie: qꝛ forme oēs ſibi īmediate vniunt̃.
⁊ dico ſine medio in eſſe: lꝫ poſſet eē mediū in fieri ideſt
in acq̇ſitione forme qd̓ q̇deꝫ mediū dꝛ eſſe motus. Alio
mō poſſumꝰ loq de eis q̄tū ad gradus ꝑfectionis quos
ꝯtinent. ⁊ ſic in eis inuenit̃ ordo: qꝛ illa forma q̄ ſolū vnū
gradū ꝑfectionis dicit: eſt ꝓpinqſſima materie. ſicut eſt
forma elementi q̄ non dicit niſi gradū corporeitatis q̄ eſt
immediate ſuꝑ materiā. Ille aūt ꝯtinēt plures gradus q̄
ſūt magis remote ſm̄ magis ⁊ minus. ita ꝙ aīa rationa/
lis tenet ſupremū gradū inter oēs formas vnitas mate/
rie: qꝛ oēs gradus ꝑfectionis in alijs formis inuentos in
ſe ꝯtinet: ⁊ ideo eſt a mā remotiſſima. ¶ Dubitat̃ 2° de
cōpoſitionibꝰ que ponunt̃ in ſubſtātijs ſimplicibꝰ: vtrū
ſint v̓e ⁊ vtrū ſint realiter intelligende aut ſm̄ rōnem: qꝛ
dicit̃ ꝙ ſint cōpoſite ex eſſentia ⁊ eſſe: ⁊ ex actu ⁊ poten
tia: ⁊ ex quo eſt ⁊ qd̓ eſt. Ad hoc eſt dicendū vt mihi vi
detur ad ꝑ̄ſens: aut qꝛ loquit̃ de iſtis ſubſtantijs q̄tū ad
eaz totale eſſe. ⁊ ſuppoſitale. ſ. ꝓut hn̄t eē in rez nā: aut
loquit̃ q̄tum ad ſuas eſſentias. ⁊ q̄tum ad ſuū eſſe ſub
ſtantiale excluſo ipſo eſſe qd̓ pōt excludi per intellectum

Qūo v̓ifi/ cat̃ illa ꝓ poſitō ſicut ſe hꝫ mate ria ad for/ mas ſenſi/ biles.

Utruꝫ vna forma poſ ſit dici ma/ gis remo/ ta a mā q̄ꝫ alia.

Utrꝫ cōpo ſitōes q̄ po nunt̃ ī ſub/ ſtātijs ſim plicibꝰ ſint v̓e ⁊ rea/ les.

Si loq̃mur p̃mo mō ſic dicendū eſt. q᷑ ſunt cōpoſite vē
⁊ realiter ex eſſentia ⁊ eſſe: ⁊ q᷑ eē ſe hꝫ ad eſſentiaꝫ ſicut
actus ad potentiā: ideo dicunt᷑ etiā ex oñti cōpoſiti ex ac-
tu ⁊ potentia. ⁊ q᷑ eſſentia eſt illud qđ eſt: ⁊ ꝑ ipſuꝫ eſſe
hñt eſſe in reꝝ nā: ideo dicunt᷑ etiaꝫ cōpoſite ex quo eſt:
⁊ qđ eſt vt determinatū eſt. vñ pꝫ q᷑ iſte ꝯpoſitiones. ſ.
ſcđa ⁊ tertia depēdent ex p̃ma q̃ eſt ex eſſentia ⁊ eſſe: q᷑
ſi ſunt cōpoſite ex eſſentia ⁊ eſſe: ſunt etiā ꝯpoſite ex quo
eſt ⁊ qđ eſt: ⁊ ex actu ⁊ potētia. Si ergo volumꝰ videre
vtrū iſte triplices ꝯpoſitiones vē ſint in eis ⁊ realiter: nō
eſt aliud ꝯſiderare: niſi vtrū in eis ſit pª ꝯpoſitio ⁊ q̃liter.
¶ Ad cuius intelligentiā eſt diligent᷑ notādū q᷑ angeli ⁊
aīe ſunt vē ꝯpoſiti ex eſſentia ⁊ eſſe tāq̃ꝫ ex duobꝰ diffe-
rentibꝰ realiter: q᷑ vt dictū eſt: eſſentia ⁊ eſſe differūt rea
liter in creaturis. vñ tā eē q̃ꝫ eētia. ſūt de intrinſeca rōne
angeli q̃ꝫtū ad ſuū eē ſuppoſitale ideſt inq̃ꝫm hñt eē in re-
rum natura. Et nec valet dici q᷑ eē ſit accñs: q᷑ etiā accñs
pōt eē de intrinſeca rōne alicuius cōpoſiti ex ſubō ⁊ acci-
dente: ſicut de intrinſeca rōne hoīs alibi inq̃ꝫm eſt albus:
eſt albedo lꝫ nō ſit de intrinſeca rōne hoīs inq̃ꝫm hō. Sic
etiā de intrinſeca rōne ipſius angeli inq̃ꝫm hꝫ eē qđ ē ideꝫ
q᷑ ꝯſiderare ipm̃ q̃ꝫtū ad ſuū eē ſuppoſitale eſt ipm̃ eē lꝫ
nō ſit de intrinſeca rōne eſſentie ipſius āgeli. vt dicet᷑. vñ
ſicut deꝰ nō pōt facere albū ſine albedine: q᷑ ipſe nō pōt
ſupplere vicē cauſe formalis inherētis: lꝫ bene cauſe for-
malis exēplaris: ita etiā nō poſſet facere angelū hr̃e eſſe
ſuppoſitale ſine ipſo eē: q᷑ illa implicaret ꝯditionē. ¶ Ex
q̇bus oībus pꝫ q᷑ angeli ⁊ aīe ꝯponunt᷑ vē ⁊ realiter ex
eē ⁊ eētia tāq̃ꝫ ex duobꝰ realiter differentibꝰ. ⁊ q᷑ eſſe ⁊
eētia ſe hñt vt actus ⁊ potentia: ideo etiā pōt dici q᷑ vē
⁊ realiter ꝯponant᷑ ex actu ⁊ potētia. ⁊ q᷑ etiā eētia āge
li eſt id qđ eſt: eſſe vō eſt id quo eſt: ideo pōt dici q᷑ vē ⁊
realiter ꝯponant᷑ ex quo eſt: ⁊ qđ eſt tāq̃ꝫ ex duobus di
ſtinctis realiter. Si aūt angeli ⁊ aīe cōſiderentur q̃ꝫtū ad
ſuas eētias q̃ realiter differunt ab eē: ⁊ q̃ꝫtū ad eoꝝ eſſe
ſubſtātiale ſic nō pñt dici cōponi ex eē ⁊ eētia: q᷑ ſic eſſet
ꝓceſſus in infinitū: q᷑ q̃ret᷑ ſi angelus q̃ꝫtū ad eētiā ſuaꝫ
eſſet cōpoſitus ex eē ⁊ eētia. ¶ Nūqd illa eētia ex qua
ꝯpoſitus eſt etiā cōpoſita ſit ex eē ⁊ eētia: ⁊ ſi diceret᷑ q᷑
ſic: tūc iterū q̃reret᷑ de illa ⁊ ſic ꝓcederet᷑ in infinitū: qđ ē
impoſſibile aut ē deuenire ⁊ ꝯfiteri illud qđ pº dicebat᷑
. ſ. q᷑ angelus q̃ꝫtū ad eētiā ſuā nō eſt cōpoſitus ex eē et
eētia: ⁊ ꝑ ꝯñs nec ex actu ⁊ potētia diſtinctis realit᷑: nec
ex quo eſt: ⁊ qđ eſt: ſꝫ ſūt oēs q̃ꝫtū ad eſſentiā ſuā penitꝰ
ſimplices: nullā cōpoſitionē realē in ſe hñtes. Et ſi dicat᷑
ergo eētia angeli nō differt ab eſſentia dei: q᷑ vterq̃ꝫ vi-
det᷑ carere oī cōpoſitione. ¶ Diceñ. q᷑ nō ſequitur: imo
multa dr̃ia erit. Prima q᷑ nō pōt dici q᷑ deus realit᷑ cō-
ponat᷑ ex eē ⁊ eētia. ⁊ ex actu ⁊ potētia: ⁊ ex quo ⁊ qđ
eſt. etiā q̃ꝫtū ad ſuū eē ſuppoſitale: q᷑ in deo eē ⁊ eſſentia
nō differūt realr̃. Scđa q᷑ in ꝯſiderando deū ⁊ angelos
q̃ꝫtū ad ſuas eētias differunt: q᷑ lꝫ vterq̃ꝫ ſit ſimplex: tñ
eētia dei eſt pª ⁊ ꝑfectiſſima hñs in ſe oēs ꝑfectiones: ⁊
eſt etiā cā oīum aliaꝝ: qđ nō pōt dici de aliq̃ eſſentia crea
ta vt de ſe pꝫ. Tertio dr̃nt q᷑ lꝫ in angelo et in aīa nō poſ
ſit inueniri ꝯpoſitio realis q̃ꝫtū ad ſuas eētias: pōt tñ in-
ueniri aliq̃ ꝯpoſitio rōnis q̃ dr̃ eē ex actu et potētia: ſꝫ nec
ex eē et eētia nec ex quo eſt et qđ eſt. ¶ Ad cuius euidē
tiam eſt ſciendū q᷑ eētia pōt duplr̃ accipi. Uno mō ſim
pliciter et ſm ſe: et ſic eſt qdā actus. Alio mō pōt ꝯſide-
rari in ordine ad duo. ſ. ad ſuū eē qđ recipit et ſic habebit
rōnē potētie: ex eo q᷑ recipiēs reſpectu recepti hꝫ rōnem
potentie. Scđo mō pōt ꝯſiderari in ordine ad ſuas potē
tias: et ſic hēbit rōnē actus. Et ſic cōponit᷑ ex actu et potē
tia: Que qdē ꝯpoſitio eſt ſolū rōnis: et nō realis: q᷑ ideꝫ
realiter eſt in eis potētia et actus: ſicut ipſa eētia eſt vtrū
q̃ꝫ tñ ſub diuerſa ꝯſideratiōe rōnis: talis aūt ꝯpoſitio nō
pōt poni in deo: q᷑ lꝫ eētia dei de ſe ſit qdā actus tñ nul
lo mō pōt ſubinduere rōneꝫ potentie: q᷑ nō habeat vñ
recipiat eſſe nec alias potentias. Sꝫ eſt idē realit᷑ cū ipſis
q᷑ oīa ſunt idem in deo. Et ſi dicat᷑ q᷑ poſſum ꝯſiderare
eſſentiā dei inq̃ꝫm recipit eſſe et eſſe inq̃ꝫm recipit᷑ ſicut vi

Utrū eētia angeli diffe rat ab eētia dei.

Quot modis poſſit accipi eētia.

Utrū ī deo ſit ꝯpoſitio generis.

demus in creaturis: ſic aliq̃ cōpoſitio rōnis poterit poni
in deo. ¶ Diceñ. q᷑ iſta cōpoſitio rōnis eſt vā qñ aliqd
rñdit ſibi in re. Sic dicimus q᷑ eētia angeli realit᷑ de ſe
eſt qdā actus: et realit᷑ etiā recipit ipm̃ eſſe tāq̃ꝫ diuerſuꝫ
ſibi: et ſic iſta cōpoſitio rōnis q̃ ponit᷑ in angelo hꝫ aliqd
in re: ſꝫ nō eſt ſic in deo: q᷑ ipſa ſua eētia q̃ eſt actus pu-
rus nō recipit de ſe ipm̃ eſſe tāq̃ꝫ ſibi diuerſum. vñ talis
cōpoſitio nō eſt cōpoſitio rōnis vē: q᷑ nō hꝫ fundamētū
in re: ſed eſt cōpoſitio fictionis: q᷑ ſolū ponit diuerſitateꝫ
in nobis et nō in deo: q᷑ cū nos videmus q᷑ in creaturis
talis ꝯpoſitio pōt poni vt dictū eſt: etiā nos ipm̃ deū in-
telligimus ſm modū creaturaꝝ: ideo dicimus q᷑ in deo
eſt talis cōpoſitio rōnis. Et q᷑ facta eſt mētio de ipſo eſſe
dubitari pōt in quo p̄dicamēto ſit eſſe. ¶ Ad qđ pōt re-
ſpōderi ſic: q᷑ aut loq̃mur do ipō eſſe in cōi: aut loquimur
de eſſe in ſpāli. Si p̃mo mō et ſic dicendū eſt: q᷑ in nullo
p̄dicamento eſt: ſed circuit omne p̄dicamentū ſicut ipm̃
ens. Si aūt loq̃mur de eſſe ſcđo mō. ſ. in ſpāli: et ſic du-
pliciter: q᷑ aut loquimur de eē eſſentie: aut de eſſe actualis
exiſtentie. Si de eſſe eētie tūc dicendū q᷑ cū tale ſit ideꝫ
realiter cū eētia erit in eodē p̄dicamento cū ipſo. et ſicut
eſſe eſſentie hoīs eſt in p̄dicamento ſubē ita et eſſe eſſen
tie albedinis eſt in p̄dicamento qualitatis et ſic de alijs.
Si aūt loq̃mur de eſſe actualis exiſtentie ſic etiā duplr̃:
q᷑ aut ſimplr̃ cōſiderat᷑ et ſm ſe: et ſic eſt in genere acci-
dentis: et in p̄dicamento q̃litatis: q᷑ oīs actualis exiſtētia
eſt quoddā accñs. vñ dicit Auiceñ. q᷑ cū dico hō eſt: q᷑
iſta p̄dicatio eſt ꝑ accñs ſiue accidētalis ſi ibi accipiat᷑ eſſe
pro actuali exiſtentia. Si aūt accipiat᷑ pro eſſe eſſentie: et
ſic eſt p̄dicatio eētialis. Aut pōt accipi ſcđm q᷑ eſt termi
nus alicuius. Et ſic dicendū eſt q᷑ eſt in illo p̄dicamento
in quo eſt illud cuius eſt terminus: ſicut eſſe actualis exi
ſtentie hoīs eſt in illo p̄dicamento in quo eſt hō: et eē ac-
tualis exiſtētie albedinis eſt in illo p̄dicamento in quo eſt
albedo. et ſic de alijs. et hoc eſt ꝑ reductionē. Quot aūt
modis aut q̃liter aliqd ſit in p̄dicamento ꝑ reductionem
oſtendet᷑ in ſequenti lectione vbi oſtēdit᷑ quot modis ſit
aliquid in predicamento per reductionem.

Utrū eē ſit in aliquo p̄dicamēto.

¶ Quō eſſentia tripliciter inuenit᷑ in rebus.

His igit᷑ viſis patet quō eſſentia inue
nitur in diuerſis. Inuenitur aūt tri-
plex modꝰ habendi eſſentiā in ſub-
ſtātijs. Aliqd. n. eſt ſicut deus cui eſſentia eſt
ipſum ſuū eſſe. Et ideo inueniunt᷑ aliq̃ phi di-
centes q᷑ deus non habet eſſentiā: q᷑ eſſentia
eius no eſt aliud q̃ꝫ eſſe eius.

Lectio nona.

Poſtq̃ꝫ doctor oñdit ſupius q̃ ſit eſſentia tā in
ſubſtātijs cōpoſitis q̃ꝫ ſimplicibꝰ. In iſta ꝑte
nūc vt clarior ſit doctrina doctor recolligit ea
que dicta ſūt: et diſtinguit oēs eſſentias in tria genera. Et
diuidit᷑ in tres ꝑtes ſm q᷑ tria genera eſſentiaꝝ tangit. 2ª
ibi. (ſcđo mō inuenit᷑.) tertia ibi. (tertio mō inuenit᷑.)
p̃ma in tres diuidit᷑. q᷑ in p̃ma ponit p̃mū modū habēdi
eſſentiā. ſcđo elicit q̃ndā v̇itateꝫ ex dictis. tertio declarat
q̃dā dubia. ſcđa ibi. (ex hoc etiā ſequit᷑.) tertia ibi. (nec
oꝫ) pº ergo p̃mittens intētionē ſuā et p̃mittit p̃mū mo-
dum eſſentie et dicit q᷑ ex his q̃ dicta ſūt. pꝫ quō eſſentia
inueniat᷑ in diuerſis: et declarat ſeipm̃. d. q᷑ inuenitur tri
plex modus hñdi eſſentiā in ſubſtātijs. quoꝝ p̃mus eſt
q᷑ aliquid eſt qđ hꝫ eſſentiā q̃ eſt idē realiter cū ſuo eſſe.
Et hoc eſt ipſe deus. et ex hoc aliq̃ phi dixerūt q᷑ deus
nō hꝫ eſſentiā. q᷑. ſ. ſua eētia nō differt a ſuo eē. ¶ No
tandū q᷑ ſolus deus hꝫ eſſe ꝑ eſſentiā ſuā. oīa vō alia ha
bent eſſe ꝑ ꝑticipationē. et ideo deus eſt primū ens inter
oīa entia. q᷑ illud qđ eſt tale ꝑ eſſentiā eſt prius oībꝰ illis
que ſunt ꝑ ꝑticipationē talia ſicut ignis q̃ eſt ꝑ eētiā ſuā
calidus eſt p̃mū ī genere calidoꝝ: et ſol hꝫ eſſe luciduꝫ ꝑ
eſſentiā: et ideo eſt p̃mū in genere lucidoꝝ. ¶ Dubitat᷑

Quō ſolꝰ deus hꝫ eē ꝑ eſſentiā.

Quō eē et eſſentia in deo ſūt idē

Quõ eẽ ⁊ eſſentia in deo ſũt idẽ

ſine argumẽtis vtrũ eẽ in deo de neceſſitate differat ab eẽntia ſua. Ad qḋ eſt dđm ꝙ nõ: ſed ẽ idem realiter cuz ipſa cuius rõ eſt. q: ſi eẽ in deo eẽt aliud ꝙ̃ eẽntia. tũc ſequeret̃ hoc ꝙ aliqd eẽt cã ſuiipſius vel ꝙ deus hẽet cãz aliquã efficientẽ priorẽ ſe: ſed ꝯñs eſt falſum. ergo ⁊ añcedens. falſitas ꝯñtis eſt manifeſta. ꝓbatio ꝯñe: q: omne qḋ ineſt alicui ⁊ aliud ẽ ab ipſo. aut cauſat̃ a pricipijſ eẽntie eius ſicut riſibile. aut cãt̃ ab extrinſecis ſicͭ albedo vł aliqd hmõi. Sz ſi eẽ cãtur a p̃ncipijs eẽntie ſic idẽ erit cã ſuiipſius ꝙ̃tũ ad ꝓductionẽ in eẽ. Si ãt eẽ in deo cãt̃ ab alio extrĩſeco. tũc hẽbit cãm efficientẽ priorẽ ſe. ergo ⁊c̃. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Et ex hoc ſequit̃ ꝙ ipſe nõ ſit in genere: q: oẽ quod ẽ in genere opꝫ ꝙ hẽat q̇ditatẽ p̃ter eẽ ſuũ cũ quiditas aut nã generis aut ſpeciei nõ diſtinguat̃ ſm rõnẽ nãe in illis quoꝝ ẽ genus vel ſpẽs. ſed eẽ ẽ in diuerſis diuerſimoẽ.

¶ Elicit ẽt quãdã veritatẽ ex dictis. ſ. ꝙ deus nõ ſit ĩ aliquo genere: ⁊ hoc ꝑ eandẽ rõnẽ. Oẽ qḋ eſt in gnẽ oꝫ ꝙ hẽat eẽntiã dr̃entem ab eẽ ſuo. ſed deus non hꝫ eẽntiam dr̃entem ab eẽ ſuo. ergo ⁊c̃. minor pꝫ ex dictis maior declarat̃. q: q̇ditas vel eẽntia generis vel ſpẽi nõ diſtinguitur ſm rõnem nature in illis quoꝝ ẽ genus vel ſpẽs. Sz eẽ ẽ bene diuerſuꝫ in diuerſis. Sz ſi eẽ ⁊ eẽntia eẽnt ideꝫ tũc ſi vnũ diſtingueret̃ ⁊ reliquũ. ⁊ ſi nõ vnum nec reliquũ. Cũ g° eẽ diſtiguat̃. eẽntia v̇o nõ opꝫ de neceſſitate dicere ꝙ eẽ ⁊ eẽntia realiter differãt in oĩbus q̃ ſũt in aliquo genere. Iſtius. n. rõnis ponit maiorẽ cũ ꝓbatione.

Utrũ deus ſit in aliquo genere

¶ Dubitat̃ vtrũ verũ ſit ꝙ deus nõ ſit in aliquo gener̃. ⁊ vĩ ꝙ ſic ſaltẽ ꝙ ſit in p̃dicamẽto ſubẽ: q: certũ ẽ ꝙ iſta ẽ bona p̃dicatio deus ẽ ſuba: cũ ſuba dicat̃ eẽ oẽ illud qḋ hꝫ per ſe eẽ. ⁊ deus hꝫ ꝑ ſe maxime eẽ. g° deus ẽ in gnẽ ſubẽ licꝫ nõ ſit in aliquo alio genere. ¶ Ad hoc eſt dđm ꝙ deus nõ ẽ in aliquo genẽ qḋ ꝓbatur ꝑoptime a ſãcto Thoma p̃ma ꝑte. q. 3. ar. 5. ⁊ rõ ẽ q: oẽ qḋ eſt in aliquo genere aut ẽ ꝑ ſe ⁊ directe: aut ſm qd ⁊ ĩdirecte. ſ. ꝑ reductionẽ. Sed de⁹ nullo iſtoꝝ modoꝝ põt dici eẽ in genere. g° ⁊c̃. maior pꝫ. minor ꝓbat̃. Nõ. n. põt dici ꝙ directe. q: ſic eẽt ſpẽs. oĩs aũt ſpẽs ẽ cõpoſita ex genere ⁊ dr̃ia. oẽ aũt cõpoſitũ ex genere ⁊ dr̃ia hꝫ in ſe aliqd potẽtionalitatis cũ ſꝑ gen⁹ ⁊ illud a quo accipit̃ gen⁹ ſe hꝫ ad dr̃iam ⁊ ad id a quo accipit̃ dr̃ia vt potẽtia ad actũ. Sz in deo nulla rõ potẽtie cadere põt: ⁊ dico paſſiue: q: ſic nõ eẽt qd ꝑfectiſſimũ. g° ⁊c̃. potẽtia aũt actiua bñ ponit̃ in deo ſed illa nullã imꝑfectionẽ ĩportat.

Quot modiſ dicat aliquis eſſe in genere

¶ Silr̃ nõ põt poni in genere ꝑ reductionẽ: Ad cui⁹ euidẽtiã ꝯſiderandũ ẽ: ꝙ aliqd põt poni in genere ꝑ reductionẽ ſex mõis.

Quot modis poteſt aliquid eſſe in genere ꝑ reductionẽ

Prĩo ſicut ꝑtes q̃ ꝯſtituũt aliqd totũ: ſunt in gene ſui totius ꝑ reductionẽ: ſicut aĩa rõnalis ⁊ corp⁹ ſũt in genere hoĩs ꝓut ſũt ꝑtes ipſi⁹ hoĩs. Scḋo mõ ſicͭ oppoſita eorũ que ſũt in p̃dicamẽto ꝑ ſe: ſunt ẽt in p̃dicamẽto ꝑ reductionẽ: ſicut p̃uationes ⁊ negatiões ſũt in genere ſuorũ habituũ. ſicut cecitas ẽ in eodẽ genere cũ viſu. ⁊ ſic d̾ alijs pl̃ib⁹. Tertio mõ ſicut p̃ncipia ſũt in genere p̃ncipiatoꝝ ꝑ reductionẽ: ſicut p̃ũctus ẽ in eodẽ gnẽ cũ linea: ⁊ vnitas cũ nũero. 4° mõ ſicut ĩperfectũ ponit̃ in p̃dicamẽto ꝑfecti ꝑ reductionẽ: vt motus q ẽ imꝑfectus ponitur in p̃dicamẽto ſui termini q ẽ ꝑfectus. 5° mõ ſicut inferiora ſũt in p̃dicamẽto ꝑ reductionẽ ſuoꝝ ſuꝑiorũ: ſicͭ indiuidua q̃ nõ ſũt ꝓprie in p̃dicamẽto: tñ ꝑ reductionem ſũt in p̃dicamẽto ſuaꝝ ſpẽꝝ. 6° mõ ſicut terminus ẽ in p̃dicamẽto illius cui⁹ ẽ termin⁹ ſicut ẽ eẽ actualis exiſtẽtie qḋ ẽ terminus alicui⁹ rei: cũ illa re in illo p̃dicamẽto cui⁹ ẽ termin⁹ ſicut eẽ actualis exiſtẽtie hoĩs ẽ in eodẽ p̃dicamẽto cũ hoĩe: ⁊ hoc ẽ qḋ ſupra p̃mittebat̃ eẽ dicenduꝫ.

¶ Ad ꝓpoſitũ applicando oĩa iſta patẽt diſcurrẽdo per ſingula ꝙ deus nullo iſtoꝝ modoꝝ põt poni in genere: q: nõ põt eẽ pars alicui⁹ toti⁹ ꝙ̃tũ ad p̃m. Nec p̃uatio vł negatio cũ ſit ens realiſſimũ ꝙ̃tũ ad 2m. Nec põt eẽ p̃ncipiũ eo mõ quo p̃ũct⁹ ⁊ vnitas ſũt p̃nᵃ: vt de ſe pꝫ. ꝙ̃tũ ad 3m. Nec ẽ ẽt q̇dã motus. cũ ſit qd ꝑfectiſſimũ. ꝙ̃tuꝫ ad q̃rtũ. Nec ſicut ĩdiuiduũ qḋ ſuꝑa ſe hẽat aliqd: cũ ſit ſuꝑ oĩa ꝙ̃tũ ad q̇ntũ. Nec ẽt ẽ termin⁹ alicui⁹ ꝑ aliquam ĩherentiã ſicut eẽ actualis exiſtẽtie. ꝙ̃tũ ad ſextũ. g° ſequtur ꝙ nullo mõ ſit in genere. i. in p̃dicamẽto. ¶ Ad arm ẽ dđm ꝙ ſuba põt accipi duplr̃. Uno mõ ꝓut ſuba ſolũ dicit id qḋ hꝫ ꝑ ſe eẽ: ⁊ nihil aliud. ⁊ ſic vere põt dici ꝙ deus ẽ ſuba: ſed ſic ſuba nõ ẽ p̃dicamẽtũ. Scḋo mõ põt accipi ſuba ꝓut dicit id qḋ hꝫ ꝑ ſe eẽ: ita tñ ꝙ illud eẽ dr̃t ab eẽntia. ⁊ iſto mõ de⁹ nõ ẽ ſuba vt pꝫ. ⁊ iſto mõ accipiẽdo ſubam ẽ p̃dicamẽtũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec opꝫ ꝙ dicat̃ ꝙ deus ẽ eſſe tm̃: ut errorẽ eorũ incidamus qui deũ dixerũt eẽ illud eſſe vl̃e quo quelibet res formaliter eſt. huius enĩ qḋ deus ẽ: hoc cõditionis eſt: ut nulla ſibi additio fieri poſſit. unñ per ipſam ſuã puritatẽ eſt eẽ diſtinctũ ab oĩ eẽ: ꝓpter qḋ in cõmento ix. ꝓpoſitionis libri de cauſis dicitur ꝙ indiuiduatio prime cãe que ẽ eſſe tm̃ eſt ꝑ puram bonitatẽ eius. Eſſe aũt cõe: ſicut in intellectu ſuo non includit aliquã additionẽ. Ita nec includit in ĩtellectu ſuo aliquã precîſionẽ additionis. q: ſi hoc eẽt nihil poſſet ĩtelligi eẽ in quo ſuper eſſe aliquid adderetur.

¶ Quoddã ſiue q̇dã dubia. ⁊ circa hec duo facit ſm ꝙ declarat duo dubia. 2ᵃ ibi. (Silr̃ ꝙ̃uis). declarat. ergo p̃mũ dubiũ qḋ tale ẽ. Poſſet. n. aliqs dubitare ⁊ dicer̃ ꝙ eẽ diuinũ ẽ de pl̃ib⁹ p̃dicabile. ⁊ ꝑ ꝯñs ipſe de⁹ d̾ pl̃ibus p̃dicaret̃. ſeu de oĩbus reb⁹. ⁊ hoc ex his q̃ dcã ſũt q: dcm̃ ẽ ꝙ eẽ dei nõ dr̃t a ſua eẽntia. Sz certũ ẽ ꝙ eẽntie diuine nihil addit̃ cum non poſſit hr̃e rõneꝫ potẽtie dico paſſiue. ergo nec ipſi eẽ diuino ſit aliq̃ additio. Sed ens cui nihil addit̃ dr̃ ens cõe qḋ de oĩbus p̃dicat̃: quo q̃libet res ẽ formalr̃. g° eẽ diuinũ de oĩbus p̃dicat̃. vñ ſicut poſſumus dicere ꝙ hõ ẽ ens ita põt dici ꝙ hõ ẽ ens diuinũ vel ẽ de⁹.

Utruꝫ eſſe diuinum p̃dicetur de omnib⁹ rebus

¶ Hãc ergo dubitationẽ remouẽs dicit ꝙ hoc nõ opꝫ: q: alteri⁹ ꝯditiõis ẽ ens diuinũ ſeu eẽ ⁊ alterius ẽ eẽ vl̃e qḋ p̃dicat̃. q: eẽ diuinũ ſiue de⁹ ẽ: huius ꝯditiõis ꝙ nulla additio ſibi fieri poſſit: ⁊ ꝓpter ipſã ſuã puritatẽ ⁊ ſimplicitatẽ ẽ eẽ diſtictũ ab oĩ eẽ: ꝓpt̃ qḋ ẽt in cõmẽto none ꝓpoſitiõis libri de cãis dr̃ ꝙ ĩdiuiduatio p̃me cãe que ẽ eẽ tm̃ ẽ ꝑ purã bonitatẽ eius. Sz ip̃m eẽ cõe vel vl̃e ẽ iſtius ꝯditiõis ꝙ ſicut in ĩtellectu ſuo nõ ĩcludit aliquã additionẽ ita nõ excludit in ſuo intellectu p̃ciſionẽ additiõis. Et aſſignat ſtatim cãm. q: ſi in ſuo ĩtellectu ĩcludẽt p̃ciſionẽ additiõis. tũc nihil poſſet ĩtelligi eẽ ĩ quo ſuꝑ eẽ aliqd adderet̃ qḋ ẽ ĩcõueniẽs. Nota ꝙ tota virtus ſolutiõis in h̃ ꝯſiſtit. q: hoc qḋ dr̃ eẽ: ẽ cui nihil addit̃: põt hr̃e duplicẽ ſenſuꝫ. aut q: eẽ nihil addit̃ q: de rõne eius ẽ ꝙ nulla fiat additio nec fieri poſſit: ⁊ tale ẽ eẽ diuinũ. q: de rõne eius ẽ ꝙ nulla ſibi fiat additio. Aut põt ĩtelligi eẽ: ẽ cui nihil addit̃: ex eo ꝙ nõ ẽ de rõne ſua ꝙ ſibi fiat aliqua additio: vel nõ fiat. ⁊ tale eẽ ẽ cõe p̃dicabile de oĩb⁹. vñ eſſe diuinũ ſimpl̃r excludit additionẽ. Eſſe aũt cõe nec ſimpl̃r excludit nec ĩcludit ſed vtrũ. q: põt ſibi accidere. Silr̃ ẽ aũt qḋ dcm̃ ẽ: ſicut ſi dicat̃ ꝙ̃ aĩal irrationale: ⁊ aĩal ſũt idẽ. q: nulli iſtoꝝ ſit additio rõnis. Sz dr̃nt in hoc q: aĩali irrõnali nõ ſit additio rõis: q: de rõe ſua ẽ: ꝙ ſibi non fiat additio rõnis. aĩali v̇o ſit additio: q: nõ ẽ de rõne ſua: ꝙ ſibi additio fiat vel ꝙ nõ fiat. vñ aĩal irrõnale ſimpl̃r excludit rõem. Aĩal aũt nõ ſimpl̃r ĩcludit: nec excludit: ſed vtrũq; poteſt ſibi aduenire.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter ẽt ꝙ̃uis ſit eẽ tm̃: nõ opꝫ ꝙ deficiant ei relique ꝑfectiones uel nobilitates. immõ habet oẽs perfectiones que ſunt in oĩbus

generibus ,ꝓpter qđ perfectum ſimpliciter di
citur.ut pħs ⁊ cōmen.in.v.meta.dicūt. Sed
habet eas modo excellentiori omnibus reb⁹
quia in eo omnes vnū ſunt:ſed in aliis diuerſi
tatem hn̄t:⁊ hoc ē quia oēs ille ꝑfectiōes ꝯue
niūt ſibi ſm̄ ſuum eē ſimplex:Sicut ſi aliqs ꝑ
unā qualitatē poſſet efficere oꝑatiōes oīum q
litatū.In illa una q̄litate oēs q̄litates haberet
Ita de⁹ in ipſo eē ſuo oēs ꝑfectiōes hꝫ.

¶Soluit 2^m dubiū qđ tale eſt.poſſet enī aliqs dicere.
Si de⁹ eſt ſuū eſſe tm̄.ergo in ſe nō hꝫ oēs ꝑfectiōes.q̄z
eē viuere ītelligere ſic ſe hn̄t adinuicē ꝙ ītelligere viue/
re īcludit eē.nō aūt ecōuerſo.Inteligere vͦo īcludit viue
re ⁊ eē ſed nō ecōuerſo.gͦ id qđ eſt eē tm̄:nō includit in
ſe ꝑfectiones viuēdi ⁊ ītelligēdi.Si ergo de⁹ ē eē tm̄:nō
īcludit in ſe oēs ꝑfectiōes:viuēdi ⁊ ītelligendi:nō ergo
ē de⁹ eē tm̄.q̄z nō īcludit in ſe oēs ꝑfectiones.Hanc gͦ
dubitationē ſoluit.d.ꝙ q̄ꝫuis deus ſit eē tm̄ nō tn̄ opꝫ ꝙ
ei deficiāt oēs perfectiōes ⁊ nobilitates.īmo hꝫ in ſe oēſ

Q̄ūo ī domino deo ſunt omneſ perfectōes

perfectiōes q̄ ſunt in oībus generib⁹:ꝓpter qđ ipſe ſo/
lus deus dī perfectus eē ſimpl'r.vt ait pħs ⁊ Cōmen.
5.meta.Sed vlterius dicit ipſe ꝙ hꝫ illas ꝑfectiōes mō
excellētiorib⁹ rebus ex eo ꝙ in eo ſūt vnū ſimpl'r.q̄z eēn
tia ſua oēs ꝑfectiones in ſe ꝯtinet:que ē vna ⁊ ſimpliciſſi
ma.In oībus aūt alijs rebus diuerſitatē hn̄t.⁊ declarat
ꝑ exēplū.d.ꝙ ita ē de deo in ordine ad alias creaturas:ſi
cut ſi vnus hō ꝑ vnā qualitatē poſſet ꝑficere oēs ꝑfectio
nes oīum qualitatū.in illa vna q̄litate oēs q̄litates habe/
rent ⁊ excellētiori mō.q̄z vnite magis:ita deus in ſuo eē
oēs ꝑfectiones hꝫ.¶Dubitat̄ hic de hoc qđ dictū eſt.
ꝙ doctor nō ſoluit q̄ōnes aſſignādo cām:nec rn̄dit ad ar
gu^m.ſed ſolū dicit ꝙ ita ē.Et iō ad pleniorē ītelligentiam
p̄dictoꝝ ſciendū eſt ꝙ deus hꝫ in ſe oēs ꝑfectiones crea
turaꝝ excellentiori mō.Cui⁹ rō eſt.q̄z qcq̄d ꝑfectionis ē
in effectu totū ꝯtinet̄ in cā.Aut eodēꝫ mō ſicut qn̄ cā eſt
vniuoca:aut excellentiori mō:ſicut qn̄ cā ē analoga.Cuꝫ
ergo deus ſit cā efficiens oīum.ſeq̄t̄ ꝙ hēat in ſe oēs ꝑ/
fectiōes.⁊ cū nō ſit cā vniuoca:ſed analoga:ſeq̄t̄ ꝙ ha/
beat in ſe eas excellētiori mō.¶Ad ar^m in oppoſitū ē di
cendū ꝙ eē pōt dupl'r accipi.Uno mō ſimpl'r ⁊ ſm̄ ſe:

Quot modis poteſt accipi eſſe.

⁊ ſic eē in ſe non includit oēs alias perfectiōes.Sed oēs
alie īcludunt ipm̄.Alio mō pōt accipi ꝓut ſubſiſtēs ē.⁊
ſic oēs ꝑfectiōes includit.Cui⁹ rō ē.q̄z oē qđ ē ſubſiſtēs
in aliquo genere hꝫ in ſe qcq̄d ꝑfectiōis ē in illo gene.e.
Sicut ſi eēt aliqua albedo ſubſiſtēs hēret in ſe oēs ꝑfectio
nes albedinis ī eſſe.gͦ a ſimili id eſſe qđ eſt eſſe ſubſiſtēſ
hꝫ in ſe oēm ꝑfectionē eēndi.ſed cuꝫ oēs ꝑfectiones ſint
ꝑfectiones eſſendi eo ꝙ oē qđ hꝫ tale eſſe.Sequitur er
go ꝙ ſi deus eſt eſſe tm̄ ⁊ ſubſiſtens qđ in ſe habeat oēs
ꝑfectiōes eēndi ⁊ mō excellētiori q̄z hꝫ eas analogice.

¶Scđo modo īuenit̄ eſſentia in ſubſtantiis
creatis ītellectualibus in q̄bus eſt aliud eē q̄ꝫ
eſſentia ipſoruꝫ q̄ꝫuis eſſentia ſit ſine materia
unde eēt earū nō eſt abſolutū ſed receptū.⁊ iō
limitatū ⁊ finitū ad capacitatē nature recipien
tis.ſed natura ul' quiditas earū ē abſoluta nō
recepta in aliqua materia.⁊ iō dicit̄ in libro đ
cauſis ꝙ intelligentie ſunt finitē ſupius ⁊ infi/
nite īferius.Sunt enī finite quātū ad eſſe ſuū
qđ a ſuperiori recipiūt.nō tn̄ finiunt̄ īferius:
quia earū forme nō limitant̄ ad capacitatē ali
cuius materie recipientis eas.⁊ in talib⁹ ſub/
ſtantiis non īuenitur multitudo īdiuiduorum
in una ſpecie:ut dictuꝫ eſt;niſi in anima huma
na propter corpus cui unitur.

¶Lectio decima.

Oſtq̄ꝫ doctor determinauit p̄mū genus eēn/
tie que ē in ſolo deo:mō determiat de 2ͦ ge/
nere.Et diuidit̄ in tres ꝑtes.q̄z in prima ꝑte
determinat de 2ͦ mō eēndi.Scđo declarat q̄
liter genus ⁊ dr̄ia ſumant̄ in illis ſubſtātijs ſimplicib⁹.
Tertio mouet ⁊ ſoluit duas dubitationes.2ª ibi.(Hic
aūt ſciendū eſt).3ª ibi.(Nec opꝫ has differētias).pri^a
adhuc in tria.q̄z primo manifeſtat qual'r aliquid habeat
eēntiam.alio modo a p̄dcō.ſcđo ſoluit quādā dubitatio
nem que orit̄ ex dictis.tertio elicit quādā veritatem.2ª
ibi.(⁊ licet)3ª ibi.(Et ideo q̄z in iſtis ſubſtātijs).Po
nit gͦ 2^m modum hn̄di eēntiā.⁊ dicit ꝙ 2ͦ modo īuenit̄
eēntia in ſubſtantijs creatis ītellectualibus que habēt eēn

Q̄ūo eēn̄ eſt abſoluta ſed eē ñ eſt abſolutum

tias differentes ab eſſe q̄ꝫuis eēntia eaꝝ ſit ſine mā.vnde
eaꝝ eſſe nō eſt ſubſiſtēs ⁊ abſolutū ſed receptum.⁊ iō
limitatū ⁊ finitum ad capacitatem nature recipiētis.Sꝫ
nā ⁊ q̄ditas eaꝝ hn̄ eſt abſoluta ⁊ ſubſiſtens.q̄z non eſt
recepta in aliqua mā.Et ex hoc dicit̄ in libro de cauſis.
ꝙ ītelligentie ſunt īfinite īferius.⁊ finite ſupius.Sūt q̄/
dem finite ſupius.q̄z ſūt finite q̄ꝫtum ad eſſe ſuū quod a
ſupiori recipiunt nō tn̄ finiunt̄ īferius.q̄z eaꝝ forme non
limitant̄ ad capacitatē materie alicuius recipientis eas.
Et iō in talibus ſubſtātijs nō inuenitur multitudo īdiui/
duoꝝ in vna ſpē.vt dictū eſt.niſi in aīa humana ꝓpter
corpus cui vnit̄.Ad euidentiā aūt huius ꝑticule ē notan
dū ꝙ licꝫ dubium ſit.Utrū poſſit dari infinitū actu^s:de

Quot modis dicitur infinitum

nfinito tn̄ ꝑ eſſentiā a nullo tenetur:lꝫ de infinito ſꝫ q̄ꝫti/
tatē ab aliq̄bus teneat̄.q̄z omne creatū eſt finitū ꝑ eēn/
tiam.Quia ſm̄ Dionyſiū.Omne creatū eſt certis limi/
tibus circunſcriptū.nihil tn̄ ꝓhibet aliquo mō inueniri ī
finitatem in rebus creatis diuerſimode tn̄ ſm̄ diuerſita
tem creaturaꝝ.Nā in rebus compoſitis ex mā ⁊ forma
eſt infinitas ex ꝑte materie q̄ eſt de ſeipſa in potentia ad
oēs formas.⁊ in nulla recipitur:ſed finitas eſt ex ꝑte for
me que recipit̄ ⁊ finit̄ ꝑ mām.in ſubſtātijs aūt ſimpli
cibus eſt īfinitas ex ꝑte nature vl' eēntie que in nulla ma
teria recipit̄ ad cuius capacitatem finiatur.Finitas anteꝫ
eius eſt ex parte ipſius.qđ eſſe recipit in eēntia ⁊ ſm̄ ei⁹
capacitatem limitatur. ¶Deinde cum dicit.

¶Et licet indiuiduatio eius ex corpore occa
ſionaliter dependeat quantū ad ſui inchoatio
nem.q̄z nō acq̄ritur ſibi eē indiuiduatū niſi in
corꝑe cuius ē actus.nō tamē oꝫ ut deſtructo
corpore īdiuiduatio pereat:q̄z cū habeat eſſe
abſolutū ex quo acq̄ſitū eſt ſibi eē indiuidua/
tū ex hoc ꝙ fcā eſt forma hui⁹ corꝑis illud eē
ſꝑ remanet īdiuiduatū:⁊ ideo dicit Auic.ꝙ ī
diuiduatio aīaꝝ ⁊ m'tiplicatio depēdet ex cor
pore q̄ꝫtū ad ſui pricipiū ſꝫ ñ q̄ꝫtū ad ſui finē.

¶Soluit vnam dubitationem que talis eſt.dictū eſt ꝙ
aīa rōnalis multiplicari poteſt nūeraliter ꝓpter corpus
cui vnit̄ ⁊ a quo recipit īdiuiduationem.Sꝫ ſi corpus ē

Q̄ūo aīa eſt indiuiduum

cā indiuiduationis aīarum.gͦ deſtructis corporib⁹ de/
ſtruit̄ indiuiduatio aīarum.⁊ ſic anime ſeparate nō eēnt
adinuicem dr̄entes nūero.Sed vel deſtruerentur:uel
redigerentur in vnam:uel adinuicem dr̄ent ſpē.Hanc
ergo dubitationem ſoluit doctor.d.ꝙ licꝫ indiuiduatio
anime:ex corpore dependeat occaſiōnal'r id eſt q̄ꝫtuꝫ ad
ſui inchoationē.q̄z vicꝫ nō acq̄rit̄ ſibi eē indiuiduatū niſi
in corpore cuius ē actus:nō tn̄ opꝫ ꝙ ſubtracto corpore
indiuiduatio ꝑeat:q̄z cum de ſe habeat eē abſolutum a
corpore:ex quo ſibi acq̄ſitum eſt eſſe indiuiduatum.ex
eo ꝙ facta eſt forma huius corporis:illud ſolum eē re/
manet indiuiduatum ēt in ipſa anima a corpore ſepara/
ta.Et hoc confirmat ꝑ dictū Auic.q̄ dicit ꝙ īdiuiduatio
ſeu multiplicatio aīaꝝ depēdet a corꝑe q̄ꝫtū ad ſuū pn^m:

ſed nõ q̃tũ ad ſuũ finem. q: poſtq̃ corpus erit corruptũ nõ remouet̃ indiuiduatio ipſius aĩe: q: aĩa ipſa remanet indiuiduata poſt ſeꝑatiõe corꝑis. ¶ Nota ad euidẽtiaꝫ iſtoꝝ ꝙ aliter ſe hꝫ eſſe in cõpoſitis ex aĩa rõnali ⁊ corꝑe ſicut eſt in hoĩbus: ⁊ aliter in alijs compoſitis: q: in hoĩe illud eſſe eſt ipſius aĩe tm̃: tñ in productione eius corpori cõmunicat̃. vnde illud idẽ eſſe qḋ eſt aĩe dicit̃ eſſe ⁊ cõpoſiti: inq̃tum corpori cõmunicat̃ ⁊ efficit̃ vnũ cũ eo: ⁊ ideo q: ipſi aĩe debet̃ eſſe abſolute: põt a corꝑe ſeꝑari ⁊ incorruptibilis remanere. Sꝫ eſſe qḋ eſt in alijs cõpoſitis nõ eſt eſſe ſuaꝝ formaꝝ cõmunicatũ corꝑibus: q̃uis illius eſſe oĩs forma ſit cã aliquo mõ. Et ideo q: alijs formis ab aĩa rõnali non debet̃ eſſe. ſed cõpoſito: ideo non pñt a ſuis cõpoſitis ſeꝑari: nec incorruptibiles remanẽt.

Quõ eẽ hominis ⁊ eẽ alioꝝ differant.

¶ His habitis: vlterius eſt ſciendũ ꝙ ſicut res ſe hꝫ ad eſſe in eſſe: ita ſe hꝫ ad vnũ eſſe. Cũ igit̃ ipſi aĩe rõnali debeat̃ de ſe ſibi eſſe: etiã ſibi debet̃ vnũ eſſe: ⁊ q̃uis illud eſſe qḋ ſibi debet̃ nõ recipiat niſi in corꝑe. Et hoc nõ obſtante ipſa a corꝑe ſeꝑata retinet ipm̃ ⁊ ꝯſeruat. Sic etiã q̃uis id eſſe vnũ nõ recipiat: niſi dũ in corꝑe creat̃: retinebit tñ ipm̃ a corꝑe ſeꝑata. Et ideo non dicit doctor ꝙ corpus cui vnit̃: ſit ſibi cã indiuiduationis aĩe. Sed dicit ꝙ eſt occaſio. Occaſio enim differt a cã: q: ſolum occaſio eſt cã ſine qua non ſequit̃ effectus. Sed cã eſt ex qua ꝑ ſe ſequit̃ effectus. Et q: aĩa rõnalis non recipit ſuũ eſſe: nec ſuũ vnuꝫ eſſe ſine corpore: ideo dicit ꝙ indiuiduatio ſeu indiuiduitas aĩe eſt ex corꝑe occaſionabiliter. Huic etiã ꝯcordat dictũ Auic. recte qui dicit ꝙ multiplicatio ⁊ indiuiduatio aĩe a corꝑe: q̃tũ ad ſuũ p̃ncipiũ dependet: q: vꝫ nõ producit̃ in eſſe niſi in corꝑe in quo recipit eẽ ⁊ vnũ eſſe. ſꝫ nõ dependet q̃tũ ad ſuũ finem. Ex quo etiã pꝫ falſitas illoꝝ qui dicũt ꝙ aĩe ſeꝑate indiuiduant̃ ꝑ corpora q̇bus fuerũt vnite vel ꝑ hĩtudinẽ ad ipſa: q̇nimo ſe ipſis indiuidue ſunt. ¶ Deinde cũ dicit.

Quõ differãt occaſio ⁊ cauſa.

¶ Et q: in iſtis ſubſtãtiis q̇ditas nõ eſt idem qḋ eſſe. ideo ſunt ordinabiles in predicamento. ⁊ ꝓpter h̓ inuenit̃ in eis genus: ſpẽs: ⁊ differentia: q̃uis earũ dr̃ie ꝓprie nobis occulte ſint. in reb⁹ eniꝫ ſenſibilib⁹ etiã ipſe dr̃ie eſſentiales nobis ignote ſunt. vñ ſignificant̃ ꝑ differẽtias acc̃ñtales q̃ ex eſſentialib⁹ oriunt̃. ſicut cã ſignificat̃ ꝑ ſuũ effectũ. ſicut bipes ponitur differẽtia hoĩs. Acc̃ñtia aũt ꝓpria ſubſtãtiaꝝ ĩmaterialiuꝫ nobis ignota ſunt. vñ differentie cauſaꝝ nec per ſe nec per accidentales differẽtias nobis ſignificari poſſunt.

Quõ ãgeli ſunt in p̄dicamento.

¶ Elicit q̇ndã v̓itatẽ ex dictis. ſ. ꝙ angeli ſunt v̓e ⁊ directe in p̄dicamento. dictũ eſt enim ꝙ in iſtis ſubſtãtijs intellectualib⁹ nõ eſt idẽ eẽntia ſiue ſubſtãtia qḋ eſſe: vt habitũ eſt ſupra: ⁊ dictũ eſt etiã ꝙ illa v̓e ſunt in p̄dicamẽto in q̇bus ſubſtãtia vel eſſentia differt ab eſſe. ⁊ ideo ſolus deus a p̄dicamẽto excludit̃. Et adiũgit ꝙ q: illud qḋ eſt in p̄dicamẽto ꝑ ſe ⁊ directe: eſt ſpẽs. oĩs aũt ſpẽs eſt cõpoſita ex genere ⁊ dr̃ia: ideo in eis inuenit̃ genus ⁊ dr̃ia q̃uis earũ ꝓprie dr̃ie ſint nobis occulte. Et hoc declarat per locũ a maiori: q: magis videt̃ ꝙ dr̃ie iſtoꝝ ſenſibiliũ debeãt eẽ nobis magis note q̃ dr̃ie reꝝ inſenſibiliũ ſiue ſpiritualiũ ex eo ꝙ iſta ſenſibilia cadũt ſub ſenſu. dr̃ie aũt ſubſtantiaꝝ ſpũaliũ ſub ſenſu nõ cadũt. ⁊ tñ vt dicit ipſe in reb⁹ ſenſibilib⁹ ipſe dr̃ie eſſentiales ſunt nobis ignote: quo multo magis ille ignote erũt. Et q: nos oꝫ in diffinitionib⁹ vti dr̃ijs eſſentialib⁹: ideo vt de eis aliquã noticiã hẽamus: eas ſignificamus ꝑ dr̃ias acc̃ñtales q̃ ex eſſentialibus oriunt̃. ſicut cã ſignat̃ ꝑ effectũ ſuũ. Sicut bipes ponit̃ pro dr̃ia eſſentiali hoĩs. Sed in hoc differũt iſte ⁊ ille: q: dr̃ie eſſentiales ſubſtantiaꝝ ſpũaliũ nec de ſe note ſunt: nec ꝑ acc̃ñtales dr̃ias ſignari pñt eo ꝙ acc̃ñtia ꝓpria taliũ ſubſtantiaꝝ ſunt nobis ignota. qḋ nõ ꝯtingit: ſupple

Quot dr̃ie reꝝ eẽntiales ſunt nobis ignote.

veꝝ eẽ de dr̃ijs ſubſtãtiaꝝ ſenſibiliuꝫ. ¶ Nota ꝙ ex his que dicta ſunt habet̃ expreſſe: ꝙ ipm̃ rõnale nõ eſt dr̃ia eſſentialis hoĩs: lꝫ q̇dã aſſerere conent̃ vel aſſerãt etiã ſi accipiat̃ ipm̃ rõnale ꝓut dicit diſcurſum rõnis: ſꝫ lꝫ non ſit ꝓpria dr̃ia v̓e: tamen eſt ſibi magis ꝓpinqua q̃ aliq̇d aliud qḋ inueniat̃: ꝙ aũt nõ ſit ꝓpria dr̃ia eſſentialis hominis: pꝫ p̄mo per hoc qḋ habet̃ hic: q: dicit doctor: ꝙ dr̃ie iſtoꝝ ſenſibiliũ ſunt nobis ignote. ſed homo eſt aliquid ſenſibile: ergo ⁊c. Patet etiã 2° ex his q̃ ponit phs in multis locis: q: cõmuniter ponit bipedẽ pro dr̃ia: ⁊ tamen oĩbus ꝯſtat ꝙ nõ eſt dr̃ia ꝓpria: q̇nimo nec ꝓpriũ. ſed eſt quid cõmune hoĩ ⁊ alijs multis. Sed ideo ponit bipedẽ ⁊ non rõnale ad inſinuandũ ꝙ dr̃ia eſſentialis eſt nobis ignota. q: ſi poſuiſſet rõnale ꝑ dr̃ia. forte alicui viſum fuiſſet ꝙ eẽt v̓a ⁊ ꝓpria dr̃ia eẽntialis ex eo ꝙ multũ appropinquat ad ipſaꝫ: ſꝫ vt nullus crederet ꝙ bipes ſit eius dr̃ia eſſentialis cũ cuilibet notũ ſit ꝙ ꝯuenit pluribus: ideo ponit dictũ bipedeꝫ pro dr̃ia eſſentiali hoĩs: vt pꝫ in p̄dicamẽtis. 3° pꝫ id ex cõmuni vſu diffiniendi hominẽ. diffinit̃ eniꝫ ſic. Hõ eſt aĩal rõnale ⁊ mortale. per qḋ manifeſte inſinuat̃ ꝙ rõnale nõ eſt dr̃ia ꝓpria ⁊ eẽntialis hoĩs: ſꝫ ꝑ illas ſcḋas. ſ. rõnale ⁊ mortale dr̃ia ꝓpa circũſcribit̃ quã ignoramus: ſꝫ ſi rõnale eſſet dr̃ia ꝓpria diffiniret̃ ſic. Hõ eſt aĩal rõnale.

Quot rõnale nõ ẽ eẽntiał dr̃ia hominis.

¶ Dubitat̃ vtrũ ſubſtãtia q̃ eſt genus generaliſſimũ ſit ſubſtãtia ſimplex vel cõpoſita: ⁊ primo videt̃ ꝙ ſit cõpoſita: q: dicit Boetius in cõmẽto p̄dicamentoꝝ ꝙ cũ triplex ſit ſubſtantia. ſ. mã forma ⁊ cõpoſitũ. Relictis extremis. ſ. mã ⁊ for^a^ agendũ eſt de medio. ſ. cõpoſito: ergo ⁊c. ¶ Ad iſtã dubitationẽ eſt dicendũ ꝙ iſta ſubſtãtia q̃ eſt genus generaliſſimũ vel q̃ eſt p̄dicamentũ nõ eſt ſimplex nec cõpoſita ex mã ⁊ forma: nec eſt ſimplex etiã vt mã tm̃: q: ſicut dicit doctor in textu. Angelus v̓e eſt in p̄dicamento ⁊ directe de quo non põt p̄dicari mã. nec cõpoſitũ ex mã ⁊ for^a^. Subſtãtia aũt q̃ eſt genus generaliſſimũ dꝫ ꝑ ſe p̄dicari ⁊ directe de oĩbus q̃ ſunt in p̄dicamto. Nec põt dici ꝙ ſit ſimplex: ita ꝙ ſit for^a^ tm̃: q: hõ equus ⁊ hmõi: ſũt v̓e in p̄dicamẽto ſubſtãtie de q̇bus for^a^ tm̃ p̄dicari nõ põt: ita vt dicat̃ homo eſt forma tm̃. Debet ergo dici ꝙ iſta ſubſtãtia que eſt genus generaliſſimũ eſt quid cõmune ad materiã formam ⁊ compoſitũ: ⁊ non eſt aliquid iſtorum. Et ſi dicatur: Aut iſta ſubſtãtia eſt ſimplex aut cõpoſita. Dicendũ eſt ꝙ accipiendo ſimplex ⁊ compoſitũ vt accepte ſunt nõ eſt ſimplex nec compoſita vt patuit. Sed accipiendo alio mõ ſimplex ⁊ compoſitũ: poteſt dici ſimplex ⁊ cõpoſita. Poteſt quideꝫ dici ſimplex: quia non eſt cõpoſita ex materia ⁊ forma: non tamen ita ꝙ ſit materia tm̃: aut forma tm̃. Compoſita etiaꝫ poteſt dici: non q̇dem ex materia ⁊ forma: ſed ex eſſe ⁊ eſſentia. Et illa talis ſubſtãtia in qua inuenitur talis cõpoſitio eſt cõmunis tam ſubſtãtijs ſimplicibus q̃ etiam cõpoſitis: ⁊ de ipſis oĩbus predicatur: q: tam in ſimplicibus q̃ in cõpoſitis inuenit̃ cõpoſitio ex eſſe ⁊ eſſentia: vt dictuꝫ eſt. Et ex his que dicta ſunt: patet v̓itas illius ꝓpoſitionis in qua dicebat̃ ꝙ illa ſolũ non ſunt in predicamento in quibus nõ inuenit̃ compoſitio ex eſſe ⁊ eſſentia: ſicut ſolus deus: ⁊ ideo ſolus ipſe deus oĩno excludit̃ a predicamẽto. Alia v̓o omnia vel directe vel ſaltẽ per reductionem in predicamento collocant̃. ¶ Ad argumentuꝫ Boetij eſt dicendũ ꝙ ipſe non intellexit ꝙ ſubſtãtia que eſt predicamentũ eſſet cõpoſita ex materia ⁊ forma: ſed intellexit ſic ꝙ inter illa tria. ſ. materiã: formã: ⁊ cõpoſitũ: ſoluꝫ cõpoſitũ eſſet directe in p̄dicamento ſicut ſpecies.

Utrũ ſubã que ẽ gen⁹ gñaliſſimũ ſit ſimplex vł ꝯpoſita.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Hic tm̃ ſciẽdũ ꝙ nõ eodẽ mõ ſumit̃ genus ⁊ dr̃ia in illis ſubſtãtiis. ⁊ in ſubſtãtiis ſenſibilibus. q: ĩ ſenſibilibus genus ſumit̃ ab eo qḋ eſt materiale in re. dr̃ia aũt ab eo qḋ eſt formale in ipſa. vñ dicit Auic. ĩ p̃ricipio libri ſui de aĩa ꝙ forma ĩ reb⁹ cõpoſitis ex materia ⁊ for

ma eſt dr̃ia ſimplex eius ꝙ cõſtituit̃ ex illa: nõ aũt ita ꝙ ipſa forma ſit dr̃ia: ſed qa eſt principium dr̃ie. ut idẽ dicit in ſua meta. ⁊ dicit̃ talis dr̃ia eſſe dr̃ia ſimpl̃r: q꞉ ſumit̃ ab eo qđ eſt ꝑs qditatis rei. ſ. a forma cũ aĩe ſube ſpũales ſint ſimplices qditates nõ põt in eis differẽtia ſumi ab eo qđ eſt ꝑs qditatis: ſꝫ a tota qditate. Et ideo in principio de aĩa dicit Auic. ꝙ differentiã ſimplicẽ nõ hñt niſi ſpẽs: quaꝝ eẽntie ſunt cõpoſite ex materia ⁊ forma. Sumit̃ etiã in eis ex tota eſſentia: ſumit̃ genus mõ tñ differenti. una eniꝫ ſuba ſepata cõuenit cũ alia in materialitate: differũt abĩuicẽ ĩ gradu ꝑfectionis ſ̃m receſſum a potẽtialitate ⁊ acceſſum ad actũ purũ: ⁊ ideo ab eo qđ ſequit̃ illas inqꝫtũ ſunt ĩmateriales ſumit̃ ĩ eis genus ſicut itellectualitas uel aliqđ huius. Ab eo aũt qđ ꝯſequitur ĩ eis gradũ ꝑfectionis ſumit̃ in eis differentia nobis tamen ignota.

¶ Declarat vñ ſumat̃ genus ⁊ dr̃ia in ipſis ãgelis ⁊ cõparat ad genus ⁊ dr̃ias q̃ ſumunt̃ in ſubſtãtijs cõpoſitis Et dicit ꝙ nõ eodẽ mõ ſumit̃ genus ⁊ dr̃ia in ipſis ſubſtãtijs ſimplicib⁹ ⁊ inſenſibilib⁹. Et declarat̃: q꞉ in ſubſtãtijs ſenſibilib⁹ ſumit̃ genus ab eo qđ eſt mãle in re. dr̃ia v̾o ab eo qđ eſt formale in re ipſa. Et hoc ꝯfirmat ꝑ dictũ Auic. q dicit in ꝑ̃ncipio libri ſui de aĩa ꝙ forma in rebus cõpoſitis ex mã ⁊ forma eſt dr̃ia ſimplex: eo ꝙ ꝯſtituitur ab illa: qđ non eſt intelligẽdũ: ita ꝙ forma ſit dr̃ia: ſed q꞉ eſt ꝑ̃ncipiũ dr̃ie: vt ipſe idẽ dicit: in ſua meta. Et talis dr̃ia dicit̃ eſſe ſimplex ex eo ꝙ ſumit̃ ab eo qđ eſt ꝑs quiditatis rei. ſ. ab ipſa forma ſiue ab eo qđ eſt formale. Sed ſubſtãtie ĩmãles hñt qditates ſimplices: ⁊ ideo nõ põt in eis ſũmi dr̃ia ab eo qđ eſt ꝑs qditatis rei. Sꝫ a tota qditate. Et ſil̃r dicendũ eſt de genere: ⁊ hoc cõfirmat per dictũ Auic. q dicit in ꝑ̃° de aĩa ꝙ dr̃iam ſimplicẽ nõ hñt niſi ſpẽs quaꝝ eſſentie ſunt cõpoſite ex mã ⁊ forma. Sil̃r etiã genus ſumit̃ a tota qditate: mõ tñ differẽti. Et declarat dicens: q꞉ enim vna ſubſtãtia ſepata ꝯuenit cuꝫ alia in mãlitate: ⁊ differũt abĩuicẽ in gradu ꝑfectiõis ſ̃m receſſuꝫ a potẽtionalitate ⁊ acceſſuꝫ ad actũ purũ. Jdeo poſſumus eas dupl̃r ꝯſiderare. Uno mõ qꝫtuꝫ ad id in quo ꝯueniũt. ſ. qꝫtũ ad mãlitatẽ. ⁊ ſic ab eo qđ ſequitur illas inqꝫtũ ſunt ĩmãles ſumit̃ genus ſicut eſt ĩmãlitas ſiue itellectualitas vel aliud hmõi. ¶ Alio mõ poſſumus eas ꝯſiderare qꝫtũ ad id in quo adinuicẽ differũt. ſ. qꝫtũ ad gradus ꝑfectiõis. ⁊ ſic ab eo qđ ꝯſequit̃ eas qꝫtũ ad gradũ ꝑfectionis ſumit̃ dr̃ia: quã tñ ignoramus: genus tñ ipſaꝝ in oĩbus eis ponimus intellectuale. ¶ Nota ad euidentiã ꝑ̃dictoꝝ ꝙ dr̃ia eſt inter dr̃ias ſubſtãtiales ⁊ ĩmãles qꝫtũ ad id qđ ꝯſtituit ſpẽꝫ. vnũqđqꝫ eniꝫ ꝯſtituit̃ in ſpẽ ꝑ h ꝙ determinat̃ ad aliquẽ ſpãlẽ gradũ in entib⁹: q꞉ ſpẽs reꝝ ſunt ſicut numeri q dr̃nt ꝑ additionẽ ⁊ ſubtractionẽ vnitatis: vt dr̃. 8. meta. Nũc aũt ſic eſt q꞉ ĩ ipſis reb⁹ nãlib⁹ ſiue mãlib⁹: aliud eſt qđ determinat ad aliquẽ ſpãleꝫ gradũ ꝑfectionis. ſ. forma: ⁊ aliud ẽ qđ determinat̃. ſ. mã. Et ideo in talib⁹ ab alio ſumit̃ genus ⁊ ab alio dr̃ia. Sed in reb⁹ ĩmãlib⁹ nõ eſt aliud determinans ⁊ determinatũ: ſed vnaqꝫqꝫ eaꝝ ſ̃m ſeipſam tenet determinatũ gradũ in entib⁹. Et ideo genus ⁊ dr̃ia in eis non accipit̃ ſ̃m aliud ⁊ aliud: ſꝫ ſ̃m vnũ: ⁊ idẽ q̃ tñ dr̃nt ſ̃m ꝯſiderationẽ nr̃am: q꞉ inqꝫtũ intellectus nr̃ cõſiderat eas vt indeterminate accipit̃ in eis rõ generis. inqꝫtũ v̾o ꝯſiderat vt determinate accipit̃ rõ dr̃ie. Ex qb⁹ oĩb⁹ pꝫ ꝙ lꝫ tã genus qꝫ dr̃ia ſumat̃ in iſtis oĩb⁹ ſenſibilib⁹ ab eadẽ forma: ſumit̃ tñ a diuerſis gradib⁹ realib⁹ illius forme.

Q̃uo gen⁹ et dr̃ia diuerſimode ſumunt̃ in ſubſtantijs ſimplicib⁹, ⁊ ꝯpoſitis.

Q̃uo dr̃ia ꝯſtituit ſpeciem.

Sꝫ in ſubſtãtijs ſimplicib⁹ ſumit̃ genus ⁊ dr̃ia ab eadeꝫ forma: ⁊ ab eodẽ gradu: tñ ſ̃m diuerſitatẽ q̃ndaꝫ rõnis: vt dictũ eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec oportet has differẽtias eẽ accñtales: q꞉ ſunt ſ̃m maiorẽ uel minorẽ ꝑfectionẽ q̃ nõ diuerſificãt ſpẽm. gradus enĩ ꝑfectionis ĩ recipiendo eãdẽ formã nõ diuerſificat ſpeciem: ſicut albius ⁊ minus albũ ĩ ꝑticipãdo eiuſdem generis albedinẽ: ſꝫ diuerſus gradus ꝑfectionis ĩ ipſis formis uel naturis ꝑticipatis diuerſificat ſpecieꝫ ſic natura procedit ꝑ gradus de plãtis ad aĩalia ꝑ q̃dã que ſunt media ĩter aĩalia ⁊ plantas ſ̃m ph̃m in libro de animalibus.

¶ Soluit duas dubitatiões. ſcđa ibi. (Nec iteꝝ.) Dubitatio ꝑ̃ᵃ talis eſt. Poſſet enim aliqs merito dubitare ꝑ ea que dicta ſunt: vꝫ dr̃ie qbus angeli dr̃nt abinuicẽ ſunt dr̃ie accidẽtales: ergo videt̃ ꝙ angeli differũt accidentaliter: q꞉ vt dictuꝫ eſt: in hoc vident̃ differre: q꞉ vnus eſt magis ꝑfectus qꝫ alius. Sed ea q̃ dr̃nt ſ̃m magis ⁊ minus differũt per dr̃ias accidentales: ergo videt̃ ꝙ angeli differant accidentaliter: ⁊ per ꝯſequens nõ differũt adinuicem ſpecie ſꝫ ſolo numero. ¶ Hãc ergo dubitationem ſoluit dicens. ꝙ nõ oportet dr̃ias illas accidentales eſſe que ſunt ſ̃m maiorẽ ⁊ minorẽ ꝑfectionẽ: que qdem nõ diuerſificãt ſpẽm: ⁊ vtitur tali diſtinctione. ¶ Differre ſ̃m magis ⁊ minus põt dupliciter intelligi. Uno mõ reſpectu eiuſdẽ forme: ⁊ talis dr̃ia nõ diuerſificat ſpẽm: nec facit differre eſſentialit̃: ſꝫ accidentalit̃ tñ. Sicut magis ⁊ minus albus: dr̃nt nõ ſpecie adinuicẽ: ſꝫ numero: q꞉ ꝑticipat̃ in vtroqꝫ albedo eiuſdeꝫ rõnis. Alio mõ põt ſũmi differre ſ̃m magis ⁊ minus: ita ꝙ ſit penes diuerſas formas ⁊ penes diuerſos gradus ꝑfectionis: ⁊ talis diuerſitas facit differre ſpẽ ⁊ eſſentialit̃: ⁊ hoc fit penes diuerſas formas: q꞉ ꝑ eſſentiales dr̃ias: ſicut ignis ⁊ aer dr̃nt ſ̃m magis ⁊ minus calidũ: ⁊ tñ abinuiceꝫ ſpẽ dr̃nt ⁊ eſſentialiter. ⁊ hoc ideo q꞉ iſta dr̃ia fit penes diuerſas formas: ſic nã ꝓcedit de plãtis ad aĩalia ꝑ q̃dã q̃ ſunt media inter plãtas ⁊ aĩalia ſ̃m ph̃m in 5° vel in 7° de aĩalibus. Ex qbus oĩbus pꝫ ꝙ angeli differũt ſpecie adinuicem ⁊ eſſential̃r: ⁊ ꝑ dr̃ias eſſentiales: q꞉ illud magis ⁊ minus qđ eſt in angelis nõ eſt ſ̃m ꝑticipationẽ eiuſdem forme: ſꝫ ſ̃m diuerſos gradus ꝑfectionis et diuerſas formas. ¶ Et ex his ergo q̃ dicta ſunt orit̃ dubitatio. q꞉ videtur ꝙ illa q̃ differũt ſolo numero: non differãt niſi ſolũ accñtalit̃. et ꝑ dr̃ias accñtales: hoc aũt nõ videt̃ eẽ veꝝ: q꞉ petrus et martinus differũt ſolo numero: et tñ vt ꝓbabo differũt adinuicẽ eſſentialit̃: ergo etc̃. ꝓbat̃ aſſumptum. illa enim q̃ hñt diuerſas eſſentias vident̃ differre eſſentialit̃. Sꝫ petrus et martinus hñt diuerſas eẽntias ergo etc̃. maior pꝫ. q꞉ nõ videt̃ aliud differt eſſentialiter qꝫ hr̃e diuerſas eſſentias. minor pꝫ. q꞉ certũ eſt ꝙ petr⁹ hꝫ aliã aĩam: et aliud corpus ꝙ martinus. Sꝫ ex aĩa et corꝑe cõſtituit̃ eſſentia: ergo hñt diuerſas rõnes. ¶ Ad hoc põt dici ꝙ ſicut duplex eſt eſſentia. ſ. ſpecifica et numeralis. ita duplicit̃ põt intelligi eſſentialit̃. ſ. ſpecifice et numeralit̃. Si ꝑ̃° mõ intelligat̃ ſic eſt dicẽdũ. ꝙ ſicut petrus et martinus nõ hñt aliã eſſentiã ſpẽ ſꝫ vnã et eãdẽ: ita nõ dr̃nt ſpecifice et eſſential̃r. Si 2° mõ ſic eſt dicendum ꝙ ſicut ſor. et pl̃o hñt aliã et aliã eſſentiã numeralẽ. ita differũt abinuicẽ eſſential̃r et numeral̃r ſolũ: ſed lꝫ ea que dicta ſunt v̾a ſint. tñ ſi volumus ſaluare dictũ doctoris debemus aliter r̃ndere et dicere: ꝙ differre eſſentialiter põt intelligi duplicit̃. vno mõ ſtricte et ꝓprie. et ſic illa que ſolũ differũt ſpecie: differunt eſſentialit̃ cuius rõ eſt. q꞉ illa dicunt̃ ꝓprie differre et eſſentialit̃ q̃ hñt diffinitiones ꝓprie adinuicẽ differẽtes ex eo ꝙ diffinitio eſt q̃ ſignificat eẽntiã rei. Sꝫ ſole ſpẽs hñt ꝓprias diffinitiões: q꞉ ſole ſpẽs hñt gen⁹ et dr̃iã: ergo ſole ſpẽs adinuicẽ dr̃nt

Utrũ ãgeli differant ꝑ dr̃ias accidẽtales vel ꝑ eẽntiales.

Differr̃ ſꝫ magis ⁊ minus ꝑt dupliciẽ intelligi.

Utrũ ea q̃ ſolo numero differũt differãt ſolũ accñtal̃r

eētialr̄. Alio mō pōt itelligi differre ſpecie ſeu eſſentialr̄
large ⁊ improprie ꝑ hoc ꝙ eſt habere diuerſas eſſentias
⁊ iſto mō poſſumus dicere ꝙ ſoꝛ. ⁊ plō differūt eētiali
ter. qꝛ. ſ. hn̄t diuerſas eētias. ita ꝙ eētia ſoꝛ. nō ē eētia
plōnis. vn̄ nō ꝓprie debemus dicere ꝙ ſoꝛ. ⁊ plō diffe
rant eētialr̄ adinuicē: ſꝫ ꝙ differūt ꝑ eſſentiā adinuiceꝫ.
Et ꝑ hoc pꝫ ſolō ad argm̄: qꝛ idē iudiciū eſt de ſoꝛ. ⁊ pla.
⁊ de aīa ſoꝛ. ⁊ plōnis. ⁊ ſilr̄ de coꝛꝑib⁹ cōmunib⁹.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec iteꝝ eſt neceſſariū ut diuiſio itellectua
liū ſubſtāciarū ſit ſemꝑ ꝑ duas dr̄ias v̄as: qa
hoc eſt impoſſibile in oībus reb⁹ accidere: vt
ph̄s dicit in. xii. de animalibus.

Q̄uo diuiſio itelligētiaꝝ ſit per differētias reales.

¶ Soluit ſcd̄aꝫ dubitationē q̄ talis eſt dictū eſt ſupra ꝙ
dr̄ie in angelis ſumunt̄ a diuerſis gradib⁹ ſpecificis. Sꝫ
certuꝫ eſt ꝙ illi gradus ſunt v̄i ⁊ reales. Et ex hoc forte
poſſet aliq̄s dubitare ⁊ dicere ꝙ etiā dr̄ie q̄b⁹ angeli ſpe
cie diuidunt̄ deberēt eē v̄e ⁊ reales. hoc aūt ſoluit dicēs
ꝙ nō eſt neceſſariū ꝙ diuiſio intelligibiliū ſubſtantiaꝝ ſit
ſemꝑ ꝑ duas dr̄ias v̄as. i. reales: qꝛ hoc ē impoſſibile in
oīb⁹ reb⁹ accidere: vt dicit ph̄s. xiº. de aīalib⁹. ¶ Nota
ꝙ hoc qđ dictū eſt. ſ. ꝙ nō eſt neceſſariū ꝙ diuiſio intelli
gibiliū ſubſtātiaꝝ fiat ꝑ duas dr̄ias v̄as multipliciter pōt
intelligi. Uno mō ꝙ ſic intelligat̄ ꝙ nō ſit diuiſio ꝑ duas
dr̄ias v̄as: qꝛ. ſ. v̄as dr̄ias ignoꝛamus ſubſtātiaꝝ intelli/
gibiliū ſicut ignoꝛamus alias dr̄ias v̄as aliaꝝ reꝝ: ⁊ non
ſolū ſenſibiliū. Alio mō pōt intelligi ⁊ exponi ſic ꝙ nō ſit
diuiſio ꝑ duas dr̄ias v̄as: ita. ſ. ꝙ bene fiat diuiſio ꝑ vnā:
ſꝫ nō ꝑ duas: ⁊ hoc ſic pꝫ: qꝛ certū eſt ꝙ angeli ſe habent
adinuicē. ſicut ſuꝑius ⁊ inferius: qꝛ ſemꝑ vnus addit ali
q̄d ſupra aliū: ſꝫ ſuꝑius ⁊ inferius ſic ſe hn̄t ꝙ ſuꝑius v̄e
hꝫ aliq̄d in ſe ꝑ qđ differt ab inferioꝛi: qꝛ hꝫ aliq̄d qđ ſibi
ſuꝑaddit. Sed inferius nō hꝫ v̄e aliq̄d potētie ꝑ qđ diffe
rat a ſuꝑioꝛi. Sꝫ in hoc differt ab eo: qꝛ caret illa ꝑfectio/
ne quā ſuꝑaddit ſuꝑius. Et ita etiā erit in āgelis: qꝛ ſuꝑe
rioꝛ hēbit verā dr̄iaꝫ ab inferioꝛi ſꝫ nō ecōuerſo: ſicut di/
cimus ꝙ hō v̄e hꝫ aliq̄d aliud ꝑ qđ facit ipm̄ differre ab
aīali: qꝛ hꝫ rōnale qđ ſibi ſuꝑaddit. Sꝫ aīal nihil hꝫ per
qđ v̄e differat ab hoīe. Unde non ita ꝓprie ⁊ v̄e dicere
poſſumus ꝙ aīal differat ab hoīe ſicut dicimus ꝙ hō dif/
fert ab aīali. Tertio mō pōt exponi ſic: ꝙ vna ſola v̄a dif
ferētia includat̄: alia v̄o excludat̄. ¶ Ad cuius euidētiaꝫ
eſt ſciēdū ꝙ dr̄ia v̄a eſt dr̄ia poſitiua. Dr̄ia v̄o nō eſt v̄a:
eſt dr̄ia priuatiua. ſicut eſt v̄a dr̄ia rōnale: qꝛ aliq̄d ponit. ſ.
rōnē. Irrōnale v̄o nō eſt v̄a dr̄ia: qꝛ nō ponit aliq̄d ſꝫ re
mouet: qꝛ remouet rōnē. Sꝫ qñ fit diuiſio alicuius gene
ris ſemꝑ fit ꝑ duas dr̄ias: quarū vna ſola eſt poſitiua: ⁊
alia ꝑuatiua qđ q̄dē eſt neceſſariū: ſi diuiſio dꝫ eſſe bimē
bꝛis q̄ꝫtū ad illa genera q̄ hn̄t ſub ſe plures ſpēs. duab⁹
ergo etiā qñ diuidit̄ genus angeli cūꝫ multe ſint ſpecies
angeloꝝ: ſi dꝫ eē diuiſio bimēbꝛis: q̄ꝫtū ad illa genera nō
fiet ꝑ duas dr̄ias v̄as: ſꝫ ꝑ vnā verā. ſ. ꝑ poſitiuā: ⁊ aliā
nō verā. ſ. ꝑ ꝑuatiuā. Sub q̄bus oēs ſpēs angeloꝝ pote
runt ꝯtineri.

Que ſunt dr̄ie v̄e ⁊ q̄ non.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Tertio mō inuenit̄ in ſubſtātiis cōpoſitis
ex mā̄ ⁊ forma in q̄b⁹ ⁊ eē eſt receptū ⁊ finitū
ꝓꝑ h̄ ꝙ ab alio eē hn̄t: ⁊ iterū natura uel quidi
tas earū eſt recepta in materia ſignificata: ⁊ iō
ſunt finite ⁊ ſuꝑius ⁊ inferius: ⁊ in eis iam ꝓꝑ
diuiſionē materie ſignate potentialis eſt multi
plicatio indiuiduorum in una ſpē: ⁊ in his ſub
ſtantiis qualiter ſe habeat eſſentia ad intentio
nes logicas ſupradictum eſt.

¶ Declarat 3m̄ modū habēdi eſſentiā. Et dicit ꝙ 3º mō
inuenit̄ eētia in ſubſtātijs cōpoſitis ex mā̄ ⁊ foꝛ: in q̄b⁹
eē eſt receptū ⁊ finituꝫ in nā̄ ꝓꝑ hoc ꝙ hn̄t ab alio eſſe: ⁊
iteꝝ q̄ditas vel nā̄ eſt recepta in mā̄ ſignata: ⁊ ideo ſunt
finite ſuꝑius ⁊ inferius: ⁊ in eis rōne materie ſignate eſt
multiplicatio indiuiduoꝝ in vna ſpē. Et in his q̄lr̄ ſe hēat
eētia ad intētiones logicas dictū eſt. ¶ Nota ꝙ dr̄ia eſt
inter cōpoſita ex mā̄ ⁊ foꝛma: ⁊ foꝛmas ſimplices q̄ ſūt
angeli ⁊ aīe: ⁊ ipm̄ deū: qꝛ in ſubſtātijs cōpoſitis eſt du
plex cōpoſitio realis. Pꝛima qꝛ realiter ſunt cōpoſite ex
mā̄ ⁊ foꝛma: ex q̄b⁹ reſultat eētia vel nā̄. Scd̄a cōpoſi/
ſitio realis eſt iſta: qꝛ ſunt cōpoſite ex eē ⁊ eētia: qꝛ certū
eſt ꝙ illa natura: q̄ ex mā̄ ⁊ foꝛma reſultat nō eſt ſuū eē:
qꝛ ipm̄ eē recipit ab alio. ⁊ eſt extra ipſam eſſentiā: facit tn̄
cōpoſitionē cū ipſa: vt dictū eſt. Sꝫ in angelis ſolū ē vna
cōpoſitio realis. ſ. ex eē ⁊ eētia. nō hn̄t eniꝫ ꝑmā cōpoſi
tionē ex eo ꝙ foꝛme eaꝝ nō ſunt recepte in mā̄: vt ſic ex
eis poſſit reſultare cōpoſitio foꝛme cū mā̄: ſꝫ ſunt foꝛme
ſubſiſtētes: hn̄t tn̄ ſcd̄am cōpoſitionē: qꝛ ſunt cōpoſite ex
eſſe ⁊ eētia: qꝛ nec eoꝝ eētia eſt ſuū eē: ſꝫ ipm̄ eſſe reci/
piūt ab alio. ⁊ facit cōpoſitionē cū eētia. Sꝫ in deo nulla
eſt cōpoſitio realis: qꝛ nec hꝫ materiā ꝑtē ſui: nec hꝫ cō/
poſitionē eſſentie cū eſſe: qꝛ in eo nō differt eſſe ab eſſen/
tia: nec hꝫ in ſe cōpoſitionē rōnis que aliquā diuerſitateꝫ
ponat ex ꝑte dei: ſed ſolū eſt in noſtra ꝯſideratione.

Q̄uo dr̄ūt cōpoſitiones ſubſtātiaꝝ ſimplicium ⁊ cōpoſitaruꝫ.

¶ Q̄uo eſſentia eſt in accidentibus.

Nunc reſtat videre q̄liter ſit eētia in
accn̄tib⁹. q̄uo aūt ſit in oīb⁹ ſubſtan
tiis dictū eſt: ⁊ qa: ut dictū eſt: ꝙ eēn
tia ꝑ diffinitionē ſignificat̄ eo mō hēant eētiā
quo hn̄t diuiſionē: diuiſionē aūt hn̄t icōpletā:
qa nō pn̄t diffiniri niſi ponat̄ ſubm̄ in eorū di
uiſione. ⁊ hoc ideo eſt: qa nō habent in ſe eſſe
abſolutum per ſe a ſubiecto.

Lectio. xi.

Poſtq̄ꝫ doctoꝛ determinauit de eſſentijs ſub/
ſtantiaꝝ tā ſimpliciū q̄ꝫ cōpoſitaꝝ: mō deter/
minat de eſſentia accidētiū. Et diuidit̄ in tres
ꝑtes: qꝛ in pª determinat de eſſentis accidentiū ſm̄ ſe. 2º
determinat de eis in oꝛdine ad ꝑncipia ſubſtātiaꝝ a q̄b⁹
oꝛiginant̄. In 3ª oñdit q̄liter ſe habeāt tales eſſentie acci
dentiū ad intentiones logicas. ſcd̄a ibi. (Sed qꝛ id.) ter
tia ibi. (Sciendū etiā.) Pꝛima in duas: qꝛ pº oñdit q̄lit
inueniat̄ eſſentia in accidētib⁹. In ſcd̄ā cōparant̄ acciden
tia ad foꝛmas ſubſtantiales: ſcd̄a ibi. (ſed ſicut ex foꝛma
⁊ mā̄.) pº ꝯtinuat dicta dicēdis dicēs: ꝙ qꝛ dictū ē: q̄uo
in oīb⁹ ſubſtātijs inueniat̄ eſſentia. Nūc reſtat videre q̄/
liter eſſentia ſit in accn̄tib⁹: ⁊ intētio ſua eſt dicere ꝙ in ac
cidētib⁹ hn̄ inuenit̄ eētia ſꝫ imꝑfecta ⁊ icōpleta. Et pꝛo
bat tali rōne: illa q̄ hn̄t rōnes incōpletas ⁊ iꝑfectas hn̄t
eētias imꝑfectas ⁊ icōpletas: ſꝫ oīa accn̄tia ſūt hmōi er
go ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ: qꝛ diffinitio īdicat eētiā rei. Minoꝛ ꝓ
bat̄. nā accn̄tia nō pn̄t diffiniri: niſi ponat̄ in eoꝝ diffini/
tionib⁹ ſubm̄ qđ eſt extra gen⁹ ipſoꝝ. cā aūt tota q̄re ſuſci
piūt ſubꝫ de neceſſitate in eoꝝ diffinitionib⁹ eſt: qꝛ nō hn̄t
per ſe eē abſolutū a ſubō. ¶ Nota ꝙ ex his q̄ dicta ſunt
habet̄ manifeſte ꝙ accn̄s: nulloº nec itellectiōe ſimplici
que eſt nec itellectiōe ꝑ viā cōpoſitiōis ⁊ diuiſionis: pōt
itelligi ſine ſuo ꝓꝑo ſubō. Et hoc ſic colligit̄: illud qđ nō
pōt diffiniri ſine aliquo: nō pōt etiā itelligi ſine illo: ſꝫ acci
dētia ſūt hmōi gº ⁊c̄. maioꝛ pꝫ ex h̄ ꝙ diffinitio ſimplicē
ꝯceptū itellect⁹ ſignificat. gº qđ nō ꝑt diffiniri ſine aliquo
nō pōt etiā itelligi ſine eo etiā ſimplici itellectu. minoꝛ ꝓ/
bata ē ſupra: gº ⁊c̄. ¶ Dubitat̄ h̄: qꝛ nō v̄i veꝝ ꝙ accn̄s
nō poſſit diffiniri ſine ſubō: qꝛ certū ē ꝙ illa ē bona diffini
tio. Albedo ē coloꝛ diſgregatiu⁹ viſus: qꝛ ꝯſtituit̄ ex gn̄e
ꝓꝑo albedis. ⁊ dr̄ia ꝓꝑa q̄ inueniri pōt. q̄ q̄dē duo ꝯſti/
tuunt verā diffinitionem. Sed ꝯſtat ꝙ in hac diffinitione
nō ponitur ſubm̄: qꝛ nec coloꝛ nec diſgregatiuus eſt ſub/
iectum albedinis: ergo in diffinitione ꝓpꝛia accidētis non
eſt neceſſariū ponere ſubm̄. In oppoſitū eſt doctor in lit
tera. ¶ Ad hoc poſſumus dupliciter reſpondere. Uno
modo ſic dicendo ꝙ accidens poteſt dupliciter diffiniri.
Uno modo logice: ⁊ in tali diffinitione non ponit̄ ſubm̄:

Q̄uo accidēs hꝫ eētiā ſꝫ nō ꝑfectam.

Q̄uo accidēs nō pōt itelligi eſſe ſine ꝓpꝛio ſubiecto.

Utꝝ accn̄s poſſit diffiniri ſin̄ ſubiecto ꝓꝑo.

BIBLIOTECA DE FILOSOFIA Y LETRAS MADRID

ſȝ genus ⁊ dr̄ia. Alio mõ põt diffiniri phyſice ⁊ nãliter: ⁊ in tali diffinitione neceſſario ponit᷑ ſubiectũ. Sed diffinitio que data ẽ: eſt diffinitio logica: ⁊ ideo ſolũ data eſt per gen⁹ ⁊ dr̄iã. Sȝ ſi albedo diffiniret᷑ nãliter bene poneret᷑ ſubiectũ in diffinitione eius: vt ſic albedo eſt q̃litas ſupficiei habens diſgregare viſum vel aliq̃d aliud hmõi vel poſſumus dicere: ⁊ aliter rñdere ⁊ dicere ꝙ ĩ oĩ bona diffinitione accñtis ſiue ſit logica ſiue ſit pħica: de neceſſitate includit᷑ ſubm̄: de pħica qdẽ non eſt dubiũ. De logica põt ſic declarari. Certũ eſt enim ꝙ q̃cq̃d ponit᷑ in diffinitiõe alicuius diffinientis aliquã rẽ includit᷑ etiã in diffinitione ipſius diffiniti: q̃cq̃d ponit᷑ in diffinitione aĩalis diffinientis hoĩẽ totũ includit᷑ in diffinitione hoĩs: lȝ nõ ponat᷑ vt pȝ. Sed in diffinitiõe coloris ipſius q̃ diffinit albedinẽ ponit᷑ ſubiectũ. Nã dicimus ꝙ color eſt extremitas ꝑſpicui in corꝑe terminato. Ecce ſubiectũ: ergo ſubiectũ ponit᷑ in diffinitione albedinis. Et ꝑ hoc pȝ rñſio ad argumentũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſicut ex forma ⁊ materia relinquit᷑ eẽ ſubſtantiale qñ cõponit᷑. Ita ex accñte ⁊ ſubo relinquit᷑ eẽ accñtale: qñ accidẽs ſubo aduenit ⁊ ideo etiã nec forma ſubſtãtialis cõpletã eẽntiam hȝ nec materia q᷑ in diffinitiõe forme ſubſtãtialis oȝ ꝙ ponat᷑ illud cuius ẽ forma. ⁊ ita diffinitio eius eſt ꝑ additionẽ alicuius. qđ extra genus eius eſt. ſicut ⁊ diffinitio forme accidẽtalis. vt etiã in diffinitiõe aĩe ponit᷑ corpus a naturali qui cõſiderat aĩam ſolũ inq̃ʒtum eſt forma phyſice cõſiderationis.

¶ Determinat de accñtib⁹ ꝑ cõꝑationẽ ad formas ſubſtantiales. ⁊ circa hoc duo facit: q᷑ p̃° determinat de eis penes ſĩlitudinẽ. 2° penes dr̄iaȝ vel diffinitionẽ. ſcđa ibi. (Sed tñ inter formas.) P̃° ergo ponit vnã ſĩlitudineȝ q̃ talis eſt. Sicut ex mã ⁊ forͣ qñ adinuicẽ cõponunt᷑ relinquit᷑ vnũ eſſe ſubſtãtiale: ita ex accidẽte ⁊ ſubo relinquit᷑ vnũ eſſe accidentale: qñ accidens aduenit ſubo. 2° ponit aliam ſĩlitudinẽ que originat᷑ ex p̃ma: ⁊ eſt talis: q᷑ ſicut accidẽtia nõ hñt eſſentiã cõpletã: ita nec forma ſubſtãtialis completã eſſentiã hȝ nec mã. Et huius ratio eſt: q᷑ in diffinitione ſubſtãtialis forme etiã oȝ ꝙ ponat᷑ illud cui⁹ eſt forma: ergo diffinitio forme eſt ꝑ additamẽta: q᷑ eſt per additionẽ alicuius qđ eſt extra genus ſuũ. ſ. ꝑ mãm. Sicut etiã diffinitio forme accidẽtalis eſt ꝑ additionẽ ſubiecti. vñ in diffinitione aĩe q̃ eſt forma corporis ponit᷑ corpus qđ eſt mã ab ipſo nãli qui ꝯſiderat aĩam ſolũ inq̃ʒtũ eſt forma corꝑis phyſici. Nota ꝙ aĩa põt capi dupliciť ſeu diffiniri. Uno mõ inq̃ʒtũ q̃daȝ forma eſt: ⁊ q᷑ forma vt forma eſt correlatiuũ materie: ideo iſto mõ in diffinitione eius de neceſſitate ponit᷑ mã: q᷑ ſiq̃s vult perfecte diffinire vnũ correlatiuoꝝ: oȝ ꝙ diffiniat per reliquum.

Q̄uo forͣ eſt correlatiuũ ad materiã ⁊ q̄uo non.

Cũ ergo pħs diffiniat aĩam ſo^m vt forma eſt: ideo ponit in ſua diffinitione materiã: ideſt corpus organizatũ. d. ꝙ in 2° de aĩa. ꝙ Aĩa eſt actus corꝑis organici pħyci in potẽ. vitã hñtis. Alio mõ põt ꝯſiderari vt eſt ſubſtãtia q̃dam hñs ꝑ ſe eſſe: ⁊ ſic in eius diffinitione nõ ponit᷑ mã. Nota ꝙ mã alicuius forme põt dupliciter accipi. Uno mõ vt eſt in formis ſicut dicimus ꝙ lux eſt actus aeris: qui qdẽ aer eſt mã nõ includẽs de forma lucis. Alio mõ põt accipi mã vt formata eſt: ſicut dicimus ꝙ lux ẽ act⁹ lucidi: qđ qdẽ lucidũ nõ eſt lucidũ niſi ꝑ ipſam lucẽ. Sed qñ dr̄ ꝙ corpus eſt mã aĩe: nec eſt intelligenduȝ ꝙ ſit ei⁹ mã informis. ita ꝙ corpus ſupponat᷑ aĩe tãq̃ʒ hñs eẽ corporeũ ꝑ aliquã aliã formã q̃ʒ ꝑ aĩam. Sȝ eſt mã eius formata: vt. ſ. hẽat eſſe corporeũ ꝑ aĩam: ⁊ nõ ꝑ aliã formã.

Q̄uo forͣ ⁊ cã forãl ꝯueniant ⁊ q̄uo drant

Sȝ eius mã informis eſt mã p̃ma. q᷑ vnaq̃q̃ʒ forma ſubſtãtialr̄ ⁊ ĩmediate vnit᷑ materie prime. ¶ Nota ꝙ forͣ in ordine ad ſuã mãȝ informẽ ṽe dr̄ eẽ forma: q᷑ forma ⁊ mã ſunt duo realiť diſtincta. Nec vnũ eſt de eẽntia alterius: ſȝ vnũ eſt de eẽntia materie formate. ⁊ ṽe eſt forma. Et ideo nõ ꝓprie põt dici ꝙ illa. ſ. lux ſit forma eius. ſ. aeris lucidi. Sȝ bñ ꝓprie põt dici ꝙ ſit cã foĩalis eius q᷑ illud eſt cã foĩalis alicuius rei quo res hȝ eẽ tale vnde lux eſt ꝓprie cã foĩalis lucẽdi. Sȝ nec forͣ: vñ idẽ ſũt realiter cã foĩalis ⁊ forma: ſȝ differũt rõne ſo^m in ordine ad diuerſa: q᷑ albedo eſt ꝓprie forma muri: ⁊ eſt cã foĩalis muri albi. ¶ Nota etiã ꝙ deus nũq̃ʒ põt facẽ aliquã rẽ ſine cã ſua foĩali: q̃cũq̃ʒ ſit illa res: ⁊ q̃cũq̃ʒ etiã ſit cã foĩalis ſita: ſiue ſit ſubſtãtial᷑: ſiue accñtalis: q᷑ nõ põt ſuppleř vicẽ cauſe foĩalis: ſed bñ põt facẽ rẽ aliquã ſiue ſua foĩa.

De⁹ nũq̃ʒ põt facẽ aliquã rẽ ſine cã ſua foĩali.

Sicut aliqđ ſubiectũ ſine aliquo accñte: lȝ nõ poſſit faceř mãm purã ſine foĩa. q᷑ hoc ĩplicat ꝯditionẽ vt dicet᷑ inferius. ¶ Nota ꝙ oĩs cã foĩalis q̃cũq̃ʒ ſit illa ſiue ſit ſubſtãtia ſiue accñs eſt eẽntialis: ⁊ de intrinſeca rõne eius cui⁹ eſt cã: ſȝ nulla foĩa ſubſtantialis nec accñtalis eſt de eſſentia eius cuius eſt foĩa: q̃nĩmo adinuicẽ dr̄nt realiť: vt dictum eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed tñ inter formas ſubſtãtiales ⁊ accidẽtales tñ ĩtereſt. q᷑ ſicut forma ſubſtãtialis nõ hȝ ꝑ ſe eẽ abſolutuȝ ſine eo cui aduenit: ita nec illud cui aduenit. ſ. materia. ⁊ ideo ex ꝯiunctione vtriuſq̃ʒ relinquit᷑ illud eſſe in quo res per ſe ſubſiſtit: ⁊ ex eis efficit᷑ vnũ per ſe ꝑꝑ qđ ex ꝯiũctione eoꝝ relinquit᷑ eſſentia quedã. vnde forma q̃uis in ſe ꝯſiderata nõ habeat rationẽ cõpletã eſſentie: tñ eſt pars eſſentie cõplete: ſȝ illud cui aduenit accidẽs eſt ens in ſe cõpletuȝ ſubſiſtẽs ĩ ſuo eſſe: qđ qdẽ eſſe naturalr̄ precedit accidens qđ ſupuenit. ⁊ ideo accidẽs ſupueniens ex ꝯiũctione ſui cũ eo cui ſupuenit nõ cauſat illud eẽ in quo res ſubſiſtit ꝑ qđ res eſt ens ꝑ ſe ſȝ cauſat quoddã eſſe ſcđm: ſine quo res ſubſiſtens intelligi põt eſſe: ſicut primũ intelligi põt ſine ſcđo: uel predicatuȝ ſine ſubiecto vñ ex accidente ⁊ ſubiecto non fit unũ ꝑ ſe ſed unũ ꝑ accidens. ⁊ ideo ex eoꝝ ꝯiunctione nõ reſultat eſſentia quedã: ſicut ex ꝯiunctione forme cũ materia ꝑꝑ qđ accidens neq̃ʒ rõneȝ cõplete eſſentie habet neq̃ʒ pars cõplete eſſentie eſt. Sed ſicut eſt ens ſcđm quid ita ⁊ eſſentiam ſcđm quid habet.

¶ Determinat de accñtalib⁹ foĩs in ordĩe ad ſubſtãtiales penes dr̄ias. Et ſi bñ ⁊ diligent ꝯſideret᷑ tangit q̃nq̃ʒ dr̄ias. d. ꝙ lȝ foĩa ſubalis nõ hẽat ꝑ ſe eſſe: abſolutũ ſine eo cuius eſt: ⁊ cui aduenit ita ⁊ accñs nõ hȝ ꝑ ſe eẽ abſolutũ ſine ſuo ſubo: tñ in hoc eſt p̃ma dr̄ia: q᷑ id cui aduenit foĩa ſubal᷑. ſ. mã nõ hȝ ꝑ ſe eẽ abſolutuȝ ſine ſua foĩa. Sȝ illud cui accñs aduenit ſubo eſt nãliter p̃cedit accñs qđ ſupuenit. ¶ Scđa dr̄ia eſt: q᷑ ex ꝯiũctione forme cũ mã relinquit᷑ illud eẽ quo res ꝑ ſe ſubſiſtit. Sȝ ex accñte ⁊ ſubo nõ ꝯſtituit᷑ vl᷑ relinq̃t᷑ illud eẽ ĩ quo res ſubſiſtit. ſȝ p̃ſupponit᷑: vt dcm̄ ẽ. ¶ Tertia dr̄ia eſt: q᷑ ex foĩa cũ mã efficiet᷑ vnũ ꝑ ſe qđ ẽ directe in p̃dicamẽto: ſȝ nõ ex ſubo ⁊ accñte: ĩmo fit ens vnũ ꝑ accñs cũ non cauſet᷑ ex eis illud eſſe in quo res ſubſiſtit ꝑ qđ res ẽ ens ꝑ ſe: ⁊ hȝ poni in p̃dicamẽto. Sȝ cauſat᷑ ſolũ quoddã eſſe ſcđm: ſine quo res ſubſiſtẽs põt ĩtelligi eẽ: ſic p̃^m põt ĩtelligi ſine 2°: lȝ nõ ꝯuertat᷑. ¶ Quarta dr̄ia ẽ: q᷑ q̃ʒuis foĩa ſubal᷑ in ſe ꝯſiderata nõ hẽat ĩ ſe rõnẽ cõplete eẽntie: tñ ẽ ps cõplete ⁊ ꝑfecte eẽntie. Sȝ accñs nec rõnẽ hȝ cõplete eẽntie: nec eſt ps eẽntialr̄ cõplete: ⁊ ꝑfecte eẽntie: ſȝ ſic accñs ẽ ens ſcđm qd. ita hȝ eſſentiã ſcđm qd. ¶ Quita dr̄ia ẽ: q᷑ ex ꝯiũctione forme cũ materia: reſultat q̃dã vna eſſentia. Sed ex ꝯiũctione accidentis cũ ſubo nõ reſultat eſſentia q̃dã.

Que ⁊ q̃ ſũt dr̄ie inter formas ſubſtantiales ⁊ accidentales.

Q̃uo for^a ſubalis nō h3 ꝑ ſe eſſe abſolutū a materia.

¶ Dubitatˀ aūt de hoc qd̄ dictū eſt. ſ. ꝙ forma ſubſtantialis nō h3 ꝑ ſe eſſe abſolutū a mã. q2 certū eſt: ꝙ aĩa rationalis eſt forma ſubſtãtialis: ⁊ tñ h3 ꝑ ſe eſſe abſolutu3 a mã. vñ pōt ſepari ab ipſa ſiue a corpore. ¶ Ad hoc eſt dicendū ꝙ forma ſubſtãtialis vt forma ſubſtãtialis eſt: nō h3 ꝙ hēat eſſe abſolutū a mã: q2 ſic oīs forma ſubſtãtialis hēret hoc: qd̄ eſt falſum de formis nō ſubſiſtētibꝰ. Similr̄ etiã nō h3 depēdēs: q2 tūc oīs forma ſubſtãtialis depēderet qd̄ eſt falſu3 de aĩa rõnali: ſ3 vtrūq3 pōt ſibi ꝯuenire. Et ratio huius eſt: q2 illud qd̄ cōuenit alicui inq̃3tū tale ꝯuenit oī tali. Si qua igiˀ forma ſubſtantialis nō h3 eſſe abſolutū vel depēdēs: h̄ h3 nō inq̃3tū forma ſubſtãtialis eſt: ſ3 inq̃3tū talis forma: vñ ⁊c̄. Illud bñ eſt verū. ꝙ forma ſubſtãtialis inq̃3tū talis eſt nō h3 eſſe abſolutū a mã. S3 ſi aĩa rõnalis h3. nō h3 hoc vt forma ſubſtãtialis eſt: ſ3 h3 vt talis forma ſubſtãtialis eſt ꝑ ſe ſubſiſtens ⁊ ꝑfecta.

Q̃ue for^a hēat eētiã magis ipfectam an for^a ſubalis an for^a accidētalis.

¶ Dubitatˀ 2° qd hēat eſſentiã magis incōpletã. vtrū forma ſubſtãtialis aut forma accidentalis. Dicēdū ꝙ iſta pñt dupliciˀ cōſiderari. Uno mō vt entia ſunt. Alio mō vt in p̄dicamento ponunˀ. Si p° mō ꝯſiderenˀ ſic dico ꝙ forma ſubſtãtialis h3 ꝑfectiorē eētia3 q̃3 accidentalis. q2 oīs forma ſubſtãtialis eſt ſubſtãtia: ⁊ oīs forma accidētalis eſt accidēs. S3 ſubſtãtia vt ſubſtãtia: eſt ꝑfectius ens q̃3 accidēs. ⁊ ꝑ ꝯñs h3 ꝑfectiorē eētia3. Si v° 2° mō ꝯſiderenˀ. Sic dicendū eſt ꝙ accidēs h3 ꝑfectiorē eſſentiã in abſtracto: q2 ſua eētia eſt integra ⁊ ꝑ ſe poniˀ in p̄dicamēto ⁊ directe tãq3 ſpēs vt albedo. Sed nulla forma ſubſtãtialis h3 eſſentiã integrã nec ponitur in p̄dicamento ꝑ ſe ſiue directe: ſ3 ſolū ꝑ reductionem. S3 ſi qs obijciat dicens: illud qd̄ h3 eſſentiã itegrã eſt ſimplr̄ nobilius ⁊ ſm̄ ſe. q̃3 id qd̄ dicit ſolū ꝑtē eētie integre. Dicendū ꝙ hoc eſt verū ceteris ꝑibus: ſicut ꝑfectiorē eſſentiã ſimplr̄ h3 hō qui h3 eſſentiã integrã q̃3 aĩa rõnalis que dicit ſolã ꝑtē eſſe integre. pōt tñ eſſe talis ꝑs que ſimplr̄ ⁊ ſm̄ ſe erit ſimplicior ſiue ꝑfectior ⁊ habebit ꝑfectiorē eſſentiã q̃3 aliqd̄ totū. ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. ſ. de aĩa rõnali. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed q2 illud qd̄ diciˀ maxime ⁊ v̄iſſime in quolibet genere eſt cã eorum que ſunt poſt in illo genere: ſicut ignis qui eſt in fine caliditatis eſt cã caloris in rebꝰ calidis: vt in ſcd̄o meta. diciˀ ideo ſubſtãtia que eſt principiu3 in genere entis maxime ⁊ veriſſime eſſentiã habens: oportet ꝙ ſit cã accidentiu3 que ſcd̄ario ⁊ q̃ſi ſm̄ qd rationē entis participant.

¶ Determinat de accidentibꝰ per cōꝑationē ad ſubſtantiam a qua originanˀ ⁊ cauſanˀ: ⁊ diuidiˀ in ꝑtes duas. q2 p° h̄ declarat in cōi: ꝙ ob neceſſitatē accidētia cauſanˀ a ſubſtãtia. Scd̄o hoc declarat in ſpāli: ibi. (qd̄ tñ diuerſimode.) Dicit ergo p° ꝙ accidentia cauſanˀ a ſubſtãtia: ⁊ probat ꝑ talē rationē: illud qd̄ eſt maximū ⁊ primū ⁊ v̄iſſimū in aliquo genere eſt cã oīum aliorū. S3 ſubſtantia eſt maximū ⁊ primū ⁊ v̄iſſimū in genere entis. ergo eſt cã oīum entiu3. Maior p3 ꝑ ph̄m. 2° meta. Pōt tñ declarari ſicut ipſe ibidē declarat. ſ. ꝙ ignis qui eſt infinite caliditatis eſt cã caloris in rebꝰ oībꝰ calidis. Minor ſatis p3: q2 ſola ſubſtãtia de ſui nã eſt ens ꝑ ſe exiſtens. oīa aūt alia: hñt alijs inherere: ergo ſequiˀ ꝯcl̄o ꝙ o3 ꝙ ſola ſubſtãtia ſit cã oīu3 accidentiū: que ſcd̄ario: ⁊ q̃ſi ſm̄ qd rationē entis ꝑticipãt.

Q̃uo accidētia oriūˀ ex ſuba.

Q̃uo ignis eſt cã oīu3 calidorū ⁊ q̃uo nō.

¶ Dubitatˀ aūt de ꝓpoſitione maiori q̃3tū ad ſuã declarationē: q2 diciˀ ꝙ ignis eſt cã caloris in oībus calidis. q2 q̃nq3 videmus ꝙ ſol eſt cã caloris in aliquo ⁊ non ignis: q2 ⁊ motus eſt cã caloris in aliquo ſine igne. Ad hoc poſſet ſic r̄ñderi ꝙ ignis eſt cã caloris in oībus calidis ſupple q̃ ſunt calefacta ꝑ ignē: ⁊ nō in oībus calidis ſimplr̄: ⁊ tunc ꝓpoſitio eſt clara. Uel poſſumus aliter r̄ñdere ⁊ melius dicendo: ꝙ ignis eſt cã caloris in oībus q̃cūq3 ſint illa. Cuius rō eſt: q2 illud qd̄ eſt ꝑ eſſentiã tale eſt cã oīum aliorū que ſunt talia ſolum ꝑ ꝑticipationē. Sicut q2 deus ſolus ꝑ eſſentiã ſuã eſt bonus ⁊ ens: ideo eſt cã bonitatis ⁊ entitatis in oībꝰ alijs rebus. Sed ignis eſt calidus ꝑ eſſentiã ſuã. Alia v° oīa ꝑ ꝑticipationē ex eo ꝙ caliditas intēſa v̄e originanˀ ex p̄ncipijs eſſentialibꝰ ipſius ignis qd̄ nō eſt verū in alijs. ¶ Ad ar^m in ꝯ̄riū eſt dicendū ꝙ aliqd pōt eſſe cã alterius dupliciˀ. Uno mō ꝑ actualē actionē ſuã: ⁊ iſto mō ignis nō eſt cã caloris in oībꝰ rebꝰ calidis: ſ3 ſolū in aliqbꝰ. Alio mō aliqd eſt cã alicuius ꝑ q̃ndã ꝑticipationē. ⁊ ſic ignis eſt vlr̄ cã caloris in oībꝰ alijs rebꝰ calidis: q2 nihil eſt calidu3 niſi per caliditatē q̃ eſt q̃dã ꝑticipatio caliditatis ignis. vñ magis d3 dici ꝙ ignis ſit cã caloris in oībꝰ calidis q̃3 ſol: quãuis ipſe ignis hēat illã v̄tutē a ſole: q2 ſol nō eſt calidus ꝑ eſſentiã ſuã ſicut ignis: ſed ſolū v̄tualiter. Sed ignis per ſolam eſſentiam ſuã eſt calidus ergo ⁊c̄.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod tamē diuerſimode ꝯtingit. qa enim ꝑtes ſubſtãtie ſunt materia ⁊ forma: ideo quedam accidētia principaliter ꝯſequunˀ forma3 ⁊ q̄dem materiã. forma aūt inueniˀ aliq̃ cuius eſſe nō depēdet a materia: ut aĩa itellectualis. Materia v° nō habet eſſe niſi per formã. vñ in accidētibus que ꝯſequunˀ formã eſt aliqd qd̄ nō habet cōmunicationē cum materia. vt intelligere qd̄ nō eſt per organū corporale. ſicut ꝓbat ph̄us in tertio de aĩa. aliqua v° ex cōſequentibus formã ſunt que habent cōmunicationē cū materia: ſicut ſentire. Sed nullū accidēs ꝯſequiˀ materiã ſine cōicatiōe forme.

Q̃uo aliq̃ accñtia ſequunˀ forma3 ⁊ aliq̃ materiã.

¶ Declarat in ſpāli q̃uo accidentia cauſanˀ ex principijs ſubſtãtie. ⁊ diuidiˀ in tres ꝑtes ſm̄ ꝙ tres diſtinctiones caliditatis accidentiū ponit. ſcd̄a ibi. (In his tñ accidentibus.) tertia ibi. (Sciendū eſt.) Dicit ergo p° ꝙ q2 accidentia cauſanˀ ex p̄ncipijs ſubſtãtie ⁊ p̄ncipia ſeu partes ſubſtãtie ſunt mã ⁊ forma: ideo ſequiˀ ꝙ q̃da3 accidētia p̄ncipaliter ꝯſequunˀ formã: ⁊ q̃dã p̄ncipaliter materiã. ⁊ ſtatim adiungit diuerſitates accidentiū que ꝯſequunˀ formã ⁊ dicit ꝙ q2 q̃dã forma inueniˀ cuius eſſe nō dependet a mã: ſicut eſt aĩa rõnalis. q̃dã v° eſt forma cuius eſſe dependet a mã vt alie forme: ideo inter accidentia que ꝯſequunˀ formã aliquã: quedã ſunt que nō habent cōmunitatē cū materia: ſicut intelligere ⁊ velle que nō ſunt per organa corpalia ſicut probat ph̄us 3° de aĩa. Quedã v° ex ꝯñtibus formã ſunt que hñt cōmunitate3 cū mã: vt ſentire ⁊ alia hmōi: ſed q2 mã non h3 eſſe niſi per formã. ideo nullū accidens ꝯſequiˀ materiã ſine cōmunicatione forme. ¶ Nota ꝙ ex his que habenˀ in littera manifeſte colligiˀ ꝙ illa diſtinctio in qua diciˀ ꝙ q̄dam accidētia ꝯſequunˀ formã. q̃dã v° materiã nō eſt intelligenda cū p̄ciſione. ſ. vt illa que dicunˀ ꝯſequi materia3: ⁊ ab illa cauſari nullo mō ꝯſequunˀ formã: ⁊ illa q̃ dicunˀ ꝯſeq formã nullo mō ꝯſequunˀ materiã: ſ3 hoc eſt intelligendū q̃3tū ad p̄ncipalitatē: vt. ſ. illa dicanˀ ꝯſequi materiã q̃ materiã p̄ncipalr̄ ꝯſequunˀ. Et ſimilr̄ eſt intelligendū de forma. Et hoc totū accipiˀ a doc. q dicit ꝙ q̃dã accidētia ſunt q̃ p̄ncipalr̄ ꝯſequunˀ formã. q̃da3 v° materiã ꝯſequunˀ. ¶ Sed ſtatim oriˀ dubitatio: qa loquendo de accidētibus que ꝯſequunˀ materiã ⁊ formã: ſed p̄ncipaliter formã diſtinguit dicens ꝙ q̃dã talia accidētia ꝯſequunˀ formã ſine cōmunicatione vel cōmunitate materie. q̃dã v° cū cōmunicatione materie. tamē oīa accidentia q̃ ꝯſequunˀ formã ſm̄ ea q̃ dicta ſunt dñt ꝯſeq cō cōmunicatione materie.

Q̃uo aliq̃ for^a cōicat cum mã.

¶ Ad hoc eſt dicendū ꝙ aliquã formã habere cōmunicationē cū mã pōt intelligi dupliciˀ vno mō ꝑ vnione3 vel informationē. ⁊ iſto mō ſolus deus ⁊ angeli ſunt forme nō cōmunicãtes cū mã. Sed ipſa aĩa rõnalis bene eſt forma cōmunicãs cū mã: q2 vniˀ materie ⁊ ipſam informat. Alio mō pōt in-

telligi cōmunicare cū materia q̃ꝫtū ad immerſionē ⁊ totalem capacitatē ab illa. Et iſto mō non ſolū deus ⁊ angeli ſed nec ipſa anima rōnalis eſt forma cōmunicans cū materia: q: non cōprehendit̃ totaliter ab illa ſiue ab ipſa materia: quinimo q̃ꝫtuꝫ ad aliquas ſuas potentias ſupra ipſam .ſ. materiā eleuat̃: ⁊ ſimililer immergit̃ ei. ⁊ eo ꝙ tendit̃ ita vt ad ſui diuiſionem diuidat̃ imo eſt tota in toto ⁊ in qualibet parte ſm Aug^m. Et illo mō procedebat arg^m. Sed p° modo intelligebat doc. ſuperius. ¶ Dubitatio eſt vtrū hoc ſit verū qd dicit doctor in littera .ſ. ꝙ intelligere eſt accidens ꝯſequens ipſam animā rōnalem ſine cōmunicatione corpis: ⁊ videt̃ ꝙ nō: q: ſm pħi ſententiā nō eſt intelligere ſine phantaſmate in vita preſenti. Sed phātaſma nō pōt eſſe ſine corpore: ergo ⁊c̃. ¶ Ad hoc eſt dicendū ꝙ aliqua forma pōt habere aliquā opationē cū cōmunicatione corpis duplr̄ vno mō ſolum ex pte obiecti. Et iſto mō oēs opationes aīe ꝯſequunt̃ aīaꝫ cū cōicatione corpis ⁊ etiā ipm intelligere de quo tn̄ minus videbit̃. Cuius rō eſt: q: obm intellectus nr̄i in ſtatu iſto pn̄ti eſt q̄ditas rei mālis abſtracta a ꝯditionib⁹ mālibus. qd q̄dē cōpleri nō pōt niſi mediāte ſenſu ⁊ phātaſmate q̄ q̄dē ſuas opationes ſine organis corporeis exercere nō pn̄t: ⁊ ſic p ꝯn̄s ītelligere eſt cū cōicatione corporis ex pte obi. Alio mō aliq̄ opatio pōt ineē alicui forme cū cōicatione corporis nō ſolum ex pte obiecti: ſed etiaꝫ ex pte organi ſeu ſubiecti. Et iſto mō omnes opationes anime inſunt ipſi anime cū cōicatione corporis p̄ter ipm intelligere ⁊ velle: q: non exercent̃ per aliquod organuꝫ corporale: ⁊ iſto mō debet intelligi dictum illud pħi .ſ. ꝙ ītellectus eſt ſeparatus. veꝝ eſt ab organo corporali ſeu ſubiecto. nō autē ſm ſe ſiue ab obiecto quod idem eſt ⁊ per ea que dicta ſunt: patet rn̄ſio ad argumentū: q: ſolū arguebat intelligere eſſet cum cōmunicatione materie ſiue corporis ex parte obiecti.

Q̃uo ītelligit̃ eſt act⁹ aīe ſine cōicatione corporis.

¶ Deinde cum dicit.

¶ In his tn̄ accidentib⁹ q̄ materiā ꝯſequunt̃ inuenit̃ q̄dā diuerſitas. q̄dā eniꝫ accidētia ꝯſequunt̃ materiā ſm ordinē quē hn̄t ad formaꝫ ſpālē ut maſculinū ⁊ femininū in aīab⁹ quoꝝ diuerſitas ad materiā reducit̃ vt dicit̃ in .x. meta. vn̄ remota forma aīalis dicta accidentia nō remanēt niſi equoce. quedā v̓o ꝯſequunt̃ materiā ſm ordinē quē hn̄t ad formā generalē. ⁊ ideo remota forma ſpāli adhuc in ea remanēt. ſicut nigredo entis eſt in ethiope ex mixtione elementorum ⁊ nō ex rōne anime: ⁊ ideo poſt mortem in eo remanet.

¶ Ponit ſecundā diuerſitatē circa cauſalitateꝫ accidentium: ⁊ circa hoc duo facit: quia p° facit quod dictū eſt. 2° v̓o ponit cor^m quoddā: ſecunda pars eſt ibi. (Et quia vnaqueq̄ꝫ:) Dicit ergo p° ꝙ etiā in accidentibus que cōſequunt̃ materiā eſt quedā diuerſitas: quia quedā accidentia ſunt que ꝯſequunt̃ materiā ſm ordinem quē habent ad formas ſpāles ſicut maſculinū ⁊ feminuꝫ in animalibus quoꝝ diuerſitas reducit̃ ad materiā: vt dicit̃ in 4° vel decimo metapħ. ⁊ ideo ſequit̃ ꝙ remota forma animalis nō remaneant illa accidentia p̄dicta niſi equoce. Quedā v̓o conſequunt̃ materiā ſm ordineꝫ quem hn̄t ad formā generalē. ⁊ talia remota forma ſpāli adhuc in ea remanent ſicut eſt nigredo entis in ethiope que q̄deꝫ cauſatur ex diuerſa cōmixtione elementoꝝ ⁊ nō ex ratione anime. ⁊ talia etiā poſt mortē remanent v̓e ⁊ nō equiuoce ſed vniuoce. ¶ Nota ꝙ forma mixti eſt forma generalis. alie v̓o forme ſuper formā mixti ſunt forme ſpeciales vt eſt anima rationalis ⁊ anima ſenſitiua ⁊ relique omnes: ⁊ ideo accidentia que ꝯſequuntur materiaꝫ ſm ordinem queꝫ habent ad formā anime alicuius ſicut eſt intelligere ⁊ velle: ⁊ alia huiuſmodi dicunt̃ ꝯſequi ipſaꝫ

Q̃uo diuẽſa accidētia diuerſimode ꝯſequūtur mām.

Q̃uo cutis ethiopis ē eadeꝫ poſt mortem.

Q̃uo for^a mixti ē forma gn̄alis aliẽ forme ſūt ſpāles.

ſm ordinem quem hn̄t ad formā ſpālem. illa v̓o que cōſequuntur materiā ſm ordinem quē habent ad formaꝫ mixti dicunt̃ conſequi materiā in ordine ad ipſaꝫ formā generalem. ¶ Dubitat̃ vtrū eadem albedo numero ſiue nigredo que terminat in viuo remaneat in mortuo ⁊ videt̃ ꝙ ſic: quia ſenſus nō decipitur circa propriū obiectum. obiectū autē viſus eſt color. Cū ergo viſui videat̃ eſſe vna numero videt̃ ꝙ ſit vna numero ergo ⁊c̃. In oppoſitū eſt cōmunis doctrina oīum. ¶ Dicendum eſt ꝙ albedo ſeu nigredo que ſit in vno hoīe viuo remanet eadem ſpecie in hoīe mortuo: ſed nō eadē numero. Cuius ratio eſt q: deſtructo ſubiecto deſtruunt̃ de neceſſitate oīa accidentia que ſunt in ſubō illo. Sed quando hō morit̃ deſtruit̃ ſubiectū qd erat prius: q: variat̃ forma eēntialis ex eo ꝙ vna forma recedit .ſ. aīa rationalis: ⁊ aduenit alia forma .ſ. cadaueris ſiue corpeitatis que differt ſpecie a prima. variata aūt forma ſubſtātiali variat̃ ſubiectum ⁊ ſuppoſitū. quod per illam formā cōſtituit̃. vn̄ corpus mortuū ⁊ viuū nō ſolum differunt numero: ſed etiā ſpecie. ⁊ hoc ꝑpter diuerſitatē formaꝝ ſpecie differentiū. ergo cū accidentia prima ſint deſtructa ſequit̃ ꝙ illa que poſtea adueniūt differāt numero a primis: q: nihil deſtructū poteſt idē numero reparari: ſed ſolū idem ſpecie. dico tamē virtute creata ſiue naturali. virtute eniꝫ diuina oīa pmanentia deſtructa ⁊ ānihilata poſſunt eadē numero reparari. ¶ Nota tamē ꝙ licet ſubſtātie adinuicem ſpecie differāt. nō tamē oportet vt iſta accidentia differant ſpecie: q: nō eſt incōueniens ꝙ idem accidens ſpecie ſit in diuerſis ſubiectis ſpecie. ſicut eadem albedo ſpecie eſt in hoīe: ⁊ eſt in equo cuius ratio eſt: q̄a accidētia nō recipiunt ſpeciē a ſubiectis ſed ſolum numerū. Ad argumentū aūt eſt dicenduꝫ ꝙ licet albedo pertineat ad viſum tāq̄ꝫ ad proprium obiectum nō tamen identitas vel diuerſitas albedinis eſt ꝓpriū obiectū viſus: ⁊ ideo viſus non decipitur quin bene cognoſcat ꝙ albedo erat in hoīe viuo ⁊ in hoīe mortuo. Sed vtrū ſit eadem vel diuerſa circa hoc decipit̃: quia non ptinet ad viſum: ſed ad intellectū qui intelligit ꝙ mutato ſubiecto mutatur ⁊ accidens ⁊ corrumpit̃ ita ꝙ nō poſſint tranſire de ſubiecto in ſubiectū. Unde Boetius dicit ꝙ accidentia ſunt tā dedignantis nature ꝙ penetrari quidem poſſunt: tranſmutari v̓o aut alterari: vel corrumpi minime.

Utrū nigredo q̄ eſt in mortuo ſit eadē q̄ fuit in viuo.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et q̄a vnaqueq̄ꝫ res indiuiduat̃r ex materia. ⁊ collocat̃ in genere vel ſpē p ſuā formaꝫ. Ideo accidētia que ꝯſequunt̃ materiā ſunt accidētia indiuidui ſm que etiā indiuidua eiuſdē ſpeciei differūt adinuicem. Accidētia v̓o que ꝯſequuntur formā ſunt ꝓprie paſſiones generis vel ſpeciei. vn̄ inueniunt̃ in oībus pticipantibus naturaꝫ generis uel ſpeciei ſicut riſibile ꝯſequit̃ in hoīe formā: q̄a riſus ꝯtingit ex aliq̄ apprehenſione anime hominis.

¶ Ponit corre^m. d. ꝙ quia vnaqueq̄ꝫ res indiuiduatur ex materia .ſ. ſignata. ⁊ hoc ſupple in iſtis compoſitis et collocatur in genere: vel in ſpecie per ſuam formaꝫ: ideo accidentia que conſequunt̃ materiā ſunt accidentia indiuidui ſm que indiuidua eiuſdem ſpeciei adinuicem differunt. Accidentia v̓o que conſequunt̃ formā ſunt proprie paſſiones generis vel ſpeciei ſicut riſibile in homine conſequit̃ formā hominis: quia riſibile ꝯuenit anime hominis. Nota ꝙ ex his que dicunt̃ hic habet̃ expreſſe a doctore. ꝙ indiuidua eiuſdē ſpeciei proprie loquendo nō differunt abinuicem eſſentialiter ſed ſolū accidentaliter: q̄a nō differunt niſi per differentias accidentales: q̄a expreſſe dicit ꝙ indiuidua eiuſdē ſpeciei differunt abinuicē per accidentia indiuiduātia. Nota ꝙ ridere nō eſt propriū hoīs ſed eius accidēs cōmune. Cuius ratio eſt quia propriuꝫ: vt habetur in ꝓhemio: eſt qd ineſt omni

ſoli et ſemp ſed licet ridere inſit hoī et ſoli non tñ ſemp.
ſed aliqñ nõ.n.hõ ſemp actu ridet. Sed ꝓprie ꝓprium
hoīs eē riſibile: qꝛ hº ſp actu hoī īeſt. Semp.n.hõ ē actu
riſibilis.i.actu ſemp hẽt aptitudinē ad ridẽdū qñ actū nõ
ridet. Nã ſm grãmaticū oīa noīa deſinẽtia in bilis deno
tant aptitudinē. vt amabilis docibilis ⁊ de alijs deſinẽtia
vº in oſus plenitudinē: vt delitioſus plenº delitijs deſine
re vº in bũdus ſilitudinē: vt amabũdus ſilis amãti vnde
uerſus. ¶ Oſus plena notat ſimilat bundus bilis aptat
Cũ gº hoc nomen riſibilis deſinat in bilis iõ notat ſolam
aptitudinem et non actum.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Sciendū ēt eſt ꝙ aliqñ accidentia ex prin-
cipiis eēntialibus cãntur ſm actum perfectū
ſicut calor in igne qui ſemp actu eſt calidus.
Aliquando vº ſm aptitudinem tm̃ ſed cõple
mentum accipiunt accñtia ex agente exteriori
ſicut diaphaneitas in aere que completur per
corpus lucidum exterius: ⁊ in talibꝰ aptitudo
ē accñs inſepabile: ſed complementū qd adue
nit ex aliquo principio qd eſt extra eēntiã rei
vel quod nõ intrat ꝯſtitutiõem rei eſt ſepabi-
le: ſicut moueri ⁊ huiuſmodi.

¶ Ponit tertiã cãlitatē ſeu diuerſitatē cãlitatis accñtium
et dicit ꝙ ē diligent ſciẽdū ꝙ aliqñ accñtia cãntur ex prin
cipijs eēntialibꝰ ſm actū ꝑfectū ſicut calor in igne qui ſp
calidus ē. Aliqñ vº ſolū ſm aptitudinē ſed cõplementū
actualē accidit ex agẽte exteriori. ſicut diaphaneitas in aere
cõpletꝰ p corpꝰ lucidū exteriꝰ: ſed tñ ſm aptitudinē cãtꝰ
ex pncipijs eēntialibꝰ aeris: et ī talibꝰ aptitudo ſola ē acci
dens inſepabile: ſed cõplementū ſolū qd aduenit ex aliq
pncipio qd ē extra eēntiã rei qd qdē nõ intret ꝯſtitutõem
rei eſt accidēs ſepabile ſicut moueri ⁊ hmõi. ¶ Dubita
tur vtrū ignis poſſit frigefieri ſicut aq̃ calefieri. Ad hº bre
uiter rñdeo p ea q̃ dic hic doctor. dicit.n. ꝙ ignis ſp actu
ē calidus. illud aũt ꝙ ſp ineſt actu rei ab ipſa ſepari nõ po
teſt. Si gº caliditas ſemp actualr̃ ineſt igni nõ põt ineſſe
frigiditati cū iſta ſint ꝯria: et ꝯria ſimul eē nõ pñt in eodē
ſbo. Dici tñ ꝯſueuit ꝙ lꝫ ignis nõ poſſet frigefieri põt tñ
mitigari in ſua caliditate. Et hoc nõ ē incõueniens cū ca
liditas hẽat latitudinē in ſua eēntia et ſuſcipiat magis ⁊ mi
nus. Sed nũc ſtatim occurrit inſtãtia de igne q fuit in ca
mino puerorū ⁊ ipſos nullo mõ calefaciebat cū tñ omne
agēs actualiter hñs aliqꝫ q̃litatē actualr̃ dꝫ ſuam opatio-
nem exercere ſi tñ patiēs ſit pñs. ⁊ diſpoſitū. ſed certum
ē ꝙ ibi erant patientia calefactibilia. ſ. ibi tres pueri. cum
gº nõ calefierēt hoc nõ vr̃ poſſe eē niſi ꝙ ignis iſte nõ erat
actu calidus: ſed frigidus ⁊c. ¶ Ad hoc ē dicẽdū ꝙ ille
ignis erat actu calidus: ⁊ illi pueri erant calefactibiles bñ
ſicut alij ſunt nõ tñ calefiebant qꝛ hoc erat virtute diuina
que actiõem ignis ſuſpendebat agere ne in pueros egre
deretur. nec hº ē īpoſſibile deo. qꝛ nõ īplicat ꝯdictionem
¶ Dubitatꝛ iterū de eo qd dcm̃ eſt ſupra: ꝙ mã non hẽt
eē abſolutū ſine forma. ⁊ infra dicit ꝙ mã non hẽt eē niſi
p formã. vtrū hº ſit verū ⁊ vr̃ ꝙ nõ: qꝛ illa que ſunt reali
ter diſtincta ab inuicē vnū hꝫ eē ſine alio. Sed mã realit
diſtinguitꝛ a forma gº ⁊c. ¶ Ad hoc ē ddm̃ breuitꝛ ꝙ ē i-
poſſibile quacũqꝫ vtute ēt diuina mãm fieri ⁊ eē ſine for
ma. Cuiꝰ rõ ē: qꝛ illud qd īplicat ꝯdictiõem nullo mõ pt
eē vl̃ fieri q̃cũqꝫ vtute. Sꝫ mãm eē actu ſine forma ipli-
cat ꝯdictiõeꝫ. gº ⁊c. maior pꝫ ⁊ mĩor declaratꝛ. qꝛ forma
ē q̃ dat eē actui rei ſeu mãe: dicere gº ꝙ mã hꝫ eē actu ſi-
ne forma: ē dicere ꝙ mã hꝫ eē actu ſine actu: qd īplicat ꝯ
dictiõeꝫ. Cõtra iſtã ſolutiõem arguũt quidã ſic. Duplex
põt eē eē ipiꝰ mãe. ſ. eē formale ⁊ eē eēntiale. Et dr̃ ꝙ di-
cere mãꝫ hẽre eē formale ſine forma bñ eēt īplicatio ꝯdi
ctiõis ſic dicere hr̃e eē albū ſine albedine. ſꝫ dicere mãm
hẽre eē eēntiale nõ ē aliq̃ ꝯdictio. ¶ Ad hoc ddm̃ ꝙ hoc

Utrū ignis poſſit frigefieri ſic aq̃ calefieri

Utrū mã hẽat eē abſolutū ſine forma.

p certo nihil valet ad ꝓpoſitū qꝛ nõ ſolū eē formale mãe
ē a forma: ſꝫ ēt eē eēntiale: ēt ſi tale eē hꝫ a forma quantū
ad actualē exñtiã: qꝛ oīs actualis exñtia ē per aliquē actū
Cũ gº mã de ſe ⁊ in eēntia ſua ſit pura potentia: vt ſuppo
no ad pñs: ſeqtur ꝙ ſi dꝫ actualiter ſubſiſtere vel exiſte-
re ꝙ h̃ hẽat ab actu ab aliquo diuiſo ab ipſa. hic ãt actus
non eſt aliud q̃ꝫ forma ergo ⁊c.

(s) Ciendum ē ēt ꝙ in accñtibus. Alio
modo ſumitꝛ genꝰ: differẽtia: ⁊ ſpēs
q̃ꝫ in ſbũs quia eni in ſbũs ex mã ⁊
forma ſubſtantiali efficitur p ſe vnū. una q̃dã
natura ex eorū ꝯiunctione reſultãte que ꝓprie
in predicamẽto ſbe collocatꝛ. Jõ in ſbũs noīa
concreta que cõpoſitū ſignificant ꝓprie in ge-
nere eē dicũtꝛ ſicut gña uel ſpēs ut homo uel aīal
Non ãt forma uel mã ē ī pdicamẽto hoc mo-
do niſi p reductõem ſicut pncipia in genere p-
dicamẽtorū eē dicũtꝛ: ſed ex accñte ⁊ ſubiectio
nõ fit unū per ſe. ¶ Unde non reſultat ex eo-
rum ꝯiunctione aliqua natura cui intentio ge-
neris uel ſpēi poſſit attribui. vnde noīa accidē
talia cõcretiue dicta non ponuntur in predica-
mento. ſicut ſpēs uel genera. ut album uel mu
ſicum. niſi per reductiões ſed ſolum ſm ꝙ ab
ſtracta ſignificatur. ut albedo muſica.

¶ Lectio. xii.

(p) Oſtq̃ꝫ doctor determinauit ſuperius de eſſen
tia accidentium: modo in parte iſta determi-
nat vel oſtendit: qualiter iſte eēntie ſe habent
adinuicem ſeu quomodo ſe habeant ad inten
tiones logicas: que ſunt genus: ſpecies et differentia ⁊c.
Et diuiditur in duas partes: quia primo facit qd dictum
eſt. 2º vº ſoluit quaſdam dubitationes. ſcda ibi (quia ꝓ-
prie paſſiones) Primo adhuc in duas. Quia pº manife
ſtat quomodo accidentia directe ponantur in predicamē
to: ⁊ per conſequens quo modo ſe habeant ad intentõeꝫ
ſpeciei. Jn ſcda vº oſtendit quomodo ſe habeant ad ge
nus ⁊ differentiam. ſcda ibi (Et quia accñtia) Premit-
tit ergo primo ꝙ eſt diligenter: ſciendū ꝙ alio modo ſu
mitur genus: ſpecies: ⁊ differentia in accidentibus q̃ꝫ in
ſubſtantijs ⁊ declarat ſeipſum dicens ꝙ quia in ſubſtan-
tijs compoſitis ex materia ⁊ forma efficitur vnum per ſe
quadam natura reſultante ex coniunctione eorum que q
dem ꝓprie ⁊ directe in predicamento ſubſtantie colloca
tur. Et iõ in ſubijs noīa cõcreta q̃ compoſita ſũt ꝓprie in
predicamẽto dicuntur eē ſicut genera vel ſpecies vt aīal
vel hõ. ſed hoc mõ materia ⁊ forma nõ ſunt in predica-
mento niſi per reductionem ſicut pncipia dicuntur eſſe ī
pdicamẽto ſuorū pncipiorum. ſed ex ſubiecto ⁊ accidente
nõ fit vnum per ſe ⁊ iõ non reſultat ex ꝯiunctione ipſorū
aliqua natura cui intentio generis vel ſpēi poſſit attribui.
Et iõ nomina accidentalia in cõcreto dicta nõ ponuntur ī
pdicamento ſicut ſpecies vel genera: ſicut album ⁊ muſi
cum: niſi ſolum per reductionem. Scdm̃ vº ꝙ in abſtra
cto ſignificantur bene ponuntur vt albedo ⁊ muſica.
¶ Nota ꝙ predicamentum eſt ordinatio predicabilium
ſm ſub ⁊ ſupra. Illa ergo quibus non poſſunt attribui i
tentiones pdicabiliū que ſunt genꝰ ⁊ ſpēs ⁊ dr̃ia nõ pñt
directe ī pdicamẽto collocari: cū gº in ſubijs ſumptis ī ab
ſtracto nõ pñt attribui intẽtiões logice vl̃es eo ꝙ ſignifi-
cantꝛ p modū ptis: ⁊ ſic de iferioribꝰ pdicari nõ pñt ſeqtꝛ
ꝙ eis ſubijs in abſtracto ſumptis nõ ꝯueniat directe ī p-
dicamẽto eē. ſed ſolū per reductioneꝫ ſicut partes ratione
totius. Nota ēt qꝛ ſm Ariſt. in libro pdicamẽtorū. Ens p
ſe ⁊ reale ē illud qd in. x. pdicamẽta diuiditꝛ. Cũ gº albū

Quõ ī ſubſtãtijs abſtractū nõ ē in pdicamẽto niſi p reductõeꝫ ⁊ in accñtibꝰ cõcretū nõ ē in pdicamẽto niſi p reductiõeꝫ

⁊ hmōi ſit ens per accidens cum dicat quid compoſitū ex accñte ⁊ ſubiecto indeterminato quod ſignificat: ideo merito ſeqtur ꝙ accidens in ꝯcreto ſūpto nō ſit directe ī p̄dicamento. ſed ſolū per reductiōem: q꞉ ē in p̄dicamēto ſubſtātie rōne ſubiecti. In p̄dicamēto vō q̄litatis rōe albedinis quā principaliter dicit. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et quia accidentia nō cōponūtur ex mā et forma. iō nō pōt in eis ſumi gen⁹ a mā ⁊ drīa a forma ſicut in ſb̄iis cōpoſitis: ſꝫ oꝫ ut primo genus ſumatꝰ ex ipſo mō eēndi ſꝫm ꝙ ens diuerſimode ſꝫm pri⁹ ⁊ poſteri⁹ de decē generibus predicatꝰ. ſicut dicitꝰ quantitas ex eo ꝙ eſt mēſura ſubſtātie. ⁊ qualitas ſꝫm ꝙ ē diffinitio ſubſtātie. ⁊ ſic de aliis ſꝫm p̄hm in. ix. metaph. Differētie vō in eis ſumuntur ex diuerſitate principiorum ex quibus cauſantur.

Un̄ ſūmatꝰ gen⁹ ⁊ drā ī accñtibus

¶ Declarat vn̄ ſumatur genus ⁊ drīa in accidētibus. ⁊ dicit ꝙ q꞉ accidētia nō ꝯponūtꝰ ex mā ⁊ forma: iō in eis nō ſumitꝰ gen⁹ a mā ⁊ drīa a forma ſicut dcm̄ ē in ſubījs ꝯpoſitis. ⁊ declarat vn̄ ſumatꝰ gen⁹ ⁊ drīa in accñtibus: ⁊ dicit ꝙ gen⁹ ſumitꝰ ex ipſo mō eēndi ſꝫm ꝙ ens p̄dicatꝰ diuerſimode ſꝫm prius ⁊ poſteri⁹: ſicut h̄ gen⁹ qđ eſt q̄litas ſumitur ab ipſo mō eēndi: qui ē eē diſpōnem ſub̄e. quātitas vō ſumitꝰ ab ipſo mō eēndi q ē mēſura ſubſtantie: ⁊ ſic de alījs p̄dicamētis ſꝫm p̄hm. 9. metaph̄. Drīe vō ſumūtꝰ in eis ſꝫ diuerſitatē p̄ncipioꝝ ex qbus cāntur.

Quare predicamenta drn̄t realitꝰ adinuicem

¶ Nota ꝙ ex his que hic dicūtꝰ a doctore aliq accipiunt ꝙ p̄dicamēta adinuicē nō differant realr̄. ſed ſolū ſꝫm diuerſos modos eēndi ⁊ iō dicūt diſtinctionē p̄dicamētoꝝ non eē ſumēdā ex diuerſitate realitatū ⁊ eēntiarū: ſed ex diuerſitate modoꝝ eēndi. vn̄ dicunt ꝙ ſub̄a non differt a quātitate ⁊ qualitate ex eo ꝙ dicāt diuerſas eēntias. ſꝫ ex eo ꝙ dicūt diuerſos modos eēndi. vn̄ ſub̄a hꝫ iſtum modū eēndi q ē hēre eē per ſe. Quātitas vō hꝫ iſtū modū eēndi q ē menſurare ſub̄am: q̄litas āt hꝫ iſtū modū eſſendi q ē diſponere ſub̄am ⁊ ſic d̄ alījs. Et ſic ſolū: vt dicūt: adinuicē drn̄t: qđ qdē verū ē quantū ad nr̄m modum cognoſcendi: ſꝫ ſꝫm rei v̄itatem ſꝫm diuerſas eēntias ⁊ realitates diſtinguantꝰ: ⁊ ex hoc ēt aliqui accipiūt diſtinctōeꝫ p̄dicamentorū ex diuerſis modis predicādi: qui accipiūtur ex diuerſis modis eēndi: qđ quidē ſilr̄ v̄ificatur quātum ad cognitiōem noſtrā. Un̄ oēs iſte diſtinctiones ſūt a poſteriori. Ex hoc tn̄ ſb̄a: quātitas ⁊ qualitas ⁊c̄. hēnt diuerſos modos eēndi: ⁊ p̄dicandi: q꞉ hn̄t diuerſas eſſētias: ⁊ dicunt diuerſas realitates: ⁊ nō econuerſo.

Deinde cum dicit.

¶ Et q꞉ ꝓprie paſſiones ex ꝓpriis principiis ſubi cauſantur. ideo ſubiectū ponitur in diffinitione eorum loco differentie ſi in abſtracto diffiniatur ſꝫm ꝙ ſunt ꝓprie in genere ſicut dicitur ꝙ ſimitas eſt naſi curuitas. ſed econuerſo eēt ſi eoꝝ diffinitio ſumeretur ſꝫm ꝙ concretiue dicuntur. ſic eniꝫ ſubiectū in eoꝝ diffōne poneretur ſicut gen⁹. q꞉ tunc diffiniretur per modū ſubſtātiarum cōpoſitarum in quib⁹ rō generis ſumitur a materia. ſicut dicimus ꝙ ſimū eſt naſus curuus. ſilr̄ ēt ē ſi vnuꝫ accidens alteri⁹ accidentis p̄ncipium ſit. ſicut p̄ncipiuꝫ rl̄onis eſt actio ⁊ paſſio ⁊ quantitas. ⁊ ideo ſꝫ hoc diuidit p̄hs relōnem in. v. metaph.

¶ Declarat quoddā qđ eſt tale. Notuꝫ eſt omnibus ꝑ ante dcā ꝙ in diffinitiōibus oīum accidētiū ponitꝰ ſub̄m. Sed dubiū ē: q̄re. in diffinitione accidētis: ſumpti in ꝯcreto ponitꝰ ſub̄m loco generis: vt dicatꝰ. Simum eſt naſus curuus vel cauus. In diffinitiōe vō accidentis ſumpti in abſtracto ponitꝰ ſb̄m loco drīe: vt dicatꝰ: Simitas ē curuitas naſi. Hanc dubitatiōem ſoluit dicens. ꝙ iſta eſt ratio q꞉ ēt vt dcm̄ eſt: ꝓprie paſſiones cāntur ex p̄ncipijs ſubiecti ⁊ a qbuſdam p̄ncipijs ſumūtur drīe: iō ſi diffiniatur accidens in abſtracto qđ directe eſt in predicamēto ſicut ſpēs: opꝫ ꝙ in ei⁹ diffōne loco drīe ponantꝰ p̄ncipia ſubiecti a quib⁹ (vt dicit) ſūmi debent: ⁊ q꞉ ponēdo ſubiectū ponimus p̄ncipia ſubiecti: ideo in diffōne accñtis ī abſtracto ſūpti ponitꝰ ſubiectū loco drīe. Sed qn̄ diffinitꝰ accñs in ꝯcreto tūc ponitꝰ ſub̄m loco generis ī diffōne eius. Et h⁹ rō ē: q꞉ cū accidēs in cōcreto ſumptū dicat quid cōpoſitū ex accidēte ⁊ ſubiecto quoꝝ vnū. ſ. ſubiectū ſe hꝫ per modū mā̈e. Aliud vō. ſ. accidēs ſe hꝫ ꝑ modum forme. Iō qn̄ diffinitꝰ: diffinitꝰ ꝑ modū ſb̄aꝝ q̄ ſunt compoſite ex mā ⁊ forma. Et q꞉ in illis ſub̄ijs gen⁹ ſumitꝰ a mā. Iō ēt in iſtis accidētib⁹ dꝫ accipi ꝓ genere id qđ ſe hꝫ per modū materie: ⁊ hoc ē ſubiectū: vt dcm̄ ē: g° ⁊c̄. Addit ēt ꝙ ſilr̄ ē intelligendū ſi vnū accñs ē p̄ncipium alterius accidentis ſicut actio: paſſio ⁊ quātitas ſunt p̄ncipia rl̄onis. ita ꝙ in diffinitiōe vni⁹ accñtis dꝫ poni reliquū qđ ē eius p̄ncipiū vel ꝓ genere vl̄ drīa: ſcđm ꝙ diuerſimode diffinitur: vel abſtracto vel in ꝯcreto: ⁊ ſꝫm hoc diuidit p̄hus rl̄onem in. 5° vel 7° metaph. ¶ Nota ꝙ in qualibet diffinitione illud qđ ponitꝰ in p̄° loco ē genus vel ſe hꝫ tanq̄ genus. illud vō quod additꝰ ſe hēt vt drīa. Cui⁹ rō eſt: q꞉ genus ſe hꝫ vt quid indifferens: ⁊ indetermiatū. drā vō vt determinans ⁊ explicans. Et q꞉ p̄us determinatur. ⁊ ſpecificatꝰ ꝑ poſteri⁹ ⁊ nō ecōuerſo. Iō illud qđ ē genus vel ponitꝰ loco generis. dꝫ poni in diffōne in p̄mo loco. Illud vō qđ ē differētia: vel ponitꝰ loco drīe dꝫ poni ī 2° loco. Et iō ſi diffiniatur ſimū. naſus dꝫ poni in primo loco: vt dicatꝰ. Simus ē naſus curuus. Si vō diffiniatur ſimitas. naſus dꝫ poni in 2° loco ꝓ drīa: vt ſimitas ē curuitas naſi. ¶ Nota ꝙ ſꝫm Ariſt. 5° metaph. Relatio fundatur in trib⁹ p̄dicamētis. ſ. in quātitate. actiōe: ⁊ paſſiōe in quātitate qdē vt duplū ⁊ dimidiū. In actiōe āt ⁊ paſſione triplr̄: q꞉ aut in actione et paſſione p̄ntibus: vt mouens motum. Aut in actiōe ⁊ paſſione p̄teritis: vt pater ⁊ filius. Aut in actione ⁊ paſſione futuri paſſibilis vt dn̄s ⁊ ſeruus. Nam agens ſiue mouēs hꝫ relatiōem ad motū inquātū actualiter agit in ip̄m. pater vō hēt relationeꝫ ad filium inquātū genuit eū. dn̄s vō ad ſeruum inquātū pōt ip̄m cohercere vt vult. ¶ Deinde cū dicit:

Quare ī diffinitiōe accidentis ſb̄ꝫ aliqn̄ ponitur loco generis ⁊ aliquādo loco drīe.

Quō in oībꝰ diffōe gen⁹ p̄cedit ⁊ drā ſeqtꝰ

Quō relatio fūdatꝰ ī trib⁹ predicamētis.

¶ Sed q꞉ ꝓpria p̄ncipia accidentiū nō ſemꝑ ſunt manifeſta. iō qn̄qꝫ ſumim⁹ drās accidentium ex eoꝝ effectibus ſicut ꝯgregatiuū ⁊ diſgregatiuū dicūtꝰ drīe coloris que cāntꝰ ex abūdātia uel paucitate lucis ex qua diuerſe ſpecies coloris cauſatur.

¶ Remouet quādā dubitationē que eſt talis. Dictuꝫ ē enim ꝙ differentie accidentiū ſumuntꝰ ex ꝓprijs principijs ſubiecti a quibus cāntur. ergo qn̄ diffinitur accidens ꝓ diffinitione dꝫ poni in eius differētie aliquid qđ pertineat ad eius cauſalitateꝫ. Sed ꝯgregatiuum ⁊ diſgregatiuum dicūt effectum accidētiū: q꞉ albedo hꝫ effectum q eſt diſgregare viſum. Nigredo vō ip̄m cōgregare ergo ⁊c̄. Hanc dubitatiōem ſoluit dicens ꝙ cā quare accipimus iſta ꝓ differentijs eſt iſta. q꞉. ſ. ꝓpria p̄ncipia accidētium a quibus accidētia cāntur non ſunt nobis manifeſta ⁊ ideo qn̄qꝫ ſūmim⁹ drīas accidentiū ex eoꝝ effectibus ſicut congregatiuum ⁊ diſgregatiuum dicūtur differentie coloris que cāntur ex abundantia ⁊ paucitate lucis ex qua diuerſe ſpecies coloris cauſantur. ¶ Nota ꝙ lꝫ p̄ncipia cōia omnium colorum que ſunt quatuor elementa ſint nobis nota: p̄ncipia tamē ꝓpria ex quib⁹ vnūquodqꝫ accidens cātur ſunt qdē nobis ignota. Que qdeꝫ principia ſūt diuerſe cōmixtōes: ⁊ ꝓportōes elemētoꝝ ⁊ iō q꞉ talia principia propria ignoramus ideo differentias accidētiuꝫ ab effectibus eorum accipimus quos quidem cognoſci

Quō colores gn̄atꝰ ⁊ ex qb⁹ ⁊ qdē

mus. Nota ꝙ in generali omnis colo: cauſatur ex pñtia lucis in perſpicuo terminato. Ad cuiꝰ ꝓpōnis intelligentiā ē diligēter notādū ꝙ int̄ q̄tuo: elemēta ignis appellat̄ lux: pſpicuū appellatur aer ⁊ ēt aqua: terminans v̄o oīa iſta eſt terra. vñ nihil aliud ē dicere ꝙ colo: cāt̄ur ex pñſentia lucis in pſpicuo terminato niſi ꝙ colo: cāt̄ur ex cōmixtiōe q̄tuo: elemētoꝝ. q: ex pñtia lucis. i. ignis i pſpicuo. i. i aere ⁊ aq̄ terminato. ſ. p terrā. ¶ Nota ꝙ ex his q̄ ſūt dcā hēt māifeſte ꝙ i nullo corpore elemētali per ſe nec in aliquo corpe celeſti pōt ꝓpꝛie inueniri colo: : quia nūq̄ ſūt q̄litates ſecūde niſi inſunt prime que ſunt calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū q̄ quidē ſūt ſolū in mixto. Nā in nullo elemēto pñt oēs iſte q̄litates ſimul inueniri: ſed i quolʒ elemēto inueniūtur due tm̄: q: ignis ē calidus ⁊ ſiccus. Aer calidus ⁊ humidus. Aqua v̄o frigida ⁊ humida. tra v̄o frigida et ſicca. ſʒ in corpoꝛe celeſti nulla qualitas inuenit̄ gͦ ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ lʒ oīs colo: cāet̄ ex pñtia lucis in perſpicuo terminato: tñ diuerſi colores diuerſimode cāntur: quia qñq̄ ibi multū eſt de luce ⁊ parum de pſpicuo terminato: tūc cāt̄ur colo: albus. qñ v̄o ibi eſt parū de luce et multū de pſpicuo terminato cāt̄ur tūc colo: niger qui ſunt colores extremi. Qñ v̄o medio modo ſe hñt cāntur colores medij diuerſi quidem ſcđ diuerſā ꝓpoſitōem lucis et perſpicui terminati. q: qñq̄ cāntur colores magis appropinquati ad albedinē. qñqʒ v̄o magis ad nigredinem ſm ꝙ plus et minus ibi de luce ⁊ pſpicuo terminato. Quid autem accipiatur per lucem ⁊ pſpicuum terminatum dcm̄ ē ſupra. ¶ Deinde cū dicit.

Quō nulli corpꝰ celeſte aut puri elemētū ē coloꝛatur. Quot ⁊ q̄ ſint pme q̄litates cū inſlibʒ elemēti.

Quō colo: diuerſimo de cauſat̄.

¶ Sic ergo pʒ quō eēntia ē i ſbīs ⁊ accidētibus. ⁊ quō i ſbīs cōpoſitis ⁊ ſimplicibus. et quō intētōes logice vl'es i eis inueniūt̄. ¶ Excepto pmo qđ ē infinite ſimplicitatis cui nō cōuenit rō generis uel ſpēi. ⁊ per ꝯñs nec diffinitio per ſuam ſimplicitatē in quo ſit finis ⁊ cōſeruatio huius ſermonis. Amen.

¶ Epilogat oīa que dcā ſūt in iſto tractatu dicēs ꝙ ex oibus his que dcā ſunt pʒ manifeſte quomō eēntia ē i ſubſtantijs et accidentibꝰ: q: in ſubſtantijs ſimplr̄ in accidentibus v̄o ſm quid. Et quo mō in ſbīs ſimplicibꝰ ⁊ compoſitis q: in ſimplicibꝰ veriꝰ mō q̄ in cōpoſitis. Et q̄liter in his oībꝰ inueniātur intētōes logice vl'es q̄ ſūt genus ſpēs ⁊ dr̄ia ⁊c̄. Excepto ſolo primo pncipio qđ ē deus: q: eſt infinite ſimplicitatis: q: in ipſo nulla cōpoſitio ē nec inueniri pōt. cui et nō pōt ꝯuenire intētio gñis vl' ſpeciei. ⁊ per ꝯñs nec diffinitio pōt ſibi cōuenire ꝓpter ſuā maximā ſimplicitatē. in quo ſit finis ⁊ ꝯſumatio hꝰ tractatus ſiue ſmonis. ¶ Nota ꝙ triplex ad pñs pōt ratio aſſignari quare deus diffiniri nō pōt. Prima eſt q: ſoliꝰ us ſpēi eſt diffinitio vt dicit Boetius. Sʒ deo non poteſt attribui rō ſpeciei vel aliqua alia intentio q: non eſt in aliquo pdicamēto: vt dcm̄: ē ergo ⁊c̄. 2ª ratio eſt: quia oīs diffinitio vera conſtat ex genere ⁊ dr̄ia. ſed deꝰ non hēt genus ⁊ dr̄iam: quia ſic in eo eēt dependentia ⁊ potentialitas. ⁊ multa alia incōuenientia ſequerent̄: vt dictum ē. ergo ⁊c̄. 3ª eſt q: diffinitio eſt ſermo hñs partes: vt dicit phs 7ͦ metaph. Sed deus eſt ſimplex ⁊ indiuiſibilis gͦ ⁊c̄. Et has rationes inſinuat doc. in littera ſi bñ ꝯſiderēt. ¶ Dubitatur aūt pͦ vtrū verꝝ ſit illud qđ dictuʒ ē ſupra. ſ. ꝙ i diffinitiōe accidentis ſumpti in concreto debet poni ꝓpꝛium ſbm̄ riſibilitatis ⁊ tñ iſta ē inconueniens diffinitio. Riſibilis ē homo aptꝰ natus ad ridenduʒ vt de ſe pʒ. ¶ Ad hoc ē dōm ꝙ ꝓpꝛia accñtia alicuiꝰ ſubiecti ſūt duplicia: q: aliqua ſumūtur ſimplr̄: ⁊ ſine aliqua diſiunctione inſūt ſubiectis ſuis vt riſibile hoī. Aliq̄ v̄o ſumūt̄ cū diſiunctione ⁊ diſiunctiʒ inſūt ſubiecto vt numero ipi par vel impar: ⁊ naſo ſimū vel aq̄linū. Un̄ ſi loquamur de ꝓpꝛijs paſſionibꝰ ⁊ accidētibꝰ ꝓpꝛijs ſic dicendum ē ꝙ nō eſt verū totalr̄ illud dcm̄ ſed ſolū in pte: quia ſolūʒ qñ tale ꝓpꝛium accidens diffinit̄ in abſtracto. verꝝ ēꝙ i eius diffinitione ponitur ſubiectū loco dr̄ie. vñ illa eſt va

Quō deus diffiniri nō pōt triplici rōne.

Quō aliq̄ accñtia diffiniūt̄ ⁊ aliqua non.

diffinitio. Riſibilitas eſt aptitudo hoīs ad ridendū. Sed qñ diffinitur in cōcreto tūc nō ꝓpꝛie diffinitur ſi ſubiectū ponatur in diffōne eius in pmo loco. ſ. p genere: vt dicatur riſibile eſt hō: aptus natꝰ ad ridendū. Cuius rō ē q: ſemp opʒ ꝙ illud qđ ponitur pmo loco ꝓ genere contrahatur ⁊ determinet̄ per id qđ addit̄. 2ͦ loco ⁊ ponit̄ p dr̄ia q: dr̄ia ſemp trahit genus qđ indeterminatū ē ſe eſt ad aliquid ſpeciale ⁊ determinatū: q: ſemp genꝰ hʒ ſe in plus q̄ dr̄ia. Sed h̄ ſpēs. ſ. hō non pōt ꝯhi aliquo mō per hoc qđ eſt eē aptū natū ad ridendū quia iſta ſūt eq̄lia ⁊ adinuicē ꝯuertibilia. Sed illud qđ dʒ ꝯhi: debʒ ſe habere in plus q̄ ꝯhens ⁊ determinans. Sed ſi tale accidens ꝓpꝛiū debeat diffiniri in cōtreto dʒ poni p genere nō ſubiectū ꝓpꝛium: ſed genꝰ ꝓpꝛij ſubiecti: vt dicat̄ riſibile ē aīal aptū natū ad ridendū. In hac diffōne aīal ponitur loco generis: ⁊ vere ꝯhitur per hoc qđ dicitur. aptum natū ad ridendū: q: illud eſt in plus: iſtud vero in minus: quia oē aptū natū ad ridendū eſt animal non aūt ecōuerſo. Si aūt loquamur de accidentibꝰ ꝓpꝛijs ſumptis cū diſiunctione: tunc in illis optiīe verificatur vbū doc. ſicut ſupra expoſitū ē. ⁊ de illis accidentibus intellexit: vt pʒ per exemplū eius. ſ. de ſimo ⁊ ſimitate: q: illud ꝓpꝛium ineſt naſo cū diſiūctione: q: naſus. aut eſt ſimus aut ē aq̄linꝰ: ⁊ hoc qđ ē naſus bñ ꝯhitur p hoc qđ ē cauū ita ad ſimitatē ꝙ nō ad aquilinitatē. ¶ Dubitat̄ ſcđo vtꝝ accidens poſſit dici ens: ⁊ vī ꝙ non q: ens ē cui debetur eē. Sed accidētī nō debetur eē ſed ineē gͦ ⁊c̄. ¶ Ad hoc ē dōm ꝙ accidēs ē vere ens per ſe. Cuiꝰ rō eſt q: oē diuidens recipit pdicatiōem ſui diuiſi: ſicut q: hō ⁊ equus diuidūt aīal. vere poſſumꝰ dicere ꝙ hō ē aīal ⁊ equꝰ eſt aīal. lʒ hō ſit pfectioꝛ equo. Sed ſm doctrinam phi. 5ͦ metaph. Ens per ſe reale ē illud qđ diuidit̄ in. x. gñā ſeu in ſbam ⁊ accidens. gͦ pōt dici ꝙ non ſolum ſba ſed ēt ipm accidēs ſit ens p ſe ⁊ reale: lʒ accidens ſit depēdens a ſuba: ⁊ nō hēat eē ſic pfectū: velut ſba. Ad argum̄ in ꝯriū ē dōm ꝙ ens dicit̄ ens cui cōpetit eē eēntie: ⁊ nō ē actualis exñtie ſed ipm accidens hʒ eē eēntie: ſicut ēt hʒ eēntiam lʒ q̄tum ad actualē exñtiam hēat in eē. Uel dōʒ ē aliter. ſ. ꝙ ipm accidens bñ hʒ eē ſed ſuum eē ē in eſſe. vnde ipm eē accidentiū lʒ non dicat eē ſimplr̄ dicit tñ aliquomodo eē ⁊ iō ipm accidens vel pōt vl' dʒ dici aliquo modo ē ⁊ non pfecte: ⁊ hoc conſiderās phs 7ͦ metaph. dicit ⁊ accidentiſ nō ſunt entia ſed entis. ¶ Dubitatur 3ͦ vtrū eēntia accidentis ſit eēntia abſtracta a ſubiecto: ⁊ vī ꝙ ſic q: illud qđ eſt ens per ſe ē ens abſolutum: ⁊ hʒ eēntiam abſolutā ſed accidēs ſm ſe ⁊ per ſe eſt ens ergo ⁊c̄. Maioꝛ pʒ q: eē per ſe et eē abſolutū videtur eē idē nūero minoꝛ ēt pʒ per phm q̄nto metaph. ergo ⁊c̄. In oppoſitum eſt doctoꝛ in multis locis. ¶ Ad hoc eſt dicēdū ꝙ lʒ accidens habeat eēntiam per ſe non tñ hēt eēntiam abſolutam a ſubiecto. Cuius rō ē quia ſi accidens hēret eēntiam per ſe abſolutā a ſubō ſequeret̄ ꝙ ens eſſet genus ad ſubam ⁊ ad accidens: ꝯñs eſt falſum ergo ⁊ añs falſitas ꝯſequētis eſt manifeſtā per phm qui negat in 3ͦ metaph. ꝙ ens ſit genus: conſequentia antem ſic pbatur: quia tota cauſa quare ens pōt eē genus videtur pꝛopꝛie eē et precipue ex hoc ſumi: quia nō pdicatur vl' dicitur vniuoce: ſed analogice de ſubſtātia et accidente. quia dicitur de eis nō equaliter: ſed per prius et poſterius. ſʒ genus dʒ dici vniuoce et equaliter. Et iſta inequalitas videtur ſumi: ex eo ꝙ ſubſtantiam habet eēntiam abſolutam. accidens v̄o non. ſed dependentē. de abſoluta autē et dependenti nihil poteſt dici vniuoce nec equaliter. Si ergo accidens haberet eēntiam abſolutam: cum hoc etiā conueniat ſubſtantie: tunc ens diceretur vniuoce et eq̄liter de ſubſtantia et accidente et per ꝯñs eſſet genꝰ ad iſta qđ eſt falſum ergo ⁊c̄. ¶ Ad argumentū incōtrariū ē dicendū ꝙ in q̄nto metaph. non accipit̄ in diuiſione entis: ens per ſe ꝓ ente abſoluto: ſed ꝓ eo qđ eſt ens p aliquā eēntiam ſibi debitam: ſiue ſit abſolute ſiue dependens. lʒ ergo in hoc ſba videatur differre ab accidente. ꝙ ſuba dicit eēntiā abſolutam: accidens v̄o dicit dependentem:

Quō riſibile et riſibilitas debēt diffiniri

Utꝝ accidens poſſit dici ens.

Utꝝ eēntia accñtis ſit eēntia abſtracta a ſubiecto.

⁊ ſm̄ quid: tamen ꝓpꝛijſſime loquēdo nulla ſubſtātia hꝫ eēntiam ſimpl̄r et per ſe. et nullo modo dependentem: niſi ſolum illa p̄ma ſubſtātia que eſt cā efficiens et finalis oīum creaturarum: et hec ſuba ē ipſe deus: i quo oīa: ex quo: et per quē oīa: ipſi honoꝛ et iperiūꝫ decuſqꝫ ⁊ gloꝛia ꝑ infinita ſecula ſeculoꝛuꝫ Amen.

Finis

¶ Incipit Tabula principalium queſtionum fratris Thome Caietani in libellū diui Thome aquinatis de ente ⁊ eſſentia.

¶ In pꝛohemio

p̄ᵃ ꝙ Sco. An ens ſit pꝛimo cognitum oꝛdine oꝛiginis ab intellectu noſtro. char. 2.

¶ Capitulo pꝛimo.

2ᵃ ꝙ Sco. An ens ſignificat immediate decem pꝛedicamenta. char. 4.

¶ Capitulo ſecūdo

3ᵃ ꝙ Sco. An ens pꝛedicetur analogice de ſubſtantia ⁊ accidente. char. 5.

4ᵃ ꝙ Auc. An materia ſit pars quiditatis naturalis. char. 7.

5ᵃ ꝙ Sco. An mā ſignata ſit p̄ncipiū indiuiduatiōis char. 8.

¶ Capitulo quarto

6ᵃ ꝙ Sco. An natura abſolute ſumpta habeat aliquā vnitatē. char. 13

7ᵃ ꝙ Sco. An vniuerſalia in actu ſint ſolo opere intellectus. char. 15.

¶ Capitulo quinto

8ᵃ ꝙ Sco. An materia poſſit eē ſine foꝛma. char. 17.

9ᵃ ꝙ Sco. An ſint plures intelligentie eiuſdem ſpēi. char. 19.

10ᵃ ꝙ An intelligentie ſint effectiue a deo. char. 21.

11ᵃ ꝙ Sco. An eſſe ⁊ eēntia diſtinguantur realiter char. 21.

¶ Capitulo ſexto.

12ᵃ ꝙ Sco: An ꝑfectiōes diuīe ſint aliq̄ mō diſtincte añ oē opꝰ itell'ꝰ. char. 25.

13ᵃ ꝙ Sco. An aīa intellectiua indiuiduet' ꝑ materiā char. 27.

14ᵃ ꝙ Auer ⁊ Joā. de Ganᵒ. An intelligentie ſint a nobis quiditatiue cognoſcibiles char. 27.

¶ Caplō ſeptimo.

15ᵃ ꝙ Sco. An iherentia aptitudinalis ſit de eēntia accidētis char. 31.

16ᵃ ꝙ Aue. An oē accidens ſit ſubiectiue in ente in actu char. 31.

17ᵃ ꝙ An idē nūero accñs ſit in genito ⁊ icoꝛrupto char. 33

¶ Tabula Notatorum ⁊ dubiorum extra queſtiones.

¶ In pꝛohemio

Quomodo differūt totū diffinibile ⁊ totum vniuerſale
Quomodo diuerſe cognitiōes confuſe ⁊ diuerſe cognitiones diſtincte differant inter ſe.
Quid nōis ⁊ quid rei quomodo differunt

¶ Capitulo pꝛimo

Ens ſignificans veritatem ꝓpoſitionis quid impoꝛtat
Quomodo pꝛiuatio habet eſſe.

¶ Capitulo ſecūdo.

Quō ſimplicitas indicat perfectionem ſimpliciter

¶ Capitulo tertio.

Quōmodo homo dicitur cōpoſitus ex anima ⁊ coꝛꝑe.
Quō diffinitio ⁊ ſpecies componuntur ex gñe et dr̄ia.
Quomodo vnitas generis ⁊ mãe p̄me differunt.

¶ Capitulo quarto

Quomodo tranſcendētia ⁊ negatiōes diſꝑatoꝝ conueniant
Quot ens non eſt extra dr̄ias vltimas.
Utrum natura abſolute ſumpta de indiuiduis pꝛedicet'
Utꝝ oē qd̄ conuenit alicui ſm̄ ſe inſit ei quocūqꝫ ponat'
Quotupliciter intelligitur natura ſm̄ eē in intellectu eſſe vniuerſalis.
Quomodo ſumetur genus in illa diffinitione genus eſt quod pꝛedicatur de pluribus.

¶ Capitulo. 5ᵒ

Quō ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ ſit ſingulis ꝑ modum totius ⁊ ꝑtis.
Quomodo in ſubſtantijs ſeparatis quiditas ⁊ id cuius ē ſeu natura et ſuppoſitum ſint idem.
Quot cōpoſitio ex eē ⁊ eēntia differt a compoſitione ex materia ⁊ foꝛma quo ad decem.
Quō intelligētieꝰ ſint cōpoſite ex actu ⁊ potentia.
Quomodo intelligitur dictum cōmentatoꝛis. ſ. ſi non eſſet nota natura intellectus poſſibilis non ſciremus naturam ſubſtantiarum ſeparatarum.
Quō eleuatur ⁊ trahitur materia ad eſſe aīe intellectiue.
Utꝝ aīe ⁊ hoīs ſit vnū eē eſſentie.

¶ Capitulo ſexto

Quare eſſe ponitur vel nō ponitur in cōceptu q̄ditatiuo alicuiꝰ.
Qd̄ infinitās ſit duplex ex ꝑte actꝰ et potētie.
Quod infinitās ex ꝑte actus ſit diuerſarū rōnum ⁊ infinitans ipſius eſſe ſit infinitans ſimpliciter nō āt infinitans foꝛme.
Quō genus ſumitur a mā ⁊ dr̄ia a foꝛma.
Uñ ſumuntur vl̄r genus ⁊ differentia.
Quo magis et minus variant ſpeciem.

¶ Capitulo ſeptimo

Que ſit cōuenientia ⁊ differentia inter foꝛmā ſbalē ⁊ accidētalē
Utꝝ accñs ꝑ ſbm necío ſit diffiniendum
Utrum eſſe actualis exiſtentie accidentis diſtinguatur realiter ab exiſtentia ſubſtantie.
Utrum ſubſtantia ſubiecta accidenti poſſit intelligi eſſe abſqꝫ omni accidente.
Utrum intelligere ſit ſolius anime aut compoſiti.
Utrum accidentia conſequentia materiam ſint ea penes que indiuidua differunt.
Utrum accidentia ſequentia materiam ſint paſſiones generum.
Utrum omne accidens habeat aliquod ſubiectum pꝛopꝛium.
Quomodo abſtractum et concretum in accidentibus differunt.
Quomodo concreta accidentalia ſint in pꝛedicamento.

Explicit tabula.

¶ Incipit Tabula queſtionum ⁊ notabilium que cõtinentur in hoc opere ſm ordinẽ vniuſcuiuſq; lectionis feliciter.

¶ Lectio Prima.

Quare paruus error in pñcipio magnus eſt in fine
Quare ens ⁊ eẽntia ſũt que pmo cõcipiũtur in intellectu
Quot ſunt qõnes: et de ordine eaꝝ adinuicem.
Quare qõ qd ẽ qõ dr p nomen nõ ponit 2° poſteriorũ.
Qualiter drat qõ qd nois a qõne quid rei.
Utꝝ ſimpliciora ſũt notiora compoſitis aut econuerſo.
Qualiter concreta dicãtur eẽ compoſita.
Quid ſit obiectũ intell's. vtꝝ veꝝ vel ens vel quiditas.
Utꝝ eſſe ⁊ eẽntia differãt realiter.
Utrum eſſe creetur priuſq; eẽntia vel econuerſo.

¶ Lectio ſecũda.

Quomodo ens diuidatur ⁊ que ſit eius prima diuiſio.
Quõ puatio et negatio et ꝯriũ ꝯueniant et differãt.
Utꝝ ens rationis ſit ens.
Utrũ aliquid poſſit dici ens qõ nõ hẽat eẽntiam.
Quõ eẽntia qditas forma ⁊ nã ſũt idẽ: et qũo differant.
Quõ eẽntia ⁊ eẽ eẽntie ſunt idẽ realiter ⁊ dñt rõne
Quõ ens rõnis diſtinguitur ab ente reali.
Utrum ens rõnis ſit accidens.
Quomodo aliquid poteſt eẽ in anima tripl'r.

¶ Lectio Tertia

Quare ens prius dicatur de ſubſtantia q; de accidente.
Quare accñtia nõ hñt eẽntiã vere et ppꝛie.
Utꝝ eẽ accñtis habeat eẽntiaꝫ dependentem.
Qual'r ſuba ſimplex hẽat nobiliorem eẽntiam q; ꝯpoſita et qualiter non.
Quot modis dicat' aliquid cõponi ex ſbijs ſimplicibus.
Quare non ſit pm determinãdũ de eſſentijs rerum ſimplicium q; compoſitarum.
Quot modis põt aliquid eẽ nobis ignotum.
Qualiter de ſubſtantijs ſeparatis non poſſum⁹ cognoſcere quid ſunt: ſed quid non ſunt.

¶ Lectio quarta

¶ Quare mã nõ põt eẽ principium cognoſcendi.
Utꝝ materia de ſe hẽat aliquam eẽntiam.
Opinio platonis q poſuit aĩam eẽ totã eẽntiam ſpẽi
Utrũ ſola forma poſſit dicere eẽntiam cõpoſiti
Utꝝ diffinitio nãlis includat mãm.
Qũo differẽter diffiniũtur ſube. ⁊ partes: et accñtia.
Utꝝ ſubiectum ſit de eſſentia accidentis.
Qualiter non omne quod aduenit alicui exiſtenti in actu eſt accidens.
Quõ ppꝛie dꝫ dici eẽntia in ſbijs compoſitis.
Quomodo forma non eſt ſola cauſa ſubſtantie compoſite. ſed etiam materia.
Utꝝ de necitate mã reqrat' ad eẽntiam cõpoſiti

¶ Lectio quinta.

Quomodo ſola ſpẽs diffinitur.
Quõ pncipia ĩdiuiduantia ſunt de rõe intrinſeca ĩdiuidui
Quomodo natura eſt idẽ realiter qõ homo.
Quõ ſuppoſituꝫ ſit idem realiter quod natura.
Quõ pars põt pdicari de toto: ⁊ quomodo non
Quõ forma ẽ p quã idẽ ẽ aĩal et idem eſt corpus
Utꝝ corpus poſſet pdicari de animali.
Quõ aĩal diſtinguitur a non animali motu ⁊ ſenſu
Quõ differẽtie dicũt totũ: ſpẽs ⁊ diffinitio.
Quare ſpecies genus ⁊ dña ſe habent pportional'r ad materiam formam ⁊ compoſituꝫ.
Quõ h ppoſitio ex denotat hitudinẽ cãe mãlis.
Uñ ſumunt' vnitas generis: ſpẽi ⁊ mãe pme.
Quõ humanitas dicit ptem realem.
Quõ ſuppoſitum ⁊ natura differunt real'r
Quõ humanitas põt dici pars formalis indiuidui.
Quomodo nã homo ⁊ humanitas differant.
Utrum mã ſit principium indiuiduationis.

¶ Lectio ſexta.

Quõ rõnalitas nõ eſt dña hois ſed rõnale.
De neceſſitate ponendi ideas ⁊ quomodo non cogit.
Quõ nã humana põt dupliciter conſiderari.
Dña inter accñia ppꝛia ⁊ communia.
Utꝝ pdicatio gñis de ſpẽ ſit pdicatio ſupioris de ĩferiori
Utrũ vl'e ſit vnum in multis ⁊ de multis.
Utꝝ de rõe vl'is ſit q ſit vnũ in multis et de multis
Quõ pma intentio differat a ſecunda.
Qũo pma intentio non ẽ ppꝛie in eſſentia.
Utꝝ nã exñs in intellectu abſtracta ab omnibus indiuiduantibus ſit vniuerſalis.
Qũo aliqua ſũt diuerſimode vl'ia et ſingularia.
Qũo vificat' illud pñm quãdo alteꝝ de altero pdicatur.
Quõ pa intẽtio pdicat' de ĩferiorib⁹ non aũt ſcda.
Quõ iſta ppõ eſt ſingularis. homo eſt ſpecies.
Quõ pa intentio vl' ſcda diffiniat': quãdo diffinit' gen⁹.
Quõ duplicia ſunt accidentia. ſpũalia et mãlia.
Qũo drat ſpẽs. q intentio ſcda ẽ a ſpecie intelligibili.
Utꝝ nã humana in intellectu habeat eẽ abſtractum
Utrũ de ſenſibilibus ſingularib⁹ poſſit eẽ ſcientia

¶ Lectio ſeptima.

Motiuum Auicebron: de potentia ad materiam in ſubſtantijs ſimplicibus.
Quale agens poſſit agere vltra ſuam ſpẽm.
Utꝝ in ſba intelligentie poſſit eẽ immunitas a mã ꝯ illos qui ponunt mãm ſpũalem.
Utꝝ anima poſſit dici intelligentia.
Utrum forma in eo q forma habeat dependentiã a mã
Qũo angeli nõ debẽt ppꝛie dici forme. Sed actus
Quõ iſta ẽ bona predicatio Gabriel eſt gabrielitas
Qual'r angeli nõ poſſũt multiplicari numeraliter in eadem ſpecie.
Utꝝ duo accidentia poſſint differre nũero ſepta a ſubo.
Qũo in ſbijs ſepatis ẽ compoſitio actus et potentie
Qualiter nõ ẽ eiuſdem rõis ꝯpõ ex mã et forma et compoſitio ex ſubſtantia et eſſe.
Qualiter differant eẽ et materia.
Quot modis poſſit accipi quo eſt.

¶ Lectio octaua.

Quõ iſta qõ qua querit': vtꝝ eẽ et eẽntia differant real'r intelligatur de eẽ actualis exiſtentie.
Quõ cõpoſitio de eẽ et eẽntia intelligit' de eodem eſſe.
Quot modis poſſit aliquid plurificari.
Quõ in ſolo deo eẽ et eẽntia ſũt idem realiter
Quomodo accidentia ppꝛia nõ cãntur ppẽ a principijs eſſentialibus rei.
Quõ materia põt dici in angelis: et quomodo non
Qualiter intelligat' ſimplicitas angelorum.
Qũo vificat' illa ppõ ſicut ſe habꝫ mã ad formas ſenſibiles ſic intell's ad formas intelligibiles.
Utrũ vna forma poſſit dici magis remota a mã q; alia.
Utꝝ ꝯpões q ponũtur ĩ ſbijs ſimplicib⁹ ſint vẽ et reales
Utꝝ eſſentia angeli differat ab eſſentia dei.
Quot modis poſſit eẽntia accipi.
Utrum in deo ſit compoſitio generis.
Utrum eſſe ſit in aliquo pdicamento.

¶ Lectio nona.

Quomodo ſolus deus hꝫ eſſe per eſſentiaꝫ.
Quomodo eẽ et eſſentia in deo ſunt idẽ
Utrum deus ſit in aliquo genere.
Quot modis aliquid põt eſſe in genere.
Quot modis põt aliquid eſſe in genere per reductiõeꝫ
Utꝝ eſſe diuinum pdicetur de oĩbus rebus.
Quõ in deo ſunt oẽs perfectiones.
Quot modis poſſit accipi eſſe.

¶ Lectio decima.

Quõ eẽntia eſt abſoluta. Sed eẽ non eſt abſolutum.
Quot modis dicitur infinitum.
Quõ anima eſt indiuiduum.
Quomodo eſſe hominis ⁊ eſſe aliarum differunt.
Quõ differant cã ⁊ occaſio.

Quō dñe rerum eēntiales ſunt nobis ignote.
Quō rōnale non eſt eſſentialis differentia hominis.
Utrum ſubſtantia que eſt genus generaliſſimum ſit ſim
plex vel compoſita.
Quomodo genus ⁊ differentia diuerſimode ſumuntur
in ſubſtantijs ſimplicibus ⁊ ꝯpoſitis.
Quomodo differentia ꝯſtituit ſpeciem.
Utꝝ angeli differant ꝑ dñias accñtales vl' eēntiales
Differre ſm magis ⁊ minus pōt dupliciter itelligi
Utrum ea que differunt ſolo numero differant ſolum ac
cidentaliter.
Quō diuiſio intelligētiaꝝ ſit per differentias reales
Que ſunt differentie vere ⁊ que non.
Quomodo differunt cōpoſitiones ſubſtantiaꝝ ſimplici/
um ⁊ compoſitarum.

Lectio vndecima

Quō accidens hꝫ eēntiam: Sed non perfectaꝫ
Quō accñs nō pōt intelligi eē ſine ꝓpo ſubiecto
Utꝝ accidens poſſit diffiniri ſine ꝓprio ſubiecto
Quō forma eſt correlatiuū ad materiā: ⁊ quō non
Quomodo forma: ⁊ cauſa formalis conueniunt ⁊ quo/
modo differant.
Quō de⁹ nūꝙ poteſt facer̄ aliquaꝫ rē ſine ſuaꝫcā formali
Que ſūt dñe iter formas ſubſtātiales ⁊ accidentales.
Quomodo forma hꝫ eſſe ſubſtātiale: ⁊ quomodo non.
Que forma habet eſſentiam magis imperfectam. an for
ma ſubſtantialis aut forma accidentalis.
Quomodo accidentia oriuntur ex ſubſtantia.
Quō ignis eſt cā oīm calidorū: ⁊ quomodo non.
Quō aliqua accidentia ſequuntur formā. ⁊ aliquā mām
Quō intelligit̄ ꝙ forma cōicat cum materia.
Quō intelligere ē actus aīe ſine coīcatione corporis
Quō diuerſa accñtia diuerſimode ꝯſequūtur māꝫ
Quō cutis ethiopis ē eadem poſt mortem.
Quomodo forma mixti eſt forma generalis. alie forme
ſunt ſpeciales.
Utrum nigredo que ē in mortuo ſit eadē ꝙ̄ fuit in viuo.
Utrū ignis poſſit frigefieri ſicut aqua calefieri
Utrum mā hēat eē abſolutum ſine forma.

Lectioduodecima.

Quomodo in ſubſtantijs abſtractum non eſt in predica
mento niſi per reductionem et in accidentibus cōcre/
tum non eſt in predicamento niſi per reductionem
Uñ ſumātur genus ⁊ dñia in accidentibus.
Quō ꝑdicamēta dñant realiter adinuicem
Quare in diffinitione accidentis in ſubiectum aliqñ poni
tur loco generis ⁊ aliquādo loco differentie.
Quō in omni bona diffinitione genus precedit et differē
tia ſequitur.
Quō relatio fundatur in tribus ꝑdicamentis
Quot ⁊ que ſint prime qualitates cuiuſcunqꝫ elementi.
Quō color gnātur ⁊ ex quibus ⁊ quid eſt.
Quomodo nullum corpus celeſte aut purum elemen/
tum eſt coloratum.
Quō color cātur diuerſimode.
Quomodo deus diffiniri non poteſt triplici ratione.
Quō aliqua accidentia diffiniūtur ⁊ aliqua non
Quomodo riſibile ⁊ riſibilitas debent diffiniri.
Utrum accidens poſſit dici ens.
Utrum eſſentia accidentis ſit eſſentia abſtracta a ſubō.

Explicit Tabula queſtionū
⁊ notabilium preſentis operis

Finis

Expliciunt Comentaria preclariſſima exi/
mii ſacre theologie doctoris fratris Armādi
de beluiſo ſacri ordinis fratrum predicatoꝝ
⁊ fratris Thome Caietani eiuſdem ordinis
in aureum: ⁊ inſigne opuſculum de ente ⁊ eſſē
tia diui Thome aquinatis eiuſdeꝫ ordinis: to
tius eccleſie luminis ⁊ ſplēdoris nouiter emē
data ⁊ impreſſa impenſa Egregii uiri domini
Alexandri calcedonii Piſaurenſis mercato
ris. Qui ſpeciali gratia obtinuit a Se. Uene.
Do. ne cui liceat cuiuſcunqꝫ gradus uel con/
ditionis aut imprimere: aut imprimi facere hu
iuſcemodi opera neqꝫ Venetiis: neqꝫ alibi lo
corum ſub ditione Veneti imperii poſitoruꝫ.
Nec impreſſum alibi in dicta ditione uendere
per decem futuros annos Sub pena imme/
diate ⁊ irremiſſibilis amiſſionis omnium ⁊ ſin
gulorum ſimilium libroruꝫ: Et ulterius libra
rum. l. pro quolibet uolumine aliter impreſſo
uel uendito. Cuius quidem pene libras. xv.
ſit ipſius accuſatori. Et aliam partem ſit a re/
cuperatione montis noui. Auguſtino Bar/
badico Sereniſſimo Venetiarum principe re
gnante.

Impreſſuꝫ eſt hoc opus ꝑ Otinum Pa/
pienſem Anno domini. M. cccc xcvi. die.
.xiiii. Otobris.

Regiſtrum huius operis.

a
Prima Aureum
diui Thome
tionis confuſe
nis quales
b
lius quam
ſece cauſam
cōuenit ſibi
formas ⁊
c
Sic enim
ſuppoſitaliter
non eſt
poſitionis
d
In ſubſtantijs
ſcđa vō
eadem rōne
tie ad eſſe
e
gationis
verificari: de.
ſibi eſſe
ſua in cōmento.
f
me enim
eius habens
dorum ergo
corrompi
g
diui Thome
vel naturam
ſicut ab
traneum a re
h
determinate
ſm ſanctum
quātum ſibi
ctionem ⁊ non
i
ſine argumentis
ſed nō quantum
eēntialiter. Alio
Dubitatur

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA MADRID

DE ENTE
ET
ESSENTI
DIVI
THOMÆ
AQUINAT

99